

C. DAĞLI

TOPLU YAZILAR

-I-

TOPLU YAZILAR
I

C. DAĞLI

Yeni Evre Kitaplığı

Kitabın Adı: *TOPLU YAZILAR-1.Cilt*

Birinci Basım: 2019

İSBN:

978-605-80596-5-8

Takım: 978-605-80596-4-1

Yayın Sertifika No:15814

Baskı:

Net Kırtasiye Tan. ve Matbaa San.Tic.Ltd.Şti

Adres: Ömeravni Mah. İnönü Cad. Beytülmalcı Sok.

No:23/A Beyoğlu/İSTANBUL

Tel: 444 07 08

Telif Eserleri Kanunu gereğince bu eserin bütün hakları
Yeni Dönem Yayıncılık'a aittir

Yeni Dönem Yayıncılık

İskenderpaşa Mah. Sofular Cad. 8/3 Fatih / İstanbul

Tel&Fax: 212 533 32 57

TOPLU YAZILAR
I

C. DAĞLI

İÇİNDEKİLER

<i>Sosyalist Devrim Ve Geçiş Biçimleri.....</i>	9
<i>Devrimci Durum Ve Demokratik Halk Devrimi Mücadelesi.....</i>	25
<i>Politik Stratejide İktidar Sorunu.....</i>	30
<i>Faşizmin Yıkılması Devrim Sorunudur.....</i>	40
<i>Kürdistan Sorunu Ve İşçi Sınıfı Sorunu.....</i>	50
<i>Emperyalizm Özgürlük Değil Egemenlik İster.....</i>	70
<i>Sosyalizm Üstün Gelecektir.....</i>	84
<i>Karşı Devrimcilerin Kapitalizm Yolunda Ne Kadar Şansları Var.....</i>	98
<i>Sermayenin Uluslararası Politik Hareketi Sosyal Demokrasi.....</i>	112
<i>Tüm Uluslardan İşçilerin Ortak Örgütlenmesi Ve Mücadelesi Devrimin Zaferinin Ön Şartıdır.....</i>	124
<i>Tüm Kapitalist Ülkelerde Toplumsal Devrimin Objektif Koşulları Olgunlaşmış Ve İnsanların Özgürleşmesinin Olanakları Daha Da Artmıştır.....</i>	131
<i>Kahrolsun Pantürkizm! Kahrolsun Panislamizm!.....</i>	139
<i>Türkiye'de İşsizler Ordusunun Bugünkü Durumu.....</i>	149
<i>Türkiye'de Sınıf Mücadelesinin Gelişimi-I-.....</i>	157
<i>Türkiye'de Sınıf Mücadelesinin Gelişimi-II-.....</i>	165
<i>Türkiye'de Sınıf Mücadelesinin Gelişimi-III-.....</i>	173
<i>Türkiye'de Sınıf Mücadelesinin Gelişimi-IV-.....</i>	182
<i>Türkiye'de Sınıf Mücadelesinin Gelişimi-V-.....</i>	192

<i>Kapitalist Sistem Derin Sarsıntı İçindedir.....</i>	201
<i>Proletarya Diktatörlüğü.....</i>	208
<i>Türkiye Ve Kürdistan'da Devrim Mücadelesi.....</i>	214
<i>Faşist Devletin Sivas Katliamı Ve İç Savaşın Boyutları.....</i>	217
<i>Birleşik Devrim.....</i>	223
<i>Ortadoğu Ve Filistin Devrimi.....</i>	229
<i>Uluslararası K. Kürdistan Konferansı Üzerine.....</i>	238
<i>Devrim Mücadelesi Ve Devrimci Çalışma Komiteleri.....</i>	246
<i>Sınıflar Savaşında Bugünkü Durum.....</i>	255
<i>Köylülerin Devrime Kazanılması.....</i>	261
<i>12 -15 Mart Sokak Savaşları.....</i>	280
<i>Sokak Savaşları Ve Ayaklanma Potansiyeli.....</i>	288
<i>Sınıf Tavrı.....</i>	293
<i>Yaşasın Halk Demokrasisi Ve Sosyalizm Mücadelesi.....</i>	299
<i>Proletaryanın Mücadele Günü: 15 Ekim.....</i>	304
<i>Sınıf Ve Halk Hareketinde Devrimci Öncülük.....</i>	312
<i>İhanet Cephesi(De) Devrimin Zaferini Önleyemeyecektir.....</i>	319
<i>Avrupa'da Toplumsal Çatışma.....</i>	327
<i>Politik Ortam Ve Yeni Hükümet.....</i>	333
<i>Geçici Devrim Hükümeti.....</i>	339
<i>Devrim Mücadelesine Ayak Uyduramayan Sağa Kayar.....</i>	348
<i>Devrim Kolektif Dehadır.....</i>	354
<i>Kapitalist Çöküşün Hükümeti.....</i>	360
<i>Devrimci Süreç Devrimci Görev.....</i>	366
<i>Devrimin Zaferi İçin.....</i>	372
<i>Ekme Ve Yaşam Hakkı Silahlı Devrimle Elde Edilir.....</i>	378
<i>Eylemin Diyalektiği.....</i>	385
<i>Devrimci İç Savaş .....</i>	389
<i>Emperyalizm Kürt Halkının Düşmanıdır.....</i>	400
<i>Olaylar İç Savaşa Uygun Gelişiyor.....</i>	408
<i>Düzeni Ve Devleti Sarsan Eylemler Sürüyor!.....</i>	416

ÖNSÖZ

Elinizdeki kitap, 1990-1996 yılları içinde yayınlanmış yazılardan oluşuyor. Bir sorunu, bir konuyu ele alan kitaplardan farklı olarak, ayrı ayrı yazılmış, farklı sorunlara yer vermiş yazılardan oluşup, birçok konuda görüş edinilmesini sağlıyor.

Son otuz yıl, sınıf mücadelesinin, tüm dünyada çok yoğun olarak yaşandığı bir dönem olarak geçti. Bu süre içinde büyük alt-üst oluşlar yaşandı. Çağımız olaylar bakımından çok zengindir. Devrimci Marksistlerin bütün bu gelişmeleri nasıl değerlendirdikleri bilinmesi gerekiyor. Elinizdeki kitap, marksizmin olayları değerlendirişini veriyor.

Güncel toplumsal olaylar işlenirken, hiçbir zaman güncel gelişmelerle sınırlı tutmamıştır kendini. Güncel olarak gündeme gelen olaylar, kendilerini etkileyen, yön veren temeldeki gelişmelerle birlikte irdelenmiştir. Bu Marksist yöntem, taktik politikalarımızın doğru, bilimsel bir biçimde belirlenmesini sağlamıştır.

Tarihsel gelişmenin doğrultusu ortaya konurken ekonomik, toplumsal olgulardan yola çıkılmıştır,

fakat bakış açısı olgularla sınırlı kalmamıştır. Hangi toplumsal dinamiklerin bizi geleceğe götüreceği Marksist diyalektiğe ve tarihsel materyalizme dayanılarak belirtilmiştir.

Buradaki yazılarda sınıf mücadelesinin gelişme doğrultusu ve toplumsal olgulara yönelik görüşler, tarihi gelişim tarafından çok kısa süre içinde doğrulanmıştır. Okurlar somut olaylarla ilgili değerlendirmelerin nasıl doğrulandığını görecektir. Çünkü yapılan değerlendirmelerin sonuçlarını denetleyecek bir tarihsel gelişme ortaya çıkmıştır. Her sınıf bilinçli işçi, her sosyalist burada yapılan değerlendirmeleri denetleyecek tarihsel verilere sahiptir.

Burjuvazi saldırılarını ne denli artırırsa artırsın, proletaryanın sonal zaferi kesindir. Çünkü ekonomik ve toplumsal yasalar bu yönde işliyor.

Sosyalizme yalnızca sınıf mücadelesi yoluyla varılır. Proletaryanın sınıf savaşımı ise kapitalist dünyayı alt-üst edecek biçimde büyük bir güçle ilerliyor.

Olayların bu yönde ilerlediğini görmek için devrimci bir bakış açısına sahip olmak gerekiyor.

SOSYALİST DEVRİM VE GEÇİŞ BİÇİMLERİ

DEVİRİM stratejisi sorunu sosyalist hareketin teorik gündeminin ana sorunu haline geldi. Kimi sosyalist yayın organlarında konuya geniş yer veriliyor ve ortak platformlarda özel tartışmalar planlanıyor. Proletaryanın devrim stratejisi üzerine yapılan tartışmalar artık güncellik kazanmıştır. Hiç bir dürüst proleter ve sosyalist bu tartışmadan uzak kalamaz. Tartışmaların çelişkileri içinden geçip devrim perspektifini net ve anlaşılır hale getirmek gerekiyor.

Türkiye sosyalist hareketi, devrimin içeriğini ve karakterini ortaya koyarken henüz Marksizm-Leninizmin özünü kavrayacak düzeye ulaşamamıştı dersek, bir abartma yapmış olmayız. Marksizm-Leninizmin özünün özümsemesi yerine, Marksizmin lafzına sarılındı. Sonuç ortadadır; ya devrimin evrensel yasaları unutulup, ulusal yön öne çıkartılarak revizyonizme düşüldü; ya da, devrimin ulusal bir toprakta geliştiği yani ulusal yönü olduğu unutulup dogmatizme düşüldü. Böylesi önemli sapmalara düşülmüşse, buna «*istemedен oldu*» denemez. Söylemek istediğimiz şey, dün devrim sorunu tartışılırken Bilimsel Sosyalizm tam anlamıyla özümlelenememişti ve devrim stratejisi bu konuda yeterince inceleme ve araştırma yapılmadan belirlenmeye çalışıldı. Başka bir ifade ile söylersek, devrim sorununun konuluşunda dün, bugüne göre daha az akıllıydık. Bu gün kaydedilen gelişmeye rağmen, devrim ve iktidar sorununda reformizm ve dogmatizm etkisini halen koruyor. Reformizm ve dogmatizmde ısrar daha «*bilinçlice*» yapılıyor.

Gerek devrim ve iktidar sorununda olsun; gerekse toplumsal mücadelenin başka bir sorununda olsun politika belirlenirken ya da teori ortaya konurken MARKS-ENGELS ve LENİN'den aktarma yapmak sosyalist harekette bir «gelenek» haline geldi. Marksist Klasiklerden yapılan aktarmalar çoğu kez eklettik ve anlamı kavranmadan yapılıyor. Marksizmin özü olan devrimci diyalektiğin özümleli, ona dayanarak olayları ya da şeyleri açıklamak yerine, Marksist Klasiklerden aktarma yapmak kötü bir gelenek oldu ve halen devam ediyor. Bu yöntem (aktarmacılık) ideolojik yetersizliği ve yeteneksizliği ortaya koyuyor. Sosyalist harekette artık teorik bilinç ortalaması düne göre gelişkindir ve kitleseldir. Sorunları aktarmacılık yöntemi ile açıklama yöntemi artık tutmaz. Yapılması gereken Marksizm-Leninizmin özünün ve yönteminin yani devrimci diyalektiğin kavranmasıdır. Ancak devrimci diyalektik esas alınırsa olaylar ve şeyler doğru bir şekilde ortaya konabilir ve kavranılabilir.

Sosyalist devrim ve geçiş biçimleri üzerine görüşlerimizi ortaya koyarken devrimci diyalektiği temel alacağız.

Konuya geçmeden önce şunu açıklamak gerekiyor, proletaryanın strateji ve taktikleri sorununda tartışma yapmayı yararlı gördüğümüzü bir kere daha belirtmek istiyoruz. Tartışmaların olmadığı bir parti ya da örgüt, zamanla tarikata dönüşerek yozlaşır. Her büyük devrimci sınıf partisinin gelişmesinin temelinde parti içi tartışmalar ve parti içi çelişkilerin çözümü için verilen ideolojik mücadelenin büyük yeri vardır. Biz, militan Marksistleriz, temel görevimiz kısaca «dünyayı değiştirmektir». Biz, dünyanın yorumunu, o'nu değiştirmek için yaparız, entelektüel gevezelerden farkımız budur. Tartışmalarımızın amacı dünyanın devrimci değişimidir. Bu amaca yönelik tartışmalar yararlıdır, bazen zorunludur.

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ: SOSYALİST DEVRİMİN KİLİT SORUNU

Konuya Demokratik Halk Devrimi ve Halk İktidarından değil de, proletaryanın sosyalist devrimi ve proletaryanın Devrimci Diktatörlüğünden başlamamızın nedeni açıktır; temel olan sosyalist devrim ve proletarya diktatörlüğüdür. Oysaki Halk İktidarı ya da başka bir ifade ile söylersek, halk demok-

rasili devlet GEÇİŞ iktidarındır ve geçicidir. Temel olan, asıl olan açıklanmadan geçici olan ya da «yardımcı» nitelikte olan anlaşılabilir. Bunun için biz de asıl olan, temel olandan, sosyalist devrim ve proletarya diktatörlüğünden başlıyoruz.

Her devrimin temel sorunu siyasi iktidarın ele geçirilmesi sorunudur. Sosyalist Devrimin de temel sorunu siyasi iktidarın ele geçirilmesidir. Siyasi iktidarın ele geçirilmesi, sosyalist devrimin ilk ve temel belirtisidir. Bu eylem başarılmadan devrim hedefine ulaşamaz. Her devrim gibi sosyalist devrimde öncelikle *siyasal bir devrimdir*, yani siyasi iktidarın ele geçirilmesi ile başlar. Ancak, sosyalist devrim aynı zamanda toplumsaldır. Temel görevi, kapitalist özel mülkiyeti ortadan kaldırmak ve yerine kolektif toplumsal mülkiyeti getirmektir. Bundan ötürü, sosyalist devrim siyasi iktidarın ele geçirilmesi ile başlayan (ilk temel belirti) kapitalist özel mülkiyeti ortadan kaldıran, yerine kolektif toplumsal mülkiyeti koyan geniş kapsamlı ve derin yönü olan bütünsel bir süreçtir.

Kelimenin gerçek ve bilimsel anlamıyla devrim, siyasi iktidarın bir sınıfın elinden alınıp başka bir sınıfın eline geçmesidir. Yani devrim siyasi iktidarın ele geçirilmesidir.

Devrim başka bir şey, siyasi iktidarın ele geçirilmesi başka bir şey değildir. Sosyalist devrim, proletaryanın siyasi iktidarı ele geçirmesidir. Siyasi iktidarın ele geçirilmesi henüz DİKTATÖRLÜK demek değildir. Siyasi iktidarı ele geçiren proletaryanın kendi DEVRİMCİ DİKTATÖRLÜĞÜNÜ gerçekleştirmesi gerekiyor. Çünkü, sosyalist devrim enerjik ve kesin diktatörlüğü gerektiriyor. Proletarya siyasi iktardan uzaklaştırılan ve henüz yok edilmeyen burjuva sınıf üstünde kesin bir biçimde diktatörlük uygulamalıdır. Aksi takdirde uzun bir tarihsel deneyime sahip olan burjuvazi kısa sürede, uluslararası tekeli sermayenin yardımı ile kendini toparlayıp, siyasi iktidarı yeniden geri almak isteyecektir. Büyük Ekim Devriminin deneyimi ve 1919 Macar Sosyalist Devrim deneyimi ve diğer örnekler ortadadır. Siyasi iktidarı ele geçiren proletarya, enerjik bir biçimde burjuva sınıf üzerinde diktatörlük uygulamalı ve o'nu tüm ayrıcalıklarından yoksun bırakmalıdır. Proletaryanın devrimci sınıf partisi programında siyasi iktidarın ele geçirilmesi perspektifi ile yetinemez. Burjuva devlet egemenliğinin yıkılıp yerine proletaryanın DEVRİMCİ DİKTATÖRLÜĞÜNÜN kurulması Marksist-Leninist

Partinin temel ilkesi ve görevidir.

Proletarya diktatörlüğü, kapitalizmden komünizme geçiş döneminin «*siyasal geçiş biçimidir*». Proletarya diktatörlüğü bu dönemin tümünü kapsayan proletarya diktatörlüğünün esas şiddet değildir. Proletarya diktatörlüğü döneminde sınıflar varlığını sürdürmekle birlikte, bu sınıfların konumunda önemli değişim meydana gelir. Dolayısıyla proletarya bu dönemde tüm emekçileri sosyalizmi kurmaya ve geliştirmeye yöneltir. Tabii sınıflar arası çelişkiler ortadan kalkmaz, çelişkiler ve sınıf mücadelesi biçim değiştirerek devam eder. Devrimin ilk döneminde başvurulan şiddet, giderek yerini sosyalizmin kuruculuğuna bırakır.

Demokrasi tipi bağlı olduğu devrimin tipine sıkı sıkıya bağlıdır. Sosyalist devrimin sonucu olarak SOSYALİST DEMOKRASİ gerçekleştirilir. Sosyalist demokrasi ile sosyalist devrimin arasındaki ilişki diyalektik bir ilişkidir. Sosyalist demokrasiyi sosyalist devrimden ayırma çabası bilimsel ve gerçekçi değildir ve bu çaba boş bir çabadır. 1871 PARİS KOMÜNÜ, proletarya diktatörlüğünün ilk örneğidir ancak, KOMÜN, proletarya devrimi sonucu olarak gerçekleşmiştir. Büyük EKİM DEVRİMİ sonucu kurulan SOVYET İKTİDARI, sosyalist devrimin sonucu olarak gerçekleşmiştir. SOVYET İKTİDARININ gerçekleştirdiği sosyalist demokrasi, sosyalist devrimin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Kısacası demokrasi tipi, bağlı olduğu devrim tipine sıkı sıkıya bağlıdır.

Proletarya diktatörlüğü konusunda bir yanlış görüş de şudur: «Proletarya diktatörlüğü henüz sosyalizm değildir» yani bu dogmatik anlayışa göre proletarya diktatörlüğü başka bir şey, sosyalizm başka bir şeydir. Bu yaklaşım aynı zamanda sosyalizm sorununu yalnızca ekonomik bir alt yapıdan ibaret sayma anlayışıdır. Proletarya diktatörlüğü, siyasi iktidarın ele geçirilmesi ile başlayan ve komünizme kadar yani sınıfların ortadan kaldırılmasına kadar devam eden uzunca bir «*siyasal geçiş biçimidir*». Proletaryanın temel görevi sosyalizmi kurmaktır. Proletarya, Proletarya diktatörlüğüne esas olarak sosyalizmi kurmak ve sınıflara ve sınıf çelişkilerine son vermek için ihtiyaç duyar ve proletarya diktatörlüğünün tarihsel devrimci görevi budur. Komünizmin ilk aşaması (sosyalizm) ve üst, ileri aşaması ile bir bütündür. Komünizm yalnızca üst aşama demek değildir. Proletarya diktatörlüğü komünizmin

alt aşamasında zorunlu olur yani proletarya bu dönemde devlet biçiminde örgütlenir. Proletarya diktatörlüğünü sosyalizmden ayırmak mümkün mü? Sosyalizm sadece ekonomik bir sistem değildir. O, politik üst yapısı olan (proletaryanın devrimci devleti) toplumsal ve siyasal bir sistemdir.

Proletarya diktatörlüğünü salt «*işçi iktidarı*» olarak görmek ne kadar yanlışsa, o'nu «*işçilerin ve köylülerin devrimci-demokratik diktatörlüğü*» düzeyinde görmek de o kadar yanlıştır. Sosyalist literatürümüzde, proletarya diktatörlüğünün bir «*işçi iktidarı*» olmadığını anlatmak için, sık sık «*proletarya diktatörlüğünün işçi sınıfı, yoksul köylülük ve kır, şehir küçük burjuvalarının bir ittifakı olduğu*» tezi ileri sürülüyor. Bu görüş, proletarya diktatörlüğünün sınıf egemenliği özünü bir kenara bırakıyor. Peki, proletarya diktatörlüğü proletaryanın sınıf egemenliğini yansıtmıyorsa, proletaryayla orta köylülük ve küçük burjuvaların ittifakı olan «*Halk Cepheleeri*» arasındaki fark nerede kaldı. Proletarya diktatörlüğü, devlet egemenliğinin proletarya ve o'nun devrimci sınıf partisinin diğer, orta köylülük ve küçük burjuva partileri ile paylaştıkları bir iktidar değildir. Bu, proletarya diktatörlüğünü «*sulandırma*ktır». Niyet ne olursa olsun proletarya diktatörlüğünün sınıf egemenliğine (Proletaryanın) karşı çıkmak demektir.

Proletarya diktatörlüğü, salt «*işçi iktidarı*» değildir ancak, sınıf özü belirsiz olan bir şey de değildir. Proletarya diktatörlüğünün, proletarya, emekçi köylülük ve şehir küçük burjuvalarının ittifakının «*özel bir biçimi*» olması, bu iktidarın sınıf egemenliğini ortadan kaldırmaz.

O halde, proletarya diktatörlüğünün sınıf özü neden sulandırılmaya çalışılıyor?

Bunun nedeni, Demokratik Halk Devrimi sonucu gerçekleşecek olan Halk İktidarını proletarya diktatörlüğü olarak gösterme çabasından kaynaklanıyor. Burada yalnızca proletarya diktatörlüğü kavramı sulandırılmaya çalışılmıyor aynı zamanda, henüz proletarya diktatörlüğü olmayan ve proletarya diktatörlüğüne dönüşmesi gereken halk demokrasili devleti, proletarya diktatörlüğü olarak gösterilmekle, proletaryanın bilinçli ve Marksist-Leninist Partinin öncülüğünde yapılması gereken «*kesintisiz eylem*» görevi de bir kenara bırakılıyor.

Başta belirttiğimiz gibi, proletarya partisinin programında proletarya diktatörlüğüne yer vermesi, bu partinin Marksist

bir Parti olmasının zorunlu bir koşuludur. Proletarya, nihai hedefi olan sınıfsız komünist topluma ancak proletarya diktatörlüğüne dayanarak varır. Sosyalist devrim olmadan sosyalizme geçilemez. Geçiş biçimleri hangi biçimde olursa olsun, devrim süreci sosyalist devrimle TAMAMLANMADAN sosyalizme geçilemez.

Kapitalist ülkeler eşit gelişme sürecinden geçmediler. Gelişme süreci eşit olmayan bir yolda oluştu. Kapitalist ülkelerin proletarya diktatörlüğüne geçiş biçimleri de aynı yolu izlemeyecektir ve yapılan devrimlerin de gösterdiği gibi, proletarya diktatörlüğüne geçiş aynı biçimde ve yolda olmadı. Proletarya diktatörlüğüne geçişin zengin biçimleri ortaya çıkmıştır. Proletarya diktatörlüğüne geçişin yollarını şematize etmemek gerekiyor. Her toplum ve ulus bu geçiş yoluna kendinden bir şeyler kattı ve katmaya devam edecektir.

Proletarya diktatörlüğü düşüncesini proletarya arasında yaymak ve burjuva demokrasisi karşısında, sosyalist demokrasi düşüncesini öne çıkarmak, burjuva parlamenter cumhuriyet karşısında «Halk Demokrasisini ve Sovyet sistemini» savunmak ve bu yolla proletaryayı ideolojik olarak kazanmak temel olandır ve yapılması gerektir. Proletaryanın öncü kesiminin henüz küçük burjuvaziden ideolojik olarak ayrışmadığı günümüzde, temel olan öne çıkartılmalıdır. Yalnız, şu bilinmelidir, öncünün ideolojik olarak örgütlenmesi ile devrim kazanılmaz. Mutlaka pratik olarak devrime yaklaşım biçimleri ortaya konmalıdır. Eğer, yalnızca temel olanla yetinilirse, kimi sosyalist dergi çevreleri gibi, bir «propaganda grubu» olmaktan öte gidemeyiz. Çoğu kez küçük propaganda grupları ve örgütsüz sosyalist çevreler de proletarya diktatörlüğü ve komünizm hedef ve ilkesinin propagandasını yapıyorlar. Örgütlü Marksist-Leninistleri, propaganda gruplarından ayıran nokta, onlar yalnızca propagandasını yaparlar oysa biz, temel olanı nasıl gerçekleştireceğimizi ve bunun yollarını ve biçimlerini ortaya koyarız. Atılması gereken ikinci adımı atarız. Lenin «SOL KOMÜNİZM' BİR ÇOCUKLUK HASTALIĞI» adlı eserinde devrimci Marksistlerin görevlerini şu şekilde belirler:

«Herkes için aynı olan uluslararası sorunu, işçi sınıfı hareketi içinde oportünizmi ve sol doktrinciliği yenme, burjuvaziyi iktidardan düşürme, Sovyet cumhuriyetini ve proletarya diktatörlüğünü

kurma sorununu, her ülkenin ele alınışındaki somut tarzda, özel olarak, ulusal ve özgül olarak, ulusal ne varsa onu aramak, incelemek, sezme ve kavramak, işte geçirmekte olduğumuz tarihsel anda bütün ileri ülkelerin (sadece ileri ülkelerin değil) baş görevi budur.» (Sol Yay. Sf. 99)

Lenin aynı bölümün sonunda bu «baş görevi» şu şekilde ortaya koyar;

«Proletarya devrimine geçmek ya da ona yaklaşmak için gerekli biçimlerin araştırılması.»

Lenin'in uluslararası proletarya hareketine önerdiği «*proletarya devrimine geçiş ya da yaklaşım biçimleri*» daha sonraları Dimitrov ve KOMÜNTERN tarafından ele alınmış ve proletaryanın strateji ve taktik yaklaşımlarında somutlandırılmıştır. 1940'lı yıllarda gerçekleşen Halk Devrimleri sonucu ortaya çıkan Halk Demokrasili devlet örnekleri bunun yaşama geçirilmesi olmuştur. «*Proletarya devrimine geçiş ve yaklaşım biçimleri*» bakımından bugün zengin örneklerle karşı karşıyayız.

Türkiye ve T. Kürdistan'ı sosyalist hareketi açısından soruna baktığımızda Lenin'in söylediği her iki yanlış yaklaşımı görürüz: Oportünizm ve dogmatizm. Oportünizm (bugünkü ifade ile reformizm) TİP' ten bu yana (daha sonra TKP ve şimdi TBKP) uzun yıllardan beri inatçı bir şekilde, proletarya diktatörlüğü karşısında burjuva demokrasisini ve parlamenter burjuva cumhuriyetini savunmuşlardır. Bu küçük burjuva sosyalizm görüşleri bugün işçi sınıfı hareketi içinde belli bir etkiye sahiptir. Devrimin öncüsü olan sanayi proletaryası arasındaki bu reformist görüşleri söküp atmak için mücadele sürdürülmelidir. Proletaryanın öncü kesimi (ileri kesimi) ideolojik olarak Proletarya diktatörlüğü düşüncesine ve sosyalist devrimin zorunluluğu düşüncesine kazanılmalıdır. Yani temel olan görev yerine getirilmelidir.

Şunu bilmek gerekiyor, Devrimi yapacak bir parti haline gelmek için DOGMATİZMİ de yenmek gerekiyor.

Dogmatizm, bizde kendini nasıl gösteriyor. Türkiye'de dogmatizmin en belirgin temsilcileri TROÇKİSTLERDİR. Troçkist çevreler «*proletarya devrimine geçiş ve yaklaşım biçimlerini*» kabul etmiyorlar. Onlar, Lenin'in sözleri ile «*ulusal ve özgül olan ne varsa onu arayıp bulma, sezme, kavrama, inceleme*» yöntemini kabul etmiyorlar. Onlar, emekçi köylülüğün ve küçük burjuvaların devrimdeki rolünü inkar ediyorlar.

Troçkist çevreler, kapitalizmin ekonomik ve politik gelişimindeki eşitsizliği kabul etmedikleri için, bütün ülkeler için tek bir şey öneriyorlar «kesintisiz dünya devrimi». Bu çevreler, proletaryanın demokrasi mücadelesine dudak bükerek sorununu sadece «demokratik haklar» düzeyinde ele alıyorlar. Demokratik Halk Devrimi yalnızca bir «demokratik haklar» mücadelesi değildir. Demokratik Halk Devrimi, «demokratik hakları» da içeren ve siyasi iktidarı ele geçirmeyi hedefleyen ekonomik politik dönüşümler bütünlüğünü içerir.

Devrim konusunda Troçkizmden önemli ölçüde etkilenen başka bir dogmatik anlayış da «sosyalist iktidar» şiarı ile ortaya çıkıyor. Bu çevre «sosyalist devrim ve sosyalist iktidar» sözcüklerini propaganda düzeyinde savunuyor. Bu çevreler burjuva demokrasisi görüşünü esas alan reformizm karşısında, propaganda düzeyinde de olsa «sosyalist demokrasi» düşüncesini savunması olumludur. Ancak, bu çevre, tüm dogmatikler gibi davranıyor. Sosyalist devrimi «geçiş ya da yaklaşım biçimlerini» kabule yanaşmıyor. Devrimin evrensel yönleri kadar devrimin ulusal ve özgül olan yönlerini ortaya çıkarmak gerekiyor. Yalnızca «sosyalist devrim, sosyalist iktidar» demekle devrim gerçekleştirilmez. Bu çevreler, devrimci diyalektiğe dayanarak özgül olanı arayıp bulmak ve kavramak yerine evrenseli tekrarlayıp duruyorlar. Eğer yalnızca evrensel ilkeler olan Proletarya diktatörlüğü ve devrimin yasalarını tekrarlamak yetseydi, Marks ve Engels tarafından yazılan «KOMÜNİST MANİFESTO»yu ve KOMİTERNİN 1923 yılında kabul ettiği «1928 Programını» alır ve bununla yetinirdik. Eğer bunu yapsaydık, sadece iyi bir ezberci olurduk ve Marksizm-Leninizm kavramadaki yeteneksizliğimizi ortaya koyardık. Oysaki Marksist-Leninist Partiler Evrensel Bilimsel Sosyalist İlkeleri temel aldılar ve devrimci diyalektiğe dayanarak Lenin' in yaptığını ve söylediğini yerine getirdiler: programlarında proletaryanın evrensel ilkelerini ve proletaryanın temel hedefini ortaya koyup, ama bununla yetinmeyip, yeteneklerini kullanıp özgül olanı da ortaya koydular.

Proletaryanın önderliğinde gerçekleşen bütün büyük devrimleri gerçekleştiren Komünist Partilerinin devrime önderlik yapmasının altında yatan temel gerçek budur. Diğerleri propagandadan öteye gitmez.

DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ SOSYALİST DEVRİMİN KARŞISINA KONAMAZ

Dogmatikler, proletaryanın demokrasi için mücadelesini sosyalizm uğruna mücadelenin karşısına ya da diğer bir ifade ile demokratik devrimi, sosyalist devrimin karşısına koymaya ve karşı şeylermiş gibi göstermeye çalışıyorlar. Bu çaba boş ve temelsizdir, Çünkü demokrasi mücadelesi sosyalizm uğruna mücadelenin bütünleyici bir parçasıdır. Demokrasi mücadelesi ile sosyalizm mücadelesi ilişkisi toplumsal gelişmenin bir sonucudur. Proletaryanın demokrasi için mücadelesinin sosyalizm uğruna mücadelenin kopmaz bir parçası, nesnel temelleri var. Demokrasi mücadelesinin nesnel temelleri şu olgulara dayanıyor: Ülkenin emperyalizme bağımlı olması sonucu proletaryanın ve müttefiklerin anti-emperyalist mücadelesi; işbirlikçi tekelci sermayenin politik ve ekonomik egemenliği ve ulusal baskının devam etmesi. Bu saydıklarımız siyasal demokrasimizin talepleridir, (asgari). Proletaryanın demokrasi mücadelesi işte en başta bu nesnel temellere dayanıyor. Proletaryanın mücadele görevleri keyfi olarak ortaya konamaz. Devrim mücadelesi ve devrim teorisi eğer nesnel temellere dayanıyorsa mücadele başarıya ulaşır. Devrimci sosyalistler sübjektif olarak proletaryanın «*yakın politik görevleri*»ni saptamazlar.

Açıktır ki proletarya, demokrasi için mücadeleyi sadece ekonomik gerekçelere ve ulusal baskıya dayandırmaz, demokrasi için mücadelenin aynı zamanda (hatta en önemlisesi olarak) *politik* nedenleri vardır. Bunun temeli tekellerin politik egemenliğidir. Bundan ötürü Demokratik Halk Devrimi, öncelikle tekellerin politik ve ekonomik egemenliğine son verir.

Proletarya, demokrasi için mücadele ederken, aynı zamanda kendini politik olarak eğitir ve bilinç düzeyini pekiştirir. Siyasal demokrasi için mücadele aynı zamanda sosyalizme varmanın iyi bir «*okuludur*». Ancak, devrimi önceden ezberlenen şemalara göre yapmaya kalkanlar bunu göremezler. Proletarya ve emekçi kitleler demokrasi mücadelesi süreci içinde siyasal olarak öğrenirler ve Proletarya bu süreç içinde yönetme sanatını da öğrenir.

Proletaryanın, devrimin diğer güçleri ile militan ittifakı, demokratik devrim mücadelesi sürecinde başlar ve bu süreçte kurulan ittifak, devrimin ileri aşamasında da devam eder.

Demokrasi mücadelesi, proletarya ve müttefiklerinin ortak davranışı için gereken zemini ortaya koyuyor.

Burada dikkatleri şu noktaya çekmek istiyoruz. Proletaryanın demokrasi için mücadelesi MUTLAK bir şey değildir. Proletarya esas olarak sosyalist devrim ve proletarya diktatörlüğü için mücadele eder. Beklenmedik ani gelişmeler, yeni tarihsel gelişmeler proletaryayı ve emekçi sınıfları demokrasi sürecinden geçmeden de sosyalizme götürebilir. Proletarya partisi bunun için, programında temel olanı net olarak ortaya koyar ve ikincil olanı temel olana, asıl olana bağlar. Proletarya demokrasi için mücadele ederken, temel olanı, asıl olanı gözden kaçırmamalı ya da arkaya itmemelidir.

Proletarya bunun gibi olası gelişmeleri gözönünde tutar ancak, yakın politik görevini somuttan yola çıkarak ortaya koyar. Proletaryanın devrimci görevleri olasılıklara değil kesinliklere ve somuta dayanır. Somut durumun somut tahlili yöntemi Leninist bir yöntemdir. Tabii ki, somut ancak belli bir tarihsel kesitte somuttur. Somut olan mutlak değildir, zamanla değişir. Devrim stratejisi ve taktikler somut duruma dayanır, sözkonusu somutluk aşılsa, bununla birlikte strateji ve taktik de değişir. Örneğin 40'lı yılların devrimleri o anın tarihsel somutluğu içinde ortaya çıktılar, zamanla devrim süreci yeni somut durumla karşı karşıya geldi. Toplumlar ve ülkelerin statik yönleri ile değil, (çünkü her şey zamanla değişim içine girer), toplumlar ülkeler ve sınıflar dinamik yönleri ile değişen yönleri ile ele alınıp incelenmelidir. Özgül olan, ulusal olan ancak bu yöntemle bulunup ortaya çıkarılır.

Demokratik Halk Devrimi mücadelesi ve Halk iktidarı perspektifi bugünkü somut toplumsal ve tarihsel durumdan yola çıkarak belirlenmiştir. Demokratik Halk Devrimi, sosyalist devrime dönüşecek bir devrimdir ve sosyalist devrimle *organik* ilişkisi vardır. Demokratik devrim, sosyalist devrimin ön girişi ya da bir başka ifade ile söyleyecek olursak, «*yardımcı nitelikte*» bir devrimdir.

«*Marksçılık-Lenincilik, demokratik devrim ile sosyalist devrim arasında net bir ayırım yapmakla birlikte, onları, proletaryanın devrimci mücadele zincirinin birer halkası olarak*

görür. Demokratik devrim, sosyalist devrimi hazırlar ve sosyalist devrime geçişte belli bir noktayı vurgular. Sosyalist devrimin kendisi demokratik dönüşümlerin dolaysız sonucu, uzantısı ve tamamlanmasıdır.» (Dünya Komünist Hareketi, Konuk Yay. Sf. 128)

Demokratik devrimle sosyalist devrim yalnızca birbirine yakınlaşmakla kalmamış, görevleri önemli ölçüde *iç içe* geçmiştir. Çoğu kez onları ayırmak kolay olmayacaktır. Bundan yola çıkarak devrim mücadelesine *tek süreç iki aşama* diyoruz. Demokratik devrimi ve sosyalist devrimi ülkemizde tek süreç içinde birleştiren demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin ilişkisi, devrimin nesnel temelleri, Türkiye'nin kapitalist bir ülke oluşu, görevlerin içice geçmesi, çağımızın temel özelliği olan kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı oluşu, demokratik devrimin temelde sosyalist devrimle aynı düşmana karşı yönelmesi olarak söyleyebiliriz.

Peki, doğrudan sosyalist devrimi yapıp, proletarya diktatörlüğünü kurmak varken neden, demokratik devrim aşamasından geçmek zorundayız?

Esasında bu sorunun cevabını yukarıda vermeye çalıştık. Devrim tek bir eylem hamlesi değildir. Birçok adımı içeren derin, geniş bütünsel bir süreçtir. Proletarya bir «darbe» ile siyasi iktidarı ele geçirmez. Proletarya, şimdiden başlayan devrim mücadelesini nitelik sıçraması ile yani devrim yolu ile siyasi iktidarı ele geçirerek sürdürür, devrim demokratik aşamada kalmaz, bu anlamda devrim «kesintisizdir» proletaryanın devrimci dönüşüm eylemi devam eder. Temel hedef sosyalizmi kurmaktır.

DEVİRİMİN POLİTİK ORDUSU YA DA İTTİFAKLAR SORUNU

Demokratik Halk Devrimini, sosyalist devrime yakınlaştıran ve onunla tamamlayan bir yönde, demokratik devrim de proletarya hegemonyasıdır. Lenin'in demokratik devrimde proletarya hegemonyası düşüncesi, demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi olanağın; artırıyor. Demokratik devrimin görevleri ile sosyalist devrimin görevleri ve düşmanları ve bu devrimi yapacak güçler aynı ve yakın olursa olsun, demokratik devrimin ikinci aşamaya ulaşması için Proletaryanın Marksist-Leninist Partisinin bilinçli eylemi gereklidir.

Yoksa her demokratik devrim «kendiliğinden» sosyalist devrime varmaz. Bunun iki örneği, Portekiz ve İran'dır.

Portekiz devrimi ve İran devrimi, ikisi de demokratik devrimdi. Üstelik hiç bir demokrasi süreci yaşamadan ani gelişme ile ortaya çıktılar. Peki, ne oldu? Proletarya gerek örgütlülük düzeyi olarak ve gerekse bilinç olarak zayıftı. Devrim patlak verdiğinde halkın ezici çoğunluğu devrime katıldı, devrim ilk hedefine vardı. Portekiz'de 50 yıllık Faşizm yıkıldı. İran'da Şahın Monarşist-Faşist diktatörlüğü yerle bir edildi. Proletarya devrimde önderlik edip hegemonya kuramadığı için devrim sonuna kadar götürülemedi, devrim kesintiye uğradı. Devrime katılan burjuva güçler uluslararası burjuvazinin desteği ile siyasi iktidarı kendi tekeline almaya yöneldi ve önemli ölçüde başardı. Demokratik devrimde proletaryanın hegemonyası sorunu güncel olarak da önemini koruyor. Tek süreç olan toplumsal devrim sürecinin demokratik ve sosyalist aşamalarında temel ve öncü ya da hegemonik güç sanayi proletaryasıdır, proletaryadır. Proletaryanın ittifaklarının hangi sınıflar veya katmanlar olacağını tayin edecek olan devrimin somut durumu, o anki tarihsel durum ve somut gelişmelerdir. Biz, Türkiye'nin bugünkü (yarıncı değil) somut toplumsal, ekonomik, siyasal ve tarihsel genel durumundan yola çıkıyoruz. Sanayi proletaryası devrimin temel ve öncü gücüdür. Tarım proletaryası ve yoksul köylülük sanayi proletaryasının kırsal kesimdeki temel müttefikidir. Yoksul köylülük, vakti zamanında özel mülk sahibi iken, özel mülk sahipliği onu, bundan yoksun bıraktı, şimdi yoksunluk ve yoksulluk içindedir. Yoksul köylülük aynı zamanda sosyalist devrimde de proletaryanın temel müttefikidir. Çünkü konumu gereği özel mülkiyete karşıdır ve sosyalizmi kurmada da çıkarı vardır. Sosyalizmin gelişmesi göstermiştir ki, yoksul köylülük demokratik ve sosyalist devrimin kırsal kesimdeki (tarım proletaryasının yanında) temel dayanağıdır. Devrimin tarım programı tarım proletaryasıyla birlikte yoksul köylülüğe dayanılarak uygulanacaktır.

Ücretli şehir aydınları da sanayi proletaryasının hem demokratik devrimde hem de sosyalist devrimde kısacası tek sürecin her iki aşamasında da proletaryanın dayanacağı temel bir kesimdir. Aydınların bu kesimi, burjuvaziden çok proletaryaya yakındır. Özellikle ücretli oluşu, bu kesimi burjuvaziye karşı proletaryanın yanında mücadele etmeye itmektir.

Orta katmanların bu kesimini küçük mülk sahibi ya da burjuva ayrıcalığına sahip, bürokrat ve teknokratlardan ayrı tutmak gerekiyor. Öğretmen, memur, ücretli doktor, mimar, mühendis, teknik eleman vb. kesim şimdiye kadar yalnızca potansiyel olarak değil aynı zamanda *mücadele ederek* de proletaryanın en yakın bağlaştığı olduğunu göstermiştir. Ücretli aydınlar, sanayi proletaryasının şehirlerdeki temel dayanağıdır.

Bilimsel-teknolojik devrimin gelişiminin sonucu olarak beyaz yakalılarının sayısı hızla artıyor. Kırsal kesim nüfusu süratle azalırken, şehir nüfusu artarken şehir nüfusu içinde beyaz yakalılarının sayısı da artıyor. Proletarya bu kesimle bundan sonra daha sıkı bağlar kurmalı, bu kesimin talepleri için mücadeleden başına geçmelidir.

Orta katmanlar sorunu devrimin önemli bir sorunudur. Proletarya, nüfusun en kalabalık kesimi olan orta katmanlar konusunda titiz bir politika izlemelidir. Orta katmanlar, kırsal kesimde orta köylülüktür, (bunun da önemli kesimi küçük üretici denilen kesimdir). Proletarya orta köylülük karşısında somut duruma göre politika izler. Çünkü, burjuva olan bu kesimin tutumu somut gelişmelere göre değişir. Şimdiye kadar devrimlerin pratiği göstermiştir ki, orta köylülük proletarya önderliğindeki demokratik devrimin müttefikidir. Orta köylülük demokratik devrim aşamasında müttefik iken (teorik olan da bu böyledir) devrimin ikinci aşaması olan sosyalizm aşamasına doğru gittikçe karşı devrimci bir konuma gelebilirler. Orta köylülüğün yalnızca tarım burjuvaları, zengin ve toprak kapitalistleri tarafından ezilmesi ve anti-tekel mücadelede proletarya ile birlikte davranmak zorunda kalması bizi yanıltmamalıdır. Mülkiyet ilişkisi bakımından burjuva olan bu kesimin, diğer yönü (gerici) unutulursa, sağ hataya düşmek mümkündür.

Şehir orta katmanlarından aydınların ücretli kesimini ayrı tuttuk. Şehir orta katmanlarının diğer bölümü küçük burjuvazi ve ekonomik olarak zayıf olan kimi orta mülk sahipleri de demokratik devrim aşamasında potansiyel olarak devrimde yer alırlar. Şehir orta katmanlarının esasını küçük burjuvalar oluşturur. Bir bütün olarak orta sermaye devrime katılmaz ve genel olarak devrimin karşısında yer alır. Bunun için orta katmanlar kategorisine esas olarak küçük burjuvaları ya da ona yakın

olan orta mülk sahiplerini almak gerekir.

Şunu vurgulamak gerekir, orta katmanların devrimde yer alışları, proletaryanın örgütlülüğüne, devrimini sürükleme yeteneğine ve sağlam temellere dayanan ittifak anlayışına bağlıdır. Devrimin gelişim aşamalarına göre devrime katılan sınıf ve katmanların tutumları ve yönelimleri değişir. Demokratik devrimde devrimin müttefiki olan bir güç, devrimin ileriki aşamasında karşı devrimci bir konuma gelebilir. Bunun için, sürekli ittifaklar sorununda da somut anın somut tahlili yapılmalıdır.

Demokratik devrimdeki bu ittifak «*siyasal ittifak mı olacak*» yoksa «*sınıfsal bir ittifak mı olacak*» biçimindeki soruya şimdiden somut bir cevap vermek mümkün değil. Çünkü bu, tamamen proletarya dışındaki kesimlerin siyasal olarak örgütlü olup olmadıklarına ve en önemlisi ittifakın yapılıp yapılmamasına bağlıdır. Lenin, 1905 Devrimi sırasında «*İşçilerin ve Köylülerin Devrimci-Demokratik Diktatörlüğü*» önerirken proletaryayla köylülüğün devrimdeki ilişkisinden söz ediyordu. Proletaryanın köylülükle «*siyasi ittifakı*» daha sonra Ekim Devrimi sırasında da gerçekleşmedi. Proletarya doğmuş olan işçi ve asker vekilleri Sovyetleri vasıtasıyla işçi sınıfının önderliğinde köylülükle *sınıfsal ittifak* gerçekleştirdi. Ekim Devrimi sırasında proletarya her hangi bir parti ile siyasi anlaşma yapmadı. Ekim Devrimi ilk günlerinde köylü devrimcileri olan Sosyalist Devrimcilerle birlikte yürüdü, o da kısa sürdü.

Küba Demokratik devrimi de önceden açık bir siyasi ittifaka dayanarak gerçekleşmedi. Devrimin üç gücü arasında devrimden sonra bir birlik kuruldu. Tabi Halk Cepheğinde görülen ittifaktan farklı bir biçimde.

Ekim devrimi, Romanya devrimi ve Arnavutluk devrimi somut tarihi koşullarından ötürü, tek partili olarak gerçekleşmiş ve bu durum halen devam ediyor.

Çin, Kuzey Kore ve Vietnam'da Ulusal demokratik devrimler aynı zamanda milli burjuvalarla (onların siyasi partileriyle) ittifaka dayanmıştır. Bu devrimlerde de proletarya devrimin yönetici gücüydü ve devrimler sosyalizmle sonuçlandı. Milli burjuvaların partileri ve diğer küçük burjuva partileri bugün hala sosyalizm altında varlıklarını sürdürüyorlar. Doğu Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, burada da diğer parti-

ler Komünist Partisinin devrimdeki ve daha sonra, toplumdaki *yönetici ve yönlendirici* rolünü kabul ettiler. Bu demek değildir ki Halk Cepheleeri içinde çelişki yoktur. Soruna böylesi yaklaşım sağ bir yaklaşım olur. Cephe, farklı sınıflar ittifakıdır. Eğer bu gerçek unutulursa, proletarya bundan zararlı çıkar.

Sosyalist ülkelerde (Doğu Avrupa'da) ortaya çıkan yeni gelişme ve durum, proletarya çok partililik koşullarında eğer, kendi dışındaki sınıf ve katmanların ve partilerinin üzerinde hegemonyayı zayıflatır ve öncülük görevini bırakırsa sonuçta bir siyasi kaos doğar. Bu sorunu daha sonra incelenmek üzere ertelemek gerekiyor.

Doğu Avrupa'da 40'lı yıllarda kurulan «anti-faşist Halk Cepheleeri» Proletaryanın önderliğinde, proletarya ile köylülük şehir orta sınıfları ve bazı burjuva partileri ile ittifaka dayanıyordu. Devrimin demokratik aşamasına katılan güçlerin tümü, devrimin ikinci aşamasına katılmadılar, devrime karşı direndiler. Mücadele zaman zaman sertleşmiştir. Buralarda genel olarak demokratik devrimden sosyalist devrime barışçı geçiş yapılmıştır.

Türkiye'de proletarya ile emekçi köylülük ve şehir orta katmanları arasında bir «*cephesel ittifak*» yani BİRLEŞİK HALK CEPHESİ'nin siyasi olarak oluşması tamamen somut gelişmelere bağlı olacaktır. Bu, ittifakın diğer güçlerinin siyasi olarak örgütlenip örgütlenememelerine bağlı olacaktır. Ancak, biz, bugünkü somut durumdan yola çıkarak, BİRLEŞİK HALK CEPHESİ'nin mümkün olduğunu söylüyoruz.

Tek süreç olan iki aşamalı devrimin birinci aşamasına katılan güçler (devrimin politik ordusu ya da cephe güçleri) nin esas güçleri aynı zamanda devrimin ileri aşaması olan sosyalist aşamasına da katılacaklardır. Ancak, tüm güçler devrimin ikinci aşamasına yönelmeyeceklerdir. Örneğin orta köylülüğü alalım. Bu köylü kesiminin devrimin sosyalist aşamasına da katılmasını beklemek boş bir aldatmaca olur. Gerek orta köylülük, gerekse şehir orta sınıfları devrimin birinci aşamasından sonra (halk devriminin zaferinden sonra) devrimin proletarya diktatörlüğü ile ve sosyalizmle sonuçlanmasına karşı direneceklerdir. Demokratik Halk Devriminin İttifak güçleri ile Proletarya diktatörlüğünü kurmaya kalkmak ise büyük bir ahmaklık olur.

«Her demokrat, sosyalizm uğruna savaşan bir partizan

değildir, nerde!» (Marksizm-Leninizm ilkeleri. Yar Yay. III. Cilt, sf: 383)

Proletarya önderliğindeki demokratik Halk Devriminin sosyalist devrime dönüşmesi sürecinde yani Halk İktidarının Proletarya diktatörlüğüne dönüşme aşamasında, ittifakta genel olarak *daralma* olur.

DEMOKRATİK HALK İKTİDARI GEÇİCİ KARAKTERE SAHIPTİR

Demokratik Halk Devriminin zaferi ile gerçekleştirmeyi öngördüğümüz Demokratik Halk İktidarı geçici karaktere sahiptir. Temel olan Proletarya diktatörlüğüdür. Halk iktidarı, kapitalizmden komünizme geçişin «*siyasal biçimi*» değildir. Hem Halk iktidarının bu yeteneği yoktur, hem de halk demokrasili devlet henüz proletarya diktatörlüğü değildir ya da o'nun özgül bir biçimi olamamıştır. Proletarya diktatörlüğüne geçiş biçimleri, cephe hükümetleri ve diğer biçimler (halk demokrasili devlet) kendilerini proletarya diktatörlüğünün yerine koyamazlar. Halk Demokrasisi kendiliğinden proletarya diktatörlüğüne dönüşmez, burada devrimi yöneten Marksist-Leninist Partinin bilinçli eylemi zorunludur.

Demokratik devrim henüz sosyalist devrim değildir. Halk İktidarı da henüz proletarya diktatörlüğü değildir. Proletarya diktatörlüğü, sanayi proletaryasının ve öncüsü devrimci sınıf partisinin bilinçli eylemi ile gerçekleşir.

Demokratik Halk iktidarı Proletarya diktatörlüğüne geçişte bir noktayı vurgulayan geçici özelliğe sahiptir.

Sonuç olarak; Proletaryanın devrimci stratejisi tekellerin politik ve ekonomik egemenliğine ve emperyalizme bağımlılığa son verecek *giderek* kapitalist özel mülkiyeti ortadan kaldıracak tek süreç ve iki aşamalı bir toplumsal devrimdir.

Halk iktidarı proletarya diktatörlüğüne dönüşecektir. Sosyalizm, proletarya diktatörlüğüne dayanılarak kurulacaktır. Proletarya diktatörlüğün temel hedefi sınıfları ortadan kaldırmak ve komünist toplumu kurmaktır.

EMEK
Şubat-1990
Sayı: 14

DEVİRİMCİ DURUM VE DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ MÜCADELESİ

80’li yıllara doğru Türkiye’de ortaya çıkan ve “ilan edilmiş iç savaş” hali ile kendisini gösteren devrimci durum, 12 Eylül Faşist Askeri Diktatörlüğü ile geçici olarak ortadan kalktı. Ancak, Tekelci sermaye 12 Eylül’le devrimci duruma yol açan nedenleri ortadan kaldıramadı. Tersine, faşist diktatörlüğün kendisi emekçi kitlelerin yeniden devrimci başkaldırışa yönelmelerinin nedenlerinden biri oldu. Faşist devlet terörü ile tank ve tüfekle sağlanan “sükunet” nesnel ortamın devrimci karakterinden ötürü bozuldu ve yerini kitle eylemlerine bıraktı. Devrimci mücadele bir kaç yıldır ortaya çıkan yeni bir yükseliş sürecine girdi.

Türkiye’de uzun yıllardır süren ekonomik bunalım (üretimde düşüş ve işsizlik bunun göstergelerinden ilk ikisidir) faşist diktatörlükle ortadan kaldırılamamış, tersine, daha da derinleşmiş ve ekonomik bunalım tüm sınıfları etkileyen politik bunalımla boyutlanarak zaten devrimci olan politik ortamın daha da

olgunlaşmasına yol açmıştır. Tüm sınıfları kapsayan ulus çapında bir politik çalkantının içindeyiz. Tepedekilerin bunalımı yaygınlaşıyor. Aşağı-yukarı tüm burjuva partileri birbirine girmiş bulunuyor. Devlet egemenlik sistemi bu burjuvalar arası politik çekişmelerden etkilendiği gibi, devlet egemenlik aygıtlarının kendisi burjuva politik çevreleri arasındaki çelişkileri artırıcı rol oynuyor. Tüm anayasal “çözüm” rağmen bir Cumhurbaşkanlığı sorunu bile politik bunalım sorunu haline gelmiştir. Bu örnek; burjuva partileri ile devlet aygıtlarının birbirini karşılıklı nasıl etkilediğini ve tepedekilerin politik bunalımını derinleştirdiğini gösteriyor. İşin doğrusu, tepedeki bunalımın temel göstergesi burjuva politik çevrelerindeki çekişme değildir. Esas gösterge devlet egemenlik aygıtlarındaki bunalımdır. Devlet aygıtlarının bütünlüklü davranışı politik bunalım nedeniyle bozulmaya başlıyor. Kürdistan’daki gelişmeler karşısında burjuva devlet aygıtlarının bütünlüğünün bozulduğu gibi...

Öte yandan “aşağıdakiler” de bu ekonomik ve politik bunalımdan etkilenecek durumlarında değişiklik istemeye başladılar. İşçilerin, aydınların ve emekçi köylülüğün sesini ve eylemini yükseltmesi ortamı doğrudan etkiliyor ve bu, ortamın devrimcileşmesini sürekli olarak etkiliyor. Bunun yanında özellikle Kürdistan’da kitlelerin çıkışları Türkiye’deki sınıflar mücadelesini etkileyip devrimci durumun olgunlaşmasına yol açıyor. Genel olarak kitlelerin eyleminde henüz “olağanüstü aktiflik” görülmesi de, sürekli olarak yaygınlaşma ve aktifleşme görülmektedir. Durum devrimcidir, politik ortam yeniden yaz güneşi görmüş bir bozkırı andırıyor. Kuru bozkırın nereden tutuşmaya başlayacağını önceden bilemeyiz. Ancak biz, bozkırın kuru olduğunu ve bir kıvılcımla tutuşabileceğini yani durumu ve nedenleri biliyorsak burada sorulacak soru şudur: devrimin politik öncüsü ve bu öncünün yöneteceği devrimin politik ordusu hazırlıklarını tamamlamış mı ya da başka bir ifade ile “atlarının dört ayağını da nallamış mı?”. Nesnel ortamın bizden talep ettiği mücadeleye ve yukarıdaki sorulara tam anlamıyla olumlu cevap veremiyoruz. Bunun bir nedeni, işçi sınıfı hareketi içindeki reformculuğun, öncünün önemli bir kesimini etkilemesi ve diğer bir nedeni de bu reformculuğun işçi sınıfının politik öncüsünü belli bir oranda etkilemesidir. Bu nedenle işçi sınıfı hareketi içindeki reformculuk üzerinde durmak gerekiyor.

İşçi sınıfı hareketi içindeki reformculuk on yıllardır devam

eden bir inatçılığa sahiptir. Bunun nedeni, Türkiye’de şimdiye kadar burjuva demokrasisinin hem ekonomik anlamda ve hem de politik anlamda yaşanmamış olması ve şimdiye kadar herhangi bir ekonomik ve politik reformun yapılmamış olması. İşçi sınıfı hareketi içindeki reformculuğun sosyal sınıf temeli, işçi sınıfı içinde en geri unsurlar meslek sendikacılarıdır. Reformculuk, ekonomizmden besleniyor politik olarak da burjuvazinin işçi sınıfı içindeki etkisini ifade ediyor. Sosyal temeli yukarıda ortaya konan reformculuk burjuva sistem içinde ekonomik ve politik reform umudunu koruyarak on yıllardır direniyor. İşçi sınıfı hareketi içindeki reformculuk politik olarak kendini en açık ve örgütlü olarak TBKP ile göstermekle birlikte, reformculuk yalnızca TBKP ile de sınırlı değildir, daha yaygındır. Yalnızca TBKP gösterilerek reformist geniş yelpaze gizlenmemelidir.

Bugün söylendiği gibi TBKP’ nin görevi mevcut kurulu kapitalist düzeni ekonomik ve politik olarak demokratikleştirmek değildir. Çünkü en başta TBKP, burjuva politik sistemini yani devlet egemenlik sistemini demokratikleştirecek güce ve etkinliğe sahip değildir. Zaten, tekelci sermaye TBKP’ yi bu açıdan ciddiye almıyor. TBKP’ nin temel görevi sistemi demokratikleştirmek değil, sosyalist hareketi, sosyalist özünden ve hedeflerinden uzaklaştırıp demokratikleştirmektir. TBKP’ in işçi sınıfı hareketi için esas tehlike oluşu bundandır. Yalnızca TBKP dönemini ele alırsak, görülen şudur: TBKP sürekli olarak işçi sınıfına “sınıf mücadelesinden” vazgeçme çağrısı yapmakta bunun yerine “insanlık sorunları” için işçi sınıfının sınıfsal mücadeleden vazgeçmesi ve deyim yerindeyse “silah bırak” çağrısı yapmaktadır. TBKP burjuva sistemle tam bir uzlaşma içindeyken, işçi sınıfı saflarına karşı, burjuva cepheden salvo atış yapmıştır. İşçi sınıfı hareketini bu reformculuk belasından kurtarmadan, proletaryanın devrimi zafere ulaştırması bir yana ciddi olarak devrime bile hazırlanamaz. Bundan ötürü reformistleri bütün politik alanlardan kovmalıyız. O’nu işçi sınıfı hareketinden tecrit etmeliyiz.

Reformculuğun tüm olumsuz yönde etkilenmesine rağmen, işçi sınıfı hareketi içinde sosyalizm düşüncesi ve devrimcilik görüşü yaygınlaşıyor. Nesnel gelişmeler Türkiye’de devrimci mücadeleden yana gelişim gösteriyor. Emek-sermaye çelişkisi keskinleşiyor ve bu çelişkinin sonucu olarak sınıflar mücadelesi yoğunluk kazanıyor. Kapitalizmin temel çelişkisi olan emek-sermaye çelişkisinden kaynaklanan; onun görüntüleri olan ve bu

temelde yükselen diğer çelişkiler: Tekellerle emekçi kitleler arasındaki çelişki, ulusal çelişki, emperyalizmle emekçi kitleler arasındaki çelişki, işçi sınıfı ve diğer emekçi kitlelerin demokrasi ve özgürlük eğilimi ile en ufak bir demokratik hakka bile tahammül edemeyen tekellilik ile halk arasındaki çelişki tam bir çelişkiler yumağı yaratmıştır. Bu çelişkiler yumağı devrime yol açacak, devrimin kendisi bu çelişkileri çözecektir.

**ARTIK DEVRİM SORUNUNA
TEORİK AÇIDAN DEĞİL
PRATİK POLİTİKA AÇISINDAN
YAKLAŞMALIYIZ**

Daha önceleri Türkiye’de devrim sorununa teorik açıdan yaklaşıldı. Çeşitli devrimci yayın organlarında, broşürlerde ve politik platformlarda uzun süre Türkiye’deki devrimin niteliği, görevleri ve amaçları yalnızca teorik açıdan ele alınıp tartışılmıştır. Devrim sorununa yaklaşım, yanlış ve hatalı yönler taşısa da sonuç olarak yararlı olmuştur. Bugün, durum değişmeye başlamıştır. Artık, devrim sorununa daha önceleri yapıldığı gibi yalnızca teorik açıdan yaklaşamaz. Şimdi devrim sorununa pratik politika açısından yaklaşmalıyız. Devrim, artık, çok uzaklardaki ufuklarda görülen bir ihtimal değil, bir gerçeklik haline geliyor. Nesnel koşullar devrimi olgunlaştırıyor. İç içe geçmiş olan çelişkiler devrimci sınıf mücadelesini ileriye yöneltiyor, devrimci sınıf mücadelesi çelişkilerin çözümünü hızlandırıyor.

Devrim sorununa pratik olarak yaklaşamazsak, daha önceki işçi sınıfının “Bahar Eylemleri” olarak isimlendirilen eylemlerinin ortaya çıktığında şaşkınlaştığımız gibi bir durumla tekrar karşı karşıya gelmek hiç de ihtimal dışı değildir. Devrimciler arasında genellikle yanlış olarak şu düşünce yaygın olmuştur. Eğer örgütlü devrimci güçler başlatılmasına karar verirse işçi sınıfının ve diğer emekçilerin eylemleri başlar ve sonuca doğru gider. Oysaki, tüm büyük devrimler tarihi göstermiştir ki, devrimlerin çoğu genel olarak kitlelerin kendiliğinden mücadelesi ile başlamış ve kendiliğinden mücadele belli bir süreklilikten sonra nitelik sıçraması yapmıştır. Devrimlerin çoğu bu şekilde yapılmıştır. Devrimciler olarak yalnızca örgütlü, planlı ayaklanmaya hazırlanmamalıyız. Çünkü “O Büyük Gün”e yalnızca örgütlü güçlerin önceden hazırlanmış planlarına göre değil, bir dizi kendiliğinden eylem de dahil çok boyutlu eylemlerle varılır. Yal-

nızca örgütlü eylemlere hazırlanmamalıyız. Aynı zamanda bizim dışımızda meydana gelebilecek olan kitle eylemlerini yönetmeye ve bu eylemleri devrimci politik hedeflere yöneltmeye de hazır olmalıyız. Pratik hazırlıktan önce, düşüncede hazır olmalıyız. Bunun için, içinden geçmekte olduğumuz dönemin temel özelliğini kavramak için başında gelir. Nesnel durumun devrimci karakteri kavranmadığı için ve devrim sorununa pratik açıdan yaklaşmadığı için “Bahar Eylemleri”, tütün üreticisinin “Ege Eylemleri” ve Kürdistan’daki “İntifada” eylemine nüfuz edip, bu eylemleri ve eylemliliği devrim ve politik iktidarın ele geçirilmesi hedefine yöneltmiyoruz. Kendiliğinden gelme eylemler amacına ulaşamaz. Burada örgütlü politik güçlerin devreye girmesi gerekiyor. Bu ise söylediğimiz gibi devrim sorununa pratik politika açısından yaklaşmaya bağlıdır.

Şimdi artık, tüm düşünsel yoğunluğumuzu ve pratik-örgütsel hazırlıklarımızı devrimin başarısı için ve her devrimin temel sorunu olan politik iktidarın ele geçirilmesi hedefiyle değerlendirmeliyiz. Türkiye ve Kürdistan’da artık devrim hayaleti dolaşıyor!

Devrimci Emek
Kasım-1990
Sayı: 1

POLİTİK STRATEJİDE İKTİDAR SORUNU

Büyük düşünür Marks ve Engels tarafından ortaya konan ve Lenin tarafından geliştirilen “Bilimsel Sosyalizm” toplumsal gelişmenin yasaları tarafından doğrulanmış, pratiğe geçerek; sınıf mücadelesinin yaklaşık 150 yıllık pratiği ile birlikte zengin bir bilim haline gelmiştir.

1917 Ekim Sosyalist Devrimi; 1940’lı yılların sosyal devrimleri yüzyılımızın son yarısından itibaren gerçekleşen devrimlerle Sosyalizm Teorisi, toplumsal pratiğe geçmekle kalmamış; bu pratiğin kendisi tarafından sınavdan geçirilip geliştirilmiştir. Proleter hareketin teorik anlatımı olan modern sosyalizmin biçimi, gelişen toplumsal olayların sonucu olarak eskirken; sosyalizmin özü ise, yeniden ve yeniden proleter mücadelenin pratiği tarafından doğrulanmış ve geliştirilmiştir. Sosyalist ülkelerde meydana gelen sorun ve güçlükler devrimci teorimizin özünün daha iyi kavranması açısından ele alınmalıdır.

Sosyalizmin pratiği sosyalist teorimizin eksiklerinin tamamlanması için muazzam bir malzeme birikimi sağlamıştır.

Bilimsel Sosyalizm bir politik akım olarak Komün'den bu yana yüzyılımızın en etkin ve sürükleyici gücüdür. Geçen yüzyılda ortaya çıkan değişik sosyalizm teorileri (küçük burjuva sosyalizmi, burjuva sosyalizmi) toplumsal gelişimin yasaları ve sınıf mücadelesinin pratiği tarafından çürütülüp iflas ederken sadece Bilimsel Sosyalizm gelişim gösterdi. Bu nedenle sosyalizmin pratiğinde ortaya çıkan sorunlar bilimsel sosyalist teorinin yanlışlığını değil; bu teorinin yanlış kavrandığını gösteriyor. Uluslararası komünist hareketin içinde bulunduğu derin bunalma rağmen, bilimsel-sosyalizm günümüzün en etkin politik gücüdür. Burjuva ve küçük burjuva politik akımlar dağılıp, çözümlenirken, sosyalizm ise sürekli olarak gelişim gösteriyor.

Artık sosyalizmin teorisi ve pratiği çözümezcesine birbirine bağlanmış ve bütünleşmiştir. Toplumsal pratik, sosyalist teoriye temel ve kaynak oluşturuyor, sosyalist teori de sınıf mücadelesinin pratiğine yol gösteriyor, hizmet ediyor. Devrim ve iktidar sorununu ele alırken, işte sosyalizmin bu zengin teori ve pratiğinden yola çıkacağız.

İKTİDAR SORUNU

Bütün toplumsal devrimlerin temel sorunu her zaman politik iktidarın ele geçirilmesi olmuştur. Politik iktidarın ele geçirilmesi sorunu, proletaryanın toplumsal devriminin de temel sorunu olmuş ve bu sorun kapitalist dünyada proletaryanın önünde duruyor. Çünkü sermaye ve toprak sahipleri kapitalist üretim biçimini sürdürmek, ekonomik konumlarını korumak ve emeği köleleştirmek için politik ayrıcalıklarından yararlanıyorlar. Burjuva politik iktidar ya da başka bir ifade ile söyleyecek olursak, devlet iktidarı sermaye ve toprak sahiplerinin politik ayrıcalıklarının kendisinden başka bir şey değildir. Mademki, sermaye ve toprak sahipleri kendi ekonomik tekellerini korumak, sonsuzlaştırmak ve emeği köleleştirmek için politik iktidardan yararlanıyorlar o halde politik iktidarın ele geçirilmesi proletaryanın “ilk görevi haline gelmiştir” (Marks-Engels). Proletaryanın ilk ve büyük görevini ve Marks'ın öğretilerini açıklarken şunu söylemiştir Engels:

“... Aynı zamanda, biz, her zaman bunun için ve gelecek toplumsal devrimin çok daha önemli başka hedeflerinin gerçek-

leşmesi için proletaryanın her şeyden önce, yardımıyla kapitalistler sınıfının direncini kırmak ve toplumu yeniden düzenlemek üzere devletin örgütlü siyasi iktidarını ele geçirmekle işe başlamak zorunda olacağını düşündük...”(1)

Marx’ın “kıta Avrupa’ında” diye belirttiği “Her halkçı devrimin ilk şartı askeri bürokratik makineyi parçalamaktır” görüşünü ele alıp geliştiren Lenin, Marx’ın bu görüşünün kıta Avrupa’sı dışındaki ülkeler için de geçerli olduğunu ortaya koydu. Marx-Engels ve Lenin’in bu konudaki görüşleri günümüz kapitalist dünyasında tüm güncelliği ile önemini koruyor.

Politik iktidarın ele geçirilmesi ile başlayan ve kapitalizmden komünizme geçişe denk düşen “proletarya diktatörlüğü” proletaryanın politik egemenliğinden başka bir şey değildir. Proletarya politik iktidara, yani devrimci diktatörlüğe olan ihtiyacı kendi politik egemenliğini sonsuzlaştırmak için değil, bu egemenliğe dayanarak sınıfları, her tür sınıf ayırımını ortadan kaldırmak için ihtiyaç duyar. O halde proletarya diktatörlüğü bir tercih meselesi değil, tarihsel bir zorunluluktur. Zorunluluklar dünyasından özgürlükler dünyasına yine zorunluluğun kavranmasıyla geçilir. Proletaryanın devrimci devleti, kapitalistler sınıfının direncini enerjik bir biçimde bastırmak ve ekonomik devrimin yapılması için zorunlu bir araçtır. Sınıflar var olmaya devam ettiği ölçüde sınıf egemenliği zorunluluğu, yani proletaryanın politik iktidarı devam edecektir. Sınıfları ve sınıf egemenliğini ortadan kaldırma öyle bir çırpıda olacak bir iş değildir. Sınıflar; toplumsal üretimin belli bir aşamasında, belli bir ekonomik temel üzerinde ortaya çıktılar. Sosyalizm altında sınıfları zorunlu kılan ekonomik temel ortadan kalkmadan sınıflar ve sınıflar ayırımı bu temel üzerinde varlıklarını sürdürür. Sosyalizm altında sınıf egemenliği devam ediyorsa bu sınıf ayırımının, sınıfların varlığının ve bu sınıfların ekonomik temelinin devam ettiğini gösterir. Bu anlamda insanların kendi üzerlerinde politika uygulama zorunluluğu özgürlükler çağına kadar devam edecektir.

Bugün sosyalist ülkelerde, uluslararası komünist harekette ve Türkiye sosyalist hareketinde ortaya çıkan yaygın bir eğilim proletarya diktatörlüğünün eleştirisiyle uğraşiyor. Kendilerine sosyalist diyen bu eğilim sahipleri, sosyalizmin temel bir ilkesi olan proletarya diktatörlüğü ilkesine karşı muhalefet ediyorlar. Proletarya diktatörlüğü ilkesine karşı muhalefet eden sosyalist-

lerin ne çeşit sosyalist olduğu biliniyor. Bunlar ya her tür otoriteye karşıyız diyen, ancak; sonuç olarak burjuva otoritesi altında kalan Bakunin'ciler ya da, bu akımla aynı sonuca varan burjuva iktidarı altında demokrasi kırıntıları arayan reformistlerdir. Bir politik akım olarak anarşizmin uluslararası proletarya saflarındaki etkinliği çok gerilerde, geçmişte kaldı. Ancak, küçük burjuva reformizmi ve revizyonizm uluslararası işçi sınıfı hareketi içinde önemli bir etkiye sahip. Reformist ve revizyonist akımlar Türkiye'de işçi sınıfı hareketi içinde belli bir etkiye sahipler. Reformistler, proletaryanın devrimci ilkelerini kendi küçük konumlarına denk düşen bir tarzda eleştiriyor ve reddediyorlar. Ve bunu yapmakla proletarya hareketi karşısında gerici konumlara düşüyorlar.

Sosyalist ülkelerde politik üst yapıda meydana gelen olaylar ve sorunlar proletarya diktatörlüğünün kendisinin yanlışlığından değil, tersine yanlış uygulanmasından ve yeterince uygulanmamasından ileri geliyor. Proletarya diktatörlüğü toplumsal ve toplumsal olduğu için de tarihsel bir zorunluluktur.

ZORA DAYALI DEVRİM

Zora dayalı devrim görüşü, Türkiye işçi sınıfı hareketi içinde her zaman reformistlerle devrimcileri, oportünistlerle, Marksist-Leninistleri ayıran bir mihenk taşı oldu. Proletarya diktatörlüğü ilkesine karşı çıkanlar, dolayısıyla devrimci zora da karşı çıkmış oluyorlar. Proletaryanın devrimci zoruna karşı çıkmak, karşı çıkış niyeti ne olursa olsun, sonuç olarak diktatörlük altında kalmaya, kendi kendini mahkum etmek demektir.

Materyalist tarih anlayışına göre bireylerarası ilişkilerde ekonomik ilişkiler temeldir. Toplumun politik ilişkileri, yani politik yanı, bu ekonomik ilişkiler tarafından belirlenmiştir. Başka bir ifade ile söylersek, politik yani belirleyen ekonomik yandır. Zor kavramı da politik bir kavramdır. Çünkü zor olayı politik bir eylemdir. Ama aynı zamanda ekonomik bir güç olan zor, toplumun ekonomik ilişkisine sıkı sıkıya bağlıdır. Bugünkü modern, burjuva devleti biçimi ne olursa olsun, sermaye sınıfının kendi burjuva üretim biçimini sonsuzlaştırmak ve emeği kölelik altında tutmak için kullandığı politik aletten başka bir şey değildir. Zor, soyut bir şey değildir, modern burjuva toplumunda devlet örgütlenmesinin kendisidir. Engels, tarihte zorun iki işlevi üzerinde durmuştur:

“...siyasal zor; iki yönde etkili olabilir. Ya normal iktisadi evrim yönünde; bu durumda, ikisi arasında bir çatışma yoktur; iktisadi evrim hızlanır. Ya da, zor; iktisadi evrime karşı çıkar. Ve bu durumda, birkaç istisna dışında, iktisadi evrim karşısında her zaman yenik düşer.” (2) Marx, ise zorun tarihteki rolünü şu yönü ile de açıklamıştır.

“Zor, yeni bir topluma gebe her eski toplumun ebesidir.” (3)

Burjuva zor, toplumun ekonomik evrimine karşı çıkıp, bu ekonomik evrime yenik düşerken; bunun yanında proletaryanın devrimci zoru, burjuva toplumun bağrında maddi ve teknik temelleri ortaya çıkmaya başlayan yeni toplumun ebesi olmuştur. İşçi sınıfı hareketi, toplumsal hareketin zor aleti olmadan, burjuva toplumunun örgütlü ve resmi ifadesi olan politik devlet iktidarını parçalamak mümkün değildir. Proletarya hareketi ancak zor aleti sayesinde politik iktidarı ele geçirebilir ve zaferinin boşa gitmemesi için yine bu zor aleti sayesinde kapitalistler sınıfını alt edip ekonomik devrime girer. Kısacası zor, devrimin kaldırıcı ve emeğin egemenliğinin zorunlu bir aracıdır.

Bizde Demokratik Halk Devrimi sonucu işçi sınıfı ve emekçi halkın devrimci halk iktidarı olarak örgütlenecek olan devrimci zor, giderek proletarya diktatörlüğü biçimini alarak devam edecektir.

DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ DEMOKRATİK HALK İKTİDARI

Esasında bu başlık altında toplanan görüşlerimizi daha önce çeşitli yazılarda ortaya koyduk. Devrim stratejisi konusunda savduğumuz bir **Programımız** var. Dolayısıyla şimdi, yukarıdaki başlık altında yapılacak şey, daha önce ortaya konan görüşlerin usandırıcı bir tekrarı değil; ortaya konan görüşlerin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmaktır. Bu amaçla demokratik halk devrimi ve iktidarı üzerine belli vurgular yapılacaktır. Ayrıca derginin sonraki sayılarında da devrimin çözeceği toplumsal ve politik sorunlar tek tek ve birbirleriyle karşılıklı ilişki ve etki içinde ele alınıp değerlendirilecektir.

Devrimimiz, devrimci değişim yoluyla kapitalist dünyayı ortadan kaldıracak olan dünya devrim sürecinin organik ve kopmaz bir parçasıdır. Özelin ve genelin karşılıklı etkileşimi gereği, Türkiye’deki devrim, dünya devrim süreci ile karşılıklı bir etkileşim ve değişim içinde olacaktır. Proletaryanın evrensel düzeyde sürdürdüğü tarihsel görevi sonunda kapitalist üretim biçimini ve buna denk düşen politik biçime devrim yoluyla son

verecek, onun yerine üretim araçlarının kolektif mülkiyetini geçirerek sınıfları ve sınıf ayrımını ortadan kaldıracaktır. Kapitalist toplumda sermaye niteliği almış olan üretim araçlarının, sermaye niteliğine son vermek, üretim araçlarını toplumsal mülkiyet haline getirmek; üretim araçlarının toplumsal mülkiyetine dayanan sosyalizmi gerçekleştirmek ve buradan üst evre olan komünizme ulaşmak proletaryanın evrensel ve tarihsel görevidir.

Proletarya temel ve nihai amacına ancak bir toplumsal devrim ile ulaşır. Proletaryanın toplumsal devriminin nihai amacı, proletaryanın ekonomik kurtuluşunu gerçekleştirmektir. Politik araçlar bu büyük ekonomik amaç için birer araçtır. Başka bir ifade ile tüm politik araçlar proletaryanın büyük ekonomik kurtuluşu amacına bağlanmalıdır. Proletarya amacına yani sosyalizme ancak bir toplumsal devrim yoluyla ve bu devrimin politik ifadesi olan proletarya diktatörlüğü aracılığı ile varır. Proletarya diktatörlüğü ilkesi, proletaryanın evrensel ilkesidir. Sermayenin egemenliğine son vermek ve bu egemenlik yerine proletaryanın politik egemenliğini geçirmek uluslararası proletaryanın ortak sorunudur. Tüm uluslararası proletarya için söz konusu olan proletarya devrimine geçiş ve yaklaşım biçimlerini bulmak görevi sosyalist teorik çalışmanın önemli bir yerini işgal eder. Proletarya devrimi teorisi, proletarya devrimine geçiş biçimlerini dışlamaz; içerir. Proletarya devrimine geçiş biçimleri, proletarya devrimini hazırlama, aynı zamanda ulusal düzeyde ona ulaşma, kısacası proletarya devrimine geçiş biçimleri sorunu hem Marx ve Engels'te 1848 Alman Burjuva Demokratik Devrimi çözümlenmesi yapılırken ve hem de Lenin tarafından bu yüzyılın başında Rusya'da devrim çözümlenmesi yapılırken ve gene Lenin tarafından emperyalizm koşullarında 1920'lerde ele alınmıştır. Proletarya devrimine geçiş ve yaklaşım biçimleri sorunu başlı başına **Komünist Enternasyonal** tarafından ele alınmıştır. Lenin'in kapitalizmin en üst aşaması olan emperyalizm (tekelci kapitalizm) çözümlenmesinden yola çıkan ve çoğu faşizm altında geçen 1920–1935 sınıf mücadelesinin deneylerini irdeleyen **Komintern**, buradan yola çıkarak proletarya devrimine geçiş ve yaklaşım biçimlerini ortaya koymuştur. **Komintern**'in sosyalist devrim teorisine yaptığı en önemli katkı da bu olmuştur. Faşizme ve sermayeye karşı ortaya konan strateji ve taktikler proletaryanın devrim mücadelesinde son derece zengin bir malzeme sağ-

lamıştır. Proletarya devrimi ve geçiş biçimleri, proletaryanın gerçek yaşamında ve mücadelesinde kopmaz bir bütün oluştururlar.

Kapitalizmin eşit olmayan gelişimi ve emperyalizmle birlikte, emperyalizme bağımlılık ilişkilerinin ortaya çıkması, komünistleri; bu ulusal farklılıkları göz önünde bulundurmaya götürdü. Komünistler, kendi ulusal farklılıklarını ortaya koyarak, proletarya devrimi ve ona ulaşma yol ve biçimlerini bulup, çıkarmak zorundalar. Yapılması gereken sadece sosyalizm yönünde propaganda yapmak değildir; (aynı zamanda sosyalizmin bir beylik söz haline gelmesini istemiyorsak) sosyalizme nasıl geçileceğinin de ortaya konması gerekir. Bizim ortaya koyduğumuz ve savunduğumuz Demokratik Halk Devrimi ve Demokratik Halk iktidarı, proletarya devrimine ve proletarya diktatörlüğüne geçişin bir biçimidir.

Bizde, proletaryanın toplumsal devrimi kavramı bir süreç ifade ediyor. Toplumsal devrim; demokratik ve sosyalist devrimi bütünlüklü olarak içeriyor. Demokratik ve sosyalist devrim, toplumsal devrimin birer evreleridir. Daha önce birkaç kez sosyalist devrimin, demokratik devrimden sonra ikinci bir toplumsal alt-üst oluş olmayacağını; sosyalist devrimin demokratik devrimin dolaysız bir devamı ve sonucu olacağını belirttik. Önümüzdeki devrimi yalnızca toplumsal devrim diye söylersek, bunu yapmakla önümüzdeki devrim evresinin demokratik mi olacağı, yoksa, sosyalist mi olacağını birbirine karıştırmış ya da her iki evrenin görevlerini topyekûn iç içe geçirerek ele almış oluruz. Bu da, devrimin görevlerini ve ittifaklarını birbirine karıştırmak demektir. Demokratik devrimle, sosyalist devrim arasında hem net bir ayırım var, hem de karşılıklı bir organik sıkı ilişki birbiriyle kopmaz bir biçimde bağlanan, organik ilişki. Birbiriyle kopmaz bir biçimde bağlanan organik ilişki demokratik ve sosyalist devrimin aynı düşmana, sermayenin egemenliğine karşı yönelmesi ve iç içe geçen birçok görevin kapitalizmin köklerine kadar uzanmasından ileri geliyor. Proletaryanın toplumsal devriminin evreleri arasında potansiyel bir ayırım var. Bu ayırım kendini devrimin görevlerinde ve sınıfsal bileşiminde gösteriyor. Sonuçta, proletaryanın tek başına politik egemenliği ile sonuçlanan devrim, sosyalist devrimdir. Bunun yanında, sosyalist devrimin bir ön girişi niteliğinde olan ve proletarya ile emekçi köylülük ve şehir küçük burjuvazisi ile birlikte oluşturacağı iktidar, bir halk egemenliği olacaktır. Her kim ki; proletaryanın

sosyalist devrimi ile proletarya ve müttefiklerinin iktidarı olan halk iktidarını bir ve aynı şeymiş gibi gösteriyorsa, Lenin'in sözleri ile o kimse politik olarak iflas etmeye mahkumdur. Zaten, bizde de bunu yaptığı için politik olarak iflas etmeye başlayanların sayısı pek de az değildir.

Toplumsal devrimin birer evreleri olan demokratik devrim ve sosyalist devrim evreleri aynı zamanda proletaryanın mücadelesinin anı zincirin kopmaz birer halkası gibiler. Proletarya, sosyalizme geçişte demokratik devrim halkasından (uğrağından) geçer. Proletaryanın hegemonyasındaki demokratik devrim, bizzat bu hegemonya sonucu kesintiye uğramadan sosyalizme dönüşecektir. Burada sosyalizme doğru bir büyüme söz konusudur. Programımızdaki deyim kullanacak olursak, "halk iktidarının proletarya diktatörlüğüne dönüşme eylemi" söz konusudur. Lenin'in teorik olarak ortaya koyduğu ve yüzyılımızda oluşan devrimlerin hemen hemen tümü tarafından doğrulanan şey şudur: "Burada her şeyi proletaryanın devrimci sınıf partisi tarafından yönetilen, bilinçli ve örgütlü proletarya tayin edecektir." Örgütlü proletarya, bu dönüştürme döneminde uyanıklığı ve devrimci zorunu elden bırakmamalıdır. Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan bugünkü olaylar, bir de bu açıdan ders oluşturmalıdır. Devrimin kesintiye uğramadan, hareket halinde tutularak proletarya devrimi ve iktidarı ile tamamlanması, proletaryanın sadece sözde değil gerçekten öncü olmasına ve öncü sınıf olarak davranmasına bağlıdır.

Demokratik devrim ve Halk Demokrasili iktidar, demokrasi mücadelesinde şu nesnel temellere dayanıyor: Emperyalizme olan ekonomik bağımlılık temel olmak üzere ve bu ekonomik bağımlılığa denk düşen politik, kültürel ve askeri bağımlılık. Türkiye kapitalizmi, Latin Amerika ülkeleri gibi bir iki emperyalist ülkeye değil, hemen hemen tüm emperyalist-kapitalist ülkelere bağımlıdır. Kendisi ekonomik bir olgu olan bağımlılık, bizde, sermaye birikiminin oluşumunda ve ilkel sermaye birikiminden işbirlikçi tekelcilik aşamasına ulaşılmasında ve aynı zamanda ekonominin askerileşmesinde göz ardı edilecek bir olgu değildir. Türkiye'deki sınıflar mücadelesi bağımlılık ilişkisi sonucu, daha fazla uluslararası bir karakter kazanırken; bu mücadelenin kendisi emperyalizmin dolaysız baskısı altındadır. Bunun yanında, devletin ve emperyalizmin ekonomik ilişkileri sonucu gelişip güçlenen, tekelci sermaye

ekonomik egemenliği tamamen denetimi altında tutuyor. Sanayi, ticaret ve tarımda, banka ve sigortacılıkta, tekeli sermaye egemendir. Sermaye birikimi yani tekelleşme, temel olarak işçilerin karşılığı ödenmemiş artı-değerine el koyarak güçlenirken; aynı zamanda bu gücü küçük üreticinin kendisine ait olan üretim araçlarına el konulmasına dayanıyor. Sermayenin birikim ve merkezileşme yasası gereği, küçük köylülük, kapitalist ilişki sonucu iflas ettirilip, toprağından kovulurken, küçük üreticinin üretim araçları doğrudan kapitalistin sermayesinin içine dahil oluyor. Bu süreç köydeki küçük üretici için olduğu gibi, şehirde bulunan küçük esnaf, zanaatkar için de geçerlidir. Kapitalist üretim biçiminin sonucu olarak mülksüzleştirilen üretim araçları, kapitalistin sermayesine dahil olurken, kendisi de yoksulluk içinde emek ya da yedek emek ordusuna dahil olan tüm küçük üreticiler içinde buldukları konumları gereği tekeli sermayeye karşı proletaryayla aynı anlamda olmamak üzere anti-kapitalisttirler ve kapitalist temel üzerinde gelişen tekelliliğe karşıdır. Gene, onlar bugünkü konumları ve gelecekteki çıkarlarının dürtüsü ile proletaryanın devrim mücadelesine katılmak zorunda kalırlar. İşçi sınıfının yanında, işçiler dışında geniş bir emekçi kitlesi de tekeli egemenliğe karşıdır.

Gerek emperyalizmle emekçi kitleler arasında ve gerekse tekeli sermayenin ekonomik ve politik tekeli ile geniş emekçi kitleler arasındaki çelişkinin temeli emek-sermaye çelişkesine dayanır. Emperyalizm ve tekeli sermaye çelişkisi ya da proletarya ile sermaye sınıfı arasındaki uzlaşmaz çelişkinin görünüşleri ve öne çıkan yönünü oluşturur.

Tüm bunların yanında, burjuva devletin faşist bir biçim alması, faşizmin toplumun politik yaşamını etkisi altına alması, işkence, idam ve katliamların süreklilik kazanması, proletarya başta olmak üzere geniş emekçi kitlelerin demokrasi mücadelesinin tekeli sermayenin faşist diktatörlüğünün demir ökçeleri altına alınması ve koyu bir vahşetin süregitmesi sonucu emekçi halkın demokrasi istemi ile tekeli sermayenin faşist diktatörlüğü arasındaki çelişki ve karpışmada, demokrasi mücadelesini zorunlu hale getirmiştir.

Türkiye’de, emek-sermaye çelişkesini ve sınıflar mücadelesinin biçimini etkileyen bir diğer olgu da “ulusal sorun”dur. Kürt ulusunun, Türk ulusunun egemenliği altında tutulması, ezilen bir ulus olması ve kendi üzerindeki politik tasarruf hakkını

kullanamaması, demokratik devrimin önemli bir sorunu; olarak duruyor. Ve devrim ulusal sorunu da çözmek zorundadır. Esasında burjuva demokratik bir talep olan ulusal talep, artık burjuvazi tarafından çözümlenemez bir talep durumuna gelmiştir. Bu talep de, proletarya tarafından savunuluyor. Ulusal sorunun çözümlü, politik demokrasi mücadelesinin bir hedefidir.

Büyük ölçüde iç içe geçen ve birbirini etkileyen bu çelişkileri demokratik devrim yoluyla çözerken proletarya, sosyalizm mücadelesinden uzaklaşmış olmayacaktır, tersine, proletarya, sosyalizme politik demokrasi yoluyla varacaktır.

Emperyalizme ve tekelci sermaye egemenliğine karşı yönelen bir toplumsal hareket, kaçınılmaz bir biçimde, kapitalizmin köküne yönelecektir. Devrimin kapitalizmin köklerine yönelmesi ile de devrim; demokratik evreden sosyalist evreye büyüyecektir. Tekelci egemenliğe karşı yönelecek olan halk devrimi, tekelci sermayenin politik tekeli, yani faşist devleti parçalayacak ve kapışma en üst düzeye ulaşacak. Sonuçta demokratik halk devrimi, önüne geçilemez bir biçimde **sosyalizme yönelecektir.**

Devrimci Emek
Aralık-1990
Sayı: 2

Kaynak:

- 1) ENGELS: Anarşizm ve Anarko Sendikalizm (sf. 211 Sol. Yay.)
- 2) ENGELS: Anti-Dühring (sf. 282 Sol Yay.)
- 3) MARX: Kapital I. Cilt (sf. 792 Sol. Yay)

FAŞİZMİN YIKILMASI DEVİRİM SORUNUDUR

Devlet iktidarındaki faşizm, kurumları, hukuki ve yasal sonuçları ve maddi temelleri ile toplumsal ve politik yaşamı günlük olarak etkiliyor. Yoğun bir biçimde sürdürülen tutuklamalar, ordu, polis ve MİT operasyonları, işkence, politik ve yasal yasaklama, kısacası, devlet eliyle yapılan faşist terör kitlelerin günlük yaşamının değişmeyen, süregelen öğeleridir. Faşist cuntanın yerini sözüm ona “temsili” bir kurum olan meclise ve güya “sivil” bir hükümete bırakması, devletin faşist karakterinden her hangi bir şey değiştirmemiştir. İki dönemdir devam eden Özal Hükümeti, 12 Eylül faşizminin sivil uzantısından başka bir şey değildir. Bu hükümetin yaptığı, faşist cuntanın önüne koyduğu yasal ve politik hedefleri tamamlamaktır. Kürt ve Türk halkı üzerinde terör uygulayan, yeni yeni faşist yasalar çıkartan bu hükümetten başkası değildir. Sırtını emperyalizme, tekellere, ordu polis ve MİT’e dayayan Özal Hükümeti, faşist devlet ve anayasasıyla tam anlamıyla bütünleşmiş durumdadır.

Faşizm kitlelerin günlük yaşamında kalın çizgileriyle kendini gösteriyorken, durum somut ve açıkken reformist “Emek Dergisi” ve çevresi faşizmin “çözöldüğünü” ya da “içbaşkalaşımına” uğradığı biçimindeki yavan, bilim dışı görüşleri yaymayı ve bu anlamda anti-faşist mücadeleyi zayıflatmayı kendine görev edindi. Bu görevi sürdüren yalnızca “EMEK çevresi” değildir dar kafalı aydınlar oportünizmin tipik örneği olan “Toplumsal Kurtuluş Dergisi” ve Troçkistler, Türkiye’de anti-faşist mücadelenin üstünden atlamak için Komintern’in faşizm tanımını ve anti-faşist taktiklerden başlayan bir eleştiri kampanyasına koyuldular. Söz konusu çevrelerin bu konuda ortak özellikleri ve ortak yaklaşımları var. Onların, bu konudaki amacı proletarya-

nın önderliğindeki Demokratik Halk Devrimini, proletaryanın gündeminden çıkarmaktır. Birçok konuda ortak özelliklere sahip olan bu çevrelere göre, eğer anti-faşist mücadele proletaryanın gündeminden çıkarılırsa, böylece kapitalizmin üstesinden gelmede daha çabuklaşmış olunur. Oysaki faşizme karşı mücadele, maddi temelleri olan tekelciliğe ve emperyalizme karşı mücadeleden ayrı değildir. Proletaryanın önderliğindeki anti-faşist, anti-tekel ve anti-emperyalist mücadele bütünlüğü emekçi kitleleri sosyalizme götürecektir.

Eleştiriler, Komintern'in faşizm üzerine yaptığı belirlemelere yöneldiği için, Komintern'in faşizm belirlemesini kısaca irdelemek gerekiyor.

KOMİTERN'İN FAŞİZM TANIMI BUGÜN DE ÖNEMİNİ KORUYOR

Lenin önderliğindeki ilk kuruluş yıllarını saymazsak, Komünist Enternasyonal'in tüm tarihi faşizm ve savaş altında geçmiştir. III. Enternasyonal'e üye komünist partilerin hemen hemen Avrupa'daki bölümleri faşist teröre uğramış ve bunların çoğu uzun yıllar yeraltı çalışmasına geçmek zorunda kalmışlardı. Bu anlamda Komintern faşizme karşı mücadelenin zengin deneyimlerine ve birikimlerine sahip olmuştur. Lenin'in emperyalizm belirlemesinden yola çıkan Komintern, o dönemin dünya ve Avrupa'nın somut durumunu somut çözümlemesini ve faşizmin sınıfsal, ideolojik ve politik özünün çözümlemesini yaptı. Bugün faşizm üzerine teorik bilgilerimizin çoğunu Komintern'e borçluyuz. O zamanki komünistlerin ve başta Dimitrov olmak üzere yaptıkları faşizmin sınıfsal özüne yönelik belirlemelerinden yola çıkan daha sonraki komünist kuşaklar ve günümüzün komünistleri kendi ülkelerinde faşizm gündeme girdiği zaman, bunun doğru bir belirlemesini yapabiliyorlar. Komintern faşizmin sınıfsal özünün açığa çıkarılmasının yanında Halk Cephesi gibi anti-faşist mücadelenin taktiklerinin ortaya konmasında da günümüze aktarılan zengin bir politik birikim bıraktı. Yıkacağımız şeyin tüm özelliklerini bilmemiz gerekiyor. Faşizmin temel özellikleri III. Enternasyonal tarafından ortaya kondu. Şu bir tarihsel gerçek ki, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra da birçok ülkede faşizm iktidara geldi. Faşizmin geliş biçimleri ve tarihsel koşullar 1920-1940 arasındaki dönemden farklıydı ancak, faşizmin sınıfsal özü, ideolojik ve politik özü hiç değişmedi. Fa-

şizm üzerine derinlemesine bilgi öğrenmek isteyen yeni okuyuculara G. Dimitrov'un Faşizme Karşı Birleşik Cephe'sini E. Le-verenz'in Komünist Enternasyonal'de Faşizmin Tahlili'ni III. Enternasyonalin Kısa Tarihi, III. Enternasyonal Belgeleri'ni öneririz.

Bugünkü faşist diktatörlükler için de geçerli olan Komünist Enternasyonal'in faşizm tanımlaması:

Faşizm, finans-kapitalin en gerici, en şovenist ve en emperyalist öğelerinin açık terörist diktatörlüğüdür.

Komünist Enternasyonal VII. Kongresi bu tanımlamayı şu yönleriyle açıklamıştır:

"İktidardaki faşizm, ideolojik olarak, şovenizmin, kitleleri yönlendirmede ana araç olarak kullanılması demektir" (1)

Faşizmin ilk önce 1922'de İtalya'da, 1923'te Bulgaristan'da, 1933'te Almanya'da ve Avusturya, Macaristan, Çekoslovakya ve diğer Avrupa ülkelerinde iktidara gelmesi ve büyümesinin anlamını ele alan Komintern şu belirlemeyi yaptı:

"a) Devrimci bunalım ve yığınların sermayenin egemenliklerine karşı isyanları büyümektedir:

b) Kapitalistler artık diktatörlüklerini eski parlamentarizm ve genelde burjuva demokrasisi yöntemleriyle sürdürebilecek durumda değildirler;

c) Dahası, parlamentarizm yöntemleri ve genelde burjuva demokrasisi kapitalistler için hem iç politikada (proletaryaya karşı mücadele) hem de dış politikada (dünyanın emperyalist yeniden-paylaşılması uğruna savaş) bir ayak bağı durumuna gelmiştir;

d) Bunların sonucu olarak sermaye, ülke içinde açık, terörist diktatörlüğe, dış politikada da, emperyalist savaşlar için dolaysız bir hazırlık anlamına gelen sınırsız bir şovenizme geçmek zorunda kalmıştır." (2)

1922'den 1945'te yıkılıncaya kadar Avrupa'nın büyük bir bölümünde iktidara gelen ve hemen hemen tüm emperyalist ülkelerde bir tehlike olarak, bir olgu olarak gündeme gelen faşizm, Stalin'in belirttiği gibi sermayenin güçlülüğünün değil, tersine zayıflığının bir belirtisiydi. Çünkü mali-sermaye kitleleri eski parlamentarizm ve burjuva demokrasisi yöntemleri ile yönetemiyordu. Kitleleri mevcut yöntemlerle yönetememek güçlülüğün değil, zayıflığın belirtisidir. Mali-sermayenin bu zayıflığı kendini 2. Dünya Savaşı'nda tüm yönleriyle ortaya koydu, açığa

çıkardı. Savaşla birlikte, Avrupa'nın büyük bir bölümünde faşizm maddi temelleri ile birlikte kökünden kazındı.

İrdelemeyi devam ettiriyoruz.

Faşizm Avrupa'da 1917 Ekim Devriminden sonra olgunlaşan devrimci durum sonrası ortaya çıktı. Faşizm bu yanıyla da **bir karşı devrim gücüdür**. O dönem (1917–1924) Sosyalist Ekim Devrimi'nin de büyük etkisiyle Avrupa'da gündeme gelen devrimci ayaklanmalar ve bunun sonucu Almanya, İtalya, Macaristan ve diğer ülkelerde proletaryanın kentlerde ve ülke çapında Sovyetler ve konseyler yönetimini kurması sonucu Avrupa bir devrime çok yaklaşmıştı. Kapitalizmin ekonomik bunalımı, devrimci bunalıma dönüşüyordu. Bu bunalımı bir proletarya devrimine dönüştürme olanakları iyice olgunlaşıyordu. Kapitalizmin bu köklü bunalım durumundan Dimitrov'un da belirttiği gibi iki çıkış yöntemi vardı: Biri proleter yöntem olan proletarya devrimine yönelmekti ve diğeri de mali-sermayenin burjuva yöntemi olan kanlı, açık terörist-diktatörlük olan faşizme yönelmekti. Bunalımda bu iki çıkış yolu arasında proletarya ile mali-sermaye arasında bir kapışma oldu. Sonuçta devrimci ayaklanmalar bir bir ezildi, devrimci durum geçici olarak söndü ve daha sonra sosyal-demokrasinin de yardımıyla faşizm iktidara geldi. Bir karşı devrim gücü olan faşizm koyu bir anti-bolşevizm ve anti-komünizm demagoji ve terör kampanyasına girişti. Faşizm kaba bir anti-komünizm ve anti-sovyetizmdir.

Faşizm, 1920'li yıllarda, kapitalizmin ekonomik bunalım koşullarında tekellerin gücünün, devletin gücüyle birleştirilmesi anlamına geliyordu. Devlet-tekelleşmesi olan tekeller devlet kapitalizmi faşizm tarafından gerçekleştirilmiştir. Bugün çok büyük bir güç haline gelen tekeller devlet kapitalizminin temelleri o yıllarda atıldı.

Portekiz ve İran, faşizmin devrim yoluyla yıkılmasına örneklerden ikisidir. 74 Portekiz devrimi, 49 yıllık faşizmi; 78'de de İran devrimi, Şahın monarşist-faşizmini yıktı. Faşizmin çözümlenmesine örnek gösterilen Yunanistan'da faşizmin toplum üzerindeki çizgileri devam ediyor. 67'de albayların liderliğinde yapılan faşist darbe ile iktidara gelen faşizm, 74'te Kıbrıs'taki yenilginin de etkisiyle, önemli ölçüde toplum gözünde yıprandı. Cunta liderleri mahkemelerde yargılandılar. Onyıllar boyu yeraltındaki komünist parti, legaliteye çıktı, yasal çalışma olanakları arttı cunta yanlısı birçok subay ordudan uzaklaştırıldı.

Ancak, faşizmi uygulayan ordu-polis aygıtları varlıklarını halen sürdürüyorlar. Albaylar ve emrindeki subaylar kendi kişisel güçlerine dayanarak faşizmi uygulamadılar ki, onlar gittiği zaman faşizm bitsin ya da çözülmüş olsun. Cuntacı albaylar ve subayları, faşizmi uygulamaya uygun bir ordu-polis ve diğer devlet aygıtları olmasaydı uygulayabilirler miydi. Kesinlikle bu, mümkün olamazdı. Devletin temel aygıtları ideolojik olarak ve politik olarak faşistleştirilmişti. Onun için, cuntacılar ve subayları ordudan atılmakla, faşizm önemli bir darbe yedi ancak, faşizmin Yunanistan da aygıtları ve sivil güçleriyle çözüldüğünü ve “iç-başkalaşıma” uğradığını kim ileri sürebilir.

Yunanistan’ın değişik bir örneği Arjantin’dir. Arjantin’de de gerek emekçi kitlelerin mücadelesi sonucu ve gerekse İngiltere ile yapılan Fankland Savaşı’nın getirdiği yenilginin etkisiyle, faşist generaller cuntası yıprandı, hükümete gelen Raulf Alfonsin yönetimi tarafından yargılanarak 15 yıl cezalandırılıp cezaevine atıldılar. Ancak, bütün dünya sık sık, Arjantin’de faşist ordu birliklerinin ayaklanmasına tanık oluyor. Gerek Alfonsin’in Radikal Parti iktidarı olsun ve gerekse daha sonra gelen sivil yönetimler olsun, daha henüz cunta zamanında ortadan kaybolan binlerce sosyalistin ve demokratın hesabını bile sormadı. Hükümetler, ne zaman yapılan işkenceleri ve kayıpları soruşturmak için bir meclis araştırmasına başvurmaya kalkıştırlarsa, karşılarında ayaklanmış ordu birliklerini buldular. Mayıs Meydanı Anaları, alana çıkmaya devam ediyorlar. Bu da gösteriyor ki, cunta liderlerinin ve bazı faşist subayların yargılanması, faşizmin ordu-polis ve diğer devlet aygıtlarından çözüldüğü ve sivil faşist güçlerle birlikte “iç-başkalaşımı” anlamına gelmiyor.

Faşist Ziya Ülhak’ın ölmesinin ve Benazir Butto’nun hükümete gelmesinin de Pakistan’da faşizmin ideolojik aygıtları ve politik yapısının yıkıldığı anlamına gelmediğinin en iyi kanıtı, yine Benazir Butto’nun hile ve ordunun baskısı ile hükümetten uzaklaştırılmış olmasıdır. Şili’de ise, komünist partinin ve diğer demokrasi güçlerinin yasal çalışması, faşizmin yıkılması anlamına gelmiyor. Pinoşet ve faşist ordu iktidardadır, işbaşındadır.

Bu örneklerden sonra faşizmin yıkılması sorununda toplu bakışa geçebiliriz.

1922–1945 yılları iktidara gelen batı ve doğu Avrupa’daki faşist diktatörlükler, Sovyet Kızıl Ordusu’nun tayin edici etkisi başta olmak üzere, bu ülkelerde demokratik devrimlerle yıkılmış. Devrim, faşizmin ekonomik temeli olan tekelciliğin ortadan

kaldırılmasına yönelip, tekelciliği ortadan kaldırdığında faşizmin kökü de kazanmış oldu. Faşizm, doğu Avrupa’da maddi temeller ile birlikte ortadan kaldırılırken, İtalya ve Batı Almanya’da ise devlet iktidarındaki yapısına son verildi. İtalya ve Batı Almanya’da faşizmi iktidara getiren KRUP, FİAT ve diğer tekeller bugün gene ekonomik ve politik iktidarı ellerinde tutuyorlar. Faşizmin maddi temelleri buralarda ayakta duruyor, üstelik bugün daha güçlü konumdalar. Faşizmin iktidara geldiği ülkelerde bir devrimle ve bir dış zor yoluyla yıkıldığını gösteriyor. Faşizmin, kendiliğinden ve barışçı biçimde ortadan kalktığı örnekleri yoktur ve faşizmin barışçı olarak ortadan kalkacağına inanacak kadar saf değiliz. Zor yoluyla iktidara gelen faşizm, gene halkın devrimci zoru ile yıkılır. Türkiye’de de tarih buna tanık olacaktır.

Faşizm, emperyalizmin bir ürünüdür. Faşizmin maddi temeli tekelciliktir. Emperyalizmin temel çekirdeği tekellerdir. Tekelcilik ise politik olarak demokrasi yerine “her planda gericilik” demektir. İşte faşizm, tekelciliğin politik özü olan “her planda gericilik”in açık bir ifadesi oldu.

Hem Komintern’in faşizmin sınıfsal özü tanımlamasında ve hem de ortaya çıkış koşullarında çıkarılması gereken öz sonuç, faşizmi maddi temelleri olan emperyalizmden, tekelcilikten koparmak mümkün değildir. Faşizmi, sınıfsal özü olan tekelcilikten ayrı olarak ele almaya kalkışanlar oldu, ancak, getirilen tanımlamaların hiçbiri doğrulanmadı. Komünist Enternasyonal’in faşizm tanımı olaylar tarafından doğrulanan tek doğru tanım olarak kaldı.

Faşizmin iktidara, geliş biçimleri ülkenin toplumsal, politik, ekonomik ve tarihsel özellikler ve bir ulusun kendi özelliklerine göre farklı farklı olmuştur. Örneğin, ruhani faşizm (İspanya), Parlamentarizmin kaba biçimleriyle birleşme, Doğu ve Güney Doğu Avrupa ülkeleri, topyekün faşizm (Almanya), Monarşist-faşizm İran (Şah dönemi), askeri faşist diktatörlükler biçiminde (Yunanistan, Arjantin, Şili, Türkiye). Kullandığı yöntemler, geliş biçimi (ister aşağıdan devlete tırmanarak, ister devlet eliyle yukarıdan aşağıya uygulanarak olsun) faşizmin, sınıfsal özü hep tekelcilik olmuştur.

Buradan çıkarılması gereken birinci sonuç: Faşizmin yıkılması maddi temelleriyle birlikte ele alındığında bir devrim sorunudur.

Esas olarak gelmek istediğimiz ve üzerinde durmak istedi-

ğimiz nokta tam da burasıdır. Bu sorunu, faşizmin iktidara geldiği diğer ülke örneklerini ele alarak incelemek gerekiyor

PORTEKİZ-İSPANYA-YUNANİSTAN ARJANTİN-ŞİLİ-PAKİSTAN-İRAN VE TÜRKİYE

Faşizmin ülkeden ülkeye farklı toplumsal ve tarihsel koşullara göre geliş ve uygulama biçimleri arasında farklılıklar olduğunu belirttik. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra çeşitli ülkelerde iktidara gelen faşizmler hemen hemen tümüyle ordu-polis ve diğer devlet aygıtları aracılığı ile gerçekleşmiştir. Sivil faşist güçler, buralarda da vardı, ancak, bu sivil faşist güçler, daha çok faşist devlet aygıtlarının bir uzantısı durumunda olmuşlardır. Çünkü tekeller, ordu ve polise dayanarak (yani yukarıdan-aşağıya) uyguladıkları yerlerde, kendilerine sivil kitle tabanı yaratmak zorunda kalmışlardır. Bu anlamda, faşizm, devlet eliyle de uygulansa, belli sınırlarda “sivil” yönleri de içerir. Faşizmin yıkılması sorunu ve kökünün kazınması sorunu bunun için bir devrim sorunudur. Örgütlenmiş sivil faşist güçler, kendi kendilerine ortadan kalkmazlar, değişmezler. Faşist güçlerin (ister askeri, ister sivil olsun) kendi kendine bir “iç-başkalaşıma” uğradıklarının bir örneği yoktur. Faşizmin askeri ve sivil mevzileri ancak bir devrimle yıkılırlar ve tarihin çöplüğüne atılırlar. İktidardaki faşizme karşı mücadeleyi burjuva diktatörlüğü çerçevesi içerisinde tutmaya kalkışmak, önce kendini sonra da emekçi kitleleri aldatmak demektir.

Şimdi somut örneklerle dönelim.

İspanya ve Portekiz. Bu iki ülkede dünyanın en uzun süreli faşist diktatörlükleri iktidarda kaldı. Faşizm, burada yaklaşık yarım yüzyıl ayakta kaldı. Bu yarım yüzyıl boyunca faşizm, ne çözüldü ne de “iç-başkalaşıma” uğradı. Portekiz'deki 49 yıllık faşist diktatörlük, 1974'de bir devrim ile yıkılırken, İspanya'da ise faşizm devlet aygıtları ve toplumsal yaşamda çizgileri ile kendini belli ediyor.

İspanya'da 1936'da Franko'nun faşist birlikleri, Alman ve İtalyan faşizminin ve emperyalizmin desteği ile komünistlerin önderliğindeki Demokratik Cumhuriyeti kanla yıkarak, uzun süre devam edecek olan faşist diktatörlüğü kurdu. İspanya'da faşizm, Franko'nun ölümü ile birlikte yıkılmadı, devlet aygıtlarında, ideolojik yaşamda ve sivil faşist güçleriyle devam ediyor. Burada olan, gelişmelerin bir sonucu olarak faşizmin gerileme-

sidir. Burada komünistlerin yeniden yasal çalışma göstermesi ve sendikaların yasal çalışması bizi yanıltmamalı. Bu konuda göz önünde bulundurulması gereken şey, komünistlerin yasal çalışma sürdürmeleri değildir; göz önünde tutulması gereken şey, faşizmin ideolojik, aygıtsal ve sınıfsal temellerinin varlığıdır.

TÜRKİYE'DE ANTI-FAŞİST MÜCADELE

Anti-faşist mücadele Demokratik Halk Devriminin önemli bir yönünü ifade eder. Anti-faşist mücadele ve anti-faşist bilinç işçi sınıfı ve diğer emekçi kitlelerin devrimci kalkışmasında son derece önemli bir yer tutuyor. Kitlelerin devrimci kalkışmalarında önemli yer tutan Anti-faşist bilinci ve mücadeleyi yumuşatmak son derece tehlikelidir. Doğrudan devlete karşı yönelen ve dolaysız politik mücadelenin ta kendisi olan anti-faşist mücadele ile işçiler ekonomizmi kısmen aşmaya başladılar. Tekelci sermaye faşist diktatörlüğü esas olarak işçi sınıfına karşı yöneltti. Hem bu nedenle, hem de faşist diktatörlüğün, tekelci sermayenin doğrudan ve çıplak diktatörlüğü olduğu için anti-faşist mücadele bir sınıf mücadelesidir ve işçi sınıfının kapitalizme karşı verdiği mücadelenin kopmaz bir parçasıdır.

Son bir-iki yıldır sosyalistlerin değerlendireceği son derece sınırlı “yasal olanakların” doğmasının etkisiyle olacak ki, sosyalistler arasında yeniden “Türkiye’de faşizm sorunu” tartışılmaya başlandı. Faşizm sorunu bilimsel ve politik olarak tartışılmak yerine “faşizme karşı mücadele, kapitalizme karşı mücadelenin üstünü örtmüştür” türünden yargılarla sorun ele alınıyor. O halde, sorunu bilimsel ve politik açıdan ele alalım. Biz, faşizmden söz ederken “tırmanan” ya da “faşizm tehlikesinden” değil, iktidardaki faşizmden söz ediyoruz. İktidardaki faşizm, bir politik tehlike değil, günlük olarak karşımıza çıkan nedenleri ve sonuçları ile birlikte duran bir devlet biçimlenmesidir. Türkiye’de faşizm ne bir hükümet biçimi olmuştur ne de faşizm cunta ile özdeş ve sınırlı olmuştur. Faşizm, burjuva devlet biçimlerinden biridir ve öyle olmuştur. Hiç şüphesiz, sınıflı toplumlarda doğmuş olan devlet biçimleri ne olursa olsun, bu devlet biçimlerinin tümü bir sınıfsal karakter taşırlar; sınıf devleti, burjuva devlet biçimleri de biçim olarak farklı farklıdır. Örneğin, “demokratik cumhuriyet” ya da “faşizm biçimi” gibi. Tüm bu biçimlerin sınıf özü hep aynı olmuştur, burjuva devleti. Türkiye’de TC devleti 12 Mart’la birlikte faşist bir biçim almıştır. 12 Mart

öncesi devleti bile “demokratik cumhuriyet” değildi. Yine gerici, anti-demokratik ve anti-komünist bir burjuva devletti. Tekelci sermaye 12 Mart askeri faşist darbesiyle, burjuva devletin o günkü yapısı yerine yenisini koymadı. Yapılan şey, tekelci sermayenin tüm devleti tek başına ele geçirmesi (devlet-tekel bütünleşmesinin sağlanması) ve o günkü zaten gerici olan devletin tekelci sermayenin denetiminde ve içyapısının ideolojik olarak, politik olarak faşistleştirilmesi. 12 Mart’la birlikte devlet, tekelci sermayenin egemenliği altında yeniden daha sıkı bir biçimde düzenlendi ve merkezileştirildi. Devletin esas yapısını oluşturan ordu ve polis teşkilatı hem ideolojik olarak ve hem de politik olarak faşistleştirildi. Yeni kurumlaşma yaratılmadı, mevcut devlet aygıtları faşistleştirildi. 1973 sonrası ve 1980’e kadar olan süre içinde burjuva temsili kurumların (meclis, belediye gibi) seçimle gelmesi yapısı faşistleştirilen devletin esas yapısını değiştirmemiş ve aynı aygıtlar (ordu) 12 Eylül faşist darbesi ile temsili burjuva kurumların varlığına son vermiştir. 12 Eylül’de 12 Mart gibi bir faşist askeri darbedir. Bu darbe ile gelen faşist diktatörlük, bu ya da şu burjuva kesime karşı değil, doğrudan işçi sınıfına karşı, yükselen devrime karşı yapılmıştır. 12 Eylül’le başlayan süreçte, tekelci sermaye, bir yandan devrimci halk hareketini bastırırken, diğer yandan da mevcut devletin içyapısını daha sıkı bir merkezizetçilik altına almıştır. Devletin temel aygıtları (ordu, polis, MİT) 12 Eylül’le birlikte fazlaca değişikliğe uğramamıştır. Bu kurumların faşist yapısı 12 Mart’la başlamıştır. Devletin temel kurumları ideolojik olarak ve politik olarak faşisttir. 12 Eylül’ün ortadan kaldırdığı temsili burjuva kurumlar (parlamento gibi) yeniden “sivil” ellere geçmiş ancak bizdeki faşizmin yalnızca “askeri” değil, aynı zamanda da sivil yönleri de vardır. Türkiye’ye de hükümet biçimleri sık sık değişebilir ve değişiyor ancak, devletin temel aygıtları olan ordu-polis teşkilatının yapısı pek değişmemiştir.

Bundan ötürü, cuntanın gitmesi faşizmin “çözülmesi” ya da “iç-başkalaşımı” anlamına gelmiyor. Faşizm yalnızca maddi temeli ile değil, sonuçları ile birlikte duruyor.

Faşizmi yalnızca tekelci sermayenin bir politika değişikliğine indirgemek yanlıştır. Faşizm bir devlet biçimlenmesi olarak ve bu biçimi ile tüm temsili kurumları etkileyen bir devlet biçimi olarak iktidardadır. Bundan dolayı diyoruz ki, faşizmin yıkılması bir devrim sorunudur.

Devrimci hareket içinde şimdiye kadar, anti-faşist mücadeleyi tekelci kapitalizme karşı mücadeleden ayrı gören ve sağ bir yorumla “anti-faşist iktidar” görüşünü getirenler olmuştur. Bu yaklaşım sahipleri dogmatik olarak Türkiye’de faşizmden yana olmayan bir sermaye kesimi aramış ve tabii ki böyle bir sermaye kesimi de çıkmış değildir. Faşizme karşı mücadelede sağ yaklaşım, devrimci harekette hiç şüphesiz derin tahribat yaratmıştır. Şimdi de “sihirbazlık oyunları” ile iktidardaki faşizmi yok eden sığ yaklaşımlar ortaya çıkmaya başladı. Bu sığ yaklaşıma göre nasıl ki bir zamanlar Rusya’da otokrasinin üstünü örtmüşse, aynı şekilde Türkiye’de bugün, faşizm kapitalizmin üstünü örtüyor. Böylesi bir kıyaslama talihsiz bir kıyaslamadır. Çünkü Rusya’da feodalizmi temsil eden otokrazi, kapitalizmden önce çıkmıştır. Peki ya bizde durum nasıldır? Bizde faşizm, otokrazi gibi feodalizmden kalma ve feodalizmi korumaya hizmet etmiyor. Bizde faşizm, kapitalizmin gelişimi sonucu oluşan tekelliliğin bir eğilimini yansıtır. Yani tekelci sermayenin doğrudan çıplak, açık diktatörlüğüdür ve doğrudan tekelci sermayeye ve kapitalizme hizmet eder. Bundan ötürü bizde faşizme karşı mücadele ile anti-kapitalist mücadele iki ayrı şey, iki ayrı toplumsal çelişki değil bir ve aynı toplumsal çelişkiden kaynaklanır ve kapitalist sisteme darbe vurur. Anti-faşist mücadelede sağ ve sığ yorumlar yanlış ve sınıf mücadelesi için tehlikelidir.

Proletaryanın devrim mücadelesi olan Demokratik Halk Devrimi yalnızca anti-faşist yön ile sınırlı değildir, bu sadece bir yöndür. Daha önce de açıkladığımız gibi, anti-faşist mücadele ile maddi temeli olan anti-tekell ve anti-emperyalist mücadele ve bir demokrasi sorunu olan ulusal sorunun çözüm mücadelesi bir bütündür ve bu bütünlüklü sorun demokratik halk devriminin nesnel temellerini oluşturur.

Devrimci Emek
Ocak-Şubat-1991
Sayı: 3

KAYNAK:

- 1) Komünist Enternasyonal’de Faşizmin Tahlili (Sayfa: 183-184 Sol Yay.)
- 2) III. Enternasyonal Belgeler (Sayfa: 224-225 Belge Yay.)

KÜRDİSTAN SORUNU VE İŞÇİ SINIFI SORUNU

Irak Kürdistan'ındaki (Güney Kürdistan) ayaklanma ile birlikte, Kürt ulusal sorunu, her tür sınıfsal çatışma ve mücadeleden üstünü örterek geçici olarak öne geçti. Ulusal temeldeki bir mücadelenin öne çıkmasının yarattığı toz duman içinde, ulusal soruna proleter bakış açısı kaybolmaya başladı. Her nedense sosyalistler de ulusal mücadele yanlısı kesilmeye başladılar. Proletaryanın devrimci sınıf açısı, burjuva ulusal bakış açısına feda ediliyor. Herkes kendini kopan sele kapırdı, sürükleniyor.

Tüm toplumsal sorunlarda olduğu gibi ezilen ulusların ulusal sorununda da ilkesiz bir biçimde sele kapılıp sürüklenmemek ve oradan oraya atılmamak için bu konuda proleter bakış açısına yani Marksist-Leninist bakış açısına sahip olmak gerekiyor. Kürdistan sorununa somut durumun somut çözümlemesini yaparak yaklaşmak gerekir. Toplumsal olayları yalnızca genel bir tarihsel çerçeve içinde değil, somut bir durumdan kalkarak çözümlenmek Marksist bir yöntemdir. Hem Marks ve hem de Lenin, ulusal sorunu yalnızca genel bir tarihsel temelde değil, somut durumdan yola çıkarak ve esas olarak sınıf temelinde ele alarak açıkladılar, tutum ortaya koydular. Bizde, bu Marksist yöntemden hareketle ulusal sorun ve Kürdistan sorunu üzerine görüşlerimizi açıklayacağız.

1- Kapitalizmin en yüksek aşaması olan emperyalizm ve emperyalizmin ekonomik özü olan tekeller anlaşılmadıkça, günümüzde savaşları, politikayı ve ulusal sorunu anlamak mümkün değildir. Leninist emperyalizm teorisi, ulusal sorunu doğru bir biçimde anlamak ve açıklamak için temel alınmalıdır.

Emperyalist-kapitalist dünya sistemi, bir taraftan ezen ve

egemen, diğer taraftan ezilen ve kölelik altında bulunan ülke ve uluslar olarak ikiye bölünmüştür. Bu bölünme ve farklılık göz önünde kesinlikle bulundurulmadan ulusal sorun doğru bir biçimde belirlenemez. Lenin ve Komünist Enternasyonal'in yaptığı ayırım bugün de geçerlidir. Egemen, ezen ve tüm haklardan yararlanan uluslarla, boyunduruk altında, ezilen, horlanan ve hiçbir haktan yararlanmayan bağımlı uluslar arasında kesin bir ayırım yapılmalıdır. Bu ayırım şu noktaya kadar vardırılmalıdır: Ezilen, sömürülen ve baskı altında bulunan işçi ve emekçilerin çıkarları, burjuvazinin çıkarı demek olan **ulusal çıkar** denen egemen sınıfın çıkarlarından ayrı tutulmalı. Bunun diğer bir anlamı da şudur: Ulusal-devrimci hareketlerin olduğu ülkelerde, işçi sınıfı ve diğer sömürülen emekçilerin kesinlikle ulusal-burjuvalardan ayrı örgütlenmesidir.

Kapitalist ülkelerin (1) emperyalist ülkelere mali, ekonomik, askeri, politik ve kültürel olarak bağımlı olduğu bir dünyada, ezilen ulus denen ulusların burjuvaları; dünyanın egemenlerine doğru yanaşmış ve işbirliğine yönelmişlerdir. Ezilen ülkelerin burjuvaları, emperyalizmle işbirliğine girerek, ulusal niteliklerini yitirmişlerdir. Ezilen; bağımlı, köle uluslarda, kapitalizmin dünya çapında derinleşmesi ve yaygınlaşmasının bir sonucu olarak proletarya ve sömürülen emekçi kitlelerle, sömürü burjuvalar arasında yalnızca bir ayırım değil, aynı zamanda bir sınıfsal kapışma ortaya çıkmıştır.

Böylece, egemen kapitalist uluslar tarafından, egemenlik altında tutulan, ezilen, bağımlı ve eşit haklardan yararlanmayan ezilen kapitalist uluslarda, esasında çıkarları ve hedefleri birbirinden **farklı iki ulus vardır**. Bir taraftan, işbirlikçi, sömürücü, işçi ve emekçi kitleleri baskı altında tutan burjuvalar ulusu ile diğer taraftan sömürülen, baskı altında tutulan, ezilen ve imtiyazlardan yoksun işçi sınıfı, diğer emekçilerin oluşturduğu ezilenler ulusu. Lenin, kapitalist ülkelerde çıkarları birbirinden tamamen farklı iki ulus olduğunu defalarca belirtmiştir.

Kapitalizm, bugünkü emperyalizm aşamasına ulaşmadan önce, burjuvazinin henüz devrimci olduğu zamanlarda, burjuvazinin tüm halkın adına davrandığı zamanlarda yani devrimci yükseliş halinde bir sınıf olduğu zamanlarda, tüm

ezilenlerin sorunlarının çözümünü olduğu gibi ulusal sorunun çözümünü de üstüne almıştı. Batı Avrupa'nın birçok ülkesinde görüldüğü gibi, burjuvazi ulusal sorunu başarılı bir biçimde çözmüştür. Ancak, daha sonra yani burjuva yükseliş çağının bittiği ve proletaryanın sınıf mücadelesinin burjuva sınıf egemenliğini tehdit ettiği zamanda ise, ezilen ulusların ulusal sorununu çözümsüz bırakmıştır. Bir zamanlar burjuvazinin devrimlerine bağlı olarak çözümlenen ulusal sorun, artık yerini proletaryanın toplumsal devrimlerine bağlı olarak çözümlenmeye bıraktı. Emperyalizm koşullarında bunun dışında bir çözüm yoktur.

Bu anlamda, ezilen, sömürülen ve baskı altında tutulan tüm ezilen kitlelerin kurtuluşunu üzerine alan işçi sınıfı, ezilen ulusların ulusal sorununu çözme işini de üstüne almıştır. Ancak, proletarya ulusal hareketleri her koşulda desteklemez. Ezilen ulusların kendi kaderlerini kendilerinin belirleme hakkını koşullu olarak destekler ya da yürütür. Proletaryanın koşulu:

1- Ezilen ulusların ulusal hareketlerinin emperyalizme karşı yönelmesi yani "ulusal-devrimci" bir hareket olması;

a- Bu ulusal-devrimci hareketler içinde bulunan proletaryanın örgütlenmesi ve mücadelesinin kesinlikle engellenmemesi;

b- Ezilen ulusun kendi geleceğini kendisinin özgürce belirleme hakkının somut durumdaki çözümünün, proletaryanın o anki sınıfsal ve dünya proletaryasının sosyalist çıkarları ile uyumlu olması.

Proletarya, emperyalizmin elinde bir oyuncağa dönüşen, çeşitli emperyalist ülke ve tekel grubu arasındaki rekabete bağlı olan, güdümlü, gerici hareketleri kesinlikle alkışlamaz ve desteklemez. Ezilen bir ulusun, ulusal hareketi eğer emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı yönelirse, ulusal-devrimci olur. Emperyalizmin ve karşı-devrimci burjuvazinin denetiminde gelişen hiçbir hareket "ilerici" ve "ulusal-devrimci" olamaz; olsa olsa gerici, işbirlikçi hareketler olurlar.

İşçi sınıfı, ulusal sorun üzerine tutumunu genel soyut ilkelerden hareketle değil, somut ekonomik, toplumsal ve tarihsel durumdan hareketle belirler.

2- Tüm kapitalist dünyada egemen olan bir avuç emperyalist, zengin, sömürücü gelişmiş ülkelerle ve uluslarla, bu

uluslar tarafından sömürülen baskı altında tutulan ezilen, bağımlı uluslar arasında (Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki yüz milyonlarca insanın yaşadığı bağımlı, ezilen uluslar) arasında derin farklılık vardır. Bu farklılık, kapitalizm altında ortadan kalkmaz. Yüz milyonlarca bağımlı, ezilen, sömürülen ulusların BM üyesi olması ve çeşitli uluslararası politik platformlarda yer alması, ezilen uluslarla onları ezen uluslararası eşitlik olduğu anlamına gelmez. Bu, hem kapitalizmin eşitsiz gelişim yasasına aykırıdır ve hem de somut duruma terstir. Kapitalizm var olduğu sürece, ezen ve ezilen, sömüren ve sömürülen, egemen olanla, bu egemenlik altında köleleştirilen uluslar ve sınıflar arasında eşitlik olmaz.

Öte yandan, kendisi emperyalizme bağımlı olmakla birlikte, aynı zamanda ezen ve egemen ulus olan uluslar var. Bunların bazıları, Türk ulusu, Arap ulusu (Irak, Suriye) İran ulusu, ırkçı Güney Afrika yönetimi, Siyonist İsrail vs. bu ülkelerin kendisi emperyalizme bağımlı olmakla birlikte, kendileri de aynı zamanda egemen, ezen ve sömürücü uluslardır. Sözü ettiğimiz farklılık bu uluslar için de geçerlidir. Bu ülkelerde de, egemen ezen, sömürücü uluslarla, egemenlik altında olan, ezilen, bağımlı, sömürülen baskı altında olan uluslar arasında derin bir farklılık var ve bu farklılık kapitalizm altında ortadan kalkmaz. Bu ülkelerde, ezen ve ezilen uluslar arasında eşitlik olabileceğini (kapitalizm altında) söylemek, ezen ulusun şovenizm politikasına bağımlı olmak demektir. Eğer, ezilen ulusun sosyalistleri arasında, kapitalizm altında ezen ve ezilen ulus arasında eşitlik (ulusların, dillerin eşitliği ve tüm haklarda eşitlik) olabileceğini ileri sürenler olursa, onlar küçük burjuva ütopyacılar olurlar. Çünkü hiçbir zaman kapitalizm altında böyle bir eşitliği göremeyeceklerdir.

3- Nasıl ki, kapitalist dünya sistemi içinde, emperyalist metropol ülkeleri ile Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın bağımlı, sömürülen ülkeleri arasında kesin bir ayırım gözetiyorsak, aynı zamanda, kendisi bağımlı olup da, egemen, ezen, sömürücü, baskıcı uluslarla, bunlar tarafından baskı altına alınan ezilen, sömürülen, bağımlı, kölelik altındaki uluslar arasında da kesin bir ayırım yapıyoruz. Burada durmuyoruz, ezilen, egemenlik altında olan, baskı altında tutulan ulusların, burjuvaları ile bu burjuvalar ve toprak sahipleri tarafından ezilen, sömürülen ve baskı altında tutulan işçi sınıfı ve diğer

emekçi kitleler arasında kesin bir ayırım yapıyoruz. Ezilen ulusların burjuvalarının çıkarları ile işçilerin ve emekçilerin çıkarları arasında kesin bir ayırım var. Burjuvazi ile proletarya arasında, bu uluslar ezilen ulus da olsa değişmez, antagonist bir çelişki var. Biz, proletaryanın temsilcileriyiz. Proletaryanın çıkarlarının, burjuvazinin çıkarı demek olan ulusal çıkarlara feda edilmesine kesin karşıyız. Şurası açıktır, biz, ezilen ulusların, ezen uluslara karşı olan ulusal-devrimci hareketlerini destekleriz ve bu mücadelenin başına geçme mücadelesi veririz. Ancak, biliyoruz ki, ulusların tam hak eşitliği ancak, kapitalizm ortadan kalktığı zaman mümkün olur. Bu da, kapitalizme karşı olan işçi sınıfının ve diğer emekçi kitlelerinin birleşmesini gerektirir. Proletarya partisinin görevi Lenin'in sözleri ile söyleyecek olursak: "...Kendisini ilk ve fiili olarak, halkların ve ulusların değil, fakat her ulusun proletaryasının özgürce kaderini saptaması için çalışmak görevi ile yükümlenmiştir." Proletaryanın çıkarları ve yükümlülükleri ise, çok uluslu devletlerde tüm uluslardan proleterlerin politik, sendikal, kooperatif vb. en sıkı birliğini gerektirir. Ezilen ulusun proletaryası, kendi ulusunun burjuvazisi ile birlikte değil, tüm ulusların proleterleri ve ezilen sömürülen yoksul köylülerle birlikte davranmak için mücadele eder. Proletaryanın hedefi, kapitalizmi devirmek ve sosyalizme ulaşmaktır. Bunun için, kendi sınıfsal hedeflerini, burjuvazinin ulusal davasına feda etmez. Tersine, proletarya ulusal sorunu kendi sınıfsal hedeflerine bağlar ve tüm ezilen ulusal güçleri, kapitalizmi yıkma mücadelesi içinde birleştirir.

Emperyalizm, kapitalist üretim ilişkilerini tüm dünyaya derinlemesine yaygınlaştırdı. Bugün, kapitalist üretim biçimi hemen hemen, kapitalist dünya sistemi içinde bulunan tüm ülkelerde egemen durumdadır. Kapitalizmin egemen olduğu her yerde "ulusal bütünlük" bozular. Yerini aynı ulusun, çıkarları birbiri ile uzlaşmaz olan sınıfların mücadelesi alır. Her iki sınıf da sınıfsal konumu ve çıkarları gereği, dünya çapında ilişkilere girer. Ezilen ulusun burjuvazisi, ezen ulusun burjuvazisi ile bütünleşir ve ulus ayırımı yapmaksızın tüm proleterleri sömürürken, proletarya da uluslararası proletarya hareketi, sosyalist ülkelerle ilişki içine girerek dünya kapitalizmine karşı mücadele eder. Ezilen, uluslarda proletarya ile burjuvazi ve toprak sahipleri arasında bir ulusal birlik önermek, burjuvazi-

nin çıkarları lehine, proletaryanın çıkarlarına karşı davranmak demektir.

Ezilen ulusun burjuvalarının, kendi halkına ihanet ettiği- nin örnekleri dünyada epey fazladır. Ezilen uluslarda, proletarya ve yoksul kitleler kendi burjuvalarına karşı, bir devrimci mücadeleye kalkıştıkları zaman, işte o anda, “ulusal” konumda olan burjuvazi, kendisini ezen ulustan yardım ister. Niçin, kendi işçi ve emekçilerinin eylemini bastırmak için, 1917’de Büyük Ekim Devrimi’nden sonra-Sovyetler Birliği’nde iç-savaş koşullarında beyaz muhafızlar ve Rusya’nın genç cumhuriyetçilerinin burjuvaları ve toprak sahipleri, kendi proleterlerini ve onların birleşik sosyetik iktidarını devirmek için emperyalist ülkelerden İngiltere, Fransa ve Almanya’dan, yardım istediklerini biliyoruz.

Sovyetler Birliği deneyi ve pek çok ülkenin deneyinin gösterdiği, her ülkede proletarya, kendi burjuvalarına karşı mücadele ettiği zaman ve diğer ulusların proleterleri ile en sıkı birliği gerçekleştirdiği zaman **aynı ve tek** olan egemen sınıfı devirebilir ve ulusal sorunu köklü olarak çözebilir, ulusların tam hak eşitliğini gerçekleştirebilir. Bunun için, tüm uluslardan proleterlerin aynı ve tek düşmana karşı politik, sendikal ve diğer alanlarda en sıkı bir biçimde **birleşmiş mücadelesini ve birleşik örgütlenmesini savunuyoruz.**

4- Kapitalist dünya sistemi, 1917 Sosyalist Ekim Devrimi’nin başlattığı proletarya devrimleri çağı ile birlikte en zayıf halkasından koptu ve kapitalizmin dünya sistemi büyük bir darbe yedi. Bu tarihten itibaren, emperyalizm tarihsel inisiyatifini bir daha kazanmamak üzere yitirdi. 1945’ten sonra Doğu Avrupa’da ve sonra Çin’de ve daha da sonra Küba, Vietnam, Kore (Kuzey) gibi ülkelerin geçmesiyle sosyalizm bir sisteme dönüştü ve dünya iki sistem arasında bölündü. Yetmiş yıldır dünya çapında kapitalizm ile sosyalizm arasında kapışma sürüyor. Bugün sosyalist sistemin, sistem özelliğini yitirme ile karşı karşıya olması ve pek çok sosyalist ülkede sosyalizm kazanımlarının tahrip edilmesi, dünyanın bu iki sistem arasındaki bölünüşü gerçeğini değiştirmiyor.

Şimdiye kadar, gerçekleşen ulusal kurtuluş mücadeleleri, kesin olarak sosyalist ülkeler ve devrimci dünya proletaryası ile dayanışma ile zafere ulaşmıştır. Bugüne kadar bu dayanışma “silahlı yardım” düzeyinde sürdü.

Zafere ulaşan ulusal-devrimci kurtuluş hareketlerinin tümünde sosyalist ülkelerin ve uluslararası devrimci proletaryanın (sömürge politikası sürdüren emperyalist ülkelerin proleter hareketi hariç) desteği ile gerçekleşmiştir.

Kendi kaderlerini kendileri tayin etmek isteyen ve bunun için mücadele eden ezilen ülkelerin proletaryası ve kitleleri uluslararası sosyalist hareketle ve devrimci ülkelerle dayanışma içine girmeden devrim davasını zafere ulaştıramazlar. Hiç şüphesiz tayin edici olan bir ülkenin işçileri, emekçilerinin ve halkının kendi mücadelesidir ancak, mücadele aynı zamanda kapitalist dünya sistemine karşı yöneleceği için, dünya çapında enternasyonal dayanışmanın zorunluluğu ortadadır. Dünyadaki, sosyalist ve devrimci hareketlerle en geniş ve sıkı dayanışma noktası kesinlikle göz önünde tutulmalıdır.

5- Şimdiye kadar, çok uluslu devletlerin olduğu ülkelerde (Rusya ve Çekoslovakya) ezilen ulusların kurtuluşu sosyalizme geçişle birlikte olmuştur. Burada, ulusal çelişkinin çözümü, sınıfsal çelişkinin çözümüne bağlı olarak gerçekleşmiştir. Rusya'da 1917 Şubat Burjuva Devrimi ile birlikte esasında bir burjuva istem olan ulusal kendi kaderini tayin hakkı çözümlenememiş ve bu sorun 1917 Ekim Sosyalist Devrimi'ni yapılmasını beklemiştir. Rusya örneği her yerde tekrarlanmamıştır. Başka ülkelerde farklı çözümlerde ortaya ancak, yalnızca Sovyetlerde ve Çekoslovakya'da bu sorun köklü olarak çözümlenmiştir. Diğer örneklere baktığımızda, Mısır, Suriye, Cezayir vb. buralarda ulusal bağımsızlık, emperyalizmin yeniden mali, ekonomik, askeri ilişkiler ağına düşülmesine yol açmıştır. Bu uluslar, ulusal bağımsız devletler gibi görünmelerine rağmen, emperyalist-kapitalist sistem içinde ezilen uluslar durumuna düşmüşlerdir. Proletarya açısından yalnızca sorun ulusların politik tasarruf haklarını özgürce kendilerinin kullanması değil aynı zamanda, bu politik yönetimin yönelimi ve bir daha ezilen ulus durumuna düşmemek için kesin güvenceli yolun seçimi sorunudur. Ezilen uluslar, yalnız sosyalizm yolunu tutarlarsa, bir daha ezilen ulus durumuna düşmezler.

Emperyalizm altında, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ve bu hakkın gerçekleşme olanakları vardır ve pratikte ortaya çıkmıştır. Bu öyle bir elde ediş ki, kazanma ile kaybetme bir oluyor. Dünya kapitalist sistemi içinde, dünyanın

bir avuç emperyalist metropol tarafından bölüşüldüğü bir dünyada emperyalist-kapitalist sistemin dışına taşmadan yani sosyalizme yönelmeden hiçbir ulus, kendini emperyalizmin yeni-sömürgecilik ilişkisine girmekten kurtaramaz. Sonuç, yeneden bağımlı, egemenlik altında, ezilen ulus durumuna düşmek olacaktır.

Şu gerçeğin altını çizmek gerekir: Ezilen bir ulus, kendi üzerinde politik olarak tasarruf hakkını özgürce kullanmadan, sosyalizme yönelemez. Bu anlamda, ulusal kaderini tayin hakkı, sosyalizme yönelmek için mutlak olarak savunulmalıdır.

6- Başka ulusları ezen bir ulus özgür olamaz. Bu Marksist ilke, ulusal sorunun ele alınışında temel ilkemiz olacaktır. İktidara geçmiş bir proletarya Engels'in de belirttiği gibi kendi zaferini kurmadan başka uluslara zorla mutluluk götüremez. Marx'ın ve Engels'in bu temel sosyalist yaklaşımlarını tüm devletlere uygulayabiliriz. Yine Lenin'in belirttiği gibi sosyalist proletarya ve devleti bu konuda "kutsanmamıştır" o da hatalar yapabilir ve yapmıştır. Ulusal sorunda yanılmamak ve doğru yolda ilerlemek için Marx'ın temel ilkesine sadık kalınmalıdır. Sosyalist ülkelerde meydana gelen son olayları bu açıdan ele almak gerekir.

Sosyalist ülkelerde ve Sovyet ülkesinde son yıllarda bir dizi milliyetçilik temelinde olaylar ortaya çıktı. Milliyetçilik temelindeki ayaklanmalar hem Baltık ülkelerinde ve hem de Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycan gibi ülkelerde ortaya çıktı. Aynı milliyetçilik eğilimi en büyük nüfusa sahip olan Rusya Federasyonunda da kendini gösterdi. Ruslarda kendini gösteren eğilim büyük ulus milliyetçiliğidir. Diğerlerinde ise küçük ulus milliyetçiliğidir. Sovyetler Birliği'nin milliyetçi hareketlere karşı zor kullanımını destekliyoruz. Bunun yanında şunu da söylüyoruz. Ulusların özgürce bir arada kalmaları ve bağımsız devlet olarak ayrılmaları özgürce olmalıdır. Eşler arasındaki boşanma hakkı ilkesi, birlikte yaşayan uluslarda da olmalıdır. Birlikte belli bir süre gönüllü olarak ve tam hak eşitliğine dayanarak yaşayan uluslar gene(2) birbirinden ayrılabilenlerdir. Burada da mutlak olarak göz önünde bulundurulması gereken ilke, proletaryanın sosyalist çıkarlarıdır. Sovyetler Birliği'nde büyük ulus, milliyetçilik hareketleri ve küçük ulus milliyetçilik hareketleri birbirini karşılıklı olarak beslemiştir. Proletarya kesinlikle her tür

milliyetçiliğe karşı mücadele etmelidir. Milliyetçilik, işçilerin ve barış içinde bir arada yaşayan halkların birliğini parçalar. Sonuçta sosyalizmi tehlikeye düşürür. Sosyalizmin korunması çabasını olumlu buluyoruz.

Sovyetler Birliği'nde büyük bir oyla desteklenen "birlik anlaşması" için ortaya konan yöntem, askeri zor yönteminden daha doğrudur. Referandum sonucunda, onca ayrılıkçı milliyetçi çabaya rağmen, cumhuriyetler tam eşitlik temelinde özgürce bir arada kalmaya karar verdiler. Bir kere daha ulusların tam hak eşitliği temelinde ve barış içinde bir arada yaşamanın ancak sosyalizm altında mümkün olduğu ortaya çıkmıştır. Şimdi sorun, cumhuriyetlerdeki milliyetçi eğilimlerin üstüne gitmek, halkların ortak, gönüllü seferberliğini başlatmaktır. Cumhuriyetçiler arasında, çatışma ve kimi olumsuzluklar olacaktır ve meydana gelen düşmanlıklar bir çırpıda giderilemez, fakat uluslar bir arada barış içinde yaşamak gerektiğine yeniden karar verdiler.

Bu, bundan sonraki gelişme için temel bir noktadır. Yeni koşullarda, yeni temellerde birlikte kalmak için yapılan **referandum**, uluslararası ilişkilerin çözümünde Sovyet Cumhuriyetleri'nin, Sovyet halkının insanlığa ve sosyalizme bir **katkısıdır**.

Referandumun bir diğer anlamı, proletaryanın diğer uluslara mutluluğu zor yoluyla değil, gönüllü olarak karar verme yoluyla götüreceğinin anlaşılması olmuştur. Başka ulusları ezen bir ulus özgür kalmaz.

7- Kürdistan sorununu ve bu sorun karşısında işçi sınıfının tutumunun ne olması gerektiğini yukarıdaki temel görüşler ışığında ve somut olarak ele alarak irdeleyeceğiz.

8- Kürdistan bölgesindeki 4 devlet olan Türkiye, Irak, İran ve Suriye tarafından parçalanarak kendi topraklarına dahil edilerek ilhak edilmiştir. Kürt ulusu da bu dört devlet tarafından zorla, kendi iradesi dışında bölünmüş ve ezilen ulus durumuna getirilmiştir. Bölgedeki burjuva devletlerinin Kürt ulusunun ve halkların iradesi dışında belirlemiş oldukları bugünkü devlet sınırlarını "meşru" saymanın olanağı yoktur. Proletarya, halkların iradesine rağmen, zor yoluyla çizilmiş olan 4 devletin sınırlarını tanımayacaktır. Proletarya, Kürdistan'ın ve Ortadoğu'nun yeniden örgütlenmesi politikasını savunacaktır. Kürdistan'ın ve Ortadoğu'nun yeniden örgütlenmesi tamamen, bölgedeki gerici-faşist devletlerin ve

kapitalizmin yıkılmasına bağlıdır. Kürt ulusu, bu yeniden örgütlenme koşullarında bağımsız, özgür ve demokratik bir cumhuriyet olarak yerini almalıdır. Bu, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin için Ortadoğu’da en azından bu dört devlette kapitalizmin yıkılmasını beklemesi gerektiği anlamına gelmez. Bu, Kürdistan proletaryasının, kendi kaderini kendisinin tayin etmesi için Kürt ulusal devrimci hareketlerinin, diğer devletlerdeki proleterler ve diğer ezilenlerle birlikte ortak bir mücadele yürütmesi gerektiği anlamına gelir.

9- Sovyetler Birliği’nde yaşayan Kürt halkının tüm demokratik haklarının verilmesi (eşitlik ekonomik haklardan yararlanma, kendi dilinde eğitim yapma; üzerinde resmi dil zorunluluğunun bulunmaması, kendi okul ve yayınına sahip olması -okullar devlet denetimi dışında değildir, zaten eğitimin devlet dışına çıkarılması, ulusal-kültürel özerklik demektir ve yanlıştır-) ve sürekli gelişme göstermesi gösteriyor ki, yalnızca sosyalizm altında, yalnızca sovyet sistemi ile halklar özgürlüğe kavuşabilirler. Kürt halkının Sovyetlerdeki yaşamı, diğer kardeşleri için her zaman bir örnek olmuştur.

10- Kürt ulusu, devletler tarafından ayrı ayrı olarak egemenlik altına alınmış, ezilen, sömürülen, bağımlı ve kölelik altında tutulan bir ulus durumundadır. Kürdistan’ın tüm parçalarındaki ekonomik ve toplumsal şekillenme, bu parçaların dahil oldukları ülke ekonomilerine göre olmuştur. Bunun için Kürdistan’ın ayrı ayrı parçalarında kapitalizmin gelişmişlik durumu ve sosyal sınıfların durumu birbirinden belirli farklılıklar göstermiştir. Örneklersek; Türkiye Kürdistan’ında (Kuzey Kürdistan) kapitalizmin egemenliği ve işçi sınıfının şekillenmesi, diğer parçalara göre daha ileridir. Diğer parçalarda kapitalizm giderek egemen üretim biçimi haline gelmekle birlikte, kapitalizm öncesi ekonomik ilişkiler, kapitalizmin yanında varlığını koruyabiliyor. Bu durum, sınıflar mücadelesinin gelişimini doğrudan etkiliyor. Kapitalizmin eşitsiz gelişimi yasası, Kürdistan’ın parçalarında da kendini gösteriyor.

Kürdistan’da kapitalizmin egemen üretim biçimi haline gelmesi ile birlikte parçalarda da “ulusal birlik” denen durum sona ermiş, yerini aynı ulusun çıkarları birbirinden farklı olan sınıfları arasında mücadeleye bırakmıştır. Kürdistan’da eski (feodaller ve köylüler) biçimindeki sınıflara bölünmenin yerini burjuvalar ve proleterler ile kendi içinde farklılaşma gös-

termiş köylülük almıştır. Kürdistan'ın diğer parçalarında (Irak, İran) aşiretçilik denilen feodal ekonomik ve sosyal ilişki belli bir oranda olmakla birlikte, o da giderek çözülmektedir. Kapitalizm ve sermaye bütün gücüyle kendi ekonomik yasalarını Kürdistan'da da gösteriyor.

Kürdistan'da, geçmişte- sömürgeci ülkelerle, sömürge ülkeler arasında var olan farklı üretim biçimi olgusu yoktur. Kürt ulusunu ezen uluslarla, bu uluslar tarafından ezilen Kürt ulusu aynı üretim biçimi olan kapitalist üretim biçimine dayanıyorlar. Böylece geçmiş zaman sömürgelerinde görülen en önemli etken, Kürdistan ile ezen devletler arasında görülüyor. Engels'in de belirttiği gibi geçmişte sömürgelere önemini kazandıran kölelik olmuştur. Roma İmparatorluğu kölelik üzerine kuruluydu. Sömürgecilik de üretim biçimine bağlı olarak değişim geçirmiştir. Sömürgeci ülkeler, köle ticaretinden, kapitalist meta ihracı ve giderek sermaye ihracına yöneldiler. Sömürgecilik altındaki ülkelerde bu değişime bağlı olarak değişim gösterdi. Sömürge devletlerle, sömürge ülkeler arasındaki üretim biçimi tekleştikçe (sömürgeci devletin ekonomik biçimine bağlı olarak) sömürgecilik de sona erdi. Emperyalizm, genel olarak sömürgecilik yerine **yeni sömürgecilik** denilen ilişki sistemini geçirdi. Yeni-sömürgecilik, kölelik üzerine kurulu olan Roma İmparatorluğu ile nitelik olarak farklılık gösteriyor. Bu nitelik, üretim biçiminin niteliğinin ve bu üretim biçimine denk düşen bir ilişki biçiminin yer almasından ileri geliyor. Üretim biçimleri değiştiği halde, değişmeyen sömürgecilik ilişkisinin var olduğunu iddia etmek, gülünç duruma düşmek demektir. Tüm toplumsal sistemler, denk düştükleri belirli üretim biçimleri tarafından belirlenirler. Bu açıdan, Kürdistan'ın Osmanlı İmparatorluğu'ndan beri sömürge olduğunu ve daha sonraki dört devletin bu eski sömürgecilik ilişkisini devam ettirdiğini söyleyen küçük burjuva akımlar bunu söylemekle kendilerini gülünç duruma düşürmüş oluyorlar. Ne Osmanlıların üzerine dayandıkları üretim biçimi duruyor, ne de Kürdistan'ın üretim biçimi eskisi gibi duruyor. Kürt ulusu ile kendini ezen egemen uluslar arasındaki ilişki, sömürgeci devlet sömürge arasındaki ilişki değildir. Bu ilişki, kapitalist üretim biçimine denk düşen eski ilişkilerden nitelik farkı olan bir ilişkidir. Sorun sadece sömürge sözcüğünde değildir. Eğer böyle olsa kendimizi çok gülünç duruma düşürü-

rüz. Yeni sömürgecilik ile Roma İmparatorluğu'nun sömürgeciliğini sözcük olarak aynı görebilirsiniz ancak, tarihsel, ekonomik ve politik olarak da aynı görmeye başlarsanız, siz o zaman iflah olmaz bir şarlatansınız. Mali sermayenin, mali ekonomik, politik bağımlılık ilişkisine dayanan ve sermaye ihracının esas olduğu ilişkiye dayanan örneğin ABD emperyalizminin yeni-sömürgecilik ilişkisi ile kölelik üzerine kurulu Roma İmparatorluğu'nu sırf sömürgecilik sözcüğü var diye birbirine benzetmek bugünkü bilimsel gelişme çağında kendini çok zor duruma düşürmek demektir.

Kürdistan, ekonomik ve politik olarak ilhak edilmiş, Kürt ulusu egemenlik altında, ezilen, bağımlı ve köleleştirilmiş bir ulustur.

11- Kürdistan'ın parçalarının, dahil oldukları ülkelerin ekonomik ilişkilerine göre şekillenmesi, kapitalizmin Kürdistan'da da egemen olması, Kürt ulusu ile kendisini ezen egemen uluslar arasında hiçbir farklılık kalmamıştır diye düşünmek gerici küçük burjuva düşünme biçimidir. Bunu ileri sürmek, kapitalizm altında, ezen ve ezilen uluslar ile egemen ve egemenlik altındaki ulusların kapitalizm altında eşit olabileceklerini söylemek demektir. Bu ise, mümkün değildir. Ezen ve ezilen ulus arasında ekonomik ve politik farklılık vardır. Ekonomik farklılık üretim biçimleri arasında değildir. Farklılık aynı üretim biçimi temelinde gelişen farklılıktır. Ezen ulus, ekonomik zenginliği kendi denetimine alırken, ezilen ulus bundan yoksundur. Her iki ulusun ekonomik gelişmişlik düzeyi birbirinden farklıdır. Ezen ulus, ezilen ulusa göre ekonomik olarak daha gelişkindir. Ezilen ulus ekonomik olarak bağımlı bir ulustur. Bununla birlikte, ezen ve ezilen ulus arasındaki farklılık kendini politik alanda çok çıplak olarak gösteriyor. Ezen ulus egemen ulus konumundayken, ezilen ulus egemenlik altındadır. Ezen egemen ulus, tüm egemenlik ayrıcalıklarına sahip iken, buna karşılık ezilen kölelik altında yaşayan ulus hiçbir ayrıcalıktan yararlanmaz. Ezilen Kürt ulusu hiçbir haktan yararlanmıyor. Ezilen Kürt ulusu ile ezen Türk ulusu ve diğer egemen uluslar arasında derin farklılık var. Proletarya ezen ve ezilen uluslar arasında kesin bir ayırım çizer. Proletaryanın devrimci sınıf partisi bu ayırımı tüm politik perspektiflerinde göz önünde tutar.

12- Kürdistan'ın çeşitli parçalarının, dört burjuva devle-

tin ekonomik yapısına göre şekillenmesi, Kürdistan’da kapitalizmin egemen üretim biçimi durumuna gelmesi ile birlikte, ezilen Kürt ulusunun burjuvaları ve toprak sahipleri kendilerini ezen egemen ulusun burjuvaları ile kaynaşmaya yöneltmiş ve süreç içinde tam anlamıyla bütünleşmişlerdir. Ezen ulusun sermayesi ile bütünleşen Kürt burjuvaları, işçileri ulus kökenine bakmaksızın sömürüye tabi tutuyorlar. Böylece, Kürt burjuvaları ve toprak sahipleri kendi ulusundan ve ulusal davadan tamamen vazgeçtiler. Kürt burjuvaları ve toprak sahipleri yalnızca kendi ulusunun “ulusal davasından” vazgeçmekle kalmayıp, ezen ve egemen ulus burjuvaları ile birlikte kendi halkını ve bunun devrimci çocuklarının ileri hareketlerini de bastırdılar. Türkiye Kürdistan’ında uzun yıllardır olan şey, proleterlerin ve köylülerin kendi burjuvaları ile birlikte kendilerini ezen Türk ulusuna karşı bir “ulusal mücadelesi” değil, ezilen, sömürülen ve baskı altında tutulan Kürt işçilerin ve yoksul köylülerin “kendi” burjuvalarına ve Türk burjuvalarına karşı sınıfsal mücadelesidir. Şimdi ulusal sorunun geçici olarak öne çıkması bu gerçeğin üstünü örtemez. Kürt burjuvaları, şimdiye kadar Kürt ulusunun varlığını yok sayan şoven Türk burjuvaları kadar sorumludurlar. Kürt burjuvaları, egemen ulus şovenizminin savunucuları olmuşlardır. Uzun yıllar Kürdistan’da belli bir kitle desteğine sahip olan şoven ezen ulus partilerinin, destekçileri esas olarak Kürt burjuvaları ve toprak sahipleri olmuştur. Bundan ötürü ezen ulusun sermayesi ile bütünleşen ve kendi halkını ezen ve sömüren Kürt burjuvaları, Kürt halkının sınıfsal ve ulusal kurtuluş davasının düşmanlarıdır. Kürt halkının özgürlük mücadelesi aynı zaman da “kendi” burjuvalarına karşı mücadele ile gelişecektir.

Kürt burjuvaların ezen ulusla bütünleşerek, kendi halkına ihanet etmesi sonucu, Kürt ulusal bayrağını küçük burjuvalar elde tutmaya başladılar. Bu, Türkiye Kürdistan’ında özellikle böyledir. Irak Kürdistan’ında (Güney Kürdistan) ulusal hareketin önderliğini burjuvalarla, toprak sahipleri yapıyor. Oradaki hareket bu yüzden, emperyalizm ve bölgedeki ezen devletlerle uzlaşmalara ve işbirliğine giriyor ve sık sık da kendi diğer parçalardaki kardeşlerine ihanet ediyorlar. Küçük burjuvazinin, önderliği ise sonuçsuzdur. Çünkü sınıfsal bölünmenin olduğu ve proletaryanın ortaya çıktığı ve belli bir düzeye çıktığı koşullarda, küçük burjuva önderlik ve çözüm

yolları ezilen ulusa zafer getirmez. Küçük burjuvazi ne kadar yurtsever olursa olsun, sınıfsal karakteri gereği boyun eğicidir ve uzlaşmacıdır. Küçük burjuva milliyetçi hareketlerin çözüm önerileri, devrimci değil, reformisttir. Küçük burjuva milliyetçiler, kapitalizm altında ulusların eşitliğinin mümkün olduğunu söylerler ve bunu hiçbir zamanda göremezler.

13- Kürdistan’da (burada Türkiye Kürdistan’ından söz ediyoruz) egemen üretim biçimi kapitalizmdir. Kapitalizm, tarımda da egemen durumdadır. Sınıfsal ayrışma ve karşı karşıya gelme kırsal alanda söz konusudur. Kürdistan burjuvalarının ezen ulusun sermayesi ile bütünleşerek, tüm ulus kökeninden işçileri sömürdüğünü söyledik. Bunun sonucu, Kürdistan’da artık, klasik anlamıyla bir ulusal kurtuluş mücadelesi görülüyor. Burjuvazi Kürdistan’a özgürlük ve yeniden örgütlenme getirmeyecektir. Kürdistan’ın özgürlüğü ve yeni temellerde örgütlenmesi proletaryanın önderliğindeki kendi içinde bütünlüklü olan toplumsal devrimi ile olanaklıdır. Kürt ulusal sorununun çözümünü tüm emekçi halk kitleleri adına davranan proletarya üstlenmiştir. Proletarya, Kürdistan’ın özgürlük davasını, kendi sınıfsal kurtuluş davasına bağlı olarak ele alacaktır. Belki, ulusların kendi kaderini belirlemelerinde kapitalist ulusların yolunu izlemeyi önerenler çıkacaktır ancak, devrimci proletarya ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmesi sorununda Sovyetler Birliği’nin yolunu, proletaryanın devrimi yolunu izleyecektir.

Kürdistan’da kesintisiz olarak sosyalizme varacak olan Demokratik Halk Devrimi’nin temel güçleri proletarya, yoksul köylülük ve şehir kafa emekçileridir. Devrimin önder gücü proletaryadır. Ulusal güçler devrimin bir gücü olarak önemini koruyor. Kürt ulusunun bağımsız devlet kurma hakkının elde edilmesiyle, doğacak olan ortam devrimin Kürdistan’daki **ayırt edici** yönü olacaktır.

14- işçi sınıfı, Kürdistan’ın parçalarında yaşayan ulusal güçlerin kendi aralarındaki ayrılıklara karışmaz. Kürt ulusal-devrimci güçleri kendi aralarında tartışmak için bir araya geliyorlar. Buna bir diyeceğimiz olamaz. Kürt halkı bu özgürlüğe sahip olmalıdır. Kürdistan’ın çeşitli parçaları arasında yıllardır tartışmalar ve ayrılıklar var ve halen sürüp gidiyor. İlki Fransa’da ve ikincisi İsveç’te yapılan “Kürt Konferansları” Kürt ulusunun kendi arasındaki doğal tartışma ve görüşme platformudur. Kürt halkının bu tür platformlar

toplama hakkı vardır. Buna kimsenin bir diyeceği olamaz.

Bizim burada üzerinde duracağımız şey, bütün parçalar-daki Kürtlerin birliğini sağlamanın devrimci proletaryanın görevi olmadığıdır. Devrimci proletarya, bu ulusal birlik görevini, küçük burjuvalara bırakır Proletarya bütün parçalardaki ve ezen uluslardaki proleterlerin birliği için mücadele eder. Sınıfsal konumlarına bakmaksızın, sırf Kürt oldukları için, önce Kürtlerin birliği politikası, sınıfsal çatışmanın üstünü, burjuvazinin lehine örtmek demektir. Proletaryanın görevi, hangi ulustan olursa olsun tüm proleterleri kendi burjuvalarına karşı birleştirmek ve eyleme geçirmektir. Biz bu anlamda, proletarya ile ezilen ulus burjuvalarının politik birliğine karşıyız. Ezilen ulusun proleterleri ve yoksul köylüleri ile ezilen ulusun burjuvalarının politik birliği, proletaryayı burjuva ulusal egemenlik uğruna kendi sınıfsal kurtuluş amacından vazgeçmeye götürür. Proletarya, burjuva ve küçük burjuva güçlerin bu tehlikeli oyununa gelmemelidir. Tüm ulusal çatışmalara, ulusal baskıya ve her tür ulusal baskıya son verecek olan sosyalizm ancak, farklı uluslardan proleterlerin kendi burjuvalarına ve aynı düşmana karşı en sıkı birliği ile gerçekleşir.

15- Ayrı parçalardaki Kürt hareketlerinin ulusal sorundaki hedefleri birbirinden farklılık gösteriyor. Irak ve İran KDP'leri (Kürdistan Demokrat Partisi) özerklik için mücadele ediyorlar. Irak'ta Talabani'nin önderliğindeki Kürdistan Yurtseverler Birliği (YEKİTİ)'nin mücadele hedefi de KDP ile aynıdır. KDP ve YEKİTİ uzun zamandır Türkiye Kürdistan'ındaki ulusal-devrimci güçleri de aynı noktaya çekmeye çalışıyor. Bunu, son İsveç Konferansı'nda önemli ölçüde gerçekleştirdiler. Türkiye Kürdistan'ında TEVGER ulusal sorununda Türk Kürdistan'ındaki hareketlerin özerklik istemine geldiler. Konferansta bölgedeki devletlerin "ulusal sınırlarına dokunmaksızın" Kürt halkının ulusal ve demokratik diğer hakları için mücadele yaklaşımı, şimdiye kadar "bağımsızlık ilkesini" savunan PKK'ye de kabul ettirilmesi, Kürdistan'daki ulusal-reformist çözüm önerilerinin ne kadar etkin olduğunu gösteriyor.

Kürt burjuva ve küçük burjuva hareketleri istemleri istediği biçimde dile getirme özgürlüğüne sahipler. Proletarya, ezilen ülke küçük burjuva milliyetçilerinin istemlerini istediği gibi dile getirme ve özgürce ajitasyon haklarının olduğunu

kabul eder ve kendi bakış açısını şu biçimde ortaya koyar: İster tüm Kürdistan toprağı üzerinde ister ayrı ayrı parçalarda gerçekleşsin, özerklik, uluslararası tam hak eşitliğini sağlamaz. Özerklik, egemen ulusun egemenliği altında sınırlı demokratik haklarla yetinmek demektir. Özerklik görüşünü savunanlar, kapitalizm altında reformların ve ulusların barış içinde bir arada yaşayabileceğini sanıyorlar. Oysaki kapitalizm altında bu mümkün değildir. Bundan dolayı, özerklik devrimci değil, reformcu bir istemdir. Özerklik, ezen ve ezilen ulus arasındaki farklılıkları gidermez, yeni biçimler altında sürdürür. Yalnızca bağımsız bir devlet kurmak için ayrılma özgürlüğü devrimci istemdir. Devrimci anlamda ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etme hakkı, bağımsız bir devlet kurma hakkı demektir. Eğer ezilen bir ulusun, bağımsız bir devlet kurmak amacıyla ayrılma hakkı olmazsa, o zaman UKKTH tek taraflı ve boş bir istem olarak kalır. Proletarya, UKKTH'nı bağımsız devlet kurma hakkına kadar vardırmakla, bu konuda özerklikle yetinen tüm burjuva ve küçük burjuvalardan ayrılır. Hiç şüphesiz ki, UKKTH'nı bağımsız devlet düzeyinde ortaya koyan küçük burjuva sosyalistleri de var. Proletaryayı tüm küçük burjuva sosyalistlerinden ayıran temel şey, ulusların tam hak eşitliğini savunması değildir, proletaryayı, küçük burjuvalardan ayıran temel ilke, şudur: Küçük burjuvalar ulusların eşitliği istemi ile yetinirken, proletarya kapitalizmin devrilmesini, sosyalizmin kurulmasını ve ulusal sorunda da proletaryanın temel sınıfsal çıkarlarını esas alır. Proletarya ve devrimci sınıf partisi ezilen ulusların bağımsız devlet kurma hakkını, ezilen kitleleri sosyalizme götürmek için savunur.

16- Ayrı ayrı parçalardaki Kürt halkının on yıllardır verdiği mücadele neyi gösterdi. Ayrı ayrı parçalardaki Kürt işçi ve köylüleri, diğer parçalardaki kardeşleri ile değil de, daha çok kendilerini ezen ulusun işçi ve emekçileriyle ortak mücadeleye girmişlerdir. Tüm subjektif niyetlere rağmen bunun maddi temelleri var. Bu nesnel temeller sürekli olarak güçleniyor. Şimdiye kadar Irak Kürdistan'ındaki Kürt halkı örneğin, KDP'si ile aralarında ciddi sorunlar ve çatışmalar olduğu halde, Saddam yönetimine karşı defalarca Irak'taki muhalif hareketlerle birlikte davranmıştır. Gene İran Kürdistan'ındaki KDP ve KOMAL, Irak ve Türkiye Kürdistan'ındaki örgütlerle ortak bir eyleme giremezken, İran halkı ve devrimci örgütle-

riyle defalarca bir eyleme girişmiştir. Şah'ın devrilme mücadelesinde, Kürt halkı kendi istemleri ve İran'a demokrasi istemleri ile devrime katılmıştır. Aynı durum, Türkiye Kürdistan'ında da olmuştur. Kuzey Kürdistan halkı, Irak ve diğer parçalardaki kendi ulusunda insanlarla ciddi bir eylem birliğine giremezken Türk halkı ve ezilen milliyetlerden işçi ve emekçilerle faşizme, sermayeye ve ulusal baskıya karşı ortak mücadele vermiştir. Son yıllarda tüm parçalardaki hareketlerin "ulusal dava" etrafında önce "Kürtler'in birliği"ni sağlamaya çalışmaları, kitleler arasındaki bu gelişmeyi ortadan kaldıramaz. Ezen ve ezilen ulusların proleterlerinin ve yoksul kitlelerinin sermayeye, faşizme ve ulusal baskıya karşı mücadelelerinin maddi zeminleri çok güçlüdür. Ortak mücadele giderek daha da güçleniyor. Enternasyonalizm düşüncesi proleter kitleleri arasında sürekli olarak gelişiyor.

17- Ezen uluslarla ezilen Kürt ulusu arasında kesin bir ayırım var diyoruz. Bu, kendini birçok alanda gösteriyor. Lenin defalarca, bu ayırımın kendini, ezen ulus milliyetçiliği ve ezilen ulus milliyetçiliği biçiminde gösterebileceğini ve marksistlerin ezen ulus milliyetçiliği ile ezilen ulus milliyetçiliğini aynı görmeyeceğini defalarca belirtmiştir. Ezilen ulus milliyetçiliğinin haklı ulusal ve tarihsel nedenleri vardır. Buna rağmen, milliyetçilik farklı uluslardan proleterleri birbirinden ayırır ve böler. Proletarya milliyetçiliğinin her türüne karşıdır. Ermenistan ve Azerbaycan arasındaki olaylar milliyetçiliğinin nasıl barış içinde kardeşçe yaşayan ulusları birbirine düşürdüğünün örneğidir. Bu örnekler unutulmamalıdır. Milliyetçilik, bir burjuva politik akımıdır.

Şimdi daha çok ezen ulus milliyetçiliği üzerinde durmak gerekir. Ezen ulus milliyetçiliği (Kemalizm) şovenizm, ırkçılık ve başka ulusları yok sayma ve baskı altına alma demektir. Ezen ulus milliyetçiliği en koyu biçimde faşizm olarak kendini gösterir. Faşizm ise, ezilen ulus ve emekçi kitleler üzerindeki terör, asimilasyon ve sömürüyü üst düzeye çıkarır. Şoven Türk devleti işçi sınıfını ve emekçileri baskı altında tutmanın yanında, Kürt halkını katletme, asimile etme ve ulusal baskı altında tutma ile şekillenmiştir. Ezen ulus milliyetçiliği kendini ideolojik olarak ve politik olarak en örgütlü biçimde devlet aygıtlarında gösteriyor. Egemen, ezen ulus milliyetçiliği kendini toplum içinde ve toplumsal örgütlerde gösteriyor. Ezen ulus şovenizmi öyle bir etki yaratmıştır ki, bu etki ken-

dini uzun yıllar sosyalist harekette de gösterdi. Geçmişte TKP ve kendini uzun yıllar “sol Kemalist” olarak gören MDD hareketleri ezen ulus şovenizmi etkisi altında kaldılar. Kürt halkının güvensizliğinin bir nedeni de, ayaklanmaları sırasında Türk komünistlerinin kendilerini yalnız bırakması ve ezen ulus katliamlarına seyirci kalmasıdır. Türkiye sosyalist hareketi, kendini şovenizmden, Kemalizmle hesaplaştıktan sonra kurtardı. Ezen ulus şovenizminin etkileri, halen sosyalist harekette görülüyor. Komünistler olarak, ezen ulus şovenizmine karşı kıyasıya bir mücadeleyi sürdürmeliyiz.

Demokratik kitle örgütlerinden geçmişte bir TÖB-DER şovenizme karşı olumlu tutum alırken, devrimci ismini almış olan DİSK ise, ulusal sorunda şovenizmin batağına batmıştı. Bunun çok açık bir örneği, 1974’te Türkiye’nin Kıbrıs’ın bir kısmını işgal ettiği savaşta DİSK, işçilerin bir günlük yevmiyelerini, bu haksız savaş için kestirirken, yani şovenizme destek verirken, gene aynı yıl Türk jandarması Urfa Viranşehir’de 30 Kürt köylüsünü kaçakçılık yaptıkları bahanesi ile katlederken, sesini bile çıkarmadı. DİSK, bu olayı protesto eden sosyalistleri yalnız bıraktı. Halen işçi sınıfı üzerindeki şovenizmin acılarını çekiyoruz. Bugün halen Kürt halkı katledilirken, batıda, fabrikalarda ciddi bir tepki gelmiyor. Gelişme zayıf oluyor. Bugün devrimci işçiler arasında ve bu işçilerin etkin olduğu sınıf örgütlerinde ve devrimcilerin etkin olduğu kitle örgütlerinde şovenizmin etkisinden söz etmek mümkün değildir. Ancak, TBKP ve SBP gibi, Kürt ulusal sorununa devletin “Misak-ı Milli” sınırlarını esas alan partilerde şovenizm kendini gösteriyor. Bütün konularda burjuvazi ile uzlaşan bu partilerin, Kürt ulusal sorununu bunun dışında bırakmaları mümkün değil.

Ezen ulus milliyetçiliğinde bir tehlike de kendine “solcu” diyen Cumhuriyet Gazetesi etrafında toplanan Kemalistlerdir. Bunlar, on yıllar boyu, Kürt hareketlerinin arkasında emperyalizm var bahanesini ileri sürerek, esasında şoven ezen ulus egemenliğini gizlemeye çalıştılar, çalışıyorlar. Bu Kemalistler; Kürt halkının yükselen mücadelesini karalamak ve Türk devletin bu haklı halk hareketini ezmesi için demagojik malzeme yaratıyorlar. Bu şoven burjuva uşaklarına karşı, uzlaşmaz etkin bir mücadele verilmelidir.

18- Özal iktidarı, Kürtçe’nin serbest olacağını açıkladı.

Kimi sol çevreler bunun ileri bir adım olduğunu belirttiler. Oysa bu, ileriye doğru bir adım atan Kürt halkının mücadelesini engellemek için atılmış yeni bir adımdır. Kürt halkının kendi dilini “serbestçe” kullanması eğer, öğretimi kendi dilinde görmesi düzeyinde ele alınmazsa tam bir aldatmacadır. Biz ulusların ve dillerin eşitliğini savunuyoruz. Kürt halkının ana dilinde öğretim yapmasının önündeki en büyük engel, resmi dil zorunluluğudur. Bilindiği gibi, Türkçe Türk devletinin resmi dilidir. Resmi dil zorunluluğu kaldırılmadığı sürece ana dilde konuşma ve eğitim ve yayın yapma bir anlam ifade etmez. Komünistler programlarında ve günlük propagandalarında resmi dil zorunluluğunun kaldırılması için mücadele ederler. Sosyalist hareket içinde ana dilde eğitim yönünde ajitasyon yapıldığı halde, bu ajitasyon resmi dil zorunluluğunun yanında Türkçe'nin resmi dil sayılmasının kaldırılması noktasına vardırılmıyor. Bu, eksiklikler ve kendi başına ele alınırsa yanlıştır.

Proletarya, esas olarak sosyalizm için mücadele ederken ve ulusların ve dillerin eşitliğinin kapitalizm altında mümkün olmadığını savunurken, aynı zamanda kapitalizm altında da ezilen Kürt ulusunun demokratik tüm hakları için tutarlı kararlı bir mücadele yürütür.

19- Biz, Kürt ulusunun ayrılıp kendi devletini kurma hakkını şundan ötürü mutlak olarak görüyor ve ısrarlı olarak savunuyoruz:

a- Kürt ulusunun kendi kaderini kendisinin tayin etmesi istemi, faşizme, sermayeye karşı politik demokrasi istemi olduğu için;

b- Kürt halkının sosyalizme ulaşması için, politik tasarruf hakkının gerçekleşmesinin zorunlu olduğu için;

c- Egemen, ezen bir ulus olan Türk ulusu ve Irak gibi gerici burjuva yönetimler şimdiye kadar, hiçbir ciddi demokratik girişimde bulunmadılar. Türk devleti, bölgede yönetimi en gerici ve tutucu olan bir konumdadır ve bu konumu ile bölge hakları için her zaman tehlikedir. Bu gerici faşist devletin yıkılması, halkların özgürlüğü ve demokrasinin gerçekleşmesi için zorunludur. Kürt ulusunun ayrılma mücadelesi, buna katkı sağlayacağı için;

d- Aynı zamanda bölgedeki halkların gerekirse özgürce bir arada yaşamalarının en doğru yolu olduğu için.

20- Kapitalizmin çok uluslu devlet koşullarında, aynı ve tek düşmana karşı tüm uluslardan işçilerin, politik ve sendikal gibi sınıf örgütlerinde en sıkı birliğini savunuyoruz. Tüm uluslardan ve milliyetlerden işçilerin politik birliğinin anlamı, devrimci proletaryanın tam hak eşitliği temelinde enternasyonal örgüt tipi olan birleşik komünist partide birliğinin gerçekleşmesidir. Leninist tipte parti kendi içinde milliyet esasına göre ve federatif tip örgütlenmeyi reddeder. Komünist partisinde federasyon, gevşek örgütlenme demektir. Oysaki burjuvaziyi devirmek için proletaryanın gevşek değil, sıkı birliğe ihtiyacı vardır. Sovyetler Birliği'nde devrimden önce ortaya çıkan ve sosyalizm altında devam eden örgütlenme tipi, Leninist olan tiptir ve biz, öz olarak böyle bir örgütlenme tipini savunuyoruz.

Kürt proleterlerinin ve tüm Kürdistan proleterlerinin, Türkiye proletaryası ile en sıkı, enternasyonalist birliği, kendi komünist partisini sahiplenirse mümkün olur. Kürdistan proletaryası, kendi devrimci nitelikte komünist partisine sahip olamadan, her iki ulus proleterlerinin ve her iki ülke proleterlerinin en sıkı, enternasyonalist birliği sözde kalır. Bununla birlikte her iki ülkenin proleterlerinin kendi, politik örgütlenmeleri ile bir tek parti içinde tam hak eşitliği temelinde birleşik olmaları zorunludur. Birleşik komünist örgütlenme dışındaki her yol, proletaryanın birliğini bozar ve proletaryayı sosyalizm uğruna mücadelede zayıf düşürür. Sonuçta proletarya ortak ve aynı düşmana karşı, ciddi bir mücadele içine bile giremez.

Devrimci Emek
Nisan-Mayıs-1991
Sayı:4

EMPERYALİZM ÖZGÜRLÜK DEĞİL EGEMENLİK İSTER

Bizi, emperyalizm üzerine bir yazı yazmaya iten, ülkemizde ve uluslararası komünist hareket içinde emperyalizm konusunda kesinleşen görüş farklılıklarıdır. Türkiye’de TBKP ve diğer hemcinsleri; uluslararası proletarya hareketi içinde reformizmin modern teorisyenleri, proletarya karşısına Lenin’in değil, Kautsky’nin emperyalizm teorisi ile çıkıyorlar. Bu teorisyenler, Leninizm ve Leninist emperyalizm teorisinden tamamen uzaklaşmış durumdadır. Dünya proleter hareketi içinde Leninizm’den tüm bağların koparılması, kaçınılmaz olarak beraberinde yeni bir bölünme getirdi. Sosyalizm yüzyıldan fazla bir süre içinde, bir kaç kez önemli bölünme geçirdi. Sosyalizmdeki bölünme kendini gelişim sırası ile “Marksizm mi, oportünizm mi”, “sosyal-şovenizm mi, enternasyonalizm mi” biçiminde gösterdi. Sosyalizmdeki bölünme şimdi kendini şu biçimde gösteriyor: Reform yoluyla emperyalizmi düzeltmek mi; yoksa devrim yoluyla emperyalist-kapitalizmi yıkmak mı? Reformistlerle, proleter devrimciler arasındaki sorun kendini böyle ortaya koyuyor.

Kapitalist ve sosyalist ülkelerde reformizm eğiliminde olanlar hep birlikte, koro halinde, emperyalizmle uzun süre (sürekli olarak) barış içinde bir arada yaşanabileceğini ve barışçı gelişim sürecinin emperyalizmin saldırgan doğasını değiştirebileceğini

haykırıyorlar. Oysaki bağımlı ülke halklarını sömürerek soyup-soğana çevirme, aşırı kar elde etme, küçük ulusların baskı altında tutulması, saldırganlık ve egemenlik emperyalizmin doğasıdır ve emperyalizmin doğasını devrim dışında değiştirmeyi önerenler, uluslararası proleter harekete ve ezilen bağımlı halklara karşı, emperyalizmin yanında saf tutanlardır.

Tüm kapitalist ve sosyalist ülkelerdeki reformistlerin Türkiye'deki temsilcileri ve savunucuları TBKP ve diğerleridir. TBKP lideri Haydar Kutlu bir süre önce haftalık dergiye yaptığı açıklamayla “emperyalizmin bittiğini(!)” ilan etti! Artık sermaye babalarının uşakları emperyalizmin “bittiğini” ilan edecek kadar ileri gidebilmiş işçi sınıfı hainleridir. Pek çok emperyalist teorisinin söylemeye cesaret edemedikleri şeyi, proletarya hainleri söyleyebiliyor... TBKP ve O'nun izinde gidenler, işçi sınıfı içindeki burjuva ajanlarıdır ve sermayenin işçi sınıfı içindeki esas toplumsal dayanaklarıdır. Emperyalizm konusunda reformist hayallere kapılma Türkiye ve Kürdistan'da yaygın durumdadır. Kendini artık “Türk solu” olarak gören Emek Çevresi, bağımlı ülke halklarının “ellerinde adaletli yeni gelir dağılımı yöntemi” ile emperyalizmin üstesinden gelebileceğini söyleyebilecek kadar sosyalizmden uzaklaşmıştır. Kürdistan'da da, emperyalist ülkelerin ezilen Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını emperyalizmin çözmesine bırakacak kadar, emperyalizme güven duyan politik akımlar, bu reformist koroya katılmış durumdadır...

Tüm bu gelişmeler, bizi emperyalizmin kimi yönlerini ele alan bir kısa yazı yazmaya zorlamıştır. Böylesi onurlu bir görevden kaçınmazdık. Bir kısa yazıda konu ne kadar ele alınabilirse o kadarını yapmaya çalışacağız.

LENİN'İN EMPERYALİZM TEORİSİ ÖNEMİNİ KORUYOR

Lenin'in emperyalizm teorisini ortaya koyduğu temel eseri *Emperyalizm Kapitalizmin En Yüksek Aşaması* oldu. Lenin'in emperyalizm teorisi daha sonra tüm görüşleri için temel oldu. Lenin, emperyalizmin ekonomik özünü, söz konusu temel eserinde ele alırken; emperyalizmin politik özünü ise, gerek kitaba 1920'de yazdığı *Önsöz*'de ve gerekse *Devlet Ve Devrim, Proletarya Devrimi Ve Dönek Kautsky, Nisan Tezleri* ve diğer konuşma ve yazılarında ortaya koymuştur. Lenin'in emperyalizm

teorisi üzerine görüş sahibi olmak isteyen herkes Lenin'in söz konusu eserlerinin belli başlılarını incelemelidir.

Nasıl ki Karl Marx kapitalist toplumda servetin 'muazzam bir meta birikimi' olduğundan hareketle meta ve meta üretimi ile işe başlamışsa, Lenin de emperyalizmin ekonomik temeli olan tekellerin incelenmesi ile işe başlamıştır. Lenin, emperyalizm üzerine görüşlerini belirlerken, Marx'ın kapitalizm üzerine temel görüşlerinden ve bilimsel yönteminden yola çıkmıştır. Lenin'in emperyalizm üzerine görüşleri, Marksist ekonomi-politiğe önemli bir katkıdır. Lenin'in emperyalizm teorisi tüm önemini koruyor. Emperyalizmin özü, bugün de değişmemiştir. Ancak, bu, demek değildir ki, emperyalizm statik bir biçimde ilk ortaya çıktığı yıllardaki biçimde duruyor. Emperyalizm, gelişmesinin belli aşamalarında değişimler geçirmiştir. Emperyalizmin değişmeden kaldığını iddia etmek için, ekonominin gelişim diyalektiğini bilmemek gerekiyor. Kapitalizm en yüksek aşamada da olsa, toplumsal alanda değişim yapmadan, varlığını sürdüremez. Emperyalizmin yapısındaki değişim, onun özünü ve doğasını değiştirmemiştir. Nasıl ki, emperyalizm, kapitalizmin temeli olan meta üretiminin temel hareket yasalarını değiştiremediyse, emperyalizmin kendi iç gelişimi de onun ekonomik ve politik özünü değiştirememiştir. Değişme, yapısaldır ancak, özde değildir. Özellikle Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle birlikte, sosyalizmin gelişimi ve giderek sosyalizmin daha sonraki süreci emperyalizmin yapısı üzerinde büyük bir etkide bulunmuştur. Sosyalizmin baskısı altında kalan emperyalizm, biçimde kimi değişikliklere gitmiştir. Bu konu da örnek, işçi ve emekçi kitleleri susturmak için bazı "sosyal tedbirlere" başvurmadır. Emperyalist kapitalizmin dünya çapında egemen olduğu durumu ile bu egemenliğin belli alanlarla sınırlandığı durumun aynı olmayacağını ekonomi-politikten haberi olan herkes bilir. Sosyalizmin varlığı ve gelişmesi emperyalizmin yapısında ve biçiminde belli değişikliklere yol vermiştir. Buna rağmen, emperyalizmin temel yapısı ve hareket yasaları varlığını koruyor. Dünyada büyük bir güç olarak kaldığı sürece emperyalizmin özü değişmeyecektir. Emperyalizmin ekonomik temeli tekelliliktir. Tekeller ise Lenin'in söylediği gibi saf halde değil, kapitalist temelleri ile vardılar. Tekelleri, kapitalist temelleri ile birlikte ortadan kaldırmak proletaryanın toplumsal devrimi ile mümkündür.

Lenin'in emperyalizm tanımlaması:

“Emperyalizm, tekellerin ve mali-sermayenin egemenliğinin ortaya çıktığı, sermaye ihracının birinci planda önem kazandığı; dünyanın uluslararası tröstler tarafından paylaşılmasının başlamış olduğu ve dünyadaki bütün toprakların en büyük kapitalist ülkeler arasında bölüşülmesinin tamamlanmış olduğu bir gelişme aşamasına ulaşmış kapitalizmdir.” (1)

Lenin emperyalizmi tarif ederken *“emperyalizm kısacası tekelci kapitalizmdir”* der ve bu tanımın emperyalizmi tüm yönleri ile kapsamadığını belirtir. Lenin, emperyalizm üzerine eserinin başka yerlerinde başka yönlerden tanımlamalar yapar. Lenin, bu tanımlamalarda emperyalizmin *“asalaklık”* özelliğini ve onun geçiş aşamasındaki *“can çekişen kapitalizm olduğunu”* yine emperyalizmin politik özü üzerinde dururken emperyalizmin *“her alanda gericilik ve artan ulusal baskı”* demek olduğunu belirtir.

Emperyalizmin gelişimi, Lenin'in emperyalizm teorisinin bilimselliğini ve doğruluğunu çürütülmez bir biçimde doğrulamıştır. Reformistler Kautsky'nin emperyalizm teorisine (buna teori denirse) sarılırken, proleter sosyalistler olarak, Marksist-Leninistler olarak Lenin'in emperyalizm teorisinden hareket ederek günümüzdeki olayları açıklıyoruz.

EMPERYALİZMİN BUGÜNKÜ DURUMU

Emperyalizmin belirgin özelliği olan sermaye ihracı sonucu, kapitalizm dünyanın hemen hemen tüm alanlarında gelişim gösterdi. Bağımlılık ilişkisi denen emperyalizmin yeni sömürgecilik yöntemi ile, sosyalist ülkeleri saymazsak tüm ülkeler, kapitalist ilişkiler sistemi içine dahil edildi. Sermaye ihracının yapıldığı ilk dönemler, sermaye ihracı yapan ülkelerdeki toplumsal gelişmeyi geçici olarak bir süre durdurur gibi olduysa da, daha sonra bağımlı ülkelerde elde edilen büyük aşırı-kar sonucu sermaye birikimi, emperyalist ülkelerde üst düzeye tırmandı. Sermaye birikimi, gerek emperyalist ülkelerdeki işçilerin sömürülmesi ve gerekse bağımlı ülkelerdeki halkların soyulması sonucu dev boyutlara ulaştı. Sermayenin merkezileşmesi, üretim araçlarının toplulaşması beraberinde emeğin dünya çapında toplumsallaşmasını getirdi. Kapitalizm emperyalist aşamada ulaşabildiği en yüksek düzeye ulaştı. Emperyalizmin ulaşacağı başka bir aşama yoktur. Emperyalizmin çürüten, ölen kapitalizm ol-

gusu kendini yüzyılımızın sonunda daha belirgin olarak gösteriyor. En büyük sömürgeci devlet olma nasıl İngiltere imparatorluğunun çökmesini getirdiyse, bugünkü gelişme düzeyindeki kapitalizmde dünyanın en asalak ülkesi olan ABD'nin ve onunla birlikte diğer emperyalist ülkelerin çöküşünü getirecektir. Kapitalizmin yerini alacak olan sosyalizmin maddi ön koşulları (üretim araçlarının ve üretimin toplumsal karakteri ve deneyimli proleter hareketin varlığı) her zamankinden çok daha olgunlaşmıştır.

Bugünkü düzeydeki emperyalizmin çeşitli eğilimleri üzerinde duralım.

EMPERYALİZM VE KAPİTALİZMİN EŞİTSİZ GELİŞİM YASASI

Kapitalizmin gelişim yasası, beraberinde, başka bir yasayı da getirdi: Kapitalizmin eşitsiz gelişim yasası. Bilindiği gibi, emperyalizm, kapitalizmin temel hareket yasalarını devam ettirir. Kapitalizmin tüm çelişkileri tekeli kapitalizm döneminde daha da ağırlaşır ve keskinleşir. Kapitalizmin gelişiminin hızlanması ile birlikte, eşitsiz gelişim de hız kazandı ve eşitsizlik daha da büyüdü, Lenin'in sözleri ile söyleyecek olursak;

“İşletmelerin, sanayilerin ve farklı ülkelerin, eşit olmayan ve kesintili gelişmeler içinde oluşu, kapitalist rejimde kaçınılmazdır.” (2)

Şimdiye kadar pek çok burjuva teorisyen ve sosyalizm saf larındaki sözüm ona “sosyalist teorisyenler” sık sık, tekellerin dünya çapında birleşmelere gitmesinin yani mali-sermayenin gelişimi ile birlikte kapitalizmin eşitsiz gelişiminin ve çelişkilerinin azalacağı yönünde görüş belirtmişlerdir. Lenin'in de belirttiği gibi “Oysaki gerçekte, mali-sermaye bu eşitsizlikleri ve çelişkileri artırır.” Sosyalizmin varlığının yanında, kapitalizmin bu eşitsiz gelişme yasası, kapitalistlerin istikrarlı kalıcı ve sürekli dünya çapında birleşmelere gitmelerini engelliyor. Bunun sonucu kapitalist güçler arası sürtüşmeler ve çatışmalar kaçınılmaz hale geliyor. Emperyalist güçler arasında ekonomik alanda süren savaşın biçimi değişmiştir ancak, bu savaşın kendisi yeni biçimler altında devam ediyor.

Kapitalizmin eşitsiz gelişim yasası somutta kendini nasıl gösterdi. Uluslararası kapitalizmin liderliği bir zamanlar İngiltere'nin elindeyken, İngiliz kapitalizminin olgunlaşmış, çürüye-

rek geriye düşerken, sterlin imparatorluğu yerini, doların dünya çapındaki imparatorluğuna bıraktı. Rantiyeciler devletlerin en rantiyecisi olan ve bu nedenle asalaklığı ve çürümüşlüğü en açığa çıkan ABD Tekelci-kapitalizmi uzun zamandır kapitalizmin dünya liderliğini elinde bulunduruyor. Kapitalizmin temel yasasıdır: Dünya çapındaki sömürüyü en yüksek düzeye ve kapitalist gelişimi en olgun düzeye çıkartan bir ülke kapitalizmin aynı zamanda çürümesini ve çöküşünü de beraberinde taşır. Eşitsiz gelişim, çürümeyi de hızlandırıyor. Doğuda ise Japon emperyalizmi, büyük bir atak yaparak, geçmişte gerisinde olduğu Batı Avrupa ülkelerini geçmiştir. Eşitsiz gelişim sonucu, emperyalist güçler arası ekonomik çelişkiler ve sürtüşmeler belli bir durgunluk evresinden sonra yeniden keskinleşiyor. Eşitsiz gelişim deyince bundan, yalnızca ülkelerarası eşitsiz gelişim anlaşılmalı. Kapitalizmin eşitsiz gelişim yasası ilk önce, aynı ülkenin kendi içinde ortaya çıkar. Kapitalist ülkelerdeki sanayi dalları, farklı tekeller arasındaki rekabet, eşitsiz büyüme ve gelişim herkes tarafından biliniyor. Olan olay şudur: kapitalizmin kendi meta üretiminden kaynaklanan, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası, kapitalizmin dünya çapında gelişimi ve uluslararası ticaretin gelişmesi sayesinde ulusal sınırları aşarak dünya çapında sürüyor. Tabii ki çelişkileri ve sürtüşmeleri de uluslararası alana çekerek...

Burada Avrupa Topluluğu (AT) üzerinde duralım. AT, Batı Avrupa'da ekonomik toplumsal bir entegrasyon eğilimini ifade ediyor. Bu entegrasyon eğilimi kalıcı bir biçim almadan geçici bir durum olarak kalacaktır. Bugün birleşmiş ve daha da güçlenmiş olan bir Almanya, doğrudan AT içinde endişeler yaratmıştır. AT ülkeleri arasındaki tüm anlaşmalara rağmen, Almanya daha şimdiden AT'nin lideri durumuna gelmiştir ve AT'nin oluşumuna yol açan diğer olgular, yanı başında da sosyalizmin güçlü varlığı ve ABD ile Japonya'nın sürekli güçlenmesi oldu. Gerçek yaşamda şöyle bir durum ortaya çıkar: Eğer bir ülkedeki ya da bugün olduğu gibi bir kıtadaki tekeller arasında rekabet yerini geçici birleşmelere bırakırsa, tam da bu dönemde bu sefer dünya çapında dev tekeller ve güçlü emperyalist ülkeler arası rekabet ve sürtüşmeler öne çıkar. Bu da, çelişkilerin dünya çapında keskinleşmesi ve bu keskinleşmiş ortamda eşitsiz gelişme yasasının kimi ülkelerde kesintiye uğraması ve başkalarında gelişmesi anlamına gelir. Sonuçta eşitsiz gelişim, sanayi dalları arasında, tekeller arasında,

lkeler ve devletler arasında devam eder.

Kapitalizmin eşitsiz gelişme yasağının bir diğerk cephesi de bağımlı kapitalist ülkelerle, emperyalist ülkeler arasındaki ilişkide kendini gösterir. Emperyalizmin sermaye ihracı sonucu tüm bağımlı kapitalist ülkelerde, kapitalizmin gelişim gösterdiğini söyledik. Bağımlı ülkelerle, emperyalist ülkeler arasında daha önceleri sömürgecilik döneminde var olan, sömürgeci devletle, sömürge ülkeler arasında üretim biçimi farkı artık yoktur. Hemen hemen tüm bağımlı ülkelerde kapitalizm egemen üretim biçimidir. Böylece, emperyalist ülkelerle bağımlı ülkelerde aynı kapitalist üretim biçimi bulunuyor. Kapitalizmin tüm bağımlı ülkelerde gelişmesi sonucu, eşitsiz gelişim de kendini tüm yönleri ile gösteriyor. Bugün en gelimi modern emperyalist ülkelerle, bağımlı ülkeler arasındaki ekonomik eşitsizlik kapitalist ilişkiler içinde giderilmeyecek düzeydedir. Böylece emperyalizm, meta üretiminden kaynaklanan çelişkileri ve eşitsizlikleri tüm dünya çapında geliştirdi.

Uluslararası dev trstlerin birleşme eğiliminden yola çıkan troçkist teorisyenler ve lkemizdeki Troçkizm takipçileri bir “toplud dünya devrimini” daha fazla bekler oldular. Bu teorisyenler, toplud dünya devrimini beklerken, ekonomik ve politik alandaki eşitsiz gelişmeyi göz ardı ediyorlar. Sermayenin gelişimi tek tekele doğrudur ancak, sermayenin tek tekele doğru gelişimini engelleyen süreçler var. Diyalektik, düşünmenin en yüksek biçimidir. Eğer sadece sürecin bir yönünü esas alırsanız ve gerçek yaşamdaki süreci etkileyen pek çok gelişmeyi hesap etmezseniz, çok kötü diyalektikiler durumuna dersiniz. Gerçek yaşamın diyalektiğini esas alanlarla, dogmacılar arasında her zaman bir paradoks olmuştur. Kim, ABD ile Türkiye’ ya da her hangi bir bağımlı kapitalist ülkede devrimin aynı zamanda olacağını ileri sürebilir. Bir devrimin olması için bir devrimci durumun olması gerekir. Devrimci durum ise, farklı farklı ülkelerde aynı zamanda ortaya çıkmıyor. ABD ve Japonya da on yıllardır devrimci durum hiç doğmazken, pek çok bağımlı ülkede devrimci durum doğdu ve kimilerinde de devrim yapıldı. Evet, gelişim dünya devrimine doğrudur. Ancak, proleter devriminin tüm dünyada tamamlanmasına birbirinden farklı süreçlerle ulaılacaktır. Proletarya devrimi, emperyalizmin en zayıf halkasından, kapitalizmin elikilerinin en keskin olduğu yerlerden balayacaktır.

EMPERYALİZM MİLİTARİZM VE SAVAŞ

Uluslararası sosyalizm hareketi içinde reformizmin yaydığı en bayağı burjuva görüş emperyalizmin, silahlanma ve savaş olmadan yaşayabileceğidir. Bundan bir süre önce Gorbaçov ve teorisyenleri “silahlanma olmadan emperyalizm yaşayamaz mı?” sorusunu ortaya attılar. Yine aynı görüşte olanlar artık uluslararası politikanın devamının savaşlar olmaması gerektiği yani savaşların politikanın zorunlu bir sonucu olmaması gerektiği yönünde görüş ortaya koydular. Emperyalizm üzerine yayılan bu boş hayaller, proletaryanın devrimci bilincinin körelmesine yol açıyor. Proletarya, silahlanma yarışının son bulmasını ve tüm dünyanın silahlardan ve askerlerden arındırılmasını istiyor ve bunun için mücadele ediyor. Proletarya devrimlerinin bir amacı da zaten savaşların bir daha meydana gelmemek üzere son bulmasıdır. Ancak, kapitalizm var olduğu sürece dünyada sürekli bir barış olanaklı değildir. Kapitalizm üzerine ve emperyalizm üzerine boş hayaller beslenmemeli. Lenin’in de belirttiği gibi:

“...üretim araçlarında özel mülkiyet düzeni var olduğu sürece, bu ekonomik temel üzerinde, emperyalist savaşlar, mutlak biçimde kaçınılmaz olacaktır” (3)

Birinci emperyalist paylaşım savaşı ve ikinci dünya savaşı, daha sonraki ve günümüzdeki bölgesel savaşlar ve kapitalizmin sürekli silahlanması hep Lenin’in belirttiği aynı kapitalist ekonomik temel üzerinde gerçekleşiyor.

Emperyalist ülkelerin, özellikle de ABD’nin ikinci Dünya Savaşı’ndan sonraki silahlanması dev boyutlara tırmandı. Militarizm, emperyalist ekonominin temel işlevlerinden biri haline geldi. Emperyalist ülkelerin ekonomileri sürekli olarak militarize edildi. Militarizme yönelik bütçe payları, ulusal gelirin en büyük ve yüklü bölümünü götürür oldu. Sanayinin pek çok alanı, militarizmin emrine verildi. Bunlardan çelik sanayi, kimya sanayi büyük ölçüde militarizmin hizmetine girdi. Devlet kapitalizminin temeli, militarizme oturtuldu. Kapitalist devlet, çelik ve kimya tröstlerinin en büyük alıcısı oldu. Nükleer silahlanma ile birlikte militarizme ayrılan ulusal gelir geçmiş dönemle kıyaslanmayacak boyutlara ulaştı. Militarizm, silahlanma ve savaşa yönelik hazırlıklar sadece emperyalist ülkelerde değil, aynı zamanda bağımlı kapitalist ülkelerin tümünün temel yönelişi olarak gelişti. Silah ticareti uluslararası ilişkilerde çok önemli rol

oynamaya başladı. Emperyalizm, tüm dünyayı bir silah deposuna çevirdi. Tüm kapitalist ülkelerin dış politikası silahlanma, militarizm ve savaş hazırlıkları temeline oturdu. Şahinler, kapitalist ülkelerin politikalarında belirleyici rol oynamaya başladılar. Ekonominin kumanda tepelerini silah tröstleri ele geçirdi.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, bölgesel ve ülkeler arasında savaşlar hiç bitmedi. En son körfezde meydana gelen savaş bunun yeni bir örneği oldu. Körfez savaşı son bir örnek olmayacaktır, emperyalizm ekonomisinin dayandığı militarizmin yaşaması için savaşları kışkırtmaya ve doğrudan kendisi savaş çıkarmaya devam edecektir. Emperyalizm, militarizm, silahlanma ve savaş olmadan yaşayamaz. Kapitalizm var olduğu sürece, emperyalizm var olduğu sürece uluslararası politikanın devamı savaş olacaktır. İnsanlık tüm bunlardan, sosyalizme ulaşarak kurtulacaktır.

EMPERYALİZM VE BİLİMSEL TEKNOLOJİK DEVRİM

Mali sermayenin gelişim eğilimlerinden biri devlet-tekel bütünleşmesidir. Tekelci -devlet kapitalizmi koşullarında bilimsel-teknik devrim süreci hızlilik kazandı. Bilimin, üretimin emrine girmesi ve doğrudan üretici güç olması ve teknikteki büyük ilerleme sonucu, üretimin yoğunlaşması ve toplumsallaşması süreci de hızlandı. Bilimsel-teknik devrim sonucu sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi de en üst düzeye çıktı. Tüm bunların sonucu olarak mali-sermayenin toplum üzerinde ve bağımlı ülkeler üzerindeki egemenliği de daha perçinledi. Başka bir yönüyle söylenecek olursa:

“Tekelci devlet koşullarında, bilimsel teknik ilerleme, tekel-lerin ekonomik mevzilerini ve politik gücünü artırmak, büyük şirketlerin karlarını yükseltmek ve her gün biraz daha büyük tahrip gücüne sahip bir savaş tekniği yaratmak için kullanılmaktadır.” (4)

Kapitalist ülke teorisyenleri tarafından uzun zamandır, kapitalizmin bilimsel-teknik devrim sonucu üretimin yoğunlaşması ile birlikte, daha önce var olan toplumsal çelişkileri büyük ölçüde hafiflettiği ileri sürülüyor. Oysaki gerçekte olan şey, kapitalizm koşullarında, bilimsel-teknik devrimin, kapitalizmin tüm çelişkilerini artırdığıdır. Kapitalizm koşullarında bilimsel teknik devrim şu noktalarda kapitalizmin var olan çelişkilerini artırmıştır. En başta, üretimin yoğunlaşması sonucu artı-değer sö-

mürüsü de yoğunlaşmıştır. Sermayenin merkezileşmesi sonucu, bir avuç mali-oligarşinin toplumun ezici çoğunluğunun üzerindeki egemenliğinin artması sonucu mali-sermayeye karşı mücadelenin geniş kitleleri kapsamasını getirmiştir. Üretimde tam otomasyona geçiş sonucu pek çok işçi üretim sürecinin dışına itilmiştir. İşsizlik, bilimsel-teknik devrimin kapitalizmin emrinde kullanılması sonucu daha artmış ve kapitalizmin bir işlevi haline gelmiştir. Bilimsel teknik devrim, üretimin yoğunlaşması, üretim araçlarının daha az elde toplanması ve toplumsal karakter kazanması, emeğin toplulaşarak toplumsal niteliğinin daha da belirginleşmesi sonucunu vermiştir. Kısacası, kapitalizm koşullarında bilimsel-teknik devrim, kapitalizmin tüm iç çelişkilerini keskinleştirmiştir.

Diğer yandan, bilimsel-teknik gelişmeyi esas gerçekleştiren güçlü emperyalist ülkeler, bağımlı ülkeleri bu tekniğe bağımlı hale getirdiler. Bilimsel teknik gelişme ekonomik güç sorunudur. Bağımlı ülkelerin çoğunluğunun bu kadar gücü bulunmamaktadır. Böylece, bilimsel-teknik devrim kapitalizmin eşitsiz gelişim yasasını daha hızlandırmış ve modern kapitalist ülkelerle, bağımlı ülkeler arasında kapanması mümkün olmayan bir uçurum açmıştır.

Bilimsel-teknik devrimin en geliştiği alan militarizm ve savaş sanayi oldu. Kapitalist ülkeler bilimi ve tekniği militarizmin emrine verdiler. Bilimsel teknik ilerleme sayesinde, savaş sanayinde tüm insanlığı ve doğayı büyük ölçüde tahrip edecek gelişme elde edildi. Ekonomi ve bilimsel-teknik gelişmenin silahlanmanın emrine sokulması ile kapitalizmin asalaklığının ve çürümüşlüğüünün daha da açığa çıkmasına yol açtı. Emperyalist kapitalizm, tüm dünyayı yutmak için, dev ölçülerde silahlandı; aynı zamanda kapitalizm yarattığı bu olgunun altında çürüyecek ve yıkılacaktır. Nasıl ki bir zamanlar Avrupa, Engelsin ta o zaman belirttiği gibi, büyük ölçüde silahlanarak, yarattığı savaş makinesi tarafından yıprandı, daha sonra da kapitalizmin liderliğini yitirdi. Bugün de tüm emperyalist ülkeler yarattıkları savaş makinesinin altında kalacaklardır.

EMPERYALİZM GERİCİLİK ŞİDDET VE ULUSAL BASKI

Emperyalizm tekelleri kapitalizmdir. Tekelcilik ekonomik planda rekabetin yerine, tüm alanlarda tekellerlik, politik planda ise her tür demokrasinin inkârı ve her planda gericilik demektir.

Lenin'in sözleri ile söyleyecek olursak:

“Emperyalizmin kendine özgü siyasal özellikleri şunlardır: mali-oligarşinin baskısı ve serbest rekabetin ortadan kaldırılması yüzünden her alanda gericilik ve artan ulusal baskı.”(5)

Aynı eserden:

“Tekeller, oligarşi, özgürlük eğilimi yerine egemenlik eğilimi, sayıları gitgide artan küçük ya da zayıf ulusların zengin ya da güçlü bir kaç ulus tarafından sömürülmesi-bütün bunlar, emperyalizme, onu asalak ve çürümüş bir kapitalizm haline getiren ayırt edici özellikler kazandırmıştır.”(6)

Lenin'in emperyalizmin politik özü üzerine belirttiği görüşler, günümüzde tam anlamıyla doğrulanmıştır. Tekellerin egemen olduğu tüm ülkelerde, politik alanda gericilik tekellerin temel politikası olmuştur. 1920'li yıllarda İtalya'da ve 1930'lu yıllarda Almanya'da tekellerin her planda gericilik eğilimi, faşist diktatörlükler biçimini aldı. Aynı dönemlerde ABD tekellerin politik olarak gericiliği kendini, anti-komünist yasalarda ve anti-bolşevik uygulamalarda gösterdi. Günümüzde, tekellerin politik planda her alanda gericilik eğilimi, bir eğilim olmaktan çıkıp, mali sermayenin tüm iç ve dış politikasının temel ilkesi olmuştur. Avrupa'da faşizmin yıkılması ile mali-sermayenin gericiliği son bulmadı, başka biçimlerde devam etti. Gericilik, şiddete dayanarak sürdürülüyor. Ezilen sınıfları baskı altında tutmaya yarayan egemen sınıfların baskı aygıtı devlet olmaksızın, mali-sermaye gericiliği her planda uygulayamaz. Şiddet, tekelliliğin temel politik uygulamasıdır. En demokratik gözükən ülkelerde bile, proletarya sermaye iktidarını biraz tehdit etse, mali-sermaye hemen şiddetini gösterir. İç politikada, her planda gericilik ve şiddet mali-oligarşinin temel politikasıdır.

Emperyalizm, içerde toplum üzerinde egemenlik kurduğu gibi, dışarıda da aynı şeyi yapar. Bir sınıfın (egemen sınıfın) iç politikası ile dış politikası özde aynıdır. Mali-oligarşinin iç politikası, her türden demokrasinin yerine her planda gericilik ve şiddet iken; dış politikada özgürlük olamaz. Mali-sermaye dış politikada şiddet ve ulusal baskı demektir. Büyük emperyalist güçler, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın yüz milyonlarca bağımlı ulusu üzerinde egemenlik kurmuşlardır. Emperyalist güçler bu egemenliklerini aynı zamanda bu bağımlı ve zayıf uluslar üzerinde tam bir ulusal baskı politikasıyla yürütüyorlar. Şurası artık kesin bir olgudur, emperyalist devletler ulusal bağımsızlığını kazanmış ülkelere bile mali yönden boyun eğdiriyorlar. Mali

yönden boyun eğdirilme, bağımlı ülkeler üzerindeki emperyalistlerin ulusal baskısını kaldırmamıştır. Ekonomik boyun eğdirme, küçük ve zayıf bağımlı ulusların halkları üzerindeki ulusal baskıyı daha kalıcı hale getirmiştir.

Dünyanın bir kaç emperyalist devleti, yüz milyonlarca insanı aşırı karlar elde ederek soyup-soğana çeviriyor. Emperyalistler, bağımlı ülkelerde elde ettikleri aşırı karlarla kendi ülkelerindeki sınıfsal çelişkileri belki de belli bir süre hafifletmiş gibi gösterebilirler, aslında bu çelişkileri tüm kapitalist dünyaya yayarak, kapitalizmin yıkılmasını hızlandırmış oluyorlar.

Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının emperyalizme karşı devrim mücadelesi önü alınmaz bir biçimde yükseliyor. Emperyalizme karşı verilen ve kapitalizme karşı mücadele ile bütünleşen silahlı mücadele zafere ulaşacaktır. Emperyalizm, kapitalizm yıkılmaktan kurtulamayacaktır.

EMPERYALİZM VE İŞÇİ ARİSTOKRASİSİ

Dünyanın büyük bir bölümünü sömüren ve buralardan yüksek karlar sağlayan emperyalizm bununla tüm topluma asalaklık damgasını vurmuştur. Tekeller, bağımlı ülkelerde sağladıkları bu aşırı karların bir kısmını susmaları için rüşvet olarak kendi ülkelerinin yüksek işçi tabakasına veriyorlar. Geçtiğimiz yüzyılın ortalarından sonra İngiltere’de başlayan, işçilerin yukarı tabakasını aristokratlaştırma politikası giderek, tüm emperyalist ülkelere yaygınlaştı. Bugün de işçi aristokrasisi denilen bu burjuvalaşmış işçiler, işçi sınıfı içindeki burjuva ajanları rolünü oynamaya devam ediyorlar. Kapitalist ülkelerdeki komünist partilerinin pek çoğunun (özellikle emperyalist ülkelerde) çürümesi ve uluslararası politikada kendi emperyalist burjuvalarından nitelik olarak çok farklı bir politika izlememelerinin nedeni hep bu burjuvalaşmış işçi tabakaları. Geçmişte sosyal şovenleşen II. Enternasyonal partileri, bu toplumsal temele dayandılar. Böylece, oportünizmin, sosyal-şovenizmin ve günümüzde reformizmin toplumsal dayanağı bu burjuvalaşmış işçi kesimidir. Lenin çok doğru olarak emperyalizmle burjuvalaşmış işçi tabakası arasında bağ kurmuş ve şu gerçeğin altını çizmiştir:

“Bu bakımdan, emperyalizme ve oportünizme karşı savaşım, sıkı sıkıya birbirine bağlı olarak yürütülmedikçe, birincisinin de boş ve yalan bir sözden ibaret olacağını bir türlü anlamak istemeyenler, en tehlikeli kimselerdir.” (7)

Emperyalizmin asalaklığı, bugün en üst düzeye çıkmıştır.

En asalak ülke, ABD'dir. Bu yüzden, on yıllardır hiç sesini çıkarmadan susan, asalaklıktan pay alan ABD işçileridir. Onlar, bu yüzden kendi emperyalistlerinin dış politikalarına da pek ses çıkarmıyorlar. İşçi aristokrasinin, durumu en olgun düzeye çıktı ve artık çürüdü. Dünya proletaryası, zaten bu burjuvalaşmış proletaryadan hiçbir yararlı şey beklemiyor.

Türkiye, emperyalizme bağımlı bir ülkedir. Türk Tekelci sermayesi, Türk proletaryasını susturmak için bir rüşvet politikası gütmüyor. Ancak, çok uluslu devlet içinde Türk ulusu egemen bir uludur. Türk ulusunun küçük burjuvaları da egemen ulus olma ayrıcalıklarına sahipler. Onlar, bu ayrıcalıklı durumlarının sona ermesini istemezler. Bu yüzden, kapitalist ülkelerde olan çürüme ve reformizm, kendini Türkiye'de de gösteriyor. Özellikle toplumsal konuları ile burjuva olan bu kesim, işçi sınıfı üzerinde burjuvazinin ideolojik görüşlerinin egemen olmasının da taşıyıcılarıdır. Bu yüzden, Türkiye'de de sermaye egemenliğine verilen devrim mücadelesi, bu reformist akımlara karşı verilen mücadele ile sıkı sıkıya iç içe geçmiştir.

EMPERYALİZM VE PROLETARYA DEVRİMİ

Lenin, "*Emperyalizm Kapitalizmin En Yüksek Aşaması*" adlı eserinin Fransızca ve Almanca baskıları için yazdığı önsözde(1920) emperyalizmle, proletaryanın toplumsal devrimi ilişkisini şu şekilde belirtir:

"Emperyalizm, proletaryanın toplumsal devriminin önlirtisidir. Bu 1917'den beri dünya ölçüsünde doğrulanmıştır."
(8)

Lenin'in sözleri ile güçlü bağlar kurarak 1991'de aynı şeyi söylüyoruz: Bu 1917'den beri böyle olmuştur! Emperyalizm, kapitalizmin son aşamasıdır. Emperyalizm aynı zamanda, çürüten, ölen kapitalizmdir. Emperyalizm, sosyalizmin maddi ön koşullarını dünya çapında olgun hale getirdi. Ekim devriminden sonra gerçekleşen proletarya önderliğindeki devrimlerin tümü bunun sonucudur.

Kapitalist üretim biçiminin, sosyalizmin maddi ön koşullarını geliştirmediği ve üretici güçlerin kapitalist üretim biçimine son verecek kadar olgunlaşmadığını kimse ileri süremez. Tam tersine, sosyalizmin maddi ön koşulları o derece olgunlaşmıştır ki, eğer olgun hale gelmiş olan üretici güçler, kendilerine ayak bağı olan kapitalist üretim biçimini ortadan kaldıracak bir top-

lumsal devrime yönelmezlerse, kapitalizmin çürümesi tüm toplumu yıkıma götürür. Nesnel olarak, kapitalizm sosyalizm için olgun hale gelmiştir.

Türkiye gibi emperyalizme bağımlı, orta derecede gelişmiş ve dünya kapitalist sisteminin bir parçası olan ülkelerde, emperyalizme karşı devrim mücadelesi, sömürgelerdeki gibi yalnızca emperyalizmden ulusal bağımsızlık kazanmak olarak konamaz. Bizim gibi ekonomisi, kapitalist sistemin bütünsel olan sisteminin bir organik parçası durumuna gelmiş ülkelerde esas olan, emperyalizmden ulusal bağımsızlaşma değil, emperyalist-kapitalist sistemden kopuş ve sosyalizme ulaşmadır. Devrimci proletarya ulusal bağımsızlıkçılığı küçük burjuvalara bıraktı. Küçük burjuvalar varınları; ulusal bağımsızlık yönünde uğraşın dursunlar, devrimci proletarya demokrasi ve sosyalizm mücadelesini sıkı sıkıya birbirine bağlayarak sürdürecektir.

Türkiye ve Kürdistan'da proletarya önderliğindeki devrimin nesnel koşulları olgunlaşmıştır. Devrimci durum, sürekli olarak olgunlaşıyor. Faşizmin sermaye egemenliğini, emperyalist egemenliği yıkacak ve ulusal baskıya son verecek Demokratik Halk Devrimi kaçınılmaz hale gelmiştir. Devrim mücadelemiz zafere ulaşacaktır.

Devrimci Emek
Temmuz-Ağustos-1991
Sayı: 5

Kaynaklar:

- 1- *Emperyalizm Kapitalizmin En Yüksek Aşaması-Lenin (sf. 108)*
- 2- *A.g.e. (sf. 74)*
- 3- *A.g.e. (sf. 11)*
- 4- *Günümüzde Tekelci Kapitalizm (sf. 130)*
- 5- *Emperyalizm Kapitalizmin En Yüksek Aşaması-Lenin (sf. 134)*
- 6- *A.g.e. (sf. 150)*
- 7- *A.g.*
- e. *(sf. 152)*
- 8- *A.g.e. (sf. 15)*

SOSYALİZM ÜSTÜN GELECEKTİR

Sosyalizmin sorunları üzerine görüşlerimizi dergimizin ilk sayısında Almanya sorununu ele alırken ve Ekim Devrimi üzerine yazılarımızda ortaya koyduk. Şimdi bu yazıda yapacağımız, sorunu daha etraflı olarak ele almaktır. Yüzyılımızın en etkin ve çekici gücü olan sosyalizmin sorunları son derece karmaşıktır. Son derece karmaşık olan sorunlara kısa yazılarda tam ve anlaşılabilir bir değerlendirmesini yapmak epey güçtür. Kısa bir yazıda ancak, sorunun genel bir durum değerlendirmesi yapılabilir. Bizim de yapacağımız bundan başka bir şey olmayacaktır.

Sosyalist sistemde çelişkilerin ve sorunların aniden patlak vermesi ve aynı dönemde yoğunlaşması dünyada “şok” etkisi yarattı. Kimse bunu beklemiyordu. Her sınıf, her politik akım arka arkaya gelen sosyalizmin sorunlarını kendi yönünden ele aldı, sonuçlar çıkardı ve kendi durumunu gözden geçirdi. Kapitalistler ve emperyalistler, özel mülkiyetin ve kapitalizmin sonsuzluğu yönünde propaganda yaparken; revizyonistler, oportünistler, Marksizm-Leninizm ve bilimsel sosyalizmin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği sonucunu çıkardılar (revizyonizm, Marksizmin gözden geçirilmesi gerektiğini yüzyıldır söylüyor.) Troçkistler de tek ülkede sosyalizmi “kurulamayacağını” söylüyor ve olaylardan bu yönde sonuç çıkarıyorlar (onların yaşamı tek ülkede sosyalizmin kurulup zafere ulaşamayacağını ispatlamakla geçip gidiyor). Mao’suz “Mao-cular”ımız ise, “*biz zaten söylemiştik*” diyerek bugünü, dünden

gördüklerini ileri sürüyorlar. Bu öngörü sahipleri, kendi Maocu ideolojilerinin iflasını gizlemek için sosyalizmin sorunlarını öne çıkarıyorlar. Oysaki onlar daha 1960' lı yıllara doğru Sovyetler ve diğer sosyalist ülkelerin “sosyal-emperyalist” olduklarını söylüyorlardı. Sonuç olarak bugün söyledikleri ortaya çıkıyorsa, dün söyledikleri yanlıştır. Kaldı ki Arnavutluğun içinde bulunduğu sorunlar ve çelişkiler Maocu politikanın bilimsel olmadığını açık bir örneği oldu.

Sosyalizmin güçlü sorunları, sosyalizme “pamuk ipliği” ile bağlananların tüm bağlarını koparıp attı. Sosyalizme yarım-ağız inançlar yıkılıp-gitti. Bu bir bakıma iyi de oldu. Çünkü proleterler ve emekçi kitleler proleter komünistlerle, küçük burjuva sosyalistlerini bazen birbirine karıştırıyordu. Şimdi her şey yerli yerine oturuyor. Sosyalizme bilimsel yaklaşanlar ve sadece sosyalizmin etkisi altında kalanlar birbirinden ayrılmıştır. Küçük burjuva sosyalizmi tamamen kapitalizme ve sosyal-demokrasie yöneldi. Proleter komünistler ise, sosyalizmin sorunlarını irdelerek “*daha iyi nasıl yapacağız*” diye sonuç çıkarıyorlar. Sosyalizmin dönekleri “bir daha sosyalizme başvurmama” yönünde kesin bir tutum içine girerken; buna karşın proleter komünistler ise “*daha çok sosyalizm*” diyorlar. Birbirinden tamamen zıt iki görüş. Biz proleter komünistler olarak, sosyalizmin kazanımlarını koruyan ve onu dünya çapında savunan Castro ve Küba Komünist Partisinin bugünkü politikasını paylaşıyoruz. Bu anlamda Castro ve Küba Komünist Partisi ile ideolojik görüş birliği içindeyiz. Küba bugünkü doğrultuda (sosyalizm doğrultusunda da) gittiği sürece görüş birliğimiz de devam eder. Proleter komünistler için esas olan Marksizm-Leninizm, proletarya enternasyonalizmi ilkeleri ve sosyalizmdir. Bu ilke ve görüşleri savunan tüm komünistlerle, dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar, dayanışma içinde olacağız ve görüş birliği içinde olacağız.

İKİ SİSTEM VE İKİ SİSTEM ARASINDAKİ MÜCADELE

Emperyalizm-kapitalizm bir dünya sistemi iken, büyük Ekim Sosyalist Devrimi, kapitalizmin dünyadaki üstünlüğüne son verdi. Kapitalizmin dünya sistemi en zayıf halkasından koptu. Dünyanın altıda birinde kapitalizmin yerini sosyalizm aldı. Kapitalizm, Ekim Devrimi ile büyük bir darbe yedi. Ekim

Devrimi kapitalizmin tarihi inisiyatifini bir daha kazanmamak üzere yitirmesini sağlayarak, dünyada yeni bir dönem başlattı: Kapitalizmden, komünizme geçiş çağı. Emperyalizm, sosyalizmin ilk örneğinin yok edilmesi için askeri ve ekonomik tüm yollara başvurdu. Bununla kalmayıp, Hitler Faşizmini Sovyetlerin üstüne sürdü. Sovyetler Birliği, sosyalizmi yaşatmak ve faşizmi yıkmak için dünyanın en büyük savunma savaşını gerçekleştirdi ve zafere ulaştı.

İkinci Dünya Savaşı, Sovyetler Birliği'ni ortadan kaldırması bir yana pek çok Doğu Avrupa ülkesinde devrimlerin meydana gelmesine ve sosyalizmin giderek bir sistem haline gelmesine yol açtı. Kapitalizmle, sosyalizm arasında mücadele ikinci dünya savaşından sonra da devam etti. Bu mücadele artık günümüze kadar "soğuk savaş" denilen yöntemlerle sürdü... Bugün "soğuk savaşın" sona ermesi, kapitalizmle, sosyalizmin arasındaki mücadeleyi ortadan kaldırmıyor. Mücadele değişik biçimlerde devam ediyor. İki toplumsal sistemin ayrı toplumsal sistemler olarak "bir arada" yaşaması mümkün değildir. Mücadele partilerin, devletlerin ve sınıfların iradeleri dışında sürer.

Yeri gelmişken "sistem" sorununa açıklık getirelim. Ekim öncesi, kapitalizm bir dünya sistemi idi. Ekim sonrası, kapitalizm bir dünya sistemi değildir. Kapitalizm yalnızca sosyalizm dışında bir sistem olarak kaldı. Kapitalizmin dünya pazarı Ekim'le birlikte derin bunalıma girdi. 1945'ten sonra sosyalizmin kendi içinde bir sistem durumuna gelmesi ile kapitalizmin bunalımı iyice derinleşti. Emperyalistler arası süren savaşlar (birinci ve ikinci dünya savaşları) emperyalistler arası ilişkileri derinden sarstı ve güçler dengesi değişti. Kapitalizmin eşitsiz gelişim yasası gereği, emperyalist güç ilişkileri yer değiştirdi. Kapitalizmin ana kıtası olan Avrupa gerilerken Yeni Dünya ABD ve Doğuda Japonya öne fırladılar. Emperyalistler arası çelişkiler, son kırk yıl boyunca da devam etti. Emperyalistler arası çelişkiler ve mücadele kapitalizmi kendi içinde bir sistem olmaktan çıkarmadı. Sosyalizm de 1945'ten sonra bir sistem haline geldi. Bu yıllardan sonra dünyadaki toplumsal iş bölümü iki sistem tarafından belirlendi. Ülkeler ya kapitalizmin dünya pazarını oluşturuyorlardı ya da sosyalizme yönelerek sosyalist sistem içinde yer alıyorlardı. İki sistem arasındaki mücadele, dünyadaki tüm olayları etkiliyordu. Temel çelişki kapitalizmle sosyalizm arasındaydı ve temel mücadele de aynı biçimde kapitalizmle sos-

yalizm arasındaydı. Gerçi kapitalizm ve sosyalizm aynı dünya üzerinde ve tek dünya pazarı ilişkisi içinde mücadele ediyorlardı. ABD başta olmak üzere emperyalist ülkeler, sosyalizmin güçlenmemesi için, ekonomik olarak sosyalizmle geniş ilişkilere girmiyorlardı. Emperyalizmin direnişi yakın zamanda kırılmaya başladı...

Sosyalist ülkeler, daha aralarında ekonomik örgüt olan CO-MECON kurulmamışken bir sistem durumuna geldiler. CO-MECON sosyalist ülkeler arası ilişkileri güçlendirdi. Bugün sosyalist ülkeler arasında ekonomik ve askeri örgütlerin dağılması (kendi istekleri ile) sosyalizmi kendi içinde bir sistem olmaktan çıkarmaz. Nasıl ki emperyalistler arası savaş, kapitalizmi bir sistem olarak ortadan kaldırmıyorsa, sosyalizmin de aralarındaki sorunlar ve çelişkiler onu bir sistem olmaktan çıkarmaz. Olan, bir sistemin büyük ölçüde tahrip olmasıdır. Peki, sosyalist sistem nereye gitti? Dağıldığı söyleniyor. Peki, dağılan sosyalist sistemin yerini yeniden kapitalizmin “dünya sistemi” mi aldı? Sosyalist sistemin dağıldığını söyleyenler bunu söyleyebiliyorlar mı? Sosyalist sistem, ortak ekonomik örgüt COMECON ve ortak askeri örgüt Varşova Paktı ile başlamadı ki, onlar dağıldığı zaman sosyalist sistem dağılsın. Sosyalist sistemin dağılması için önce ülkelerdeki sosyalizmin yıkılması gerekir. Sosyalist üretim biçimi yıkılmadığı sürece, sosyalist sistem aralarındaki ilişkiler gevşek de olsa devam eder. Kapitalizmi de bir sistem yapan ortak ekonomik ve askeri örgütler değildir. Kapitalizmi bir sistem yapan, aynı üretim biçimi olan kapitalizmin tüm dünyada egemen olmasıdır. Emperyalist devletlerarası savaşlar varken bile kapitalizm bir dünya sistemi idi. Kapitalizmin dünya sistemine son veren Ekim Devrimi oldu, sosyalizm oldu. Tek başına Sovyetler Birliğini bile ele alsak, bir “Sosyalist Cumhuriyetler Birliği” olarak kendi içinde aynı üretim ilişkileri içinde ve aynı toplumsal temelde bir sistemdir. Ancak, SSCB bir dünya sistemi değildir. Sosyalist ülkeler de bir “dünya sistemi” değildi. Çünkü dünyada iki sistem vardı. Sosyalist ülkeler arasındaki ilişkiler yeni koşullara göre yeni biçimler alacaktır. Sosyalist sistem yeni biçimler alarak devam edecektir. Emperyalistler sosyalizmi ortadan kaldırmak için on yıllar boyu mücadele ediyorlar. Ancak, dünyanın gelişimini kapitalizm belirlemiyor. Kapitalizm tarihsel üretim biçimidir ve tarihsel tüm üretim biçimleri geçici olmuşlardır. Kapitalizm de geçicidir. Sosyalizm güçlü so-

runlarla karşı karşıya gelmiş olsa da geleceğin toplumdur ve gelişme sosyalizmin dünya sistemine doğrudur.

Sosyalizm, güçlü, modern, kapitalist ülkelerin dışında ekonomik ve toplumsal olarak geri bölgelerde gerçekleşti. Bu nokta kesinlikle göz önünde bulundurulması gereken çok önemli bir noktadır. Çünkü daha sonraki gelişmeler üzerinde bu durumun büyük etkileri oldu. Devrimini gerçekleştiren ülkeler önlerine ilk önce geri kalmışlığı yenme ve daha sonra modern kapitalist ülkelere yetişme hedefini koydular. Modern kapitalist ülkeleri aşma hedefi sosyalist ülkeler için ileri bir hedef olarak belirleniyordu. Sosyalizmin, kapitalizmin anavatanlarında gerçekleşmeyip, doğuda gerçekleşmesi tarihsel bir durumdur. Komünistler, tarihin kendilerine tanıdığı iktidarı ele geçirme ve sosyalizmi kurma görevinden kaçınmazlardı. Öyle de yaptılar. Eğer komünistler “Rusya” da ve diğer ülkelerde iktidarı ele geçirip sosyalizmi gerçekleştirmeselerdi dünyanın çehresi bugünden çok daha kötü olurdu. Halklar artık kapitalizmden kurtulmanın yollarını biliyorlar. Bunun yanında modern kapitalist gelişme sosyalizmin yanında yaşamaya devam etti. Sosyalizm nasıl ki kapitalizm üzerinde etki yaptı, aynı biçimde kapitalizmin yaşamaya devam etmesi de sosyalizmin gelişmesi üzerinde etkiye bulunmuştur. Sosyalizm, kapitalizmden ayrı bir dünyada kurulmadı. Sosyalizm, kapitalist dünyanın yanında kuruldu. Sosyalizm kendi içinde “kapalı” bir biçimde gelişmez. Sosyalizm bir toplumsal sistem olarak, kapitalizmle kapışma içinde gelişmek zorundadır. Sosyalizm üstünlüğünü bu alanda yani ekonomik alanda göstermek zorundadır. Sosyalizm halkları kapitalizmin pençesinde bırakamaz. Halkları emperyalizmden ve kapitalizmden kurtarmak ve sosyalizmi dünya çapında egemen hale getirmek komünizmin, proletaryanın tarihsel görevidir. Proletarya bu tarihsel görevden kaçınmaz. Yani sadece sosyalizmin gerçekleştirildiği ülkelerle yetinmez, mücadele tüm dünyaya doğru devam eder.

Bir varsayım olarak şöyle düşünelim. Eğer sosyalizm, kapitalizmin anavatanı olan ülkelerde ve Marx zamanındaki gibi toplu olarak tüm kıta Avrupa’ında gerçekleşmiş olsaydı, açıktır ki dünyanın bugünkü çehresi, bambaşka olacaktı. Sosyalizm, gelişmiş kapitalist ülkelerde gerçekleşseydi, dünyanın diğer halkları kendiliklerinden onları izleyecekti. Ne yapalım ki gelişme böyle olmadı. Dünya halkları kendiliğinden sosyalizmi iz-

lemiyor. En başta emperyalizm güçlü olarak direniyor. Emperyalizm, bağımlı ülkelerin de sosyalizm yolunu izlememesi için elinden gelen her şeyi yapıyor. On yıllardır bu alanda çetin mücadele veriliyor. Dünya halkları kapitalizme karşı güçlü bir direniş ve saldırı içine girdi. Güçlü ekonomik durum ve ileri düzeyde gelişmişlik, sosyalizm karşısında kapitalizme önemli avantajlar sağlıyor. Sosyalizm, gelişmiş emperyalist ülkelerle ekonomik savaşı kazanmak durumundadır. Sosyalizmle kapitalizmin, ekonomik olarak karşılıklı ilişkilere girmesine akli başında kimse karşı çıkamaz. Bizim karşı çıktığımız, sosyalist ülkelerin yönetiminde bulunan reformistlerin bu ilişkilere sosyalizmin konumlarından uzaklaşma çabalarıdır. Kapitalizmi (en gelişmişleri de) ekonomik yoldan yenmek için, sosyalizmin temellerini güçlendirmek ve sosyalizmin üstünlüklerini pekiştirmek gerekiyor. Çünkü kapitalizme karşı sosyalizmin üstünlükleri ile mücadele edilir. Bu sosyalist ülkelerin kapitalist ülkelerle mücadelesinin biçimi olmalıdır. Kapitalizm esas olarak yıkılarak ortadan kaldırılır. Bu ise proletaryanın iç mücadelesini zorunlu kılar. İktidara gelmiş proletaryanın görevi kapitalizmin alt edilmesinde dünya proletaryasına ve halklara destek sağlamak olmalıdır. Sadece, kapitalizmle ekonomik yarış ile kapitalizmi yenmek mümkün değildir. Sosyalizm kapitalizmi yıkacak olan içerdeki sosyalizm güçlerine tam destek vermeli-dir. Proletarya enternasyonalizmi anlayışı bunu gerektiriyor. Proletarya dünya çapında ve kendi yaşadığı ülkelerde kapitalistlerle yan yana yaşamak istemiyor. Bu proletaryanın tarihi davasına ihanet olurdu. Proletarya, kapitalizmi tüm dünyada da ortadan kaldırmak ve yerine sosyalizmi geçirmek istiyor.

SOSYALİZM KOŞULLARINDA KÜÇÜK BURJUVAZİNİN DURUMU

Esas olarak Doğu Avrupa'daki ülkelerde yönetimlere gelen küçük burjuvalar "altın çağ"ı yaşıyorlar. Reformist politika yürüten küçük burjuvalar, ele geçirdikleri tarihi inisiyatifi sonuna kadar kullanmak istiyorlar. Biliyorlar ki, geçici de olsa (onlar bunun geçici olduğunu bilecek kadar öngörü sahibidirler) ele geçen olanağı en iyi biçimde değerlendirmezlerse, bu olanak, bu tarihi durum bir daha ellerine geçmeyecektir. Küçük burjuvalar, bu konuda geleceklerini, varlıklarını ortaya koydular. Küçük burjuva reformistlerin geri döndürülmez çıkmazı, kapitalizme

yönelmek ve bir an evvel kapitalizmle bütünleşmektir. Çünkü zaman geçerse “yarın” ne olacağı belli olmaz. Küçük burjuvazi son toplumsal ve tarihi rolünü oynuyor. Bu kesinlikle son bir roldür.

Kapitalizmin egemenlik ve gelişim koşullarında küçük burjuvazinin rolü kısaca şu şekildedir. Küçük burjuvalar, kapitalizmin gelişimi ve sermayenin devamlı hareket şekli olarak merkezileşmesi sırasında daima büyük kapitalistler tarafından iflasa sürüklenerek yıkıma götürülürler. Bu kapitalizmin yasasıdır. Daha az sayıdaki büyük kapitalist, daha çok sayıdaki küçük kapitalistin üretim araçlarına ve parasına el koyarak büyür. Bu koşullar altında sürekli olarak yok olma tehdidi altında kalan küçük burjuvalar, kapitalizme karşı tutum içine girerler. Küçük burjuvalar, özel mülkiyet ilişkisi bakımından “burjuvadırılar” ancak, ellerindeki servet bir “kapital” etmez ve bu yüzden kapitalist durumuna gelemeyizler. En azından çoğunluğunun durumu böyledir. Küçük burjuvalar, gelecek endişelerinden ötürü kapitalizme karşıdır. Ancak, Marx ve Engels’in Komünist Partisi Manifestosu’nda belirttikleri gibi, onlar tarihin çarkını geri götürmek isterler. Oysaki proletarya modern sanayinin özel ürünüdür ve bu yüzden burjuvazi karşısında yalnızca proletarya devrimci sınıftır.

“... Bugün, burjuvazi ile karşı karşıya bulunan bütün sınıflar arasında yalnızca proletarya, gerçekten devrimci bir sınıftır. Öteki sınıflar modern sanayi karşısında tükenmekte ve sonunda yok olup gitmektedirler; proletarya ise, tam tersine, modern sanayinin özel ve esas ürünüdür. Aşağı orta sınıflar, küçük imalatçılar, dükkâncılar, zanaatçılar, köylüler, hepsi orta sınıfın parçaları olarak varlıklarının ortadan kalkmasını önlemek için, burjuvaziye karşı savaşırlar. Bunlar gericidirler, çünkü tarihin tekerleğini geri çevirmek istemektedirler.” (Komünist Parti Manifestosu Aktaran Kapital I.)

Orta sınıflar, kendi başların bir rol oynayamamışlardır. Orta sınıflar, kapitalist toplumda ya egemen sınıf olan burjuvaziye bağlı olarak ya da burjuvaziye devirmeyi önüne koyan proletarya sınıfına bağlı olarak hareket etmişlerdir. Küçük burjuvazinin iki yönü vardır: Biri, özel mülkiyete bağlı kaldıkça gerici yön diğeri de mülksüzleşip proletaryaya yaklaştıkça devrimci yöndür. Proletarya uzun mücadele tarihi içinde, küçük mülk sahiplerinin her iki yönüyle de karşılaştı. Küçük burjuvazi zaman zaman

devrimden yana, proletaryadan yana tutum almış ve zaman zaman da (özellikle proleter devriminin zafer umutları görülmediği zamanlar, yenilgi dönemlerinde) karşı devrimci güçlerle birlikte olmuştur. Küçük burjuvazinin her iki yönünü bilmemek büyük bir hata olur.

Küçük burjuvazi, Ekim Devrimi öncesi ve sırasında proletaryayla ilişkide hep zikzak çizmiştir. Zaman zaman proletaryayı izlemiş, zaman zaman burjuvaziyi. Bu yüzden Bolşeviklerin onlara karşı tutumu da somut durumu göre değişiklik göstermiştir. Zaten, küçük burjuvazi karşısında proleter tutum somut duruma göre değişir. Küçük burjuvazi karşısında değişmeyen politika yoktur. Lenin işçi-köylü ittifakını açıklarken, küçük burjuva olan köylülerin demokratik devrime katılmakla son devrimci rolünü oynayacağını ve devrimciliklerinin tükeneceğini belirtmiştir. Ekim Devrimi burjuva egemenliğe son verdi ve yerine sosyalizmi geçirdi. Bunun yanında küçük mülk sahipleri ekonomik yaşamda ve alışkanlıklarda on yıllar boyu kendilerini göstermeye devam ettiler. Lenin'in önerisi küçük mülk sahiplerini adım adım zamanla gönüllü olarak ortadan kaldırmaktı ve Lenin'in önerdiği Kooperatifleşme Planı bu yönde idi. Daha sonraki tarihi gelişmeler, faşizmin Avrupa'da iktidara gelmesi ve savaş hazırlıkları Stalin'i ve Komünist partiyi acil tedbirler almaya itti. 1930'lu yıllarda komünist partisi, zengin köylülüğü, küçük çiftçileri hedeflenenden daha kısa zamanda ve zor yoluyla ortadan kaldırdı. Bu tamamen koşulların bir sonucuydu. Sonuçta Sovyetlerde 1936'dan sonra son sömürücü sınıf olan zengin köylülük (kulaklar) ortadan kalktı. Ekonomik olarak varlıkları son bulan büyük ve küçük mülk sahiplerinin, sosyalizm düşmanlıkları hemen sona ermedi. Özel mülk sahipleri sosyalizmi sabote etmek için ellerinden gelen her şeyi yaptılar. Hitler, Sovyetler Birliği'nin bir bölümünü işgal ettiğinde, bunu fırsat bilen eski kulaklar ve mülk sahipleri Sovyetler Birliği'ne karşı, Hitlerin yanında yer aldılar. Bu kökenli pek çok general ve subay, savaş sırasında Kızıl Orduya ihanet etti ve kendi ordusunu pusuya düşürüp, düşman safına geçti. Savaştan sonra yapılan araştırmalarda bu durum kesin olarak belirlendi. Yani küçük burjuvazi, sosyalizmin ve proletarya iktidarının en küçük bir zayıf anında hemen "isyan bayrağını çekiyor". Proletarya, küçük burjuvaziyi ancak güçlü olduğu zaman yani iktidarını garantilemiş ve proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmış ve aynı

zamanda dış düşmanlarını etkisiz hale getirmişse “güven altına alabilir”.

Diğer sosyalist ülkelerde, küçük burjuvazi proletarya ile birlikte uzun süre devrim sırasında, devrim sonrasında ve sosyalizm altında birlikte oldu. Devrimin “cephhe” biçiminde yapıldığı ve iktidarların “cepheler” eliyle gerçekleştiği yerlerde, küçük burjuva partileri uzun süre proletarya ile birlikte iktidarda kaldılar. Romanya ve Arnavutluk’u saymazsak (çünkü buralarda tek partililik geçerliydi) diğer ülkelerde birden fazla parti yönetimlerin çeşitli kademelerinde görev almışlardır. Bu ülkelerdeki küçük burjuva güçler sık sık, ayaklanma çıkarmış ve sosyalizmin gelişmemesi için her türlü gerici direnişi göstermişlerdir. Küçük burjuvaların gerici ayaklanmaları her seferinde ezilmiştir.

Sosyalist büyük mülkiyet ile sömürücü olmayan küçük özel mülkiyet uzun süre yan yana yaşamıştır. Özel mülkiyetin yasaklanması ile küçük parçalı üretim büyük ölçekli sosyalist üretimin yanında ve ona bağımlı olarak yaşamaya devam etmiştir. Doğu Avrupa ülkelerinde küçük ölçekli üretim özellikle yaygınlık göstermiştir. Kırsal kesimde sosyalizmin egemen olması için gerçekleştirilen kooperatifleşme, önemli bir adım olmakla birlikte bir “grup mülkiyeti”ni aşmamıştır. Sonuçta sosyalizm en sancılı sürecini kırsal kesimde yaşamıştır. Sosyalizm kırsal kesimde sınıflı toplumların yarattığı gerilik ve dengesizlikle epey mücadele etmek zorunda kaldı. Bu da sosyalizmin gelişme temposunda yavaşlama getirdi.

Proletarya, devrimle birlikte burjuvaziyi ortadan kaldırdı ve daha sonra da temel üretim alanlarında sosyalist mülkiyet ilişkilerini gerçekleştirdi. Proletarya küçük mülkiyeti çeşitli biçimlerde ortadan kaldırmaya çalıştı. Ancak küçük mülkiyet, her seferinde direndi. Gelişme sancılı ve yavaş oldu. Küçük burjuvazi, proletaryanın tüm alanlarda sosyalizmin inşa sürecine katılırken çoğu kez bunu kendi iradesi dışında yapıyordu. O, kapitalizmden umudunu hiç bir zaman yitirmedi. Kapitalizm içerde yenildi. Ancak, emperyalist-kapitalist ülkeler yaşadığı sürece küçük burjuvalar umutlarını korumaya devam ettiler. Sosyalizm, kapitalizmin maddi temellerini ülke içinde ortadan kaldırmıştır. Bunun yanında kapitalizm, sosyalizm dışında yaşamaya devam etti. Bu koşullarda da küçük mülk sahipleri, yitirdiklerini kazanmak için, sosyalizmin en küçük bir zaafını kullandılar. Ve nihayet düşledikleri “an” gelmişti. Sovyetler Bir-

liğinde başlayan “yeni rüzgarlar”la birlikte, SSCB’nin diğer sosyalist ülkelerin iç işlerine karışmama politikası, proletarya diktatörlüğünün içte ve dışta zayıflaması küçük burjuva güçlerin zincirlerinden boşanmasına yol açtı. Onlar, emperyalizmin desteği ile ele geçirdikleri yönetim olanaklarını sosyalizmi yıkmak ve kapitalizmle bütünleşmek için kullandılar. Bu konuda belli bir yol kat ettiler. Reformistlerin kat ettikleri yol küçümsememeli. Biz, küçük burjuvaların “iktidarlarını” geçici olarak görüyoruz. Sosyalizmin kurulduğu, proletaryanın sosyalizm altında uzun süre yaşadığı ve sosyalizmin savunucusu olan Kızıl Ordu gibi organların ayakta oldukları koşullarda, küçük burjuvaların “zaferi” kalıcı olamaz. Daha şimdiden, üzerlerinden çok kısa bir zaman geçtiği halde, reformistlerin politikaları iflas etti. Bunu Valesa açık olarak görüyor ve söylüyor.

Sosyalist ülkelerde, bütün anti-sosyalistler ve bütün gerici-ler ve bütün entelektüeller iktidardalar ve bu iktidar iflas ediyor. Bunun için daha fazla emperyalist destek istiyorlar. Emperyalist destek ise, bu iflası hızlandıracaktır. Halk kitleleri, emperyalizmin, kapitalizmin kendilerini nelere sürüklemek istediklerini görmeye başladılar. Sosyalist ülkelerde yeni bir dalga gelecektir. Bu yeni dalga sağdan değil soldan gelecektir. Şimdi kapışma, proletarya ile her türden küçük burjuvalar arasında olacaktır. Küçük burjuva yönetimler derinden gelen proleter mücadele dalgası ile sarsılacaktır. Küçük burjuvazinin iktidarının son bulması ve yenilgisi ve proletaryanın ikinci zaferi aynı biçimde kaçınılmaz olacaktır.

KOMÜNİST PARTİLERİN HATALARI VE YIKILIŞLARI

Sosyalizmin, subjektif alanda meydana gelen sorunlarının temel sorumluluğu iktidar partisi olan komünist partilerine aittir. Onların büyük çoğunluğu bu hatalarını yıkılarak ödediler. Komünist partileri yıkılıp gitmekle kalmadılar sosyalizmin on yıllar boyu büyük güçlüklerle kurulan kazanımlarında da derin tahribatlar yarattılar. Sosyalizmin bugünkü sorunlarını bir de komünist partilerin hataları yönünden ele alıp, irdelemeliyiz.

Yakın zamana kadar komünist partiler içinde önder role sahip olan SBKP’nin durumunu ele alalım. Bu parti üç devrim sırasında küçük bir partiydi. Son olarak Ekim Sosyalist Devrimi ile iktidar partisi durumuna geldiğinden ve tarihi koşullar bu par-

tiyi tek parti durumuna getirdiği koşullarda partinin üye sayısı kısa sürede büyük rakamlara çıktı. Bu arada pek çok eski Menşevik, sosyalist-devrimci ve kişisel çıkar sağlamak isteyenler partiye girdiler. Bunun sonucu partinin sosyalist ve proleter yapısı bozulmaya başladı. Lenin bu durum karşısında, yeniden “arındırma” önerdi. Lenin’in önerisi yerine getirildi ve partinin proleter sosyalist yapısı korundu. Lenin’in ölümü üzerinde açılan kampanya sırasında yüz binlerce işçi ve kolektif çiftçi partiye girdi. Partinin proleter-komünist yapısı Stalin döneminde de titizlikle korundu. İkinci Dünya Savaşı yıllarında “anayurt savunması” sırasında komünist parti üyelerinin büyük bir kesimi savaş sırasında öldüler. Bu parti için büyük bir kayıptı. Bu kayba rağmen, partinin temel komünist karakteri ve sınıfsal temeli korundu. Parti yönetiminin tüm çabalarına rağmen, aykırı unsurlar partiye sızmaya devam ettiler. Stalin’in ölümünden sonra, gerek Nikita Kruşçev zamanında ve gerekse daha sonra Leonid Brejnev zamanında partinin yapısı bozulmaya başladı. Brejnev’in ölümünden sonra ise bozulma iyice hız kazandı. Pek çok yönetici, partili konumu kendi ve çevresinin çıkarları için kullandı. Bürokratlaşma ve yozlaşma süreç içinde kaçınılmaz hale geldi. İşçi sınıfının inisiyatif sahibi olmadığı yerde, bürokratlaşma ve yozlaşma her zaman mümkündür. Gorbaçov’la birlikte başlayan değişim süreci içinde komünist partinin geçmişine ve sosyalizmin kazanımlarına karşı saldırılar en üst düzeye çıktı. Saldırı, Stalin’den başlatıldı ve Lenin’e kadar vardırıldı. Şimdi Menşevikler, Ekim Devrimini bir devrim olarak değil bir “darbe” olarak nitelendiriliyorlar. Gerçi komünist partisi içinde Bolşevikler önemli güce sahipler, onlar güçleri ile sosyalizmi savunmaya devam ediyorlar. Ancak, reformist Yeltsin’de aynı partinin çocuğudur. Bu adam, gökten zembille inmedi, o, komünist partinin içinden çıktı ve yakın zamana kadar parti Moskova sekreteriydi. Gene sosyalist ekonomiyi bozmaya çalışan Şatalin, dedesinden beri tüm ailesinin komünist olduğunu söylüyor. Buna benzer anti-sosyalistler aynı partinin içinden çıktılar. Hiç şüphesiz, Komünist Partisi de hata yapar ve bu parti içinde de sosyalizme aykırı unsurlar çıkar. Ama önemli olan, komünist partisinin (ki bir iktidar partisidir) kendi proleter-sosyalist yapısını koruması ve bu doğrultuda Lenin’in tavsiyelerine uyup, zaman zaman arındırma yapmasıdır. Bir iktidar partisi için en büyük suç, Yeltsin gibi, Şatalin gibi ve kişisel çıkar sağlayan sözüm ona komünisti (esasinda ise alçağı) barındırmasıdır. Bu işin çözümü, partinin

Marksizm ve Leninizm'e bağlı kalması, proletarya enternasyonalizmi ilkelerinden ayrılmaması, sosyalizmi adım adım ve sürekli olarak komünizme ulaştırmasıdır. Eleştiri-özeleştiri, arındırma ve ideolojik eğitim sürekli olarak yerine getirilmelidir.

Doğu Avrupa'daki komünist partilerin (şimdi yoklar) hataları devrimden hemen sonra başlar. Nasıl ki, 1919'da Macar Komünist Partisi'nin reformistlerle birleşme hatası, Macar Devrimi'nin yıkılmasına mal olduysa, aynı biçimde Doğu Avrupalı komünist partilerin sosyal-demokrat partilerle birleşmeleri de bu gün hem bu partilerin kendilerinin yıkılmalarına ve hem de sosyalizmin büyük kazanımlarının yıkılma tehdidi altında kalmasına yol açmıştır. Doğu Avrupa'daki komünist partileri, büyük bir hata yaparak devrimlerden sonra sosyal demokrat ya da sosyalist (burjuva demokrasisi yanlısı) partilerle birleşmeleri oldu. Komünist partisi içine aldığı sosyal-demokratları eritemedi. Tersine sosyal-demokratlar partinin proleter-sosyalist yapısını sürekli olarak bozdular. Ve yıllardan sonra komünist parti adı altında toplumun karşısına sosyal-demokratlar çıktı. Yoksa aynı partilerin kısa süre içinde kendilerini sosyal demokrat ilan etmeleri nasıl açıklanabilir. Bugün, bu partilerin tümü, kendilerini hem de Avrupa'nın emperyalist politikasını güden sosyal-demokrat partilerle aynı çizgide görmeye başladılar. Bir komünist partisi sınıf konumu ve toplumsal temellerini değiştirmedikçe, bilimsel dünya görüşünden vazgeçmedikçe, sosyal demokrat bir parti durumuna gelemes. Bugünkü sonuçlar birden bire alınmadı, bunun kökleri devrim sonrası yıllarda yapılan hatalara dayanıyor.

Buradan son derece öğretici bir ders çıkmıştır: proletarya, devrimci sınıf partisi olan komünist partisinin proleter-sosyalist yapısını kesin korumalı.

SOSYALİST PROLETARYANIN İÇİNE DÜŞTÜĞÜ PASİF DURUM

Sosyalist ülkelerdeki egemen sınıf olan proletarya (kelimenin gerçek anlamı ile proleter olmayan) uzun zamandır, gelişmeler karşısında pasif tutum izliyor. Sosyalizmin öncü ve temel sınıfı olan proletaryanın geriye düşüşü, parti ve devlet iktidarının bürokratlaşp, yozlaşmasını ve küçük burjuva güçlerin yönetimi ele geçirmesini getirmiştir. Proletaryanın geriye düşüşünün nedeni, komünist partinin izlediği yanlış politikadır.

Komünist parti, iktidarın sınıfsal yönünü ve toplumsal gelişmenin proleter öncülüğü yönünü sürekli olarak zayıflatmıştır. Komünist parti, kendi proleter yapısını zayıflatarak, aynı şekilde iktidarın proleter-sınıfsal yönünü zayıflatarak, kendi yıkılışını ve sosyalizmin kazanımlarının tehlike altına girmesini getirdi. Proletaryanın politik ve toplumsal örgütlerdeki rolünün zayıflaması, toplumun sosyalizmden uzaklaşmasını getirir. Çünkü ancak proletarya, sosyalizmi sürekli olarak geliştire geliştire komünizme doğru götürecektir. Kendine ne kadar sosyalist dese de küçük burjuvalar, entelektüeller ve kolektif çiftçiler toplumu komünizme götürmezler. Açıkça ortaya çıkıyor ki proletarya toplumdaki yönetici ve yönlendirici rolünü dolaylı olarak değil, doğrudan yerine getirmediği sürece, sosyalizm gelişmesi sapsular gösterir. Proletarya toplumdaki yönetici ve yönlendirici rolünü komünist parti ve proletarya diktatörlüğü aygıtı olan “Sovyetler” ya da Halk Meclisleri aracılığı ile yerine getirir. Sosyalist proletarya, buralardaki rolünü dolaylı temsilcilere bırakmamalı. Doğrudan, duruma el koymalı. Proleter kontrol zorunludur. Proletaryanın doğrudan katılmadığı, sosyalist demokrasi bozulmaya ve yozlaşmaya başlar. Olan tam da budur. Şimdi sosyalist proletaryaya bir “ikinci devrim” niteliğinde tarihi görev düşüyor. O da, tüm politik ve toplumsal örgütlerde küçük burjuva temsilcileri uzaklaştırıp, yönetici ve yönlendirici rolü kendisinin üstlenmesidir. Politik konumdan aşağıya düşüş daha fazla devam edemez. Şimdi yeniden sosyalist proletaryanın yükseliş zamanıdır.

SOSYALİZMİN BUGÜNKÜ SORUNLARI GEÇİCİDİR GELECEK SOSYALİZMDİR

Şimdiye kadar ortaya çıkan toplumsal sistemler içinde yalnızca sosyalizm sorunlarını gizlememiş ve açık olarak ortaya koymuştur. Sosyalizm yüzyılımız boyunca kendi sorunlarını sürekli olarak açık biçimde dünya halkları önünde tartışmıştır. Kapitalizm ise, sorunlarını sürekli olarak gizlemiştir. Açıklık, sosyalizmin, kapitalizme başka bir üstünlüğüdür. Bugün, sosyalizmin karşı karşıya olduğu güçlükleri bütün dünya biliyor. Her şey açık olarak ortadadır. Sosyalizm, kendi sorunlarını ancak, kendi içinde ve açıklık yöntemi ile giderebilir. Açıklık, kendi hatalarını gidermenin en iyi yoludur. Ve ancak bir toplumsal sistem olarak sosyalizm, kendi sorunlarını çözme yeteneğine sahiptir. Kapitalizmin böylesi bir yeteneği yoktur. Kapitalizm, yarattığı

toplumsal sorunların hiç birini köklü olarak çözemez. Her yeni kapitalistçe çözüm, beraberinde daha büyük sorunlar getirir. Kapitalizmin çözüm dediği, aslında sorundur. Sosyalizm ise sorun değildir, çözer.

Sosyalist ülkelerdeki küçük burjuvaların Doğu Avrupa'da yönetimi ele geçirdiğini söyledik. Onların temel yönelişleri, kapitalizmle bütünleşmektir. Onlar bu yönden anti-sosyalisttirler. İktidar şansları onların son şanslarıdır. Bu seferde şansları yüzlerine gülmeyecek. Valessa'nın içine girdiği çıkmaz bunu gösteriyor. Küçük burjuva anti-sosyalist yönetimler, büyük bir çıkmaz içindeler. Sosyalist ülkelerde, sosyalizmin politik ve ekonomik kazanımları büyük ölçüde tahrip edildi, ancak sosyalist üretim ilişkileri henüz ortadan kaldırılamadı. Bunun yanında sosyalizmin pek çok politik organı tüm yıkıma rağmen varlığını koruyor. Tarihsel materyalizme ve ekonomi politiğe göre son çözümlemede belirleyici olan ekonomik ilişkilerdir (teknik gelişim bunun içindedir) ancak, politik üst yapı alt yapı karşısında pasif değildir. Hele sosyalist ülkelerde politik üst yapı son derece aktiftir. Küçük burjuvalar politik yapıya dayanarak, sosyalizmi yıkmaya çalışıyorlar. Ancak, sosyalist ülkelerde her şey onlar değildir. Komünistler ve sosyalist proletarya ve Kızıl Ordu son sözü söylemedi. Şimdi eylem ve söz sırası onlarındır.

Sosyalizm ardında parlak bir geçmiş bıraktı. Önünde ise büyük bir dünya var, büyük bir gelecek var. Gelecek sosyalizmindir.

Devrimci Emek

Eylül-1991

Sayı: 6

KARŞI DEVRİMCİLERİN KAPİTALİZM YOLUNDA NE KADAR ŞANSLARI VAR

Şimdi yazacaklarımız, daha önce yazdıklarımızın devamı niteliğindedir. Bütün zamanların ve yüzyılımızın en etkin, sürükleyici ve en derin tarihsel hareketi olan sosyalizmin sorunlarının son derece karmaşık olduğunu ve bu sorunları bir-iki yazı ile anlatmanın güç olduğunu ve bunun, ancak, bir dizi araştırma ve yazı ile anlatabileceğini daha önce de belirttik. Bundan sonra da yüz milyonlarca insanın sosyalist deneyimini irdelemek için, sorun üzerine görüş belirtmeye devam edeceğiz. Yüz milyonlarca insanın bu büyük tarihi eylemi ve pratik toplumsal girişimi yüzeysel ve subjektif burjuva önyargılarla kavranamaz. Komünist devrimin ilk pratik örneklerini öz olarak kavramak için Şu anda yönetimde bulunan karşı-devrimci küçük burjuva politik güçlerin söylediklerini de esas almayacağız. Nasıl ki, bir insan hakkında karar verebilmek için, o insanın, kendisi hakkında söylediklerine bakılmaz da yaptıklarına ve gelişme içindeki konumuna bakılırsa aynı şekilde bir toplum hakkında karar verebilmek için, geçici olarak, söz konusu toplumun yönetimlerinde bulunanların, kendi dönemleri için söylediklerine bakılmaz. İnceleyeceğimiz toplumu, kendi diyalektiğı içinde, belli bir tarihi gelişim içinde ele almak gerekiyor. Her türden oportünist-revizyonistler, Troçkistler ve Maoocular neden, yüz milyonların pratik deneyimine subjektif yaklaşıyorlar. Bu görüş sahipleri, saçma bir teoriye sahip oldukları için mi, sosyalizm üzerine böy-

lesi temelsiz görüş ortaya koyuyorlar. Bir teorinin doğru mu yanlış mı olduğunu belirlemek için onu teorik yolla ispatlamak boş bir çabadır, bir teorinin ve teorinin gücünün ispatı pratiktir ve her gün gözlerimizin önünde olup-biten olaylardır. Biz, proleter komünistler olarak, bu, duygusal ütöpik küçük burjuva sosyalizm anlayışlarına hiç bir değer vermiyoruz. Toplumlar üzerine, bilimsel-diyalektik yöntemlerle irdeleme yapacağız. Gerisine pek kulak asmıyoruz.

KAPİTALİZMDEN KOMÜNİZME GEÇİŞ SÜRECİNİN GETİRDİĞİ SORUNLAR

Kapitalizmden komünizme geçişi sağlayan proletarya devrimlerinin nesnel koşulları, bu devrime öncülük eden sınıf ve partinin iradeleri dışında doğar. Kapitalizmden komünizme geçişte olduğu gibi, tüm toplumlardan bir üst toplum biçimine geçişte, eğer dönüştürülmesi gereken toplumun bağrında yeni toplumun maddi öncülleri ortaya çıkmamışsa, hiç bir subjektif çaba ile eski toplum yıkılmaz ve yeni toplum kurulamaz. Çünkü her toplumun üretici güçleri daha önce kazanılmış bir güçtür; bu üretici güçleri geliştirecek ve kazanılmış olandan daha üstün bir iletişim biçimi ve kitlelere daha üstün bir toplum biçimi sağlayacak olan yeni üretim biçiminin maddi ön koşulları kendini göstermeden hiç bir devrimci sınıf, kazanılmış hakları bırakmayacak olan kitleleri peşinde sürükleyemez. Bu anlamda şimdiye kadar şu iddia ileri sürülmüştür: kapitalizm tamamen olgunlaşmadan ve kapitalizmin bağrında sosyalizmin öncülleri tamamen belirgin olarak ortaya çıkmadan proletarya devrimi zafere ulaşamaz. Gene bu görüşe göre, proletarya politik iktidarı ele geçirse bile toplumu sosyalizme dönüştüremez. Bu savı ileri sürenler, Ekim Devrimi'ni de bu çerçevede olgunlaşmadan gerçekleşmiş bir devrim olarak görürler. Ve sonuç olarak da, bugün sosyalizmin başına gelen tüm felaketlerin temelinde sözünü ettikleri nedenlerin yattığını söylüyorlar. Esasında bu savlar yeni değil, aynı savlar Lenin zamanında da ortaya atıldı. Ekim Devrimi yıllarında Kautsky, “Sovyetler bütün iktidarı devralmamalıdır” derken bunu kastediyordu. O zaman Lenin tarafından yanıtlanan bu görüşler yeniden karşımıza çıkınca Leninistler olarak yeniden yanıtlamamız gerekiyor. Sosyalizmin yaklaşık 70 yıllık pratiğini gördükten sonra çok rahat bir biçimde şunu söyleyebiliriz: Sovyet proletaryası, Ekim Devrimi girişimi ile dün-

yada büyük bir tarihsel hareketi başlatmış ve önderlik etmiştir. Daha sonra sosyalizmin bir sistem durumuna gelmesi ile çürüyen kapitalizmin yıkılışı ve sosyalizmin kuruluşu daha da hızlılık kazanmıştır. Proletaryanın devrimci zoru burada yeni toplumun doğumunu hızlandırıcı bir ebe rolü oynamıştır. Hiç bir yeni toplum biçiminin, eski toplumun bağrında tamamen olgunlaşması beklenmez. Burjuvazi kapitalizm eski feodal toplumun bağrında tamamen olgunlaşmadan kendi zoru ile yeni toplumu doğurtmuştur. Geçen yüzyıllarda Avrupa'da girişilen burjuva devrimleri, yeni toplumun oluşunu hızlandıran devrimler olmuşlardır. Ekim devrimi de kapitalizmin yıkılması ve yeni toplum olan sosyalizmin kurulması için devrimci bir rol oynamıştır. Ekim Devrimi, yeni bir çağ başlatmakla kalmamış aynı zamanda başlattığı yeni tarihi girişim ile kapitalizmin dünya bunalımını da başlatmıştır. Ekim Devrimi, bir daha düzelmeyecek biçimde kapitalizmin dünya çapındaki pazar birliğini ortadan kaldırmıştır. Kapitalizmin dünya bunalımını koşullarında daha sonra Avrupa'da ve dünyada pek çok devrimci ayaklanma meydana gelmiş ve bir dizi ülke sosyalizme yönelmiştir. Yani, Ekim Devrimi kapitalizm tamamen olgunlaşmadan ve "zamansız" gerçekleşme bir yana tarihi evrimi işte böyle hızlandırmıştır. Kaldı ki Ekim Devrimi'ni zamansız bulanlar eğer emperyalizmi kavramışlarsa, bu iddialarının ne kadar temelsiz olduğunu görecekler. Çünkü tekellilik, emperyalist-kapitalizmin sosyalizm için tamamen olgun duruma gelmesi demektir. Tekelci kapitalizmin, sosyalizmin arifesi olduğu neredeyse yüzyıldır söyleniyor. Tam bir yüzyıl boyunca söylenen ve gösterilen bu bilimsel doğrudan şimdiye kadar hiçbir şey öğrenmemişseniz ve bundan sonra da hiçbir şey öğrenemezsiniz. Yüz milyonlarca kitlenin büyük tarihi girişimine, sosyalizmin zengin pratiğine rağmen kalkıp, Ekim Devrimi'nin zamansız olduğunu söylemek için tam anlamıyla burjuva safta olmak gerekir.

Sosyalizmin, Sovyetler Birliği'ndeki pratiğinin kendisi, sosyalist üretim biçiminin ve bu üretim biçimi üzerine oturan sosyalist toplumun, kapitalizmden üstün olduğunun ispatı olmuştur. İlk defa bir geri ülke, başkalarını sömürmeden ve tamamen kendi üretici güçlerinin çabası ile dünyanın güçlü bir ülkesi haline gelmiştir. Bu nasıl oldu. Bu, tamamen sosyalizm sayesinde olmuştur. Sosyalizm, insanlığa getirdiği büyük ilerleme bir yana dünyadaki tüm ezilen halklara ve proletaryaya kurtuluş yolunu göstermesi açısından bile büyük bir tarihi girişimdir. Sosyalist

lkeler, sömürücü, baskııcı burjuva sınıf olmadan insanların yaşayabileceğini ve gelişmenin burjuvazisiz daha hızlı olabileceğini göstermiştir. Bugün, uluslararası proletarya sosyalizme geçişin zengin taktiklerine, sosyalizmin kuruluş birikimine ve sosyalizmi geliştirmenin olağanüstü çabalarının deneyimine sahiptir. Bugün, proletarya, kapitalizmin hakkından gelebilecek taktik, örgütlenme, ekonomik kuruculuk birikimi ve büyük bilgi birikimine sahiptir.

Sovyetler Birliği, Doğu Avrupa, Çin, Küba ve diğer sosyalist ülkelerde, sosyalizmin çeşitli düzeylerde kuruluşu bir şeyi kesin olarak ispatladı: içerde sosyalist üretim biçimi, eski toplumun üretim biçimi karşısında üstünlük sağlamıştır. Üretim araçlarının ortak mülkiyetinin kurulması; eski toplumun üretim araçlarının özel mülkiyetini yıktığının pratik ispatıdır. Ekonomipolitik bilgisi olan herkes bilir ki, üretim araçlarının özel mülkiyetine son vermeden, bu araçların ortaklaşa mülkiyeti kurulamaz. Yani, bu ülkelerde ulaşılan düzey, bilfiil eski mülkiyet biçiminin eleştirisi anlamına gelir. Eğer proletarya, üretici güçleri sosyalizm altında geliştirmemiş olsaydı bir gün bile iktidarda kalamazdı. Yeni toplumun ortaya çıkışı ve on yıllar boyu yaşaması eski toplum biçimi karşısında kesin bir üstünlüktür. Marksist teori, pratikte doğrulanmıştır.

Peki, içerde, eski toplum karşısında üstünlük sağlaması sosyalizmin, yıkılan eski toplumun tüm etkilerinden kurtulması anlamına mı geliyor. Sosyalizmin, bağrında doğduğu eski toplumun tüm izlerinden kurtulamayacağını Marx, daha henüz sosyalizmin pratiği yokken, teorik olarak gösterdi. Marx Lasalle'cılarla tartışıırken konu üzerine görüşlerini açıklamıştır:

“Burada, karşılaştığımız şey, kendine özgü olan temeller üzerinde gelişmiş olan bir komünist toplum değildir, tersine, kapitalist toplumdan çıkıp geldiği biçimiyle bir komünist toplumdur: dolayısıyla, iktisadi, manevi, entelektüel, bütün bakımlardan, bağrından çıktığı eski toplumun damgasını hala taşıyan bir toplumdur.”

Sosyalist toplum adını verdiğimiz bu toplumsal evre Marx'ın teorik olarak açıkladığı gibi her bakımdan eski toplumun izlerini üzerinde taşır. Komünist toplum bir bütündür. Sosyalizm, bu toplumun ilk evresidir. Proletarya, sosyalizm evresinde, komünist üst evrenin maddi ve teknik temellerini hazırlar. Komünist toplum, bu kendi ilk evresinde, kendi esas temellerine sahip olur. Bu açıdan sosyalizm evresinde, sosyalizmin

olgunlaşması ve yaşaması bir üst evreye geçişte temel bir rol oynar.

Bilindiği gibi Marks komünist toplumun kuruluşu üzerine teorik görüşleri kapitalizmin en yüksek oranda geliştiği modern Avrupa'yı göz önünde bulundurarak belirlemiştir. Tarihi koşulların değişmesi ve proleter devrimlerin kapitalizmin anavatanlarında değil de, ekonomik bakımdan geri olan doğuda yapılması ve ilk sosyalizm pratiğinin buralarda ortaya çıkması yeni durumlar ortaya çıkarmıştır. Bir kere, sosyalizm ekonomik olarak gelişmiş alanlarda gerçekleşmediği için, diğer ülke halkları kendiliğinden sosyalizmin bu örneklerini izlememişlerdir. Sosyalizmin ilk örneği yaşamak için uzun bir savaş vermek zorunda kalmıştır. Güçlü bir emperyalizmin varlığı, sosyalizmin kendi yolunda gelişmesinde pek çok engeller çıkartmıştır. Emperyalizm, sıcak savaş, ekonomik ambargo ve soğuk savaş yolları ile sosyalizmin yaygınlaşması ve gelişmesini önlemeye çalışmıştır. Sosyalizm, içerde, eski toplum karşısında üstünlüğünü ispatlamış ancak, dış dünya da güçlü ekonomik zenginliği olan kapitalizm karşısında üstünlüğünü ispatlamak için ekonomik yoldan çok şey yapması gerekiyordu. Bu alandaki mücadele uzun yıllar devam etti. Kapitalizm, içerde tasfiye edilmişti ancak, kapitalizmin kendisi, sosyalizmin dışında yaşamaya devam etti. İşte, sosyalizmin, güçlü bir kapitalist sistemle aynı dünyada yaşama zorunluluğu ve bunun getirdiği sorunlar pratik olarak ortaya çıktı; Şimdi, pratikte ortaya çıkan sorunları teorik olarak açıklamamız gerekiyor.

Bu açıdan “geriye dönüş” sorununu açıklamamız gerekiyor. Sosyalizmin, komünist toplumun ilk evresi olduğunu ve bu evrede toplumun, bağrından çıktığı eski kapitalist toplumun izlerini ekonomik, manevi, entelektüel her yönden üzerinde taşıdığını biliyoruz. Bunun yanında sosyalizmin, varlığını sürdüren, güçlü bir emperyalist sistemin sürekli baskısı altında bulunduğunu da biliyoruz. Bu koşullarda “geriye dönüş” olanağı var mıdır? Bu soruya teorik olarak evet demek mümkün. Pratik olarak da bu yöne doğru açılan ülkelerin durumuna bakarak göreceğiz. Teorik olarak mümkündür diyoruz. Eğer teorimiz bir maddi temelden hareket ediyorsa ve bilimselse, teorik olarak açıkladığımız bir şeyin nesnel temelleri var demektir. Lenin, kendi döneminde sosyalizmden geriye, kapitalizme dönüşün olanaklı olduğunu belirtmiştir. Eski toplumun izlerini üzerinden ta-

mamen atamamış olan bir toplumun, kendi içinde eski toplumu yaşatması mümkündür. Unutmamak gerekir ki, eski, bir süre daha yeni içinde tutunur ve yaşar. Sınıfları kaldırmanın ekonomik temelleri tamamen ortadan kaldırılmadan eskiye dönüş koşulları tamamen ortadan kaldırılmadan, geriye dönüş mümkündür. Geriye dönüş şu durumlara bağlıdır:

1- Kapitalizmin, emperyalizmin, sosyalizmi dışarıdan hem zor yoluyla ve hem de ekonomik gücü ile yıkması:

2- İçerde, sosyalizmin, izlerinden kurtulamadığı eski topluma üstünlüğünü gösterememesi:

3- Dışarıda emperyalizmin ve içerde de eski toplumun güçlerinin birleşip, sosyalizmin gelişimini bozması. Buna, sosyalizmin tüm bu baskıların tehdidi altında kendi üretici güçlerini geliştiremeyip, yozlaşmaya başlamasını da eklemek gerekir. Şimdiye kadar tüm etkenler kullanıldı ve sosyalizmin gelişmesinin önü kesilmeye çalışıldı. İç koşulları, dış koşullardan tamamen bağımsız saymamak gerekir. Daha önceki sayımızda içerde bunun ekonomik, politik ve entelektüel yönlerini açıkladık. İşçi sınıfının, pasif duruma düşmesi, anti-sosyalistlerin partinin içerisinde önemli konumda bulunmaları ve iktidar aygıtlarındaki yozlaşma ve buraların anti-sosyalistlerin birer mevzisi durumuna gelmesi ve önemli politik konum elde eden karşı-devrimcilerle, emperyalizm birlikte bir çaba ile geriye dönüşü hızlandırabilirler. Biz, şimdiye kadar geriye dönüldüğüne dair her hangi bir şey söylemedik. Sadece, önemli politik konumları ele geçiren ve emperyalizmle birleşen anti-sosyalistlerin bu yönde çabalarının olduğunu söyledik. Bunun dışında hiç kimse kalkıp da bu ülkelerin kapitalist olduğunu henüz ispatlayabilmiş değildir. Bu konuda ileri sürülen düşünceler var ama “şeylerle düşünceleri birbirine karıştırmamak gerekir.” Her zaman şeylerle düşünceler arasında bir uyum olmaz. Düşüncenin, gerçek durumu yansıtmadığı ve gerçek durumla çeliştiği zamanlar, hiç de az değildir. Bilindiği gibi, Çin’in kendi ülkesinde emperyalizmin yatırım yapmasına izin vermesi karşısında hemen Çin kapitalist ilan edildi. Oysa görüyoruz aradan yıllar geçti, Çin sosyalizm yolunda ilerlemeye devam ediyor. Çin’de sosyalizm güçleri politik üst yapıda egemenler ve orda üretim araçlarının ortak mülkiyeti var. Orada da sosyalizmin güçlükleri var. Ancak, sosyalizm orada da bir olgudur ve bu olgu öyle bir çırpıda ortadan kaldırılamaz.

Sovyetler Birliği'nde ve Doğu Avrupa ülkelerinde politik yönetimi ele geçiren ve belli bir kitle desteği olan karşı-devrimciler, ellerindeki politik olanakları kullanıp, istedikleri biçimde toplumu kapitalizme sokabilirler mi? Bu, eğer o kadar kolay olsaydı çoktan gerçekleşirdi. İleriye gitme ile geriye dönüş; ilerici-devrimci güçlerle, gerici küçük burjuva güçler arasında mücadele kıyasıya bir biçimde devam ediyor. Yüz milyonlarca insanın gerçekleştirdiği şeyleri bir çırpıda ortadan kaldırmak kolay olmayacaktır. Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki insanlar sosyalizmi kendi istekleri ile kurdular. Sosyalizm burarlarda bir toplumsal olgu oldu. Bu olguyu yıkmak pek öyle kolay değildir. Bugünkü gelişmelerin ışığında yeniden Marx'ın sorduğu ve yanıtladığı şu sorulara dönüyoruz:

“İnsanlar kendileri için şu ya da bu biçimde bir toplum seçmekte özgür müdürler? Asla...”

Marx, bunu yanıtlıyor:

“İnsanlar kendi üretici güçlerini ki tüm kendi tarihlerinin temelidir -seçmekte özgür olmadıklarını eklemek gereksiz, çünkü her üretici güç, daha önceki eylemlerin ürünü edinilmiş bir güçtür.”(2) Sosyalizmin üretici güçleri de daha önceki eylemin ürünü olan güçlerdir. Hiç şüphesiz insanlar kendi tarihlerini kendileri yaparlar. Ancak, insanlar kendi tarihlerini, bir önceki kuşağın kazandığı şeylerin gerisine giderek yapamazlar. İnsanlar, eylemlerini belirli tarihi koşullar altında yaparlar. Bu açıdan, insanlar, her hangi bir toplumu seçmekte özgür değiller. Doğu Avrupa'da insanlar istedikleri toplumu seçmekte özgür müdürler? Tamamen özgür değiller. Bu, birileri engellediği için değildir. İnsanlar, sosyalizmin kazanılmış üretici güçlerinden kolay vazgeçmeyecekleri için böyledir.

Burada özel mülkiyete yönelişi nasıl açıklamak gerekiyor? Özel mülkiyete yöneliş, toplumun sosyalizm yolundan uzaklaştırılması için gerçekleştirilmeye çalışılıyor. Özel mülkiyet, toplumun komünizm yolunda ilerlemesinin önünde büyük bir engeldir. Özel mülkiyetle komünizme değil, olsa kapitalizme gidilir. Özel mülkiyet her koşulda kapitalizmi doğurmaz. Özel mülkiyet tarihi gelişimi içinde, belli gelişme koşullarında kapitalizme dönüştü. Kapitalizmin, özel mülkiyetin temeli üzerinde doğduğunu biliyoruz. Ancak ekonomi-politiği bilen herkes, kendi emeğine dayanan mülkiyetle başkalarının emeğinin ürünü olan özel mülkiyet arasında temel farklılık olduğunu bilir. Üre-

ticinin kendi emeğine dayanan özel mülkiyeti, tarihin uzun zamanından beri vardı. Kapitalist özel mülkiyet daha sonra ortaya çıktı. Kapitalist özel mülkiyetin temel koşulu, başkalarının emeğinin ürünü olmasıdır. Kapitalist özel mülkiyet ücretli emeğin kullanımı sonucu gerçekleşmiştir. Ücretli emek, kapitalizmin koşuludur. Bu koşul olmadan özel mülkiyet kapitalizme dönüşmez. Özel mülkiyet, meta ekonomisi koşullarında kapitalist mülkiyete dönüşür. Kaldı ki mülkiyet biçimi bir üretim tarzının hukuki ifadesidir. Doğrusu Marx'ın kullandığı üretim tarzı ifadesidir. Bir toplumun üretim biçimi ne ise, mülkiyet biçimi de buna denk düşer. Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerindeki üretim biçiminin bir "kapitalist üretim biçimi" olduğu ortaya konmadan herhangi bir "geriye dönüşten" söz edilemez.

Stalin'den de biliyoruz ki bazı hallerde özel mülkiyet, sosyalizme hizmet eder. Sosyalizmin uzun dönem, küçük meta ekonomisi ile birlikte yaşadığını, büyük kolektif sosyalist ekonominin, süreç içinde küçük meta ekonomisini yutacağı bir gerçeklik olarak ortaya çıktı. Büyük mülkiyetin ortadan kaldırdığı küçük meta ekonomisini geri getirmek istemekle anti-sosyalistler, olsa olsa tarihin çarkını geriye çevirmeye çalışan birer gerici konumuna düşmüşlerdir. Burada esas üzerinde durulması gereken önemli nokta şudur: Doğu Avrupa'daki küçük mülkiyet giderek, dışarıdaki kapitalist ekonominin bir parçası haline gelirse işte o zaman, küçük mülkiyet kapitalizmi doğuracaktır. Bu tehlike vardır ve küçümsenmemeli. Pratikte, özel mülkiyete yöneliş tamamen gerçekleşti mi? Özel mülkiyet kararının, kitlelerin direnişi ile karşılaştığını herkes biliyor. Üretim araçlarının ortaklaşa kullanımından, üretim araçlarının özel mülkiyetine dönüşün pek öyle kolay olmayacağını söyledik. Özel mülkiyet yanlılarının işi epey zor, hem de çok zor. Bu yolun zor olduğunu bilen kapitalizm yanlıları, bu sefer büyük ekonomik işletmeleri, emperyalist tekellere satma yoluna başvuruyorlar. Bu alanda belli ilerleme kaydedildi. Çin'de daha önce gerçekleşti buna rağmen, bu üretim tarzını bir bütün olarak bozamıyor. Üretim tarzı sosyalist olduğu ve toplum, sosyalist üretici güçlerden vazgeçmediği sürece, emperyalist sermaye yatırımı sınırlı olanaklara sahip olur. Emperyalist sermaye, kapitalist ülkelerde oynadığı rolü buralarda oynayamaz. Hiç kimse uzun süredir bu yola giren Walesa kadar zor durumda değil.

Bunlarla neyi ispatlamaya çalışıyoruz? İspatlamaya çalıştı-

ğımız şey, bir üretim biçiminin niteliği değişmediği ve ondan daha üstün bir üretim biçimi onun yerini almadığı sürece insanlar kazanılmış üretici güçlerinden vazgeçmeyeceklerdir. Çünkü temel çıkmazları kapitalizme dönmek olan küçük burjuva gericiilerinin kapitalizm yolunda ne kadar şansları olduğunu göstermemiz gerekiyor. Bu açıdan politik yapının durumunu ve ekonomik yapı ile ilişkisini açıklığa kavuşturmalıyız.

EKONOMİK GÜCÜN VE POLİTİK GÜCÜN KARŞILIKLI İLİŞKİSİ

Sosyalizm düşmanları, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde önemli politik mevzileri ellerinde bulunduruyorlar. Sosyalizm düşmanlarının bu ülkelerde “iktidarda” olduğunu söylüyoruz. Burada “iktidar” kavramını en dar anlamında kullanıyoruz. Kelimenin en tam anlamıyla, anti-sosyalistler iktidar değiller. Karşı-devrimciler henüz iktidarın tüm organlarını ele geçiremediler. Bu yönde de çabaları devam ediyor, ama henüz istedikleri sonucu alamadılar. Gericiler daha çok hükümet alanını kontrol ediyorlar. Oysaki politik iktidarın tek organı hükümet değildir. Özellikle Kızıl Ordu önemli bir güçtür. Anti-sosyalistler orduyu tam anlamıyla yanlarına çekemediler. Bu alanda mücadele devam ediyor. Diğer merkezi ve yerel iktidar organlarında komünistler, işçiler önemli konumlara sahipler. Politik üst yapıda mücadele sona ermedi, tersine daha sertleşerek devam edecektir. Sovyetler Birliği’ndeki 19 Ağustos hareketi bunun böyle olacağını gösteriyor. Çekoslovakya Devlet Başkanı V. Havel, daha önce yaptığı açıklamada yarınlarda neler olacağını bilmediğini açıklarken bu gerçeğin altını çizmişti. Gene Polonya’nın “lideri” Valesa, eğer söz verdiği işleri yapamazsa, konunun uzun sürmeyeceğini belirtirken gene hep aynı durumu belirtiyordu; “Karşı-devrimcilerle, komünist güçler arasındaki mücadelede, gericiler belirli bir inisiyatif ele geçirdiler. Bu inisiyatif ise sınırlıdır. Politik alanda komünistlerle gerici güçler arasında mücadele epey sert geçecektir.”

Bir an, karşı-devrimcilerin tüm politik gücü ellerinde bulundurduklarını düşünelim. Bu koşullarda bile onların şanslarının ne kadar olduğunu bilmemiz gerekiyor. Bütün olasılıkları göz önünde bulundurmalıyız. Materyalist tarih anlayışından hareket edecek olursak, ekonomik durumun, politik durumu belir-

lediğini göreceğiz. Eğer, politik güç ekonomik duruma ters düşerse, o zaman arada bir çatışma çıkar ve son çözümlemede ekonomik durum (maddi yaşamın üretimi ve yeniden üretimi) belirleyici olur. Bu, şu anlama gelmez: politik güç ekonomik güç karşısında pasiftir. Kesinlikle hayır. Politik üst yapı, alt yapı karşısında pasif değildir. Politik kurumlar, alt yapı kurumları üzerinde etkide bulunurlar. Hele bu toplum, kapitalizmden komünizme geçişte, komünizmin ilk evresi olan sosyalizm ise durum şöyledir: Politik üst yapı, alt yapı, karşısında son derece aktiftir. Çünkü emeğin yeniden örgütlenmesi, politik üst yapı eliyle gerçekleşiyor. Burada politik yapıdaki bir bozulma ve sapma alt yapıyı ve ekonomiyi olumsuz yönden etkiler. Politik yapıyı ekonomik alt yapı karşısında edilgen olarak görmek büyük bir yanılğı olur. Ekonomik durumla bunun politik durumu arasındaki ilişkiyi ele alırken Engels bir yanlışı daha sonra düzeltmiştir:

“...Maddeci tarih görüşüne göre, tarihin belirleyici etkene, nihai kademedede gerçek hayatın üretimi ve yeniden üretimidir. Ne Marx, ne de ben, bunun ötesinde bir şey söylemedik. Bundan sonra biri kalkar da, bu önermeye, iktisadi etken tek belirleyici etkindir dedirtecek kadar işkence ederse onu, boş, soyut saçma bir cümle haline getirir...”(3)

Engels aynı yazısında politik yapının tarihin akışı üzerinde nasıl etkide bulunduğunu net biçimde açıklıyor. Sovyetler Birliği ve diğerlerinde politik üst yapıyı ele geçirenler, ellerindeki politik gücü, tarihin akışı yönünde değil de, tersi yönde kullanıyorlar. Karşı-devrimciler, tarihin akışının kapitalizm yönünde olması için bütün aktifliği ile sahneler. Onlar, karşı-devrimci eylemlerini derinleştiren tarihi gelişimi ve ekonomik durumla politik durumun ilişkisini unutuyorlar. Son çözümlemede belirleyici etken, maddi yaşamın üretimi ve yeniden üretimidir. Tarihin bu gerçek gelişimine rağmen, sosyalizm düşmanları sosyalist ekonomiyi tahrip etmek için bütün güçlerini harekete geçirmiş durumdalar. Bu durumda devlet gücü ekonomi karşısında hangi yönde etkide bulunur. Bu sorunu Engels’in saptamaları ile gösterelim:

“Devlet iktidarının iktisadi gelişim üzerindeki etkisi üç türlü olabilir. Aynı yönde etki edebilir; o zaman her şey daha hızlı yürür; iktisadi gelişimin aksi yönünde etki edebilir ve günümüzde bütün büyük halklarda olduğu gibi belli bir zaman içinde iflas eder; ya da, iktisadi gelişmeye bazı yolları kapayıp bazıla-

rını açabilir- netice itibariyle bu durum, daha öncekilerin ikisinden birine irca olur. Ama açıktır ki, ikinci ve üçüncü durumlarda siyasi iktidar, iktisadi gelişime büyük zarar verebilir ve yığınla malzeme ve kuvvetin israfına yol açabilir.”(4)

Doğu Avrupa ülkelerinde Engelsin ikinci ve üçüncü şıkta belirttiği durumla karşı karşıyayız. Politik iktidar buralarda, ekonomik evrimin tersi yönünde kullanılıyor. Bunun sonucu şu an ekonominin pek çok malzemesi ve büyük bir güç tahrip ediliyor, yok ediliyor. Sonuçta, toplumun ekonomik gelişimi yönünde kullanılmayıp, bu gelişimin tersi yönü de kullanıldığı için politik iktidar, iflas etmeye mahkûmdur. Bundan komünist niteliğimizden emin olduğumuz kadar eminiz. Sosyalizm düşmanlarının iktidarlarının iflas etmesine kadar, sosyalist ekonomi büyük bir tahribata uğrayacak ve bozulmuş olacaktır. Kitleler, tarihin bir dersini, büyük bir güç kaybını ödeyerek tekrar öğreneceklerdir.

Gördüğümüz gibi, karşı-devrimcilerin politik gücü kullanarak, geriye dönüş yolunda çok fazla şansları yoktur. Tarihin ileriye doğru gelişimine karşı çıkan gerici güçlerin trajik sonlarını hep birlikte göreceğiz.

İÇİNDEN GEÇMEKTE OLDUĞUMUZ DÜNYA KOŞULLARI AÇISINDAN...

Sosyalist ülkelerde iktidara gelen gerici küçük burjuvalar, bugünkü uluslararası koşullardan yararlanıyorlar. ABD'nin nükleer silahların indirimini politik ve toplumsal koşullardaki değişikliğe bağlaması şartı, sosyalizm düşmanlarına büyük bir olanak verdi. Anti-sosyalistler ortaya çıkan bu durumdan yararlanamazlık edemezlerdi. Çünkü bu tarihi fırsat ellerine her zaman geçmez. Bunun için olayları hızla tırmandırıyorlar. Uluslararası koşullar sık sık değişmiştir ve bundan sonra da böyle olacaktır. Silahsızlanma görüşmeleri beraberinde yeni sorunları da getiriyor. Herkesçe bilinen İkinci Dünya Savaşı koşullarının bir anlaşması olan “**Yalta Anlaşması**”nın koşulları değişiyor. Sovyetler, kendi askerlerini Doğu Avrupa'dan çekti. Doğu Avrupa ülkeleri kendi başlarına hareket ediyorlar. Oysaki anlaşmanın diğer yönü ABD ile ilgilidir. ABD, ikinci dünya savaşı sonrası elde ettiği konumu sürdürmek için zorlanıyor. Almanya ve Japonya halen ABD'nin askeri egemenliği altında bulunuyorlar. Bu iki ülke, ABD'nin yıllardır uyguladığı politika gereği

istedikleri biçimde hareket edemiyorlar. Her iki ülke, bunu Körfez savaşı sonucunda daha iyi gördüler. ABD, Körfezde istediği gibi at koştururken bu iki ülke ise ABD atlarının seyisliğini yapıyorlardı. Onlar bu durumdan uzun süredir rahatsızlar. Zaten, bu ülke kamuoylarında, ABD'ye karşı giderek büyüyen bir tepki var. Birleşmiş Almanya ve Ekonomik olarak güçlenmiş Japonya ABD'nin egemenliğine daha ne kadar ses çıkarmayacaklar? Bugün öyle bir noktaya gelinmiştir ki, her iki ülke de ABD egemenliğinden kurtulmak için daha fazla beklemeyeceklerdir. Şimdi koşullar ABD'nin daha fazla eski konumunu sürdürmesine uygun olmaktan uzaklaşıyor. Almanya, Sovyetlerin de desteğini alarak "bağımsız" konuma gelmek istiyor. Bunu Japonya izleyecektir. Bu durum, uluslararası ilişkilerde muazzam bir değişiklik anlamına gelir. Hem emperyalist güç merkezleri arası ilişki değişecek ve hem de aralarındaki çelişkiler daha da keskinleşecek. Şimdiye kadar, sosyalizmin varlığından ötürü birbiri ile savaşmayan emperyalist devler arası çelişki, sosyalizmin geçici durumundan ötürü daha da artacaktır. Uluslararası sürtüşmeler gündemdedir.

Emperyalistler arası çelişki ve sürtüşmelerin neler getireceğini tam bilemiyoruz. Ancak, yeni yöneliş kapitalizmin dünya çapında sarsılmasını getirecektir, hem sosyalizm güçleri ve hem de uluslararası proleter hareket ve halkların kurtuluş mücadelesi bu durumdan yararlanacaktır. İşin diğer önemli yanı, bugün kü uluslararası "geçici" durumdan yararlanan sosyalizm düşmanları, önümüzdeki dönemde bunu bulamayacaklardır. Uluslararası koşulların değişmesi ve emperyalistler arası çelişki ve sürtüşmelerin artması koşulları açısından da bakınca, sosyalizmi yıkıp, yerine kapitalizmi getirmek isteyen anti-komünistlerin fazla şansları yoktur.

SOSYALİZMİN SORUNLARI ÜSTÜNE YANLIŞ GÖRÜŞLER

Sosyalizmin sorunları üstüne ortaya konan iki yanlış görüş üstünde durmak istiyoruz. Bunlardan ilki, sosyalizm koşullarında bürokrasi olmayacağı görüşüdür. Diğeri de, Ekim Devrimi'nin dünya devrimine "büyüyememesi" görüşüdür. Sosyalizm koşullarında bürokrasi sorunu: sosyalistler, kapitalist toplumda, toplumdan tamamen uzaklaşan ve toplumun üstünde bir güç olan bürokrasiyi ortadan kaldırmak için epey düşünmüşlerdir.

Sonuçta ortaya çeşitli önermeler çıktı. Bunlardan bilimsel sosyalizm, bürokrasinin tamamen kalkmasının devletin işlerini tamamlamasına bağlı olduğunu belirtmiştir. Proleter sosyalizm, Sosyalizm altında memurlar denen “özel görevliler” topluluğunun yozlaşmaması ve proletaryanın emrinde çalışması için belli tedbirler getirir. Bunlardan biri, seçilen memurların, kitle tarafından geri çağırılma olanağının sağlanması, ötekisi de bu memurlar ekonomik ayrıcalığa sahip olmasınlar diye getirilen ekonomik tedbir: Bir memurun aldığı paranın, en uzman işçisinin aldığı ücreti geçmemesidir. Diğer bir önlem de proleter iktidarın, memurlar üzerinde sıkı kontrol sağlamasıdır. Tüm bu önlemler, devletin bürokratik yozlaşma içine düşmesini önleyici önlemlerdir. Sosyalist ülkelerin kiminde bu ilkeler titizlikle uygulanmamış ve süreç içinde devlet içinde bir yozlaşma baş göstermiştir. Eğer ders çıkaracaksak, bir yozlaşmanın olmaması için proleter politik ayrılıkların sıkı kontrolü elden bırakmaması gerektiği yönünde ve ulaşılan ilkelerin sıkı sıkıya uygulanması yönünde olmalıdır. Yoksa kimilerince ileri sürüldüğü gibi, sosyalizm altında bürokrasi olmaz demek yanlıştır. Memurlar denen “özel görevliler” topluluğu devlet devam ettiği ve tüm kamu işlerinin birer basit iş haline gelmediği sürece var olacaklardır. Bu koşullar olmadan özel görevliler denen memurları ortadan kaldırmak demek, pek çok idari işin ortada kalması demektir. Evet, memurların ve tüm özel görevli topluluklarının olmadıkları bir dönem vardır. Bu dönem, devletin sönmeye yüz tuttuğu ve kamu işlerinin kitlelerce yerine getirildiği dönemdir. İnsanların, kendi işlerini yürütmek için “Özel görevlilere” ihtiyaç duymayacakları bir döneme doğru gidiyoruz. Ekonomik gelişim bizi oraya götürüyor. Ekim Devrimi’nin, bir dünya devrimine doğru “büyüme” sorununa gelince; esas olarak Troçkist görüş sahipleri ve daha sonra onlara yakınlık duyanlar sosyalizmin bugün ortaya çıkan felaketlerinin nedeninin, Ekim Devrimi’nin, Stalin’in hataları yüzünden bir dünya devrimine “dönüşmemesinde” yattığını söylüyorlar. Troçkistler, dünya devrimini bir eylem olarak tasarladılar. Ekim Devrimi’nden bu yana gelişmeler bizi bir dünya devrimine götürüyor. Ekim Devrimi’nin bir dünya devrimine doğru büyümediği görüşü boş bir iddiadır. Gelişmeler tamamen bu yöndedir. Arada bir fark vardır. O da, Troçkistler, dünya devrimini bir tek büyük eylem olarak görürler, marksistler ise dünya devrimi bir dizi ülkede gerçekleşen ve gerçekleş-

cek olan devrimler olarak görürler. Dünya devriminin bir tek eylem değil de bir dizi eylem sonucu gerçekleşmesinin nesnel temelleri kapitalizmin eşitsiz gelişim yasasıdır. Bu yüzden gerçekleşen tüm devrimler, bunun böyle olduğunun pratik kanıtları oldular. Dünya devrimine doğru gelişimde devrimler birbirinden farklı zamanlarda ve farklı ülkelerde gerçekleşiyor. Ekim Devrimi'nden sonra gerçekleşen devrimlerin yapıldığı ülkelerin sayısını ve devrimlerin kapsadığı kitlelerin sayısını ve bu devrimlerin üzerinde meydana geldiği alanları sayarsak, gelişmelerin çok hızlı olduğunu görürüz. Dünya devrimine doğru, bundan daha hızlı nasıl gidilir? Bunun başka olanaklı yolu varsa, troçkistler bize gösterebilirler. Belki de bu süreç içinde zaman zaman yavaşlamalar, geriye düşüşler olmuştur. Ancak, tarih düz bir çizgi halinde hep yükseliş içinde olmuyor. Bazen, duraklamalar ve geriye düşüşler görülür. Buna rağmen yüzyılımız içinde gerçekleşen devrimler dünya devrimini kesinlikle hızlandırmıştır. Başka türlü olamazdı. Tarih böyle gerçekleşiyor. Evet, gelişme dünya devrimine doğrudur, birbirinden farklı süreç ve eylemlerle...

Devrimci Emek
Ekim-1991
Sayı: 7

KAYNAK:

- 1- Karl Marx-F.Engels- Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi (sf.29)
- 2- Karl Marx- Felsefenin Sefaleti (sf. 189)
- 3- Karl Marx-F.Engels- Felsefe İncelemeleri (sf. 143)
- 4- Karl Marx-F.Engels- Felsefe İncelemeleri (sf. 147)

SERMAYENİN ULUSLARARASI POLİTİK HAREKETİ SOSYAL DEMOKRASİ

Sosyal-demokrasi üzerine bu yazıyı kaleme aldığımız sıra, sosyal-demokratlar Avrupa’da ve Türkiye’de önemli güç ve prestij kaybına uğradılar. Sosyal-demokratların içine düştükleri bugünkü durum, onları işçi sınıfı için bir tehlike olmaktan çıkarmıyor. Tersine, iktidardaki diğer sermaye partileri karşısında “muhalafet” durumuna geçtikleri için, tehlike daha da artmış bulunuyor. Sosyal-demokrat partiler, kendilerini, işçi sınıfı hareketi ile birlikte aynı “muhalafet” düzleminde göstereceklerdir. Bundan dolayı da burjuvaziye karşı gelişecek devrimci kitle hareketini kendi burjuva sosyal-demokrat potalarında toplamaya çalışacaklar. Burada tehlike iki yönden geliyor: Birincisi, sosyal-demokratların kapitalizme karşı gelişen proletarya hareketini kendi platformlarında bloke etmeleri; ikincisi de, proleter sosyalist hareketin kendi bağımsız “sosyalist platformlarından” uzaklaşıp burjuva sosyal-demokrat doğrultuda sapmaya uğramasıdır. Söz konusu gelişmeler, bizi, sosyal-demokrasi üzerine kısa bir belirleme yapmaya götürdü. Özel olarak da Türkiye’de sosyalistlerin “dönekleşip” kitlesel olarak sosyal-demokrat saflara gitmeleri, sosyal-demokrasinin sınıfsal özü üzerine belirlemeler yapmayı daha güncel hale getirdi. İşte proleter komünistlerin, sosyal-demokrasi üzerine belirlemeleri:

SOSYAL-DEMOKRASİNİN GEÇİRDİĞİ ÜÇ EVRE

Tekelci sermayenin uluslararası alanda politik hareketi olan sosyal-demokrasi, aynı zamanda sermayenin toplumsal bir hareketidir. Marx’ın belirttiği gibi “politik olmayan toplumsal hareket yoktur”. Sosyal-demokrasi politik bir hareket olarak aynı zamanda sermayenin toplumsal bir hareketidir. Bir politik hareket olarak sosyal-demokrasi yüz yılı aşan bir tarihe sahiptir. Geçen yüzyılın ortalarından bu yana, toplumsal değişime bağlı olarak sosyal-demokrasi de bir toplumsal hareket olarak değişime uğramıştır. Ancak sosyal-demokrasi hep sermaye sınıfının bir toplumsal hareketi olmadı; bu hareket ilk doğuşunda-proletaryanın politik bir hareketi olarak doğdu. Giderek, süreç içinde sermayenin bir politik hareketine dönüştü. Sosyal-demokrasinin geçirdiği evreler:

Proletaryanın politik hareketi olarak sosyal-demokrasi.

Sosyal-demokrat partiler geçtiğimiz yüz yılın ortalarından sonra proletaryanın sosyalist sınıf partileri olarak politik sahneye çıktılar. Marx ve Engels'in temellerini attığı, proletaryanın ilk uluslararası politik birliği olan **Birinci Enternasyonal**'den sonra çeşitli ülkelerde tek tek proleter partiler ortaya çıktı. Avrupa'nın en büyük ve devrimci partilerinden olan Alman Sosyal-Demokrat Partisi bu dönemde ortaya çıktı. İlk **Enternasyonal**'in dağılmasından sonra kurulan **İkinci Enternasyonal** işte bu sosyal-demokrat partiler tarafından oluşturuldu ve sürdürüldü. Bu dönem içinde faaliyet sürdüren sosyal-demokrat partiler içinde önemli ideolojik mücadeleler verildi. Bu partilerden en ünlüsü olan Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin ilk programı marksistler tarafından hazırlanmışken, daha sonra Lasal'cılar kendi programlarını partiye kabul ettirdiler. Bu partiler içinde, devrimci kanatla, ılımlı kanat; marksistlerle, oportünistler ve çeşitli politik akımlar arasında mücadele sürüp gitti. İç mücadelenin aldığı ideolojik biçim ne olursa olsun bu dönem kurulan sosyal-demokrat partiler doğrudan işçiler tarafından ve onların aydınları tarafından oluşturulmuştur.

İkinci Enternasyonal'den Ekim Devrimi'ne kadar kurulan proletarya partileri kendilerine sosyal-demokrat diyorlardı. 1890 ortalarından sonra kurulan Bulgar Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (BS-DİP), Rusya'da kurulan Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (RSDİP) ve Ukrayna'da kurulan Ukrayna Sosyal-Demokrat İşçi Partisi ve diğer ülkelerde kurulan proletarya partileri hep kendilerini bu isimlerle nitelendirdiler.

Sosyal-demokrat işçi partilerin oluşturduğu **İkinci Enternasyonal**, ilk dönemlerinde proletaryayı toplumsal devrime hazırlama yolunda önemli çalışmalar yaptı. Uluslararası koşulların geçici evrimci durumu koşullarında sosyalizmin yaygınlaşması için önemli adımlar atıldı. Enternasyonal'in ilk dönemlerinde, partilerin bir kısmı yasadışı örgütlenme ve çalışma yürüttü. Gene bu dönemde bu partiler, sermayenin ve devletin ağır baskıları ile karşı karşıya kaldılar. Ancak, daha sonra evrimci ve yasal çalışma **İkinci Enternasyonal** partilerinin başlıca çalışma biçimi oldu.

İkinci Enternasyonal'in proletaryaya ihanet edip sermayeye sığınması.

İkinci Enternasyonal oportünizmini yasallık besledi. Uluslararası koşullar yeni tip proletarya partilerini zorunlu durumu getirirken,

İkinci Enternasyonal partileri evrimci koşullar denk düşen parti ve mücadele biçimlerinde ısrar ettiler. Eski biçim yeni öze uymuyordu. Öze biçim arasında uzun süren çatışma ortaya çıktı.

Rusya’da Lenin önderliğindeki Bolşevikler, Bulgaristan’da D.Blogev’in önderliğindeki Dar Sosyalistler ve çeşitli ülkelerdeki bir avuç marksist çürümeye başlayan İkinci Enternasyonal içindeki yeni ve devrimci olanı temsil ediyorlardı. İkinci Enternasyonal önderleri ve partileri, İkinci Dünya Savaşı koşullarında “anavatan savunması” adı altında kendi burjuvalarını destekleyerek, proletaryanın davasına tam anlamıyla ihanet ettiler. İkinci Enternasyonal’in oportünist önderleri Kautsky ve diğerleri tamamen burjuvaziye sığındılar. Savaş boyunca İkinci Enternasyonal’in çöküşü kaçınılmaz hale geldi ve çöktü. Lenin ve diğer ülkelerdeki marksistler yeni temellerde yeni bir enternasyonalin kurulması gerektiğini belirttiler.

Bu dönem boyunca, İkinci Enternasyonal’in partileri, oportünist ve sosyal-şoven partiler durumuna gelip burjuva saflara sığınınca, uluslararası devrimci proletarya hareketi için yeni bir enternasyonalin oluşturulması zorunlu hale geldi.

Lenin, daha Ekim Devrimi öncesinde yazdığı Nisan Tezleri’nde İkinci Enternasyonal partileri ile isimlendirmede de ayrılmak gerektiğini belirtiyordu.

“İşte bir başkası: Bizim adımızın ikinci kısmı (Sosyal-demokratlar) da bilimsel olarak doğru değildir. Demokrasi, bir devlet biçimidir. Oysa bizler, marksistler; her türlü devlete karşıyız.”(1)

Lenin, bilimsel olarak doğru olacak ve proletaryanın bilinçlenmesine katkıda bulunmak için sosyal-demokratlar adının **komünist** olarak değiştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. İkinci Enternasyonal’in rezilce çöküşünden sonra kurulan **Komünist Enternasyonal (Komintern)** kendine komünist diyen partilerce oluşturuldu.

Komünist Enternasyonal’e katılmanın koşulları belirtilirken Lenin’in daha önce belirlediği adlandırma sorunu “21 Şart” içinde belirtildi.

“17. Bununla bağlantılı olarak, Komünist Enternasyonal’e üye olmak isteyen bütün partiler; adlarını değiştirmek zorundadırlar. Komünist Enternasyonal’e üye olmak isteyen her parti, şu ya da bu ülkenin Komünist Partisi (Komünist Enternasyonal Seksiyonu) adını taşımak zorundadır. Adlandırma sorunu sadece biçimsel bir sorun değil, son derece önemli bir siyasal sorundur. Komünist Enternasyonal, bütün burjuva dünyasına ve sarı Sosyal Demokrat Partilere savaş açmıştır. Komünist Partilerle, işçi sınıfına ihanet etmiş eski resmi sosyal demokrat veya sosyalist partiler arasındaki farkın her basit emek-

çinin kafasında açığa çıkması zorunludur.”(2)

Komünistlerle, sosyal demokratlar her bakımdan birbirinden tamamen ayrı durumda ve bir savaş halinde mücadeleyi sürdürdüler. Komünist partileri bu savaşı proletaryaya dayanarak sürdürürken, sosyal demokratlar ise burjuvaziye dayanarak sürdürdüler. Böylece, sosyal demokrasi, artık tamamen sermayenin bir politik hareketine dönüştü.

Sermayenin Politik Bir Hareketi Olarak Sosyal Demokrasi

Sosyal demokrasi proletaryanın bir politik hareketi olmaktan çıkıp, sermayenin hareketine dönüştü. Sosyal demokrasinin bundan sonraki tüm hikâyesi onun sermayenin politik bir hareketi olduğuna dairdir. Sosyal demokrasinin İkinci Dünya Savaşı öncesi ve sırasındaki durumuna daha sonra komünistlerle sosyal demokratların ittifakı sorununda değineceğiz. Sosyal demokrasi İkinci Dünya Savaşı sonrası faşizmin yıkıldığı koşullarda, Avrupa da tekelci sermayenin önemli bir politik hareketi olarak sahneye çıktı. Faşist partilerin ve getirdikleri faşist düzenin yıkılması sonucu bu sefer, tekelci sermaye açısından sosyal demokrat partilerin önemi öne çıktı. Sosyal demokrat partiler kimi ülkelerde “sosyal demokrat” kimilerinde “sosyalist” ve kimilerinde ise “işçi partisi” adını almakla birlikte bunların tüm politik özleri aynıdır. Bu partiler uzun süredir Sosyalist Enternasyonal adı altında çalışma sürdürüyorlar.

Emperyalist ülkelerde sosyal demokrasi, finans-kapitalin emrinde çalışan “güvenilir” bir politik akımdır. Emperyalist ülkelerdeki çeşitli burjuva partileri (muhafazakârlar, liberaller vs.) ile sosyal demokratlar arasında her hangi bir farklılık kalmamıştır. Aralarındaki farklılık; bazen biri iktidar olur bazen diğeri. Hepsı bu kadar. Örnek verecek olursak, İngiltere’de, İşçi Partisi ile Muhafazakâr Parti arasında çok önemli fark yoktur. Her iki parti de İngiliz emperyalizmine hizmet eder. Her iki parti de emperyalist politika izler. Aynı durum Almanya, Fransa ve İsrail için de aynıdır. İsrail’de Likut Partisi ile İşçi Partisi arasında hiç bir fark yoktur. Her iki parti de siyonizmi yayar. Her iki parti de Filistin halkını ezer. Sosyal demokratların örnek bölgesi olan Kuzey Avrupa’da da değişen bir durum yoktur. Sosyal demokratların on yıllar boyu yönetimde olduğu İsveç’te, işçi sınıfının sömürüsü baskı altında tutulması ve finans kapital diktatörlüğü uygulandı. İsveç, dışta da kapitalist, gerici bir politika izledi. Sosyal demokratları tüm kapitalist ülkelerde (özellikle tekeliğin egemen olduğu ülkelerde) aynı politik duruma getiren ve diğerk tekelci sermaye partileri ile aynı düzleme getiren olay, tekeliğin egemenliğidir. Eğer bir ülkede tekeli-

lik ekonomik ve politik gücü elinde bulunduruyorsa buralarda tüm sermaye partileri sırtlarını bu en büyük güce dayamak zorundadır. Politika ekonominin yoğunlaşmış ifadesidir. Eğer ekonomik yaşamda tekelleşme gerçekleşmişse ve sermayenin yapısında daralma ve merkezileşme oluşuyorsa, buna bağlı olarak da politikada daralma ve merkezileşme oluşur. Ekonomik gücü ellerinde bulunduranlar, bunun sayesinde politik gücü de ellerinde bulundururlar. Sosyal demokrasi bunun dışında kalmaz. Tekelciliğin egemen olduğu ülkelerde ancak ve yalnızca proletaryaya dayanan bir devrimci sınıf partisi, ekonomik gücü ellerinde bulunduran tekellerden bağımsız bir politik hat izleyebilir. Burjuva partilerin tümü, sırtlarını tekellere dayanmak zorundadır.

Burjuvazinin diğer partileri ile sosyal demokratlar arasında sınıfsal ve politik özde bir farklılık yoktur. Ancak, yöntemlerde belirli farklılıklar vardır. Sosyal demokratlar, kapitalist düzenin daha uzun yaşaması için bu doğrultuda bir politika izlerler. Onlar, kapitalizmin “vahşi” görünen yönlerini örterler. Gene onlar sermayenin emekçilere yönelttiği demir yumruğu, kadife bir eldivenle örterler. Görevleri kapitalizmi “ehlileştirmektir.” Bu ara yalnızca kapitalizmin sivri yönlerini törpüleyip onu ehlileştirmekle kalmaz emekçi kitleleri de kapitalizm doğrultusunda “ehlileştirmeye” uğraşırlar. Bunun için diğerlerinden farklı olarak, “sosyal-devlet” “sosyal güvence” önerirler. Politik alanda ise, finans kapitalin diktatörlüğünün üstünü örterler. Bundan ötürü, sosyal demokrasi, işçi sınıfı için son derece tehlikelidir. Tehlikeli bir düşman, sosyal demokrasinin hegemonya kurduğu ülkelerde işçi sınıfı ve diğer emekçiler iki hegemonyaya karşı mücadele ederler: burjuva hegemonyası ve sosyal demokrat hegemonyanın kırılması mücadelesi. Gerçek yaşamda, sosyal demokrat hegemonya, sermayenin hegemonyasından başka bir şey değildir. Bununla birlikte, ideolojik olarak ve politik olarak sermaye hegemonyasını gizlediği için, emekçilerin karşısına “ayrı” bir hegemonya gibi çıkarlar. Bunun için sosyal demokratların iktidarda olduğu ülkelerde, işçi sınıfı sosyal demokrat hegemonyayı kırmadan, burjuva hegemonyayı kıramıyor.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: sosyal demokrasi artık yalnızca sermayenin bir politik hareketi değildir, sosyal demokrasi artık tekeli sermayenin temel toplumsal dayanaklarından biridir.

TÜRKİYE’DE SOSYAL DEMOKRASİ

Türkiye’deki sosyal demokrasi hareketi sonuç olarak uluslararası sosyal demokrasi akımından ayrı değildir. Bu, doğuşu ve gelişimi de aynıdır anlamında değil. Türkiye’deki sosyal demokrasi, Avrupa’daki sosyal demokrat partiler gibi, proletaryanın bir hareketi olarak ve

marksist kökenli partiler olarak doğup, gelişmedi. Kendilerine sosyal demokrat diyen (SHP ve DSP) dünün CHP'sinin bölünmüş halidir. Dünün CHP'si ise, kökü Osmanlı İttihak-i Terakkiye dayanan cumhuriyetin kurucu partisidir. Bu parti ta başından beri, gerici burjuva diktatörlüğü uygulamış olan bir burjuva partisidir. CHP, başından beri devleti ve merkezi otoriteyi temsil etmiş ve doğrudan bu otoritenin, yürütücüsü olmuştur. Aynı CHP, Tek parti dönemi boyunca emekçileri ve Kürt halkını ezmenin ve sömürmenin sembolü olmuştur. 1923'ten, 1950 yılına kadar yapılmış ne kadar baskı ve katliam varsa bu parti iktidarı tarafından gerçekleştirilmiştir. Aynı parti, ikinci dünya savaşı yıllarında Nazi Almanya'sının müttefikidir. Bu dönemde halk üzerindeki baskıyı en üst noktaya çıkarmıştır. CHP, 1950'li yıllarda DP iktidarı yıllarında muhalefete düşmüş ve bu yıllar boyunca eski görüntüsünü değiştirmeye çalışmıştır. Ancak, bu tamamen görüntüyle sınırlı olmuştur. CHP, politik özünde hiç bir şey değiştirmemiştir. CHP, 1965 koşullarında, emekçi kitlelerin sola doğru kayması ve bunun sonucu TİP'in 15 milletvekili çıkarması karşısında endişeye kapılmış ve kitlelerin sosyalizme doğru yönelmemeleri için biçimsel değişikliğe giderek "ortanın solu" görüşünü ortaya atmıştır. "Ortanın solu" politikası CHP'nin sınıfsal ve politik özünde bir değişiklik getirmedi. Değişen biçimdi, görüntüydü. Bu görüntü daha sonra 1973'te Ecevit tarafından geliştirildi ve "hakça düzen" hedefi ile kitlelerin karşısına çıktı. Bu tarihten sonra CHP kendisini sosyal demokrat olarak isimlendirdi. Gerici bir burjuva partisi olarak CHP, tek parti döneminde bir iktidar partisi olarak kitlelerden epey uzakta ve tepesinde, daha sonra 1950'li yıllarda ve 1960 darbesi sırasında ve sonrasında ve 1973'e kadar kendini "muhalefet" olarak göstermiş ve emekçi kitlelerin eylemlerini kendi platformunda toplamaya çalışmıştır. Bunda belli oranda başarılı da olmuştur. Bu başarıda MDD'cilerin payı büyük olmuştur. MDD'ciler CHP'yi yanlış olarak "küçük burjuva dönüşümcü parti" olarak nitelendirmiş ve uzun süre bu partiyi desteklemişlerdir. Bugün halen bütün oportünistler ve reformistler sosyal demokrasiyi yanlış gösterip, işçilerden bu parti için destek istiyorlar. 1960'lı yılların TİP'i TKP'si ve MDD'si, 1973'ten sonra daha başka çeşit "sosyalist" gerici burjuva partisi, CHP'yi "ilerici küçük burjuva partisi" olarak gösterip, bu partinin teşhirini yapmadılar. Bugün eğer sosyalistler "dönekleşip" kitlesel olarak sosyal demokrat saflara gidiyorlarsa, bunun bir nedeni de, sosyal demokrasi ile ayırım çizemeyen "sosyalistlerin" tutumudur. Daha dün Dev-Yol, Kurtuluş gibi hareketler TKP'den aşağı kalmayarak CHP'cilik yaptılar. Bugün bu hareketlerin tabanının kendini sosyal demokrat olarak görmesi bu oportünist politikasının doğal

sonucudur.

SHP ve DSP tekelci sermayenin birer politik partisinden başka bir şey değİller. Bu partilerle, tekelci sermayenin diğİer partileri arasında bir fark yoktur. Hatta Ecevit'le faşist Türkeş şovenizmde birleşmişlerdir. Ecevit, kendi çizgisine "ihamet" etmedi. Tersine, CHP çizgisini ortaya koyuyor. Ecevit, Atatürk yayılcılığını yürüten ve savunan bir insandır. Atatürk ve CHP, Kürdistan'ı ve Hatay'ı ilhak ve işgal etti, Ecevit de Kıbrıs'ı, politika aynı. Yalnızca Ecevit, bu politikayı "fiili sınırların" ötesine vardiirmek istiyor. Kemalist politika ile Türkeş'in politikası arasında ne fark var ki. Tekelciliğın, ekonomik ve politik yaşamda egemen olduğu koşullarda, burjuva partiler açısından farklılık olmadığını söyledik. Söylediklerimiz, Türkiye'deki sosyal demokrasi için de geçerlidir.

BİR BURJUVA HAREKETİ OLARAK SOSYAL DEMOKASİNİN DEĞİŞMEYEN POLİTİKASI: ANTI-KOMÜNİZM

Sosyal demokrasi bir burjuva hareketine dönüştükten sonra, bir burjuva hareketi olarak değışmeyen politikası her zaman anti-komünizm olmuştur. Sosyal demokrasi, faşizm öncesi Avrupa'sında anti-komünizmi yayararak, faşizmin güçlenmesinin yollarını açmıştır. Sosyal demokrasinin 1920–1930 yılları arasında oynadığı bu rolden ötürü **Komintern**, o zaman için sosyal demokrasi için "sermayenin temel toplumsal dayanağı" ifadesini kullanmıştır. Sosyal demokratlar, faşizmin iktidarı ele geçirmesi öncesinde, finans kapitalin, emekçi kitlelere uyguladığı "beyaz terör" politikasının taraftarları olmuşlardır. Almanya'da Hitler faşizminin iktidara gelmesinin bir sorumlusu da sosyal demokratlardır. Sosyal demokratlar Weymer devletinin işçi sınıfına ve komünistlere yönelttiği "beyaz terör" karşısında tutum alacağına, tersine sermayenin terörüne karşı mücadele eden komünistlere karşı çıkararak faşistlerin güçlenmesine yol açtılar. Yine aynı sosyal demokrat parti (SPD) Hitler iktidara geldiğinde, onu yasal bir hareket olarak nitelendirdi ve karşı mücadeleye girişmedi. SPD kendi denetimindeki kitle örgütlerini ise, faşizm karşısında pasifize etti. Sonuçta, SPD'nin anti-komünizmi faşizmi önleyememiş ve faşizmin durumunu sağlamlaştırmasını sağlamıştır. Faşizm ve savaş yılları boyunca sosyal demokratlar, gerici anti-komünist politikalarını yumuşatmışlardı. Ancak, ortadan kaldırmadılar. 1945'ten sonraki Avrupa koşullarında, yani "soğuk savaş" yıllarında sosyal demokratlar belli bir süre için hafiflettikleri anti-komünizme aktif olarak yeniden başvurdular. Sosyal demokratların anti-komünist politikaları "soğuk savaş"ın tüm yılları

boyunca sürdü. Öyle ki, sosyal demokratlar burjuvaziye şunu ispat etmeye çalışıyorlardı: işçi ve diğer emekçi kitlelerin sosyalizme yönelmelerini en iyi biz önleriz. Anti-proleter ve anti-komünist politika sosyal demokratların politik varlıklarının olmazsa olmaz koşulu oldu.

Türkiye’de Ecevit ve partisi bu politikayı yıllardır savunuyorlar. Yakın tarihi ve Ecevit’in gelişmesini bilen herkes bilir ki, bu adam ve partisi sermayeye sürekli olarak şunu söylemiştir: Türkiye’de emekçi kitlelerin sosyalizme yönelmelerini en iyi biz önleriz. O’na göre diğer burjuva partileri başvurdukları yöntemlerle emekçi kitleleri komünistlere doğru itiyordu. Böylece açıkça anlaşılıyor ki, sosyal demokrasinin politikasının özü anti-proleter ve anti-komünizm temeline oturtulmuştur. Sosyal demokrasi sermayenin politik bir hareketi olarak doğasına uygun olanı yapıyor. Buna karşılık proletarya devrimi de kapitalizmi ve onun tüm politik hareketlerini tarihe gömecektir. Sosyal demokrasi de bu politik hareketler içinde olacaktır.

KOMÜNİSTLERLE SOSYAL DEMOKRATLARIN “İTTİFAK”I SORUNU

Uluslararası komünist hareket arasında 1920’li yıllardan bu yana en çok tartışılan konulardan biri sosyal demokratlar karşısında alınması gereken tutum sorunu olmuştur. Bu alanda şimdiye kadar ortaya konan somut politikalar var. Öncelikle bunun üzerinde durmak gerekiyor. Komünist partileri 1920–1930 yılları arasında sosyal demokrasiyi “sermayenin temel toplumsal dayanağı” olarak nitelendirmiştir. Komünist partiler bu yıllarda sosyal demokratlarla “savaş halindeydi”. Bu politikanın doğal sonucu olarak, sosyal demokrasi ile her hangi bir “ittifak” politikası izlenmiyordu. Komünistler “savaş halinde” oldukları bir politik akımla her hangi bir “ittifak” politikası izleyemezdi. Daha sonraki yıllarda sosyal demokrasinin politik ve sınıfsal özünde her hangi bir değişiklik olmadığı halde; o dönemin faşizm ve savaş hazırlıkları koşullarında, komünistlerin bu akıma karşı yaklaşımlarında değişikliğe gidildi. **Komintern**’in söz konusu dönemin somut uluslararası koşulları altında sosyal demokratlara karşı izlediği “ittifak” politikasını doğru olarak kabul ediyoruz; ancak, yalnızca o günkü koşullarda. Bu döneme ilişkin politikaları doğru olarak halen kabul ederken, belki de biraz “muhafazakâr” davranmış oluyoruz. Bu, bir anlamda böyledir. Bilmek gerekir ki, biz proleter komünistlerin belirli dönemler için doğru saydığımız politikalarla ortaya koyduğumuz “muhafazakârlığımız” görecelidir; devrimciliğimiz ve diyalektik yaklaşımlarımız ise **mutlak** olandır. Bu anlamda, biz, ancak belirli bir dönem için doğru kabul ettiğimiz bir politikayı, başka bir dönem için

yanlış görebiliriz. Bu çerçevede, Komintern'in 1930'lu yıllarda sosyal demokrasiye karşı izlediği politikayı doğru kabul ederken; daha sonra, İkinci Dünya Savaşı sonrası çeşitli komünist partilerin, sosyal demokratlarla arasındaki "ittifak" politikasını yanlış buluyoruz, Çünkü sosyal demokrasi ile "ittifak" 1930'lu yılların faşizm, savaş tehlikesi ve savaş koşullarında doğru olabilirdi. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra hem uluslararası koşullarda önemli bir değişim olmuş ve hem de sosyal demokrasi finans kapitalin temel toplumsal dayanaklarından biri durumuna gelmişti. Bu koşullarda halen eski yaklaşımlarda ısrar etmek olsa olsa "sınıf uzlaşmacı" bir politika olabilirdi.

1945'li yıllardan sonraki "soğuk savaş" yıllarında Avrupa, Orta Doğu, Güney Asya ve yakın tarihte Latin Amerika ülkelerinde daha çok oportünist ya da oportünizme yakın politika izleyen komünist partiler sık sık sosyal demokrat partileri desteklemiş ve bir çok yerde onları iktidara getirmiştir. Sonuçta iktidara gelen sosyal demokratların izledikleri tüm emperyalist ve gerici politikalara destek verilmiş olundu. Sosyal demokrat iktidarlar yıprandıkça, onlara destek veren komünistler de yıpranmaya başladılar. Bu yıllar boyunca sosyal demokratlarla "ittifak" ilişkilerinde hep proletarya ve komünistler zararlı çıkmıştır. Komünistler hem sosyal demokratlarla aynı politik platforma düşmüş ve hem de bunun sonucu olarak proletaryanın sosyalist çizgisinden uzaklaşmış oldular. Bir de dönüp geriye bakıldığında görüldü ki, komünist partileri proletaryanın sınıf konumundan epey uzaklaşmışlar. Yakın zamanda hem Latin Amerika ülkelerinde ve hem de Güney Afrika ülkeleri komünistlerinde izlenen politikanın yanlışlığı konusunda çeşitli görüşler ortaya çıkmaya başladı. Tabii ki arkada büyük bir tahribat bırakarak.

Uluslararası sosyal demokrasi, tekelci sermayenin bir politik gücü olarak proletaryanın düşmanı bir burjuva akımıdır. Sosyal demokrasi on yıllardır "soğuk savaş" biçiminde de olsa, uluslararası devrimci proletarya hareketi ile "savaş halindedir". Proletarya ile "savaş halinde" olan bir burjuva akımla herhangi bir "ittifak" biçimi ne olursa olsun, proletaryaya tam bir ihanet olur. Şimdiye kadar hiç bir politik akım "savaş halinde" olduğumuz burjuva akımlarla "işbirliği" yaparak, oportünizm kadar, devrimci proletarya hareketine zarar vermemiştir.

Türkiye'de kendisini sosyal demokrat olarak gören dünün CHP'si bugünün SHP'si ve DSP'si ile "ittifak" öneren ve yapmaya çalışan TKP, TİP, TSİP, MDD çizgisinde hareketler, kendine "sol" ve "devrimci" diyen pek çok sağ ve "sol" oportünist hareket de aynı biçimde izlenen yanlış politika sonucu proletaryayı burjuvazi karşısında eli

kolu bağılı duruma getirmişlerdir. Bugün hala bunun acısını çekiyoruz. Bugün pek çok sosyalist işçi ve aydın sosyal demokratları kendisine; kendisini de sosyal demokratlara yakın hissediyor ve gidip bu partilerde çalışıyorsa bunun bir nedeni de, işte izlenen bu oportünist politikadır. Dünün CHP'si, bugünün SHP'si ve DSP'si, tekelci güçlerin gerici, şoven, yayılmacı, baskıcı politik güçlerinden biridir. Devrimci proletarya hareketinin, bu karşı-devrimci gerici politik güçle herhangi bir "ittifak" sorunu yoktur ve olması düşünülemez. Proletaryanın devrimci sınıf savaşı, sosyal demokratlarda içinde olmak üzere tüm sermaye güçlerine karşı verilerek zafere ulaşacaktır. Proletarya iktidara, bu burjuva politikasını yenerek yürüyecektir.

TÜM BURJUVA PARTİLERİ KARŞISINDA AYRI ÖRGÜTLENMEK VE MÜCADELE ETMEK

Sosyal demokrat partiler sınıfsal olarak burjuva partileri olmakla birlikte, her hangi bir burjuva partisi olmayıp, burjuvaların en irileri ve tekelcilerin partileri durumundadırlar. Türkiye işçi hareketi içerisinde her zaman sosyal demokrat parti hem sınıfsal özünden ayrı gösterildi, hem de sınıfsal özünün burjuva olduğunun gösterilmesi zorunluluğuyla karşı karşıya kalındı. Bu defa bu partinin büyük sermayenin partisi olduğu gerçeği gizlenmeye çalışıldı. Yazımızın başlarında da belirttiğimiz gibi, burjuvazinin gerici partileri, tersine çevrilip "ilerici" olarak gösterildi. Hâlbuki bu partiler birer burjuva partisi olarak sırtlarını büyük sermayeye dayamışlardır. Bugün sokaktaki insan bile Vehbi Koç'un eski CHP'li olduğunu ve yıllarca bu partiye destek verdiğini biliyorken, oportünistler, sokaktaki adamın bildiği gerçeği bile gizleyecek kadar, burjuvadan daha burjuva hale geldiler. Gene her insan 21 Ekim seçimlerinden "yenilgi" ile çıktığı için tekellerin nasıl üzüntü duyduğunu televizyonlardan öğrendi. Bu, yeni bir durum değildi. CHP, SHP ve DSP her zaman büyük sermayenin partileri olarak hareket ettiler. Bu partilerin durumunu zaten ortaya koymuş durumdayız. Burada üzerinde durulması gereken emekçi kitleleri, burjuva partilerinin destekçisi durumuna getiren burjuvalardan daha burjuva olan 'sol' çevrelerdir.

Birbirleriyle olan tüm satışmalarına rağmen sağ oportünizm ve 'sol' oportünizm kitleleri sosyal demokratların destekçisi yapma noktasında birleşmişlerdir. Her iki kesimin destek gerekçesi ayrı olmuştur Ancak, sonuçta değişen bir şey olmamıştır. Kitleler, sosyal demokratların denetimine sokulmuştur. Emekçi kitlelerin sosyal demokratların denetimine sokulması açıkça, onların devletin egemenliği altına sokulması anlamına gelir. Çünkü sosyal demokratlar her zaman bir "dev-

let” partisi olmuşlardır. Onlar, kendilerini, her zaman TC Devletinin yaratıcısı ve kurucusu olarak görmüşler ve ne yapmışlarsa bu burjuva devletin ayakta kalması ve emekçi kitleler üzerinde bir baskı aracı olarak kalması için yapmışlardır. Oysaki dünün ünlü oportünistleri, TKP, TİP ve TSİP’in her zaman için görevi işçilerin gerçek hedefini saptırıp, emekçi kitleleri sürekli olarak burjuva hegemonya altında tutmak olmuştur. Onlarda ne yaptılarsa, proletaryayı burjuvazinin destekçisi konumuna düşürmek için yapmışlardır. Bu dağılıp giden oportünistlerin yanında MDD’ciler, Dev-Yol, Kurtuluş ve başka oportünist hareketler, sosyal demokratlardan yararlanma adına, işçi sınıfını, burjuvazinin destekçisi yapmışlardır. Bu hareketlerin sözünü ettiğimiz politikası halen değişmiş değildir. Kurtuluş hareketi, ufak tefek değişiklikler yapmakla birlikte oportünist politikasında her hangi bir köklü değişiklik yapmamıştır. Dev-Yol ise, SHP karşısında gösterdiği alçakça durumuyla, sosyal demokratların ‘sol’dan destekçisi olmaya devam ediyor.

Kitle örgütleri açısından durum nedir?

Türkiye’de kitle örgütlerinin yönetimi, eğer sarı sendikacıların elinde değilse bile, onları aratmayacak olan oportünistlerin, reformistlerin elinde olmuştur. Bu örgütlerden DİSK, tüm faaliyet yılları boyunca hep CHP’nin destekçisi oldu. Bu sendikanın yönetimleri zaman zaman değişti ancak, CHP’ye destek politikası hiç değişmedi. 21 Ekim seçimlerinde de DİSK aynı geleneği sürdürerek, işçileri SHP’yi desteklemeye çağırdı. Onların politikalarına yön veren burjuva uşaklığıdır. Geçmişte ne zaman CHP hükümeti kurulsa, bir bakmışsın DİSK grevlere hemen son vermiş. Böylece işçileri tam anlamıyla sermayenin bu gerici partisinin destekçisi durumuna sokuyordu. DİSK’in burjuva partiler karşısındaki tutumu, diğer kitle örgütleri için de geçerlidir. Son seçimlerde kitle örgütleri gazetelerdeki boy boy ilanlarla, kitleleri SHP’yi desteklemeye çağırdılar. CHP, SHP ve DSP’nin kitleleri düzen ve devlet sınırları içinde tutma rolünden ötürü, sermaye için her zaman büyük yeri vardır. Ne zaman, sosyal demokratlar zayıf düşseler ve kitleleri etkileme gücünü yitirseler, bir bakmışsın büyük sermaye bu durumdan son derece derin üzüntü duyuyor. Büyük sermaye SHP ve DSP’yi desteklemekle ne yaptığını çok iyi biliyor; burada kendi sınıf çıkarları açısından yanlış yolda olan işçilerdir ve emekçilerdir.

İşçi sınıfının gerçek kurtuluşu için, proleterlerin tüm mülk sahibi partiler karşısında, onlardan ayrı olarak örgütlenmesi gerektiğini marksistler bundan tam 130 yıl önce belirttiler. Bu temel marksist önerme, o zamandan bu yana uluslararası devrimci proletarya hareketinin temel

bir anlayışı olmuştur. Proletarya, burjuva partilerinden ayrı olarak, kendi devrimci sınıf partilerinde örgütlenmeden, kendi kurtuluşunu gerçekleştiremeyeceği gibi, doğru bir bilinç de sağlayamaz. Bizde, burjuva partilerinden ayrı sosyalist ve devrimci örgütler kurulmakla birlikte, bu örgütler burjuvazinin belli kesimlerini kendilerine hep yakın gördüler ve gösterdiler. Sonuçta ayrı örgütlenmenin asıl anlamı ortadan kalkıyor yerini, sosyal demokratların örgütlü desteklenmesi alıyordu. Olan kesinlikle budur. Oysa temel çelişmesi emek-sermaye arasındaki çelişme olan, uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarının olduğu bir burjuva toplumda, toplumun ayrı ayrı sınıflarına dayanan partiler arasında her hangi bir yakınlık olamaz. Çıkarları birbiriyle uzlaşmayan proletarya ve burjuvazinin birbirine yakınlığı nesnel ekonomik duruma aykırıdır. Görev, proletaryayı kurtuluş mücadelesinden vazgeçirip, kapitalist düzen sınırları içinde tutmak olunca, ekonominin tüm yasaları bir kenara itiliyor. Oportünistler ve onların yönetimde olduğu sendikalar tam da bunu yapıyorlar. Proleter komünistler açısından burjuvazinin, işçileri aldatmak için başvurduğu “toplumsal barış” ve “sınıfsal barış” aldatmacasına karşı mücadele, son derece yaşamsaldır. Burjuvazinin aldatmacalarına karşı sınıf mücadelesi ve proletarya diktatörlüğü için mücadele, en geniş alanlarda sürdürülmelidir. Bizim için esas olan proletaryanın ekonomik kurtuluşudur ve proletaryayı buraya götürecek olan proletarya diktatörlüğüdür. İşçi kitleleri içinde bu görüşleri ne kadar yaygınlaştırırsak, o kadar işçileri sermaye partilerinin destekçisi durumundan çıkarırız. Proletarya, kurulu kapitalist düzene karşı eleştiri silahını bir silah olarak iyi kullanmalı. Atış hedefine kesinlikle varmalıdır.

Burjuvazi ve oportünistler ne kadar engellerse engellesinler, burjuva iktidarının yıkılışı ve proletarya önderliğindeki demokratik halk devriminin zaferi, buradan kesintisiz olarak sosyalizme ulaşma aynı biçimde kaçınılmazdır.

Devrimci Emek
Kasım-1991
Sayı: 8

Kaynak:

1- Lenin-Nisan Tezleri (Sf. 64)

2- III. Enternasyonal (Sf. 33-34)

TÜM ULUSLARDAN İŞÇİLERİN ORTAK ÖRGÜTLENMESİ VE MÜCADELESİ DEVİRİMİN ZAFERİNİN ÖN ŞARTIDIR

Ulusal azınlıkları ve milliyetleri baskı altında tutan ve sömüren Türkiye kapitalist düzeni, “ulusal sorun” denen sorunun esas nedenidir. Kapitalist düzen, aynı zamanda ulusal sorunun çözüm yollarını ve bu çözümü gerçekleştirecek olan devrimci gücü yaratarak bize göstermektedir.

Kürt Halkının ulusal bağımsızlık ve sınıfsal kurtuluşunu içeren toplumsal kurtuluş mücadelesi, son 20 yılda önemli bir gelişme gösterdi. 20 yıl önce, Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO) ile uzun bir aradan sonra, yükselmeye başlayan Kürt halkının kurtuluş mücadelesi, aynı zamanda THKO’nun verdiği devrimci mücadeleden de etkilenerek, büyük bir gelişme gösterdi. Kürt halkının mücadelesinin en yaygın ve yoğun dönemi ‘genel olarak tüm Türkiye ve Kuzey Kürdistan’daki sınıf mücadelesinin yaygınlaşma, yoğunlaşma ve sertleşme yıllarına denk düşmektedir. Kürt halkının kurtuluş mücadelesi, 90’lı yıllara doğru ve sonrasında en kitlesel boyutlara ulaştı. Açık ki, mücadelenin kitlesel boyut kazanmasında yıllardır verilen silahlı mücadelenin belli bir yeri vardır. Yükselen kurtuluş hareketi, silahlı eylemlerle başlamadı; tersine, silahlı eylemlerin kendisi, daha önce verilen kitle mücadelesinin bir ürünü olmuştur. Gerilla eylemi, varolan mücadeleyi hızlandırmış ve daha da sertleşmesini getirmiştir. Kürt

halkı ulusal baskı ve sömürü altında, kurtuluş mücadelesinin zengin sayılabilecek çeşitli biçimlerini üretebilmiştir.

Kürt halkının çeşitli biçimler altında gelişen ve zaman zaman, kimi alanlarda taşlı ayaklanmaya kadar varan kurtuluş mücadelesi, Türk burjuvazisini ve resmi politikayı açmazlarla yüzyüze bırakmıştır. Ulusal baskı ve ilhakçılık Türk burjuvazisinin, ulusal sorundaki temel açmazıdır. Şoven burjuva sınıf, bu açmazdan biraz olsun kurtulabilmek için, son yıllarda politik manevralara başvurmaya başladı. Özal hükümeti ile başlayan ve Demirel-İnönü Hükümeti ile geliştirilmek istenen manevranın özü şudur: Kürt halkı, Türkiye halklarıyla birlikte, burjuva egemenliği ve devleti yıkacak bir toplumsal devrime yönelmektense, Türk burjuva egemenliği ve ulusal baskısı altında kalmayı garantileyen sınırlı bir “kültürel özerklik” daha iyidir. Kültürel özerklik tezi, şimdi Avrupa ve ABD emperyalizmi tarafından da kabul görmüş durumdadır. Emperyalistlerin “Kürt halkının hakları” olarak gördüklerinin hepsi budur. Emperyalist güçler tarafından desteklenen DYP-SHP hükümetinin ortak protokolünde Kürt halkının kendi “ulusal kimliğini” kullanabileceği söyleniyor. Bunun bir parçası olarak, bir Kürt Enstitüsü’nün bile kurulabileceğinden söz ediliyor. Yine, Özal’ın yaptığı aldatmacaya başvuruluyor ve Kürt halkının kendi dilini “serbestçe” kullanabileceği söyleniyor. Hükümetlerin başvurdukları aldatmaca, etkisini Kürt ulusal hareketi içinde ve Türkiye sol hareketi içinde hemen gösterdi. Ulusal mücadele yanlıları ile reformistler aldatmacayı “olumlu bir adım” olarak nitelendirdiler. Ulusal kültürel özerklik görüşü zaten bir aldatmacadır. Bu tez, burjuvaziye ve burjuvazinin etkisi altındaki küçük burjuvalara ait bir tezdır. Tez, ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmeleri hakkının reddidir. Türk burjuvazisinin gündeme getirdiği bu demagoji yeni değildir ve de Türk burjuvazisine ait değildir.

Şimdiye kadar her egemen ulus ve onun egemen sınıfı, ezdiği ulusun mücadelesi ileri boyutlar kazandığı zaman, bu mücadelenin kendisi için “tehlikeli sonuçlara” varmaması için; sırf kendi egemenliğini ve sömürsünü devam ettirmek için kısmi ve sınırlı haklar vererek, egemenliğini sürdürmek ister. İster kültürel özerklik olsun ister, bölgesel özerklik olsun tüm bu tezler, egemenliğini güvence altına almak için, ulusal baskıyı sürdüren burjuvazinin tezleri olmuştur. Daha önce de belirttik, bölgesel özerklik ezilen bir ulusu ezilmişlikten ve egemenlik altından çıkartmaz; tersine, ezen ve egemen ulusun egemenliğini ve baskısını güvence altına alır. Demek ki, Türk burjuvazisi de, tüm başka ulusları ezen ve köleleştiren egemen uluslar gibi, kendi egemenliğini güvence altına almak istiyor. Kürt ulusal güçleri-

nin ve Türkiyeli reformistlerin “olumlu ve ileri bir adım” dedikleri şey, aslında burjuvazinin Kürt halkını baskı altında tutma ve bu ulusal baskı politikasını sürekli kılmak istemesinden başka bir şey değildir. Kim kimi aldatıyor? Hem Türk burjuvazisi ve hem de onun politikasını ezilen Kürt halkına kabul ettirmeye çalışanlar, Kürt halkını aldatıyorlar.

Şu yaşanan durum ders vericidir. Irak’ta, 1970’te, Molla Mustafa Barzani ile Saddam yönetimi arasında Güney Kürdistan’da “geniş kapsamlı bölgesel özerklik” anlaşması imzalandı. Özerklik anlaşması hiç bir zaman gerçek anlamda uygulanmadı. Kürt temsilcilerinin yaptığı özerklik anlaşması, verilen mücadelenin etkisinin yanında, bölgesel sorunların ulaştığı o günkü düzeyin bir sonucuydu. Bölgesel sorunlar (Irak-İran arasındaki sorunlar) çözüldünce, Saddam yönetimi tek taraflı olarak anlaşmayı bozdu ve Kürt halkına karşı kanlı bir saldırıya girişti ve Kürt peşmergeleri yıllarca kendilerini toparlayamayacakları bir yenilgi aldılar. Konumuz, Irak yönetimi ile Kürt temsilciler arasında yapılan anlaşmanın boyutları değildir. Bizi burada ilgilendiren, bölgesel özerkliğin, ezilen bir halkın ezilmişliğini sona erdirmeyeceği ve sık sık kaybedileceğinin açıkça ortaya çıkmasıdır. Aynı durum şimdi tekrar ediliyor. Doğaldır ki gene Kürt halkı, kendi önderlerinin ve Saddam yönetiminin aldatması ile çok zor günler geçirecektir. Zaten, Barzani ve Talabani, Irak’ın, egemenliğini yani, merkezi otoritenin üstünlüğü ilkesini peşinen benimsemiş durumdadır. Kürt hareketinin ileri sürdüğü, “Irak’a demokrasi” de, Kürt halkı için bir güvence değildir. Çünkü ulusal baskı, önerilen “demokrasi” altında bile sürebilir. İran da, ulusal baskı, devrimden sonra da sürdü ve hatta **Negade** katliamını, devrimden sonra Mollalar diktatörlüğü gerçekleştirdi. Burada savunulması gereken ne olduğu belli olmayan “demokrasi” değil; burjuva düzenine son vermek olmalıdır. Çünkü sermaye egemenliğine ya da insanın insanı sömürmesine son veriniz, bununla birlikte ulusal baskı ve ulusal çatışmalar da ortadan kalkar. Bunun için, İran ve Kürt hareketlerinin ileri sürdükleri, ezen ulusun demokrasi içinde yaşaması, Kürt halkının köleliğini ortadan kaldırmayacak sadece bu köleliğin biçimini değiştirecek. Bölgesel ve ulusal kültürel özerklik, ezilen ulus için bir çözüm değil, ulusal sorunun çözümünü daha da uzatmak ve reddetmek anlamına gelir.

Türk resmi politikası, Irak gibi henüz bir bölgesel özerklik düşünmüyor. Düşünülen, sınırlı, kısmi bir kültürel özerkliktir. Bunun henüz pratiği bile yok. Çözüm denilen şey, daha düşünce aşamasındadır. Hem burjuva ve hem de sol çevrelerde, Türk resmi tutumunun değişmeye başladığı görüşü egemen. Burada durmak gerekiyor. Bu-

rada bir halk aldatılmak isteniyor. Türk burjuvazisinin resmi politikasında bir değişiklik yok. Resmi devlet politikasının yeni yeni manevralarla sürdürülmesi var. Hepsi bu kadar! Ulusal sorunda, Türk egemen güçlerinin resmi politikası nedir? Resmi politika, Kürdistan'ın ilhaki ve işgal altında tutulması; Kürt halkının ezilmesi, sömürülmesi, köleleştirilmesi, kısacası ulusal baskıdır. Kim, Türk burjuvazisinin, ulusal baskı ve asimilasyon politikasından vazgeçebileceğini ileri sürebilir. Sermaye sınıfı ve onun devleti bir devrimle devrilmeden, ulusal baskı politikası resmi politika olarak devam eder. Kürt halkı, sermaye egemenliği yıkılmadan ve faşist devlet yıkılmadan, parçalanmadan özgür olabilir mi? Sermayenin ekonomik ve politik egemenliğine son vermeden bu olanaklı değildir. Türk sermaye düzeni ve bu düzen üzerinde hareket eden faşist devlet öyle biçimlenmiş ki, Kürt ulusunun bağımsız devlet kurması demek, kurulan tüm düzenin parçalanması demek olacaktır. Ulusal baskı, başka bir ulusun ezilmesini gerektiriyor... Ezilen ulusun özgürleşmesi demek, ulusal baskının ve bu baskının dayandığı ekonomik temellerin yıkılması demektir. Kürt halkı ezilen, sömürülen ve bağımlı durumda olmasına rağmen, kapitalist pazar ilişkileri öylesine giriftleşmiş ki, kurtuluş ulusal bir mücadele olmaktan çıkmış, toplumsal kurtuluş halini almıştır.

Kürt ulusunun kurtuluş mücadelesi, işçi sınıfının toplumsal kurtuluş mücadelesinin kopmaz bir parçası olmuştur. Bu anlamda, Kürt halkının kurtuluş mücadelesi, işçi sınıfının sınıfsal kurtuluş mücadelesinin bir, parçası durumundadır. İşçi sınıfı ise, tüm ezilenleri ezilmişlikten kurtarmadan, kendini kurtaramaz. Kurtuluş mücadelesi hangi biçimler alırsa alsın, kesin olan bir şey var, bu ancak devrimle olabilir. Yani sermaye egemenliğini devirecek bir devrim olmadan, ulusal baskı politikası devam eder. Esas olan ezilen halkların özgürlüğüdür. İşçi sınıfı burjuvazisinin politikalarının ne kadar değiştiğine bakmaksızın, ulusal baskıyı ortadan kaldırmanın gerçek çözüm yolu olan zora dayanan bir toplumsal devrimle, sermaye egemenliğini devirmeli ve resmi politikaları tarihe gömmelidir.

FARKLI ULUSLARDAN İŞÇİLERİN SIKI VE MERKEZİ BİRLİĞİ

Ne zaman Türkiye ve Kürdistan'da yaşayan farklı uluslardan işçilerin devrimci birliğinden söz etsek, Kürt ulusal çevrelerinden şu itiraz ileri sürülür: "Ama Kürt ulusu ayrı bir ulustur, Kürdistan'da ayrı bir ülke ve sömürge; bunun için ayrı örgütlenme doğru olandır." İşçilerin ayrı örgütlerde örgütlenmesinin gerekçelerinden temel olan "sömürge Kürdistan" tezi üzerinde önümüzdeki dönemde geniş bir yazı

ile duracağız. Burada, farklı uluslardan işçilerin neden ortak örgütlenmesi gerektiğini açıklamalıyız.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti sınırları içinde birden çok ulus, ulusal azınlıklar ve milliyetler yaşamaktadır. Bunlardan Türk ulusu egemen ve ezen bir ulus; Kürt ulusu, ulusal azınlıklar ve milletler ise ezilen, sömürülen halklar olarak egemenlik altında yaşıyorlar. İlhak, işgal ve ulusal baskı, Türk sermaye sınıfı ve devletin değişmeyen, süreklilik gösteren politikası olmuştur. Türk burjuvazisi, ilhak, işgal politikasını kapitalist ekonomik temele oturtarak devam ettirmiştir. Kürdistan'da daha önce egemen olan üretim biçimi olarak feodal üretim ilişkileri, süreç içinde, ağır ve sancılı da olsa, tasfiyeye uğramış ve sonuçta kapitalist üretim ilişkileri orada da egemen olmuştur. Böylece, tüm devlet sınırları içinde tek bir kapitalist temele dayanan pazar ilişkileri yaratılmış oldu. Ticaretin her tarafta gelişmesi, pazar ilişkilerinin gelişmesi, sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi, farklı uluslar ve azınlıklar ve milliyetler arasında eskiden farklı olan yeni ekonomik-toplumsal ilişkileri beraberinde getirdi. Hem ulusal baskı sonucu zorunlu göç ve hem de kapitalizmin esas olarak batı metropollerinde gelişmesi Kürdistan da yaşayan Kürt nüfusun kitleler halinde, batıya göçüne yol açtı. Zorunlu ve ekonomik göç sonucu batı bölgelerinde sayı olarak önemli bir Kürt nüfusu oluştu. Benzeri süreç, Lazlar, Araplar için de geçerli oldu. Burjuva sınıf, farklı uluslardan üreticileri, mülksüzleştirerek, ücretli emekçiler durumuna getirerek, sermaye birikimini ve yoğunlaşmasını hızlandırdı. Sermaye, Türkiye Kürdistan'ının tüm alanlarında ücretli emekçileri sömürerek daha güçlendi. Güçlendikçe yeni üreticileri de emekçiler durumuna getirdi ve daha da büyüdü. Esas olarak Türk burjuvalarının elinde biriken sermaye, tüm uluslardan işçilerin sömürülmesinin ürünüdür. Bunun diğer bir anlamı, burjuvazinin elinde birikmiş olan sermayenin tüm uluslardan işçilere ait olduğudur. Burjuvazi, üreticileri sürekli mülksüzleştirerek, işçileri sömürerek, sermayesini artırdı ve tekelci aşamaya ulaştı.

Türkiye ve Kuzey Kürdistan'da kapitalizm aynı zamanda emperyalizme bağımlılık temelinde gelişmiştir. Devlet sınırları içindeki tüm bölgeler, emperyalizmin pazar ilişkileri içine alındı. Devlet sınırları içindeki ticaret uluslararası ticarete bağlandı ve onun bir parçası haline geldi. Emperyalizme bağımlılık temelindeki bu gelişme, ekonomik ve toplumsal yapının tümünü etkilemiştir. Ulusal sınır çizitleri, gelişen uluslararası ticaret sayesinde yıkıldı. Yerini kapitalizmin sınır tanımayan sömürüsü ve baskısı aldı.

Kapitalist üretim ilişkilerinin tüm devlet sınırları içinde egemen duruma gelmesi, farklı ulusların aynı pazar ağına sokulması, serma-

yenin farklı uluslardan emekçilerden ücretli emeklerini sömürülmesi ile merkezileşmesi, bu farklı uluslardan emekçilerin karşılıklı bağımlılığını ve aynı üretim ilişkilerinin içinde bir arada olmasını sağladı. Sermayenin bu gelişim diyalektiği, farklı uluslardan burjuvaları aynı çıkar temelinde bütünleştirdi. Bu gelişmenin diğer yüzü, toplumsal kurtuluş mücadelesini esas duruma getirmesi, Kürt ulusunun ve diğer ezilen ulusların ulusal mücadelesini bu kurtuluşun bir parçası haline getirmesidir.

Yukarıdaki nesnel gelişmeler, bir zamanlar birbirlerinden farklı ekonomik temellerde ve farklı hedefler için gelişen ayrı ayrı devrim dinamiklerini tek bir devrim dinamizminde birleştirdi. Kürt ulusunun mücadelesinin ayırt edici yönü, ulusal bağımsızlık olarak kalmaya devam etmektedir. Ancak, bu bile başlı başına değil, toplumsal kurtuluşun kopmaz bir parçası olarak zafere ulaşabilir... Tüm uluslardan işçilerin ve emekçilerin düşmanı aynı ve tektir: sermaye sınıfı ve devleti. Aynı ve tek düşmana karşı tüm farklı uluslardan işçi sınıfının birlikte örgütlenerek mücadele etmesi, bu nesnel durumun kaçınılmaz bir sonucudur. Ortak örgütlenme ve mücadele subjektif çabalarla değiştiremez.

Ekonomik örgütlenmelere bakıldığında, ister sendikalar olsun isterse meslek örgütlenmeleri olsun, tümünde farklı uluslardan emekçiler örgütlenmiştir. Bu durum, birilerinin bilinçli bir politikasının sonucu değildir. Tamamen, ekonomik yaşamın sonucudur. Hiç kimse tersi durumda yani ekonomik temelleri yokken, farklı uluslardan emekçileri aynı örgütlerde bir araya getiremez. Farklı uluslardan işçilerin politik olarak birlikte örgütlenmeleri, bu ekonomik temelden bağımsız değildir. Ortak politik örgütlenme bu ekonomik temele dayanır. Kürdistan'ın ilhak ve işgal edilmesi, Kürt ulusunun ezilen, sömürülen ve bağımlı bir ulus durumunda olması yukarıdaki görüşlerimizi değiştirmez. Bu farklılık her pratik ve politik adımda kesinlikle göz önünde bulundurulmalı. Düşmanın aynı ve tek olduğu bir yerde değişik ulusların, işçi sınıfının güçlerini aynı devrimci örgütlenmede birleştirerek, tüm ezilenleri ezilmişlikten kurtarmaları için, olması gereken tüm nesnel şartlar var demektir. Tüm uluslardan işçilerin sendika, dernek ve politik örgütlerde en sıkı birliği: İşte tüm ezilenleri, baskı ve sömürüden kurtaracak araç. Birleşik bir devrim mücadelesi: İşte, tüm ezilen halkları kurtuluşa götürecektir gerçek çözüm yolu.

Farklı uluslardan işçilerin tek bir **Leninist Parti'** de birliği, Kürdistan işçi sınıfının politik olarak ayrı bir 'ulusal' partide örgütlenmesini ortadan kaldırır mı? Kesinlikle kaldırmaz, tersine içerir. Öncelikle esas olan, tüm uluslardan işçilerin tek bir örgütte en sıkı ve merkezi bir-

liğidir. Bu temel ilke benimsendikten sonra, örgütlenmenin diğer sorunları bu temelde ele alınır. Bu temel ilkedен hareketle görüşlerimizi sürdürelim. Kürdistan işçi sınıfı her ayrı ülkenin ve ulusun işçi sınıfı gibi, kendi politik örgütlenmesini oluşturma hakkına sahiptir. Kürdistan işçi sınıfının kendi komünist partisini oluşturma hakkına sınırlama getirilemez. Kürdistan işçi sınıfı, ancak bir komünist partide örgütlenerek, devrim davasını sonuca götürebilir. Temel ilke, farklı uluslardan işçilerin tek bir partide sıkı ve merkezi örgütlenmesi olunca, buradan, Kürdistan işçi sınıfının komünist partisinin tüm işçilerden oluşan komünist partinin bir parçası olduğu sonucu kendiliğinden çıkar. Kürt milliyetçileri, bu durumdan pek hoşlanmazlar. Çünkü onlar, her şart altında ayrı örgütlenme isterler. Zaten, işçi sınıfı ile ulusal bağımsızlık yanlısı küçük burjuva güçler arasındaki farklılık da şudur: Küçük burjuva ulusal güç için esas olan ulusal bağımsızlıktır. İşçi sınıfı için, sosyalistler için esas olan, işçi sınıfının sınıfsal kurtuluşudur. Biz proleter komünistler, işçi sınıfının kurtuluşu için savaşıyoruz. Bu doğrultuda olmak üzere, her istemi, önlemi ve kurumu destekleriz. Ancak, işçi sınıfının kurtuluşuna zarar veren her eğilime karşı da mücadele ederiz. Farklı uluslardan işçilerin sıkı ve merkezi birliği, ezilenlerin kurtuluşunun da ön şartıdır. İşçileri ulusal kökenine göre ayıran milliyetçi görüşlere karşı mücadeleyi yaşamımız boyunca sürdüreceğiz.

Farklı uluslardan işçilerin tek bir partide örgütlenmesine göre oluşan **Enternasyonal** örgüt tipinde, farklı uluslardan işçilerin tam hak eşitliği vardır. Bu konuda daha geniş bir açıklama bir legal yayının sınırlarını aşar. Her işçi, sosyalist ortak örgütlenme konusundaki Leninist görüşleri öğrenmelidir.

Bugün pek çok sol örgüt, farklı uluslardan işçilerin eşit haklar temelinde birliğini reddettiği için kendini “Türk solu” durumuna düşürmüşken; aynı biçimde Kürt ulusal güçleri de, ulus esasına dayanan örgütlenme ile nerede bir Kürt varsa, onu örgütlenme yoluna giderek, kendilerini “Kürt solu” durumuna sokmuşlardır. Biz devrimci proleter komünistler, ulus kökenine göre değil, sınıf esasına göre örgütlenmeyi savunuyoruz. Bunlardan ilki burjuva tipi bir örgütlenme, ikincisi ise proleter, sosyalist bir örgütlenmedir.

Farklı uluslardan işçiler, eşit haklar temelinde örgütlendikleri Leninist parti önderliğinde, sermaye egemenliğine son verecek; bununla birlikte, ulusal baskı ve ulusal çatışmalar da ortadan kalkacaktır.

Devrimci Emek

Aralık 1991

Sayı: 9

TÜM KAPİTALİST ÜLKELERDE TOPLUMSAL DEVRİMİN OBJEKTİF KOŞULLARI OLGUNLAŞMIŞ VE İNSANLARIN ÖZGÜRLEŞMESİNİN OLANAKLARI DAHA DA ARTMIŞTIR

Bundan 100 yılı aşkın bir zaman önce Engels, küçük burjuvazi- nin ekonomi-politikçileri ile “konut sorunu” nu tartışırken, bugün ele alacağımız şu önemli belirlemede bulunmuştur:

“Modern toplumumuzun üretiminin bütün üyelerine yeterince yiyecek sağlayabileceğini ve çalışan kitlelerin bugün için rahat ve sağlıklı bir biçimde yaşamalarını sağlayabilecek sayıda konutun var olduğunu kanıtlayabilirsem, bu bana yeter.” (Engels konut sorunu Odak Yay. Sf.127) Engels, modern kapitalist ülkelerin üretim olanakları üzerinde somut bir biçimde dururken, geleceğin toplumunda konut ve gıda dağılımının nasıl olacağını o zaman için belirtmenin bir “ütopya olacağını” söyler.

Engels “bu bana yeter” dediği şeyi, yani kapitalist üretim biçiminin geliştiği Avrupa ülkelerinde, üretimin olgunlaştığı düzeyle toplumun tüm üyelerine yetecek kadar konut ve gıda olduğunu kanıtlamıştır. Gıda sorununu değil, ama konut sorununu ele aldığı esrinde, bu konudaki görüşlerini inandırıcı bir biçimde ortaya koyar. Çok açıktır ki Engels’in burada sözünü ettiği ülkeler kıta Avrupa’sıdır. Avrupa, kapitalizmin ve modern üretim biçiminin anavatanı ve ilk toprağıdır. Modern üretimin ortaya çıktığı ve geliştiği bir kıtada, konut sorunu ve gıda sorununun çözümünün maddi temellerinin belirmesi, gelişmenin doğasına uygun olanıdır. Marx ve Engels’in görüşlerini geliştirirken, modern üretimin yapıldığı ülkeleri esas almaları bir rastlantı değildir. Her iki bilim adamı, öncelikle geçmiş üretim biçimlerini ve son sınıflı toplumun üretim biçimi olan kapitalist üretim biçiminin

gelişme ve yıkılış koşullarını kavradıkları içindir ki, geleceğin toplumu ile ilgili bilimsel önermelerde bulundular. Kapitalist toplumun gelişme ve yıkılış yasalarını somut bir biçimde kavrayamayan bir kimse, bir sonraki toplum üzerine ancak ütopyalarda bulunur. Böyle bir kimse, proletaryanın toplumsal devrimi düşüncesini bile kavrama yeteneğine sahip olamaz. Geleceğin toplumu olan komünist toplum, ayakları havada bir toplum değildir. Komünist toplumun ilk aşaması olan sosyalizm evresi, bağrından çıktığı eski dünyanın izlerini ekonomik, kültürel ve toplumsal alanlarda uzun bir süre taşır. Bunun iki anlamı var: birincisi, gelecek toplumun (çok uzak bir gelecek değil) maddi ön koşulları, geçmiş toplumun (bugünkü kapitalist toplum) bağrında yeşerir. Proletarya, sosyalizmi kurarken, eski toplumun araçları ile işe girer. Proletaryanın, sınıfları ortadan kaldırmak için kullanacağı pek çok araç, sınıflı toplumun izlerini taşır ve sınıf karakterine sahip olur. Bu anlamda, proletarya daha sonra hesaptan düşmek üzere, sınıflı toplumun araçlarından yararlanır. Ancak, komünist toplum kendi esas temellerine dayandığı zamandır ki, o zaman eski dünyanın izlerinden ve ufkundan kurtulur.

Marx'ın "Kapital"i ve Lenin'in "Emperyalizm Kapitalizmin En Yüksek Aşaması" adlı incelemeleri, kapitalizme ve emperyalizme çok somut bir yaklaşımı içerir. Marx, Kapital'de, kapitalizmin temeli olan meta üretimini incelemekle işe başlar ve kapitalist üretim biçiminin tüm gelişme ve yıkılma yasalarını ortaya çıkarır. Lenin'de Marx'ın yönteminden yola çıkarak kendi döneminin somut olgusu olan emperyalizmi ve onun temeli olan tekelleri inceler. Lenin, tekelci kapitalizmin sosyalizmin ön belirtisi olduğunu, emperyalizme somut yaklaşımda ve kapitalizmin temel hareket yasalarının üst aşamada aldığı biçimleri kavrayarak çıkarır. Marx-Engels-Lenin'in tersine pek çok sosyalist, kapitalist toplumu ve emperyalizmi kavramadan sosyalizm üzerine gevezelik eder. Sosyalizm gevezeleri, bunu yapmakla, kapitalizmi anlamadaki yeteneksizliklerini ve sosyalizmi kavramadaki anlayışsızlıklarını da sergilemiş oluyorlar. Tabii aynı zamanda Marx'ın ve Lenin'in yöntemlerinden ne kadar uzak olduklarını da göstermiş oluyorlar. Marksizm, her toplumsal durum için hazır reçeteler sunmaz. İşte marksizmi bu şekilde anlayanlar, onun özünü kavrayamayanlardır. Marx'ın kendisi, somut toplumsal koşullara bu kadar somut yaklaşmışken ve bize somut anın, somut çözümlemesini önerirken, bunu yapmamak marksizmden ve dolayısıyla bilimsellikten uzaklaşmak anlamına gelir. Bilimsel komünistler olarak, somut toplumsal koşulları, Marx ve Lenin'in yöntemleri ile ele almalıyız ki ancak o zaman gelecek üzerine önermeler ütopya olmaktan çıkar, bilimsel önermeler

olur.

Engels gelişmiş kapitalist üretimin, toplumun tüm üyelerine yetecek kadar gıda ve konut edinme olanağını sunduğunu ortaya koyarken, bununla somut durumdan hareket etmiş oluyor. Engels'in önermesinden emekçi sınıfların gıda, konut ve diğer toplumsal sorunlarının kapitalizm altında çözümlenebileceği sonucu kesinlikle çıkarılamaz. Engels, sürekli olarak, kapitalist üretim biçimi yıkılmadan, emekçilerin hiç bir toplumsal sorununun çözümlenemeyeceğini belirtir. Burada söz konusu olan, geleceğin toplumunun maddi ön koşullarının ve sorunları çözümlenecek olan çözüm olanaklarının mevcut üretim biçiminin içinde saklı olduğudur. Yani kapitalist üretim biçimi kendi yıkılışını kendi bağrında taşır. Kapitalist üretim biçiminin yerini alacak olan üretim biçiminin maddi ön koşulları, eski toplumun bağrında ortaya çıkmadan, toplum eski üretim biçimini yıkmaya girişemez. Kapitalizmin bir özelliği de kendi gelişimi ile birlikte kendi mezar kazıcılarını üretmesi, sürekli üretmesi ve kendi yıkılışının tüm objektif koşullarını olgunlaştırmasıdır. Özellikle, gelişmiş ülkelerde, modern üretimin yapıldığı ülkelerde, gelecek toplumu kurmanın tüm belirtileri ve zorunluluğu kendini karşı konulmaz bir biçimde gösterir.

Üretim araçlarının toplumsallaşması ile birlikte, toplumun her üyesinin hem fiziki bakımdan ve hem de entelektüel bakımdan kendini geliştirmesi ve özgürleştirmesinin olanakları artık, tam anlamıyla vardır. Modern üretim biçimi bunun maddi ve teknik olanaklarını sunuyor. Burada yapılması gereken, eski üretim biçimini yıkmaktır. Engels'in modern üretim biçimi ve bunun yarattığı olanaklar üzerinde durduğu koşulların üstünden yüz yıl geçti. Modern kapitalist üretim, emperyalizm aşaması ile birlikte çok daha olgunlaştı ve çürüme sürecine girdi. Modern üretim, artık yalnızca kıta Avrupa'sı ile sınırlı değildir. Şimdi tüm kıtalarda modern üretim yapılıyor. Afrika'nın dahi pek çok ülkesinde modern üretim yapılıyor. Kapitalizm, tüm dünyaya derinlemesine ve genişlemesine yayıldı. Kapitalist ülkeler, gittikleri ülkelere, kendi karakter ve ilişkilerini götürdüler. Bir ülke ancak kendisinde olanı götürebilir. Modern kapitalist ülkelerde kapitalist ilişkileri götürdüler. Kapitalizmin tüm dünyaya yayılması, eski toplumların evriminden daha kısa bir süre içinde olmuştur. Topu topu iki yüz yıl içinde kapitalist üretim biçimi tüm dünyaya egemen oldu. Burada, kapitalist üretim biçimi dışına çıkan sosyalist toplumların modern üretimini incelemiyoruz. Çünkü bu, şu anki konumuzun dışındadır. Çeşitli kıtalardaki geri üretim biçimleri, tüm karşı koymaya rağmen, kapitalizm karşısında geriledi ve yıkıldı.

Sorun, kapitalizmin çarpık mı ya da gerçek gelişimi ile mi ege-

men olduğu değildir. Son belirlemede, bu üretim biçiminin üstünlük sağlayıp sağlamadığı ve eski üretim biçimini tarihe gömüp gömmediğidir. Sonuçta tanık oluyoruz ki, kapitalist toplumsal ilişkiler, tüm kıtalara yayılmıştır.

Kapitalist ilişkilerin tüm dünyaya derinlemesine ve genişlemesine yayılması ile birlikte aynı biçimde, geçen yüzyılda ortaya çıkmaya başlayan ve günümüzde tam gelişmiş halde bulunan dünya ticareti, uluslararasıdaki tüm ilişkilerin temeli oldu. Kapitalizmin bir dünya sistemi durumuna gelmesi ile farklı ülkelerin ulusal çitleri yıkıldı. Yerini kapitalizmin sınır tanımaz ilişkileri aldı. Tüm ülkeler kapitalist ilişkiler yoluyla dünya ticaretine bağlandı. Öyle ki, artık hiç kimse ulusal ekonomiden ve ulusal ticaretten söz edemiyor. Bu anlamda, ulusal burjuvalardan da söz edilemez. Tüm ülkelerin burjuvaları, uluslararası büyük tekellerin işbirlikçisi durumundadır. Kapitalizmin gelişimi dünya ticaretini hızlandırdı, dünya ticaretinin gelişimi, tüm kapitalist ülkeleri birbirine bağladı. Buradan, tüm kapitalist ülkelerin dünya ticaretinden eşit yararlandıkları anlamı çıkmaz. Tüm ülkeler uluslararası ticaretin bu ya da şu işbölümüne dahil edilmişlerdir. Ancak, her ülke bu işbölümünde aynı ağırlığa ve eşitliğe sahip değildir. Sanayi bakımından gelişmiş, emperyalist aşamaya ulaşmış ülkeler, Batı Avrupa ülkeleri, ABD ve Japonya, gelişmiş sanayileri sayesinde ticari üstünlüğü ellerinde bulunduruyorlar. Sanayi üstünlüğünü elinde bulunduranlar, bunun sayesinde ticaret üstünlüğünü de elinde bulunduruyorlar. Sanayi üstünlüğüne sahip olmayan ülkeler, uluslararası ticarete sömürülür ve ezilirler. Sanayi üstünlüğünü elinde bulunduran ve bunun sonucu uluslararası ticaret üstünlüğünü de elinde bulunduranlar, dünyanın sömürücü ezen ulusları iken, geri kalanları ise, ezilen sömürülen uluslardır.

Konumuz gereği, irdelememizi varmak istediğimiz noktaya doğru ilerletelim. Kapitalizmin tüm dünyada gelişmesi, tüm ulusların kapitalist ilişkiler yoluyla dünya ticaretine bağlanması ile birlikte kapitalizmin, dünyanın büyük bir çoğunluğunda gelişmesi, beraberinde kapitalizmin yıkılış sürecini de çoktan başlatmıştır. Afrika, Asya ve Latin Amerika ülkelerinde gelişen tüm devrim mücadeleleri, nesnel olarak kapitalizmin dünya sistemine vuruşu oluyor. Dünyada verilen son ulusal kurtuluş savaşları bile, proletaryanın toplumsal devrimlerinin bir parçası, proletaryanın dünya devrim sürecinin bir bileşeni durumundadır.

Emperyalist ülkeler, sermaye ihracının öne çıkması sonucu, kapitalizmi tüm dünyaya derinlemesine ve genişlemesine yayarken, tüm dünyayı soyup-soğana çevirerek elde ettikleri yüksek karlarla, kendi

lkelerindeki toplumsal çelişkileri geçici olarak belli bir süre için hafiflettiler. Onlar, bunu, sefaleti ve çelişkileri tüm dünyaya yayarak gerçekleştirdiler. Sermaye birikimi, emekçi sınıfların sefalet birikimi ile birlikte ilerler. Sermaye bakımından en gcl ülkeler de ya da servet olarak en zengin ülkelerde ücretli emekçilerin yoksulluğu ve sefaleti de derindir. Sınıflar arası uçurum çok ileri düzeydedir. Toplumsal eşitsizlik en tepe noktadadır. Bir otomobili ve bir katı olan ABD’li bir işçi ile dünyadaki otomobillerin büyük bir çoğunluğunun mülkiyetine sahip olan tekelciler arasındaki ekonomik uçurum korkunç derecede büyüktür. Toplumsal eşitsizlik de aynı derecede büyüktür. Herkes, gelişmiş ülkelerdeki işçilerin ekonomik durumunu, geri ülkelerdeki işçilerin ekonomik durumu ile kıyaslıyor ve emperyalist ülkelerdeki işçilerin çok iyi durumda olduğu sonucunu çıkartıyor. Böylesi bir kıyaslama, gelişmiş ülkelerdeki işçilerin gerçek ekonomik durumunu açıklamaz. Olsa olsa, bunu gizlemeye yarar. rnek olarak, Japonya’ya Asya’dan gelip çalışmak zorunda olan işçilerle, Japon işçileri arasında önemli bir ekonomik farklılık var. Asyalı işçiye göre, Japon işçisi, bir “burjuva” gibidir. Ancak, aslında bir avuç aristokrat tabakayı saymazsak, gerçekte Japon işçisi bir burjuva değil, kendi burjuvaları tarafından sömürülen ücretli bir köledir. Köleliğin yaşama koşullarındaki iyileştirmeler, köleliği ortadan kaldırmaz; tersine köleliğin ömrünü uzatır. Gerçek yaşamda, Japon işçileriyle uluslararası düzeyde söz sahibi olan büyük Japon finans kapital sahipleri arasında, Asyalı işçinin kendi ülkesindeki burjuvalar ile olan uçurumdan daha büyük bir uçurum var. Bunun yanında, emperyalist ülkeler, dünyayı sömürerek kendi ülkelerindeki toplumsal yaşam düzeyini yükseltmişlerdir. Bunun geçici olduğunu söyledik. Çünkü dünya halkları uyanmış, anti-emperyalist devrimler tüm kıtaları sarmış durumdadır. Emperyalistler, eski konumlarını korumak için tüm gclerini kullanıyorlar. Ancak süreç, statükoların yıkılmasından yana işliyor.

Emperyalist ülkelerdeki, zenginlikle sefalet birikimini anlamak için ABD’ye bakmak yeterlidir. Bu zengin ülkede, ücretli köle ve toplumsal kle durumundaki zenciler, son derece sefil bir yaşam sürdürüyorlar. Yoksul nüfus, evleri olmadığı için parklarda ve metrolarda yatıyor. Özellikle zencilerin yoğun olarak yaşadığı eyaletlerde (Harlem) ne zaman elektrikler biraz kesilse, büyük yağmalama olayları olur. Yağmalama ihtiyaçtan doğar. Zenciler ve diğer yoksul insanlar, ülkenin muazzam zenginliği içinde, refah içinde yoksulluk çekiyorlar. Bu varlık içinde yoksulluktur. Son yıllarda ise, işsizlik artmış durumdadır. Son olarak General Elektriğin ABD’de bulunan 75 bin işçiyi atacağını açıklaması ve yine inşaat işçilerinin işsizliği protesto ey-

lemlerinin artması Marx'ın tezini doğruluyor: kapitalizm koşullarında bir ülkede servet ne kadar büyükse, o ülkede emekçi sınıfların yoksulluğu da aynı biçimde çok derindir.

Emperyalist ülkelerde iç çelişkilerin artmaya başlaması ve sınıflar arası toplumsal eşitsizliğin boyutlarının çok büyük olmasının yanında; emperyalist ülkelerle geri kalmış ve bağımlı ülkeler arasındaki uçurum ve çelişkiler de büyüyor. Emperyalistler, bağımlı ülkelerdeki toprağın ve emeğin kökünü kurutuyorlar. Japonya, Asya'nın yağmur ormanlarını kereste için daha şimdiden mahvetmiş durumda. ABD ve Batı Avrupa, Asya'nın ve Latin Amerika'nın Jeolojik yapısını bozmuş durumdadır: Buralardaki toprağın ve emeğin talanı çok yüksek boyutlardadır. Emperyalistlerin elindeki tüm servetin önemli bir bölümü, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerine aittir.

Bağımlı ülkeler, önlerine, gelişmiş kapitalist ülkelere yetişme hedefi koyuyorlar. Örneğin Türkiye Cumhuriyeti, Atatürk'ten bu yana batının "muassır medeniyet" düzeyine ulaşma hedefini önüne koymuştur. Aradan geçen 70 yıllık bir zamandan sonra bakıyoruz, Türkiye ile yetişmeye çalıştığı batı Avrupa arasındaki mesafe, geçmişe göre daha da açılmıştır. Aynı aldatmaca, tüm bağımlı ülkelerde de yaşanır. Ancak gelişmiş emperyalist ülkelerde bağımlı kapitalist ülkeler arasındaki çelişki sürekli büyüyor. Emperyalizm tarafından da atılmış bulunan uluslararası işbölümü düzeninde, bağımlı ülkelerle, emperyalist ülkeler arasındaki uçurum ve çelişki daha da büyüyecektir.

Böylece gelişmiş ülkeler, kendi emekçilerini ve tüm dünyayı sömürerek büyük bir servet biriktirdiler. Sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesine bağlı olarak, makineleşme ve otomasyon da yoğunlaşmış ve yaygınlaşmış durumdadır. Gelişmiş ülkelerde, üretimde, özellikle sanayide, tam otomasyona geçiş on yıllardır sürüyor. Yüzyılımız içinde bilimsel teknik alanda devrim denebilecek gelişmeler sağlandı. Bilim üretici bir güç oldu. Teknik olanaklar çok ileri düzeye çıktı. Bir örnek: tekstil sanayinde daha önce kullanılan pamuklu ve yünlü dokuma yerini sentetik ve yarı sentetik mamüllere bırakıyor. Tekstilde sentetik ve yarı sentetik iplik, Türkiye'de de geniş olarak kullanılıyor: Daha önce sınırlı olan pamuk üretimi ve sınırlı olan yün üretimi olanakları şimdi kimya alanındaki gelişme ile aşıldı ve artık sentetik ve yarı sentetik iplik üretiminde hiç bir sınırlama kalmadı. Yeter ki, yeterli tüketim olsun. Yoksa istendiği kadar üretim yapılabilir. Makinelerin yetkinleşme derecesi, geçmişle kıyaslanamayacak kadar arttı. Bilimsel gelişme, yepyeni sanayi dalları açtı. Bilimsel gelişme sayesinde toprağın fiziki ve kimyasal bileşimi iyice öğrenildi. Artık tarıma elverişsiz toprak kalmadı. Yeter ki bilimsel gelişmenin

sonuçları oraya uygulansın. Üretimi etkileyen ulaşım olanakları ve taşıma olanakları geçmişe oranla çok gelişmiş durumdadır. Bilimsel gelişmenin üretime aktarılması ile üretim olanakları sınırsızlaşıyor.

Başka bir örnek: havadan taşıma bugün dünyanın en uzak noktasına en kısa sürede yapılabilir. Dev nakliye uçaklarının gelişmesi ve yere inmeden havada ikmal yapması ile bir eşya istenilen yere en kısa sürede ulaşabilir. Orta Doğu'daki Körfez Savaşı sırasında, ABD ve müttefikleri, çok büyük bir askeri malzemeyi, insanı ve gıdayı çok kısa süre içinde ulaştırılması gereken yere ulaştırdı. Aynı olanakla, her hangi başka bir alana eşya ya da insan taşınabilir. Birisi kalkıp da şunu söyleyebilir: "O halde kapitalizm altında üretici güçlerin gelişimi sınırsızdır; o halde kapitalizmin yaşamı da sonsuz olacaktır. Tabi bu çok sığ bir yaklaşımdır. Durum yalnızca anlattığımız boyuttan ibaret değildir. Burada unutulmaması gereken çok önemli bir nokta var. Kapitalizm, yalnızca kar getiren, yüksek kar getiren alanda bilimsel gelişmeyi teşvik eder. Yoksa, genel olarak bilimsel gelişmeyi teşvik etmez. Bugün gelişmiş ülkelerdeki makineleşmenin gelişmesi ile daha fazla üretim yapmak mümkünken, bu yapılmıyor. Neden? Çünkü üretimin yüksek karı düşürmeden ayarlanması gerekiyor. Üretimin sınırsızlığına rağmen, tüketim, aynı biçimde sınırsız değildir. Sermaye sahibinin yüksek karını düşürecek üretimi, hiç bir kapitalist yapmaz. Bunun için üretim tam kapasite yapılmıyor. Ne ahmak bir çelişki, bir tarafta üretimin sınırsız yapılma olanaklarının var olması, diğer yanda geçim araçları sıkıntısı çeken aç ve yoksul insanlar, Afrika'da açlıktan ölen insanlar. İnsanlık bu aptalca çelişkiye daha ne kadar katlanacak? Eskiden, üretici güçlerin gelişiminde yetersizlik yüzünden, istediği kadar üretim yapılamıyordu. O zamanlar sözünü ettiğimiz çelişki bu kadar saçma değildi; ancak, şimdi modern üretim yapan ülkelerde büyük servete ve üretici güçlerin gelişim seviyesinin üretimi herkesin ihtiyacını karşılayacak kadar artırma olanağına kavuşmasına rağmen, ABD'de zencilerin sefil yaşamı ve mağazaları yağmalaması Afrika'da yüz binlerin açlıktan ölmesi gerçekten çok açık ve açık olduğu kadar da saçma bir çelişkidir.

Kapitalizm altında bilimin ve üretici güçlerin sınırsız gelişimi doğru değildir. Şimdiye kadar pek çok kapitalist ülke üretimde büyük devrim yapan bilimsel buluşları satın alıp çelik kasalarına kapatmışlardır. Kapitalist mülk edinme biçimi ve her şeyin en yüksek kar için ilkesi sonucu, kapitalistler üretici güçlerin gelişmesini artıracak bilimsel buluşları kullanmaktan geri dururlar. Kapitalizm bilimin ve gelişmenin düşmanıdır.

Gelmek istediğimiz noktaya gelmiş durumdayız. Engels'in, yüz

yıl önce söylediği, modern üretim ile, toplumun tüm üyelerinin konut ve gıda sorununun çözülmesinin olanaklarının varolduğu sözü, şimdi tamamen doğrulanmıştır. Modern üretim olanaklarının günümüzde ulaştığı gelişim düzeyi ile her insanın kendini fiziki ve entelektüel bakımdan geliştirme olanakları tam anlamı ile olgunlaşmıştır. Burada temel engel, bu olanağı insanlara vermeyen kapitalist üretim biçimidir. Yapılması gereken, artık tam anlamı ile saçma hale gelen üretimin ve emeğin toplumsal karakteri ile mülk edinmenin özel biçimi arasındaki çelişkiye devrim yoluyla son vermektir. Sermaye egemenliğine son verecek olan toplumsal devrim, özgürlük için, insanların fiziki ve entelektüel olarak gelişmeleri için kaçınılmazdır.

Devrimci Emek
Ocak-1992
Sayı: 10

KAHROLSUN PANTÜRKİZM! KAHROLSUN PANİSLAMİZM!

12 Eylül askeri faşist diktatörlüğünün resmi ideolojisi olan “Türk-İslam sentezi” yine aynı devlet tarafından şimdi uygulama alanına konuyor. Türk devleti “Türk-İslam sentezi” ideolojisini benimsemekle, devletin geleneksel resmi ideolojisi olan “Kemalizm”den uzaklaşmadı. “Kemalizm” ırkçı şoven ve gerici bir ideoloji olarak zaten “Türk-İslam sentezini” içeriyordu. 12 Eylül’ün yaptığı şey, Kemalizm’in açılımını yapmak olmuştur. “Kemalizm” koyu bir ırkçılık ve koyu bir gericiliktir. Bunun için kimse, “Kemalizm’in Türk-İslam sentezinden ayrı bir ideoloji” olduğunu söyleyemez. Hem her “ikisi” aynı şeydir ve hem de burjuva ideolojisi ile aynı şeydir. Kapitalist toplumlarda çıkarları birbirine zıt iki sınıf ve bu sınıfların iki ideolojisi vardır. Kapitalist ülkelerde, burjuva ideolojisi her toplumun “ulusal” biçimi ile isimlendirilir. Burjuva ideolojisi, Türkiye’de egemen burjuva sınıfın “ulusal” çıkarlarına uygun olarak “Kemalizm” ya da “Türk-İslam sentezi” adını almıştır. Bu burjuva ideolojisinin amacı, egemen, ezen ve sömürücü burjuva sınıfın, emekçi sınıflar üzerindeki baskısını, sömürsünü ve egemenliğini sağlamak, devam ettirmektir. Türkiye’de burjuva ideolojisi olan “Kemalizm’in” bir “özgüllüğü” Kürt ulusunun ve diğer ulusal toplulukların varlığını inkâr etmesi ve koyu bir asimilasyon uygulamasıdır. Bu anlamda, “Kemalizm” ırkçı bir burjuva ideolojisi.

Pantürkizm ve Panislamizm, burjuva sınıf tarafından güncel olarak işleniyor. Tüm burjuva ideolojik kurumlar, kitle iletişim araçları, basın, üniversiteler, vakıflar, burjuva partileri, iktidar, parlamento, devlet başkanı, ordu, polis ve tüm gerici-ırkçı çevreler yoğun olarak Pantürkizm ve Panislamizm’e başvuruyorlar. Bu ırkçı, gerici ve yayılımcı

ideoloji işçi sınıfı ve tüm ezilen kitleler için olduğu gibi, bölgemizdeki halklar için de büyük bir tehlikedir. Bu nedenle bu ideoloji üzerinde özel olarak durup gerçek karakterini teşhir etmek kaçınılmaz bir görev olmuştur.

PANTÜRKİZM İRKCİLİK VE YAYILMACILIKTIR

Pantürkizm ortaya yeni çıkmış bir ideoloji değildir. Bu ırkçı ideoloji, Osmanlı imparatorluğu zamanında ortaya çıkmıştır. Osmanlı devleti paşalarından Talat ve Enver Paşalar tarafından geçtiğimiz yüzyılın sonlarında geliştirilen Pantürkizm dönemin burjuva partisi olan İttihat ve Terakki tarafından da savunulmuş ve daha sonra aynı ırkçı ideoloji Kemalist iktidar döneminde sürdürülmüştür. Pantürkizm, Türk burjuvazisinin 100 yıllık ideolojisidir ve amacıdır. Demirel'in Davos'ta, Sovyetler Birliği Cumhuriyetlerinden Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan devlet başkanları ile fotoğraf çektirirken söylediği "bu fotoğrafın altına yüzyıl gecikmiş bir resimdir; diye yazın" sözleri, Türk ırkçılığının 100 yıllık bu amacım da ortaya koymuş oluyordu.

Osmanlı imparatorluğu 17. yüzyıldan itibaren gerileme ve 100 yıl sonra çözülme ve çökme sürecine girdiği bir zamanda, Türk ticaret burjuvaları kendi çıkarları doğrultusunda, dağılan imparatorluk yerine yeni bir imparatorluk ve hatta bir tek devlet kurmak için kolları sıvadı. Bilindiği gibi, ulus ve ulusçuluk kapitalizmin şafağında ortaya çıkar. Türk ulusçuluğu bir ulusal hareket biçiminde değil, tamamen ırkçı ve gerici bir biçimde ortaya çıkmıştır. 1919'lara kadar Türk ulusçuluğu bir ulusal kurtuluş ve normal uluslaşma yönünde değil, imparatorlukta zaten egemen olan Türklerin, diğer ulusal toplulukları soykırıma uğratması ile biçimlenmiştir. Enver ve Talat Paşa'nın Kafkasya seferlerinde amaçları Orta-Asya'daki tüm Türk kökenli ülkeleri yanlarına alıp büyük "Türk Birliği" kurmaktır. Turancılık bir ırkçılık olarak bu dönemde en yaygın dönemini yaşamıştır. Türk ırkçılığı 1915-1940 yılları arasında, Osmanlılar ve Türkiye Cumhuriyeti sırasında, tarihin en büyük soykırımlarını gerçekleştirmiştir. Osmanlılar, 1915-1916 yılları arasında 1,5 milyon Ermeni'yi katletmiş, yüz binlercesini de toprağından uzaklaştırmıştır. Yine Osmanlı devleti aynı dönemlerde yüzbinlerce Kürt'ü kırimdan geçirmiş yüz binlercesini ülkesinden uzaklaştırmıştır. Osmanlı devletinin son döneminde Kürt ve Ermeni halklarından yüzbinlercesi zoraki göçe zorlanarak tarihin en büyük toplu göç olayı gerçekleştirilmiştir. Türk ulusal burjuva hareketi, emperyalizmin Türkiye'yi işgal etmesine karşı bir ulusal kurtuluş savaşı özelliği kazanmakla birlikte, bu yön bile devrimci bir tarzda, demokratik bir tarzda olmamıştır. Kurtuluş savaşı, bir burjuva demokratik

devrim biçiminde olmamış ve savaşın içinde ve zaferden sonra Cumhuriyet iktidarının ilk yıllarında gerici bir karakter kazanmıştır. Kemalist iktidarın gerici karakteri, ırkçılıkla birlikte gelişim göstermiştir. 1925–1940 yılları arasında, Kemalist iktidar, Kürt ulusal hareketini kanla ezmiş ve kitlesel katliamlara girişmiştir. Kemalist iktidar, Kürtlerin varlığını inkar ederek, bu konuda Osmanlılardan daha gerici bir konuma düşmüştür. Bu anlamda Kemalist ırkçılık, dünyanın en koyu ırkçı iktidarlarından biridir. Öyle bir ırkçılık ki, binlerce yıllık tarihi olan ve Ortadoğu'nun en eski halklarından biri olan Kürt halkını yok sayabilmiştir. Bu bağlamda Türk devleti, Ermeni ve Kürt ulusunu kıırma uğratmak ve Kürt ulusunun varlığını yok saymak biçimindeki koyu bir ırkçılık temelinde şekillenmiştir. Pantürkizm'in diğeri adı olan Kemalizm'in amacı, Türk burjuvazisinin tüm bölgede egemenliğini sağlamaktır. ırkçılığının arkasında yatan temel gerçek, burjuva sınıfın, tüm halklar üzerinde egemenlik kurması ve sömürü sağlamasıdır. Kemalizm, hem içerde hem dışarıda baskı, soykırım sömürü demektir. Kemalist iktidar, emperyalizm ve gerici Arap devletleri ile anlaşarak, Kürdistan'ı parçalamış ve Kürt ulusunu ezilen ulus durumuna getirmiştir. Yine aynı biçimde Kemalist iktidar, 1939'da Fransız emperyalizmiyle anlaşarak Hatay'ı Suriye'den zorla ilhak etmiştir. Böylece çizilen “misak-ı milli” sınırları, Türk ırkçılığının açık bir ifadesi olmuştur. TC devleti sınırları içine alınan tüm ulusal topluluklar, Türk ulusunun egemenliği altına alınmıştır. Arkasından bu resmi ideoloji haline getirilmiştir: “Kendisini Türk sayan herkes Türk'tür.” Türk devleti on yıllardır, Kürdistan, Arap ve Ermeni topraklarını kendi toprağı saymıştır. Bu topraklar üzerinde yaşayan ulusal toplulukları “Türkleştirme” politikası izlemiştir. Egemen Türk burjuvazisi, ırkçı, Kemalist politika ile devlet sınırları içinde yaşayan tüm ulusal toplulukları ezmiş ve sömürmüştür. Sonuçta, bu ulusların tüm topraklarını ve canlı işgücünü hücrelerine kadar sömürmüştür.

Kemalizm'in diğeri bir özelliğı, kendi ulusundan işçileri ve emekçileri sömürmesi ve baskı altında tutmasıdır. Türk ırkçılığı, burada da yaptığı baskı ve sömürünün üstünü örtmeye onu gizlemeye çalışmıştır. Kemalistlerin söylediğı “sınıfsız, zümresiz, sömürsüz, kaynaşmış toplum” sloganı, sömürünün ve baskının nasıl gizlenmek istendiğini ortaya koyuyor. Burjuva sınıf, sürekli olarak ırkçı ulusçuluk olgusunu öne çıkararak, sömürü ve baskısının üstünü örtmeye çalışmıştır.

Türk devleti, bölgedeki devletlerin sınırları içinde yaşayan “Türkleri” bahane ederek, her zaman için bu devletlerin “içişlerine” karışmış ve bölgede bir yayılcılık odağı olmuştur. Bunun bir kanıtı Kıbrıs'tır. Türk devleti, Kıbrıs'taki Türklerin haklarını savunma ba-

hanesi ile 1974'te Kıbrıs'ın bir kesimini işgal etmiştir. TC devleti, aynı gerekçeyle sürekli olarak, Bulgaristan'ı, Yunanistan'ı, Irak'ı tehdit etmiştir. Komşu ülkeler sürekli olarak bu yüzden, Türk tehlikesinden söz etmişlerdir. Eğer TC devleti bu ülkeleri işgal etmemişse bunu, "cihanda sulh" istediği için değil, gücü yetmediği için edememiştir. Türk burjuvazisi, bu emeline ulaşmak ve dünyada büyük bir güç olmak için, sürekli olarak silahlanmış ve sömürüyü en vahşi biçimlerde sürdürmüştür. Türk burjuva devleti, yayılmacı, ilhakçı ve militarist bir devlet olarak bölgede çibanbaşı ve bölge halkları için bir tehlikedir.

Türk burjuvazisi, Sovyet Orta-Asya cumhuriyetlerindeki sosyalist üretim biçimi ve yönetimin yıkılması için emperyalizmle birlikte, 75 yıldır süren bir çaba içinde olmuştur. Bu ülkelere, sık sık sanatçı, yazar, politikacı olarak MİT ve CIA ajanlarını göndermiş ve buralardaki gericiilere gereken mesajları götürmüştür. TC devleti ve Türk burjuvazisi eğer, Sovyet Cumhuriyetlerinin iç işlerine doğrudan karışmadıysa, bunu da bölgede barış istediği için değil, gücü yetmediği için yapmamıştır. Son birkaç yıldır, Türk burjuvazisinin Sovyet Orta-Asya cumhuriyetlerinde yaptığı girişimler, bu ırkçı niyeti açığa vurmuştur. Bu, Türk burjuvazisinin yüzyıldır "gecikmeli olarak çekmek istediği resimdir". Sovyetler Birliği'nde tüm cumhuriyetlerde karşı devrimcilerin, politik iktidarı ele geçirmeleri ve bu arada Orta-Asya'daki cumhuriyetlerin yönetimlerine gerici-milliyetçi güçlerin egemen olması TC devletinin bu "rüyası"nın gerçek olması için bir geçici olanak sağladı. Türk burjuvazisi, "bağımsızlıklarını" ilan eden bu cumhuriyetleri "ilk tanıyan ülke" olmasını pantürkizm yönünden ele almıştır. Pantürkizm, tüm burjuva kurum ve çevrelerinde öne çıkartılmaya başlandı. Türk burjuvazisi bu ülkelerle bir dizi, "kültürel" ve ekonomik anlaşmalar imzaladı. Arkasından karşılıklı ziyaretler yoğunlaştı. Çok sayıda MİT, CIA casusu Türk gazetecisi, politikacı, yazar, sanatçı bilim adamı Orta-Asya cumhuriyetlerine giderek pantürkizm ideolojisini yaymaya başladı. Basında röportaj üzerine röportajlar yayınlanmaya başladı, televizyonlarda program üzerine program yapılmaya başlandı. Tüm sermaye çevreleri Türkçülük yarışına-çıkıldılar. Bunlardan Bülent Ecevit, faşist Türkeş'ten aşağı kalmadığını gösterdi. İrkçı Ecevit, son olarak bir gazete adına, bu cumhuriyetlere gitti ve oralarda pantürkizmi anlattı. Tam bir yarış! Pantürkizm'in yeniden güncelleştirilmesinin altında yatan gerçek, Türk burjuvazisinin, Türkçülüğü kullanarak ve sağlamaya çalışarak, bölgedeki halkları sömürmek ve ezmektir. Türk burjuvazisi, Orta Asya cumhuriyetlerini sömürmek istiyor. Türk burjuvazisi, "Türk Birliği"ni gerçekleştirmeye çalışarak dünyada büyük bir güç olmak ve "yeni-

dünya düzeninde” daha etkin bir konum elde etmek istiyor. Tüm yaptığının altında yatan budur.

TC devleti ve burjuvazi pantürkizmi aynı zamanda, içerde gelişen devrim hareketini engellemek ve devrimci güçleri ezmek için kullanıyor. Pantürkizm bu yüzden hem koyu bir ırkçılık, yayılmacılık, ilhakçılık ve hem de içerde koyu bir baskı ve sömürü demektir. Tüm devrimci güçler pantürkizme karşı etkin bir davranış içinde olmalıdır. Pantürkizm’in sömürücü, baskıcı, yayılmacı, ilhakçı ve gerici-ırkçı özünü ve amacını açığa çıkarmalıyız.

PANİSLAMİZM: ASYA VE AFRİKA’DA BASKI VE SÖMÜRÜYÜ GİZLEMENİN ÖRTÜSÜ

Panislamizm, Orta-Doğu ve Asya’nın kimi ülkelerinde, Kuzey Afrika’da burjuvaların ve toprak sahibi sınıfların sömürü ve baskılarını gizlemek için başvurdukları bir ideolojidir. Panislamizm politikasını izleyen devletlerin çıkarları ortak değildir. Her “Müslüman” devlet en başta kendi çıkarlarını düşünmek zorundadır. Bu yüzden Panislamizm bir takım ortak ahlaki ve manevi değerler bütünü değil, bu değerler örtüsü altında, her ülke burjuvazisinin kendi çıkarlarını koruduğu bir örtüdür. Eğer durum böyle olmasaydı. Müslüman ülkeler arasında sık sık savaşlar olmazdı. Panislamizm politikasının en üst kurumu İslam Ülkeleri Konferansı’dır. Bu birliğin 46 üyesi var. Bu üyelerin tek ortak tutumu, “egemen sınıflara” karşı yükselen devrim mücadelesini engellemek. Birlik içinde büyük bir çıkar kapışması var. Birlik bir ekonomik temel sağlamaya çalışmakla birlikte, esasen bu ortaklık içinde durumu en iyi olan devletlerin kendi çıkarlarını kollamasıdır. Kaldı ki bu ülkelerin hemen hemen tümü emperyalizme bağlı durumdadırlar. Bu anlamda “İslam Ülkeleri Örgütü” emperyalist ülkelere alternatif bir örgütlenme değildir. Ne politik olarak bunun zeminleri ne de ekonomik olarak olanakları var. Emperyalizme bağımlılık temelinde, emperyalizmden bağımsız bir ekonomik ve politik oluşum mümkün değildir. “İslam Ülkeleri Örgütü” emperyalizmin bölgede egemenliğini kurmak için kullandığı bir araçtır.

Panislamizm’in diğer bir işlevi, emperyalizm tarafından Sovyet Cumhuriyetlerinin yıkılması için kullanılması olmuştur. Emperyalizm, Sovyetleri içerden çökertmek için on yıllardır gericilik adına ne varsa hepsine başvurmuştur. Panislamizm, emperyalizme hizmet etmede büyük bir rol oynamıştır. Emperyalizmin bu planlan son yıllarda iyice açığa çıktı. Emperyalizm, Sovyetler Birliği’ni yıkmak ve Sosyalizmin Ortadoğu’da yayılmasını engellemek için İslamcılığı kullanmıştır. Böylece panislamizm hem gerici burjuva güçleri hem de emperyaliz-

min bölge egemenlikleri için iyi bir araç rolü oynamıştır.

İslamcılık, burjuva sınıfın baskı ve sömürsünü gizlemenin örtüsüdür. Dolayısıyla bu hareketi değerlendirirken, hareketin kullandığı din motifine değil, hareketin sınıfsal niteliğine bakılmalıdır. Örnek olarak, İran devletinin adı “İslam Cumhuriyeti”dir. Ama bu bir şey ifade etmez. “İslam Cumhuriyetinin” altında burjuva sınıfının diktatörlüğü yatıyor. Hem de koyu bir diktatörlük. Mollalar diktatörlüğü, burjuva diktatörlüğünün diğer adıdır. İran’da Şah’ın monarşist, faşist iktidarı yıkıldı. Ancak, yerine kurulan “İslam Cumhuriyeti” burjuva demokratik bir devlet bile değildir. Kurulan devlet tam anlamıyla gerici bir burjuva diktatörlüğüdür. Aynı durum “şeriat düzeninin” kurulduğu Suudi ülkesi için de geçerlidir. Suudi Arabistan’da Suud ailesinin monarşisi vardır. Burada egemen olan burjuvazidir. İktidardaki burjuvazinin kendi egemenliğini ve sömürsünü sürdürmek için başvurduğu yöntem ise şeriat düzenidir. Önce Mısır’da ortaya çıkan ve çeşitli Arap ülkelerinde örgütlenen “Müslüman Kardeşler” örgütü burjuvazinin politik bir hareketinden başka bir şey değildir. Bu hareket emperyalizme tavır alan devletleri yıpratmak için, emperyalizm tarafından sürekli olarak kullanılır. Toplumların sınıflara bölündüğü her yerde tüm politik ve toplumsal hareketler aynı zamanda bir sınıfın hareketleridir. Bunun için bir hareketin başvurduğu din motifine bakarak o hareket hakkında karar veremeyiz. Yapılması gereken toplumsal ve politik hareketin sınıfsal karakterinin ortaya çıkarılmasıdır.

TÜRK İSLAMCILIK HAREKETİ KARŞISINDA YANILTICI TUTUMLAR

Türkiye’de 12 Eylül yıllarında sol hareket içinde TKP’den başlamak üzere İslamcı akımlar karşısında yanlış ve hedef saptıran tutumlar alındı. Pek çok sol çevre, Türkiye’deki dinci akımları “anti-emperyalist” ilan edip onlarla ittifak politikası izlemeyi ortaya koydular. Bu tamamen bir yanılğı ve hedef saptırmaydı. Yine aynı biçimde çeşitli sol çevreler, dinci kimi çevreleri “anti-faşist” ilan edip, bu çevrelerle ittifak politikası izlemeye kalkıştılar. Bu da, diğer saptırma gibi bir saptırmaydı. Öyle ki, yakın zamanlara kadar dincilerle “solcular” birlikte toplantılar düzenlemeye giriştiler. Türkiye’de din esasına dayanan partiler olduğu halde sanki yokmuş gibi davranıp bol miktarda dinci akımların propagandası yapıldı. Türkiye’deki İslamcı akımlar bu burjuva solcuların da yardımıyla daha da güçlenmiş ve devrimin başına bela olmuşlardır.

Osmanlı İmparatorluğu’nun yaklaşık 600 yıllık egemenlik döneminde, İslamcılık, feodal merkezi devletin, çeşitli ülkeleri egemenliği

altına almasının aracı olmuştur. İmparatorlukta din ve devlet işleri birlikte ve tek elden yürütülmüştür. Tıpkı, Hıristiyanlığın, çeşitli Avrupa devletlerinin elinde sömürgelere boyun eğdirmenin bir aracı olması gibi, İslamcılık’da Osmanlı devletinin elinde, Arap, Kürt ve diğer halkları egemenlik altında tutmanın bir aracı işlevini oynamıştır. Tabi ki din, hiçbir zaman egemen devletin, sömürgeleri egemenlik altında tutmasının temel aracı olmamıştır. Esas araç ekonomik ve ekonomi dışı zor olmuştur. Din ise, bu esas araçlara bağlı olarak ve onları kutsayan bir rol oynamıştır.

Din ve devlet işlerini tek elde toplayan Osmanlı padişahları ülkenin sömürgeleşmesi karşısında bu sefer sömürgeleşmeyi savunmuşlardır. Dini kurumlar imparatorluğun yıkılması ile birlikte büyük prestij kaybına uğramışlardır. Kemalist iktidar, din ve devlet işlerini birbirinden ayırmakla birlikte, dine karşı bir tutum almamıştır. Olan şey, dinin, burjuvazinin egemenliği altına alınmasıdır. Halk kitleleri için değişen bir şey olmadı: Onlar dinin egemenliği altında kalmaya devam ettiler. TC devleti, her türlü gericiliği ve bu arada dini de kendi bünyesine almıştır. Öyle ki, okullarda din eğitimi zorunlu olarak okutulmuştur. Ayrıca devlet desteğinde binlerce kişi “imam hatip okullarından” geçiyor. Binlerce kuran kursu ve onbinlerce din görevlisi ile her tür gericilik devlet politikası olarak sürdürülüyor. Her insan, daha doğar doğmaz, bir Müslüman olarak doğuyor. Bebekler, nüfus kâğıdı ile birlikte, “İslam” dinine kavuşuyorlar. Diyanet işleri, bir devlet kurumudur. Görevi, özel mülkiyeti, sömürüyü ve baskıyı kutsamaktır. Yeni hükümetin bütçesinde diyanet işlerinin bütçesi en yüksek oranlara çıkartıldı. Bu bile, dinin bir devlet politikası olarak sürdürüldüğünü gösteriyor.

Kaldı ki, Türkiye’deki dini kurumlar ve İslami politik akımlar, yalnızca devlet desteği ile ayakta kalmıyorlar. Özellikle, Arap sermayesi bu konuda epey cömert davranıyor. Aynı zamanda, çeşitli emperyalist devletler de Türkiye’de ki İslami akımların desteklenmesi için gereken yardımı yapıyorlar. Türkiye’de faaliyette bulunan “faysal finans” gibi finans kuruluşları emperyalizmle birlikte çalışıyorlar. Bu kuruluşun İslami akımları desteklediğini artık sokaktaki insan bile biliyor. Gericı Arap sermayesi, emperyalizm ve Türk tekeli sermayesi, İslami hareketleri emekçi sınıfların gelişen devrim mücadelesine karşı kullanıyor. İslami akımlar hem emperyalizmin birer kuklası ve hem de faşizmin birer aracıdır. Emperyalizm ise İslami akımlardan hiçbir zarar görmez. O nasıl olsa ekonomik ve politik egemenliği sayesinde sömürsününü sürdürüyor. “Müslüman” Arap ülkelerinin tümü emperyalizme bağımlı durumdadır. Emperyalizm, bu ülkelerde büyük karlar

sağlıyor. Elde ettiği karların bir kısmını ise devrimi engellemeye kalan İslami akımlara vermektedir. Kesinlikle söyleyebiliriz ki, İslami akımlar emperyalizme karşı değildir. Tersine, İslami hareketler, komünizme karşı emperyalizmin paslı bir silahıdır. İran bunun bir örneğidir. Sahte anti-Amerikan tutumlarının arkasında yatan şey, “İrangate skandalı” ile ortaya çıktı. Türkiye’deki islami hareketlerin arkasında Amerikan Emperyalizmi olduğu artık tartışma götürmeyen bir gerçektir.

İslami hareketler en aktif dönemlerini 12 Eylül faşizmi yıllarında yaşadılar. Şimdi, faşizmden aldıkları güçle, daha ileri fırlamış durumdadılar. Bilindiği gibi, faşist cuntacılar, darbe sırasında ve sonrasında, tüm tarikatların desteğini aldılar. Tarikatlar, işçi sınıfını ezmesi ve sosyalizmi engellemesi için faşizme destek verdiler. Cuntacılar da buna karşılık, dinci kadroları devletin önemli makamlarına getirdiler. Cuntacılar, emperyalizmin Ortadoğu’da verdiği jandarmalık rolü için islam ülkeleri “içinde daha aktif rol üstlendiler” Bu gelişmeler içinde islami akımlar da alabildiğince güçlendiler. İslami akımların, 12 Eylül’e karşı mücadele ettikleri koca bir yalandır. Tersine, islami akımlar, 12 Eylül boyunca, faşizme destek vermişlerdir. MSP’nin diğer partilerle birlikte kapatılması, cuntacıların bir aldatmacasıydı. Aynı şekilde, Cuntacılar MHP’yi de kapatmışlardı. Biri kalkıp ta MHP 12 Eylül’e karşıydı derse o kimse, burjuva saflarda bulunan bir karşı devrimci demektir. Aynı şekilde, biri kalkıp da, MSP 12 Eylül’e karşıydı derse, tam bir aldatmacaya başvuruyor demektir. MSP’nin kapatılması bir göstermelikti. MSP kapatıldı ama Cuntacılar resmi ideoloji olarak “Türk-İslam sentezini” benimsediler. Yani belli bir anlamda, MSP iktidardaydı, faşizmin bünyesi içindeydi.

Türkiye’de faşizm ile dini akımların nasıl bir yakınlık içinde olduğunu anlamak için uzak tarihe bakmaya gerek yoktur. Sadece 70’li yıllar sonrasına bakılsa bile bu gerçeği çok açık olarak görmek mümkün. Türk burjuvazisi, devrimci hareketin bastırılması için sivil güçlere ihtiyaç duyduğu her dönemde, bu sivil gücü dini akımların arasında bulmuştur. Diğer bir ifadeyle, burjuvazi, devrimci hareketin bastırılması için devlet güçlerinin yanı sıra her zaman politik dini akımları kullanmıştır. Kahramanmaraş katliamı bunun tipik bir örneğidir. Kahramanmaraş, Çorum, Sivas ve tüm bunlardan önce 70’li yılların Kanlı Pazar’ı, dinci faşist güçlerin polis ve askerlerle birlikte devrimci ve ilericilere karşı giriştikleri katliamları anlatır. Bu listeyi TC’nin kuruluş dönemlerine kadar uzatmak mümkün; ama sanırım gerek yok.

Tüm bu gerçeklere karşın; İslami hareketi politik bir akım olarak

hala karşı devrim saflarında ve devletin yanında görmemek, ondan hala medet ummak, politik saflıktan da öte bir şeyle adlandırılmalıdır.

Türk islamcılık hareketinin bir diğer özelliği, Kürt ulusunun ve diğer ulusal toplulukların ezilmesini savunması ve yapılan ulusal baskıyı örtmesidir. Dinciler, Kürt ulusu ezilirken hiç seslerini çıkarmaz, tersine, “Din Kardeşliği” altında yapılan zulmü ve kırımını gizlerler. Şimdiye kadar, milyonlarca Ermeni ve Kürdün kırıma uğratılmasında, dinciler her zaman devletin yanında olmuşlardır. Onun için bir kere daha anlaşılıyor ki, din kardeşliğinin altında yatan; egemen ulusun, egemen burjuvazisinin sömürsü ve baskısıdır. Din, yalnızca maddeye en yabancı bir felsefe değil, aynı zamanda burjuva sınıfın sömürsünün ve baskısının üstüne çekilmiş bir örtüdür. Kapitalist ülkelerde din, politik bir hareket olarak, burjuva sınıfın hareketidir.

İslamcılık koyu bir anti-komünizmdir. İslamcılığın bu yönü tüm ülkelerde ortaya çıkmıştır. Endonezya’daki komünist katliamı islami gericiğin ulaştığı düzeyi gösteren iyi bir örnektir. 1965’te Endonezya’da ABD emperyalizmi, islami hareketleri kullanarak, komünistlerin üzerine göndermiş ve sonuçta tarihin en büyük komünist kırımlarından biri islam güçlerince gerçekleştirilmiştir. Kısacası islamcılık, emperyalizmin ve egemen sınıfların emekçileri ezmesinin ve baskı altında tutmasının sömürmesinin bir aracı olmuştur. Panislamizm de, bu eylemin iki kıtada sürdürülmesidir. Türk ırkçılığı ve Türk islamcılık hareketleri birbirini tamamlayan bir madalyonun iki yüzüdür.

Gerek pantürkizm, gerekse panislamizm ideolojisi karşısında yapılması gereken birinci görev, bu burjuva ideolojisinin gerici, sömürüye hizmet eden yönü ve yayılmacı-ırkçı hedefleri açığa çıkartılıp teşhir edilmesidir. Türkiye’de ve Kürdistan’da ırkçılığa karşı belli bir bilinç olmakla birlikte, din konusunda büyük bir kafa karışıklığı sürüyor. Uzun süredir, dine karşı mücadele elden bırakıldı. 12 Eylül boyunca dincilerin baskı altında olduğu propagandası yapıldı. Oysa gerçekte baskı altında olanlar ateistlerdi. Devlet ve tüm burjuva çevreler, yoğun olarak idealizmin propagandasını yaparken, biz komünistler yeterince materyalizmin ve militan maddeciliğin propagandasını yapamadık. Komünist basında, militan maddeciliğin propagandası yoğun olarak yapılmalıdır.

Politik hareketler olarak tüm ırkçı ve dini hareketler, birer karşı devrim hareketidir. Tüm karşı devrim güçleri üzerinde olduğu gibi, bu hareketlere karşı da devrimci zor yöntemlerine başvurulmalıdır. Burada yalnızca dikkat edilmesi gereken, dinin etkisindeki bilinçsiz emekçileri kazanmaktır. Bu kitlelerin kazanılması, dine karşı ilkeli,

C. Dağlı

uzlaşmaz bir mücadele verilerek yapılmalı, yoksa oportünistlerin yaptığı gibi, dine boyun eğerek değil. Bunun dışında tüm gerici karşı devrimci politik ve toplumsal hareketlere karşı devrimci zor yöntemlerine başvurulmalıdır.

Devrimci Emek
Mart-Nisan-1992
Sayı: 11

TÜRKİYE'DE İŞSİZLER ORDUSUNUN BUGÜNKÜ DURUMU

Küçük mülk sahiplerini kendi bireysel mülkiyetinden yoksun bırakan kapitalistler, kapitalizmin yasalarının etkisiyle, yadsımanın yadsıması ile yerlerini daha az sayıdaki kapitaliste bırakarak ellerindeki tüm serveti yitirirler. Başka bir söylemle söylersek, bir kapitalist her zaman çok sayıda kapitalisti ortadan kaldırarak gelişir. Böylece kapitalist birikim yasası bu şekilde devam eder. Sanayileşme, kapitalizmin gelişmesi ve sermayenin sürekli olarak merkezileşmesiyle birlikte, toplumun büyük bir bölümü ücretli proleterler durumuna gelir. Kapitalist üretim biçiminin tüm toplumsal yaşamda egemen duruma gelmesiyle birlikte, toplum sermaye zeminleri üzerinde hareket eder. Burjuva toplum, işçilerin artı-değer yoluyla sömürülmesi temeline dayanır.

Sermayenin büyümesi, birikmesi ve merkezileşmesi sonucu; işin büyümesi; yeni daha gelişkin makineleşme; iş bölümünün daha basitleşmesi, küçük kapitalist işletmelerin iflas etmesi ile birlikte işçilerin saflarının yeni gelenlerle artarak daha da büyümesini ve işçiler arası rekabetin artmasını getirir. İş sürecinin niteliğini daha basit hale getiren daha gelişmiş makineleşme ile birlikte çalışan işçiler, iş sürecinden uzaklaştırılırlar. Böylece kapitalist sanayileşme hareketi, işçilerin bir kısmını işsizler durumuna getirerek devam eder.

Kapitalist birikimin sonucu olarak, nüfusun burjuva kesimi daima mülksüzleşip bir kısmı proleterleşirken, bir kısmı ise işsizler ordusunun saflarına katılır. Sermayenin büyümesine bağlı olarak, çalışan işçi

nüfusun bir kısmının da işsiz bırakılması sonucu yedek sanayi ordusu durumundaki fazla işçi ordusunun sayısındaki artış yüksek oranlara ulaşır. Kapitalist ülkelerde ulusal zenginlik ve servetin büyümesine bağlı olarak, işsizlik, sefalet, yozlaşma da artar. Zenginlik ve bolluk içinde yoksulluk; yoksulluğun ve işsizliğin resmi ulusal bir kurum durumuna gelmesi kapitalist birikimin mutlak yasasıdır.

Sermaye birikimi yasası gereği, sermaye büyüklüğü ile doğru orantılı olarak fazla işçi nüfusunu ve işsizler ordusunu yaratır. Yedek sanayi ordusu olan işsizlerin varlığı her zaman için kapitalistlerin yararına olmuştur. Kapitalistler, normal işçi nüfusu ile yetinmezler, onlar daima fazla işçi nüfusu isterler. Çünkü işçi nüfusunun varlığı yanında, fazla işçi nüfusunun varlığı kapitalist sanayileşmenin bir ürünüyken, aynı zamanda kapitalist servetin büyümesinin de ön koşulu olur. İşte bunun için, kapitalistler daima, ülkede yedek emek ordusunun bulunmasını isterler.

Yedek sanayi ordusu ve emekçi sınıfların yoksulluğunun artması kapitalist birikimin mutlak yasasıdır; kapitalist birikim bu mutlak yasası, hükümetlerin hukuki yasaları ile düzeltilemez, giderilemez. Bu yüzden, kapitalist ülkelerde hükümetlerin işsizliği “önleme”(!) yasaları hiç bir sonuç vermez. Burjuva toplumun işleyiş yasaları, burjuva toplumu kendisi değişmediği sürece varlıklarını sürdürürler.

Kapitalist ülkelerde, işsizler ordusunun, proleter orduya oranı, o ülkedeki ücret hareketlerini etkiler. Başka bir ifade ile söylersek, kapitalist ülkelerdeki ücret hareketleri, çalışan nüfusun oranına göre değil, yedek emek ordusunu oranına göre düşer ya da yükselir. Bunun anlamı şudur: bir ülkede işsizlerin sayısı ne kadar fazlaysa, yani arz edilen iş gücü ne kadar fazlaysa, buna karşılık sanayinin talep ettiği iş gücü ne kadar fazla nüfusa göre azsa, ücretler genel olarak düşer. Tersine olarak yedek sanayi ordusu ne kadar az ve buna karşı sanayinin talep ettiği canlı işgücü miktarı fazla, canlı işgücünün oranı da fazlaysa ücretler genel olarak yükselir. Bir kapitalist ülkede işsizler ordusunun, çalışan proleter orduya, yani sanayi ordusuna göre oranı ne kadar artarsa bu durumda;

İşsizler ordusu çalışan proleterler üzerinde, onları aşırı-çalışma yönünde etkide bırakır;

Çalışan işçi nüfusunun aşırı-çalışması da işsizlerin daha uzun süre işsiz kalmalarını getirir;

Sonuçta, ülkedeki işsizlerin oranının artması sonucu çalışan işçiler eskisine göre daha fazla sermayenin egemenliği altına girerler.

Bu anlatılanlar sürecin bir yönüdür, kesinlikle tümü değildir! Kapitalist birikim sürecinin diğer yönü şudur: Servetin az sayıdaki kapi-

talistin elinde merkezileşmesi, bu gelişmenin tüm kapitalist sistem içinde genişleyerek devam etmesi ile birlikte; işsizliğin artışı, sefaletin ve yoksulluğun büyümesi, her tür zihinsel yozlaşmanın ve fiziki çürümenin yaygınlaşması ve bunların sonucu olarak, sayıları sürekli büyüyen işçi sınıfının, mücadele ve ayaklanmalarının artması.

Böylece bir kutupta sermayenin belli ellerde toplanması, öteki kutupta da kendi emeğinin ürününü sermaye biçiminde üreten ücretli emekçilerin sefaletin birikmesi, düşünsel yozlaşma, şiddetin artması...

Bu, kapitalist üretim biçiminin temel çelişkisi olan emek-sermaye arasındaki uzlaşmaz temel çelişkinin kendisinin keskinleşmesi ve proletaryanın toplumsal devrimini gündeme getirmesine götürür.

TÜRKİYE'DEKİ DURUM

Türkiye' de kapitalist üretim ilişkileri, kapitalizmin anavatanından farklı tarihi koşullar altında gelişmiştir. Türk kapitalizmi, emperyalizme bağımlılık ilişkileri içinde yükseldi. Ülke ekonomisinin, emperyalist bağımlılık ve egemenlik altında olması kendini toplumsal yaşamını tüm alanlarında göstermiştir. Türkiye' de kapitalizmin doğuşu ve gelişimi farklı koşullar altında meydana gelmiş olsa da, kapitalist meta üretiminin tüm ekonomi yasalarını beraberinde yaratmıştır.

Türkiye' de devlet kapitalizminin, kapitalist üretim ilişkilerinin yerleşmesinde ve egemen olmasında çok önemli bir yeri olmuştur. Kapitalist üretim ilişkilerinin tüm alanlarda yaygınlaşması ile birlikte, devletin ülke ekonomisindeki baştaki ağırlığı azalmaya başlamış ve devlet işletmeleri ve bir bütün olarak devlet sermayesi süreç içinde oluşan tekeli sermayenin denetimi altına girmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde egemen olan feodalite, Cumhuriyetle evrimci tarzda çözülmüş ve süreç içinde tasfiyeye uğramıştır. Aynı tarzda kapitalist üretim biçimi de evrimci biçimde egemen duruma gelmiştir. Feodal mülkiyet tekeli yerini evrimci yollardan kapitalizmin mülkiyet tekeline bıraktı. Gene aynı süreç içinde, kentlerdeki Pre-kapitalist ekonomik ilişkiler de dönüşüme uğradı. Kapitalist üretim ilişkileri bir sistem olarak tüm ekonomi alanlarında egemen oldu.

Peki, bireysel mülkiyetinden uzaklaştırılan küçük mülk sahipleri nereye gittiler? Kapitalizmin gelişimi ile birlikte nüfusun büyük bir çoğunluğunu mülksüzleştirerek, onları proleter, yarı proleter, işsiz ve yarı işsiz durumuna getirdi. 60'lı yıllara kadar tüm nüfusun çoğunluğunu oluşturan köylülük, şimdi kent nüfusu karşısında geriledi. Kentler ekonomik yönden olduğu gibi, nüfus yönünden de köylülük karşısında tam bir üstünlük sağladılar. Kentlere ve sanayiye doğru göç

eden köylülük, buralara mülkiyeti ile birlikte gitmedi. Köylülüğün büyük çoğunluğu mülksüzleştiği için kentlere gitti. Böylece küçük üretici köylülük hem üretimden koparıldı ve hem de servetinden oldu. Köylülüğün bir kısmı proleter durumuna gelirken, bir kısmı ise, işsiz ve yan-işsiz durumuna düştü. Mülk sahibi köylülüğün az bir kısmı ise, elindeki servet büyüklüğünde, kentlerde kapitalist mülk sahibi duruma geldi. Onların da bir kısmı burjuvalaşma imkânını bulurken diğer kalanları da mülksüzleşerek, proletaryanın safılarına doğru yol aldılar. Kapitalizmin orman yasası olan rekabet yasaları karşı konmaz bir biçimde kendini gösterdi; sonuçta küçük burjuvaların kendileri mülksüz duruma düştü ve daha büyük kapitalist işletmelerin ücretli çalışanı durumuna geldiler.

Ekonominin kapitalist dönüşümü, kısa süre içinde büyük oranlarda üretimden ve üretim araçlarından koparılmış bir yoksullar nüfusu yarattı. Mülksüzleşme çok hızlı oluştu. Sanayi ise, dışa bağımlılığın sonucu olarak yavaş gelişti ve sonuçta, sanayinin talep ettiğinden çok fazla nüfus oluştu. Tarımda kapitalizmin gelişimi ile beraber, fazla nüfusun bir kısmı bu alana yöneldi. Buna rağmen çok sayıda işsiz oluştu. Öte yandan, sanayileşme sonucu çalışan işçi nüfusun bir kısmı ekonomik kriz sonucu ve hem de makineleşme sonucu işten uzaklaştırıldı ve işsizler büyük bir ordu oldular.

İşsizliğin yüksek noktaya çıktığı yıllarda, işsizlere ve yarı-işsizlere yeni bir kapı açıldı. Bu kapı başta Almanya olmak üzere Avrupa kapısı oldu.

Türk devleti dışarıya meta ihracından önce emek-meta ihracına yöneldi. Çok kısa süre içinde bu emek-metalden yüzbinlercesi kapitalist Avrupa'ya ihraç edildi. Türk devleti Avrupa ile emek-meta sözleşmeleri imzalamaya başladı. Geçmiş dönemin köle ticareti yerine modern köle (ücretli emekçi) ticareti büyük bir gelir ve servet kaynağı olmaya başladı. Canlı işgücü ihracı Türkiye'ye önemli miktarda döviz getirdi. Çok tatlı bir ticaret!

Türkiye'deki fazla işçi nüfusunun bir kısmının Avrupa tarafından emilmesinin yoğunlaştığı yıllarda, işçi ücretlerinde belirgin bir artış görülmüştür...60'lı ve 70'li yılların ortalarında işçi ücretlerindeki göreceli artışın nedeni tek başına DİSK'in kurulması olarak gösterilemez, temel neden bu yıllarda, ücret hareketlerini etkileyen fazla işçi nüfusun sayısında düşüş görülmesidir. Sonra ne oldu? Avrupa kapıları birden bire yüzümüze kapandı. Bu sefer tersine bir süreç zorlanmaya başladı. Avrupa artık fazla nüfus olmaya başlayan işçileri geri göndermeye başladı. Bu dönem kimi zengin Arap ülkelerinin kapıları açıldıysa da, bu kapılardan çok az sayıda işçi girebildi. Gidenlerin bir

kısmı ise, gitmeden önceki durumlarının daha altına düştüler, geriye dönecek parayı zor bulabildiler! Böylece, kapitalizmin işleyişi sonucu işçilerin ve küçük mülk sahiplerinin her geçen gün bir kısmının fazla nüfus durumuna gelmesiyle, zaten sayıları çok büyük olan işsizler ordusunun safları yeni yeni insanlarla dolup-taşmaya başladı. Artık fazla nüfusu emme yolları kapanmış, sayıları korkunç boyutlara ulaşmıştır. Öyle ki, burjuvazi şimdi işsizler ordusundan ürkmeye başladı!

BURJUVAZİNİN ÇÖZÜMÜ NÜFUSU KONTROL ETMEK

Avrupalı kapitalistlerin yaklaşık olarak 200 yüzyıl önce söyledikleri ve günümüzde kapitalistlerin tüm dünya çapında yaygarasını kopardıkları şeye Türk burjuvazisi de katıldı: nüfus fazladır. Çok eski zamanlardan beri dünyada nüfus fazlası olduğu söylenip durulmuş. Ancak nasıl oluyorsa insanlar yüzyıllardır daha fazla olanaklar yaratarak yaşıyorlar. Yine geçen yüzyıllarda kapitalistler ve din adamları gezegenimizin imkânlarının çok kıt olduğunu ve fazla nüfusu beslemeye yetmeyeceğini ve bunun sonucu olarak emekçi sınıfların yoksulluğunun bundan ileri geldiğini ileri sürmüşlerdir. Bugün de emperyalist ülkeler, dünyada fazla nüfusun olduğunu söylüyorlar. Onlar, fazla nüfus olarak “üçüncü dünya” denilen bağımlı, geri bırakılmış ülkeleri kastediyorlar. Bu emperyalist devletlere göre, dünyanın büyük çoğunluğunun aç ve yarı aç yaşıyor olmasının nedeni kapitalizmin dünya sistemi değil de, kendi tükettiğinden kat ve kat fazlasını üreten dünyanın emekçi nüfusudur. O halde çözüm? bu ülkelerdeki nüfus artışını kontrol etmek gerekir!

Bilim ve teknik alanındaki gelişme ile birlikte dünyadaki olanakların insanların beslenmesine yeterli olduğunu ve ulaşılan makineleşme düzeyi ile tüm insanların daha iyi yaşama imkânlarının ortaya çıktığını biliyoruz. Eğer, dünya nüfusunun büyük bir bölümü aç ve yarı-aç yaşıyorsa ve eğer kapitalist ülkelerde işsizlik sürekli büyüyorsa ve yoksulluk artıyorsa bunun nedeni artık yıkılması gereken kapitalist üretim ilişkileridir.

Türk burjuvazisi de aynı burjuva koro içinde, Türkiye’de nüfus fazlası olduğunu böyle giderse herkesin aç kalacağını bunu önlemek için mutlaka nüfusu kontrol altına almak gerektiğini söylüyor. Fazla işçi nüfusun olmasının burjuvazinin yararına olduğunu söyledik. Ancak Türkiye’deki fazla işçi oranı burjuva sınıfın istediğinden de fazla. Böyle devam ederse “açlar ordusu” her şeyi su lar altında bırakabilirdi. Burjuvazi bunun için kolları sıvadı. Devlet, nüfus kontrolü için yoğun bir propaganda kampanyası düzenledi. Koç Gurubu, bu amaçla özel bir

çalışma içine girdi. Doğum kontrol yöntemleri üzerine çalışmalar ve yöntemler geliştirildi ve topluma sunuldu, kürtaj serbest hale getirildi. Bu konuda yeni yeni yöntemler deniyor.

Engels'in belirttiği gibi her 'dönemin kendi nüfus yasası vardır. Eğer toplum kendi nüfus gelişimini kontrol altında tutacaksa ve buna zorunlu olmuşsa, insanlar bunu, burjuvazinin fazla nüfus yaygaraları ve doğum kontrol yöntemleri ile değil, ekonomik gelişim yasalarının etkisi ile yapacaktır.

DEVLETİN TOPLU İŞTEN ÇIKARMALARA ÖNCÜLÜK ETMESİNİN ANLAMI

Kapitalist devlet işletmeleri öteden beri çalışan işçilerin önemli bir bölümünü barındırmıştır. Halen devlet işletmelerinde çalışan işçiler tek tek her holdingin çalıştırdığı işçi sayısından daha fazladır. Devlet işletmeleri büyük işletmelerdir. Buralarda onbinlerce işçi çalışıyor. Bazılarında bu sayı yüz bini buluyor. TEKEL buna bir örnektir. Demir-çelik işletmelerinde onbinin üzerinde işçi bir arada çalışıyor. Devlet işletmeleri hem işçileri yoğun olarak bir araya getiriyor ve hem de önemli sayıda işçiyi barındırıyor.

On yıllardır, hükümetler kendilerine toplumsal dayanak bulmak için devlet işletmelerine işçi almıştır. Bunu hükümete gelen her parti yapmıştır. Devlet işletmelerinde çalışan işçiler, devlete büyük servet kazandırmakla kalmıyor aynı zamanda işe alınmalarının bedeli olarak da "manevi" borç altına giriyor. Hükümetler sürekli olarak, devlet işletmelerinde çalışmayı işçilere karşı kullanmışlar; onları devletin diktası altında tutmuşlardır

Daha yakın zamana kadar, devlet işletmelerinde çalışmak bir tür "iş güvencesi" sayılırdı. Öyle ki işçiler devlet işletmelerine girmek için rüşvet bile verirlerdi. İşsizliğin kol gezdiği koşullarda devlet işletmelerinde iş bulabilenler kendilerini "şanslı" sayarlardı. İktidarlar, bu koşullar altında çalışan işçilere on yıllarca boyun eğdirdi, egemenlik altında tuttu. İşsiz kalmak korkusuyla devletin diktası altında kalmaya boyun eğen işçiler, uzun yıllar sınıf mücadelesi içerisinde yer almadılar. 60-80 yılları arasında meydana gelen sınıf eylemleri, devlet işletmelerinde çalışan işçiler dışında gerçekleşti. Devlet işletmelerinde çok sınırlı sayıda eylem ve katılım olmuştur. Türk-İş gibi sarı sendikaları ayakta tutan özellikle devlet işletmelerinde çalışan ve devletin egemenliğine boyun eğen işçilerdir.

Devlet işletmeleri bir taraftan nüfusun önemli bir kesimini sanayiye çekerek onları sınıf mücadelesi alanına çekerken; öte yandan onlar üzerinde tam bir dikta uygulamıştır.

12 Eylül'den sonra devletin fazla işçi nüfusunun bir kısmını emme politikasına son vermeye başlandı. Bunun yanında bu alanlarda çalışan işçilerin gerçek yaşam düzeyleri geçmiş yıllara göre belirgin bir düşüş gösterdi. Özcesi işçilerin yaşam koşulları, ücretlerdeki parasal artışa rağmen bozulmaya ve kötüye gitmeye başladı. Mutlak yoksullaşma süreci devlet işletmelerinde çalışan işçiler için de geçerlidir. Devlet işletmeleri makineleşmeye yönelmedikleri halde işçi çıkardı. Özellikle son on yılda buralarda emekli olan işçilerin yerine yenileri alınmadı. Mevcut üretim kapasitesi emek yoğunluklu olarak artırıldı. İşçilerin sömürülmesi arttı; yoksullaşma derinleşti; çelişkiler açığa çıktı.

Buna bir etkende, devlet işletmelerinin “özelleştirilmesi” oldu. Parça parça özelleşmeye başlayan devlet işletmelerinde ilk iş, işçilerin işten çıkarılması oluyor. Belediye işletmeleri bunun öncülüğünü yapıyor. Binlerce belediye işçisi işten çıkarıldı. Toplu işten çıkarmalar diğer devlet işletmelerine de yayılarak genişliyor.

Tekelci sermaye, uluslararası rekabet alanında daha iyi konum elde etmek için dolaylı kontrol ettiği devlet sermayesini doğrudan kendi kontrolü altına almak ve devlet sermayesini kendi sermayesine katarak, sermayesini daha da büyütmek istiyor. Bunun için, daha az işçiden daha fazla sermaye biriktirmek amacıyla. Tekelci sermaye, devlet işletmelerini doğrudan kontrol ederek ve buralardaki işçilerin bir kısmını işsiz bırakarak, belki de sermaye birikimini hızlandırabilir. Bu olabilir ancak; bunu yapmakla, bu defa başka bir gelişmeye yol açıyor: yaşam koşulları daha da kötüleşen işçilerin sınıf mücadelesine katılmaları daha da hızlanacaktır. Zaten son yıllarda meydana gelen büyük işçi eylemleri devlet işletmelerinde olması bir rastlantı değildir. Bu demektir ki devlet işletmelerindeki işçilerin yaşam koşulları sürekli bozuluyor, işçiler ya işten atılıyorlar ya da atılmak üzere. Bu durum, yeni yeni eylemlerin oluşmasına yol açacaktır. Kesinlikle söyleyebiliriz ki sınıf mücadelesi daha yaygın, yoğun ve sert olacaktır.

Devletin, işçi çıkarmalarına öncülük etmesinin anlamı budur. Zaten çok yüksek olan işsizler ordusu, devletin girişimleriyle dev bir ordu haline geliyor.

BURJUVAZİ YÖNETEMİYOR BİR DEVRİM KAÇINILMAZDIR.

Hükümet, Türkiye'de 5 milyon işsiz olduğunu kabul ediyor. Herkes biliyor ki gerçek rakam, resmi rakamların çok çok üzerindedir. Bu gerçeği, resmi rakam sahipleri de biliyor. Ancak, onlar her zaman toplumu nasıl iyi yönettiklerini göstermek için rakamları düşük gös-

terirler.

Şimdi ne olacak? Şimdiye kadar, fazla işçi nüfusunun çok önemli bir kısmını Avrupa çekti. Artık, Avrupa kapıları bir daha kolay kolay açılmamak üzere kapandığına göre, sürekli olarak sayıları artan bu fazla işçi nüfusu ne olacak? Yakın zamana kadar devlet, bu fazla nüfusun bir kısmını eritirdi. Şimdi bu da mümkün değil. Üstelik devlet resmi işsizliğin saflarını büyütüyor. Özel sektör ise, işçi atmak için çok büyük bir yarış içinde. Son aylarda yüzbinlerce işçi, toplu olarak işten atıldı. Burjuvazi yapabileceğini yapıyor: işçileri işsizliğe ve açlığa mahkûm etmek. Burjuva sınıf, kapitalist ekonominin kopmaz bir işleyişi olan işsizliği, çözümülemeyen ve çözmek istemez.

Kapitalist üretim biçiminin hareket yönü, toplumun büyük çoğunluğunu işsizler ve yarı işsizler durumuna getiriyor. Tekelci sermayenin elindeki sermaye biriktikçe, diğer tarafta, işçi sınıfının yoksulluğu ve sefaleti de aynı oranda birikiyor. İçinde bulunduğumuz derin ekonomik kriz koşullarında emekçi sınıfın yoksulluğu ve sefaleti daha da derinleşmiştir. Sınıflar arası uçurum devamlı olarak büyüyor. Emek-sermaye çelişkisi keskinleşiyor. Bunu gösteren işçi eylemlerinde belirgin tırmanış var. Özellikle tensikatlarla karşı mücadele, içinde bulunduğumuz dönemin en önemli mücadele nedeni olarak varlığını sürdürüyor. Tekelci sermaye babalarının ve onların politik babalarının toplumu yönetemedikleri ortadadır. Kapitalizmin temel çelişkileri, kapitalizm içinde çözümlenemez. Kapitalizmin çelişkileri, proletaryanın önderliğindeki toplumsal devrimi zorunlu duruma getiriyor.

Sermaye egemenliğine son vermenin nesnel koşulları sürekli olgunlaşıyor. Burada sorun ortaya çıkmış olan devrimci durumu, bir devrime dönüştürmektir. Devrimci kriz tüm ulus çapında yayılarak devam ediyor. Devrimci kriz, tüm sınıfları sürüklüyor. Ancak, burjuvazinin içinde bulunduğu kriz ne kadar derin ve keskin olursa olsun, eğer proletarya aktif devrimci eylemlerle, bu zamanlarda burjuva iktidarını deviremezse, burjuvazi kendi bunalımını geçici de olsa atlatabilir. Burjuva toplum yerini kendiliğinden bir sonraki topluma, sosyalist topluma bırakmaz. Burada devrimci zor, süreci suni olarak hızlandırıcı bir rol oynar. Zora dayanan devrim önümüzde tüm çekiciliği ile duruyor.

Devrimci Emek

Haziran-Temmuz 1992

Sayı: 12

TÜRKİYE'DE SINIF MÜCADELESİNİN GELİŞİMİ-1

Sınıf mücadelesi toplumsal gelişimin, dolayısıyla tarihin motorudur. Bu sınıfların kendileri tarihin her döneminin üretim biçimine denk düşerler. Tarihin her üretim biçiminin kendi sınıfları var olmuştur. Her dönemin mevcut üretim ilişkileri zeminleri üzerinde meydana gelen sınıflar mücadelesinin temposu ve yoğunluğu, doğrudan bu mücadelenin üzerinde hareket ettiği toplumsal ilişkilerin gelişmişliğine bağlıdır. Sınıf mücadelesinin kendisi, üzerinde hareket ettiği ekonomik ilişkilere sıkı sıkıya bağlıdır. Toplumun ekonomik ilişkileri ne kadar gelişmiş ve toplumsal çelişkiler ne kadar keskinleşmişse, sınıf mücadelesi de o oranda yoğun ve sert olur. Sınıf mücadelesi, yolu üzerindeki gerici toplumsal pislikleri, engelleri temizlediği oranda eksiksiz ve tam bir gelişim gösterir.

Türkiye'de halk kitleleri, gerici burjuva cumhuriyetinin oluşumu ve egemenliği sürecinin tümü boyunca, feodal üretim ilişkilerinin evrimci, sancılı ve geç çözülmesinin acısını fazlasıyla çekmiştir. Kapitalizmin devrimci değil de evrimci tarzda gelişimi, burjuvazinin feodallerle uzlaşma içinde oluşu, proletaryanın mücadelesinin yolu üzerinde temizlenmesi gereken epey pislik bırakmıştır. Türkiye'de ekonomik evrimin bu kendi seyrinden dolayı, sınıf mücadelesi eksiksiz ve tam bir gelişim gösterememiştir. Açıktır ki, kapitalist üretim ilişkileri süreç içinde egemen duruma gelmiştir. Kapitalist meta üretimi temelinde, sermayenin birikimi (işbirlikçi karakterde de olsa) yoğun-

laşmış ve bu sermaye yoğunlaşması tekelleşme düzeyine varmıştır. Tüm bunlara rağmen, sınıf mücadelesi yukarıda belirttiğimiz nedenle tam bir gelişim gösteremedi. Ancak, sınıf mücadelesi on yıllar süren sancılı ve yavaş gelişimden sonra son otuz yılda, eskisine oranla hızlı bir tempoyla gelişim gösterdi. Bunun nedeni, hem iç dinamiğin etkisi ile ve hem de emperyalizmle işbirliği sonucu Türkiye’de sermaye birikiminin artması; sermayenin büyümesi ve merkezileşmesi oranında kapitalist ilişkileri geliştirmesidir. Son otuz yılda (yaklaşık) üretimin ve sermayenin yoğunlaşması belirgin olarak ortaya çıkmış, sermayenin büyümesi ile birlikte halk kitlelerinin yoksulluğu ve sefaleti derinleşmiş, sınıf mücadelesi hızlanmıştır.

Türkiye’deki ekonomik ve toplumsal ilişkilerin kendi özelliklerinden dolayı, proletaryanın yolu üzerinde çözülmesi gereken bir yığın sorun duruyor. Kapitalist ekonomik ve toplumsal ilişkilerin kendisinden kaynaklanan “sorunlar” kapitalist ilişkiler içerisinde ve burjuva diktatörlüğü çerçevesinde çözümlenemez. Proletaryanın önderliğindeki kesintisiz bir devrimin ilk adımda çözmesi gereken toplumsal çelişkiler şunlardır: Ekonomik ve politik yaşama egemen olan tekellerle, bunlar tarafından ezilen ve sömürülen nüfusun en geniş halk kitleleri arasındaki çelişki (emek-sermaye arasındaki uzlaşmaz çelişkiden kaynaklanan); emperyalizmle halk kitleleri arasındaki çelişki; faşizmle, halk kitlelerinin demokrasi ve özgürlük yönelimi arasındaki çelişki ve ulusal sorunun çözümlenememesinden kaynaklanan çelişkiler. Proletarya, sosyalizm hedefine varmak için yolu üzerindeki bu engelleri ortadan kaldırmak zorundadır.

Türkiye’deki sınıf mücadelesi ve Kürdistan’daki ulusal-sınıfsal mücadele, belli bir düşüşten sonra, son yıllarda yeniden gelişerek büyük bir ivme kazandı. Devrimci durumun tüm göstergeleri karşı konulmaz biçimde ortaya çıktı. Devrimci kriz, tüm ulusların ve azınlıkların sınıflarını kapsayarak derinleşiyor. Kürdistan ve Türkiye’de başlamış olan iç savaş süreci yeni boyutlar kazanarak ilerliyor. Sınıf mücadelesinin bugünkü düzeyinin belli bir geçmiş gelişim süreci var. Bugün ortaya çıkan olaylar, sınıf mücadelesinin gelişimi üzerinde etki yapan etkenleri daha iyi anlamamızı gerektiriyor. Bunun için şimdiye kadar irdelenmeyen sorunlar üzerinde durmamız ve bir irdeleme yapmamız zorunlu olmuştur. Çünkü “yeni” bir durum doğmuştur. Hem bu “yeni” durumun özelliklerini daha iyi kavramak ve hem de bugünkü duruma yol açan süreçleri bilmemiz üstlendiğimiz öncülük misyonunun gereğidir.

Şu bilinmelidir: Bu çok kısa yazı ancak bir “ön” irdeleme niteliğinde olabilir. Bundan sonra bu konulardaki irdeleme boyutlanarak

devam ettirilmelidir. Sınıfların kendisine ve sınıflar mücadelesinin süreçlerine çok daha somut yaklaşılmalıdır.

GENÇLİĞİN ÜRETİM SÜRECİNİN DIŞINDA TUTULMASI

Sanayinin güzel ve devrimci yanı, toplumun geniş kesimini kendine çekerek, onları değişime uğratmasıdır. Bu açıdan sanayi her zaman toplumsal ilişkilerde devrimci bir rol oynamıştır. Kapitalizmin gelişimine bağlı olarak sanayileşmeyle birlikte, el zanaatçılığı ölür, ev ekonomisi çöker, küçük üretici kendi bireysel mülkiyetinden uzaklaştırılır. Sanayi, nüfusun mülksüzleşen kesimini eritir. Nüfusun bir kısmını ise yedekte bekletir (sanayinin ihtiyat kuvvetleri). Sanayileşme ve makineleşmenin gelişimi ve yetkinleşmesi, üretim sürecinde “usta işçilerin” mesleksi imtiyazına son verir. Çünkü makineleşme ile iş süreci daha basitleşmiş ve işbölümü daha kolay hale gelmiştir.

Makineleşme ile birlikte işçinin üretim aletleri üzerindeki egemenliği sona erer. Bunun yerine, üretim aletlerinin işçi üzerindeki egemenliği başlar. Artık işçi bütünlüklü çalışan makineler sisteminin bir parçası durumuna gelmiştir. Kapitalizm koşullarında makineleşme süreci, aynı zamanda usta işçinin mesleki ustalığının sona ermesi ve giderek üretim sürecinin dışına atılması işsiz duruma düşürülmesidir. Böylece yetişkin ve usta işçinin yerini gençlerin çocukların alması başlar. Kapitalizmin gelişimine bağlı olarak kadın emeği de büyük bir önem kazanır. Belli bir gelişim döneminden sonra kapitalizm kesinlikle çocuk ve kadın emeğine ihtiyaç duymuştur. Kapitalizm büyük ölçüde kadın ve çocuk emeği ile beslenir. Burada işin iki boyutu var: Sanayileşme ve makineleşme toplumun büyük bir kesimini kendine çekerek toplumsal gelişimde önemli bir devrim yaparken; öte yandan üretim sürecine katılan çocuk ve kadın işçiler toplumsal değişimde asıl devindirici rolü oynarlar. Marx, çocukların üretim sürecinin dışında tutulmasını önerenlere bu durumun toplumsal evrimi geciktirici bir rol oynayacağını belirterek karşı çıkar.

Kapitalizmin anavatanı olan batıda, ekonomik evrim bu şekilde olmuştur. Türkiye’de sonuç olarak kapitalizm egemen duruma gelmiş ve sanayileşme-makineleşme ile çocuk ve kadın işçiler üretim sürecine çekilmişlerdir. Ancak son duruma kadar olan süreçte işler batıdaki gibi olmamıştır. Aynı sonuca başka yollardan ve başka biçimlerden varılmıştır. Başta belirttiğimiz gibi, feodal üretim ilişkilerinin evrimci çözümlüğü, kapitalizmin yavaş gelişimi, sanayileşmenin dışa bağımlı, çarpık-zayıf gelişimi, sanayileşmenin topraktan uzun süre ayrışmaması, sermaye birikiminin dışa bağımlı biçimde oluşumu mülksüz-

leşmenin çok yaygın ve yoğun olması sonucu halk kitlelerinin büyük bir kesiminin işsiz kalması vb. süreçlerin yaşanması Türkiye'deki ekonomik evrimin kendi özellikleridir. Tüm bu olgular, bizdeki gelişimin batıdan farklı olmasını getirmiştir.

Türkiye'de kapitalizmin gelişimi ile birlikte nüfusun büyük bir kesimi sürekli olarak proleter, yarı-proleter, işsiz durumuna getirilirken; el yeteneğine dayanan "usta işçilik" fabrikalarda uzun süre varlığını devam ettirmiştir. Zanaatkarlığın kapitalist işletmelerdeki etkinliği ancak bu yüzyılın ikinci yarısından sonra kırılabilmiştir. Türkiye'nin en eski sanayisi olmakla birlikte dokuma-tekstil sanayinde "dokuma ustaları" varlıklarını sürdürebilmişlerdir. Tekstilde son yıllarda meydana gelen makineleşme, otomatikleşme ile birlikte el yeteneğine dayanan işçilik sona ermiş (tabi aynı zamanda üretimdeki el sanatı estetikliği de sona ermiştir), kapitalizmin gelişmesi, sermayenin birikmesi ve bunun sonucu yeni yeni makineleşme ve yeni makineleşmeye dayanan çocuk ve kadın emeğinin öne çıkması süreci çok yavaş ilerlemiştir. Kadın emeğinin en çok kullanıldığı ve bu yüzden en kârlı sektörlerden tekstil sektörü, uzun bir geçmişli olmasına rağmen uzun süre erkek ve yetişkin işçilikle sürdürülmüştür. Kadınların ve çocukların toplumsal üretim sürecine çekilmesi çok geç olabilmıştır. Üstelik büyük sanayi işletmelerinde çocukların çalışması mümkün değil; kadınlar ise, toplumsal gerici geleneklerin de etkisiyle toplumsal üretim sürecine sınırlı olarak çekilmişlerdir.

Makineleşmenin iş bölümünü ve üretim sürecini basitleştirmesi ile kadın ve çocukların toplumsal üretim faaliyetlerine katılmasının teknik koşulları artmakla birlikte, bu teknik koşullar toplumsal evrimi ancak hızlandırabilmiştir. Türkiye'de büyük sanayi işletmeleri yetişkin erkek-kadın işçileri barındırıyorlar. Çocuk-genç işçiler ise daha çok atölyelerde ve tarımda çalışıyor.

Atölyelerde çalışan genç- çocuk işçiler ise hem zorunlu askerlik "görevi"nden ötürü ve hem de bu alanın istikrarsız oluşu sonucu yarı-işsiz durumundadırlar. Atölyelerde ve tarımda (mevsimlik işçilik) çalışan çocuk-genç işçiler, sendikal ve politik olarak örgütsüz oldukları için sınıf mücadelesinde oynamaları gereken dinamik-ileri rolü oynayamıyorlar. Ayrıca, Türkiye'deki eğitim, üretimden kopuk yapıldığı için çocukların ve gençliğin büyük bir bölümü üretim sürecinin dışında tutuluyor. Gene bunun yanında işsizler ordusunun esas büyük bölümünü gençler oluşturuyor. Böylece toplumsal dönüşümde büyük bir rol oynayacak olan gençlik, üretim sürecinin dışında tutulduğu için oynaması gereken bu rolü oynayamıyor.

Özellikle son yirmi yıl içinde atölyecilikte büyük bir çoğalma

oldu. Bunda kapitalist işletmelerin “fason üretim” yöntemleri önemli rol oynadı. Atölyeciliğin yaygınlaşmasıyla birlikte daha önce toplumsal üretimde bulunamayan milyonlarca çocuk-genç ve kadın, üretim alanına çekildi. Bu bile, üretim alanına çekilmesi gereken gençlerin çok az bir bölümünü oluşturuyor. Gene gençliğin esas büyük bölümü işsizdir, üretimin dışındadır.

Çocukların-gençlerin toplumsal üretim sürecine alınmamasının, toplumsal dönüşümün yavaş ilerlemesinde payı vardır. Türkiye’de sınıf mücadelesinin eksik gelişiminde bunun büyük rolü var.

TC Devleti sınırları içinde yaşayan yaklaşık 60 milyonluk nüfus, ancak 25 milyonu aktif üretimde bulunan insan olarak kabul ediyor. Bunun da tümü büyük sanayi işletmelerinde ve büyük ölçekli tarım üretiminde çalışmıyor. Bu rakama ev işlerinde çalışan ve bireysel işlerde çalışan kadın ve genç dahil ediliyor. Geriye kalan yaklaşık 35 milyon insanın; ihtiyar, bebek, küçük çocuk ve çalışamaz durumda olanlarını çıkarsak bile, geriye milyonlarca üretim çağında olan, ancak üretim sürecinin dışında tutulan insan kalıyor. Bunların ise büyük çoğunluğunu gençler ve öğrenciler oluşturuyor. Türkiye’de 10 milyon üzerinde öğrenci var ve bu büyük kitle, üretimden kopuk eğitim içinde çürütülüyor. Rakamlara da bakıldığın da görülüyor ki, nüfusun en dinamik ve çoğunluğunu oluşturan çocuklar ve gençler, üretim sürecinin dışındadır. İşsizdir, yoksuldur ve baskı altındadır.

Büyük sanayi işletmelerinin yanında, devlet işletmeleri, daha çok yetişkin işçi çalıştırıyorlar. Devlet işletmelerinde çalışmak için askerlik görevini yapmak zorunluluğu getirilmiştir. Bu da en az 22 yaşında olmak demektir. Devlet işletmeleri özellikle son yıllarda işçi alımını durdurmuştur. Buralarda çalışanların en azı on yıllıktır. Çoğu ise daha uzun süre çalışanlardır. Devlet işletmelerinde genç işçilerin çoğunlukta olmaması, çalışanların daha çok ileri yaşta olması, sınıf mücadelesinin gelişimini olumsuz yönde etkilemiştir. İleri yaştaki işçilerin büyük bölümü “emekliliği” düşünür olmuştur. Bunun için sınıf mücadelesine, kendi ifadeleriyle “maceraya” atılmak istemiyorlar. Kamu sektörü işçilerinin ileri yaştaki işçilerden oluşması ve genç işçilerin buralarda yeterince istihdam edilmemesi, sınıf mücadelesinin bu alanda eksik gelişmesinde önemli etken olmuştur.

Kapitalizmin gelişmesi, sanayileşme-makineleşme, sermayenin birikmesi sonucu nüfusun büyük bölümü ve çocuk-gençlerin önemli bir bölümü, toplumsal üretim sürecine katılarak ücretli emekçiler durumuna geliyorlar. Bu süreç, gecikmeli de olsa Türkiye’de başlamıştır. Böylece, sınıf mücadelesinde büyük bir rol oynaması gereken gençlik ordusu; bu büyük ordu harekete geçecektir. Bu hareket şim-

diden başladı. Bundan sonra sınıf mücadelesi daha yoğun ve yaygın olacaktır.

Genç nüfusun sınıf mücadelesindeki dinamik ve devindirici rolü, kesinlikle göz önünde bulundurularak, gençliğin örgütlenmesine ve eyleme çekilmesine büyük önem verilmelidir. Gençliğin örgütlenmesi, diğer işler arasında bir iş olarak görülmemeli, gençliğin örgütlenmesi ve devrime kazanılması temel örgütlenme görevlerinden biri olarak görülmelidir

DEVLET İŞLEMELERİNDE ÇALISAN İŞÇİLERİN SINIF MÜCADELESİNE ÇEKİLEMESİ

Türkiye kapitalizminin aynı zamanda devlet kapitalizmi biçiminde gelişmesi ile birlikte, daha işin başında devlet, ekonominin üretim ve dolaşım alanında tekel kurdu. Devlet işletmeleri büyük işletmeler biçiminde oluşturuldu. Halen devlet işletmelerinin en büyük işletmeler olma özelliği devam ediyor. Devlet işletmeleri en büyük işletmeler olunca, çalışan işçi nüfusun da en büyük bölümü bundan ötürü devlet sektöründe istihdam oldu. Zaten ilk sanayileşme de devlet sektöründe olmuştur. Böylece burjuvazinin zor aygıtı olan devlet, aynı zamanda kendi başına büyük bir ekonomik güç oldu. Bu durum, burjuva sınıfın kitlelerin çalışan kesiminin büyük bir bölümünü doğrudan devletin koyu diktası altına almasına yol açtı. TC Devleti, hem ekonomik bir güç olarak ve hem de politik bir güç olarak toplumun emekçi kitleleri üzerinde dikta uygulamıştır.

Devletin bürokratik yapısından dolayı, bürokrasi halk kitleleri karşısında ve üstünde bir ayrıcalığa sahip oldu. Aynı biçimde, devlet işletmelerindeki işçilerde toplumdaki işsizlik karşısında kendilerini şanslı ve “imtiyazlı” saymışlardır. Bu durum uzun yıllar böyle sürüp gitti. Ta ki, buralarda çalışan işçilerin ekonomik koşulları belirgin bir bozulma gösterene kadar bu durum böyle devam etti. Önceki sayımızda sorunun bu yönü üzerinde durmuştuk. Burada üzerinde durulması ve irdelenmesi gereken şey, devlet sektöründe çalışan işçilerin sınıf mücadelesinde geç yer almasıdır. Bu durum sınıf mücadelesinin eksiksiz ve tam bir gelişim gösterememesinde önemli bir etkindir. Devlet işletmelerinde çalışan işçiler, yoğunluk bakımından her zaman diğer işçilere oranla, en büyük ve yoğun bölümü oluşturmuşlardır. Zaten sanayileşmenin geç-çarpık, bağımlı ve zayıf oluşması, Türkiye’de ücretli emekçileri nüfusun çoğunluğu durumuna getirememiştir. Bu proleterlerin de en yoğun ve büyük bölümü devlet işletmelerinde barındırılmıştır. Şimdi şu soruyu sormamız gerekiyor: Eğer bu alanda çalışan işçiler sınıf mücadelesine atılmazlarsa, bu ül-

kede sınıf mücadelesi tam bir gelişim gösterebilir mi? Kesinlikle gösteremez! Türkiye’de olanda budur. Burjuvazi, devlet eliyle, düzene karşı savaştırılması gereken proleter ordunun önemli bir bölümünü pasifize etmiş ve onları on yıllar boyu devletin diktası altında tutmuştur. Öyle ki, burjuva sınıf, burjuva sendikal anlayışa dayanan Türk-İş eliyle, bu işçilere komünizmi “telin” ettirebilmiştir. Devlet diktası altında alınan işçiler, karın tokluğu ve iş güvencesi uğruna, anti-komünist bir ideoloji ile yetiştirilmeye çalışılmıştır. Devlet sektöründe çalışan işçiler, aynı zamanda kapitalist düzen partilerinin destekçisi durumuna getirilmiştir. Bu alanlarda çalışanlar onyıllar boyu burjuva partilerin ve iktidarların destekçisi durumuna geldi. Devlet işletmesi işçileri uzun yıllar burjuvazinin dümen suyunda sürüklenip durdular.

Sınıf mücadelesi daha çok kapitalist özel sektörde gelişti. Sınıf mücadelesi içerisinde anılan önemli işçi olaylarına baktığımızda bu durumu açık olarak görürüz. 1963’te Kavel işçilerinin eylemi yapılırken ve aynı yıllarda özel sektörde yüzlerce “şanlı eylem” yapılırken, devlet sektöründe çalışan işçiler karın tokluğu uğruna, burjuvazinin kulvarında komünizmi “tel”in mitinglerine koşuyordu. 15-16 Haziran büyük işçi eylemi esas olarak özel sektörde çalışan işçiler tarafından yaratıldı. Gene 70’li yıllarda meydana gelen yoğun işçi eylemleri esas olarak özel sektör işçilerince gerçekleştirildi. Bu süreç içinde devlet işletmesi durumundaki işyerlerinde işçilerce hiç eylem yapılmadı değil. Zaman zaman eyleme katılmış ya da kendileri (67 Paşabahçe direnişi, 70’in sonunda Tekel, Tariş direnişi vs.) eylem yapmışlardır. Ancak, bu eylemler devlet işletmelerinde çalışan işçilerin yoğunluğu ve büyüklüğüne göre çok cılız eylemlerdi. Sınıf mücadelesinin en yoğun olduğu 60-80 yılları arasında bile işçi sınıfının mücadelesi eksik ve zayıf gelişti. Çünkü bu dönemde devlet sektörü işçisinin büyük bölümü mücadeleyi seyrediyordu. Bu dönemde devlet işletmelerindeki işçilerin büyük bölümü kendi kurtuluş mücadelesine değil; işçi sınıfının kurtuluş mücadelesine karşı olan gerici eylemlere sokuluyordu. Bundan dolayı Türkiye’de sınıf mücadelesi çok sancılı ve eksik gelişim gösterdi.

Sonra ne oldu? On yıllar boyu derin uykuya dalan büyük işçi kitlesi, uyanmaya ve harekete geçmeye başladı. Çünkü kapitalizmin ekonomik krizinin ulaştığı boyutlar, onları da etkiledi. Ekonomik koşulları daha da bozulduğu gibi; devletin kendi işletmelerindeki işçileri çıkarmaya öncülük etmesi sonucu, kendilerini ya işsizler arasında ya da işsizliğe aday durumda buldular. Bu sefer özel sektör işçileri susarken, işçi eylemlerinde “şanlı eylemler” dizisi devlet işletmelerindeki işçilerce gerçekleşmeye başladı. Son üç yıl içinde ne kadar etkin eylem

varsa, bunların tümünü onlar gerçekleştirdi. Sınıf mücadelesi tarihine “bahar eylemleri” olarak geçen önemli eylemler dizisi olsun; Türkiye’nin en kitlesel eylem ve yürüyüşü olan Zonguldak maden işçilerinin yürüyüşü olsun; dev eylemler devlet işletmelerinde çalışan işçilerce gerçekleştirildi. İzmir belediye işçileri, Türkiye’nin en uzun süreli yürüyüşü olan İzmir-Ankara arası “Ölüm Yürüyüşü”nü gerçekleştirdiler. Diğer kamu işçilerinin bu dönem giriştikleri eylemler artık saymakla bitmiyor. Bu, yeni bir durumdur. Devlet sektörü işçilerinin artık sınıf mücadelesinde yerlerini almaları ile Türkiye’de sınıf mücadelesi eksiksiz ve tam bir gelişim yoluna girmiştir. Şimdi tüm sektörlerdeki proleterler, bir sınıf olarak davranma durumuna gelmiştir. Şimdi sınıfın kendi içsel birliği başka bir söylemle mücadele birliği pratikte oluşuyor. Şimdiye kadar işçi sınıfının burjuva sınıfa karşı mücadelesi, birbirinden kopuk, tekil işçi gruplarının giriştiği eylemlerin toplamı olarak ifade edilebiliyordu; şimdi ise proleter sınıfın, burjuva sınıfa karşı bütünlüklü ve ayrı andaki organik eylemi gündemdedir. Bu süreç başlamış durumdadır. Bu “durum” sınıf mücadelesinin bundan sonraki seyrini ve temposunu kesinlikle etkileyecektir. Artık tekil işçi gruplarının değil, proleter sınıfın şanlı eylemlerine tanık olacağız.

Devrimci Emek
Ağustos-1992
Sayı: 13

TÜRKİYE'DE SINIF MÜCADELESİNİN GELİŞİMİ-II

Türkiye'de işçilerin ve diğer emekçilerin ilk önce burjuvalar ve toprak sahiplerine, sonra da tek başına egemen olan sermaye sınıfına karşı verdiği sınıf mücadelesi, üzerinden tam 100 yıl geçmesine rağmen, eksiksiz ve tam bir gelişim gösterememiştir. Bunun ekonomik nedenini geçen sayımızda belirttik. Türkiye'de feodalizmin evrimci tarzda, geç ve sancılı olarak çözülmesi sonucu, proletaryanın devrim mücadelesinin önünde yığınla pislik bıraktı. Bir burjuva demokratik devrimin yapılamaması nedeniyle, proletarya, devrim yolu üzerindeki engellerle uğraştı ve bu yüzden proletaryanın verdiği sınıf savaşı yavaş gelişti. Aynı zamanda toplumsal ortamdaki sınıf mücadelesi tam bir gelişme olanağı bulamadı. Bu durum, daha sonraki tüm gelişmeler üzerinde etkisini gösterdi.

Bu sayıda Türkiye ve Kürdistan köylülüğünün sınıf mücadelesindeki yerini irdeleyeceğiz.

Gerek burjuva demokratik devrimde burjuvazinin ittifakı durumunda olsun; gerekse sosyalist devrimde ya da kesintisiz demokratik devrimde proletaryanın müttefiki durumunda olsun, köylülüğün desteğini alamayan öncü sınıf, devrimini zafere ulaştıramaz. Köylülük kendi başına öncü bir rol oynayamamıştır. Köylülük ya burjuva sınıfın önderliğini takip etmiştir ya da proletaryanın önderliğini. Köylülüğün kendi başına devrimci bir rol oynamak zorunda kaldığı durumlarda ise, mücadele yenilgi ile sonuçlanmıştır. Meksika'da Zapata'nın önderliğindeki köylü ayaklanması ve köylü devrimi sonuçta yenilgi ile sonuçlanmıştır. Kendi başına, Meksika örneği gibi bir devrimle sonuçlanmasa da feodal üretim biçiminin egemen olduğu dönem de Avrupa ve Latin Amerika kıtaları köylü ayaklanmalarıyla doludur. Ancak köylülük en köklü devrimci rolünü burjuva demokratik devrim söz konusu olduğu zaman burjuva devrime katılarak, proletaryanın toplumsal devrimi söz konusu olduğu zaman da proleter devrime katılarak oynamıştır. Geçmişte köylülüğün yer aldığı anti-feodal devrimler ister kendi hesabına katılmış olsun, ister başka bir sınıfın hesabına katılmış olsun bu devrimler öz olarak burjuva bir karakter taşıyorlardı. Çünkü köylülüğün en belirgin özelliği, özel mülkiyetle olan ilişkisidir. Köylüler yer aldıkları

devrimlerle hem feodal egemenliği yıkmış ve hem de kendilerini değiştirmişlerdir. Devrim görmüş olan köylü, daha geniş bakış açısına sahip olur, devrimcilik onun tüm düşünce sistemini etkisi altına alır. Devrim görmüş bir köylülüğün proletarya tarafından kazanılma şansı daha fazladır. Burjuvazinin devrimci barutunu tüketmesi ve burjuva devrim çağının sona ermesi; yerine proletaryanın toplumsal devrim çağının başlamasıyla birlikte köylülük kapitalizmin tamamlayıcı bir sınıfı olarak proletaryanın bağlaştığı durumuna dönüşmüştür.

Avrupa kıtasında burjuva devriminin tüm gelişim süreci boyunca köylülük devrimde önemli bir rol oynamıştır. Köylü ayaklanmaları Avrupa'nın toplumsal gelişiminde önemli yere sahiptir. Tüm Avrupa ülkelerinde köylülüğün oynadığı rol farklı farklı olmuştur. Örneğin İngiltere; 16. yüzyılda başlayan ve uzun bir dönemi kapsayan burjuva devrimle birlikte önemli değişime uğramıştır. Kırsal kesimlerdeki insanlar yerlerinden uzaklaştırılmış ve kitlesel bir biçimde sanayi bölgelerine yönelmişlerdir. Uzun süre burada da iş bulamayan köylüler, kentlerin "serserileri" olarak kaldılar. İngiliz sanayi devrimi, İngiliz köylülüğünü derinden sarsmış, onu köylülüğün aptallaştırıcı dar ortamından alıp, sanayi kentlerine çekmiş ve proleterleştirmiştir. Böylece sanayi devrimi, toplumsal yaşamda son derece devrimci bir rol oynamıştır. Köylülüğün sanayi devrimi ile değişime uğratılması sonucu proletaryanın sınıf mücadelesinin yolu açılmış oldu.

Fransa'da köylülük feodaliteye karşı burjuva sınıfın önderliğinde ayaklandı. Burada köylülük hem burjuva devrimin zaferinde büyük rol oynamış hem de kendini önemli ölçüde değiştirmiştir. Fransız köylüsü 1789 burjuva devriminden sonra nerdeyse üççeyrek yüzyıl kendini çok fırtınalı bir mücadelenin içinde buldu. Arkasından Fransız köylüsü 1848 devrimine katıldı, yirmi yıl sonra (katılmasa da) 1871 Paris Devrimi'ni gördü. Böylece Fransız köylüsü iki devrime katılmış ve üçüncü devrimi görmüş bir köylü olarak; daha sonra (yıllarca sonra) ikinci dünya savaşı yıllarında, ilk önce içerde faşizme destek vermemiş ve Fransa Hitler tarafından işgal edilince de faşizme karşı direniş hareketine katılmıştır.

Almanya da ise köylülük devrimci bir ayaklanmaya kalkışmakla birlikte burjuvazinin ihanetine uğramıştır. Burjuva sınıfın ihaneti sonucu, Alman köylü ayaklanması yenilgi ile sonuçlandı. Feodal derebeylere karşı devrimci ayaklanma başlatan Alman burjuva sınıfı ayaklanmayı yan yolda bırakmış ve derebeylerinin egemenliği altına girerek onunla uzlaşmıştır. Böylece Almanya'da feodal üretim ilişkileri yavaş, evrimci tarzda ve sancılı çözülmüştür. Bunun acısını Alman halkı uzun yıllar çekmiştir.

Burjuva demokratik devrimlerin köylülük üzerindeki etkisini ana çizgileriyle göstermek amacıyla verdiğimiz bu kısa bilgilerden sonra Türkiye ve Kürdistan köylülüğüne geçebiliriz artık.

OSMANLI DEVLETİNDE KÖYLÜLÜĞÜN DURUMU

Osmanlı imparatorluğunun da içinde bulunduğu tüm Doğu’da, toplumsal yapının evrimi kıta Avrupa’ına göre daha yavaş olmuştur. Bunun çok çeşitli nedenleri olmakla birlikte bu nedenlerin içinde temel olanı **aynı vergi** sitemidir. Doğuda yüzyıllarca vergi sistemi böyle olmuştur. Bunun anlamı şudur: halk (köylülük) devlete bir vergi veriyordu ancak bu vergi, köylünün elde ettiği mahsulün bir bölümünün kendisi olmuştur. Oysa aynı dönemde Avrupa’da vergi aynı olarak değil nakdi (para) olarak ödenirdi. Paranın Avrupa’da dolaşım aracı olarak kullanılması toplumsal yapının evrimini hızlandırmıştır. Avrupa basit meta üretimi, ilkel sermaye birikimi aşamasını yaşarken, Doğu henüz feodal ilişki içinde yavaş ve istikrarlı bir dönemini yaşıyordu. Doğu’da paranın bir dolaşım aracı olarak devreye girmesi, Avrupa’dan çok sonra olmuştur. Böylece Doğu’da feodal üretim ilişkileri çok geç çözüldü. Bu çözülme çok ağır ve sancılı olmuştur. Doğu halkları yüzyıllarca bunun acısını yaşadılar. Doğu köylüsü hem feodal üretim ilişkilerinin çok uzun süre acısını çekmiş hem de bu üretim ilişkileri üzerine oturan doğu despotizminin altında kalmıştır.

Feodal-despot Osmanlı devleti yüzyıllarca hüküm sürmüş ve bu dönemin tümü boyunca Osmanlı köylüsü (nüfusun esasını oluşturur) sömürülmüş ve baskı altında tutulmuştur. Köylü, savaş zamanında (ki Osmanlılar sık sık savaşmışlardır) devlete evlatlarını asker olarak vermiş, barış zamanlarında ise yine aynı devlete vergi vermiştir. Osmanlı devletinde feodalite uzun sürdüğü içinde köylülüğün çektiği acılar uzunca dönemi kapsamıştır. İmparatorluk sınırları içinde “akçe”nin devreye girmesi epey geç olmuştur. Aynı vergi sistemi varlığını uzunca bir dönem korumuştur. Ekonomik evrimin yavaş gelişimi toplumsal yapının-yavaş değişimini getirmiştir.

Devlet-i Ali sınırları içinde burjuvazi 1800’lerden itibaren gelişim gösterdi. İpek Yolu bir ticaret yolu olarak çok eski olmakla birlikte, Avrupa’nın deniz yoluyla doğuya ulaşması sonucu, bu yol eski önemini yitirdi ve sonrada çöktü. Osmanlılar Batı ile ticareti deniz yoluyla yapmaya başladılar. Böylece Osmanlılarda burjuvazi, ticaret burjuvazisi olarak liman kentlerinde oluşmaya başladı. Limanlarda oluşan burjuvazi daha çok komprador (işbirlikçi) nitelikteydi. İçeride ise komprador burjuvaziden farklı ve daha zayıf olarak ticaret burjuvaları gelişti. Manifaktürcülüğün gelişimi ile birlikte pek çok kentte ilk burjuvalar oluştu. Cumhuriyet yıllarına kadar, Osmanlı sınırları içinde pek çok kentte yaygın olarak hatırı sayılır bir burjuva sınıfı ortaya çıktı.

İşte bu burjuvaların Osmanlı feodal yönetimine karşı giriştikleri ilk devrim 1908 Jön Türk devrimidir. Jön Türk devrimi tüm klasik devrimlerden ayrı bir konuma sahip olmuştur. Bu devrim sınıfsal öz olarak ve hedefler bakımından bir burjuva devrimi idi. Ancak tamamlanmayan, yan yolda kalmış bir devrimdir. Bu devrim halkçı bir özellik kazanmamış ve Lenin'in sözleri ile "siyasal bir devrim" olarak kalmıştır. Jön Türkler devrimine köylülük hiç bir destek vermemiştir. Sonuçta Jön Türkler Osmanlı hanedanı ile uzlaşma yoluna gittiler. Feodal üretim ilişkileri devrimci tarzda değil evrimci (Prusya tarzı) tarzda yerini kapitalizme bırakmıştır. Köylülük burada devrimci rolünü oynayamamıştır.

BURJUVA CUMHURİYETİ BOYUNCA KÖYLÜLÜK

Burjuva cumhuriyeti bu devrim sonucu kurulmamış, I. Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında Alman müttefiki Osmanlı hanedanı yenilmiş, kurtuluş savaşını kazanan M. Kemal ve çevresi yeni yönetimi oluşturmuştur. Burjuvazi Osmanlı hanedanını iktidardan uzaklaştırırken, feodallerle uzlaşmıştır. Böylece köylülük bu durumda da devrimci rolünü oynayamamıştır.

Türkiye de 19. yüzyılda başlayan feodalizmin evrimci tarzda yavaş çözülmesi cumhuriyet boyunca da devam etti. Jön Türk devrimi ile başlayan burjuva-feodal toprak sahibi uzlaşması cumhuriyet yıllarında devam etti. Burada olmayan Osmanlı hanedanı ve onun politik iktidarıydı. Ekonominin evrimi kendi yoluna devam etti. Feodalizme karşı bir burjuva devrim yapılamadığı için köylülük özgürleşemedi. Özgürlük köylülüğün ufkunda ortaya çıkmış ve kaybolmuştur. Bundan böyle köylülük özgürlüğü proletaryanın önderliğindeki devrimle kazanacaktır.

Türkiye'de feodal üretim ilişkileri süreç içinde yavaş ve sancılı bir biçimde çözüldü. Kapitalist üretim ilişkileri giderek tüm alanlarda egemen oldu. Bugün artık bir sermaye egemenliğinden ve düzeninden söz edebiliriz. Köylülük cumhuriyetin uzun bir döneminde yalnızca sermayenin baskısına uğramadı. Aynı zamanda feodal ilişkilerin geç çözülmesinin ağır sancısını yaşadı. Feodal üretim biçimi altında, feodal toplumun bir sınıfı olan köylülük, kapitalist üretim biçimi altında artık kapitalizmin tamamlayıcı bir parçası durumuna gelir.

Para, metanın dolaşım aracı olarak Türkiye'de geçtiğimiz yüzyılda ortaya çıkmaya başlamıştır. Yine geçen yüzyılda Türkiye'de bankalar kurulmaya başlamıştır. Osmanlı bankası, Ziraat bankası vb. Cumhuriyet boyunca paranın ekonomideki işlevi önemli değişimler geçirmiş artık para yalnızca bir dolaşım aracı değil aynı zamanda bir

egemenlik aracı olmuştur. Türkiye’de bankaların ekonomideki ağırlıklı konumunu artık herkes biliyor. Bununla anlatmak istediğimiz şudur. Paranın ekonomik ilişkilerde oynadığı bu büyük rol sonucu artık ekonomik yaşamda feodalizmden söz etmek olanaklı değildir. Meta-para (m-p) ve para-meta-para (p-m-p) süreci ekonomik yaşamda tayin edici konumdadır.

Kapitalist toplum meta üretimi temelinde ortaya çıkar. Kapitalist toplumda servet büyük bir meta yığını demektir. Türkiye köylüsü de bu toplumun bir parçasıdır. Kapitalizm, tüm kırsal kesimde egemen duruma gelmiştir. Bunun sonucu olarak feodal toplumda bir bütün olan köylülük, kapitalist ilişkilerin egemen olması sonucu parçalanmış ve ayrılmıştır. Köylülük burjuva köylülük, zengin köylülük, orta köylülük, küçük ve yoksul köylülük olarak birbirinden ayrılmış ve köylülüğün yoksul kesimi tarım proleterleri durumuna gelmiştir.

Kapitalizmin bir sınıfı olarak köylülüğü sömüren sınıfla, işçi sınıfının sömüren sınıf aynıdır: Sermaye sınıfı. Burada Marx’ın belirttiği gibi işçilerle köylülerin sömürüsü sadece biçim olarak farklıdır. İşçi sınıfı artı değer yoluyla sömürülürken, köylülük ipotekler vb. yolla sömürülür. Ama sömüren sınıf aynı sermaye sınıfıdır.

Bu durum, işçi sınıfıyla emekçi köylülüğün ittifakının nesnel temelini oluşturuyor. Yine aynı sınıfa karşı olmak ve aynı saflarda savaşmak, işçi sınıfı ve yoksul köylülüğün ittifakının hem devrimin birinci adımında ve hem de sonraki adımlarında devam edeceğini gösteriyor. Burada işçi sınıfı, yoksul ve küçük köylülükle ittifakı bir anti-feodal devrim temelinde değil, bir anti-kapitalist toplumsal devrim temelinde olacaktır. Çünkü “anti-feodal devrim” stratejisi nesnel koşullar tarafından aşılmasıdır.

TARIM PROLETARYASI

Tarım proletaryasının varlığı, yaygınlığı ve yoğunluğu kapitalizmin tarımsal alandaki egemenliğini ortaya koyar. Türkiye’de tarım proletaryası sürekli olarak tüm tarımsal alanlara yayılmış ve giderek büyük bir güce ulaşmıştır. Türkiye’nin bilinen en belirgin tarım alanı Çukurova’dır. Çukurova pamuktan ötürü tarım proletaryasının en önemli kısmını barındırır. Ancak tarım proletaryası Çukurova ile sınırlı değildir. Türkiye’nin pek çok ova ve bölgesinde tarım proletaryası çalışır. Amik ovasında, Iğdır ovasında, Karadeniz bölgesinde, Ege’de ve Marmara bölgesinde tarım proleterleri çalışır. Türkiye’de tarım proletaryası kısa değil, uzun bir geçmişe sahiptir. Pamuk ekimi ve pamuk toplama “ırgat” çalıştırılması on yıllardır süregelir. İlk önceleri sınırlı olan tarım giderek tüm alanlara yayıldı. Kapitalist çiftlik biçiminde ya-

pılan tarım ve çiftlik yapısını aşan tarımsal üretim gelişim gösteriyor. Tarımsal alanda ücretli emekçi olarak çalışan yoksul köylülük ilk önceleri mevsimlik işçi olarak çalışırdı ancak giderek artan kapitalist çiftlik yöntemi (tavukçuluk, seracılık, peynircilik vs.) ve aynı zamanda tarım-sanayi komplekslerinin artması sonucu kalıcı bir özellik kazanmıştır. Böylece tarım proletaryası da kalıcı bir özellik kazanmıştır.

Tarım proleterleri, sanayi proleterlerinden daha az ücretle daha ağır ve uzun çalışma koşullarında çalıştırılıyorlar. Türkiye’de tarım proletaryasının aldığı ücret, her zaman sanayi proletaryasından daha az olmuştur. Bu devlet tarafından da yasallaştırılmıştır. Öte yandan, tarım proletaryası her zaman sanayi işçilerinden fazla çalıştırılır. Buna karşılık en ufak bir sosyal “güvenceye” sahip değildir. Tarım proleterleri yalnızca kendileri değil aileleriyle birlikte çok zor bir yaşam sürdürürler. Barınma koşulları genellikle çok ağırdır. Öte yandan hastalıklar tarım proletaryasının yanından hiç eksik olmaz. Pek çok tarım proleterleri ise, kamyonlar ve römorklarla taşınma sırasında kazalarda ölür gider. Ezici çoğunluğu ise sendikasızdır. Sendikalı olanlar daha çok devlet zirai donanım alanında çalışanlardır.

Sosyalist hareket şimdiye kadar, küçük köylülüğe ve yoksul köylülüğe verdiği önemi tarım proletaryasına vermemiştir. Devrimcilerin örgütlediği köylü eylemleri esas olarak küçük ve yoksul köylü eylemleridir. Tarım proletaryasına yönelik sözü edilir bir eylem yapılmamıştır. Tarımda kapitalizmin gelişimi ve tarım proletaryasının varlığı nesnel bir gerçekken, sosyalistler bu gerçeğe gözlerini kapamışlardır. Oysaki tarım proletaryası ayaklandırılmadan Türkiye’de sanayi proletaryasının önderliğinde bir devrimin başarı şansı yoktur. Burada devrimin kesin başarı şansı tarım proletaryasının ayaklanmasına bağlı olacaktır. Tarım proletaryası hem kesintisiz devrimin hem de sosyalizmin kırsal kesimdeki temel gücü ve uygulayıcısı olacaktır. Sanayi proletaryası ile tarım proletaryasının ittifakı devrimin proleter niteliği için de temel bir öneme sahiptir. Devrimde proletaryanın önderliği, tarımsal alanda tarım proletaryası tarafından yerine getirilecektir. Tüm bu temel öneminden ötürü tarım proletaryasının örgütlenmesi ve devrime yöneltmesi bundan sonrasının tayin edici çalışması olmalıdır.

TÜRKİYE KÖYLÜLÜĞÜ DEVİRİM YAŞAMAMIŞTIR

Görüldüğü gibi köylülüğümüz ne Osmanlı döneminde ne de cumhuriyet döneminde her hangi bir burjuva devrim yaşamamıştır. Köylülük bir anti-feodal devrim görmeden kendini kapitalist ekonominin

içinde buldu. Feodal üretim ilişkilerinin yavaş çözülmesi ve burjuva demokratik devrimin yaşanmaması, köylülüğün davranış ve düşünce biçimini etkilemiştir. Bir devrim bilinci ve geleneğine sahip olmayan köylülük, dar bir düşünce yapısına sahip olmuş ve geriliği yüzünden on yıllar boyu burjuvazinin destekçisi olmuştur. Şimdiye kadar kentler olduğu kadar köyler de sermaye partilerinin oy deposu olmuştur. Zaman zaman saf değiştirmişse de bu sermaye partileri arasında olmuştur. Devrimci geleneklere sahip olmayan köylüler, sermayenin ağır baskılarına rağmen her hangi bir başkaldırıya başvurmamışlardır. Oysa onyıllardır ve tüm cumhuriyet dönemi boyunca jandarma dipçığı köylüler üzerinden hiç eksik olmadı. Ekonomik olarak da dolaylı ve dolaysız vergiler, banka faizleri altında ezildi, ürünü yok pahasına alındı ve bir kere daha sömürüldü. Köylülük sermayeye ve kentlere servet biriktirmiş ama kendisi hem ekonomik yönden zayıflamış ve yoksullaşmış ve hem de entelektüel yönden geri kalmıştır. Köylüler tüm bu baskıların altında sindirilmiş ya da sinmiştir.

Emekçi köylülük, sermayeye ve devlete karşı ayaklanmaması ve hiç bir devrimci geleneğinin olmaması sonucu proletaryanın devrim mücadelesine yeterince katılmamıştır. Bu durumda sınıf mücadelesi nasıl tam bir gelişim gösterebilir? Köylülük 70'li yıllara kadar toplam nüfusun en büyük bölümünü oluştururdu. Şimdi bile toplam nüfusun %43'nü oluşturuyor, kitlesel olarak önemli bir potansiyel. Bu büyük kitle potansiyeli şimdiye kadar devrim mücadelesinden geri durmuş ve bu yüzden proletaryanın devrim mücadelesi istenilen gelişimi göstermemiştir. Sosyalizme kesintisiz olarak varacak olan Demokratik Halk Devrimi mücadelesi, bu mücadelenin köylülük tarafından desteklenmesine bağlıdır. Bu destek ise şimdiye kadar gelmemiştir. Köylülük sermayenin politik güçlerinin kırsal kesimdeki toplumsal desteği olmuştur. Bugün tüm çektiği sıkıntılara rağmen köylülüğün ezici çoğunluğu sermayeyi takip ediyor. Bu sonuçlar, köylülerimizin bir devrim yaşamamış olmalarının sonuçlarıdır.

KÜÇÜK VE YOKSUL KÖYLÜLÜK DEVİRİM POTANSİYELİ TAŞIYOR

Köylülük bir devrime katılmamıştır ancak, önemli bir devrimci potansiyele sahiptir. Köylülük hem Osmanlılar döneminde feodalizmin bir sınıfyken, feodal egemen sınıf tarafından sömürülmüş ve ezilmiş hem de cumhuriyet döneminde kapitalizmin bir sınıfyken sermaye sınıfı tarafından ezilmiş ve sömürülmüştür. Yani kısacası köylülük yüzyıllardır eziliyor ve sömürülüyor. Üstelik artık son derece yoksul bir duruma düşmüştür. Bu köylülüğün uzun süre sessiz kal-

ması mümkün değildir. Koşullar devrimci ve bu durum köylülüğü de derinden sarsıyor. Köylülüğe egemen olan yüzyılların sessizliği bozulma eğilimi gösteriyor. Sınıf mücadelesi kırsal kesimde de tüm şiddeti ile yaşanmaya başladı. Buralarda bulunan yoksul ve küçük köylü, tarım proletaryasının önderliğinde tarım burjuvalarına ve zengin köylülüğe karşı devrim mücadelesinin içinde yerini alacaktır.

Yirmi beş yıldır devrimci hareket kırsal kesimde köylülüğe dayanıyor. Yoksul ve küçük köylülük devrimci hareketleri bağrına basmış ve zaman zaman onlara destek olmuştur. Bu desteği verenler işin başında tüm emekçi köylülüğün çok az bir kısmı bile olsa çok önemlidir. Şimdi daha fazla sayıda köylü kitlesi bu desteği veriyor. Kürdistan'da verilmekte olan mücadeleye köylülük büyük bir destek veriyor. Bu destek giderek tüm kırsal alanlara yayılma eğilimi gösteriyor. Emekçi köylülüğün ayaklanması ile tüm devrim güçleri harekete geçmiş olacaktır. Bu da sermaye sınıfına karşı verilen sınıf mücadelesinin tam bir gelişim içine girmesi anlamına geliyor. Devrim mücadelesi toplumun tüm emekçilerini kapsama eğilimi gösteriyor.

Küçük köylülüğün devrimci olanakları ilk defa olarak açığa çıkıyor. Şimdiye kadar bu büyük devrimci olanak kendi içinde kapalıydı, kapalı bir koza gibiydi. Koza şimdi yavaş yavaş açılıyor. Emekçi köylülük Demokratik Halk Devrimi'nin önemli bir devrim gücüdür. Köylülük bu devrimci olanağını tarihte ilk kez proletaryanın önderliğindeki devrimde ortaya koyacaktır. Bu devrimci olanak küçük köylülüğün ilk ve son olanağı olacaktır. Köylülük demokratik devrimde oynaması gereken devrimci rolü oynayacak ve bu devrimci olanağı tüketecektir. Artık ondan sonra yalnızca proletaryanın tek başına devrimciliği devam edecektir. Kesintisiz devrimimizin küçük köylülüğün bu devrimci olanağını kullanması ve bitirmesi son derece önemlidir.

Küçük ve yoksul köylülüğün devrimci olanaklarını inkâr eden ve köylülüğün desteği olmaksızın "saf proleter devrim" önerenler, köylülüğün devrimci olanaklarının ortaya çıkması ve Kürdistan'da olduğu gibi silaha sarılması karşısında her nedense susar oldular. Yüzyılların sessizliğini bozarak sahip oldukları devrimci olanakları kullanmaya başlayan köylülüğün giriştiği eylemler, devrimci rolünü inkâr edenlere iyi bir yanıt oldu.

Devrimci Emek
Eylül-1992
Sayı: 14

TÜRKİYE'DE SINIF MÜCADELESİNİN GELİŞİMİ-III

Türkiye’de sınıflar mücadelesi tam bir gelişim yoluna girdi. Ancak, durum her zaman böyle değildi. Daha önceki yazılarımızda da belirttiğimiz gibi, şimdiye kadar, sınıflar mücadelesi tam bir gelişim gösteremedi. Mücadele eksik bir gelişme aşamasından geçti. Bunun temel nedenini, Türkiye’de kapitalist üretim ilişkilerinin evrim yoluyla ve geç gelişiminde yattığım belirttik. Bilindiği gibi tüm toplumsal olaylar belli bir ekonomik temel üzerinde meydana gelirler. O halde irdelenecek olaylar, ekonomik temelleriyle birlikte ele alınmalı.

Sınıflar mücadelesi belirli bir ekonomik ilişkiler temelinde meydana gelmekle birlikte; bu mücadelenin kendisi tek başına ekonomik nedenlere bağlı değildir. Ekonomik durum temeldir, ancak, tarihsel gelişimde başka etkenler de var. Örnek olarak uluslararası savaşlar, dünya savaşları ve ulusal savaşlar vb... tüm bu olgular sınıflar mücadelesini etkileyen etkenlerdir ve tarihsel gelişimde rolleri vardır. Bu anlamda biz de yazılarımızda ekonomik nedenlerin yanında toplumsal-politik nedenler üzerinde durduk. Böylece anlatmaya çalıştığımız olay hakkında tam bir fikir vermiş oluruz. Bu yazıda Kürdistan’daki mücadele ve bu mücadelenin verilmekte olan birleşik mücadeledeki yeri üzerinde duracağız.

KÜRDİSTAN DEVRİM DİNAMİZMİ BİRLEŞİK DEVRİMİN ÖNEMLİ BİR BİLEŞENİDİR

Türkiye ve Kürdistan devrimi, birbirinden ayrı geliştikten sonra, kendine özgü ekonomik ve tarihsel nedenlerle giderek zamanla, tek bir devrim sürecinde birleşti. Her iki ülkenin devriminin tek bir süreçte birleşmesi, bu devrimin bir bileşeni olan Kürdistan devriminin “ulusal” yönünün ortadan kalktığı anlamına gelmez. Kürdistan devriminin, Türkiye devriminden farkı ve ayırıcı yönü ulusal sorundur. Ancak, birleşik devrim Kürt ulusunun “ulusların kendi kaderini tayin hakkını” dışalamıyor, tersine içeriyor.

Kürt ulusunun “ulusal kendi kaderini tayin hakkı” ister bağımsız devlet biçimini alsın, ister Türkiye halklarıyla birlikte eşitlik temelinde birleşik cumhuriyet biçimini alsın, hangi biçimi alırsa alsın, ulusal sorunun çözümünün kesinlikle klasik sömürgelerdeki gibi olmayacağı açıktır.

İngiltere ile Fransa’yı ele alalım. İngiltere yıllarca sömürdüğü en büyük sömürgeleri ABD, Hindistan ve Mısır’ı kaybettiği halde, bu büyük sömürgeci ülkede yer yerinden oynamadı. İngiliz emperyalizmi yeni sömürgecilik politikası sayesinde, eski sömürgelerindeki konumunu yeni biçimlerle de olsa korumuştur. Eski sömürgeler gittiği zaman, İngiltere’de ne devlet yıkılmış ve ne de iktidar değişikliği olmuştur. Fransa’nın durumu da benzerdir. Fransa, Güney Asya ve Afrika’daki bir dizi sömürgesini kaybettiği zaman, kendi içinde bir yıkıma uğramadı. Bu sömürge ülkelerden Cezayir, Fransız sömürgeciliğine karşı dünyanın en uzun süren ve kanlı mücadelesini verdi. Fransa bu ülkede büyük bir bozguna uğradı. Tüm bu kayıplara rağmen, Fransa kendi durumunu korumaya çalıştı. O da, İngiltere gibi bunu yeni-sömürgecilik sayesinde gerçekleştirdi.

Klasik sömürge, sömürgeci devlet ilişkileri, ilhak edilmiş ülke ve ilhakçı devlet ilişkilerinden farklıdır. Bundan dolayı ulusal sorunun çözümü ve yaratacağı sonuçlar da farklı olacaktır.

Kürt ulusunun “ulusal kendi kaderini tayin hakkı” hangi biçimi alırsa alsın sonuçta, Kürt ulusunun kendi üzerindeki politik tasarruf hakkını kendisinin kullanması, birleşik devrimi hızlandıracak ve bu süreç bir devrimle sonuçlanacaktır. Bu nedenle Kürt ulusunu “ulusal kendi kaderini tayin hakkı” yalnızca Kuzey Kürdistan’la sınırlı kalmayacaktır. Kürt halkının devrim mücadelesi yalnızca Kuzey Kürdistan sınırları içinde kalmayacak kesinlikle tüm Türkiye’yi kapsayacaktır. Hiç kimse Kürdistan’daki devrim mücadelesini ulusal

sınırlar içine hapsedemez. Bu devrim, birleşik devrimin önemli bir bileşeni olarak kendi “ulusal çitleri” içinde kalmayacaktır. Kürdistan devrimi, faşist Türk devleti yıkılmadan, sermaye egemenliği devrilmeden sonuçlanmayacağı gibi; Türkiye devrimi de “ulusal sorunu” tam olarak çözmeden başarıya ulaşamaz.

Şimdiye kadar açık olarak ortaya çıkmıştır ki, Türkiye devrim mücadelesinin zaman zaman ileri düzeye vardığı olmuştur. Örnek 70’li yıllarda olduğu gibi Türkiye devrimi, Kürt halkının kesin ve aktif desteğini alamadığı için bir yere kadar gelmiş ve tıkanmıştır. Aynı biçimde Kürdistan devrimi de özellikle son on yıl içinde önemli bir gelişim göstermekle birlikte artık kendi başına yürüyebileceği noktaya kadar yürümüştür, şimdi ise tıkanmayla yüz yüzedir. Son olaylar gösteriyor ki, Kürdistan’daki ulusal-sınıfsal kurtuluş mücadelesi Türkiye proletaryasının, devriminin kesin desteği olmadan daha ileriye gidemez. Şimdiye kadar ulusal sorunun çözümünü, Türkiye proletaryasından bağımsız ancak diğer parçalardaki Kürt ulusal hareketleriyle birlik içinde ele alan Kuzey Kürdistan’ın devrimci güçleri, son olarak Irak Kürdistan’ında KDP ve YNK’nın arkadan hançerlemesi sonucu artık çözümünü Türkiye proletaryası ile birlikte arayacaklardır. Onlara bu gerçeği olaylar öğretmiştir. Olaylardan ders çıkaracaklarını umut ediyoruz.

Şimdiye kadar TC Devleti “sınırları” içinde sınıf mücadelesinin eksiksiz ve tam bir gelişim gösterememesinin bir etkeni de “ulusal sorunun” çözülmemiş olması ve bunun yanında Kürt halkının yaklaşıklık olarak 30 yıl boyunca sindirilmiş olmasıdır. Bu durumu kısaca irdeleyelim.

KÜRT ULUSAL HAREKETİNİN EN YOĞUN YÜZYILI

Geçtiğimiz yüzyılın ortalarıyla bu yüzyılın ortalarına kadar Kürt ulusal hareketi en yoğun ve yaygın yüzyılını yaşadı. Geçtiğimiz yüzyılın içinde meydana gelen “Bedirhan Ayaklanması” ile başlayan ve içinde bulunduğumuz yüzyılın ortalarında kurulan ve yıkılan (1946) Mehabad Kürt Cumhuriyeti’ne kadar Kürt ulusal hareketi bir dizi ayaklanma ve olayı içerir. Tam bir yüzyıl boyunca meydana gelen ayaklanmalar hiç bir zaman ne tüm Kürdistan’a yayıldı ve ne de, gerçek bir ulusal kalkışmaya dönüştü. Bu dönem içinde meydana gelen Kürt ayaklanmaları yerel ayaklanmalar olarak kaldı. 1946’da kurulan Mehabad Kürt Cumhuriyeti, bir “Kürt Cumhuriyeti” ismini almakla birlikte yerel olarak kalmıştır. Bazı ayaklanmalara bakalım: Koçgiri Halk Ayaklanması, Şeyh Sait Ayaklanması, Zilan Ayaklanması ve

Dersim Halk Ayaklanması. Tüm bu ayaklanmalar yerel düzeyde kaldı. Her ayaklanma Kürt halkını etkilemekle birlikte yerel olmaktan kurtulamamıştır. Kürdistan parçalanmadan önceki Bedirhan Ayaklanması tüm Kürdistan'ı kapsamamıştır. Kürdistan'ın TC ve Emperyalistler arasında parçalandığı Lozan Antlaşmasından sonra her parçadaki ayaklanma kendi içinde kalmıştır. Yakın bir örnek daha iki yıl olmadı, Irak Kürdistan'ındaki Kürtler Saddam yönetimine karşı ayaklandığında, bu ayaklanma diğer parçalardaki Kürtler tarafından desteklenmedi. Şüphesiz bunda emperyalizm ve bölgedeki Türk-Arap-Fars devletlerinin Kürt ulusunu böl-parçala-yönet politikasının büyük payı olmakla birlikte tek etken bu değildir. Bunun ekonomik ve tarihsel nedenleri de var.

Bir yüzyıl boyunca birbirinden kopuk olarak gerçekleşen Kürt ayaklanmalarının toplamı bize bir Kürt ulusal hareketini verir. Kürtlerin ulusal uyanış hareketinin bu yüzyıl içinde olması bir rastlantı değildir. Bunun ekonomik ve tarihsel nedenleri var. Bu nedenleri kısaca şöyle sıralayabiliriz:

1- Kapitalizmin Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde ve bu ara Kürdistan'da ortaya çıkmaya başlaması: Bilindiği gibi geçen yüzyıl "kapitülasyonlar" dönemi yaşandı. Kapitülasyonlarla birlikte kapitalizm feodal Osmanlı devleti sınırlarına girmeye başladı. Osmanlı ticareti, uluslararası kapitalist dünya pazarına bağlandı. O dönemde kurulan Ziraat Bankası vb.nin görevi Osmanlı ticaretini kapitalist dünya ticaretine bağlamaktı. Kapitalist ilişkilerin feodalizmin bağrında ortaya çıkmaya başlaması ile birlikte Kürtler yavaş da olsa uluslaşma sürecine girdiler. Kürdistan zaten uluslaşmanın şafağındaiken parçalandı. Bu süre içinde Kürt ayaklanmalarına önderlik edenlerin, Bedirhan gibi "hanlar" ve Şeyh Sait gibi "şeyhler" olmuş olması bu hareketlerin gelişmekte olan kapitalist ilişkiler temelinde yürüyen ulusal hareketler olduğu kabul edilmelidir.

2- Feodalizmin bağrında kapitalist ilişkilerin filizlenmesi ve burjuvaların Osmanlı ve Kürdistan'da ortaya çıkması temelinde 18. yüzyılın başında Avrupa'da esen eşitlik-kardeşlik-özgürlük düşüncesinin Kürtleri etkilemesi. Kürt halkı geçtiğimiz yüzyılda burjuva devrimlerinin ve bu yüzyılın başında da proleter devrimlerin etkisinde kaldı ve etkilendi. Kürt ulusunun uluslaşma ve bağımsızlaşma yolundaki kültürel çalışmaları yüzyılı aşkın süredir devam ediyor.

3- Osmanlı İmparatorluğunun çökmeye başlaması. Geçen yüzyılın başlarından itibaren Osmanlı İmparatorluğu dağılmaya karşı karşıya geldi. Gene aynı yüzyılın yarısından sonra Osmanlılar Afrika ve Ortadoğu'da arka arkaya yenilgi aldılar. Ruslar daha sonra Erzurum'a kadar girdiler. Batıda Bulgar ve diğer balkan halkları Osmanlılara karşı ulusal

kurtuluş savaşı veriyorlardı. Avrupa'daki ulusal kurtuluş savaşlarını dünyada Amerika ile Asya'daki kurtuluş savaşları izledi. Tüm bunlar Kürtlerin ulusal hareketleri başlatmaları ve yaygınlaştırmalarında önemli etkenler olmuştur.

Tam bir yüzyıl boyunca görülen ulusal Kürt ayaklanmaları her seferinde kanlı bir biçimde ezilmiştir. Kürdistan bir bütünden (Doğu Kürdistan dışında) Kürt ayaklanmaları Osmanlı merkezi feodal despot devleti tarafından kanlı biçimde ezilmiş ve yüzbinlerce Kürt göçe zorlanmış ve onbinlerce Kürt bu zorunlu sürgünler sırasında ölmüştür. Kürdistan parçalandıktan sonra da Kürt halkı bölgedeki Kürdistan'ı ilhak eden gerici Türk-Arap-Fars devletleri tarafından baskı altına alınmış ve girilen ulusal ayaklanmalar bu ilhakçı devletler tarafından kırım düzeyinde ezilmiştir. Kürt halkı büyük bir soykırıma uğramış, dünyanın en çok ezilen halklarından biridir.

Kürt ulusal ayaklanmaları çok ağır biçimde ezilmekle birlikte, bu ulusal ayaklanmalar Kürt ulusunun daha sonraki tüm gelişmelerinde iz bırakmıştır.

DERSİM AYAKLANMASININ YENİLMESİNDEN SONRA KUZAY KÜRDİSTAN'DA DURGUNLUK

Şoven-ırkçı kemalist ordunun Dersim halk güçlerini kanlı bir kırımdan geçirmesi sonucu ayaklanma yenildi ve Kürt halkı ağır bir yenilgi aldı. Dersim katliamından sonra Dersim halkı ve tüm Kürt halkı uzun süren bir sessizliğin içine gömüldü. Daha sonra onyıllar boyu Kürdistan'da "yaprak kıvıldamadı". Kürt halkı sindi ya da sindirildi ama şoven-ırkçı-ilhakçı Türk devletinin baskısı hiç sona ermedi. Kürdistan'a sevk edilen ordu birliklerinin sayısı devamlı olarak artırıldı. Jandarma karakolları tüm alanlara yayıldı. Kürt köylüsü üzerinde jandarma dipçiği hiç eksik olmadı. Türkiye genelinde zaman zaman parlamento yönetimi olmakla birlikte, Kürdistan'da idare her zaman ordunun elinde olmuştur. Kürdistan'da 70 yıl boyunca askeri diktatörlük vardı. Öyle ki, Kürt köylülerin kendi aralarındaki arazi ve kız kaçırma sorunlarında bile jandarma, asıl yönetici yargılayıcı rolü oynardı. Bunun yanında ilhakçı Türk devleti, Kürtlerin diğer parçalardaki Kürtlerle olan ekonomik ilişkileri "kaçakçılık" olarak nitelendirmiş ve bundan dolayı birçok Kürt köylüsü kurşuna dizilmiştir. "General Muğlalı" olayı ve "Viranşehir Katliamı" bunlardan yalnızca iki tanesidir.

Dersim Halk ayaklanmasının yenilgisinden sonra asimilasyon da en üst düzeye çıkartıldı. Kürtlerin varlığı inkâr edildi. Kürtler "Türkleştirilme" politikası ile asimile edildi. İsmet İnönü'nün yayınlanan "Kürt

Raporunda” Kürtlerin “Türkleştirilme politikası” açık olarak görülür. Bilindiği gibi onbin yıllık tarihi olan bir halk yok sayıldı ve hatta Türk sayıldı. Kürdistan’da Kürtlüğü hatırlatan ne varsa silindi. İsimler Türkleştirildi. Arkasından soyadları Türkleştirildi ve böylece Kürtlerin Türk “soyundan” geldikleri gösterilmeye çalışıldı. Köy isimleri, ilçe ve kent isimleri değiştirildi. Şimdi pek çok Kürt’ün soyadı Türk olarak geçiyor. HEP Genel başkanı Mardin’li bir Kürt aileden olduğu halde, bu aile zorla Türk soyuna sokulmuştur(!)

Asimilasyon kültürel alanda da sürdürüldü. Kürtlere Türk tarihi ve dili öğretildi. Dağa taş “Ne mutlu Türküm diyene” sözü yazıldı. Türkiye Türklerin, TC sınırları içinde yaşayan herkes de Türk kabul edildi. Kürt çocukları yoğun olarak öğretmen okullarına alındı. Köy Enstitüleri bunun ilk adımı oldu. Buralarda Kürt çocukları Türk eğitimi-kültürü ve ahlakı ile eğitildi. Türklerin ne kadar kültürü ve tarihi varsa tüm bunlar zorla Kürtlere kabul ettirilmeye çalışıldı.

Türk burjuvazisinin asimile çalışmaları kendini daha çok alevliliği benimsemiş olan, Erzurum, Erzincan, Sivas, Malatya ve Tunceli’nin belli alanlarında gösterdi. Bu bölgelerde asimilasyon ileri düzeye vardırdı. Kürdistan’da on yıllar boyu hiç ses çıkmamasının en büyük nedenlerinden biri bu asimilasyondur.

Kuzey Kürdistan’da ulusal-devrimci hareket 70’li yıllara doğru yeniden ortaya çıkmaya başladı. Kuzey Kürdistan’da ulusal hareketin yeniden ortaya çıkmasında iki yönlü etki rol oynadı. Bunlardan biri TİP’in “Doğu mitingleri” ile başlayan ve THKO’nun Nurhaklardaki gerilla mücadelesi, Kürt gerçeğinin ve “ulusal sorunun” tartışılmaya başlanmasıdır. Türkiye sol hareketi TKP’den beri Kürt ulusal hareketi karşısında-şoven tutumunun etkisinde kalmıştır. Pek çok konuda olduğu gibi “ulusal sorunda da” Türkiye solu, kemalizmin etkisi altında olmuştur. Bu yüzden uzun yıllar Kürtler bir ulus olarak kabul edilmedi. Bundan ötürü TİP, sorunu bir “doğu sorunu” olarak görüyordu. TİP’e karşı çıkan MDD ise Kürt ulusal sorununu bir kültürel özerklik sorunu olarak görüyordu. MDD’li programlarda Kürt ulusu için ulusal kültürel özerklik öneriliyordu. Türkiye solu içinde Kürt gerçeğini ilk gören-ve kabul eden THKO olmuştur. Öyle ki THKO Türkiye devrimini bile başlatmak için Kürdistan’ı seçmiş ve kitlesel olarak esas olarak Kürt halkına dayanmıştır. Bu insanların idam sehpasında “Yaşasın Kürt ve Türk Halklarının Mücadelesi” demeleri iki halkın mücadele birliğini örmede de büyük bir kilometre taşı olmuştur.

Kürt ulusal sorununun 70’li yıllara doğru yeniden ortaya çıkmasında ikinci etken Barzani’nin Irak Kürdistan’ında (Güney Kürdistan) Saddam’la bir özerklik antlaşması yapması ve bu yıllarda Türkiye’de

kurulan Devrimci Doğu Kültür Ocakları(DKKO)'nın çalışmalarıdır. Barzani'nin KDP'sinin Saddam'la bir özerklik antlaşması yapması, genel olarak Kuzey Kürdistan'ı (Türkiye Kürdistan'ı) üzerine de olumlu etki yaptı. Özel olarak da DDKO'nun çalışmaları Kürt ulusal hareketinin gelişmesinde etki yapmıştır. Esasında 70'li yıllardan sonra ortaya çıkan hemen hemen tüm "Kürt Solu" DDKO kaynaklıdır.

30 yıllık sinmişlik ve sindirilmişlikten sonra Kürt halkı yeniden mücadele sahnesine atıldı.

BİRLEŞİK DEVRİMİN TÜRKİYE DİNAMİZMİ ÖNDE OLURSA DURUM NE OLUR?

Türkiye ve Kürdistan devrimi birbiriyle ilişki halindeyken bile tam bir çelişki içinde gelişmiştir. Bu çelişkili durum günümüze kadar sürerek gelmiştir. Cumhuriyetin ilk dönemlerinde iki ülkenin devriminin birbirinden ayrı gelişmesi ve bir "çelişkinin" yaşanması doğaldı. Çünkü iki ülkenin devrim süreci ayrı ayrı süreçler biçiminde geliyordu. İki ülkenin devrim dinamizminin birbirinden ayrı ayrı geliştiği cumhuriyetin ilk yıllarında Kürt halkı Türkiye'ye karşı mücadele ederken, Türkiye solu kendi kemalist iktidarının yanında yer aldı. Söz ugunsu Kürt ulusal hareketi, Türkiye sol hareketinden daha "bağımsız"dı. Bu dönemde TKP dağılmış ve sol hareket tasfiyeye uğramışken aynı dönem Kürt ulusal ayaklanmaları yaşanıyordu. Kürt halk hareketi Türkiye sol hareketinden daha ileri düzeydedir. Türkiye sol hareketi dar konumlara hapsolmuşken, Kürt ulusal hareketi kitle-sel boyutlarda gerçekleşmiştir. Ancak tüm ileri çıkmış olmasına karşın, Türkiye işçi hareketi tarafından desteklenmeyen Kürt ulusal hareketi, boğazlanmış ve yıllarca kendine gelememiştir. Eğer on yıllarca, Kürk ulusal hareketi geriye düşüyse ve bu sırada Türkiye proletarya hareketi öne çıktıysa, bu öne çıkma görecelidir. Eğer Kürt ulusal hareketi ağır bir şekilde yenilgi almamış olsaydı ve eğer Kürt halkı büyük katliamlara uğramamış olsaydı Kürt halkının devrim mücadelesi, Türkiye halklarının devrim mücadelesinden geri kalmazdı.

Türkiye sol hareketi 60'lı yıllardan sonra büyük bir gelişme ve yaygınlık gösterdi. 60–80 yılları arasında işçi sınıfı önemli bir gelişme göstererek devrimde öncü rol oynayacağını gösterdi. Bu yıllarda meydana gelen şanlı işçi eylemlerinin hemen hemen tümü Türkiye kesiminde oldu. Büyük işçi eylemleri 15–16 Haziran batıda oldu. Yetmişli yıllarda bile yapılan işçi eylemlerinin çoğu batıda olmuştur. Bu sıralar Kürdistan proletaryası kendi içinde pasif konumdaydı. Öyle ki Türk-İş'i bile aşamıyordu. Türkiye proletaryasının mücadelesine destek vermiyordu. Kürdistan proletaryası eylemsel olarak da örgütsel

olarak da Türkiye proletaryasına göre geri kalmıştır. Birleşik devrimin Türkiye bileşeni, Kürdistan'a göre ileriye çıkmıştı ancak, Türkiye devrim mücadelesi, Kürdistan devrimi tarafından desteklenmediği için tıkandı. Eğer Türkiye devrimi, Kürdistan devrimi tarafından desteklenmezse fazla ileriye gidemez. Kürt halkının destek vermediği hiçbir hareket başarıya ulaşamaz.

KÜRT HALKI SAVAŞIYOR BİRLEŞİK DEVRİMİN KOŞULLARI DAHA DA OLGUNLAŞTI!

Kuzey Kürdistan da Kürt halkının verdiği özgürlük savaşı şimdiye kadar hiç bu kadar yaygınlaşmamış-yoğunlaşmamış ve sertleşmemişti. Kürt halkının, ilhakçı ve işgalci Türk devletine karşı verdiği devrim mücadelesi çok çetin süreçten geçiyor. Son yıllarda, Türk devleti binlerce Kürt insanını katletti, onbinlercesini tutsak aldı. Onlarca Kürt köyü bombalandı. Şırnak ve Kulp'ta da görüldüğü gibi çeşitli Kürt kentleri en ağır silahlarla dövülüyor. Buradaki insanların can ve mal güvenliği kalmamıştır. Faşist Türk devleti tüm askeri gücünü kullanarak, Kürt halk hareketini ezmeye çalışıyor. MGK Kürt halk hareketine ve Türkiye devrimci hareketine karşı "toplular mücadelesi" çağrısı yaptı. Bunun anlamı şudur: İç-savaş potansiyel olarak tüm Türkiye'ye yayılmıştır. Sınıflar mücadelesi kesin olarak bir iç-savaştan geçiyor.

Türkiye ve Kürdistan'ı kapsayan birleşik devrimin en önemli bileşeni olan Kürdistan devrimi büyük bir aşama gösterdi. Kürdistan'daki devrim dinamizmi harekete geçti. Kürt halkı elde silah savaşa yönelmiştir. Kürt halkının verdiği silahlı mücadele giderek bütünsel bir mücadeleye doğru yöneliyor. Kürt halkının elde silah savaşması, birleşik devrimin başarısı için temel önemdedir. Bu durum bundan sonraki tüm gelişmeleri kesin olarak etkileyecektir.

Türkiye sosyalist hareketi içinde, Kürdistan devrim dinamizmi, birleşik devrimin önemli bir bileşeni olarak kabul edilmezdi. Kürdistan devrimi, Türkiye devriminin basit bir "destekçisi" olarak görülürdü. Bunun için de "ulusal sorun"a gereken önem verilmezdi. Bu da gelişmenin dengesiz olmasına yol açardı. Şimdi her şey yerli yerine oturuyor. Kürdistan devrimi olmadan Türkiye devriminin kısır kalacağı ve sonuca ulaşmayacağı anlaşılmış durumdadır. Eskiden sosyalistler, Kürdistan devrimini, Türkiye devrimine bağımlı olarak ele alırlardı. Şimdi durum farklıdır. Artık her iki devrim, bir tek devrim sürecinde birleştikten sonra, karşılıklı bağımlılık var. Kürt halkı özgür olmadan Türkiye devrimi sonuca ulaşmış olmayacaktır.

ŞİMDİ PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ SINAVDAN GEÇİYOR

Türk sermaye sınıfı tüm askeri ve politik-toplumsal güçleriyle Kürt halkına karşı “toplu mücadele” başlatmışken; Kürt köylerine binlerce top bomba, yağdırılırken, Kürt gerillalar katledilirken ve sonuç olarak Kürt halkı boğazlanırken Türkiye sol hareketinin büyük bir bölümü utanç verici bir sessizlik içine gömülmüştür. Esasında Türkiye sosyalist hareketinin reformist kesimi tam bir çöküş sürecindedir. Bunlardan devrimci bir tutum beklemek için saf olmak gerekiyor. Kürt halkının ve devrimcilerinin bunu gördüklerini bilmemiz gerekiyor.

Türkiye proletaryası kendi üzerindeki şovenizmin tüm ideolojik etkilerini tamamen atmalı ve Kürdistan proletaryası ile tam bir enternasyonalizm içinde olmalı. Kürt ulusunun “ulusal kendi kaderini tayin hakkı”nı savunmanın bir demokratiklik kistası olduğu kabul ediliyor. Devrimcilik ise, Kürt halkının özgürlüğünü kendi özgürlüğü kabul etmek ve bu uğurda mücadele etmektir. Proletarya enternasyonalizmi devrimci öze sahiptir. Biz lafazan değil, eylemci enternasyonalistleriz. Bunun için tüm gücümüzle Kürdistan proletaryasının mücadelesini veriyoruz. Proletarya enternasyonalizmi kesin bir sınavdan geçiyor. Türkiye proletaryası bu sınavdan “alınının akıyla” çıkmalıdır.

Devrimci Emek

Ekim-1992

Sayı: 15

TÜRKİYE'DE SINIF MÜCADELESİNİN GELİŞİMİ-IV

Uzun bir geçmişı olmakla birlikte, proletaryanın, burjuvaziye karşı sınıf mücadelesi eksiksiz ve tam bir gelişim gösteremedi. Daha önceki yazılarda bunun nesnel nedenleri üzerinde durduk. Türkiye'deki proletarya mücadelesinin olması gereken düzeyde olmamasının nedenlerinden biri de öznel olandır. Bilindiği gibi sınıf mücadelesi (proletaryanın burjuvaziye karşı mücadelesi) pratik (ekonomik), politik ve teorik mücadele bütünlüğünü içerir. Bu bütünlüklü mücadelenin kendisinin gelişimi kapitalist ekonomik koşulların gelişim düzeyine bağlıdır. Ancak, sınıfın sınıfa karşı mücadelesinin aynı zamanda öznel etkenleri de içerdiği bir gerçektir.

Türkiye proletaryasının, kapitalist sınıfa karşı verdiği mücadelenin bütün yönleriyle tam bir gelişim gösterememesinin bir nedeni de reformizmdir. Türkiye proletarya hareketi içerisindeki reformizmi bilmeden, sınıf mücadelesinin neden tam bir gelişim gösteremediğini anlamak olanaklı değildir. Bu yazının konusu proletarya hareketi içindeki

reformizmi, ekonomik temelleri, tarihsel koşulları ve mücadeleye verdiği tahribatı irdelemektir.

REFORMİZMİN EKONOMİK VE TARİHSEL KOŞULLARI

Türkiye proletarya hareketi içindeki reformizmin uzun bir geçmişi var. Reformizm on yıllar boyu inatçı olarak direnmiş ve şimdiye kadar yaşaya gelmiştir. Proletarya hareketi içinde bu kadar uzun süre yaşabilen reformizmin ekonomik temelleri var. Bunları bilmek gerekiyor. Şimdiye kadar sosyalist hareket, reformizmi ekonomik temellerinden bağımsız olarak ele aldı. Böyle olunca reformizm üzerine kesin bir değerlendirme yapamadı. Proletarya hareketi içindeki reformizmin başlıca iki nedeni ve temeli vardır.

Bunlardan ilki, Türkiye’de bir burjuva demokratik devrimin yapılmamış olmasıdır. Burjuva sınıf feodalizme karşı bir demokratik burjuva devrimine girişmeden, feodal toprak sahipleriyle uzlaşarak kapitalizmi evrimci bir tarzda egemen kıldı. Sermaye sınıfı, kapitalist üretim biçimini, bir burjuva demokratik devrim yapmadan yerleştirdi. Sonuçta burjuvazi ve kapitalist üretim biçimi egemen duruma geldi. Ancak, bu süreç çok sancılı ve acılı olmuştur. Emekçi sınıflar hem kapitalizmin baskıları altında acı günler yaşadılar ve hem de feodal üretim biçiminin geç çözülmesinin acısını çekti. Öyle ki Cumhuriyetin ilk yıllarında, o zamanki sosyalist hareket mücadelenin daha az sancısız gelişmesi için anti-feodal mücadeleyi temel mücadele perspektifi haline getirdi. Onlara göre eğer feodal üretim ilişkileri bir devrim yoluyla tasfiye edilirse, Türkiye’de halk kitleleri demokratik ve özgür bir ortama kavuşacaklardır. Burada ne 1848 Almanya’sının koşulları var ne de 1917 Şubat öncesi Rusya’nın kölelik kalıntılarının ve serflikliğin olduğu koşullar. Bu ülkelerden farklı olarak Türkiye’de burjuvazi iktidarda idi. Kapitalist üretim ilişkileri ise, sürekli olarak geliyor ve yoğunlaşıyordu. Eski sosyalistler hep burjuvaziye rağmen bir burjuva demokrasisi için mücadele ettiler. Her ne kadar bir anti-feodal devrimden söz ediliyorduydu da, bu “devrim” egemen olan burjuva sınıfa karşı yönelmediği için, sonuçta kapitalist düzen sınırları içinde kalan bir demokratik reformdan öte bir şey değildi.

Eski sosyalistlere göre Kurtuluş savaşıyla başlayan burjuva devrimi, daha sonra yarı yolda kalmıştı, şimdi yarı yolda kalan, tamamlanmayan bu devrimi tamamlamak gerekiyordu. Göremedikleri şey şuydu, burjuvazi bir burjuva demokratik devrime yönelmemişti ancak, burjuvazi iktidara gelmişti. Kapitalist üretim ilişkileri devamlı olarak yaygınlaşıyordu. Sermaye birikimi daha da büyüyerek kapitalizmi tüm

alanlara doğru geliştiriyordu. Eski sosyalistler kapitalizmin yalnızca Fransız usulü gelişimini anlıyorlardı. Yani bir burjuva devrim yapılacak ve bu devrim proletaryanın devrimine yol açacaktı. Oysaki aynı zamanda kapitalizmin gelişiminde bir de Almanya usulü vardı. Yani burjuva devrimin sonuna kadar götürülmeden, feodal soylularla uzlaşarak kapitalizmin süreç içinde evrimci olarak yerleştirilmesi, tarihsel gelişme göstermiştir ki, burjuvazinin iktidara gelişinin ve kapitalist üretim biçiminin egemen üretim biçimi haline gelmesinin tek yolu ve biçimi yoktur. Burjuva üretim ilişkilerini gerçeğe burjuvazi, bu üretim ilişkilerini çeşitli yol ve biçimlerle geliştirebilmiştir.

Eski sosyalistler bunu kavrayamadılar. Diyalektiği bilmiyorlardı. Ülkelerin somut ekonomik ve tarihi koşullarının somut irdelemesini yapamadılar. Bundan dolayı Türkiye’de zaten gelişmekte olan kapitalist üretim ilişkilerini geliştirmek için önlerine koydukları anti-feodal mücadeleyle uğraşırken ömürleri gelip geçti.

Türkiye’nin emperyalizme olan bağımlılığının belirgin olarak öne çıkmasıyla birlikte anti-feodal mücadeleye bir de anti-emperyalist mücadele eklendi. Böylece daha sonra “tam bağımsız ve gerçeğten demokratik Türkiye” sloganı biçiminde ortaya konan MDD, yakın zamana kadar sosyalist hareketin temel stratejisi oldu. TİP’in kurulmasıyla birlikte, TİP bir “sosyalist devrim”den söz etmekle birlikte esasında bu oportünist partinin söylediği bir “devrim” değil reformlar dizisiydi. Türkiye’nin kapitalist yoldan kalkınma planlarını hazırlayan bu partiden başkası değildi. Türkiye sosyalist hareketi yarım yüzyıldan fazla bir süre bir burjuva demokratik ortam için mücadele etti. Önerdikleri bir devrim değil reformdu. Demokratik reformlar ister politik alanda olsun, isterse ekonomik alanda olsun yakın zamana kadar tüm sosyalist hareketin temel mücadele hedefi olarak kaldı. Türkiye proletarya hareketi içindeki reformizm on yıllar boyu işte bu ekonomik koşullara dayanarak yaşadı.

İkinci neden, birinci nedenin sonucu olarak Türkiye’nin bir küçük burjuvalar ülkesi olmasıdır. Kapitalist üretim biçimi süreç içinde tüm alanlarda egemen üretim biçimi durumuna gelmekle birlikte, kapitalist ilişkilerin tam bir gelişkinlik içinde olmaması, kapitalizm öncesi ilişkilerin varlığını sürdürmesi sonucu kırdı ve kente yüksek oranda küçük mülk sahiplerinin varlığına tanık olduk. Gerçi kent ve kırlardaki küçük mülk sahipleri artık kapitalizmin tamamlayıcı parçası durumundalar. Buna rağmen, küçük mülk sahipleri bir önceki dönemden kalmadır. Ekonominin kendi gelişimi sonucu Türkiye tam bir küçük burjuvalar ülkesidir. Reformizm, sınıfsal ve toplumsal temel olarak buradan beslenmiştir. Kapitalizmin gelişimi, sermayenin birikiminin

artması ve tekelciliğin ortaya çıkmasıyla birlikte giderek sayıları devamlı azalmakla birlikte, yine de küçük burjuvazi nüfusun çok önemli bir bölümünü oluşturuyor. Küçük burjuvazi sınıfsal konumu gereği sürekli istikrarsızlık ve tutarsızlık içinde olmuştur. Bir yandan kendini mahveden büyük sermayeyi görüyorlar ve ona karşı mücadelenin gereğini anlıyorlar öte yandan; küçük mülk sahipliği konumları, yani son çözümlemede burjuva olmaları onları bu mücadelede tutarsız ve istikrarsız bir konuma düşürüyor. Türkiye’de sosyalist mücadeleyi uzun süre temsil eden aydınlar ya küçük burjuva kökenlidir ya da doğrudan kendileri küçük burjuvadır. Onlar, sosyalizme yönelmelerine rağmen toplumsal olarak bir küçük burjuva olarak kaldılar. Onlar, toplumsal konumları gereği proletaryanın toplumsal devrimini savunamazlardı.

Proletarya hareketi içinde reformizmi temsil eden örgütler sürekli değiştiler, her seferinde yeni isim ve yöntemlerle karşımıza çıktılar. Reformizmin proletarya hareketi içinden sökülüp atılmamasının nedeni yukarıdaki nedenlerdir. Türkiye bir küçük burjuvaziler ülkesi olarak kaldığı takdirde ve bunun ekonomik temelleri çözülmediği takdirde reformizm yaşamaya devam edecektir. Hep düşünmüşüzdür, bir TKP bir TİP ve buna benzer reformist hareketler nasıl oluyor da on yıllar boyu ayakta kalabiliyorlar ve inatla direniyorlar. Bu reformist partilerin sadece burjuvazi karşısında değil aynı zamanda proleter devrimciler karşısında direnmelerinin nedeni ne olabilir? İşte bu nedenler yukarıda gösterdiğimiz nedenlerdir. Bu partiler yakın zamanda çöktüler. Yerlerine yeni biçimler altında aynı reformizmi sürdüren başkaları çıktılar. Demek ki bu eğilimi yaşatan toplumsal ve politik koşullar varlığını sürdürmeye devam ediyor.

Proletarya hareketi içindeki reformizmin bir diğer nedeni kentlerdeki küçük burjuva konformist yaşamıdır. Kentlerde yaşayan küçük burjuva sol aydınlar, genel olarak şu alanlarda bulunurlar. Yayıncılık, basım, burjuva medya faaliyetlerine bağlı alanlar, meslek olarak teknik alanlar, sendikaların yönetici organları vs. yaşam tarzı olarak tamamen küçük burjuva yaşam sürdürün sol küçük burjuva aydınlar, toplumsal konumlarının yitirilmemesi için bu toplumsal konuma uygun olarak işçi sınıfı hareketi içinde reformizmi temsil ederler. Bunlar aynı zamanda burjuva legalizmi tarafından beslenirler.

Kesintisiz olarak sosyalizme varacak olan proletarya hegemonyasındaki Demokratik Halk Devrimi ile sermayenin egemenliği yıkılarak Türkiye demokratik ve özgür bir ortama kavuşur. Böylece küçük burjuva reformizminin politik temeli ortadan kalkar. Bunun ekonomik temelleri ise sosyalizme doğru büyüme süreci içinde ortadan kalkar.

REFORMİZMİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Küçük burjuva sosyalizmi türünden politik hareketler, Osmanlı devletinin son dönemlerinde görülmekle birlikte, sosyalist hareket örgütlü olarak 1920'lerde TKP olarak kuruldu. TKP kurtuluş savaşı yıllarında kurulmakla birlikte, Kurtuluş içinde etkin bir rol oynayamamıştır. Bu parti belli sayıdaki işçi kitlesine dayanmakla birlikte sınıfsal karakter olarak küçük burjuvadır, aydındır. Bu dönemin komünistlerinin lider kadrosunun kırımından sonra parti dağılmış ve çeşitli parçalara bölünmüştür. TKP ve türevleri on yıllar boyu işçi sınıfı ve emekçi köylülük içinde herhangi bir varlık gösteremediler. TKP bir parti olarak işçi sınıfını marksist-leninist bilinçle donatıp eğitmek yerine, işçi sınıfını kemalistlerin yedeği durumuna düşürmüştür. Bundan dolayı da proletaryanın hem bilincini karartmış ve hem de mücadeleden yönünü saptırmıştır. TKP ve türevleri burjuva iktidar, Kemalist diktatörlük ve ülkenin ekonomik toplumsal durumunu doğru olarak kavrayamadıkları için yanlış sonuçlara ulaşıyorlardı. Dönemin komünistleri her zaman burjuvazi ile uzlaşma içinde oldular.

Reformistler on yıllar boyu proletarya içinde bir varlık olmadılar ne zaman bir güç haline geldiler, o zaman da bu güçlerini devrime karşı kullandılar. Reformizm TİP'le en etkin ve kitlesel dönemlerinden birini yaşadı. TİP "herkese iş, köylüye toprak" sloganıyla o günkü koşullarda büyük bir emekçi kitlesinin desteğini aldı. TİP politik olarak reformist ve mücadele perspektifi olarak da parlamentaristti. Bu oportünist parti kendiliğinden yükselen işçi sınıfı hareketinin yönünü burjuva parlamentosunda bir kaç "sandalye" olarak gösteriyordu. İlk önemli uyanış içinde olan işçi sınıfı, TİP'in reformist-parlamentarist politikasının kurbanı oldu. TİP böylece kapitalist düzenden kaynaklanan ve kapitalizme karşı yönelen proleter ve emekçi hareketinin hedefini saptırıp, bu hareketi düzen içi bir reform hareketine dönüştürdü. Bu dönemde TİP'e alternatif olan MDD reformculuk ve parlamentarizm konusunda TİP'ten öz olarak önemli bir farklılık göstermemekle birlikte, daha sonra MDD, hareketi sol radikal çıkışların yatağı oldu.

Devrimci mücadelenin ortaya çıktığı 68'lere doğru, önce Dev-Genç, daha sonra THKO ve THKP-C devrimci eylemlerine kadar işçi hareketine egemen olan reformizm-parlamentarizmdi. Dev-Genç, THKO ve THKP-C'nin mücadeleleriyle Türkiye'de yeni bir çıkış açıldı.

Reformist hareket en büyük atağını 73'ten sonra yaptı. Önce küçük burjuva aydınları yanına alan reformizm, ardından sendikacıları "tepeden inme" yöntemlerle yanına çekti. 75'li yıllara gelindiğinde

reformizm DİSK'te tamamen egemen duruma gelmişti. Reformizm proletaryaya, devrime ve devrimci harekete en büyük kötülüğü bu dönemde yaptı. Burjuva uzlaşmacı oportünistler, ele geçirdikleri sendikal mevzileri, devrimci işçileri fabrikalardan temizlemek için kullandılar. İşçileri devrimcilere karşı kışkırttılar. Reformistler işçi sınıfı içindeki burjuvazinin ajanları gibi çalıştılar. Görevleri, devrimcilerin sendikaların yönetimine gelmelerini engellemek ve ihbar edip, işyerinden attırmaktı. Reformistlerin ihbarlan sonucunda binlerce devrimci işçi işyerlerinden atıldı. Reformistler devrime karşı eylemlerini tüm kitle örgütlerinde de sürdürdüler. Reformistler, devrimcilere karşı mücadele ederken, işçileri de sermayenin diktası altına sokuyorlardı. Burjuva liman, onlar için en güvenli limandı. Hemen hemen tüm kapitalist ülkelerde reformizm, işçi sınıfı hareketine zarar vermiştir, ancak Türkiye'deki reformizm devrimci harekete karşı düşmanlık, burjuvaziye de uşaklık yaptı. Onlar burjuvaziye uşaklık yaptıkça, burjuvazi tarafından beslendiler, geliştiler, olgunlaştılar ve gelinen noktada tam anlamıyla burjuvaziye sığındılar. Şimdi burjuva saflarda, proletarya saflarına karşı salvo atış yapıyorlar. TKP, TİP, TSİP vb. reformistlerin yaptıklarına baktığımızda reformizmin karşı-devrimci bir rol üstlendiğini daha açık olarak görebiliyoruz.

REFORMİZMİN KEMALİZMLE İLİŞKİSİ

Çıkışından bu yana her zaman kemalizmin etkisinde olan reformizm, kemalizmin yedeği ve destekçisi oldu. Bunun nedeni, reformizmin küçük burjuva doğasına uygun olarak kemalist diktatörlüğün sınıfsal ve politik çözümlemesini yapamamasıdır. Reformistlere göre, kemalizm ilerici anti-emperyalist bir iktidardır. Yine onlara göre kemalist hareket "Kuvva-i Milliye" hareketidir, devrimcidir. Bunun için eski sosyalistler kendilerini "Kuvva-i Milliye" hareketi olarak görür ve nitelendirirlerdi. Birinci Kuvva-i Milliye hareketi yarı yolda kalınca, reformistler kendilerin yarı yolda kalan bu hareketi kaldığı yerden alıp amacına ulaştırmayı görev edindiler. Kendilerine "eski tüfek" diyen bu burjuva uzlaşmacıları, başka bir ifade ile "İkinci Kuvva-i Milliyeciler"i kendilerini bu milli göreve öyle adadılar ki, ileri hareketi "Milli Kuvvet" olarak gördükleri TC ordusundan bekler oldular. Hatta işleminde 1960'taki askeri darbeyi "İkinci Kuvva-i Milliye hareketi" olarak görüp selamlayan bile oldu. Aynı burjuva ulusalcı yaklaşım reformistlerin gözlerini öylesine kapatmıştı ki, 12 Mart Askeri Faşist diktatörlüğünü bile zamanında doğru çözümleyemediler ve halk kitlelerinin zamanında tavır almasını engellediler. Reformistler, Kürt halkı ve tüm halklar üzerinde baskı uygulayan gerici, şoven, ırkçı, iş-

galci Türk ordusunu halkın yanında bir ordu gibi gösterdiler. Bunun sonucu olarak da halk kitlelerin devletin temel kurumu olan, baskı aygıtı olan Türk ordusunu “ilerici” bir güç olarak gösterdiler. 1970’lere kadar sokaklarda “ordu-geçlik, el ele milli cepheye” şoven sloganı ilerici bir slogan olarak atıldı. Ordunun yanında yer alan bir “ilerici” hareket düşünün(!) Bizim “milli sosyalistlerimiz” on yıllar boyu halk kitlelerinin hedefini işte böyle saptırdılar.

Burjuva uzlaşmacı “eski tüfekler” gerici burjuva diktatörlüğü olan kemalist iktidarın bir teşhirine gidemediler. Onların gözünde kemalizm ileriye temsil ediyordu. Bundan dolayı da on yıllar boyu “ilericilik” misyonu gerici bir burjuva hareketi olan kemalizme kaldı(!). Reformistler, gerici burjuva iktidarını halkın “ilerici” iktidarı olarak gösterirken, bunu, sosyalizm adına yapıyorlardı. Küçük burjuva sosyalistleri kemalist iktidarı halka “ilerici” iktidarı olarak gösterirken, bunu yapmakla, halk kitleleri üzerindeki kemalist burjuva hegemonyanın pekişmesini de sağlamış oldular. Eğer küçük burjuva sosyalizmi olmasaydı, kemalizmin kitleler üzerindeki politik hegemonyası bu kadar uzun süremezdi.

Sosyalistler burjuva partilerinden ayrı bir parti biçiminde örgütlenmişlerdi. Ancak, ayrı parti ile ortaya çıkmaları, onların burjuvaziye bağlarını kopardıkları ve burjuvaziye karşı bir politik çizgi izledikleri anlamına gelmedi. Reformistler ayrı bir parti ile burjuva propagandası yapıyorlardı. Tam yarım yüzyıl boyunca burjuvaziden bağımsız bir işçi hareketinin ortaya çıkmamasının temel nedeni, işçi sınıfı adına davranan oportünistlerin her zaman burjuvazi ile birlikte davranma çabalarıydı. Bu durum, burjuva ulusal kurtuluşçuluğun yaşandığı tüm ülkelerde görülen bir durumdur. Örnek olarak Mısır, Suriye, Irak, Cezayir, Hindistan gibi ulusal kurtuluş sonucu kurulan devletlerde, ulusal burjuva güçler, tüm toplum üzerinde uzun süre hegemonya kurdular. Buralarda bulunan Komünist partileri de bu burjuva hegemonyayı kabul etmişlerdir. Yakın bir örnek olarak Irak ve Suriye’deki Baas diktatörlüğü buralardaki komünist partiler tarafından “ilerici, anti-emperyalist” olarak görüldü ve desteklendi. Dolayısıyla bu ülkelerde proleter hareket bağımsız bir gelişim gösteremedi. Irak ve Suriye’de burjuvazi nasıl ki Baas iktidarı sayesinde proletarya hareketini kontrol altında tuttuysa aynı biçimde bizde de, sermaye sınıfı, kemalist iktidar aracılığı ile Türkiye proletarya hareketini on yıllar boyu kontrol altında tutmuştur.

Her yönden burjuvazinin etkisi altında kalan, gerici burjuva diktatörlüğün baskılarına boyun eğen reformist hareket, ulusal sorunda da kendi burjuvazisi ile ortak davrandı. Şoven Türk burjuvazisi 1920–1940 yılları arasında geniş kapsamlı bir Kürt soykırımı yapıp, kalanları koyu bir ulusal baskı altında tutarken, eski sosyalistler, ulusal sorunda şoven

bir tutum olarak, Kürt ulusal hareketine karşı çıktılar. Ulusal sorundaki şoven görüş açısı 1970’li yıllara kadar devam etti. 70’li yıllarda belli bir oranda bu şoven etki kırıldı. Buna rağmen halen tüm etkileri ortadan kaldırılmış değildir. Yakın zamana kadar burjuva “misak-ı milli sınırlarını” kabul eden sosyal şoven hareketin tutumu, Kürt halk hareketinin ayrı kanallarda gelişmesi ve örgütlenmesinde rolü vardır. Şurası kesindir, kemalizmle hesaplaşamayanlar tüm sorunlarda olduğu gibi ulusal sorunda da doğru proleter çözüme ulaşamazlar. Kemalizmin ideolojik politik etkisi “eski tüfeklerin” her politikasına sinmiştir.

Küçük burjuva sosyalizmin CHP ile ilişkisi bunun açık bir göstergesidir. Kemalizmin parti düzeyindeki en iyi temsilcisi olan CHP, reformist hareket tarafından ilerici bir parti olarak gösterildi. Bu görüş 70’li yıllarda da devam etti. CHP’ye ilişkin çarpık yaklaşımlar sadece sağ reformist hareket içinde değil, aynı zamanda kendine “devrimci” diyen sol oportünist hareketlerde de egemendi. Ecevit CHP’si zamanında örneğin seçimlerde “bağımsız-sosyalist” aday çıkarmak bile büyük bir cesaret örneğiydi. Kemalizm sol kitleler üzerinde öylesine büyük bir etki yapmıştı ki, kemalist partiler dışında davranma yanlış bulunuyordu. Bunun yanında sağından-soluna kadar tüm sosyalist hareket içinde CHP’de çalışma bir moda idi. Bunu yapmayana “garip garip bakılırdı”. Şimdiki sosyalist okurlar, bunu öğrenince şaşıracaktlardır. Öyledir! Şimdiye kadar herkesin şaşıracağı şeyler yapıldı. Şimdi burada soralım, sol hareket üzerinde burjuvazinin ideolojik-politik etkisi bu kadar derin iken, bu durumda bağımsız bir proleter hareket nasıl gelişebilirdi? Marksist-leninist temellerde bağımsız bir proletarya hareketi, hem kemalizm ve hem de reformizmle mücadele ederek gelişebilmiştir. Bugün büyük ölçüde hem kemalizm ve hem de onun proletarya hareketi içindeki uzantısı olan reformizm aşılımıştır. Şimdiye kadar ise Türkiye proletarya hareketinin tam bir gelişim gösterememesinin en önemli etkenlerinden biri işte bu burjuva etki ve onun taşıyıcısı olan reformizm olmuştur.

REFORMİZM ÇÖKTÜ YENİ REFORMİST HAREKETLER ORTAYA ÇIKTI

70 yıldır proletarya içinde bulunan eski reformizm artık çöktü. Eski reformizmin çökmesinin nedeni, bizim yaptığımız teşhir çalışmaları değildir. Eski reformizmin çöküşüne yol açan olaylar gelişen devrimci durum ve iç savaş ortamıdır. Devrimci durum, eski reformizme ölümcül darbeyi indirdi ve onu tarihin çöplüğüne gönderdi. Eski reformizm çökmekle birlikte, toplumsal temeli devam ettiği için, reformizm yeni isimler ve biçimlerle tekrar karşımıza çıkıyor. Yeni

reformist hareketler DY, Kurtuluş, Emek çevresi, maocuların büyük bir bölümü. Yeni reformist hareket, azımsanmayacak bir sol kitleyi kontrol ediyor. Yeni reformist hareket, sol kitlenin devrimci kanalda gitmemesi için özel bir çaba içindedir. Yeni reformist hareket kendini şu teorik kılıfın içine saklıyor: “*Türkiye’de devrimci durum yoktur; koşullar da devrim için olgun değildir; evrimci gelişim uzun süre devam edecektir. Bundan dolayı taktikler evrimci duruma dayandırılmalı. Yasal örgütlenme önümüzdeki hedefdir. Çalışmanın ağırlığı bu yöne kaydırılmalıdır.*” Devrimci durum tüm göstergeleriyle yaşanırken, maddi koşullar devrim için tam anlamıyla olgun iken bu gerçeği kabul etmemek devrimden kaçmaktır. Koşullar devrim için olgun duruma gelmişken bunu kabul etmemek sağ bir yaklaşımdır, burjuvaziyle uzlaşmaya varır.

Türkiye ve Kürdistan’da giderek yaygınlaşan ve sertleşen bir iç savaş yaşanırken, bunu görmemek için bir insanın bilincinin körelmesi, düşüncesinin ise burjuva görüş açısıyla bulanması gerekiyor. Bu yeni reformist hareketler, gelişen devrim karşısında kitlelerin elini kolunu bağlamak istiyorlar. Tekelci sermaye tüm yoğunluğu ile iç savaşa hazırlanırken, tüm gerici faşist güçler, tüm güçleriyle iç savaş düzenine geçmişken, bizim küçük burjuva devrimcilerimiz kalkmışlar, “devrimin koşulları yoktur” diyorlar. Bunlar, denetimleri altında tuttukları sol kitleleri, pasifize ederek ve hedef saptırarak devrime en büyük kötülüğü ediyorlar. Yeni reformist akımlara karşı kesin bir mücadele verilmeli.

Nasıl ki şimdiye kadar proletaryanın marksist-leninist hareketi eski reformizme karşı mücadele içinde doğdu ve gelişti, proletaryanın devrimci hareketi bundan sonra iktidara, yeni reformist akımlarla mücadele ederek, onları işçi sınıfı hareketi içinden teşhir ve tecrit ederek yürüyecektir. Yeni reformist hareketler, TKP, TİP, TSİP’in temsil ettiği eski reformist hareketten daha tehlikelidir. Tehlikesi şuradan ileri geliyor: Yeni reformist hareketler uzun süredir sol kamuoyunda “devrimci” olarak biliniyorlar. Onların durumunu halen aynı biçimde bilenler var. Yanılma ve tehlike asıl buradadır. Yani bu hareketler kitlelerin karşısına “sosyalizm adına” ve “devrim adına” çıkıyorlar. Kitlelerin bir kısmı ise onları halen öyle biliyor. Oysa bu hareketler tam anlamıyla reformist konumdadırlar. Yeni reformistler daha tehlikeli biçimde eski reformistlerin yerini aldılar. Yeni reformistlerin yönetiminde buldukları kitle örgütlerinin ve sendikaların politikasına baktığımızda tehlikeyi açık olarak görürüz. Reformistlerin ağırlıklı olduğu kamu emekçi sendikaları, devrimci tabanın varlığına rağmen, devletle uzlaşma içinde bulunuyorlar. Kitlenin devrimci adımlarını engellemek için büyük bir

gayret içindeler. Kitlelerden, devlete karşı ne zaman ileri-devrimci bir eylem önerisi gelse, reformist yönetimler buna karşı çıkıyor ve en ılımlı eylem önerileriyle kitlenin karşısına çıkıyorlar. Yeni reformist hareketler devrim yolunda tam bir engel oluşturuyorlar.

Türkiye ve Kürdistan’da maddi koşullar bir devrim için tam anlamıyla olgunlaşmıştır. Devrimci durum tüm olgularıyla ortadır. İç savaş tüm şiddetiyle yayılıyor. Devrim kapımızdadır. Bu koşullarda yeni reformist hareketlerin kitleleri devrim yolunda engellemelerine kesinlikle izin verilmemeli. Yeni reformist hareketlerin sürekli gericileşen yüzleri açığa çıkarılıp teşhir edilmeli. Onların etkilediği sol kitleye gerçekler anlatılmalı. Devrime çekilmesi gereken tüm mücadele yanlısı kitle devrime çekilmelidir. Türkiye ve Kürdistan’da sınıflar mücadelesi Cumhuriyet tarihinin en yoğun dönemi’ne girdi. Sınıflar mücadelesi on yıllardır sancılı bir gelişimden sonra tam bir gelişim sürecine girdi. Proletarya ve tüm ezilen ve sömürülen kitlelerin mücadelesini bir Demokratik Halk İktidarı ile taçlandırmak için koşullar bizden yanadır, devrimden yanadır.

Devrimci Emek
Aralık-1992
Sayı: 16

TÜRKİYE'DE SINIF MÜCADELESİNİN GELİŞİMİ-V

Türkiye'de proleter sınıfın yaklaşık olarak 150 yıldır sürdürdüğü bir mücadele var. Bu mücadele ilk önce feodal Osmanlı devletinin bağrında çok zayıf olarak ve kendiliğinden bir biçimde verildi. Burjuva gerici cumhuriyetinin kurulması ve kapitalizmin süreç içinde gelişmesi ve tüm alanlara yayılması ile birlikte proleter sınıfın mücadelesi gelişti ve kesintisiz bir karakter kazandı. Artık tek tek kapitalistlere karşı değil; proleter sınıfın, kapitalist sınıfa karşı mücadelesinden söz edebiliriz. Bir sınıfın mücadelesi açısından çok uzun sayılabilecek bir dönemi kapsamakla birlikte, Türkiye'de sınıflar mücadelesi tam bir gelişim gösteremedi. Bunun temel nedeninin kapitalizmin yavaş; evrimci ve sancılı bir tarzda gelişimi olduğunu daha önce belirttik. Daha sonraki yazılarda bunun öznel nedenleri üzerinde de durduk. Amacımız, sınıflar mücadelesinin gelişiminin, bugünkü durumunun ve bundan sonraki doğrultusunun doğru bir biçimde kavranmasına yardımcı olmaktır. Bu konuda kısa bir irdeleme yaptık. Şimdi son olarak ele alacağımız yazı ile okuyucunun söz konusu konuda bir fikir edindiği kanısındayız. Türkiye'de sınıflar mücadelesine bakış açısı burada kalmayacak; bundan sonra da konu irdelenmeye ve genişletilmeye devam edilecektir.

Türkiye'de proleter sınıfın mücadelesinin tam bir gelişim göstermemesinin bir etkeni de süreklilik gösteren burjuvazinin politik zordur. Bu yazıda bu konu irdelenecektir.

GERİCİ BURJUVA DİKTATÖRLÜK ALTINDA SINIF MÜCADELESİ

Feodal egemenlik koşullarında işçilerin mücadelesi görülmekle birlikte, proleter sınıfın mücadelesi asıl şekillenmesini kapitalizmin hakim olduğu burjuva egemenlik koşulları altında tamamlamıştır. Gerici bir burjuva diktatörlüğü olarak doğan TC, asyai özellikler taşıyan Osmanlı despotizminin toprağı üzerinde boy vermiştir. Böylece burjuva devleti, ta işin başında her tür gericiği içermiştir. Proletaryanın toplumsal devriminden korkan burjuva sınıf bu korkunun etkisiyle, kendi damgasını taşıyan devletin kuruluşunun başlarında saldırgan ve

terörist bir politika izledi. TC'nin ilk pratiği işçi ve halk hareketini ezmek olmuştur. Mustafa Suphi ve arkadaşlarının katledilmesi, arkasından “Takrir-i Sükûn Kanunu”, “İstiklal Mahkemeleri”, “zorunlu iskân” yasalarıyla devlet terörü yasal hale getirildi. TC'nin kuruluş ve ilk egemenlik yılları, kitle katliamlarının açık olarak yapıldığı ve tırmandırıldığı yıllar oldu. Komünistlerin katledilmesinden sonraki en kitlesel katliam Kürt halkına karşı yapılan katliam oldu. 1920–1938 yılları arasında binlerce Kürt katledilmiş ve on binlercesi zorunlu olarak sürgüne gönderilmiştir. Şoven devlet, işgal ve ilhakını tüm Kürdistan'a yaydı. Kürt ulusu bu işgal yıllarında büyük kayıplar verdi, derin acılar çekti. Kemalist diktatörlük aynı dönemde yasal ne kadar dernek (cemiyet) varsa, tümünü kapattı. Sosyalistlere yönelik koğuşturma ve soruşturma yoğun olarak sürdürüldü. Mussolini'nin faşist yasalarından alınan 141–142 sayılı ceza yasalarıyla işçi sınıfının örgütlenmesine yasal yolları kapattı. Gerici Kemalist diktatörlüğün temel politikası kan ve ateş oldu. İşçi sınıfı, Kürt halkı, diğer halklar ve sosyalistler tam bir ateş çemberinden geçtiler. Böylece burjuva sınıf yasa, tank, top ve tüfekte egemenliğini güvence altına aldı.

Sovyetler Birliği'ni ortadan kaldırmak ve tüm dünyada kanlı egemenlik kurmak amacıyla İkinci Dünya savaşını başlatan Alman ve İtalyan faşizmi, tam altı yıl boyunca Avrupa'yı ve dünyayı kana buladılar. TC bu savaşta Alman ve İtalyan faşizminin yanında yer aldı. Her ne kadar sıcak savaşa doğrudan girmediyse de, faşist devletlerin yanında yer almakla, onlarla aynı suçu işlemiştir. Dünyanın ezici çoğunluğu SSCB, ABD ve İngiltere'nin yanında yer alırken, Türkiye, faşist-emperyalist devletlerin yanında yer aldı. Dünyada faşist devletlerin yanında yer alan TC, içerde de halklar üzerinde koyu bir terör estirdi. Bu dönemde ilerici sosyalistlere yönelik baskılar ve soruşturmalar yoğunlaştırıldı. Hitler yöntemlerine uyarak, yayınevleri, gazete ve kitaplar yakıldı. “Cumhuriyet gazetesi” bu işin ideolojik önderliğini yaptı. TC, İkinci Dünya savaşı boyunca içte faşist politika ve yöntemler, gerici burjuva diktatörlüğünün yapısına uygundu.

Türkiye 1945'ten sonra müttefiki olduğu Almanya'yı tamamen terk etmemekle birlikte, asıl ilişkilerini ABD ile geliştirdi. Türkiye hem iç koşulların etkisi ve hem de doğmuş olan yeni dünya koşullarının belirleyici etkisiyle “çok partili döneme” geçti. Çok partili dönem, yalnızca burjuva sınıfın örgütlenmesi için geçerliydi. Komünistlerin parti kurması ve açık çalışması kesinlikle yasaktı. Bu dönemde kurulan sosyalist partilerin varlığı uzun sürmemiş ve bunun acısı, sosyalistlerden çıkartılmıştı. Çok partili dedikleri ve adına “demokrasi” dedikleri şey,

emekçi kitleler üzerinde birden fazla burjuva partisinin egemenlik kurmasından başka bir şey olmamıştır. CHP, DP, AP ve günümüze kadar gelen ve çeşitli zamanlarda iktidar olan burjuva partileri, halkın üstünde bir güç oldular ve emekçi kitleler üzerinde baskı uyguladılar.

Gerici burjuva diktatörlüğün egemenlik yılları olan 1920'li yıllar ile 1960'lı yılların sonunun hemen hemen büyük bölümü sıkıyönetim altında geçti. Ordu-polis-hükümet tam bir uyum ve bütünlük içinde kitleler üzerinde baskı uyguladılar. Türkiye'de ne rekabetçi kapitalizm yaşandı ne de burjuva liberalizmi. Türkiye'de sermaye sınıfının ve kapitalist devletin üretim araçları üzerinde tekeli vardı. Ve aynı zamanda emekçiler üzerinde gerici burjuva diktatörlüğü.

Söz konusu dönemde işçi sınıfı mücadelesi esas olarak kendiliğinden mücadele niteliğindedir. Bu zaman içinde kendine “komünist” ya da “sosyalist” ismini veren partiler kurulmakla birlikte, işçi sınıfı adına yola çıkan partiler ne politikalarıyla ne de pratikleriyle işçi sınıfını yönlendiremediler. Burjuva sınıf gerçek bir komünist partiye izin vermiyordu. Kurulan partilerin tümü düzen içi “sol partiler”di. Burjuvazinin çoğu zaman onlara bile tahammülü yoktu. TKP “51 tevki-fati”ndan sonra “illegalite”ye geçmekle birlikte; bu “illegalitesi” Leninist anlamda zora dayanan mücadele için bir “illegalite” değil, saklanmak için ve kendi yaşamı için bir “illegalite” idi. Bu burjuva uzlaşmacı reformist çevre, on yıllarca yurt dışında tam da asalak mülteciler olarak kaldılar. Türkiye'deki sınıf mücadelesinin kendi gelişim çizgisinden dolayı devrimci sınıf partisi olan marksist-leninist partinin kurulması ancak, 70'li yıllarda olanaklı olabilmıştır. .

Kapitalist sınıf, gerici burjuva diktatörlük yılları boyunca işçi sınıfı hareketine göz açtırmadı. İşçi sınıfı ağır devlet terörü koşullarında yol aldı. Her ciddi hareketinde, devletin tüm gücünü karşısında buldu. İşçiler sürekli baskı ve denetim altında tutuldular. Burjuvazi, işçileri kontrol altında tutmak için birçok mekanizmaya sahipti. Bunlar “işçi” sendikaları, partiler, yasalar vs... işçi sınıfının kapitalist sınıfa karşı mücadelesini yükselttiği yıllar 60'lı yıllardır. Bu dönemde birçok fabrika işçisi etkin eylemlere başvurdu. İşçilerin mücadelesi birbirini izledi. Bu dönem kapitalizmin iç çelişkilerinin kendilerini belirgin olarak öne çıkardıkları bir dönemdi. Hem kapitalizmin iç çelişkileri gelişiyor ve hem de bunun ifadesi olan sınıf mücadelesi geliyordu. Devlet boş durmadı; o da tüm gücü ve silahı ile işçilerin üzerine çullandı. İşçiler dayaktan geçirildi, işkence gördü, öldürüldü, aç bırakıldı, işsiz bırakıldı. Düzen, kendisine baş kaldıran eylemcileri cezalandırıyordu. İşçilerin mücadelesi 15–16 Haziran büyük işçi eylemleriyle doruğa ulaştı. Örgütsüz olan ve devrimci önderlikten yoksun olan işçi sınıfı,

çıkacağı zirvenin tepesinde uzun süre kalamadı. Emperyalizm ve işbirlikçi tekelci sermaye tarafından tezgahlanan 12 Mart Askeri Faşist Diktatörlüğü ile işçi sınıfı dağın zirvesinden indirildi ve koyu bir terör altına alındı.

ASKERİ FAŞİST DİKTATÖRLÜKLER ALTINDA SINIF MÜCADELESİ

İşçi sınıfının ve halk kitlelerinin devrim mücadelesi ne 12 Mart Askeri faşist diktatörlüğü döneminde ne de 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğü döneminde sona erdi. Mücadele kanlı terörist diktatörlük koşullarında da sürdü. Ancak, işçi sınıfı ve halk hareketi bu dönemlerde ağır darbeler yedi ve derin yaralar aldı. Türkiye'de faşist diktatörlükler dönemi işkence tezgahlarının kurulduğu ve buralarda binlerce insanın devlet tarafından sistematik işkenceye tabi tutulduğu; darağaçlarının kurulduğu, onlarca devrimcinin idam edildiği; yüzlerce devrimcinin operasyonlarla katledildiği, ortadan kaldırıldığı, yok edildiği, insanlık onurunun çiğnendiği, tüm temel insan haklarının ayaklar altına alındığı, yasakların genişletildiği, halkların acıya gömüldüğü; açlık, işsizlik ve sömürünün en üst düzeye çıktığı bir dönem oldu. Kapitalist sınıf, düzenini ve egemenliğini kan ve ateşle korudu.

12 Mart'ta emekçi halkların mücadelesini THKO ve THKP-C temsil etti ve sürdürdü. Bu iki devrimci örgüt ağır darbe yedi, ancak mücadele son bulmadı, sürdü gitti... THKO ve THKP-C, halklarımızın üzerine çöken faşizm karanlığında parıldayan ışık oldu. Bu ışık, halkların geleceğini aydınlatan bir ışıktır.

12 Eylül'de, burjuva uzlaşmacı reformistler teslim bayrağını çekerken, kimileri “düzenli geri çekilme” adına mücadeleden kaçarken, işçi sınıfı ve emekçi halkların mücadelesini marksist-leninistler ve sol devrimci güçler sürdürdüler. Hareket ağır darbe yedi ancak, kesintiye uğramadı. Mücadele ağır terör koşullarında illegal temellerde örgütlü olarak devam etti.

Faşist diktalar döneminde işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin kitlesel düzeyde mücadelesinden söz edilemez. Kitlesel düzeydeki mücadeleye büyük düşüş oldu. Binlerce devrimci tutuklandı, binlerce işçi gözaltına alındı ya da tutuklandı. İşçi sendikaları kapatıldı. Dernekler kapatıldı. Uzun süre savaş hali hükümleri uygulandı. Faşist dikta dönemleri Kürt halkı üzerindeki ulusal baskının en yoğunluk kazandığı dönemler oldu. Bu dönemlerde Kürt ulusundan binlerce insan öldürüldü, sakat bırakıldı, tutuklandı, işkence gördü katledildi. Özcesi faşist dikta dönemleri, kitle mücadelesinin devlet zoruyla, katliam ve her tür vahşetle bastırıldığı dönemlerdi.

Faşizmin koyu vahşeti altında, mücadele on binleri kapsıyordu, ancak, mücadele onları, yüzleri kapsıyordu. Öncüler sürekli mücadele halinde oldular. Kırıldılar, tutsak edildiler, açlığa mahkum edildiler, idama mahkum edildiler, tüm eşitsiz, zor, acılı, koşullara rağmen susmadılar, boyun eğmediler, diz çökmediler; onurlu, gururlu, kararlı, bilinçli coşkulu ve aktif olarak proleter hareketin genel çıkarlarını temsil ettiler.

Uzun bir geçmişi olmakla birlikte, işçi sınıfı mücadelesinin tam bir gelişim içinde olmamasının bir etkeninin burjuvazinin politik zoru olduğunu belirttik. TC, kuruluşundan bu yana yetmiş yıldır, ilk önceleri gerici burjuva diktatörlüğü biçimini, ardından bu faşist diktatörlük biçimini almıştır. Burjuva sınıf, gelişen işçi sınıfı hareketini önlemek için her zaman gericiliği ve koyu baskı rejimine başvurmuştur. Türk burjuvazinin uyguladığı vahşet karşısında baskı ifadesi yetersiz kalıyor. Yapılan terördür, katliamdır, vahşettir. Ağır devlet terörü altında kalan proleter sınıfın mücadelesi tam bir gelişim gösteremedi. Hemen hemen tüm burjuvalar egemen oldukları ülkelerde emekçi kitleler üzerinde baskı uyguladılar. Türk burjuvazisi yaptıklarıyla tüm ülkeleri geçmiştir. Nasıl ki Türkler, Osmanlı imparatorluğunda asyai despotizmde önde idiler, aynı biçimde aynı ulus ve onun egemen sınıfı (burjuvazi) soykırım, katliam, terör, yasaklamalar ve vahşette de önde bulunuyor.

DEVLET TERÖRÜ ALTINDA TEORİ POLİTİKA VE KÜLTÜR MÜCADELESİ

Türkiye'de Komünist teori, devlet terörü ile savaşa savaşa gelişebilmiştir. Proletaryanın toplumsal devriminden korkan burjuva sınıf, tüm Latin ülkelerin de yaygınlık gösteren bilimsel sosyalist teorinin Türkiye'ye sokulmaması için sürekli yasaklara başvurdu. Sosyalistlere ve Kürt ulusal hareketine karşı girişilen savaştan "alın akıyla çıktık"tan sonra, faşist 142. madde ile Komünizm propagandası tamamen yasaklandı. Her zaman devlet terörü ve yasakları altında kalan proletarya uzun yıllar uluslararası komünist teoriyle buluşamadı. Bu zaman içinde proletaryaya teori olarak götürülen şey, Türk ırkçılığından başka bir şey olmayan Kemalizmden başkası değildi. Teoriye yer verme bakımından burjuvazinin kurduğu cumhuriyet Osmanlı monarşisinden ileri gidemedi. Pek çok bakımdan daha yasakçı ve sansürcü davrandı. Cumhuriyetten 70'li yıllara kadar Türkçe'ye çevrilebilen sosyalist klasiklerin sayısı parmakla gösterilebilir. Onlar bile çok az basılabilmiş ve yayımlayanlar yıllarca mahkemelerden çıkamamışlardır. Ağır yasak ve terör koşulları, uluslararası sosyalist teorinin proletaryayla buluşmasını engellediği gibi, burjuva gericiliği proletaryanın sosyalist teo-

riyi geliştirmesini de engellemiştir.

Uluslararası sosyalist teoriye kapalı olan Türkiye'de Kemalizm ve onu yorumlayan teorilere yer verildi. Tamamen idealizm temelinde yazılmış görüşler ileri ya da sol görüş olarak ileri sürüldü. Doğan Avcioğlu ve pek çok kemalistin görüşleri “ilerici görüş” olarak okutuldu. Marksist-leninist teorinin girmediği yerlerde, “teori” adına yazılmış pek çok “safsata”, teori katına çıkartıldı. Ve ne zaman ki bilimsel sosyalist teori Türkiye'ye girmeye başladı. İşte o zaman, kemalist ve tüm burjuva “teori” yaşadiği “altın çağına” veda etti. Komünist teorinin gelişimine kadar, egemen olan “sol cuntacılık” ve “kuvva-i milliyecilik” bilimsel sosyalist teorinin yayılmasıyla birlikte ağır yara aldı. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de tüm burjuva “teoriler” marksist-leninist teori karşısında geriledi. Eğer bilimsel sosyalist teori daha önceleri Türkiye'ye girmiş olsaydı, Türkiye halkları devrimci teori bakımından bugün çok daha ilerilerde olacaktı.

Yakın zamana kadar gerçek bir komünist partinin olmayışından dolayı sosyalist teori ile ilgili yapıtlar, tek tek yayınevleri tarafından çevrilmiştir. Örgütlü olmadıkları için yayınevleri devlet terörü ve yasakları karşısında gereken direngen tutumu gösteremediler. Pek çok yayınevi ve çevirmen hakkında on yıllarca süren davalar ve bir dizi mahkumiyetler verildi. Devlet terörü sonucu birçok yayıncı, yayın alanından çekildi. Kalanlar ise sıkı denetim altına alındılar. Pek çok sol yazar, eserini yazdıktan sonra, uzun süre bunu basacak matbaa, yayınlayacak yayınevi bulamamıştır. Komünist teoriyle ilgili yapıtları yayınlamak “ölümle” bile sonuçlanmıştır. 12 Eylül faşizmi koşullarında yayıncı olduğu için işkence ile öldürölen yayıncı bile var. Sosyalist teoriyi çevirmek ve yayınlamak bile pahalı bir bedelle ödenmiştir. Uluslararası proleter devrimci teori, Türkiye'de işte bu koşullar altında yayıldı.

Türk halkı, Kürt halkı ve Türkiye'de yaşayan diğer halklar ekonomi-politik, sosyalizm ve felsefe açısından ciddi denebilecek her hangi bir yapıt ortaya koyamamıştır. Örnek olarak gösterecek olursak, İngilizler ekonomi politik alanında (ister küçük burjuva ekonomi politiği alanında olsun, isterse burjuva ekonomi politiği alanında olsun) önemli ilerleme gösterdi. Küçük burjuva ekonomi politiğin babası olan Wiliam O. Petty burjuva ekonomi politiğin ustalarından Adam Smith ve David Ricardo bunlardan bazılarıdır. Fransız toplumu sosyalizm teorisi alanında diğer Avrupa ölkelerinden ileri gitti. Fourier ve Prudhon bunlardan ikisidir. Almanlar ise bilindiği gibi felsefe alanında diğerlerinden ileri gittiler. Feuerbach, Hegel bilinen önemli felsefeci isimleridir. Ruslar ise Lenin'i yetiştirerek ve Rusya'nın leninizmin top-

rağı olması açısından diğer toplumlardan sosyalist teori ve felsefe açısından geri kalmadıklarını gösterdiler. Yine Rus halkı, Çernisevski, Herzen, Tolstoy, Gorki gibi önemli filozof ve romancı yetiştirdi. Teori alanındaki gelişmeler bu toplumların teori alanında diğer toplumların, önüne geçmesini getirdi. Türkiye'de yaşayan halklar genel olarak teori alanında çok çorak olmuştur.

Türk toplumunda felsefeci, sosyal bilimci, sosyalist teorisyen çıkmadı. Aynı biçimde ekonomi politik açısından da durum farklı değildir. Bunun temel nedeni, feodalizmin uzun sürmesi ve geç çözülmesi, kapitalizmin evrimci tarzda ve yavaş gelişimidir. Bu nesnel temelidir. Nasıl ki Almanya'da kapitalizmin sancılı ve geç gelişimi sonucu orada ekonomi politik bilimi gelişemediyse, aynı biçimde Türk toplumunda da kapitalizmin geç gelişmesi, sancılı süreç ve feodalizmin toplumun yakasını bırakmaması sonucu ekonomi politik bilimi yeterince gelişmemiştir. Türkiye'deki ekonomik kavramların çoğu eskidir. Feodalizmin ve İslam ekonomisinin etkisi altındadır. Felsefe ve sosyal bilimler alanında da durum aynıdır. Gene nasıl ki Alman ulusu ekonomi politik ve bilimsel sosyalist teori alanında gelişmekte olan proletarya hareketiyle sonuç elde ettiyse ve Alman felsefenin tek takipçisi proletarya olduysa, Türkiye'de de ekonomi politik, felsefi ve sosyalist teori alanında gelişme proletarya hareketinin gelişimi ile ortaya çıktı. Yüzyıllar boyu Latin toplumlarından teori alanında geri kalan Türk ve tüm Türkiye de yaşayan halklar, proletarya hareketinin gelişimi temelinde şimdi teori alanında olmaları gereken noktaya doğru ilerliyor.

Türkiye'de teori alanında gelişimin önündeki bir etken de ağır terör, yasa ve sansür koşullarıdır. Nasıl ki feodal merkezi Osmanlı devleti, Latin ülkelerinde ortaya çıkan teoriye kapalı kaldı, aynı biçimde kemalist burjuva cumhuriyet de Avrupa ve doğuda gelişen bilimsel teorilere kapalı kalmıştır. Ancak bir farkla, “cumhuriyetçiler” bu alanda monarşistlerden daha gülünç duruma düştüler. Burjuvazi, terör, yasak ve sansürle bilimsel teoriyi uzun süre, engelledi. Ancak, bu belli bireylerde kırıldı. Kapitalizmin içerde geliştirilmesi ve Türkiye ekonomisinin uluslararası ticarete bağlanması, uluslararası serbest ticaretin gelişmesi sonucu, kapalı olan Türk toplumu, toplumsal ilişkiler, teori ve kültür alanında da dışa açılmak zorunda kaldı, açıldı. Ulusal çitler yıkıldı. Ulusal teoriler de çitlerin altında kaldı. Toplum birden bire kendini uluslararası ilişkilerin içinde buldu. Sonra, kapitalizm temelleri üzerinde görülebilen tüm politik, felsefi ve toplumsal akımlar görülmeye başladı. Proletarya uluslararası bilimsel teoriyle tanıştı. Marksist-leninist teori kısa sürede büyük bir gelişme gösterdi. Eğer

gerici cumhuriyetin terörü, yasakları ve sansürü olmasaydı, halklarımız teori alanında dünyadaki yerlerini çoktan almış olacaktı.

Burjuva sınıf ileri kültür ve teori yeteneği olan insanları, sürekli terör, yasak altında tutmuş, sansür uygulamış ve katletmiştir.

1920'lerde ilk komünistlerin katliamıyla başlayan gerici yılları, daha sonraki tüm aşamalarda aynı koyulukta devam etmiştir. Sosyalizm alanında uğraşan insanlar daima terör ve denetim altına alındılar. Etrafı demir çemberle örüldü. İlk sosyalistler, teori alanında en verimli yıllarını işkence odalarında, sürgünlerde ve cezaevlerinde geçirdiler. Sosyalistlerin cezaevlerinde yazdıkları yapıtlar parasızlık, yasaklar ve koyu sansür yüzünden uzun süre yayınlanamadı. Eğer ağır terör, yasak ve sansür koşulları olmasaydı, eğer insanlarımız yaşamlarının büyük bölümünü cezaevi ve sürgünlerde geçirmeselerdi ve eğer teori yapacak ortamı bulsalar, sosyalist teori şimdi daha gelişmiş olacaktı. Roman şiir ve edebi alanda da durum farklı değildir. Proleter-sosyalist şiir alanında bir otorite olan Nazım Hikmet, yazarlığının en verimli dönemini cezaevinde ve sorguda geçirmiştir. Nazım, tüm engellemelere rağmen bu dönem çok önemli eserler verdi. Eğer terör, yasak sansür olmasaydı hiç şüphe yok ki, şairimiz kendi alanında daha bir sürü yapıt verecek, proleter sanatın gelişimine de büyük katkı yapabilecekti. Yine, toplumsal gerçekçi yazarlarımız, şairlerimiz, mizah yazarlarımız yazarken ağır koşullar altında kaldılar. Devlet terörü hiç eksik olmadığı gibi yasaklar ve sansür yakalarını hiç bırakmadı, hep burjuva gericiğinden paylarına düşeni aldılar. Bu yazarlarımız ürettiklerinden çok daha fazlasını ve verimlisini üretebilirlerdi eğer burjuva sınıfın demir pençe politikası olmasaydı. Daha sonra devrimci mücadelenin ortaya çıkardığı yazarlar, sosyalistler bir önceki kuşağın uğradığı ağır baskılara uğradılar. Tekelci sermaye ve 12 Mart Askeri Faşist Diktatörlüğü, devrimci mücadele alanında olduğu gibi teori yapma alanında da yetenekli olan Mahir Çayan, İ. Kaypakkaya ve THKO'nun önderlerini katletti. Böylece sadece mücadele darbe yemedi, sosyalist teori de önemli darbe yedi. Türk sermaye sınıfının proletaryanın toplumsal devriminden duyduğu korku ve anti-komünizmi, Türkiye'de devrimci-proleter teori politika ve kültürün gelişimine set çekmiştir. Lenin, büyük Rus filozofu ve yazarı Çernisevski'den söz ederken, eğer Rusya'nın koyu sansürcü koşulları olmasaydı Çernisevski'nin Marx düzeyinde bir filozof olabileceğini yazıyor. Bizde de eğer Türkiye'nin koyu devlet terörü, yasakları ve sansürü olmasaydı, uluslararası alanda etkin olan materyalist düşünürler, araştırmacılar çıkardı.

MÜCADELE ZOR ALTINDA ZORA RAĞMEN VE ZORA KARŞI GELİŞİYOR

Türkiye'de emekçilerin mücadelesi hiç bir zaman yasal ve barışçı koşullar içinden geçmedi. Mücadele, burjuvazinin politik zoruna karşı uzun yıllar süren çetin bir mücadele sürecinden geçerek ilerlemiştir. Proletaryanın sınıf mücadelesi onca baskıya rağmen, 150 yıldır devam ediyor. Proletaryanın sınıf mücadelesi teori, politika ve pratik alanda teröre, yasaklara, sansüre rağmen kesintiye uğramadan süreklilik gösterebilmiştir. Son derece ağır koşullardan geçen mücadele boyunca pek çok insan safları terk etti, dönekleşti, tövbekar oldu ve hatta karşıdevrim saflarından proletarya mevzilerine salvo atış yapanlar bile çıktı. Gericilik yılları (hem de tüm yıllar) boyunca sürekli insanlar safları terk ediyorlardı. Devlet terörünün daha da artırıldığı 12 Mart ve 12 Eylül koşullarında safları terk, kitlesel boyutta oldu. Nasıl ki, Rusya'nın Stolipin gericiliği yıllarında komünist safları terk eden amprio-kritikçiler çıktıysa, bizde idealizme ve burjuvaziye sığınan döneklere sayısı hiç de az değildir.

Bunun yanında mücadele eden insan açısından proletaryanın kayıpları hiç de az değildir. Kürt ve Türk halkları devrim mücadelesine şimdiye kadar binlerce evladını verdi. Bundan sonra da devrim uğruna binlerce evladını vermeye hazırdır. Tekelci güçler emperyalizmin önderliğinde, devrimin önderlerini katlederek mücadeleyi önlemeye çalıştılar. Komünist, devrimci, ilerici katliamı burjuvazinin düşündüğünün tersi sonuç verdi. Yeni yeni insanlar verilen mücadelelerin etkisiyle saflara katıldılar, mevzilere koştular. Dün bizimle birlikte mevzilerde mücadele eden pek çok devrimci insan şimdi aramızda bulunmuyor, yanımızda ise binlerce yeni devrimci insan var. Devrim mücadelesi bir diyalektik akış içindedir: mücadele doğuyor, gelişiyor ve ilerliyor. Gelişme, ilerleme ve dönüşüm, toplumların evriminin biricik yasası Türkiye ve Kürdistan'da da işliyor. Varsın kapitalist sınıf proletaryanın öncülerini halkların en iyi evlatlarını katletmeye devam etsin, varsın emperyalizm tüm gücü ile üzerimize çullansın ve varsın tüm gericilik azgınca komünistlere saldırсын dursun, sermaye egemenliğinin yıkılışı ve proletaryanın kurtuluşu aynı biçimde kaçınılmazdır.

**Devrimci Emek
Ocak-1993
Sayı: 17**

KAPİTALİST SİSTEM DERİN SARSINTI İÇİNDEDİR

Bu yazının konusu burjuva toplumun politik durumunu irdelemektir ancak, ekonomik durum bilinmeden, politikanın içerisinde bulunduğu durumu kavramak olanaklı değildir. Çünkü, birbirleriyle ekonomik ilişkiler geliştiren insanlar, buna denk düşen politik ilişkiler kurarlar. Başka bir söylemle, politika, ekonominin yoğunlaşmış bir ifadesidir. Politika, kendi ekonomik temellerinden ayrı olarak ele alınmaz. Politika kendi başına ele alınmaya kalkılırsa bu, ancak göreceli biçimde mümkün olur. Bu durumda bile, ekonominin durumu biliniyor olarak kabul edilir.

Sınıflı toplumun varolduğu her yerde, mevcut toplumun resmi ifadesi olarak politika var olur. İnsanın insan üzerinde her tür egemenliğinin sona erdiği sınıfsız toplumda, politika da kendiliğinden sona erer. Politika, sınıflı toplumun temeli üzerinde hareket eden sınıfların çatışmasını yansıtır. Bu anlamda politika sınıfların, diğer sınıfları kendi egemenliği altına alma aracıdır. Buradan da anlaşılacağı gibi politika sınıfların damgasını taşır. Nasıl ki sınıfsal olmayan demokrasi olmamışsa, aynı biçimde sınıfsal olmayan politikada olmamıştır hiç bir zaman. Politika ve bunun araçları özel mülkiyet üzerinde hareket eden toplumların resmi sentezidir. Bu böyledir ancak, sınıflı toplumlarda politika denince yalnızca egemen sınıfın politikası anlaşılmalıdır; aynı toplumda egemen olan sınıfın dışında da politika vardır. Örnek, kapitalist toplumda çıkarları birbirleriyle zıt olan iki sınıf (burjuvazi ve proletarya) ve iki sınıfın gene birbirlerine karşıt farklı nitelikte politikaları vardır. Egemen sınıf olan sermaye sınıfının politikası ve politikanın araçları olan devlet, politik partiler ve diğerlerinin görevi, ezilen ve sömürülen emekçi sınıfları baskı altında tutmaktır. Buna karşıt olarak

ortaya çıkan ve geliştirilen proletaryanın devrimci politikasının amacı da egemen sermaye sınıfının erkine son vermek ve kendi politik erkini kurmak, buradan da doğrudan sınıfları ortandan kaldırmaktır. Her iki sınıfın politikası birbirleriyle tamamen farklı araçlarla yürütülür. Proletarya, burjuva egemenliğe son vermek ve egemen sınıf durumuna yükselmek için tüm özel mülk sahiplerinden ayrı olarak kendi devrimci sınıf partisinde örgütlenir. Devrimci sınıf partisi, iktidar mücadelesinde, proletaryanın en etkin silahıdır.

Bu bakış açısının ışığında, Türkiye'nin bugünkü politik durumunu ele alalım. Türkiye'nin kapitalist ekonomisi uzun süredir krizindedir. Ekonomik kriz, geçmiş yüzyılın ortalarında batının ufkunda bir görülen bir kaybolan türden dönemsel bir kriz değil; kapitalist toplumun ufkunda sürekli duran kalıcı bir krizdir. Tekelci sermaye, ekonomik krizini atlatmak için şimdiye kadar ekonomik, politik birçok önleme başvurdu. Alınan önlemlerin hiç biri durumu düzeltemedi. Sermaye sınıfının, krizi çözümlenmek için başvurduğu her “çözüm yöntemi” krizin iyice derinleşmesine yol açtı. Burjuva sınıf, kapitalist meta ekonomisinin yapısından ve işleyişinden kaynaklanan ekonomik krizin nedenini, her zaman proletaryanın ücretlerinin artışına bağlamıştır. Sermaye hem göz diktiği ücretleri gasp etmek ve hem de proletaryanın ve diğer emekçilerin devrimci mücadelesini ezmek için “politik istikrar” demagojisine başvurur. Ona göre eğer “politik istikrar” sağlanırsa, yani emekçi kitle hareketi ezilip, ücretler aşağı çekilince, ekonomi “istikrara” kavuşacaktır. Bu amaçla tekelci sermaye iki defa askeri faşist diktatörlüğe başvurdu. Diğer zamanlarda da söz konusu dönemleri aratmayan yöntemlere başvurdu. Sonuçlar ters yönde gelişti: ekonomik kriz daha da tırmandı.

Burjuva ekonomistlerinin ve politikacılarının “politik istikrar” savına gelince; esasında bu sav, doğrudan kapitalist gelişmenin kendisi tarafından çürütüldü. Bizim de yapacağımız bunu göstermektir. Ekonomi-politiği bilen herkes, şunu da kesin olarak bilir: ekonomik krizin süreklilik gösterdiği yerde “politik istikrar” olmaz. Politikanın az çok “istikrar” içinde olması için ekonomide gözle görülür bir iyileşme olması gerekir. Ancak üretici güçlerin gelişimini sağlayan bir ekonomik iyileşme emekçi sınıflar mücadeleden kısa bir süre için geri düşürebilir. Yok eğer ekonomik iyileşme yerine kötüleşme varsa, yani emekçi sınıfları mutlak yoksullaşmaya iten bir ekonomik kriz ortamı yaşanıyorsa, emekçim sınıfların mücadelesi, mevcut ekonomik durumun dolaysız bir sonucu olarak ortaya çıkar. Bu durumda da orta yerde “politik istikrar” diye bir şey kalmaz. Ekonomik kriz, politik krizle boyutlanır. Ekonomik kriz, politik krize kaynaklık eder; politik kriz,

ekonomik krizi iyice derinleştirir. Gelişen Kürt ulusal hareketinin, Türkiye'nin ekonomik krizini nasıl tırmadığı ortadadır. Proletarya için söylenenler, Kürt halkı içinde tekrarlanır: "eğer, Kürdistan'da 'politik istikrar' sağlansa, buraya daha çok sermaye yatırımı yapılır". Oysaki Kürt halkının bugünkü düzeye yükselmesini sağlayan nedenlerin biri ulusal sorunun çözülmemesi, diğer neden de ekonomik krizdir. Burjuva ideologlarının tüm "politik istikrar" aldatmacasına rağmen ne proletarya ne de Kürt halkı devrim mücadelesinden geri duruyor. Ezilen ve sömürülen kitlelerin devrimci politik mücadelesi yükseldikçe, kapitalist düzenin ekonomik ve politik krizi daha azgın duruma geliyor. Kapitalist sistem alt ve üst yapısıyla derin bir sarsıntı geçiriyor.

DEVRİMCİ DURUMUN GELİŞİMİ

Türkiye'de uzun bir dönemdir yaşanan devrimci durum hem ekonomik ve hem de politik nedenlerden fıskırmıştır. Ekonomik neden sürüp giden ekonomik krizdir. Kriz, kapitalist ekonominin hareket yasalarının sonucudur. Burada kriz, devrimci durumu ortaya çıkaran nedenlerden biridir ama, krizin kendisinin nedeni kapitalist ekonomik ilişkilerdir. Bu demektir ki, burjuva üretim ilişkilerinin ekonomik yasaları varolmaya devam ettikçe, ekonomik kriz de bu temel üzerinde ortaya çıkar. Kapitalist ekonomik ilişkiler Türkiye'de tam bir çöküş içindedir. Bunun yanında emperyalizme bağımlılık devrimci durumu ortaya çıkaran çok önemli bir nedendir. Emperyalizmin Türkiye'deki süper kârlılığı, Türkiye halklarının korkunç yoksullaşması pahasına sağlanıyor. Tüm bunların toplam sonucu, sınıflararası uçurumun büyümesi, emek-sermaye antagonist çelişkinin keskinleşmesi, dolaysız olarak sınıflararası çatışmaların şiddetlenmesidir. Emekçi sınıflar bu nedenlerin sonucu olarak sokağa dökülürler, kitle mücadelesi daha önceki dönemlere göre aktif hale gelir. Devrimci durumu oluşturan nedenlerden biri olarak politik nedenlerden söz ettik. Eğer, devrimci durumun kaynaklarını yalnızca ekonomik duruma bağlamış olsaydık, hiç şüphesiz yanılgıya düşmüş olurduk. Politik durum, devrimci ortamın gelişiminde önemli rol oynuyor. Kürt ulusal sorununun çözümlenmemesi, gerici burjuva ortamın varlığının sürmesi, tekeli egemenlikle, halkların demokrasi istemi arasındaki çelişki ve çatışma, faşist devlet terörü ve burjuva vahşet... Bunlar, devrimci durumun çıkışını ve gelişimini etkileyen politik nedenlerdir. Devrimci durumun en belirgin pratik göstergesi devam eden iç-savaşır. İç-savaş en yoğunluklu haliyle Kürdistan'da yaşanıyor. TC, yüz binlere varan askeri gücünü Kürdistan'a sürdü. İşgalci Türk ordusu son on yıl içinde binlerce Kürdü katletti. Kürt halkı faşizmin demir ökçesinin altına alındı.

Cezaevleri binlerce Kürt yurtseveriyle dolduruldu. Bölge insansızlaştırılıyor, halkın ne can güvenliği var ne de ekonomik yaşamını sürdürebiliyor. Halk, TC'nin onca vahşetine rağmen, özgürlük yolunda ilerlemeye devam ediyor. Türk ordusu, Kürt halkına karşı yürüttüğü katliamları adına “Eşref Bitlis Harekâtı” dedikleri yeni bir askeri harekâtla genişletmeyi planlıyor. Bu da çatışmanın tüm alanlara yayılması demektir.

İç-savaş yalnızca Kürt halkının özgürlük mücadelesi olarak, yani ulusal biçimlerle sürmüyor; aynı zamanda Türkiye proletaryasının sınıfsal mücadelesi olarak, sınıfsal temellerde yükseliyor. Zaten Kürdistan'la Türkiye'nin iç çelişkileri birbirinden farklı olduğu için, emekçi sınıflarının mücadele biçimleri de birbirlerinden farklılık gösteriyor. Son dönemlerdeki kitle gelişim çizgisine bakıldığında, açık olarak görülecektir ki mücadele süreklilik kazanmıştır. Her defasında yeni bir fabrika işçileri sokağa çıkıyorlar. Burjuva sendikacıların ve reformistlerin proletaryanın sokağa çıkmasını önlemek için burjuvaziyle yaptıkları anlaşmalara rağmen, işçiler hak aramayı sokaklarda sürdürüyorlar. İşçilerin eylemlerine diğer emekçilerin eylemleri ekleniyor. Böylece ortaya genişleyen kitle eylemleri çıkıyor. Gerçi Türkiye proletaryasının ve emekçilerinin eylemleri henüz silahlı eylemler düzeyinde değildir, ancak, her işçi eylemi polisin şiddeti ile karşılaştı ve eylem kendiliğinden şiddetli duruma dönüştü. Bu gelişmenin yanında polisin kentlerde devrimcileri katletmesi, tekelci sermayenin toplumu yönetemediğinin, halka karşı savaştığının çok somut göstergesidir. Bu yolla elliden fazla devrimci katledildi. Buna karşılık devrimciler eylemlerini yükseltiyorlar. Mücadelenin gelişim yönü şiddetlenme biçimindedir.

Kitle mücadelesinin gelişimine toplu bir bakış atalım. Kitle mücadelesi, 12 Eylül'ün yarattığı geri konumdan çıkıp yavaş yavaş gelişme ve yükselme gösterdi. Önceleri ne Kürt halkının mücadelesi bu kadar yaygın ve sertti ne de Türkiye proletaryasının mücadelesi bu kadar yoğundu. Kitle mücadelesi yukarıda sözünü ettiğimiz neden ve gelişme aşamalarından geçerek bugünkü düzeye geldi. Zaten kitle mücadelesi birden bire iç-savaş gibi üst düzeyde bir çatışma noktasına gelmez. Hareket belirli gelişme aşamalarından geçer. Türkiye ve Kürdistan'daki kitle mücadelesi de belirli gelişme aşamalarından geçti. Tıpkı iki düşman ordusunun belirli gelişmelerden sonra birbirleriyle karşılaştıkları gibi kitle mücadelesi de böyle gelişti; egemen tekelci sermaye ile ezilen emekçi sınıflar süreç içinde birbirleriyle çatışma noktasına geldiler ve çatışma başladı. Kimi yerlerde çok şiddetli, kimi yerlerde yarı-barışçıl karaktere bürünmüş olsa da mücadelenin gelişim

doğrultusu kanlı kavgalı bir aşamaya ulaşmış bulunuyor.

Türkiye'deki kitle mücadelesi halen kendiliğinden bir biçimde devam ediyor. Kendiliğinden gelme eylemler ağır basıyor. Gerçek şudur ki, mücadelenin ağırlıklı yanı kendiliğinden de olsa, eylemler kesinlikle süreklilik kazanmıştır. Üstelik mücadeleye her geçen zamanda yeni yeni güçler katılıyor. Hem de yeni yeni alanlara kayarak. Tekelci sermaye artık eskisi gibi yönetemeyip, topluma karşı savaştığına göre, bu mücadele nereye varacaktır? Eylemlerin ardı kesilmediğine göre, politik iktidarın ele geçirilmesi noktasında yoğunlaşacaktır. Kendiliğinden gelme kitle eylemlerine gereken önem mutlaka verilmelidir. Çünkü belli bir gelişmeden sonra, eylemler sıçrama gösterebilir. Türkiye ve Kürdistan için devrimci durum tespitinde bulunduğumuz dönemde, bugün çok belirgin olarak ortaya çıkan kitle eylemleri o zaman zayıftı, cılızdı. Diyalektik yöntemden hareket ettik, o an için cılız gibi görünen yönün kısa süre sonra asıl ve gürlü duruma geleceğini belirttik. Gelişmeler proleter komünistleri doğruladı. Peki diğer sosyalistler ne yaptılar. Onlar yalnızca görünümüne baktılar ve gelişmenin asıl yönünü göremediler. Gene daha sonra mücadelenin bir iç-savaş biçimini aldığını söylediğimizde, bu defa da bunun bir “abartma” olduğu söylendi. Çok kısa süre sonra MGK mücadele halindeki emekçilere karşı “topyekün mücadele” çağrısı yaptı. Tüm karşı-devrim güçleri iç-savaş düzenine geçtiler. Bu durumu bazı yayınlar görebildi. Duruma iç-savaş çözümlemesi getirdiler. Nesnel durum üzerine devrimcilerle, reformistler arasında görüş farklılığı bu biçimde kendini gösterdi.

Koşullar, diyalektik yöntemi esas alan marksist-leninistleri doğruladı. Sonuçta görünümüne bakan ve bu yaklaşımıyla metafizik görüşten hareket edenler önlerine çıkan ağaca bakıp, ormanı göremeyenler sanıyorlar ki devrimci durum ve bunun somut ifadesi olarak iç-savaş denince iki ordu topyekün birbirine girip, kıran kırana bir savaşa tutuşacak. Evet; Türkiye'de giderek sertleşen, Kürdistan'da ise kıran kırana süren bir savaş var. Bugün bunu herkes görebilir. Esas mesele ise bugünü önceden görebilmektedir. Devrimci, olayların gelişimini tümünden göremese bile, olayların ana gelişim yönünü önceden görebilen kimsedir.

DIŞ DİNAMIĞIN ETKİSİ

Her maddi şey kendi başına delildir; kendi dışındaki maddi ortamın içindedir. Her nesnenin tekliği, yani diğer nesnelere ayrışmaları görecelidir. Nesnelere bu durumlarıyla kendi dışındaki maddi gelişmeler etkiledikleri gibi, kendileri de dışlarındaki maddi hareketten etkilenirler. Toplumlar için de durum böyledir. Her ulus topluluğu kendi dışındaki uluslar topluluğundan etkilendiği gibi; kendisi de dışındaki-

leri etkiler. Bu karşılıklı diyalektik etkileşimdir. Bu çerçevede Türkiye'de yaşanan gelişmelerde dış dinamiğin etkisi üzerinde kısaca duruldu.

Dış dinamik Türkiye'deki sınıflar mücadelesini iki yönden etkiliyor. Birincisi; Türkiye'nin, içinde bulunduğu kapitalist dünya sisteminin ekonomik bunalımından etkilenmesi. İkincisi; sosyalizmin gelişmesinden etkilenmesidir. Türkiye'nin ekonomik bunalımının bu kadar ağır olmasının bir nedeni de kapitalist dünyanın yaşadığı ekonomik bunalımın sonuçlarını bizim gibi bağımlı ülkelere doğrudan yansıtmasıdır. Her zaman emperyalizm, kendi bunalımının faturasını bağımlı ülkelere ödetir. Bu da bağımlı ülkelerin ağır dış borç altında kalması ve bunun sonucu ekonomisinin iyice bozulması demektir. Türkiye, yüksek düzeyde emperyalizme borçlanmış, gırtlığına kadar dış borç batağına batmış durumdadır. Böylece ulusal gelirin büyük bölümü dış borçlara ve faizlerine aktarılıyor. Ekonomik servetin büyük bölümünün emperyalist ülkelere aktarılmasıyla içerde ekonomik yatırım yapılamaz duruma geliyor, işsizlik çığ gibi büyüyor, emekçi kitlelerin ekonomik yaşamı iyice düşerek, kitlelerin mutlak yoksullaşma düzeyi artıyor Emperyalist ülkelerin içine girdikleri yeni ekonomik kriz, bundan sonra Türkiye gibi bağımlı ülkeler kategorisine giren ülkelerin ekonomisini daha olumsuz yönden etkileyecektir. Türkiye gibi bağımlı ve ekonomik kriz içindeki ülkeler büyük bir alt-üst oluşla karşı karşıyalar.

Dış dinamiğin diğer yönü sosyalist ülkelerdeki gelişmelerdir. Sosyalizm içine girdiği ağır sorunların tahrip edici etkisinden kurtulup, yeniden toparlanma içine giriyor. Bunun psikolojik etkisiyle kapitalist ülkelerde proleter hareketin uzun bir aradan sonra yeniden görülmeye başlaması, Türkiye proletaryasının mücadelesini olumlu yönde etkileyecektir. Komünizmin tüm dünyada başlayan güçlenmesi "komünizm hayaletinin" Avrupa ve diğer kapitalist ülkeler üzerinde yeniden dolaşmaya başlaması, Türkiye ve Kürdistan'da verilmekte olan devrim kavgasını daha da geliştirecektir. Bilindiği gibi, sosyalist ülkelerin varlığı ve uluslararası devrimci mücadele, herhangi bir ülkedeki devrim mücadelesinin dolaylı rezervidir, desteğidir. Dış devrimci destek bundan böyle iç devrimci mücadeleyi ileri yönde daha da etkileyecektir.

DEVRİMCİ DURUM KOŞULLARINDA ÖNCÜNÜN ROLÜ OLAĞANÜSTÜ ARTAR

Devrimci durum koşullarında, devrim bir gerçeklik haline gelir. Devrime artık bu noktada pratik-politika açısından yaklaşım gerekiyor. Açıktır ki, her devrimci durum kendiliğinden devrime yol açmayabi-

lır. Burada subjektif hazırlıkların düzeyi belirleyici olur. Eğer devrimin öncüsü olan proletarya, böylesi dönemlerde burjuvaziyi devirmek için pratik hazırlıkların tamamlayamazsa, eğer güçlü eylemlerle burjuva sınıfı deviremezse; diğer zamanlarda bunu hiç yapamaz. Sermaye sınıfı en kritik anlardan bile kurtulabilir. Devrimci durumun yaşandığı koşullarda egemen sınıf, en zayıf ve zor durumdadır. Devrimci sınıf, kendisi için uygun olan gelişmelerden yararlanmasını bilmelidir. Çünkü devrimci durum her zaman ortaya çıkmaz. Tali sorunlarla uğraşıp zaman yitirmemelidir. Devrim, boş gevezelikler yapılırken, gözlerimizin önünde akıp gider. Devrim bir yaşam kadar ani ve süratli olarak akıp gider.

Proletaryanın devrimci öncüsü koşulları devrime dönüştürmek için tüm hazırlıklarını tamamlamaktan uzaktır. Önümüze büyük olanaklar çıkıyor. Tüm bu olanakları en iyi bir biçimde değerlendiremezsek, gelecek için çok önemli bir fırsatı kendi ellerimizle kaçırmış olacağız. Devrimi başarmak için tüm devrim güçlerini mücadele içinde birleştirmek (mücadele birliği), gözüpek askeri saldırıların tüm olanaklar seferber edilerek düzenlenmesi, kitleleri yönlendirme gücünü kullanmasını bilmek. Mesele ne yapılacağını tekrarlayıp durmak değildir. Mesele dünyayı değiştirmektir. Şimdi yalnızca ve yalnızca devrimci pratiğe ihtiyacımız var. Devrimci girişimcilik ve Stalin'in sözleriyle söyleyecek olursak “devrimci Rus ataklığı” çalışma tarzımız olmalıdır. Acaba sonradan ne olacak biçimindeki pasifist anlayışlardan uzak kalarak, önce işe girişelim sonra görelim. Bu yöntem, devrimci durum koşullarında esas anlamını kazanır.

Tekelci sermaye ve faşist TC, halkların devrim mücadelesini önlemek, devrimci hareketi ezmek için sürekli katliamlara başvuruyor. Sermaye babalarının başvurdukları katliamlar onların ne kadar aciz duruma düştüklerini gösteriyor. Devrimciler ise tüm bu kırıma rağmen, yükselttikleri eylemlerle ne kadar kararlı olduklarını gösteriyorlar. Varsın burjuvazi çürümüş ve çökmeye başlamış köhne kapitalist düzeni kurtarmak için katliamlarını on kat, yüz kat arttırsın, varsın kudurdukça kudursun; yenilgisi kaçınılmazdır; Demokratik Halk Devriminin zaferi de kaçınılmaz olacaktır.

Devrimci Emek
Nisan-Mayıs-1993
Sayı: 20

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

Proletarya diktatörlüğü ve proletarya devrimi, uluslararası tüm proleter hareketler için aynıdır. Proletarya hareketi, sosyalizm açısından ulusal olanı, tüm uluslararası proleter hareket için aynı ve esas olanın önüne geçiremez. Proletaryanın öncüsü, ancak uluslararası proletarya hareketi için aynı, olan proletarya diktatörlüğü ve proletarya devrimi görüşleri temelinde kazanılabilir. Öncü, ulusal olan öne çıkartılarak komünizm davasına kazanılamaz. Böylesi bir ulusal tonlu yaklaşımla ancak “yurtsever” kadro yetiştirilir. Birincil olanın yerine ikincil olanı esas alanlar, proletaryanın uluslararası çıkarlarını, yani evrensel olanı proletaryanın ulusal dar çıkarlarına feda ederler. Lenin ve Bolşevikler, öncüyü kazanmak için uluslararası proletarya hareketi için aynı olması gereken görüşler temelinde hareket ettiler. Hatırlanmalı, Lenin'in II. Enternasyonal ve yöneticileriyle tüm kavgası, onların ırzına geçtikleri proletarya diktatörlüğü ve proletarya devrimi üzerinedir. Lenin'in temel eserleri bu konu üzerine yazılmıştır. Lenin, öncüyü yalnızca Rusya için değil, tüm kapitalist ülkeler için kazanmak istiyordu. Her ülkenin ulusal koşulları ve tarihi durumu birbirinden farklı olduğuna göre, bu durumda öncüyü kazanmak için herhangi bir ülkenin ulusal konumunu esas alamazdı ve almadı. Lenin, II. Enternasyonalin oportünist liderlerine karşı uluslararası çapta bir teorik

kavgaya girişti. Lenin'in ve tüm öteki Marksistlerin oportünizme karşı mücadelede temel silahları, Karl Marx'ın bilimsel öğretisi oldu.

Marksist-Leninistler, 1900'lerin ilk on yıllarında, daha sonraları sosyal şovenizme dönüşerek tam anlamıyla çürüyen ve dağılan II. Enternasyonal oportünizmine karşı çok sert bir teorik mücadele verdi. Daha sonra gerek Rus devrimlerinde, gerekse de Avrupa'da ki devrimci ayaklanmalarda büyük rol oynayan tüm öncü-komünist kadrolar bu fırtınalı yıllarda yetişti. Verilen teorik kavganın sonucu hemen hemen tüm Avrupa ülkelerinde çekirdek Marksist gruplar ortaya çıktı. Marksist öğretiyi savunma savaşı yalnızca öncüyü kazanmakla sınırlı kalmadı, esas olarak leninizm bu mücadele içinde biçimlendi ve gelişti. Lenin, oportünistlerin karşısına Rusya'nın özgül ulusal koşulları ve bu koşulları temel alan taktiklerle çıkmadı. Büyük devrimci düşünür Marx'ın temel öğretilerini tekrar gün ışığına çıkarmak, Lenin'in ve öteki Marksistlerin gerçek ve olağanüstü çabası oldu. II. Enternasyonalin oportünist görüşlerine karşı verilen teorik mücadele sonucu, tüm yüzyılımızı etkileyen, Marksist-Leninist tipe partilerin temeli atıldı.

Proletaryanın komünist öncüsü, Marx-Engels ve Lenin'in proletarya diktatörlüğü, proletarya devrimi ve sosyalizm öğretisi başa alınarak kazanılır.

TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN'DA ULUSAL OLAN ÖNE ÇIKARTILDI

Türkiye sosyalist hareketinin 75 yıllık mücadele tarihinin uzun sayılabilecek bir döneminde, ülkenin ulusal somut durumu öne çıkarıldı. Bu yaklaşım tarzı yakın zamana kadar sürüp geldi. Bu uzunca süreç içinde, özellikle de 70'li yıllarda çok yoğun olan tartışmalar, proletaryanın ulusal plandaki devrim stratejisi üzerine oldu. Ulusal devrim stratejisinin öne çıkartılması, kendini sosyalist programlarda göstermiştir. Birçok sosyalist ya da, komünist partinin politik programında proletaryanın evrensel öğretisi ya arka plana itilmiştir ya da ulusal taktik ve strateji arasında eritilmiştir. Türkiye'deki sosyalist hareketin uzun bir dönemine egemen olan oportünizm, çok bilinçli olarak temel sosyalist öğretiyi yok saymış ya da kemalizm gibi gerici bir burjuva akımıyla harmanlamıştır. Daha sonra gelen sosyalist kuşaklar, öncekilerin bıraktığı oportünist anlayışın etkilerinden kendilerini kurtaramamıştır.

Bilimsel sosyalizme iyi niyetlerle yaklaşmak isteyenler tarafından ise, teorik kavrayış yetersizliği sonucu devrimci-proleter öğretiyi kabalıştırıldı (vulgarize edildi).

Her şeyden önce sosyalist hareketimiz, Marx, Engels ve Lenin'in

devrimci öğretisini hazır buldu. Bolşevizmin yaşadığı teorik dev sorunlar yaşanmadı. Rusya koşullarında menşevizme, dünya koşulları açısından da II. Enternasyonal oportünizmine karşı verilen teorik mücadelede Marx'ın bilimsel öğretisi iyice kavranmıştı. Çarpışma, esas üzerinde yoğunlaşmıştı. Bu çarpışmada çaplı, gerçek marksist kadrolar yetişmişti. Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketi ise, Bolşevizmin devrimci birikimlerini de hazır buldu. Bu yüzden sosyalist görüşler, kavranmadan çok ezberlendi, kabalaştırıldı ve çoğu zaman öğreti, tanımaz biçimlere sokuldu.

Sosyalizm, proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü üzerine tartışmalar 70'li yıllarda yapıldı. Bunun nedenleri: Birincisi; Türkiye kapitalist ilişkilerinin daha fazla uluslararası kapitalist ilişkilere bağlanması ve bu temelde proletaryanın soruna biraz da dünya çapında bakma zorunluluğudur. Diğer neden de uluslararası sosyalist hareketin kendi içinde yaşadığı derin görüş ayrılıklarıdır. Bu dönemde sanki marksizm-leninizm yeniden keşfediliyordu.

Devrimci kadrolar çok yoğun olarak sosyalist eserleri inceliyor, marksist klasikleri adeta ezberliyorlardı. Komünist hareketin dünyada tartıştığı sorunların Türkiye'de de tartışılması, teorik olarak büyük bir dinamizm ve atılım getirdi. Öyle ki sosyalizm, proletarya diktatörlüğü, proletarya devrimi, proletarya enternasyonalizmi görüş ve ilkeleri hemen hemen tüm kitle örgütlerinde tartışılıyordu. İşçiler, sosyalizm düşüncesiyle böylesi yoğun ve sert tartışmaların tozu dumunu arasında tanıştılar. Günlerce sürdürülen teorik tartışmalar içinde, daha sonraki yıllarda mücadeleye damgasını vuran öncü kadrolar yetişti.

İlk önceleri dikkatler sosyalizmin evrensel ilkelerine çekilmiş olsa da, ulusal stratejik görüşler her zaman öndeydi. Sözlü olarak yapılan sosyalizm ve temel politik ilkeler üzerine tartışmalar, sosyalist hareketin temel belgelerinde tam yansıtılmıyordu. Yapılacak olan devrimin içeriği tüm tartışmaların odağı olarak kaldı. Politikada ulusal olan, tüm proletarya için aynı olan, uluslararası sorunların önüne kondu. Ulusal görüş açısı, tüm politik görüş açısını etkisi altına aldı. Türk devleti, Kürt ulusu ve diğer ulusal toplulukların köleleştirilmesi üzerine kurulduğu halde, Türk yurtseverliği temel politik görüş haline getirildi. Türkiye'nin kendi koşulları açısından ise Türk yurtseverliği pek çok politik hareketi sosyal-şovenizme götürdü. Bu yüzden Kürt ulusal sorunu marksist açıdan savunulmadı ve faşist TC ordusu "yurtsever" ordu olarak görüldü. Bunun sonucu olarak, o dönemler polise karşı kararlı bir mücadele verilirken; aynı tutum ordu karşısında gösterilemiyordu. Bu da mücadeleye zarar veriyordu. Komünizmin temel

devrimci öğretisi öncülerce kavranana kadar, teori ve politika cephesinde durum böyleydi.

KAPİTALİZMDEN KOMÜNİZME GEÇİŞİN POLİTİK BİÇİMİ OLARAK PROLETARYANIN DEVİRİMCİ DİKTATÖRLÜĞÜ

Proletarya diktatörlüğü sosyalizmin temel bir ilkesidir, marksist olmanın ölçütüdür. Proletarya için bu kadar temel öneme sahip bir konu hakkında yazı yazarken; Marx-Engels ve Lenin'in sorun üzerine görüşlerinin elimin altında olmaması büyük bir eksikliklerdir. Buna rağmen konunun artan öneminden ötürü, bu konudaki kavrayışımızı ortaya koymamız da gerekiyor. Uluslararası komünist hareket yeniden proletaryanın gündemine oturunca, bununla birlikte, uluslararası proletarya için aynı olan proletarya diktatörlüğü ve proletarya devrimi görüşleri de beraberinde yeniden öne çıkıyor. Herhangi bir yerdeki komünist hareketi ele alırken elimizde şaşmaz kıstaslar bulunuyor. İşte bilinen bir konu üzerine yazı yazmamız bundandır.

Kapitalizmden, komünizme geçiş uzunca bir tarihi dönemin tümünü kapsar, burada iktidar, proletaryanın devrimci diktatörlüğünden başka bir şey değildir. Böylece, proletarya diktatörlüğü, kapitalizmden komünizme geçişin politik biçimi oluyor. Proletarya söz konusu geçiş ancak kendi politik iktidarı aracılığıyla gerçekleştirebilir. Proletarya politik iktidarı ele geçirip devrimci diktatörlüğünü kurmadan, komünizm amacına ulaşamaz. Bundandır ki proletarya diktatörlüğü ilkesi, marksizmin temel politik ilkesidir.

Marx, tarihi görüşlerini açıklarken, proletaryanın egemen sınıf durumuna gelmesinden söz eder. Sınıflar mücadelesi, sonunda buraya varır ve egemen sınıf biçiminde örgütlenmiş proletarya, politik iktidarına dayanarak doğrudan sınıfların kendilerini ortadan kaldırır. Paris Komünü, proletarya diktatörlüğü görüşünün marksist literatüre geçmesini sağlar. Marx, kapitalizmden komünizme geçişte, bir politik geçişin bu döneme denk düşeceğini ve bunun proletaryanın devrimci diktatörlüğü olacağını söyler. Lenin, Marx'ın tarihi görüşlerini açıklarken ayırt edici yönünü esas alarak, “*Bir kimsenin marksist olabilmesi için, sınıflar mücadelesinin kabulünü proletarya diktatörlüğünün kabulüne kadar vardırması gerekiyor*” der.

Bir komünist partisinin, marksist anlamda komünist partisi olup olmadığını anlamının ölçütü, proletarya diktatörlüğü ilkesine yer verip vermediğidir. Eğer marksist olmanın temel kriterleri olmasaydı, bu devrimci öğretisi, kendi temellerinden çoktan uzaklaştırılmış olurdu.

Proletarya diktatörlüğü, proletaryanın politik iktidarındır, prole-

taryanın egemen sınıf durumuna yükselmesidir, örgütlenmiş proletaryadır. Buradan da anlaşılacağı gibi, iktidar tek başına proletaryanın eline geçer. Proletarya, politik iktidarını ya da egemenliğini başka bir sınıfla paylaşmaz. Eğer proletarya, başka sınıflarla iktidar aygıtını paylaşmak zorunda kalırsa, buna proletarya diktatörlüğü denmez. Burada dikkat edilmesi gereken şey, proletaryanın egemen sınıf konumundan kendisini uzaklaştıracak bir çözümü kabul edemeyeceği, tersine, proletaryanın sonuçta proletarya diktatörlüğüyle sonuçlanacak çözümleri kabul edeceğidir.

Lenin'in belirttiği gibi politik iktidarın ele geçirilmesi, henüz diktatörlük anlamına gelmez. Proletarya, ele geçirdiği politik iktidar aygıtını elinde tutmak ve devrimi sürdürmek için mutlaka enerjik bir diktatörlük kurmalıdır. Bu, aynı zamanda iktidardan uzaklaştırılan eski sınıfların ezilmesi için de zorunludur.

Proletarya diktatörlüğü soyut bir şey değildir, somut bir olgudur. Proletaryanın politik iktidarı demek, proletaryanın devrimci devlet örgütlenmesi demektir. Proletaryanın devrimci devleti ise örgütlenmiş proletarya demektir. Anarşistler, devleti ortadan kaldırmaktan söz edip durmuşlar. Oysa Engels'in belirttiği gibi, proletaryanın devlet örgütlenmesi, proletaryanın devrimci dönüşümler için başvuracağı biricik araçtır ve proletarya kendini bundan yoksun kılamaz. Eğer proletarya boş yere savaşmış duruma düşmek istemiyorsa, iktidardan uzaklaştırılan eski sınıflar üzerinde kesin bir diktatörlük uygulamalıdır. Proleter devlet, burada devrimci yöntemlerle çalışır.

Proletarya, politik iktidara ya da politikaya gereksinme duyuyorsa, buna, politik iktidarını sonsuzlaştırmak için değil, sınıfları ortadan kaldırmak için gerek duyar. Sınıfları var eden ekonomik koşullar ve sınıfların kendisi ortadan kalktığı zaman ne politik iktidara ihtiyaç kalacak ne de orta yerde bunun araçları. O zamana kadar proletaryanın politik iktidarı ya da proletarya diktatörlüğü kesin bir zorunluluktur. Burada proletaryanın devlet örgütlenmesi artık kelimenin gerçek anlamıyla devlet değildir. Burada devlet, ilk örneği Paris Komünü olan ve diğer bir örneği Sovyet devleti olan, kelimenin gerçek anlamıyla devlet olmayan bir devlettir.

Öte yandan halk demokrasili ülkelerde işin başında ortaya çıkan devlet biçimi, proletaryanın devrimci diktatörlüğünün özgül bir biçimi olarak gösterildi. Proletarya diktatörlüğünün bu biçimde, içerik olarak genişletilmesi yanlıştır. Bilindiği gibi tüm halk demokrasili ülkelerde proletarya, politik iktidarı bir politik ittifak biçiminde ele geçirdi. Burada proletaryanın devrimci diktatörlüğünden değil, olsa olsa proletarya ve halkın devrimci-demokratik diktatörlüğünden söz edilebi-

lir. Halk demokrasili ülkelerde, politik iktidar ele geçirilir geçirilmez iktidar üzerine kapışma başladı. Aradan uzun yıllar geçmesine rağmen kim kazanacak sorusu soruluyordu. Proletarya, buralarda da devrimin motoru ve yönetici gücüdür, ancak tek başına bir egemenlik değildir buradaki. Buna rağmen proletarya tek başına egemen sınıf durumuna gelmek ya da proletarya diktatörlüğüne geçmek için çetin bir mücadeleyi devam ettirir. Doğrudur, her ülke bize sosyalizme geçişin farklı biçimlerini verir, her ülke sosyalizme kendinden bir şeyler katacaktır. Proletarya diktatörlüğünün de bir politik biçim olarak kimi farklılıklar göstereceği mutlaklıdır. Ancak, biçimlerin çeşitliliği, eğer özde aynı olmazsa, “çeşitlerin birliği” boş, temelsiz bir söz olur. Proletaryanın politik iktidarı hangi biçimi alırsa alsın, burada devlet, örgütlenmiş proletarya olacaktır. Halk demokrasili iktidarlarda süreç içinde proletarya diktatörlüğüne dönüşürler.

Proletarya diktatörlüğünü kabul etmek demek, zora dayanan devrim mücadelesini kabul etmek demektir. Zora dayanan ve zorun esas olayı olan silahlı mücadele olmadan ne burjuva devlet makinesi yıkılıp-parçalanır ne politik iktidar ele geçirilir ve ne de devrimci önlemler yerine getirilebilir. Proletarya diktatörlüğünü kabul edenler, bunun temellerini daha şimdiden döşerler.

Devrimci Emek
Haziran-1993
Sayı: 21

TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN'DA DEVİRİM MÜCADELESİ

Kürdistan'da, TC'nin askeri güçleriyle Kürt halkı arasında süren çatışma daha da sertlik kazandı. Halkla karşı-devrim güçleri arasındaki savaş geniş alanlara yayıldı. Binlerce insan giderek tüm Kürdistan zeminine kayan geniş bir alan üzerinde kendi geleceğini belirlemek için mücadeleye atıldı. Faşist devlet terörü ve katliamları Kürt halkını sindirmek bir yana, kurtuluş ve özgürlük bilincini iyice biliyor. Binlerce insan ulusal-sınıfsal kurtuluş mücadelesine bu bilinçle katılıyor.

PKK'nin Mart'ta tek taraflı olarak ilan ettiği “ateşkes” hiç bir sonuç yaratmadan bitti. Proleter-komünistler bunun böyle olacağını belirttiler. Kürt yurtseverleri yayın organlarında, yapılan “ateşkes”in Kürt halkına zarar vermekten başka sonuç getirmeyeceği biçimindeki görüşümüzü “ağır bir üslupla” eleştirdiler. Gelişmeler ortaya çıktıktan sonra kendileri de istemeden aynı sonuca geldiler. PKK Genel Sekreteri A. Öcalan, “ateş-kesin muhatabı Özal'dı, o ölünce önerimiz muhatapsız kaldı” diyerek yapılan uzlaşma girişiminin sonuçsuz kaldığını kabul etmek zorunda kalıyor. Özal'a çıkartılan davetiye, Türk burjuvazisinin yönelimini doğru çözümlemekten ileri geliyor. Özal liderliğindeki sermaye güçlerinin “Kürt sorununa” sahip çıkar gibi görünmesinin nedeni kendini iki biçimde gösteriyor: Birincisi, yükselen ulusal-sınıfsal kurtuluş savaşını kısmi istemlerle engellemek; ikincisi, Musul-Kerkük petrollerini kapsayacak biçimde "misak-ı milli" sınırlarını genişletmek. Böylece Türk tekelci sermayesi hem kendi egemenlik alanını genişletmiş olacak ve hem de Kürt halkının kurtuluş mücadelesini bastırması olacaktır. Bu anlamda da tek taraflı “ateşkes” Kürt halkının yararına değil, zararına olmuştur. Kürt ulusal sorunu karşısında TC'nin temel politikası öz olarak değişmeden devam ediyor.

Barış üzerine kopartılan gürültüler TC'nin Kürtlere yönelik temel politikasını değiştirmedir. Faşist-ırkçı TC, barış çağrılarının yapıldığı dönemde de katliamlarına devam etti. İlhak-ışgal-asimilasyon; Türkiye'nin temel politikasıdır. Egemen sermaye sınıfı ekonomik gücünü ücretli emekçilerin ve ezilen ulusların ve ulusal toplulukların sömürülmesine dayandırıyor. Tekelci sermaye, kendini bu ekonomik güç-

ten yoksun bırakacak hiç bir öneriyi kabul etmez. Varlıklı ve sömürücü sınıfın ayrıcalıklarının koruyucusu olan devlet aynı zamanda işçilerin yanı sıra halkların ulusal baskı altında tutulması politikası ile biçimlendi. Sınıfsal ayrıcalıklarını tehlikeye düşüreceği için sermaye sınıfı, devleti zayıflatmaya ve parçalamaya götürecek çözümleri kesinlikle kabul etmeyecektir. Deniyor ki, “biz, ulusal istemlerimizi zor yoluyla kabul ettiririz”. Zor yoluyla ulusal istemlerin kabul ettirilmesi yerine, aynı yöntemle mevcut devlet makinesini parçalamak, halkların kurtuluşu için tek geçerli yoldur.

PKK kendi eliyle süren ateşe son verdi. Ancak TC; katliamlarına son vermedi. Bunun nedeni, iddia edildiği gibi Türkiye ilerici-devrimci kamuoyunun, devletin yapılan “barış çağrılarını” kabul etmesi için yeterince baskı yapmaması değildir. Şoven devletin katliamlarını sürdürmesinin nedeni sermaye sınıfının çıkarlarıdır, politik yönelimidir. Bu da onun doğasına uygundur. TC, toplumun barışçı baskılarından etkilenecek bir yapıya sahip değildir. Köklü toplumsal sorunlar ve ulusal sorun, karakteri itibarıyla devrimi gerektiriyor. Devrimci kitle eylemleri olmadan, devrimci dönüşüm olmadan, halkların köklü sorunları çözümlenemez. Eğer Türkiye devrimci hareketine bir eleştiri yapılacaksa, neden barışçı baskı yapmadığı için değil, neden devrimci eylemlere yönelmediği için olmalıdır. Çünkü, Kürt ulusal sorunu ancak devrim yoluyla çözümlenebilir.

Özgürlük mücadelesi veren Kürtleri “hain” ilan eden G. Kurmay Başkanı, “hain Kürtleri” katletmek için uzun zamandır planlanan imha hareketini başlattı. Daha şimdiden yüzlerce köy haritadan silindi, topraklar “insansızlaştırıldı”. Terör, katliam, işkence, politik cinayetler, faşist TC'nin tırmandırdığı günlük uygulamalardır. Şoven devlet Kürt gerillalarını etkisiz hale getirmek ve Kürt halkını kitlesel katliamlardan geçirmek için yüz binlerce askerini, özel timini tepeden-tırnağa modern silahlarla donatarak Kürdistan'a gönderdi. Mevcut askeri gücü ve tekniği ile sonuç alamayan Türk ordusu, ABD'den yeni kitle imha silahları getiriyor. Hükümet ulusal gelirin büyük bölümünü Kürt halkını ve devrimcileri imha etmek amacıyla silaha yatırıyor. Emperyalist devletler bu konuda TC'ye geniş olanaklar sunuyorlar. Türkiye ve Kürdistan'da devrim, yalnızca içerde birleşik bir karşı devrim yaratarak ilerlemekle kalmıyor; aynı zamanda emperyalizmi de karşısına alarak ilerliyor.

PKK topyekun ayaklanma için “seferberlik” ilan etti. Bu amaçla gerilla eylemlerine hız verildi. Yer yer kitlesel kepenk kapatma eylemleri uygulamaya sokuluyor. Askeri güçlerle köylüler sık sık çatışma ortamına giriyor ve bazen de çatışıyorlar. Çatışma ve eylemler

Kürdistan'ı aşır Türkiye'ye de sıçradı. Kepenk kapatma eyleminde Adana önemli rol oynadı. Kavganın diğer alanlara doğru kayacağı kesindir. Kürdistan'da başlayan bir mücadelenin belli bir aşamada, Kürdistan'ı aşır Türkiye'ye sıçrayacağı tersine olarak da Türkiye'de başlayan bir mücadelenin, Kürdistan'a sıçrayacağı pratik olarak ortaya çıktı. Her iki ülkedeki mücadelenin birbirini etkilemesi, ekonomik ve toplumsal durumun sonucudur. Halkların mücadelesi birleşik karakter kazanmıştır. Halkların birleşik karakter almış olan mücadelesini, birbirinden koparmaya kalkanlar, belli bir "turdan" sonra kendi iradeleri dışında ortak mücadelenin diyalektiğine teslim oluyorlar. Kürt halkının mücadelesi artık yalnız Kürdistan'la sınırlı değildir, mücadele Türkiye'de de sürüyor. Ortak devrim dinamizmi, birbirini etkileyerek geliyor ve yükseliyor.

HEP'in yerine kurulan DEP'in kendini "Kürt ve Türk demokratların partisi" ilan etmesi; aynı biçimde Türkiye'deki sendikaların Kürt ulusal sorunu karşısında sessiz kalmayacaklarını açıklamaları ve devrimcilerin halkların ortak mücadelesini yürütmeleri ortaya çıkan yeni gelişmelerdir. Ortak davranış gerçek anlamda halkların kurtuluşunu ve özgürlüğünü getirecektir. Birleşik devrim stratejisinin tek doğru strateji olduğu artık kitleler tarafından benimseniyor. Proleter komünistler tarafından şiarlaştırılan "Kürt-Türk halklarının mücadele birliği" anlayışı her geçen gün daha fazla kabul görüyor. Halklar toplumsal kurtuluş için tek çıkar yolun ortak mücadele olduğu gerçeğini benimseyerek, mücadeleyi pratik alanda devam ettiriyorlar.

Halklar nezdinde kurtuluş için ortak mücadele kesin olarak kavrandığına göre artık burada devrimci önderlik üzerinde durmak gerekiyor. Teoride olduğu gibi pratikte de ispatlanmıştır ki, emekçi sınıflar marksizm-leninizm teorisiyle donanmış bir komünist partisinin önderlik ettiğinde devrim davalarını zafere ulaştırabilirler. Devrimci önderlik yalnızca teorik bir sorun değil, esas olarak pratik bir sorundur. Emekçi sınıflar, kurulu ücretli emek düzenine karşı teorik değil, pratik olarak saldırmalıdır. Çünkü dünyanın dönüşümü devrimci bir iştir. Devrim ise pratik olarak kazanılır. Türkiye ve Kürdistan proletaryası marksist-leninist devrimci önderlik etrafında örgütlenirlerse kurtuluşa ve özgürlüğe ulaşabilirler. Milliyetçi ve reformist önderlik yenilgi; marksist-leninist önderlik zafer getirir. Zafer devrimle gelecektir.

Devrimci Emek
Temmuz-1993
Sayı: 22

FAŞİST DEVLETİN SİVAS KATLIAMI VE İÇ SAVAŞIN BOYUTLARI

Emperyalizm ve işbirlikçi tekelci sermaye ekonomik egemenliğini sürdürebilmek için faşist devlet terörü denen politik zorunu tüm emekçi kitleler üzerinde uyguluyor. Faşist devlet terörünün uygulama alanı ve şiddeti genişletiliyor. Sivas katliamı, sermaye babalarının halka karşı giriştiği katliamların yeni bir halkasıdır. Yapılan katliamı yeni katliamların izleyeceği açıktır. Ezine'de devletin örgütlediği katliam girişimi bunu gösteriyor. Egemen kapitalist sınıf faşist terörle ayakta durabiliyor. Kapitalist güçler ve devlet egemenlik sisteminin bundan sonraki yönelimi, halkların terör ve katliamlarla baskı altında tutulması ve susturulması olacaktır.

Egemen sömürücü sınıf, terörü ve iç savaşı Türkiye ve Kürdistan'ın tüm alanlarına yaydı. Şimdiye kadar en yoğun biçimini Kürdistan'da gösteren iç-savaş, Türkiye'de de yoğunluk ve yaygınlık kazandı. İç-savaş hem alan olarak genişlerken, hem de tüm toplumu etkisi altına almış durumdadır. İç-savaş sınıflararası mücadelenin sertleştiğini ve üst düzeye tırmandığını gösteriyor. Günümüzün en büyük çatışması olan sınıf savaşı, girdiği iç-savaş sürecinde herkesi saflaşmaya itiyor. Uzun süredir sermaye ile proleterler arasında kararsız kalan orta sınıflar iç-savaşın şiddetlenmesine bağlı olarak yavaş yavaş saflaşıyorlar. Orta sınıfların bir kesimi karşı-devrim saflarında yerini alırken, belli bir kesimi de devrim saflarında yerlerini almaya başladı. Mücadelenin gelişim çizgisi tüm toplumu saflaşmaya götürüyor. Devrim denen, toplumun bir kesiminin, toplumun diğer kesimi ile toplu savaşı daha geniş zemin üzerinde mayalanıyor. Her geçen gün daha da sertleşen, yaygınlaşan ve yükselen sınıflar mücadelesi, pasifistleri ve "barışçılar" ı da saflarını belirlemeye itiyor. Hiç kimse saflaşmanın dışında kalamayacaktır. Devrimin ve karşı-devrimin saflaşması yürüten mücadelenin boyutlarını gösteriyor.

Reformistler, pasifistler ve teslimiyetçiler gözlerini kapasa da, Türkiye ve Kürdistan'da dünyanın en şiddetli iç savaşlarından biri yaşanıyor. Her gün iç-savaşta onlarca insan ölüyor ve yüzlercesi yaralanıyor. Kurulan hükümetler iç-savaş hükümetleridir. S.Demirel başkanlığındaki hükümet de, T.Çiller başkanlığındaki hükümet de birer iç-savaş hükümetinden başka bir şey değildir. Bundan sonra kurulacak hükümetler de yine iç-savaş hükümeti olacaklardır. İç-savaş günümüzün asıl olayıdır. Olayların gelişimi, en “güçlü” gibi görünen hükümetleri kısa sürede sarsıyor, maskesini düşürüyor ve bu hükümetlerin iç-savaşı sürdürmek için kurulduklarını ortaya seriyor. Devrimci durumun geliştiği, sınıflar savaşının ileri boyutlar kazandığı, toplumun sokağa döküldüğü bugünkü koşullarda hiç bir hükümet yarınından emin değildir. Kurulan hükümetlerin ne kadar süre ayakta kalacağını hükümeti kuranlar bile bilemiyorlar. Kapitalist sınıf toplumu yönetemiyor. Toplum köklü değişiklik istemi ile kurulu sosyal düzeni derinden sarsıyor.

SİVAS KATLİAMI KARŞI-DEVİRİMİN PLANLI VE ÖRGÜTLÜ BİR EYLEMİDİR

Sivas katliamını yaşayanlar ve toplumun ileri kesimi olayın özünü kavramış durumda. Katliam üzerine yapılan değerlendirme kısaca şöyle belirtiliyor: “Sivas katliamı devlet ve gerici güçlerin planlı ve örgütlü eylemidir”. Katliamın, karşı-devrimin bir eylemi olduğu biçimindeki belirleme doğrudur. Bunun yanında yapılan diğer bir belirleme ise yanlıştır. O da şu şekilde ifade ediliyor: “Şeriatçılar laikliği hedef alıyorlar”. Bu belirleme hem yanlış ve hem de tehlikelidir. Çünkü, kemalistler on yıllar boyu toplumun ileri kesimini kendi egemenlikleri altında tutabilmek için, onları her zaman “şeriat tehlikesi” demagojisi ile korkutmuşlardır. Şimdi yapılan da budur. Oysaki on yıllardır yaşanan gelişmeler ve en sonu Sivas olayları göstermiştir ki, esasında devlet her zaman dini ve dini hareketi, halkların devrim mücadelesine karşı kullanmıştır. Din ve dini hareket kapitalist düzene ve devlete karşı değil, düzenin ve devletin bir uzantısı olmuştur. Din ve dini hareket karşı devrimin, devrime karşı kullandığı bir ideoloji ve politik harekettir. Gerçek bu iken, Sivas katliamını “şeriatçıların laikliğe karşı eylemi” olarak göstermek sermayenin ve kemalistlerin planıdır, oyunudur. Amaç toplumun geniş kesimini devletin baskısı altında tutmaktır. TC kuruluşundan bu yana dini gericiliği kendi içinde barındırmıştır. Başka bir söylemle söylersek burjuva gericiliği her tür gericiliği içerir. Burjuva gericiliğin de dini gericiliğin de ortak noktası ve hedefi tarihin ileri evrimine ve devrime karşı çıkmak. Bunun için

burjuvazi her türlü gericiliği korur. Devrim korkusu, burjuvaziyi her tür gericilikle ittifaka götürmüştür. Daha önceki yazılarımızda TC'nin bir din devleti olduğunu belirttik. Burjuva laisizmi kapitalizmin, feodalizme karşı mücadelesinin ürünüdür. Burjuva laisizmini kabul etmek demek, burjuva egemenliği de kabul etmek demektir. Burjuvazi, feodal soylular ile sorununu çözdükten sonra, kendisini devirecek proletarya devrimi korkusundan ötürü, geçmişin her tür gericiliği ile uzlaşma içine girmiştir. TC, daha işin başında gerici karakterde olduğu için ve feodalizmi evrimci yoldan tasfiye ettiği için üst yapıda her tür gerici ideolojiyi barındırmıştır. Halkların kurtuluş ve özgürlük mücadelesi geliştikçe, sermaye sınıfı gericiliğe daha sarılır oldu. Bu amaçla dini faaliyetler devletin önderliğinde geliştirildi. Son dönemlerde bütçede en çok pay diyanete ayrıldı. Gerici-faşist sivil güçler hem ekonomik olarak ve hem de politik olarak güçlendirildi. Amaç halkların devrim mücadelesini önlemektir.

Sivas katliamı, sermayenin, ordunun-polisin, hükümetin, meclisin burjuva partilerinin ve tüm sermaye çevrelerinin Kürt-Türk ve tüm halklara karşı başlattıkları “topyekun mücadele” stratejisinin bir parçasıdır. Egemen sınıf bu tür olaylarla kendi güçlerini saflaştırıyor. Gerici güçler aynı “ulusal birlik” çağrılarını anti-Kürt politikası temelinde yaptılar. Tekelci burjuva güçler şoven ve anti-komünizm temelindeki politikalarına, toplumun geniş kesimini çekmek için Sivas tipi eylemlere yönelecektir. Bu politika burjuvazinin yeni bir politikası değildir. Yıllarca yapılmaya çalışılan şey budur. Burjuvazi emekçi kitleleri yıllarca kendi anti-komünist politikasına ortak etmeye çalıştı. Tüm çabalarına rağmen hedefine ulaşamadı. Tekelci sermaye emekçi kitleleri devletin diktası altında tutamıyor. Bunun nedeni burjuvazinin topluma bir şey vermemesi, tersine egemenliği sürmesi halinde toplumdaki çok şey götürmesidir. Sermaye egemenliği toplumun gelişiminin önündeki esas engeldir. Bu egemenlik yıkılmadan, yani bir toplumsal alt-üst oluş olmadan toplum ileri yönelik gelişim gösteremez. Kapitalizmin varlığından ötürü toplumun yıkım içinde olduğu ve yıkımın her geçen gün kendini daha bariz olarak gösterdiği koşullarda, özcesi egemen burjuva sınıfın artık toplumu yönetemediği koşullarda, kitlelerin çoğunluğunu nasıl yanında tutabilir? Bu anlamda sermayenin yaratmaya çalıştığı anti-komünist ve anti-Kürt politika toplumda geçici bir etki yaratır. Bu etki, koşulların devrimci gidişi tarafından darmadağın ediliyor.

Sivas ve çeşitli ilçelerde ortaya çıkan anti-komünist ve anti-Kürt eylemler ve bu eylemlere katılanların yapısı bir defa daha gösteriyor ki karşı-devrim yalnızca devlet güçleri ile sınırlı değildir. Karşı-dev-

rim güçleri devletin yanında sermaye sınıfı ve sivil dinci-faşist güçleri de kapsıyor. Bu gerçek göz önünde tutulmadan doğru bir politik ve askeri strateji çizilemez. Halkların proletaryanın önderliğindeki devrim mücadelesi, devlet güçleri, sermaye sınıfı ve sivil gerici-faşist güçleri ezerek zafere ulaşacaktır.

SİVAS KATLIAMINI PROTESTO EYLEMLERİ YENİ BİR DÖNÜM NOKTASIDIR

Ankara, İstanbul, İzmir, Tunceli, Sivas ve diğer alanlarda yüzbinlerce insan katliamı protesto etmek için sokaklara döküldü. Katliam Türkiye ve Kürdistan'da büyük bir öfke yarattı. Katliam ilk önce Ankara'daki kamu emekçilerinin büyük eyleminde protesto edildi ve eylem Sivas katliamını protesto mitingine dönüştü. Ardından tüm illerde eylemler patlak verdi. Bu eylemlerin en görkemlisi Ankara'da yüzbinlerce insanın katıldığı ve meclisin taşlandığı gösteriler oldu. Burada polis ve asker, kitlelerin karşısına çıkma yürekliliğini gösteremedi. Katliamın ortaklarından İnönü'nün yürüyüşten çıkartılıp kovulması, kitlelerin sermaye partilerine karşı tutumunun netleştiğini gösteriyor. Ankara'daki eylem, devrim güçlerinin tam bir gövde gösterisine dönüştü. İstanbul'da yapılan yine yüzbinlerce insanın katıldığı protesto gösterileri tam anlamıyla faşizme karşı devrimci bir eylem niteliğini gösterdi. İzmir'de yapılan gösteriler ve diğer illerde yapılan gösterilerde on binlerce insan faşizme karşı mücadele kararlılıklarını ortaya koydular.

Sivas katliamını protesto eylemleri içerik olarak yalnızca bir “protesto” olarak kalmadı, eylemler devrimin kitlesel boyutlarını ve kararlılığını da ortaya koydu. İstanbul'da önlerine konan tüm devlet barikatlarını aşan kitleler, Ankara'da devlete meydan okuyan devrimci tavır, devrimin bundan sonraki gelişimi açısından dönüm noktasıdır. Yüzbinlerce insanın eylemleri gösteriyor ki faşist devlet ne kadar teröre başvurursa vursun, ne kadar katliama başvurursa vursun halklarımız artık susmayacaktır. Devletin giriştiği her katliam kitleleri sindirmek-susturmak bir yana daha geniş kitlelerin mücadeleye atılmalarına yol açıyor. Halklarımız mücadele birliğini sağlayarak kurtulmaya ve özgür olmaya kararlıdır.

Devrimin hareket halindeki kitlesi nicelik olarak ve nitelik olarak Kürdistan'da 12 Eylül öncesi düzeyi aştığı halde, Türkiye'de Sivas katliamını protesto eylemleri ile, yeni olarak '80 öncesi kitleselliğe ulaşabilmiştir. Devrimin büyük bir güç olarak ayağa kalkması mücadelenin tüm çehresini etkilemiştir. 12 Eylül koşullarında yüzlerle ifade edilen kitle eylemleri, daha sonra binlerle, on binlerle ve şimdi

yüz binlerle ifade ediliyor. Çok geçmeden kitle eylemleri milyonlarla ifade edilecektir. Bu kitle eyleminin ve devrimin diyalektik gelişimidir.

Kitle gösterilerinde toplumun tüm ezilen kesimi temsil edilmiştir. Kentlerde işçiler, kamu emekçileri, öğrenciler, demokrat küçük burjuvalar, kırsal kesimde köylüler ve Kürdistan'ın ulusal ve sınıfsal güçleri eylemlerde ortak olarak yerini almıştır. Böylece devrimin güçleri sermayeye ve faşizme karşı mücadelede bir araya geldi.

Uzun zamandır aktif mücadelenin dışında kalmaya çalışan sanatçılar, yazarlar, şairler, edebiyatçılar, ozanlar ve folklorcular ilk defa Sivas katliamını protesto eylemine katıldılar. Bu onlar için çok önemli bir değişim ve gelişim olmakla birlikte; aynı zamanda devrimin kitle tabanının da daha geniş bir zemine dayanması anlamına gelmektedir.

Öte yandan onyıllar boyu CHP'nin yani kemalistlerin yanında yer alan alevi kitlesi, Sivas katliamı ile kemalistlerin gerçek yüzünü görmeye ve saflarını devrimin yanında tutmaya başladı. Milyonlarca alevinin devrimin saflarında yer alması, devrimin büyümesi için çok önemlidir.

Yapılan gösterilerin en önemli yönlerinden biri de kitlelerin hızla burjuva partilerinden uzaklaşmaları ve onlara karşı tavra yönelmeleridir. Bu durum, karşı-devrimin toplumsal tabanının daralması; buna karşılık devrimin toplumsal tabanının genişlemesi demektir ki bu da yaşamakta olduğumuz iç-savaşta devrimin başarısı için çok önemli bir noktadır.

SİVAS KATLİAMI VE SİLAHLI HALK MİLİSLERİ

Temmuz'da Sivas'ta Pir Sultan Abdal Şenliklerini kutlayan 1500 kişi devlet desteğindeki gerici güçler tarafından kuşatılıyor, çatışmaya dönüşen karşılaşmada belli bir süre sonra karşı-devrimcilerin daha büyük bir güç getirmesi ile üstünlük gerici güçlerin eline geçiyor. Demokrat kitleyi dağıtan gericiler, aydınları da bir otelde kuşatıp daha sonra kitlesel olarak katlediyorlar. Tüm bunlar bilinen gelişmelerdir. Burada üzerinde asıl durulması gereken yön bu olayların bundan sonra da tekrarlanacağı ve yayılacağı gerçeği göz önünde bulundurularak, kitlelerin faşizme karşı, mücadelede nasıl davranması gerektiğidir. Pir Sultan şenliklerini kutlayan kitle hazırlıksız yakalandı. Oysaki devletin örgütlediği dinci-faşist kitle planlı ve örgütlüydü. Sonuçta planlı ve hazırlıklı olan gerici kitle kısa sürede üstünlüğü ele geçirdi. Sivas'taki demokratlar, devrimciler ve aleviler hem hazırlıksızdı ve hem de silahsızdı. Bu durum, devam edemez ve devam etmemeli. Devrim güçleri ve tüm devrimci kitleler süratle silahlanmalıdır. Hem devrimci

halk komiteleri biçiminde ve hem de silahlı milisler biçiminde örgütlenme kaçınılmaz hale gelmiştir. İç-savaşın gelişme mantığı kitlelere bunu dayatıyor. Devrim, kitleleri tüm alanlarda örgütlü davranışa çekmelidir. Derneklerin önemi devam etmekle birlikte, mücadelenin sertleşmesi, yasa-dışı örgütlenmeleri ön plana çıkartıyor. Fabrikalarda işçi komite ve konseylerinin yanında silahlı işçi milisleri; semtlerde devrimci halk komiteleri, köylerde devrimci köylü komiteleri, ve yine silahlı emekçi köylü milisleri devrimin dayanması gereken mücadele araçlarıdır. Bunlarla birlikte devrimci kitlelerin gerilla birliklerini desteklemesi ve gerilla taktiklerine hazırlanması iç-savaşın önümüze getirdiği bir zorunluluktur. Eğer devrim için somut hazırlık yapmamışsak, eğer devrimin zaferi için devrimci komiteler kurmamışsak, eğer kitleler milisler biçiminde, örgütlenmemişse, eğer kitleler proletaryanın önderliğinde harekete geçirilmezse ve eğer proletaryanın Leninist Partisi kitleleri devrim için örgütleyip yönlendiremiyorsa, işte o zaman devrim, biz “gevezelik” yaparken, gözlerimizin önünden geçip gidecektir.

Sermaye sınıfı, devleti, basını, meclisi, partileri ve sivil, faşist güçleri ile tüm karşı-devrim, proletaryaya ve tüm halklarımıza, karşı yöneltilmiş bir silahlı güçtür; proletarya ve devrimci müttefikleri de kendisine karşı yöneltilmiş burjuva silahını etkisiz duruma getirmek için gücünü silahlı devrimde bulacaktır.

Devrimci Emek
Ağustos-1993
Sayı: 23

BİRLEŞİK DEVRİM

Ezen ve egemen Türk ulusu, devlet güçleri, gerici-faşist politik ve toplumsal kurumlarıyla Kürdistan ve Türkiye halklarına karşı giriştiği “topyekun” saldırının kapsamını genişletti ve yoğunlaştırdı. Faşist devlet terörü Kürdistan'da en açık ve vahşi biçimiyle yaşanıyor. Yüz binlerce askerin katıldığı askeri yok etme hareketi sonucu binlerce insan toprağından göç ettirildi; binlerce insan kendi toprağından uzaklarda yaşamaya zorlandı, zorlanıyor. Kalanlar ise her tür öldürücü silahtan sonra şimdi de kimyasal silahların tehdidi altında bulunuyorlar. Bilinen normal silahlarla sonuç alamayan TC, artık kimyasal silah kullanıyor. Öldürücü kimyasal silahların kullanılmasıyla pek çok Kürt gerillası ve Kürt insanı yaşamını yitirdi. TC, Saddam'ın Halepçe'de uyguladığı ve binlerce Kürt köylüsünün toplu ölümüyle sonuçlanan kimyasal silahlı katliamı, Kuzey Kürdistan'da denemek istiyor. Şimdiye kadar kullanılan napalm silahı, TC'nin Kürt halkına karşı girişeceği kitlesel katliamın ilk adımlarıdır. Toplu katliama girişme bakımından faşist TC'nin, ırkçı-ilhakçı politikası ile katil Saddam'ı geçeceği kesindir. Faşizmin tüm hazırlıkları bu yöndedir.

Emperyalizmin ve işbirlikçi tekkelci sermayenin has temsilcisi T. Çiller, Kürt halkı başta olmak üzere tüm halklara karşı “tüm cephe-lerde büyük taarruz” başlatacaklarını açıkladı. TC'nin kaleşörlerinden E. Özkök'te faşizmin sesi olan Hürriyet Gazetesi'nde devletin “balkan harbinden bu yana en büyük harekate” hazırlandığını yazıyor. Tüm bunlar Kürdistan ve Türkiye halklarına karşı sermaye ve faşizmin girişeceği askeri saldırıların hazırlıklarının yapıldığını gösteriyor. Sürekli silahlanan devlet, bununla da yetinmeyerek kendi sivil-faşist güçlerini de silahlandırıyor. Sivas'ta yaşanan olaylar devletin dinci-faşist kitleyi nasıl silahlandığını ve harekete geçirdiğini gösterdi. Devletin kendi destekçilerini silahlandırmasının Sivas'la sınırlı olmadığı

açıktır. Gerici kitlenin silahlandırılması tüm alanlarda yaygınlaştırılıyor. E. Özkök, Demirel'in sözleriyle Erzincan'ın sünni köylerini nasıl silahlandığını ve bunu savunduğunu açıklıyor. Şimdiye kadar alttan alta yapılan bu hazırlıklar, artık açık olarak yapıyor ve açık olarak da savunuluyor. Sömürücü ve baskıcı kapitalist düzen, tüm toplumsal ve askeri güçleriyle “topyekun saldırı” stratejisini pratiğe geçirme hazırlıkları içindedir.

Hükümetin kararını aldığı, ordu ve Cumhurbaşkanı'nın onayladığı “özel ordu” hazırlıkları sermayenin iç-savaş'ta halkları yenilgiye uğratmak için nasıl bir yönelim içinde olduğunu gösteriyor; yoksa “özel ordu” TC ordusu yanında nedir ki? TC ordusu ve polisi sayı olarak yaklaşık bir milyon civarındadır. Sermaye kurmayları düşündükleri “ordu”nun adını ne koyarlarsa koysunlar, açık olan bir gerçek var: karşı-devrim tüm toplumsal ve askeri güçleriyle mevzilenmiştir.

İlhakçı ve işgalci faşist devletin Kürt halkına yönelttiği saldırılar açık askeri çatışma, tutsak alma, toplu işkence, tecavüz ve açık infaz yöntemiyle sınırlı değil; bunun yanında gözaltında kaybetme yöntemi dahil daha pek çok yöntemle başvuruyor. Daha şimdiden yüzlerce insan bu şekilde kaybedildi. Yönelim bundan sonra çok daha büyük bir kitlenin gözaltında kaybedileceğini gösteriyor.

Karşı-devrimci şoven cephenin yaptıkları, hazırlıkları ve yönelimi böyledir. Kürdistan'ın devrim cephesinin durumu nedir? Şoven-faşist devletin ne şimdiye kadar yaptıkları ve ne de bundan sonra yapmayı düşündüğü “büyük taarruz” Kürt halkını bir adım bile geri letmedi, bir adım gerilemedi ancak, onlarca adım ilerlemesini getirdi. Onca baskıya, katliama ve saldırıya rağmen Kürt halkının ulusal-sınıfsal kurtuluş mücadelesi yeni alanlara yayılarak gelişiyor. Hareketin ulusal yönü öne çıkmakla birlikte, bu haliyle bile ulusal hareket “klasik” ulusal hareketlerden farklıdır. Kapitalizmin Kürdistan'da egemenliğinden dolayı, buradaki ulusal hareket tüm toplumu kucaklamıyor. Toplum sınıflara bölünmüştür ve sınıflararası mücadele sürüp-gidiyor. Kürt burjuvaları, kendi uluslarını ezen Türk burjuvalarıyla bütünleşmiştir; bu anlamda Kürt ulusunun ulusal hareketinin dışındadır ve karşısındadır. Geriye proletarya ve orta sınıflar kalıyor. Burada yaşanan yalnızca ilhakçı ve işgalci güçlere karşı bir “topyekun ulusal ayaklanma” değil aynı zamanda iç burjuva güçlere karşı bir sınıfsal kurtuluş mücadelesidir. Böylece Kürdistan'da birçok toplumsal ve sınıfsal çelişki ulusal çelişki ile birlikte yürüyor; mücadele de bu çelişkiler temelinde farklı içerik ve biçimlerde yürüyor. Somutlarsak: bir taraftan TC'ye karşı gerilla mücadelesi verilirken, bir taraftan Türkiye'yi sarsan işçi eylemleri ve memur eylemleri yapılıyor. Bir

tarafından ulusal içerikli sloganlar atılıyor ve aynı kitle diğer taraftan sınıfsal içerikli sloganlar atıyor. Bu anlamda burada yürüyen mücadele yalnızca “klasik” ulusal kurtuluş savaşı değil; esas olarak ulusal-sınıfsal kurtuluş savaşıdır.

Kürdistan devrim mücadelesinin gelişim seyri nedir? Mücadele- nin hem alan olarak genişlediğini ve hem de kitle olarak genişlediğini söyledik. Mücadele, kapitalizmin ulusal çitleri yıkmasının sonucu olarak yalnızca Kürdistan sınırları içinde kalmayıp, Türkiye metropolle- rinde de sürüyor. Mücadele bu alanlara da kaydı. Ne Kürdistan'daki devrim mücadelesi ne de Türkiye'deki devrim mücadelesi kendi sınırları içinde kalamaz ve kalmadı. Birleşik devrim mücadelesi ulusal çitleri aşarak diğer ülkelere doğru yayılıyor. Bu anlamda ne Kürdis- tan'daki devrim mücadelesi “ulusal” dır ne de Türkiye devrimi “ulu- sal çitler içinde” kalabilir; Türkiye ve Kürdistan devrimi “ulusal değil” **uluslararası bir devrimdir**. Kürt halkının devrim mücadelesi Kür- distan'ın yanında Türkiye'de de yürüyor. İstanbul, İzmir, Adana, Mer- sin gibi büyük illerde yaşayan Kürtler kitlesel olarak eylemlere katılıyorlar. Bunun yanında Kürt ulusal hareketi dışında birçok dev- rimci örgütün Kürdistan'da örgütlenmesi ve mücadelesi var. Ulusal sorun, Kürdistan devriminin kalkış noktası oldu; ancak son nokta ol- mayacaktır; ulusal kurtuluş sınıfsal kurtuluş özcesi toplumsal kurtuluş mücadelesinin esas içeriğidir ve öyle kalacaktır.

Kürdistan'ın özgürlük ve kurtuluş hareketi şimdiye kadar kendi yolunda yürüyerek ve kendi özgücüsüyle bir noktaya kadar geldi; bun- dan sonra bu hareketin başarıya ulaşması kesinlikle Türkiye halkla- rıyla mücadele birliğine bağlıdır. Biz bunu teorik olarak söylerken halklar pratikte söylediğimiz şeyi yaşama uyguluyorlar bile. Ortak ve aynı düşmana karşı halklar pratikte ortak karşı koyuyorlar. Kamu emekçilerinin miting ve yürüyüşüne tüm uluslardan emekçiler katıldı; yine bir milyona yakın işçinin eylemi Kürt-Türk ve tüm ulusal toplu- luklardan işçilerin katılımıyla gerçekleşti. Proletarya, kendisini milli- yetlere bölmek isteyen sermaye güçlerine rağmen, kendi içinde bütünlüklü davranarak proletaryayı milliyetlere bölme oyunlarını boşa çıkartıyor. Ezen ulus şovenizmi proletaryanın kendi içinde bütünlüklü ve enternasyonalistçe davranmasını önleyemiyor. Birleşik devrim, uluslararası bir devrim olarak tüm uluslardan proleterlerin enternas- yonal mücadelesi ve örgütlenmesiyle zafere ulaşacaktır.

“Bir sınıfın, diğer sınıf üzerindeki baskısını ortadan kaldır, bir ulusun, başka ulus üzerindeki ulusal baskısı da sona erer” biçimdeki marksist gerçekten hareket eden devrimci proletarya en sıkı ve mer- kezi birliğini gerçekleştirerek amacına ulaşacaktır.

Tekelci sermaye, çöküşe giden kapitalist düzeni, kendi ekonomik ve her tür sınıfsal ayrıcalıklarının korumak için Kürdistan'da olduğu gibi Türkiye'de de tam bir vahşet uyguluyor. Operasyonlar operasyonları izliyor, işkence, tutsak alma, açık infaz, gözaltında kaybetme, sosyalist basını ve kitle örgütlerini susturma girişimi birbirini izliyor. Kentler faşizmin tam bir kuşatması altında tutuluyor. Sermaye sınıfının “topyekun mücadele” adını verdiği “büyük taarruz” tüm cephe-lerde sürüyor. Bu strateji doğrultusunda kentlerdeki resmi ve sivil tüm faşist güçler tam bir bütünlük içinde devrime karşı saldırıya geçmiş durumdadır. Örnek olarak polis, devrimcilere yönelik bir açık infaz denen katliama başvurduğunda, hemen tüm sivil polis, MHP'li ve dinci-faşistler toplanıp ortak tezahüratta bulunuyorlar. MHP ve diğer faşistler devlet eliyle örgütleniriliyor ve silahlandırılıyor. Öte yandan şimdiye kadar güya “laik devlete” karşıymış gibi görünen RP, artık kendisinin de dayandığı ve beslendiği, kapitalist düzen yıkılış sürecine girince, karşı olduğunu söylediği “laik devletle” birlikte devrime karşı ortak tavra girdi. Maskeler artık düştü, herkesin gerçek yüzü ortaya çıkıyor. Tüm karşı devrim halklara karşı “büyük taarruz” içindedir.

Sermaye ve faşizm cephesi, halkların birleşik devrimini önlemek için Türkiye proletaryasının sınıfsal mücadelesi ile Kürt halkının ulusal-sınıfsal hareketini birbirinden koparmaya çalışıyor. Bunun için bir kere daha Türk-İş eliyle proleterleri pasifizme itti. İşçilerin yaygınlaşan eyleminden korkan sermaye, kendi uşakları olan sendikacılar vasıtasıyla bu eylemin önüne geçmeye çalıştı. Burada amaç, Kürt özgürlük ve kurtuluş hareketini yalnız bırakıp boğazlamaktır. Tekelci sermaye ve tüm gerici güçler, şimdiye kadar Kürt halkının ayağa kalkmasından çok korktular, ama asıl olarak Türkiye proletaryasının ve Kürt halkının ortak davranmasından korkuyorlar. Bunun için tüm güçlerini kullanarak işçilerin eyleminin önüne geçmeye çalıştılar. Burjuvazinin çanak yalayıcısı Bayram Meral'in işçileri satmanın bir gerekçesi olarak halkların yükselen mücadelesini göstermesi, kendi sözleriyle (burjuvazinin ağzıyla) “terör”ü göstermesi karşı-devrimin bir ayağının da sarı sendikalar olduğunu gösteriyor. Bunun için faşizm ve sermayeye karşı mücadele sarı sendikalara karşı mücadeleden ayrı tutulamaz. Burjuva sendikacılar kesinlikle sermaye cephesindedir, karşı-devrim cephesindedir.

Türkiye proletaryası eğer kendi zaaflarından arınırsa, devrim mücadelesi daha ileri noktalara gidebilir. Proletarya, sermayenin ve faşizmin saldırılarına yetirince aktif olarak karşı koymuyor. Sermaye ve faşizm ise bundan cesaret alarak saldırılarını daha da artırıyor. Somut

kanıt açık infazlardır, gözaltında kaybetmelerdir. Emekçi sınıf açık infazlara ve gözaltında kaybetmelere karşı açık ve aktif tutum almadığı için, faşistler-ordusu katliamlarını sürdürüyor. Büyük proleter komünist G. Dimitrov'un belirttiği gibi “Eğer faşizm yaptıklarının cezasını görmezse, bundan cesaret alarak saldırılarını on kat daha artırır”. Türkiye’de olan da budur. Devrimciler bireysel olarak faşistlere karşı cezalandırma eylemlerine girişmesine rağmen, esas olarak emekçi kitleler kitlesel olarak bu cezalandırma eylemine yönelmediler. Faşizm yalnızca bir tek dilden anlar: o da kitlesel şiddettir. Şimdiye kadar bu konuda atılan adımlar çok cılız ve etkisizdir. Yapılması gereken açıktır: faşizmin her açık infazına ve gözaltında kaybetme ve diğer katliamlarına karşı açık sokak gösterileri ve sokak çatışmaları düzenlenmeli. En azından başlangıç olarak devrimci güçler ortak olarak güçlerini açık sokak çatışmasına yöneltmelidir. Bunun potansiyeli de vardır, haklı nedenleri de. Barışçıl ılımlı gösteriler etkin olmuyor. Faşist güçlere, polise açık olarak bir ders verilmeli. Bunun için proleter komünistler olarak tüm gücümüzü ortaya koymaya hazırız.

Bu konuda bir fikir versin diye iki örnek verelim. İlk 12 Mart’ta THKO ve THKP-C’nin faşizme karşı takındıkları ortak devrimci davranıştır. İki devrimci örgüt birbiriyle devrimci dayanışmanın iyi ve ileri bir örneğini verdiler. Bu örnek daha sonra devam ettirilemedi. Diğer örnek, 70’li yılların ortalarında üç öğrencinin MHP’li faşistlerce katledilmesini protesto amacıyla on binlerce kitlenin üniversite işgalleri içinde ortaya koyduğu aktif tutumdur. On binlerce insan faşist katliamı protesto eyleminde İstanbul Kocamustafapaşa’da saatlerce polisle silahlı çatışmaya girdi. Devrimci kitlenin kararlı tutumu sonucu polis geriledi ve ordu temsilcileri devreye girdi. Yapılan açık dayatma sonucu ordu temsilcisi devrimci kitleye yol açtı. Bu eylem tüm emekçi kitle üzerinde büyük bir moral etki yarattı. Bugün de potansiyel olarak o günkü güce sahibiz ve belli noktalarda ilerdeyiz. Yeni ileri ve devrimci örnekler yaratmak için tüm koşullar uygundur. Yeter ki pratikte mücadele birliği içinde olalım. Devrimci güçlerin faşizme karşı devrimci dayanışma içinde olması gerekiyor. Aynı zamanda tam bir devrimci disiplin içinde olmamız gerekiyor. Yaşanan bir olaydan yola çıkarak görüşlerimizi somutlaştıralım. Devrimci Sol savaşçıları Sinan Kukul, Sabahat Karataş ve diğer devrimciler açık infaz yöntemiyle katledikleri zaman, kuşatma saatlerce sürdü, ancak bu süre içinde her hangi bir yardım gitmedi, yalnız kaldılar ve eli kanlı faşistler ordusu tarafından katledildiler. Burada DS eleştirilmiyor. Bu olay bundan sonra da tekrarlanabilir. Yapılması gereken tam bir devrimci dayanışma ve sıkı ilişki içinde kuşatılan devrimcilerin yardımına koş-

maktır ve kuşatmayı yarmalarına yardımcı olmaktır. Bunun yanında mevcut devrimci potansiyele dayanarak işkence merkezlerine saldırmak olanaklıdır. Artık mücadeleyi bu aşamaya çıkarmalıyız. Sivas Katliamını protesto eylemlerinde sokağa dökülen kitlenin durumu gösteriyor ki, bu potansiyele sahibiz. Yeter ki bir örnek yaratalım, yeter ki devrimin tali değil esas sorunlarıyla uğraşalım.

Toplumsal ve politik ortam bizden yanadır. Kürt halkı ayaktadır, emekçi kitleler sık sık ayağa kalkıyorlar. Devlet özelleştirme operasyonu ile on binlerce işçiyi işsizliğe ve açlığa mahkum etmek için girişimlerini başlattı. Bu demektir ki bundan sonra on binlerce işçi ve ailesi sokağa dökülecek ve fabrikaları işgal edecektir. Kesinlikle söyleyebiliriz ki, on binlerce insanın işsiz bırakılması sosyal bir alt-üst oluşu hızlandıracaktır. Sermaye ve faşizm uygulamalarıyla çok daha geniş bir kitleyi karşısına aldı. Emekçi kitleler devrim doğrultusunda ilk adımları atıyorlar. Eğer proletaryanın bilincini körelten ekonomizmi yenebilirsek, devrimci mücadele daha ileri gidecektir.

Karşı-devrim, iç savaş tüm alanlara yaydı. İç savaş tüm sınıfları etkisi altına aldı ve kapışmaya soktu. Devrimci durum olgunlaşarak yoluna devam ediyor. Kürt halkı ayakta, Türkiye emekçi sınıfları sık sık ayağa kalkıyorlar, artık yüz binler sokağa dökülüyor. Kitlelerin huzursuzluğu ve öfkesi derinleşiyor, mücadele sertleşiyor. Bu koşullarda tüm hazırlıkların iktidarın ele geçirilmesine yöneltilmesi temel görev durumundadır. Devrimin ikincil sorunlarıyla devrimi öldürmeyelim. Devrimi zafere ulaştırmak ve bunu bir devrimci iktidarla taçlandırmak için devrimin araçlarından biri olan Devrimci halk komiteleri ve silahlı halk milislerini örgütlemeliyiz. Filistin Taşlı devrimi bu tip komiteler üzerinde yükseliyor, Kürt halkının devrim mücadelesi bu tip araçlara dayanıyor. Emekçi halkın milisler biçiminde örgütlenmesi devrimini yapmış birçok ülkede yaşanan örnekler olmuştur. Faşizmin tüm toplumsal güçleriyle örgütlenmesi, halkın da silahlı milisler biçiminde örgütlenmesini daha da zorunlu duruma getirmiştir. Erzincan'da olduğu gibi devletin sunni köyleri silahlandırması, bizim de emekçilerin silahlanması için çabalarımızı yoğunlaştırmamızı gerektiriyor.

Devrim silahlanmış halklara dayanırsa zafere ulaşır.

Devrimci Emek
Eylül-Ekim-1993
Sayı: 24

ORTADOĞU VE FİLİSTİN DEVRİMİ

Ortadoğu dünyanın pek çok köşesi gibi kapitalizmin egemen olduğu bir alandır. Burada gelişim düzeyleri birbirinden farklı olan birden çok ülke ve o kadar da halk yaşar. Ortadoğu'da en yoğun olarak yaşayan ulus Araplardır. Bu anlamda Ortadoğu “sorunu” belli bir anlamda “Arap sorunu” olarak bilinir. Burada tek bir ulus olan Arap ulusu onlarca devlete ve ülkeye bölündü. Bu durum emperyalizmin egemenliği koşullarında, yine emperyalizmin çıkarları doğrultusunda gerçekleşti. Arap ulusu devletlere bölünmekle kalmadı, bölünen devletler uzun süre birbirleriyle “düşman” oldular. Bizi burada ilgilendiren yön, Ortadoğu'daki gelişmelerin bölünmüş, parçalanmış da olsa Arap devletlerini yakından ilgilendirdiğidir. Somutlarsak Mısır, Libya, Fas, Tunus, Kuzey Afrika devletleri olmakla birlikte kendilerini her zaman Ortadoğu'nun bir parçası olarak görmüş ve öyle davranmışlardır. Filistin sorunu ile ilgilenmeyen Arap devleti yoktur. İşte bunun için Ortadoğu'daki tarihsel gelişmeler belli bir ölçüde Arap sorunu olarak meydana gelmiştir.

Tarihsel olduğu kadar, sosyal bir gerçekliktir ki Ortadoğu'da Arapların yanında başka uluslar da yaşar. Bunlar, Kürtler, Yahudiler, Farslar ve eğer Türkiye'yi de bu bölgeden sayarsak Türkler ve diğer halkalarımız da Ortadoğu halkları arasında sayılırlar. Böyle olunca Ortadoğu denilen bölge onlarca devleti, ulusu ve halkı kapsıyor.

Herkesin bildiği şeyi, bölgenin ekonomik olarak zengin rezervlere sahip olduğunu belirtmeyeceğiz. Burada üzerinde durulması gereken şey bölgede egemen olan kapitalizm ve yol açtığı sonuçlardır. Kapitalizm Ortadoğu'da tüm alanlarda ve ülkelerde aynı düzeyde gelişmemiştir. Kapitalizmin eşitsiz gelişim yasası Ortadoğu'da işliyor. Her bölge ülkesi birbirinden farklı gelişmişlik düzeyine sahiptir. Ekonomik ve politik gelişimde eşitsizlik, kapitalizmin yasadır ve bu yasa

kendini Ortadoğu'da da göstermiştir. Bu anlamda “Ortadoğu sorunu” diye bütünlük gösteren bir sorun yoktur ve olmamıştır hiç bir zaman. Her kapitalist ülkenin “sorunu” diğerlerinden farklı olmuştur. Yine kapitalizmin farklı ülkelerdeki farklı gelişimi sonucu, tüm Ortadoğu bölgesini kapsayan bir “toplular devrim”de tam bir ütopyadır. Bir tarafta Ortadoğu halkları ve diğer tarafta emperyalizm diye bir durum yoktur. Emperyalizm bu bölgede ne dış güçtür ne de tüm ülkeler karşısındadır. Her ülkenin emperyalizmle ilişkileri birbirinden farklılık gösterir. Emperyalizmin bölge ülkelerindeki egemenliği yalnızca kendi gücüne dayanmıyor aynı zamanda bölgedeki işbirlikçi burjuvalara dayanıyor. Emperyalizmin egemenliği kapitalizmin bölgede egemenliğine ve işbirlikçi burjuvaların varlığına ve egemenliğine dayanıyor. O halde burada söz konusu olan yalnızca anti-emperyalizm değildir, devrim konusu olan aynı zamanda anti-kapitalizmdir. Arap devrimcilerinin söylediği gibi devrim mücadelesi aynı zamanda da “dıldı-recai” dir, yani gericiliğe karşıdır, buradaki gericilik Arap burjuva gericiliğidir. O halde bölgede “toplular devrim” olmayacağı gibi “toplular bir mücadele”de söz konusu değildir. Devrim mücadelesi farklı ülkelerde farklı gelişim gösteriyor.

ARAP MİLLİYETÇİLİĞİ

Bu yüzyılın ortalarından itibaren Ortadoğu'yu etkileyen politik akımlardan ilki Arap milliyetçiliğidir. Arap milliyetçiliği tüm milliyetçi akımlar gibi burjuva milliyetçiliğidir. Mısır'da “Nasırcılık” biçiminde ortaya çıkan politik hareket tam bir Arap milliyetçiliğidir. Arap milliyetçiliği ya da Arap ulusal uyanış hareketi yalnızca Nasır hareketi ile sınırlı değildir. Libya'daki Ömer Muhtar hareketi de Arap ulusal hareketidir. Arap milliyetçiliği giderek kendini tüm Arap ülkelerinde gösterdi. Ancak Arap milliyetçiliği tüm Arap ülkelerinde toplular bir uyanış yaratmadı. Burjuva milliyetçilik ya da kendi pazarına sahip çıkma hareketi Arap ülkelerinde farklı gelişim ve biçimler gösterdi. Burjuva milliyetçiliğin Suriye ve Irak'taki adı BAAS hareketidir. BAAS hareketi her iki ülkede on yıllardır iktidardadır. Arap burjuva hareketi taşın başında emperyalizmle ilişki içerisinde ve gerici temelde ortaya çıktı. Buradaki Arap gericiliğinin bir burjuva gericilik olduğunu söyledik. Gericilik yalnızca bu ülkelerin müslüman oluşlarından ileri gelmiyor. Tarihin evrimine karşı direnen burjuva üretim ilişkilerinden kaynaklanıyor. Burjuva gericiliği doğası gereği her tür gericiliği de içerir. Buralardaki burjuva milliyetçilik hareketi taşın başında kitleleri coşturmakla birlikte, ülkelere bağımsızlık getirmedi. Ülkelerin bağımsızlığı görecelidir. Esas olan yan ise emperyalizme bağımlılıktır.

Arap burjuva milliyetçiliği emperyalizmle ilişki içerisinde gelişmekle birlikte, uzun yıllar kitleler üzerinde iz bıraktı. Nasırcılığın halen Filistinliler içerisinde “yaşamasi” bu izlerin etkisini gösteriyor. Türkiye’de burjuva gericiği olan Kemalizm nasıl kitleler üzerinde on yıllarca iz bıraktıysa aynı biçimde, Arap gerici burjuva politik hareketleri de kitleler üzerinde halen devam eden izler bıraktılar. Arap burjuva gericiği olan milliyetçilik ve bunun somutlandığı devletler emperyalizme karşı değil, Arap halklarının devrimci eylemine karşıdır. Arap milliyetçiliği emperyalizmi değil, halkların mücadelesini vuruyor.

DEVİRİMCİ ULUSAL KURTULUŞ HAREKETLERİ

Tüm Ortadoğu halklarını derinden sarsan ulusal kurtuluş hareketi; modern ulusal kurtuluş hareketi olan Filistin devrimiydi. Filistin hareketi geleneksel Arap hareketlerinden tamamen farklı gelişim gösterir. Bu farklılık kendini şu sloganlarla gösterir: “Emperyalizme, Siyonizme ve Arap Gericiliğine Karşı Mücadele”. Bunun için Filistin hareketi ulusal-devrimcidir. Ortadoğu’da Filistin devriminin de etkisiyle ulusal-devrimci hareketler giderek tüm alanlara yayıldı. Dofar Ulusal Kurtuluş Hareketi, Umman Ulusal Kurtuluş Hareketi, Körfez Ülkeleri Ulusal Kurtuluş Hareketleri ve Lübnan’daki devrimci ulusal hareketler on yıllardır Ortadoğu’daki mücadeleye damgasını vuruyor.

Mücadele düzeyinde olduğu gibi örgütlülük düzeyinde de ulusal kurtuluş hareketleri bölgenin en etkin örgütleridir. Bilindiği gibi bunların içinde en etkin olanları Filistin örgütleridir. Filistin örgütleri kurtuluş örgütleri statüsü içindedirler. Komünist partisi de olmakla birlikte Filistin’de en etkin olan ulusal kurtuluş örgütleridir.

KOMÜNİST HAREKETLER

Ortadoğu’da komünist hareket 60’lı yıllardan sonra ortaya çıkan ulusal kurtuluş hareketlerinden daha uzun bir tarihi geçmişe sahiptir. Bunlardan Irak Komünist Partisi, Suriye Komünist Partisi, Suudi Arabistan Komünist Partisi uzun bir geçmişe sahiptirler. Tamamlamakta olduğumuz yüzyılda komünist hareket Ortadoğu’nun tarihinde kesin bir olgu oldu. Komünist partiler on yıllarca mücadele yürüttüler. Uzun bir tarihi geçmişe sahip olmakla birlikte ve önemli mücadele birikimine sahip olmakla birlikte komünist partileri gelişmenin gerisinde kaldılar. Birçoğu bugünkü burjuva diktatörlüklerinin destekçisi oldu. Suriye’de, Suriye Komünist Partisi, Hafız Esat’ı nasıl iktidara taşıdıysa aynı biçimde Irak’ta Irak Komünist Partisi Saddam Hüseyin’i iktidara taşıdı. IKP, Saddam’ı iktidara taşıırken, onu Ortadoğu’nun “Castro’su”

diye ilan etti. Saddam Ortadoğu'nun “Castro’su” olmadı ve olamazdı. Ne Saddam “Castro” oldu ne de Irak “Küba” oldu. Olan şey Saddam'ın önderliğindeki burjuva hareketidir, burjuva diktatörlüğüdür.

Bölge komünist partileri burjuva partilerinden örgütsel olarak bağımsız kaldılar ancak politik olarak hepsi burjuvazinin egemenliği altında kaldı. Burjuva egemenliklerinin hegemonyasını kırmak ve parçalamak için mücadele etmek yerine, kendileri, bu hegemonyanın altına girdiler. Bu da Suriye Komünist Partisinde görüldüğü gibi büyük bir çürüme getirdi. Suriye Komünist Partisi düzen içi parlamenterist bir partidir. Çoğu kez, BAAS iktidarı karşısında örgütsel bağımsızlığını bile koruyamıyor. Suriye yönetimi ne zaman bunalıma düşse ve bu bunalımı değerlendirecek bir ortam ortaya çıksa o zaman BAAS partisi hemen harekete geçip, komünist partiyi bölüyor. Böylece BAAS burjuva egemenliği güvence altına alınmış oluyor. Açıktır ki bölgedeki komünist partilerin tümü SKP gibi değildir, ancak onlar da bir Komünist partiden beklenen tutumu ortaya koymuyorlar. Bunların içinde de en etkin olan ve savaşı özelliğe sahip olan Lübnan Komünist Emek Örgütü'dür. LKEÖ on yıllardır Lübnan'da Siyonizme ve gerici güçlere karşı savaş veriyor. Bu devrimci örgüt Lübnan'ın İsrail tarafından işgali sırasında son derece yürekli bir mücadele ortaya koydu. .

Ortadoğu'nun devrimci dinamizmi buradaki çürümüş komünist hareketin dışında devrimci karakterli komünist örgütlenmeler yaratmaya müsaittir. Lübnan Komünist Emek Örgütü tipi devrimci örgütlerin sayısının çoğalması ve mücadeleye damgasını vurması kaçınılmazdır. Oysaki on yıllardır, komünist partileri de etkileyen kurtuluş hareketleri oldu. Buradaki devrimci kurtuluş hareketleri deyim yerindeyse mücadelenin motoru oldular. Küçük burjuva devrimci hareketlerinin geldiği nokta ve kapitalizmin gelişimi yeniden işçi sınıfını öne çıkartıyor. Ortadoğu yeniden proletaryanın sesleri ile çalkalanacaktır.

FİLİSTİN SORUNU

Ortadoğu'da son otuz yılda tüm gelişmeler Filistin sorunu etrafında gelişti. Filistin sorunu böylece Ortadoğu'nun odağına yerleşti. 67 Arap-İsrail savaşı ve 73 savaşı hep Filistin sorunu etrafında gündeme geldi. Esas olarak otuz yıldır Ortadoğu'yu derinden sarsan şey Filistin, devrimidir. Son olarak emperyalizm, Arap burjuvazisi ve İsrail siyonizminin çıkarları doğrultusunda imzalanan anlaşma ile de Filistin sorunu çözülmedi ve “sorun” olmaya devam ediyor. Olan şey Filistin sorununun biçim değiştirmesidir, özü ise çözülmekten duruyor.

Filistin sorununun ve mücadelesinin özet gelişimi:

Bilindiği gibi her şey siyonizmin emperyalizm ve BM'nin denetiminde Filistin Arap topraklarına yerleşmesi ve buradaki siyonist devleti kurması ile başladı. Siyonizmin işgali ile birlikte büyük bir Filistin kitlesi kendi topraklarından sürüldü. Arkasından 67'de yeni bir işgalle de Filistin'in tamamı işgal edilmiş oldu ve yine on binlerce insan sürgün edildi. Tüm işgal sonucu Filistin Arap halkının esas nüfusu kendi topraklarından sürüldü on yıllardır milyonlarca Filistinli kendi topraklarından uzakta sürgün yaşamı sürdürüyor. İsrail'in işgaline karşı daha önce çeşitli direnme eylemleri olmakla birlikte esas olarak örgütlü Filistin hareketi 65'ten sonra başlar, siyonizme karşı ilk ciddi eylem 67'de içerde başlar ve El-Fetih bu hareketin çocuğu olarak ortaya çıkar. Filistin hareketi direnme temelinde kendi topraklarında gündeme gelince, bu gelişme siyonizmi, emperyalizmi olduğu gibi Arap gericiliğini de endişelendirir. Filistin direnme hareketinin tüm Filistin'e ve Arap ülkelerine yayılmasını engellemek için El-Fetih hareketinin liderliğine Yaser Arafat getirilir. Arafat tüm devrimci Filistinlilerin söylediği gibi emperyalizm ve Arap gericiliği tarafından Filistin hareketini bloke etmek için dışarıdan bu hareketin önderliğine getirilmiştir. Burada söz konusu olan bir Arap devrimcisinin Filistin'in kurtuluşu için harekete katılması değildir; olan şey bir uzlaşmacının hareketin önderliğine getirilmesidir. Yaser Arafat önderliğinin tüm uzlaşmacı çabalarına rağmen El-Fetih mücadeleye uzun bir dönem damgasını vurdu. Daha sonra ise kaçınılmaz olan parçalanma gündeme geldi. Şunu söylemek gerekir ki Filistin direniş hareketi 70'li yıllardan sonra esas olarak ülke toprakları dışına kaydı. Filistin hareketinin bölünmesi toplumsal olarak aynı temeller üzerinde gerçekleşti. Yalnızca bir farkla ki Arafat önderliğindeki El-Fetih dışındaki devrimci örgütler temelde küçük burjuva güçlere dayandılar. Arafat önderliği ise büyük ölçüde Filistin burjuvalarına dayanıyor.

El-Fetih daha sonraki tüm örgütlerin anasıdır. Devrimci örgütler El-Fetih'in bağrında yeşerdiler ve ayrıldılar. El-Fetih en son olarak Ebu Musa önderliğindeki **İntifada** (ayaklanma) örgütünü bağrından çıkardı. Böylece Habbaş önderliğindeki Halk Cephesi, Havatme önderliğindeki Demokratik Cephe, Ahmet Cibril önderliğindeki Filistin'in Kurtuluşu İçin Genel Komutanlık, Ebu Nidal, önderliğindeki Cephe Nidal El-Fetih'in bağrında doğdular ve giderek farklı örgütlere dönüştüler. Bunların dışında Filistin Komünist Partisi de bulunuyor. Bu örgütlerin büyük çoğunluğunun oluşturduğu FKO tüm ulusal hareketin en geniş cephe birliği oldu. Filistin kurtuluş hareketi, burjuvazisinden, küçük burjuvazisine ve proleterine kadar tüm ulusal güçleri

kapsadı. Aynı zamanda bu sınıflar arasında sürüp giden iç mücadele söz konusudur.

Filistin örgütleri mücadele hedefleri bakımından da birbirinden farklılık gösterir. Arafatçılar ve Arap devletlerinin çoğu da ayrı görüştür; siyonizmin 67'de işgal ettiği topraklardan çekilmesi burada özerk bir Filistin yönetiminin kurulması. Her ne kadar Arafat bağımsız Filistin'den söz ettiyse de esas politikası bugün geldiği yer olmuştur. Devrimci Filistin örgütleri ise siyonizmin yıkılması Filistin topraklarında bağımsız ve demokratik bir Filistin devletinin kurulması, Yahudi halkının bu devletin altında yaşaması ve tüm demokratik haklarının güvence altında olması. Böylece her politika kendi hedefleri doğrultusunda çözüm yolu aradı. Arafat Filistin devrimine ihanet edip Filistin davasını satarken; buna karşı devrimci örgütler, devrimci hedefleri doğrultusunda ilerliyorlar:

Filistin halkı mülteci olarak hemen hemen her Arap ülkesinde yaşar, bugün Ürdün nüfusunun esas çoğunluğu Filistinlidir. Bu durum bir taraftan Filistin devriminin tüm Arap ülkelerine yayılmasını getirirken, öte yandan, Filistin, mücadelesine tüm Arap devletlerinin karışmasını da getirdi. Öyle ki Filistin hareketine karışmayan Arap devleti yoktur. Her Arap devleti Filistin sorununu kendi çıkarları yönünde kullanmaya kalkmıştır. Gericici Arap devletleri yalnızca Filistin hareketini kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaya kalkışmakla kalmıyor, devrimci-ulusal hareketini emperyalizm adına da kontrol altında tutuyorlardı. Arap devletlerinin temel korkusu ise Filistin devriminin tüm Ortadoğu'ya yayılmasıydı. Bunu önlemek için zaman zaman büyük kıyımlar bile yaptılar. Bunların bilinenleri Ürdün devletinin yaptığı “Kara Eylül” katliamı ve Suriye'nin yol açtığı Tel-Zaatar katliamıdır. Filistinlilerin belirttiği gibi şimdiye kadar siyonizmden çok Arap devletleri tarafından kıyıma uğradılar. Arap devletlerinin yaptığı katliamlarda ölenlerin, siyonizmin yaptığı katliamlarda ölenlerden daha çok olduğu tüm Filistinliler tarafından bilinir. Pek çok Filistinli gerillanın göğsünde Arap yarası vardır. Eğer Arap devletleri olmasaydı, eğer onların engelleri olmasaydı Filistin devrimi çoktan zafere ulaşırdı. Bunu çok iyi bildikleri için Filistinli devrimciler verdikleri mücadelenin aynı zamanda Arap gericiliğine de karşı olduğunu belirtirler.

Tüm Filistin devrim mücadelesinin gelişimine bir göz attığımızda göreceğiz ki Filistin devrimi tüm Ortadoğu halkları üzerinde derin izler bırakmıştır. Bu devrim Ortadoğu'nun isyan ateşi, meşalesi oldu. Emperyalizm, siyonizm ve Arap gericiliği hep birlikte bu isyan ateşini söndürmek için çok uğraştılar ancak başaramadılar. Filistin devrimi

yoluna devam ediyor. Dünya devrim tarihine “Taşlı Ayaklanma” diye geçecek olan Filistin İntifada'sı şimdiye kadar verilen silahlı mücadelelerin çocuğu olarak doğdu. Silahlı mücadele Filistin devriminin hep kaldıracı oldu. Gerilla mücadelesi veren **Fedailer'in** verdiği silahlı mücadele olsun, halkın milisler biçimindeki mücadelesi olsun, Filistin devrimi esas olarak zora dayanmıştır ve zora dayanarak zafere ulaşacaktır. Fedai mücadelesi tüm Ortadoğu'da kesin bir olgu oldu. Fedai Filistin demektir. Türkiye ve Kürdistanlı devrimciler olarak fedai mücadelesinin derin anlamını, büyük devrimci karakterini ve kararlılığını gözlerimizle gördük ve içinde yaşadık. Buna dayanarak söylüyoruz ki bu halk, bağrından bu fedailerini çıkaran bu yiğit halk, önünde sonunda zafere ulaşacaktır. Bu zafer aynı zamanda tüm Ortadoğu'nun zaferinin başlangıcı olacaktır.

KÜRDİSTAN SORUNU

Filistin sorunu gibi Ortadoğu'nun en önemli ve öne çıkan sorunlarından biri de Kürdistan sorunudur. Filistin sorunu çözüldüğü için Kürdistan sorunu öne çıkmadı. Bir kere Filistin sorunu çözülmedi, diğer taraftan Kürdistan sorunu kendi iç dinamiklerine dayanarak öne çıktı. Hiç şüphesiz arada ilişki ve etkilenme vardır ancak belirleyici olan iç dinamiktir.

Kürt ulusal hareketi Ortadoğu'nun en eski ulusal hareketlerinden biridir. Bu hareketin kökleri geçen yüzyılın ortalarına dayanır. Ancak Kürt ulusal hareketi esas gelişmesini içinde bulunduğumuz yüzyılın içinde gösterir. Kürdistan parçalanmadan önce Kürt-ulusal hareketi tüm Kürdistan'ın alanlarında görülürken, parçalanmadan sonra hareket tek tek parçalarda meydana geldi. Tüm bölünmüşlüğe rağmen her parçadaki ulusal hareket diğerlerini etkilemiştir. Kuzey Kürdistan'da Şeyh Sait önderliğindeki hareket, Zilan ayaklanması, Koçgiri ayaklanması ve Dersim ayaklanması, Doğu Kürdistan'daki ayaklanma ve 1946'da Doğu Kürdistan'da kurulan Mahabad Cumhuriyeti; hepsi bölgedeki ilhakçı devletler tarafından ezildiler. Kürdistan'da arka arkaya gelen yenilgilerin ardından 65'li yıllara kadar yaprak kıvıldamadı. 65'ten sonra Barzani'nin KDP'sinin mücadelesi ve 71'deki özerklik anlaşması tüm Kürdistan parçalarını derinden etkiledi. Kuzey Kürdistan'da Kürt ulusal hareketi en yoğun mücadele dönemini 12 Eylül'den sonra gösterdi. Kuzey Kürdistan'daki mücadelenin öne çıkması ile Kürdistan sorunu Ortadoğu'nun en önemli sorunlarından biri olarak öne çıktı ve Kürdistan sorunu bundan sonra da çözülene kadar Ortadoğu'nun öne çıkan sorunlarından biri olmaya devam edecektir.

Filistin hareketinden farklı olarak tüm Kürdistan parçalarını kap-

sayan bir Kürt ulusal hareketi yoktur. Bunun nedeni Kürdistan'ın parçalanması ve her parçanın farklı devletlerce ilhak ve işgal edilmesi her parçadaki ekonomik durumun egemenliği altındaki ülkenin ekonomilerine göre biçimlenmesidir. Tüm parçalardaki hareketler arasında bir ilişki olmakla birlikte bu ilişki ortak bir mücadeleye dönüşmüyor. Bunun koşulları da yoktur. Bir kere her parçadaki ulusal hareket farklı, önderlik ve hedefler temelinde gelişiyor. Örnek olarak İran ve Irak'taki Kürt ulusal hareketi burjuva önderlik tarafından yürütülüyor ve hedefi bağımsızlık değil, özerkliktir. Her iki parçadaki hareketin sloganı şudur: “İran'a Demokrasi Kürdistan'a Özerklik”, “İrak'a Demokrasi Kürdistan'a Özerklik” bunun anlamı açıktır. Bu devletlerin egemenliği altında kalmaya devam etmek demektir. Çünkü özerkliğin anlamı budur. Kuzey Kürdistan kapitalizmin gelişmişliği açısından diğer parçalardan daha ilerdedir. Mücadelede hem hedef bakımından ve hem de önderlik bakımından ilerdedir. K.Kürdistan'da ki ulusal-devrimci hareket Kürt ulusunun özgürlüğünü istemektedir ve bunun için mücadele vermektedir. Ancak Kürt örgütlerinin geldikleri nokta olan “TC ile Federasyon” noktası şimdiye kadar verilen devrimci çizgiden uzaklaşma demektir. Çünkü Federasyon önerisi her şeyden önce TC'yi var sayıyor. Bu da TC ile uzlaşma demektir. Parçalardaki mücadele kendi yolunda ilerliyor.

Kürt ulusunun kendi parçalanmışlığına son vermek ve birleşmek hedefi var. Ancak diyoruz, bunun nasıl olacağı şimdiden belirlenemez. Bir kere her parçanın kurtuluşu, söz konusu ilhakçı ülkenin halkları ile birlikte olacaktır. Öte yandan, bu kurtuluş kapitalizmin her parçada farklı gelişmiş olmasından ötürü, farklı zaman ve yollarda olacaktır. Belki de tek bir Arap ulusunun onlarca devlete bölünmesi örneği gibi, Kürt ulusu da her parçada bir devletle sonuçlanabilir. Belki de sosyalist Kore ve Kapitalist Kore gibi nitelik olarak farklı devletlere bölünebilir. Bunların tümü mümkündür. Bunun için Kürdistan'ın birliği sorunu önceden nasıl olacağı belirlenemez. Bir gerçek var ki altını çizelim: Kürt ulusu ancak sosyalizm temelinde birleşebilir. Yalnız sosyalizm bunu başarabilir.

Konumuz Ortadoğu genelinde Kürdistan sorunu olduğu için daha fazla detaylara inmeyeceğiz. Bu konudaki temel yaklaşımlarımız biliniyor. Şunu kesinlikle söyleyebiliriz: Kürt ulusu özgür olmaya karardır ve daha şimdiden mücadeleciler halklar içerisinde yerini almıştır.

DEVİRİMCİ DAYANIŞMA

Ortadoğu'da eş zamanlı bir devrim söz konusu değildir, ama halklar arasında ortak devrimci dayanışma söz konusudur. Bu dayanışma

şimdiye kadar Filistin devrimi etrafında oldu. Filistin devrimi esas olarak Filistinli Arapların mücadelesi olarak gelişmekle birlikte, bu mücadeleye bölgedeki tüm uluslardan devrimciler katıldılar, savaştılar, öldüler, sakat kaldılar ve esir düştüler. Böylece Filistin devrimi Küba Devrimi gibi çok uluslu oldu. Filistin devrimine çok şey verildi, Filistin devrimi de dünya devrim sürecine ve halklara çok şey verdi. Şimdi bu dayanışma Kürdistan'da yaşanıyor.

Türkiye ve Kürdistanlı devrimciler olarak, Türkiye ve Kürdistan'ın birleşik devriminin zaferi için olduğu gibi, Filistin ve tüm Ortadoğu halklarının özgürlüğü için devrimci mücadelemizi ve devrimci dayanışmamızı pratik olarak ortaya koyacağız.

Emperyalizmin ve burjuva diktatörlüklerin yenilgisi ve Ortadoğu halklarının zaferi kaçınılmazdır.

**KAHROLSUN EMPERYALİZM!
KAHROLSUN KAPİTALİZM!
KAHROLSUN FAŞİZM!
KAHROLSUN GERİCİLİK
YAŞASIN ORTADOĞU HALKLARININ
DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİ!**

***Devrimci Emek
Kasım-Aralık-1993
Sayı: 25***

ULUSLARARASI K. KÜRDİSTAN KONFERANSI ÜZERİNE

Kürt sorununu ya da Kuzey Kürdistan sorununu görüşmek ve “çözüm” önerilerini ele almak için gerçekleştirilen Uluslararası Kuzey Kürdistan Konferansının aldığı kararlar, Türkiye devrimci hareketini ve Kuzey Kürdistan'ı ilgilendirdiği için üzerinde durmak gerekiyor. Türkiye ve Kürdistan proletaryası böylesi bir “uluslararası” olay karşısında sessiz kalamaz. Konferans üzerine görüşler açıklanmaya başlandı. Biz de bu konu üzerine görüşlerimizi açıklıyoruz.

Konferansın en önemli yanı, PKK Genel Sekreteri A. Öcalan'ın gönderdiği önerilerdir. 5 maddede toplanan önerilerin birincisinde, PKK Kürt sorununun çözümü için, devletlerin ve uluslararası kuruluşların girişim ve önerilerine açık olacağını açıklıyor.

Diğer maddelere de yansıyan ve birinci maddede belirtilen en önemli şey, PKK'nin tüm çözüm önerilerine açık olacağını söylemesidir. PKK böylesi bir yaklaşımı kendisi için uygun görebilir, ancak bu, Kürt halkı için doğru bir yaklaşım değildir. Öncelikle söylemek gerekir, devletlerin ve uluslararası kuruluşların çözüm dediği bir öneri Kürdistan için çözümsüzlük olabilir. Çünkü Kürt halkı ile devletlerin ve uluslararası kuruluşların çıkarları aynı değildir. Filistin sorununun “çözümünü” örnek verelim. Devletler ve uluslararası kuruluşlar, Filistin topraklarının sınırlı bir alanında kısmi özerklik anlaşmasını, Filistin sorununun “çözümü” olarak alkışladılar ve Filistin halkına dikte ettirmeye kalkıştılar. Peki, ne oldu. Devletlerin ve uluslararası kuruluşların “çözüm” dedikleri şeyin aslında Filistin halkı için çözümsüzlük olduğu pratikte de ortaya çıktı. Daha önce Filistin halkının yanındaymış gibi görünen devletler ve uluslararası kuruluşlar, şimdi getirilen dayatmayı reddeden Filistin halkının karşısına geçtiler. Filistin halkı artık yalnızca siyonizme karşı değil; kendileri tarafından dayatılan “çözüm” önerileri reddedildiği için devletler ve uluslararası kuruluşlara karşı da mücadele veriyorlar. Kürt halkı, Filistin mücadelesinden ders çıkarmalı, devletlerin ve uluslararası kuruluşların “tüm çözüm önerilerine” açık olmamalı.

Öneride sözü edilen devletler ve uluslararası kuruluşların hangileri olduğu belirtilmiyor. Devlet denince, ABD emperyalizmi, Avrupa emperyalist devletleri ya da Kürdistan'ı parçalayan ilhakçı devletler

de olabilir, başkaları da olabilir. Böylesine belirsiz yaklaşım uluslararası kuruluşlar için de geçerli. Bu kuruluş BM Avrupa Parlamentosu, AGİK ve başkaları da olabilir. Bu yaklaşım çağın karakterine aykırıdır. Proletarya ile burjuvazinin dünya çapında mücadeleye tutuştukları bir çağda, Kuzey Kürdistan sorununun çözümünün desteklenmesi için bu dünya çapındaki sınıfsal savaşa ters biçimde önerilerde bulunmak “Arafatvari” bir yaklaşımdır. Arafat, Filistin sorununun çözümünü aynı biçimde hiç bir fark gözetmeksizin devletlerden ve uluslararası kuruluşlardan bekledi. Sonuç ortada. Devletler ve uluslararası kuruluşlar, Filistin için çözüm değil çözümsüzlük getirdiler. Kürdistan sorununun çözümünde destek olması gerekenler devletler ve uluslararası kuruluşlar değil; uluslararası devrimci proletarya, ezilen halk hareketleri ve sosyalizmdir. Somutlarsak, Küba, Vietnam, K. Kore gibi sosyalizmin kaleleri, Çin halkı, Sovyetler ve Doğu Avrupa'daki sosyalizmin kazanımlarında direnen sosyalist güçler; Latin Amerika'daki devrimci nitelikli gerilla ve cephele; Ortadoğu ve Asya-Afrika'nın devrimci örgütleri ve Türkiye devrimci hareketleri Kürdistan sorununun çözümü için görüşülmesi gereken asıl güçlerdir. Eğer “biz bunlarla da görüşüyoruz, diğerleriyle de görüşüyoruz” denecekse; bu Barzani-vari değil ama; kesinlikle “Arafatvari” bir yaklaşım olur.

İkinci maddede konan “Mutlak anlamda Türkiye'yi bölme gibi anlayışımızın olmadığı” belirtilmesi, Türkiye halkıyla birliği savunma anlamında olumludur. Ancak, Türkiye'nin birliğini mutlak anlamda savunmak da yanlıştır. Biliniyor, yineleyelim Türkiye'nin birliği, Kürt ulusunun, Hatay Arap ulusal azınlığının iradesine rağmen; bu ulusların toprakları ilhak edilerek sağlanmış. Yani bu birlik tamamen zora dayanan bir birliktir. Bu anlamda zora dayanan bu birliği “mutlak” olarak savunmak, Türkiye halkı için şovenizmdir, ilhaki kabul etmektir. Bir şey devrimciler için kesindir, zora dayanan, ezilen ulusların ilhaki dayanan ve tüm ulusal toplulukların varlıklarının inkarına dayanan Türkiye'nin birliği parçalanmalıdır.

Kürdistan UKM' nin içten bir biçimde Türkiye halklarıyla gönüllü ve tam hak eşitliği temelindeki birliği savunmaları karşısında Türkiye proletaryası ve sosyalistlerinin de Kuzey Kürdistan'ın ayrılmak üzere mutlak özgürlüğünü aynı içtenlikle savunması gerekiyor. Ezen ulus şovenizmi ya da sosyal-şovenizmine ve ezilen ulus milliyetçiliğine düşmeden, ortaya konması gereken gerçek proleter enternasyonalist yaklaşım budur.

Üçüncü maddede birbirinden farklı iki öneri var. Bunlardan biri, Kürt halkının meşru istemlerinin ve sonuca varan çözüm önerilerinin demokratik bir ortamda olacağını belirtmesidir ki, bu, belli bir an-

lamda olumludur. UKM, bu konuda ileri bir adım atmıştır.

Geçen yıl PKK ve PSK arasındaki protokolde Kürt halkı ve Kürdistan için belli çözüm önerileri ileri sürülürken; Türkiye halkı için ise hiç bir istem ileri sürülmemişti. Biz, o zaman bu anlayışı eleştirdik ve iki Kürt partisinin, yine bu konuda KDP (Irak)den geri olduğunu belirttik. Irak KDP'si olsun İran KDP'si olsun her iki parti de kendi Kürdistan parçalarına “özerklik” isterken; aynı zamanda Irak ve İran halkı içinde “demokrasi” istiyorlardı. Barzani'nin belirttiği gibi, eğer Irak demokratik olmazsa, Kürdistan'da “özerk” olarak kalamaz. Halkların eşit ve gönüllü birliğini savunan UKM'nin, Türkiye'nin demokratikleşmesini istemesi ileri bir yaklaşımdır. Bu da, Türkiye rejiminin niteliğinin, Kürt halkını yakından ilgilendirdiğini gösteriyor. UKM'nin kendi sözleri ile söyleyelim. “Türkiye'nin sömürgeciliğine” karşı olmakla kalmayıp, aynı zamanda faşizme karşı da tavır almaları bunun iyi bir kanıtıdır. UKM teorideki tüm “sömürge” söylemine rağmen, politikada ve pratikte faşizme karşı kesin tutum almış ve pratikte de savaşımıştır. Pratikte faşizme karşı savaş, iki halkın kaynaşmasını getirmiş ve politik-toplumsal kurtuluşlarının temellerini döşemiştir.

İkinci öneri, Türkiye ile “federasyon dahil tüm alternatifleri de” yukarıdaki yaklaşım temelinde “tartışmaya” hazır olduğunun, açıklanmasını içeriyor. Birinci maddede belirtilen “tüm çözüm önerilerine” açık olma, burada bazı somut önerilerle yineleniyor. Burada somut olan “federasyon” önerisidir. Ancak PKK bu öneride de ısrarlı olmadığını belirtmek için, bunun dışında “tüm alternatifleri de” tartışmaya hazır olacağını belirtiyor. Sorunun böyle konusu yanlıştır. Kürt halkı kendisine sunulan her alternatifi tartışmamalıdır. Tartışılması gereken şey, ister ayrılma olsun isterse birlik olsun, Kürt ulusunun özgürlüğüdür. Kürt ulusunun özgürlüğü tartışma konusu yapılmamalı, çünkü özgürlüğe karşı alternatifler ortaya konabilir. Bu durumda Kürt halkı, buna taraf olamaz. Aslında bu öneri ile “geniş çaplı ulusal özerklik” anlayışının da kabul edileceği ima ediliyor. Eğer bunu ima etmese idi, “federasyon” önerisinde ısrar ederdi. “Her alternatifi” tartışmaya hazır olmak, verilen mücadelenin hedefini muğlaklaştırır. Yine bu konuda Filistin hareketini örnek vereceğiz. Yaser Arafat kesimi, İsrail'in 67'den önceki alana çekilmesini ve burada bağımsız bir Filistin devletinin kurulmasını savunurken; daha sonraları bundan da uzaklaştı; ABD'nin ileri sürdüğü, Ürdün'ün denetiminde “Ürdün'le konfederasyon” tezine yaklaştı ve en son emperyalizmin, siyonizmin ve Arap gericiğinin önerisi olan sınırlı alanlarda, sınırlı özerklik anlayışını kabul etti. Böylece Filistin halkının mücadelesinin hedefleri sürekli muğlaklaştırıldı. Öte yandan devrimci Filistin hareketleri yıllarca “zafere

kadar devrim”i savundular. Bunu somutlarsak, siyonizmin yıkılması, Filistin'in kurtarılması ve Filistin toprakları üzerinde bağımsız-demokratik bir Filistin devletinin (Kudüs'ün başkent olması koşuluyla) kurulması Arap ve Yahudi halkının kardeşçe yaşaması, Yahudilerin tüm demokratik haklarını güvence altına alınması. Böylece bu net hedef savunularak bugüne gelindi. Arafat, Filistin halkının hedeflerini muğlaklaştırırken; buna karşın devrimci Filistin hareketi Filistin halkının kesin ve net hedeflerinde ısrarlıdır.

Kürt halkı mücadele hedeflerinin muğlaklaşmasını kabul etmemeli, belirlenmiş, kesin ve net hedefler doğrultusunda devrim mücadelesini devam ettirmelidir.

İleri sürülen “federasyon” tezi üzerinde daha önce durduk, konunun bütünlüğü için yineleyelim. Ezen-ezilen ulus ilişkisinin olduğu çok uluslu devletlerde federasyon önerisi gündeme getirilir. Ulusal sorunda federasyon mutlakiyet koşullarında, mutlakiyete karşı ileri bir çözüm olarak kabul edilebilir. Bu da ancak belli tarihi koşullarda ileri olabilir. Ya da Sovyetler de Ekim sonrası geçici olarak ve halklar arası gönüllü birliğin ve tam güvenin, sağlanmasına hizmet ettiği için “federasyon” önerisi kabul edilmiştir. Rusya'nın özgür ulusları ve halkları yaklaşık 5 yıllık bir aradan sonra tamamen kendi rızalarıyla, proletarya enternasyonalizmi ve tam hak eşitliği ilkesi temelinde birleşmeye karar verdiler. Federasyonu Rusya proletaryasının karşısına tarih çıkarmıştır. Tarihi somut koşullardan ötürü, Lenin ve partisi bunu kabul etmiştir. Şüphesiz somut tarihi koşullar, ulusal sorunun çözümünün başka başka biçimlerini de vermiştir. Unutmamak gerekir her ulusal sorunun somut çözümünü gene kendi tarihi somutluğu içinde ele almak gerekir. Farklı ulusal farklılaşmanın, biçimlenmenin olduğu İngiliz sömürgelerinde, (ABD de dahil) eyalet sistemi ya da başka ülkelerde kantonal sistem ortaya çıkmıştır. Ancak bunların hiç biri başka tarihi koşullarda ve başka alanlarda tekrar ortaya çıkmamıştır. Belki de PKK, “tüm alternatiflerden” söz ederken bunları da ima edebilir.

Bizim kabul ettiğimiz, leninist UKKTH anlayışıdır. Ulusal sorunda leninist anlayışı kendi somutumuzda ele alıyoruz. Bu çerçevede PKK'nin ileri sürdüğü “federasyon tezi”ni yanlış buluyoruz. Tez, Türkiye'nin zoraki birliğine karşı bir alternatif değildir ve ileri bir adım da olmayacaktır. PKK'nin, Türkiye halkıyla birliği savunması anlayışı olumludur. Bu durumda önem kazanan şey, bu birliğin biçimi ve içeriğidir. Türkiye devrimci hareketi açısından Kürdistan sorununun çözümünün biçimi birden fazladır. Mutlak birlik yanlış olacağı gibi; bir birlik olacaksa, bu tam hak eşitliği temelinde özgür halkların, özgür ve gönüllü birliği olmalı. Öte yandan Kürdistan'ın ayrılma mutlak öz-

gürlüğü ilkesel olarak savunulmalıdır. Marx ve Lenin öteki halklar eşit olmak koşuluyla her zaman geniş ve merkezi devleti savunmuşlardır. Çünkü geniş bir devlet, halkların ekonomik kurtuluşunun bir kaldıracı rolünü daha iyi oynar. Buna karşı, federasyon gevşek bir birliktir ve geleceği belirsizdir. Eğer tarih karşımıza halkların birliğini çıkaracaksa, bu TC'nin “üniter” yapısına karşı ondan daha ileri çözüm, federasyon değil; özgür halkların demokratik anlamda cumhuriyetler birliği olmalıdır. Demokratik ve sosyalist temeldeki halkların cumhuriyetler birliği ve merkezi yapılanmayı halkların politik kurtuluşunun güvencesi olacağı gibi; ekonomik kurtuluşunun da kaldıracı olacaktır.

Dördüncü madde, “uluslararası gözlem çerçevesinde karşılıklı bir ateşkes” ve bunu çözümlerin izlemesi halinde, PKK'nin bundan “kaçınmayacağı” belirtiliyor. PKK bu önerisi ile belli ki geçen yıl yapılan “tek taraflı ateşkes” sürecinden ders çıkarmıştır. Özal liderliğindeki TC'ye yapılan görüşme çağrısı ve bunu kolaylaştırıcı anlamda tek taraflı ateşkes hiç bir sonuç vermedi. PKK, tek yanlı ateşkes yaparken; buna karşın TC tek taraflı olarak ateş etti. Sonuçta PKK'nin söz konusu önerisi ve girişimi Kürt halkının yararına olmadı. İşte şimdi, uluslararası gözlem şartı getiriliyor. Niyet gene de ateşi kesmektir. Yeni olan bunun uluslararası gözlem çerçevesinde ve iki taraflı olmasıdır. Tabi ki bunun ardından da “tüm alternatiflerin” tartışılması ve sonuç alıcı çözüm öneriliyor. Oysa buradaki yaklaşımdan farklı olarak PKK yayınlarında sık sık devrimden söz ediliyor. Burada ise devrim yerine görüşme ve diyalog öneriliyor. PKK'nin bu konudaki çelişkisi sürüp gidiyor. PKK bir devrimi mi hedefliyor; yoksa devrimi bir kenara bırakıp, bazı anayasal ve politik haklar uğruna TC ile uzlaşmayı mı hedefliyor belli değil. Çelişkilerden anlaşılıyor ki PKK henüz nereye yöneleceğine karar verebilmiş değil. Bir bakmışsın devleti devrim tehdidi ile korkutuyor; bir bakmışsın devrimden vazgeçip devlete “diyalog” öneriyor. Aslında, PKK devrim tehdidi ile TC'yi masaya oturmaya zorluyor. Kürdistan sorununun çözümünü devrimde değil; karşılıklı “diyalog”da arıyor. Yapılan konferansın ve tüm uluslararası girişimlerin de amacı zaten devrim değil; Türkiye'yi masaya oturtmaktır.

Beşinci ve sonuncu madde “en önemli” maddedir. PKK bu maddede iki önemli öneri de bulunuyor. Bunlardan ilki “konferansın çözüme ilişkin alacağı kararları” kabul edeceğini önceden “taahhüt” ediyor. Öcalan, belki de konferansın alacağı kararları tahmin edip; bu kararları görmeden de peşinen “taahhüt” etmiş olabilir. Ancak, Kürt halkını ilgilendiren önemli bir konuda peşinen “taahhüt”te bulunmak kesinlikle yanlıştır. Kürt halkı ulusal sorunun çözümünü istiyor ve

bunun için yıllardır mücadele veriyor. Kürt halkı her siyasal çözümü kabul etmemeli önemli olan siyasal çözümün ismi değil; siyasallığın içeriğidir. Bunun için Kürt halkı kurtuluşunu ve özgürlüğünü sağlayacak çözüme “çözüm” der. Bunu da peşinen taahhüt etmez; getirilen önerileri gördükten sonra karar verir.

İkincisi “siyasal çözüm ve serbest siyasi faaliyet için zemin oluşturulursa, silahlı savaşın sona erdirilmesinin” önünün açılacağı belirtiliyor. Dikkat edilirse, PKK silahlı savaşı sona erdirmek için siyasal çözüm ve serbest siyasi faaliyetin kendisini değil; yalnızca bu konudaki “zemini” kabul etmeyi yeterli görüyor. Burada söylenmek istenen şudur: PKK ve diğer Kürt örgütleri için yasal güvence sağlansın; PKK, Kürt sorununda taraf olarak kabul edilsin; siyasal çözümün tartışılacağı kabul edilsin; buna karşılık da PKK silahlı savaşa son verecek. Kendileri kabul etmese de bu yaklaşımın sonu “silahlara veda”dır. Bir kere daha UKM' nin niyeti kendini açığa vuruyor. Silahlı savaş ve devrimi zafere ulaştırmak yerine; serbest siyasal faaliyette bulunma ve ulusal sorunun kısmi çözümü ile yetinmek.

PKK; yeni önerilerini, “bir fırsat” olarak takdim etti. Oysa Kürt halkı için olduğu gibi, Türkiye halkı içinde “fırsat” denen şey, doğmuş olan iç savaş ve devrimci durumu devrime dönüştürmektir. Asıl kaçırılmaması gereken “fırsat” budur.

Bunlar sözle savunulurken pratik ise eşyanın kendi tabiatına uygun olarak işliyor. İç savaş en sert haliyle sürüp gidiyor. Kürt ve Türk halklarının devrim kavgası Türkiye'nin militarist-faşist rejiminin toplumsal temellerini mayınlayarak yoluna devam ediyor.

KONFERANS KARARLARI

Konferans her şeyden önce Türkiye devrimci hareketine kapalı tutulmuştur. Konferansta Türkiye halkını “entelektüeller” temsil etmiştir. Bunun yanında uluslararası alanda parlamenterler, akademisyenler, sendikacılar kimi Kürt politik gruplarının katıldığı konferansa TBMM'den eski DYP'li Melik Fırat ve Aydın Menderes'in DP'sini temsil eden eski MİT'çi M. Kaynak katıldı. MİT'çi Kaynak TBMM üyesi değildir. Ancak Kürt halkını aldatmaya çalışan belli bir burjuva çevreyi temsil etmektedir.

Bu uluslararası platform devrimci harekete kapalı tutulurken; uluslararası burjuva, küçük burjuva çevrelere açık tutulması; konferansı düzenleyenlerin, Kuzey Kürdistan sorununa “burjuva çözüm” aradıklarının kanıtıdır.

Kaldı ki devrimci hareket, Kürdistan sorununun çözüm yerini uluslararası platformlar olarak görmez. Devrimci hareket ulusal soru-

nun çözüm platformunu, en başta Kürdistan dinamiklerinin kendisinin ve Türkiye proletarya hareketinin mücadelesi olarak görür.

Bu uluslararası platform sınıfsal olarak burjuvadır, küçük burjuvadır, kesinlikle ne Kürdistan proletaryasını ne Türkiye proletaryasını ve ne de uluslararası proletarya hareketinin devrimci öğelerini temsil etmektedir. Oluşturulan platform Kuzey Kürdistan sorununa kendi sınıfsal konumuna denk düşen çözüm önerileri üretmiştir.

Konferans konumu itibarıyla Kürdistan sorununda, esas olarak dikkatleri devletlerin ve uluslararası kuruluşların yapacağı girişimlere çekmiştir. Yedi bölümden ve ek olarak parlamenterler kararından oluşan konferans sonuçlarının en önemli yanını “Avrupa'nın sorumlulukları” ve “uluslararası topluluğun yükümlülükleri” başlıklı bölümler oluşturuyor. Kürdistan sorununun çözümünü uluslararası burjuva platformlardan beklemek kesinlikle yanlıştır. Sizden önce bu yolu FKÖ denedi. Sonuç ortada; o sözünü ettiğiniz Avrupa ve uluslararası topluluklar, Filistin sorununu çözmek bir yana sorunu iyice çıkmaza soktular. Filistin halkı, neredeyse silah ve taşla kazandığını, diplomasiyle ve uluslararası platformlarda yitirmek üzereydi ki; devrimci Filistin hareketi ortaya koyduğu ilkeli ve kararlı tutumla buna izin vermedi. Filistin sorununda ileri sürülen ve pratikte Filistin halkının aleyhinde olan çözüm yollarını, Kürt halkına da çözüm yolu olarak göstermek yanlıştır.

Kürdistan sorunu, Kürdistan topraklarında ve Kürt halkının silahlı devrimi ile kazanılır. Bu mücadelede Kürt halkının en büyük dostu ve yoldaşı Türkiye proletarya hareketidir. İç dinamikler temelinde gelişen Kürdistan'ın ulusal ve sınıfsal kurtuluş hareketi gücünü ve düşünsel kapasitesini iç mücadele üzerine yoğunlaştırmalıdır. Savaş bu topraklar üzerinde verilmekte; çözümde bu savaştır.

Avrupa emperyalizmi, uzun yıllardır PSK vasıtasıyla K. Kürdistan mücadelesini Kürdistan topraklarından koparmak için sistemli bir çaba içinde olmuştur.

PKK, geliştirdiği iç silahlı mücadele ile Avrupa'nın bu girişimini boşa çıkardı. PSK'nın tüm planları alt üst oldu. Avrupa, boş durmadı, gerek dolaylı, gerek dolaysız olarak PKK ile ilişki kurmaya çalıştı. Sonuçta bu ilişki kuruldu. 80'li yılların başlarında PKK'ya kapılarını kapatan İsveç vb. ülkeler; daha sonra tavırlarını yumuşattılar. Bu dönemde tüm umutlarını yitirmişken; PSK birden bire tüm UKM'ni kendi politik perspektifi içinde buldu. Böylece PSK Kürdistan için tek kurşun sıkmadan, kendi ılımlı, uzlaşmacı görüşlerini öne çıkarma olanağına kavuştu. Şimdiye kadar Kürdistan'ın kurtuluşu için çetin, sert ve zorlu bir savaşta binlerce insanını veren iç mücadeleciler güç PKK'nin

tüm bu oyunları bir kere daha boşa çıkarmasını ümit ediyoruz.

Uluslararası Kuzey Kürdistan Konferansı'nın Kürdistan ile ilgili aldığı kararlar "**Demokrasi için diyalog**" ve "**ifade ve basın özgürlüğü**" bölümlerinde belirtilmiştir. Konferansın bu konudaki 8. maddesi "Kürt halkının ayrı bir halk olarak tanımlanması ve tanınması" ve anayasada "Kürt halkının kültürel, sosyal ve politik haklarının tamamen garanti altına alınması"nı içeriyor. Öncelikle belirtelim ki, bu madde Kürt halkının hakları diye aslında muğlak şeyleri ileri sürüyor. Bu hakların ne olduğu belirtilmeden yuvarlak sözlerle kültürel, sosyal ve politik haklardan söz etmek, aslında Kürt halkı için hiç bir şey istememektir. İleri sürülen "Kültürel haklar" istemi ise reformist hareketin zaten yıllardır savuna geldiği bir istemdir. Kürt halkının temel politik hakkı kendi üzerindeki her tür tasarruf hakkının kendisine ait olmasıdır. Eğer bir anayasa olacaksa, bu yeni ve demokratik bir anayasa olmalıdır. Bu anayasada Kürdistan'ın demokratik cumhuriyet olarak kabul edilmesi; Türkiye halklarıyla tam hak eşitliği temelinde olması ve Kürt halkının isterse, her zaman özgürce ayrılma hakkına sahip olduğu ilkesi yer almalıdır. Kürt halkının ayrı bir halk olarak tanımlanması ve tanınması görüşü, Demirel'in "Kürt realitesini tanıyoruz" diye söylediği boş sözlerden başka bir şey ifade etmez. Tıpkı anayasadaki "eşitlik ilkesi" gibi bu da tam anlamıyla biçimsel olarak kalır. Kaldı ki Türk anayasasında bir yer istemek merkezi otoritenin üstünlüğünü ve otoritesini kabul etmek demektir. Bu ise, Kürt ulusunu Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı ilkesini reddetmeye götürür. Kürt ulusal kurtuluş hareketi hiç bir şekilde; ulusların kendi kaderini tayin hakkı ilkesinden vazgeçmemelidir.

Konferansın 9. maddesi PKK'nin sunduğu önerilere dayandırılmıştır. Söylenen, PKK ve diğer Kürt örgütlerinin serbest siyasal faaliyette bulunma hakkının sağlanması; uluslararası gözetimde çift taraflı ateşkesin kabul edilmesi ve bu örgütlerin kendi dillerinde ajitasyonunu serbestçe yapması. Gerçi bunlar somut istemlerdir; ancak bunlar Kürdistan sorununun çözümüne bağlı istemlerdir.

Bir başka somut istemse ifade ve basın özgürlüğüdür. Bu istem de zaten tüm küçük burjuva literatürü boydan boya kaplamaktadır.

Devrimci Emek

Nisan-94

Sayı: 26

DEVİRİM MÜCADELESİ VE DEVİRİMCİ ÇALIŞMA KOMİTELERİ

Uluslararası durum ve ilişkiler son derece karmaşık hale gelmiştir. Geçen yüzyılla karşılaştırıldığında arada önemli değişim olduğu kesin olarak görülecektir. Geçen yüzyılda sınıflar ilişkisi ve uluslararası durum, yüzyılımız ve özellikle de günümüz kadar çok yönlü, karmaşık ve derin boyutlu değildi. Uluslararası ilişkiler ve proletaryanın evrensel mücadelesinin sorunlarının aldığı boyutlu, karmaşık ve çok yönlülüğü anlamak ve kavramak için açıktır ki, geçtiğimiz yüzyılla kıyaslanmayacak kadar geniş bir teorik politik potansiyele sahip olmak gerekiyor. Proletaryanın devrimci sınıf partileri, bilimsel bir öğreti olan marksizm-leninizme dayanarak ancak bilimsel sosyalizmin biçimini değil devrimci özünü esas alarak uluslararası durumu geniş bir teorik-politik görüşle irdelemeli, sonuçlar çıkarmalıdır. Bilimsel sosyalist öğreti aynı zamanda devrimcidir, araştırıcıdır. Hiç kimse temel bilimsel sosyalist eserleri okuyarak ve yalnızca ulaşılan bilgilerle sınırlı kalmamalı. Marksizm aynı zamanda gelişmenin teorisidir. İnsanlığın ulaştığı bilgi birikimini incelemeyen ve bu bilgileri marksist yöntemle ve bilimsel sosyalist öğretille ele almayan marksist, çok kötü bir “Marksist”tir. Lenin marksizmin tamamlanmış bir bilim olarak görülemeyeceğini söyler ve kendisi leninizmle bunu ortaya koyar.

Elimizde çok engin ve zengin bir bilgi hazinesi var. Bu hazine uluslararası sınıf mücadelesinin içinden doğmuştur, bu bilgi birikimi bilimsel sosyalizmin kurucuları Marx, Engels ve Lenin tarafından geliştirilen görüşlere dayanmaktadır. Bilgi birikimi, toplumun evrimi ve

sınıflar savaşının pratiği tarafından yeniden ve yeniden sürekli olarak üretiliyor. Her bilimsel gelişme ve her bilimsel araştırma devrimci sosyalist öğretiyi doğrularken; burjuva görüşe ise ölümcül darbeler indiriyor. Ulaşmış olduğumuz bilgi birikimine dayanarak somut durumun somut çözümlemesini yapmalıyız. Lenin bizlere somut durum çözümlemesi yaparken somut zeminden ayrılmamak gerektiğini öğretmiştir. O halde somut uluslararası ve toplumsal zeminlerden ayrılmadan, karmaşık olan uluslararası tüm ilişkileri irdelemeliyiz. Bu yazının konusu esas olarak bu değildir. Yazının konusu kendi somutumuzdur. Kendi somutumuz da öz olarak son derece derin ve karmaşıktır. Ülkenin somut durumunu ve sınıf mücadelesinin sorunlarını doğru çözümlemek için geniş bilgi birikimine ve derin bir teorik-politik potansiyele sahip olmamız gerektiği kendiliğinden anlaşılıyor.

Proletaryanın toplumsal devrim mücadelesi karmaşık hale gelen, derinleşen ve çok yönlülük kazanan uluslararası ilişkiler gibi, son derece karmaşık, derin, sert ve zordur. Proletaryanın devrim mücadelesi ve kurtuluş kavgası son derece sancılı ve acılı bir süreçtir. O halde karşımıza çıkan sorunların karmaşıklığı, sertliği ve zorluğu bizleri yıldırılmamalı. Kurtuluşun zirvesine çıkmak için basit, kolay ve kestirme yol yoktur. Doruklara çıkmak için emek vermek, uğraşmak, didinmek, zorluklara göğüs germek gerek yani komünist olmak gerek.

Proletarya için, komünistler için mesele dünyayı devrim yoluyla değiştirmektir, mesele sınıfların ortadan kaldırılmasıdır. Bu, kapitalist köleliğe karşı bir savaş ilanıdır. Emegın, egemenliği ve kurtuluşu ile sonuçlanacak sınıflar savaşı pratik bir iştir. Devrimci pratik kuralı, burjuva toplumun havaya uçurulması, topyekun alt-üst edilmesi demektir. Burjuva toplumun zeminleri üzerinde hareket eden, egemen burjuva sınıfın tüm ideolojik, felsefi, dini vb. görüşlerinin devindirici gücü eleştiri değil, devrimdir. Proletaryanın toplumsal devrimi geçen yüzyılın ortalarından bu yana 1,5 yüzyıldır toplumların motoru olmuştur. Artık devrimlerle birlikte ve devrimlere dayanarak ilerliyor. Tüm bu dönem boyunca kitleler kendi tarihlerini artık bilinçlice yapıyorlar.

Proletaryanın toplumsal devrimleri için olgunlaşan emperyalizm-kapitalizm, koşullarında artık “mevsimsiz devrim” yoktur. Zaman devrim zamanıdır, zaman proletarya devrimler çağıdır. Kendi somutumuzda, Türkiye ve Kürdistan somutunda ekonomik ve toplumsal koşullar, kesintisiz olarak sosyalizme varacak olan Demokratik Halk Devrimi için olgundur. Koşullar devrimcidir. Devrimci durum tüm göstergeleriyle ilerliyor. Sınıflar mücadelesi iç-savaş sürecindedir. Süreç sert, zorlu ve kavga doludur. Sınıflar çatışması her tarafta geli-

şiyor, yaygınlaşıyor ve sertleşiyor. Mücadele ekonomik krizin seyrine bağlı olarak fabrikalarda yükseliyor. Mücadelenin odağında proletaryanın kavgası var. Proletaryanın sınıf savaşı büyük oranda kendi seyrinde gelişiyor. Kitle mücadelesinin gelişmesi ve yayılması örgütlü komünist mücadeleyi zaman zaman aşılıyor. Burada karşımızdaki esas sorun, işçilerin kendi seyrinde gelişen mücadelesine önderlik etmek, mücadeleyi politik iktidarı ele geçirme ve emeğin egemenliği ile sonuçlandırmaktır. İşte bu noktada yetersiz kalıyoruz. Her taraftan kavga haberleri geliyor, çoğu kez buralara yetişemiyoruz. Yetişemediğimiz kitle eylemlilikleri ya sönüyor ya da burjuva güçlerin denetimi altına giriyor. Burjuva sendikalar, burjuvazi adına davranıyor ve onlar adına işçi eylemlerini denetim altına alıyorlar. Burjuvazinin işçiler üzerindeki ideolojik-politik etkisini kırmak, işçi hareketini kurulu burjuva düzene karşı, sermaye egemenliğine karşı bir konuma getirmek ancak örgütlü komünist güçlerin sürece müdahale yeteneğine bağlıdır. Proletaryanın sorunu devrimci sınıf partisinde örgütlenmektir. Devrimci sınıf partisinin, Leninist partinin önündeki sorun ise kendi görüşlerini işçiler arasında yayıp, egemen hale getirip maddi bir güç olmaktır.

Devrimci durum ve iç savaş koşullarında öncünün rolü her zaman ki dönemlere göre, olağan üstü olarak öne çıkmıştır. Kitleleri etkilemek, onları alıp götürmek, devrimi ve devrim için zorunlu olan silahlı halk ayaklanmasını örgütlemek bu amaçla tüm devrim güçlerini bir tek devrimci otorite etrafında örgütlemek işte dönemin bizden istediği görevler. Görev son derece acildir, yaşamsaldır.

Emekçiler ekonomik yıkıma, yıkımların sonuçları olan işsizliğe, işçi kıyımına, zamlara karşı direniyorlar. Direniş sürekli olarak büyüyor. Kürt halkının devrimci mücadelesi toplu savaş sürecine girdi. Demokratların mücadelesi yaygınlık gösteriyor. Bu noktada kitlelere kazandırılması gereken temel bakış açısı ve mücadele tarzı bolşevik tarz ya da Leninist tarzıdır. Leninist tarz demek emekçi kitlelerin en temel yaşamsal sorunlarını ve yaşam biçimlerini kararlı ve örgütlü mücadele ile çözmeleri demektir. Leninist tarz demek mücadelede gözü peklik, yiğitlik demektir. Sınıflar savaşında Bolşevik ya da Leninist tarz demek kapitalist kölelik düzenini, burjuva egemenliğini ayaklanma yoluyla yıkmak, devrimi ayaklanma ile gerçekleştirmek demektir. Kitlelere götürülmesi gereken mücadele tarzı budur. Halk kitleleri kendiliğinden bu tarzı geliştiremezler, devrimci güçlerin, Leninist güçlerin kendilerinde var olan bu tarzı götürmesi zorunludur. Ne zaman ki emekçi halk kitleleri mücadelede bolşevik tarza ulaşırlar işte o zaman, yeni toplum, eski toplumun bağrında doğacaktır. Bu durumda doğum kaçınılmazdır.

LENİNİST PARTİ PROLETARYANIN ÖNCÜ DEVRİMCİ SAVAŞ ÖRGÜTÜ

Leninizmin bize öğrettiği, iktidar mücadelesinde proletaryanın dayanması gereken temel silahı devrimci sınıf örgütü olan partidir. Parti mücadele bakımından, proletaryanın savaş kurmayıdır, savaş merkezidir. Devrimci sınıf olan proletaryanın sınıfsal kurtuluş savaşı, eğer bir savaş örgütü olan Leninist partiye dayanırsa amacına ulaşabilir. Proletarya illegal temellerde örgütlenen leninist partiyi yaratarak, bununla burjuvaziye savaş ilan etmiştir. O halde parti, eğer bu savaş üzerine oturursa, savaşı yürütebilirse ve sınıfsal kurtuluş savaşında bir savaş kurmayı rolü oynarsa, devrimci sınıf partisi adına hak kazanır. Güncel olarak yükselen bir savaşın içinden geçiyoruz, bu savaş tüm yönlerden kazanmak için pratikte, gerçek savaşçılar olarak davranmalıyız.

Sınıflar savaşı tüm cephelerde, tüm alanlarda yükseliyor. Emperyalizm ve tekelci sermaye tüm güçlerini savaşa sürmüş durumda. Ekonomi askerileştirildi, toplum askerileşiyor, iç savaş geniş çaplı bir kapışma eğilimi gösteriyor. Tüm göstergeler, burjuvazinin tüm hazırlıkları iç-savaşı kazanma yönünde olduğunu gösteriyor. Biz de tüm devrimci güçlerimizi savaşa sürmeliyiz. Halen pek çok gücümüz atıl durumda, ya da bir savaş düzenine geçmiş değil, sanki evrimci, barışçı bir durum yaşıyormuş gibi davranılıyor. Böyleleri komünist adını hak etmemiş demektir. Bunu defalarca dile getirdik, burada yinelemiş olduk. Kitle eylemleri, tarih bizlere çok daha büyük sorumluluk yükledi. Mücadeleden geri duramayız. Eğer kavgadan geri durursak kitlelere ve devrime ihanet etmiş oluruz. Proletarya ve tarih bu suçumuzu bağışlamayacaktır. Artık tüm atlılığı, gevşekliği, donukluğu üstümüzden atalım, tüm düşünsel ve pratik gücümüzle devrimci savaş cephesinde mevzilenelim. Proletarya kurtuluş hakkını savaş alanlarında kazanır, komünistler devrimci konumlarını savaş alanlarında gösterirler. Devrimci savaş tüm görüşlerimizin ölçütüdür. Marx'ın bizlere öğrettiği, gerçek, pratikten yalıtılmış bir düşüncenin doğruluğu ya da yanlışlığı yalnızca skolastiktir. Büyük bir kavganın içindeyiz, bir devrimin ön günündeyiz. Herkes bu kavgaya kendi görüşleri ve taktikleriyle girecek, sonuçta gene herkes pratik içinde sınanacaktır. Bu sınavı pratik olarak kazanmalıyız.

Parti örgütlerinin, komitelerinin ve hücrelerinin rolü daha da öne çıkmıştır. Parti örgütsel olarak örgütlerin organik toplamı ve birliğidir. Parti komiteleri ve hücreleri bu bütünlük içinde kendi alanlarında partiyi temsil eder, sınıf mücadelesine önderlik ederler. Parti organlarının

çalışma temposunu, Leninist örgütlenmenin usta kadro ve yöneticilerinden Stalin'in belirttiği gibi kitlelerin mücadele temposuna göre değişir. Eğer şimdi olduğu gibi kitleler her gün sokağa çıkıyorsa, her gün direniyorsa, yani mücadele temposu yükselmiş ve hızlanmış ise, parti komitelerinin de aynı biçimde çalışma temposu hızlanmalıdır. Aksi takdirde yukarıda belirttiğimiz gibi, kitle mücadelesi bizi aşar. Burada çalışma temposunun hızlandırılmasını, sonuçsuz koşuşturma olarak anlamamak gerek. Çalışma temposu, savaş kapasitesinin artırılması, savaşın yükseltilmesi olarak anlamak gerekiyor. Parti komiteleri savaş komiteleridir. Her savaş komitesi, kendi alanındaki savaşı en iyi bir biçimde yürütmeli. Bu konuda beklemek, döneme aykırıdır. Tıpkı savaş halindeki kurmaylar gibi sık sık bir araya gelmeli ve her gün bir küçük çarpışmayı nasıl kazanacağını, bir grev ve direnişi nasıl etkileyeceğini ve partinin görüşlerini buralara nasıl götüreceğini tartışmalı ve alınan kararları kağıt üzerinde bırakmayıp, yaşama geçirmeli. Burada da aşılması gereken zaafılar karşımıza çıkıyor. Halen eski çalışma tarzı alışkanlıkları devam ediyor. Çalışmalar dağınık ve plansız yürütülüyor. Oysaki partili mücadele demek, örgütlü planlı faaliyet demektir. Eylemi örgütlemek, ya da eylemleri planlamak ve tüm bu çalışmalarını disiplinli ve örgütlü olarak vermek komünist partililiğin gereğidir. Savaş beklemeyiz, mücadele akıp gidiyor. Parti örgütleri daha neyi bekleyecekler. Burjuvazinin kitle eylemlerini boğmasını mı bekleyeceğiz. Burjuva sınıf ve hükümet gelişen ve yükselen kitle mücadelesini boğmak ve kitlelere boyun eğdirmek için var gücü ile, tüm servet ve kuvvet birikimini seferber etmiş bulunuyor. Savaş her gün ve her saat bir tepenin ele geçirilmesi ya da bir çarpışmanın kazanılması, bir grevin bastırılması biçiminde ya da komünistlere yönelik olarak “komünist avı” biçiminde sürüyor. Sınıflar savaş halinde, bu durumda neyi bekliyoruz. Verilen kavgada partinin ve devrimcilerin görevlerinin ne olması gerektiği konusunda parti, yayınlarında görüşlerini ortaya koyuyor. Gelişmeler her geçen dönem partimizin görüşlerini doğruluyor. Diğer sosyalist güçlere göre teorik ve politik üstünlüğe sahibiz. Yani kadroların elinde güveneceği, gücü pratikte ispatlanmış olan teorik-politik görüşler var. Hiç bir kadromuz ya da sempatanımız teori ve politika alanında sıkıntı çekmiyor. Kitlelere götürülecek son derece devrimci görüşlerimiz var. Bu durumda neyi bekliyoruz. Beklemek ya da duraksama her şeyin boşa gitmesi demektir. Kadrolara şimdiye kadar çok şey verildi. Bir kuraldır, çok şey verileden çok şey istenir. Kadrolar kendilerine verileni pratikte ortaya koymalıdır.

Örgütçü ve savaşçı kadrolar mücadelede büyük rol oynarlar. Örgütçülük denince dönemin bizden istediği kitleleri ayaklanma ve

devrim için örgütlemek akla gelmeli. Kitleler hareket halinde günlük olarak halk mücadelesi veriyor. Ancak mücadele emeğin egemenliği hedefine yöneltilmezse zamanla kısırlaşmaya ve sönmeye yüz tutar. Oysaki içinde yaşadığımız kapitalizmin yıkıcı krizi, krizden devrim yoluyla çıkma olanakları sunuyor. Tüm sistem çelişkileri uzun bir dönemdir üst üste birikmiştir. Çelişkiler kendini burjuvaziyle proletarya arasındaki karşıtlar savaşı biçiminde gösteriyor. İşte bu mücadelenin bir ayaklanmaya dönüşmesi için örgütçüler tüm devrimci yeteneklerini ortaya koymalıdır. Burada çoğu sosyalist çevreler devrimci taktiklerimizi fazla “ileri” bulup eleştiriyorlar. Onlara göre emekçi halk kitlelerinin mücadelesi, acıları ve yoksullukları henüz bir ayaklanma eğilimi taşıyor. Reformist-sosyalistlerimiz kitlelerin durumuna bakarak taktik belirliyorlar; bunu yapmakla oportünizmin batağına batıyorlar. Leninist taktik ise devrimci politika ile kitlelere gitmek biçimindedir. Yani kitleler devrimci taktiklerle etkilenmeli ve eyleme geçirilmeli. Leninist kadrolar doğru devrimci politikalarımızı toplumun tüm katlarına götürmeli. Tüm emekçi kitleler devrimci politika temelinde örgütlenmeli ve eyleme geçirilmeli.

Ayaklanmanın örgütlenmesi pratik olarak ele alınmalı. Eğer ayaklanma araçlarını ve ayaklanma merkezini kurmuşsak, ancak o zaman toplumsal ayaklanma başarıya ulaşabilir. Bunun için kitlelerin silahlandırılması, gerillanın örgütlenmesi, fabrikalarda ve işçi semtlerinde milis birliklerini kurma, ayaklanma için yaşamsal hazırlıklardır. Özellikle çok geniş kapsamlı işçi kıyımının olacağı ve mücadelenin süreklilik kazandığı alanlarda bunun hazırlıkları öne alınmalı. Mücadele, ayaklanma ve devrimci iktidar organları olarak işçi konseyleri ve komitelerinin örgütlenmesi için mücadele koşulları her zamankinden daha uygundur. Çatışma olasılığının güçlü olduğu fabrikalarda bu organların kurulması için geniş bir propaganda-ajitasyon çalışması sürdürülmeli.

Mücadele halindeki emekçi halk kitlelerinin partinin önderliğinde ayaklanmaya hazırlanması için illegal partinin önemi ve zorunluluğu anlatılmalı. İşçilerin partili mücadeleye daha etkin katılması sağlanmalı. Koşullar öylesine devrimci, olaylar öylesine hızlı geliyor ki ilk defa geniş çaplı ve ciddi olarak emekçi kitleler kendi özlemlerinin komünistlerin programı ile çakışma gösterdiğini görüyorlar.

Doğmuş olan bu buluşma fırsatı kaçırılmamalı. Emekçi halk yığınlarının özlemleri kapitalizmle, sermaye egemenliği ile çatışma halindedir. Kendi özlemleri ile kapitalizmin çatışmasını gören yığınların sayısında artış var. Bu özlemler artık eyleme dökülüyor. Mesele bu özlemleri devrime dökmektir, devrim için toplumsal ayaklanmaya

dönüştürmektir. Burjuvazi her gün ve her saat kitleleri kesin ve sert bir kavgaya itiyor. Bu kavganın bir devrim ve iktidar kavgası yönünde gelişmesi için tüm ajitasyon, eylem ve pratik örgütlülük yeteneklerimizi kullanalım.

DEVRİMCİ ÇALIŞMA KOMİTELERİ

Kitle hareketinin yaygınlaşması, sermaye sınıfına karşı mücadelenin kızışması, yoksullaşmaya karşı kin ve öfkenin artması her geçen gün saflarımıza yeni insanlar itiyor. Kitle hareketinin zor yoluyla geriye itildiği 12 Eylül koşullarında, deyim yerindeyse ortalıkta yalnızca devrimci örgütlü güçler kalmıştı. Mücadeleye yeni yeni güçler katılmadığı gibi; varolan birikimli kadrolarda bir bir yakalanıyor nicel güç kaybı sürekliliğe geliyordu. Yeni insanlar saflara katılsa da, bu çok yavaş ve sınırlı oluyordu. Şimdi durum farklıdır. Kapitalizm kendi mekanizmalarıyla işçileri eğitiyor ve kavgaya itiyor. Mücadele yükseldikçe, yükselen mücadele beraberinde düzene karşı savaşacak güçleri de öne çıkartıyor. Türkiye'nin tüm sanayi bölgelerinde ve bunun dışındaki küçük burjuva ölçekli üretimin yaygın olduğu alanlarda sınıf savaşı, bu savaşı yürütecek olan savaştan işçi-emekçi insanlar yetiştiriyor. Kavga her gün saflara yeni insanlar kazandırırken, bu saflaşma devrimci sınıf partisi anlamında bir örgütlenmeye dönüşmekten uzaktır. Saflaşma henüz komünist partililik platformu düzleminde değildir. Böyle olunca ortaya çıkan saflaşma gerçek anlamda bir "saflaşma" olamıyor. Bizim saflarımızda düşmanımızın ideolojik-politik etkileri ve izleri sürüyor. Proletarya hareketi saflarında olup da burjuvazinin bakış açısına sahip insanlara rastlamak mümkün. Burada illegal partinin görevleri bir daha önem kazanıyor. Sermaye ve faşist iktidar tarafından kapitalizme karşı mücadele platformuna itilen yeni insanlarla örgütsel bağlar kurmak ve onları merkezi, disiplinli ve planlı bir örgütsel çalışmaya sokmak; tıpkı bir ordu birliği gibi, yeni insanları düzenli işçi kıtaları biçiminde savaşa sokmak komünist partinin yalnızca görevi değil; aynı zamanda önderlik fonksiyonunun da gereğidir.

Emekçi yığınları eğitmek devrimcilerin her zamanki görevi olmuştur. Önemli olan bu eğitimin ne biçimde olacağıdır, ya da hangi alanlarda olacağıdır. Dernekler ve sendikalarda teorik politik eğitim her zaman önemli olmuştur. Bugün bu biçimdeki eğitim önemini halen koruyor. Peki, yalnızca teorik ve politik eğitim yeterli mi, ya da legal mekanizmalar yoluyla eğitim işçilere istenilen devrim bilincini verir mi? Bu soruya olumlu yanıt vermek olanaklı değildir. İşçi sınıfının gücü teorik, politik ve pratik (ekonomik) mücadele bütünlüğüne dayandığı zaman gerçek bir güç olur. Pratiğin eğitimciliği mücadelenin ki-

zıştığı günümüzde daha önem kazanıyor; öne çıkıyor. Sınıflar mücadelesinin öğrettiği gerçek şudur; kitleler esas olarak kendi pratik deneyleri ile öğrenirler. Teorik eğitim öncünün kazanılması ve yetiştirilmesinde büyük rol oynar. Mesele öncü değil de milyonlar ise, burada pratik öne çıkar. Zaten kapitalizm altında milyonları sosyalist eğitimden geçirmek mümkün değildir. Kapitalizm buna olanak tanınmıyor. Kapitalizm altında kitlelerin eğitimini öne çıkartmak ve ondan sonra devrim sorununu gündeme almak da bir çeşit oportünizmdir. Doğru olan kitlelerin devrim yoluyla eğitilmesidir. Devrim en büyük öğreticiliğe ve eğiticiliğe sahiptir. Devrim en kapsamlı ve en büyük eğitici-öğreticidir. Proletarya devrim yoluyla yalnızca burjuva egemenliği devirmekle kalmaz, devrim aynı zamanda kitleleri eski dünyaya bağlayan bağları da kopartır. Kitleler devrimle düşünsel ve davranış bakımından köklü değişime girerler. Bu mücadele bizde şimdiden başlamıştır. O halde halk kitlelerini devrim kavgasına sokarak eğitim ve devrime hazırlayalım. Kitle mücadelesinde devrimci yöntem budur.

Sınıfsal kurtuluş savaşında proletaryanın kendi kurtuluşunun kendi eseri olması gerektiği ilkesinden hareketle, kendi devrimci sınıf partisinde örgütlenmişse, keskin mücadeleye illegal temellerde örgütlenerek hazırlanmışsa sınıfsal hedeflerine ulaşabilir. Legal araçlar da devrim için kullanılabilir ve kullanılmalıdır; legal araçlar da devrimci olabilir. Ancak proletarya politik iktidar mücadelesinde illegal temellerde örgütlenerek hazırlanabilir. İlegal partide örgütlenme zor ve çetin bir iştir. Bu çoğu kez yavaş ilerliyor. Oysaki mücadele büyük bir gelişme gösteriyor, mücadeleye atılan insanların sayısında büyük artışlar oluyor. Mücadeleye yeni atılan insanları hangi mekanizmalar aracılığı ile örgütlü politik kavgaya çekmeliyiz. Başka bir yönden ele alırsak, partinin etrafına sürekli yeni insanlar geliyor. Bir kısmı sempatizan olan bu insanların sayısı, örgütlü insanların sayısını aşıyor. Biz çoğu kez bu insanların enerjilerini ve güçlerini yeterince değerlendirmiyoruz. Pratik açıdan ele alındığında, görülecektir ki mücadelenin bize kattığı bu insanlar, özellikle gençlik, verilen kavgada büyük bir rol oynuyor. Eğer bu dinamik ve genç potansiyel örgütlü davranışa çekilebilirse, ortaya konandan kat be kat daha fazla verim çıkacaktır. Açık ki gençlik alanında komünist gençlik örgütlenmesi var, komünist gençlik, birliklerimiz gençliği eğitip harekete sokuyor. Bununla birlikte yeni insanlar gençlikle sınırlı değildir. Toplumun tüm emekçi kesimlerinden, halkın her tabakasından insanlar geliyorlar ve bizden kendilerini yönlendirmemizi bekliyorlar. Eğer onları harekete geçirecek ve yönlendirecek bir mekanizma oluşturmazsak, bir süre sonra

gelenler başka arayışlara yönelirler. Parti örgütleri bu durumda tüm örgütçü yeteneklerini göstermeli kavgada olduğu gibi bu alanda da örgütlenmenin yeni harikalarını yaratmalıdırlar. Devrimci Çalışma Komiteleri bu alanda örgütlenmenin harikaları olabilirler. Devrimci Çalışma Komiteleri, parti örgütlerinin önderliği ve yönlendiriciliğinde çevremize gelen insanları örgütlemenin ve onları örgütlü mücadeleye sokmanın mekanizmaları rolünü üstlenmeli. Devrimci Çalışma Komiteleri hem kitleleri partili olmaya hazırlayacak ve hem de büyük bir potansiyel gücü harekete geçirecektir. Devrimci Çalışma Komiteleri toplumun tüm katlarına yönelik olarak örgütlenmeli. Bunlar kırsal kesim olduğu gibi, kentlerde sanayi-işçi bölgelerinde de oluşturulmalı. Kesin olarak açıktır ki bu organların görevi devrim mücadelesine en geniş güçleri katmaktır. Bu anlamda illegal olacaklardır. Ancak bu illegalite bir parti illegalitesi biçiminde olamaz. Parti disiplini ve kararları ancak partiye örgütsel bağlarla bağlı olanlara uygulanabilir. Bu açıdan bakıldığında Devrimci Çalışma Komiteleri esnek yapıda olmalı. Partinin ideolojik-politik ve pratik yönlendiriciliğinde kendi içlerinde esnek olmalılar. Sayıları da geniş tutulmalı, parti organları gibi dar olmasına gerek yoktur. Bunun yanında Devrimci Çalışma Komiteleri hantal bir konuma düşürecek kadar kalabalık da olmamalı. Bu mekanizmalar hareketli bir yapıya sahip olmalı.

Devrimci Çalışma Komiteleri parti örgütleri gibi sürekliliğe sahip olamazlar, yapıları değişken olmalı ve partiye rezerv insan yetiştirme rolü de üstlenmelidirler. Devrimci Çalışma Komitelerinde örgütlenenler belli bir gelişme ile birlikte parti örgütlenmesini ya da komünist gençlik örgütlenmesinin çeşitli alanlarında göreve çekilmeli. Böylece Parti bu tip bir örgütlü çalışma aracılığı ile geniş bir çevreyi örgütlü kavgaya çekmiş olacaktır.

Devrimci Emek
Ekim-Kasım-1994
Sayı: 27

SINIFLAR ŞA VAŞINDA BUGÜNKÜ DURUM

Sınıflar savaşı son bir ayda daha sert bir biçim aldı. Mücadelenin sertleşmesi öyle aniden olmadı, bu yıllarca süren çatışmaların vardığı düzeydir. Sınıflar savaşı her zaman aynı düzeyde seyretmez, mücadeleye çeşitli gelişme aşamalarından geçer. Sınıflar savaşını etkileyen ana etkenler, savaşın üzerinde yürütüldüğü maddi koşullar ve savaşın kendi çatışma seyridir. Nesnel ve öznel koşulların karşılıklı etkileşimi, sınıflar mücadelesinin gelişimini ve bu gelişim düzeyini, içeriğini belirler. Burada maddi koşullar üzerinde durmayız.

Türkiye tekelleci kapitalist düzeni yıllardır sürekli hale gelen bir ekonomik kriz içinde bulunuyor. Ekonomik kriz çift yönden gelen etkilerle belirlenmektedir. Bunlardan biri, emperyalist-kapitalist dünyanın son yıllarda artan ekonomik krizinin Türkiye'nin bağımlı ekonomisini etkilemesi, varolan krizi, daha da derinleştirilmesi iken; diğeri doğrudan Türkiye'nin kapitalist ekonomik ilişkilerinin kendi doğasından ekonominin işleyiş yasalarından ileri gelmektedir. Emperyalizme bağımlı olan Türkiye ekonomisi, aynı zamanda dünya ticari ilişkileri içinde ve emperyalist-kapitalist sistemin bir parçası durumundadır. Kapitalist dünyadaki her ekonomik dalgalanma, bağımlı ülkeleri de etkilemekte, bu etkilenme güçlü emperyalist ülkelere göre daha sarsıcı olmaktadır. Bu da bağımlı ülkelerle, emperyalist ülkelerin aralarındaki uçurumun daha da derinleşmesi, bağımlı ülkelerin, bağımlılıklarının pekişmesi, tüm bunların sonucu olarak da yoksulluğun mutlak biçimde artması anlamına gelmektedir. Türkiye, bağımlı bir ülke olarak, her geçen zaman emperyalizme biraz daha bağımlı hale gelirken ve bunun sonucu yoksullaşırken; buna karşılık, emperyalist tekellerin Türkiye üzerindeki egemenliği de aynı ölçüde güçlenmektedir. Uluslararası emperyalist tekellerin Türkiye gibi bağımlı ülkelerdeki karlılık oranı bu tekellerin, kendi ülkelerindeki karlılık oranını kat be kat geçmektedir. Bu demektir ki, bağımlı kapitalist ülkelerdeki emperyalist sömürü, emperyalist ülkelere büyük bir servet getirirken; buna karşılık bağımlı ülkelerde de aynı oranda daha büyük

bir sefalet ortamı oluşturmaktadır. İşte bu işleyiş, Türkiye benzeri bağımlı kapitalist ülkelerin zaten varolan ekonomik bunalımlarını boyutlandırdıkça boyutlandırmaktadır.

Türkiye kapitalist ekonomisi uzun bir dönemdir devam eden, her geçen zaman daha da derinleşen ekonomik krizin pençesinde bulunuyor. Hükümetlerin, krizi atlattık için aldığı her ekonomik önlem, hedefinin tersi sonuç vererek, krize yeni boyutlar kazandırıyor. 12 Eylül öncesi alınan ve 12 Eylül Askeri Faşist Diktatörlüğü tarafından uygulanan “24 Ocak Kararları” ve faşist DYP-SHP Koalisyon Hükümeti tarafından alınan ve uygulanan “5 Nisan Kararları”, hep sermayenin ve emperyalizmin hedeflerinin tersi sonuçlar getirmiştir. Ekonomik önlemler ekonomik krizi değil, ekonomik ve toplumsal “istikrarı” önlemiştir. Ekonomik ve toplumsal bunalım varolan istikrarsızlığı ileri aşamalara vardırılmıştır. Ekonomik krizin tek nedeni, kapitalist ekonomik ilişkilerin işleyiş yasaları meta ekonomisinin kendisi iken; sonuçlarının en önemli iki belirtisi işsizlik ve üretimin gerilemesidir. Ücretler sürekli düşerek, emekçi sınıfların alım güçleri gerilerken; buna karşılık meta üretimi en üst düzeye çıkarılarak, en sonunda tıkanma noktasına geldi. Tüketim olmadan üretimin bir işe yaramayaacağı bir gerçektir. Meta üretiminin amacı kardanır. Eğer üretim sermaye sahibine kar getirmiyorsa sermayedar, üretimden uzaklaşır, sermaye üretici alandan kaçır. Bilindiği gibi Türkiye’de stoklar dev boyutlara ulaşmıştır. Üretimi yöneten yasalarla, pazarı yöneten yasalar aynı değildir, çoğu kez ikisi arasında çatışma vardır. Meta arzı artarken, buna karşılık talep sürekli düşüyor. Böylece kapitalistin malı elinde kalmaktadır. Kapitalist toplumda insanların amacı üretimdir, üretimin amacı ise kardanır. Daha fazla kar amacıyla üretim yapan kapitalist, fazla üretim sonucu karından olmakta, sermayesi sürekli erimektedir. Hiç bir kapitalist buna razı olmaz. Bunun için yeni önlemlere başvurur. Bir zamanlar üretimi arttırmayı amaç edinen bizim kapitalist, şimdi üretimi kısmayı amaç haline getirmeye başlıyor. Açık olan bir şey var, hiç bir kapitalist, durduğu yerde işçilere ücret vermez, işçinin sermaye sahibine artı-değer kazandırması için, kapitalist tarafından, emek gücü satın alınır. Emek gücü ise daha fazla üretim için çalışır. Oysa kapitalist şimdi daha fazla üretim istemiyor. Hırsızın, hırsızlık yaptığı yerden kaçtığı gibi, kapitalist de daha fazla üretimden kaçmaya başlıyor. Stoklar eritilinceye kadar, arz ve talep dengesi yeniden sağlanıncaya kadar, işçiyi atma yoluna başvuruyor. Türkiye’de son aylarda yaşanan olaylar bunun çok açık örneği oldu. Tofaş, Renault gibi dev otomotiv sanayileri, stokları eritmek için, ilk önce işçileri yarı ücretle belli aralıklarla izine ayırdılar, bu da sorunu çözmezince, binlerce işçiyi

işten atıldılar. Bu arada hükümet eliyle çıkarttıkları özel yasalarla, araba satışını artırıcı yollara başvurdular. Bunun sonucu tam bir düzelme görülür gibi olduysa da, ekonomik kriz atlatılmadı ve işe dönmek için umutlu olan bizim işçilerimizin umudu artık sönmeye başladı. Bu durum tam sanayi için geçerlidir.

İşsizlik o düzeye çıktı ki, üretici insanların büyük bir oranı, işsizler ordusuna katılmış bulunuyor. Emek gücü ile yaşayan ailelerin tümü ya işsizdir, ya da en azından bir bireyi işsizdir. Buna son yıllarda özelleştirme politikası sonucu, devlet sektörü işçileri de eklenince, işsizlik artık kapitalist düzenin altından kalkamayacağı, tersine daha da genişleyen bir noktaya doğru ilerliyor. Bir zamanlar sanayi devrimi yıllarında, sanayinin işçiye büyük ihtiyaç duyduğu dönemlerde, Engels'in kullandığı deyimle “yedek sanayi ordusu” olan işsizlerin, kapitalist sanayi krizinin yaşandığı bu dönemde artık “yedeklik” yapıları çökmeye başladığı gibi, sistem için tehlike olmaya başladı. Türkiye'de olan budur. Türkiye'de hep işsizlik vardı. Ancak, hiç bugünkü kadar ileri boyutlarda değildi. İşçileri toplumsal üretim sürecinden uzaklaştırma, kapitalist ekonominin bir işleyişi olmakla kalmadı, hükümetlerin de süreklilik kazanan politikası oldu.

İşsizlikle birlikte emekçilerin sefaleti de artarak, mutlak yoksullaşma düzeyine vardı. Toplumsal çürüme, her tür yozlaşma ve yoksulluk genel ve yaygın bir hal aldı.

İşçi mücadeleleri, kapitalist ekonomik krizin en belirgin göstergesi olan işsizleştirme girişimlerine karşı meydana geldi. Sınıflar çelişkisi kendini en açık olarak bu alanda gösteriyor. Bunun sonucu olarak mücadelenin de bu alanda olması eşyanın doğasına uygun olmaktadır. İşçiler son beş yıldır, diğer ekonomik nedenlerin yanında en önemli neden olarak toplu işten çıkartılmalar karşısında sokağa döktüler. Sokak eylemleri süreklilik kazandı. Özellikle hükümetin aldığı ve tüm burjuva çevrelerin onayladığı özelleştirme kararı ile birlikte yüz binlerce kamu emekçisi işten atılacaktır. Bu durumun mücadeleye etkisi, kendini şimdiden gösterdi, yüz binler sokağa taşı. Bu duruma yıllar önce işaret ettik. Yazılarımızda işçi eylemlerinin esas olarak işsizliğe karşı meydana geleceğini, bütün devrimcilerin buna dikkat etmesi gerektiğini belirttik. Aradan geçen zaman sonucunda, gelişmelerin bu yönde olduğu çok açık olarak görüldü. Son yıllarda gerçekleşen en önemli eylemlere bakın, görülecektir ki bu eylemler, işten çıkartılmalar karşısında olmuştur. Bundan sonra da işçi eylemlerinin en önemlileri ve yaygın olanları bu alanda olacaktır.

Sınıflar savaşına etkide bulunan, mücadelenin yaygınlaşması, yoğunlaşması ve sertleşmesine yol açan nedenler yalnızca ekonomik de-

ğildir. Sınıflar mücadelesine etkide bulunan nedenler aynı zamanda toplumsaldır, politiktir. Şimdi de bunları görelim.

ULUSAL SORUN

Kürt ulusal sorunu ya da Kürdistan sorunu çözülmedi. Burjuvazi bu sorunu çözmeyecektir. Türk burjuvazisinin, ulusal sorunu çözmeyeceğini Kürt halkına karşı sürdürdüğü haksız savaşın kendisi gösteriyor. Burjuvazi değil ulusal sorunu çözmek, tersine, özgür olmak isteyen Kürt halkına karşı “topyekun” bir savaş yürütüyor. Savaş her geçen gün yeni alanlara doğru geliyor. Faşist devlet ordusunun büyük bir bölümünü Kürdistan'a kaydırdı. Haksız savaş diğer faşist özel birliklerle takviye ediliyor. MGK son aldığı kararlarla, savaşı daha da tırmandırmayı ve tüm güçleri kullanıp, Kürt özgürlük hareketini ezmeyi ve yok etmeyi amaçlamıştır. Bu amaçla, saldırılarını ve katliamlarını artırdı. Kürt halkına karşı sürdürülen saldırılar vahşet düzeyine çıkarıldı. TC, Kürt katliamında hiç bir kural tanımıyor. İ. Beşikçi' nin deyişiyle “TC Kürt katliamında hiç bir sınır tanımıyor.” Kürtlere karşı sürdürülen “topyekun savaş” yalnızca Kürdistan topraklarında değil, aynı zamanda Türkiye'nin metropollerinde de olanca şiddeti ile sürdürülüyor. Metropollerdeki Kürtlerin evleri, partileri basılıyor; tutuklanıyor, katlediliyor ve iş yerleri bombalanıyor. Son olarak devrimci basın Özgür Ülke'nin birçok bürosunun bombalanmasıyla adeta Lübnan'ı andıran bir görünüm yaratılması TC' nin “topyekun savaşı” hangi düzeylere çıkarttığını ve çıkartacağını gösteriyor.

Kürt ulusunun kendi kaderini kendisinin tayin etmemesi toplumsal ve politik bunalımı derinleştiren çok önemli bir etkidir. Yakın zamana kadar ayağa kaldırılmayan Kürt ulusal-sınıfsal devrim dinamiği, son on yıldır yükselen bir çizgi halinde ayağa kalkmış ve Türkiye devrim dinamizmini de etkilemiştir. Şimdi milyonlarca Kürt savaşın orta yerinde, savaşıyor, ayağa kalkıyor ve özgürlük için çetin bir mücadele yürütüyor. Kürt halkının ulusal-sınıfsal kurtuluş mücadelesinin etkileri Türkiye ekonomisi üzerinde de görülüyor. Burjuvazi ekonomiyi iyice askerileştirdi, pek çok ekonomi dalları savaşın emrine verildi. Ulusal gelirin en büyük bölümü savaşa ayrılıyor. Bu da zaten derin olan ekonomik krizi daha da yıkıcı hale getiriyor. Politik bunalım en üst aşamaya doğru tırmanırken, toplumsal huzursuzluk da en yaygın duruma doğru ilerliyor. Tekelci sermaye Kürt ulusal hareketine karşı sürdürdüğü haksız “topyekun savaşı” yoğunlaştırdıkça, kendi yıkılışını biraz daha yakınlaştırmış oluyor. Kürt halkının ulusal sınıfsal kurtuluş mücadelesi, Türkiye tekelci kapitalist düzeninin temellerini dinamitliyor.

FAŞİZM SORUNU

Türkiye'nin çürümüş kapitalist düzeni ve sermaye egemenliği Kürt halkının kurtuluşunun önünde engel olduğu gibi; Türkiye halkının kurtuluşunun önünde de engeldir. Bundan ötürü sermaye egemenliğini alaşağı etmek Kürt halkının, Türk halkının ve tüm halkların ortak hedefi durumundadır. Aynı ayrı yerlerde de olsa devrimci vuruş aynı hedefe yöneltilmiştir. Tekelci sermaye, kendi egemenliğine karşı sürdürülen bu devrimci vuruşlardan kurtulmak, ekonomik konumu ve egemenliğini sürdürmek için, halkların devrim mücadelesinin üzerine faşist terörle yürüyor. 12 Mart Askeri Faşist Darbesi ile faşistleştirilen ve faşist bir karakter kazandırılan devlet, faşist terörü sürekli hale getirdi. Faşizm, 12 Eylül'le birlikte kurumlaştırıldı. Bu süre içinde pek çok hükümet değişti ancak, devletin faşist yapısı değişmedi. Faşist devlet, sivil ve dinci faşist kitleyi de yanına alarak geniş bir kitle temelini oturdu. Halklara karşı sürdürülen faşist terör, şimdi daha geniş kapsamlı olarak yürütülüyor.

Faşist devlet, Kürt, Türk ve tüm halkların ortak düşmanı ve hedefidir. Proletarya ve halkların militan ve devrimci ittifakı, ancak bu ortak düşmana karşı yönelirse gerçekleşebilir. Devrim mücadelesi somut hedeflere yönelmelidir, böyle olursa mücadele gelişim gösterir. Faşist devleti yıkmak ve parçalamak tüm halkların ortak ve somut hedefidir.

Devletin faşist yapısı ve yönelimi ile halkların özlemleri ve istemleri birbiriyle çelişki ve çatışma halindedir. Faşist devlet sürekli olarak her tür hak arayışını zor ve kanla bastırırken; emekçi kitleler ise özgür ve gerçek bir demokratik ortam için bu zorba ve kanlı rejime karşı mücadele ediyorlar. Tekelci sermaye her tür demokrasinin inkarı, her alanda politik gericiliktir. Faşizm de halkların gerçek demokrasi istemlerinin düşmanıdır. Bu durum çatışmanın yoğunlaşması ve sertleşmesini getiriyor ve getirmiştir. Tekelci egemenlik varoldukça, faşizm varoldukça, ordu polis ve bürokrasi varoldukça, halklar için bir demokrasiden söz edilemez. Demokratik ve özgür bir ortamın oluşması için, faşizmin maddi temeli olan tekelci sermaye ile birlikte yıkılması gerekiyor. Şimdiye kadar tekelci egemenlik ve faşizm koşullarında demokrasinin olabileceğini söyleyenler, halkları aldatmışlardır. Devlet faşisttir, yani faşizm iktidardadır. Mücadele egemen olana karşı yürütülmelidir. Faşizmin yıkılması maddi temeli olan tekellelikle birlikte bir devrim sorunudur.

Pratikte emekçi kitlelerin mücadelesi faşist devlete ve sermayeye karşı yürütülüyor. Sermayeye ve faşizme karşı mücadele tüm alan-

larda genişleyerek sürdürölüyor. Faşizme ve sermayeye karşı devrim mücadelesi çetin, sert ve kanlı-kavgalı bir süreçten geçiyor.

SONUÇ

Emek-sermaye çelişkisinden kaynaklanan sınıflar mücadelesi, ulusal sorun ve faşizmle halklar arasındaki çelişkilerle bütünleşerek iyice keskinleşmiştir. Çelişkiler, bir toplumsal devrimi zorunlu hale getirdi. Devrimin nesnel koşulları olan devrimci durum tüm yönlerden olgunlaşmıştır. Sınıflar mücadelesi uzun bir zamandır iç savaş düzeyine çıktı. Devrim ve karşı devrim birbirine doğru büyük bir hızla ilerliyor. Sınıflar savaşı şimdiden çok sert bir karaktere büründü. Karşı devrim, emek ve devrim güçlerine karşı “topyekûn bir saldırı” içindedir. Saldırı daha kanlı biçiminde gelişecektir. Karşı devrim ayakta kalma mücadelesi veriyor. Bunun için insanlık sınırlarını aşan katliamlara yönelmiş bulunuyor. Artık yönetemeyen egemen olamayan sermaye sınıfının, yıkılmakta olan egemenliğini ve düzenini devam ettirmek için bundan sonra başvurmayacağı şey yoktur. Bu, onun son umutsuz savaşıdır.

Devrimin tüm maddi koşulları olgunlaşmıştır. Devrimci durum, bunun en belirgin göstergesidir. Sınıflar savaşı bir ayaklanma aşamasına gelip dayanmıştır. Bizdeki ayaklanma kısa süreli değil, uzun süreli olacaktır. Şimdiki temel devrimci görevimiz kanlı-kavgalı geçecek olan halk ayaklanmasını örmek ve doğmuş olan nesnel koşulları gene bir halk ayaklanması yoluyla devrime dönüştürmektir. Tüm devrimci olanakları bu alana yöneltilim. Kürt-Türk halklarının mücadele birliği bu temelde gerçek anlamını kazanacaktır. Toplumsal devrim ön gününde bir kere daha söylüyoruz:

**YA YOK OLUŞ YA SAVAŞ!
YA DEVRİM YA ÖLÜM!**

***Devrimci Emek
Ocak-1995
Sayı: 28***

KÖYLÜLERİN DEVİRİME KAZANILMASI

Köylüler ortaçağdan bu yana toplumsal gelişmede önemli rol oynamışlardır. Bu kadar uzun zaman diliminde köylülerin toplumsal konumları feodalizm altında, kapitalizm altında ve sosyalizm altında dönüşüme uğrar. Feodal toplumda köylülük bir bütün olarak bu toplumun bir sınıfı durumunda iken, kapitalizm altında köylülük artık kapitalizmin bir sınıfı durumuna geldi. Kapitalizmin bir sınıfı olarak köylülük, bütünlüğü bozulmuş ve ayrılmış olarak karşımıza çıkar. Kapitalizmin meta üretimi ve ücretlilik koşullarında köylülük, burjuva köylülük (zengin köylülük), orta köylülük, küçük ve yoksul köylülük biçiminde bir ayrılmaya uğrar. Bu nesnel durumdan ötürü de aralarında sınıfsal çatışma sürüp-gider. Büyük meta üretimine dayanan kapitalist toplumda, proletaryayı sömüren sınıfla, köylülüğü sömüren sınıf aynı kapitalist sınıftır. Sadece sömürü biçimleri farklıdır; işçi sınıfı artı değer yoluyla sömürülürken, köylülük faiz, ipotek vb. yollarla sömürülür. Bu da işçi sınıfı ile köylülüğün anti-kapitalist mücadelesinin ortak maddi koşullarını bize verir. Sosyalizm altında ise, köylülük artık eski maddi koşullarından uzaklaşır ve özgür emekçiler durumuna gelir. Burada köylülük toplumsal mülkiyet temeli üzerinde hareket eder. Bu köklü değişim köylülüğün kendisini de uzun bir süreç içinde, köylü olmaktan çıkartır. Üretim araçlarının ortaklaşa mülkiyeti temeli üzerinde özgür emekçiler durumuna gelen köylülük, sosyalizmin bir gücü ve aynı amacı paylaştığı proletarya ile yol arkadaşı olur.

Bu uzun tarihsel süreç içinde toplumsal konumu dönüşüme uğrayan köylülüğün toplumsal mücadeledeki durumu da kesin olarak başkalaşım gösterir. Feodal toplumda, kapitalist toplumda, sosyalist toplumda köylülüğün özlemleri, istemleri çıkar ve amaçlar farklılık gösterir. Toplumsal konumu üretim biçimlerine göre değişim gösteren köylülüğün ideolojik, politik, felsefi ve kültürel durumu da bu değişimden kendi payına düşeni alır. Köylülüğün bu değişimi toplumların evrim ve dönüşüm yasalarına uygun olarak gerçekleşir. İçinde birçok süreci barındıran bu tarihsel değişiklik, tüm teorik çözümlerde kesin olarak göz önünde bulundurulmalı. Burada soruna hem tarihsel materyalist açıdan (yani her dönemdeki sınıfların varlığının, doğrudan o dönemin üretim biçimine denk düştüğü biçimindeki yaklaşım), hem de diyalektik yöntemle yaklaşmak gerekiyor. Top-

lumlarda olduğu gibi, toplumsal bir sınıf olarak köylülük durağan halde değil, hareket halinde; statik yönüyle değil, dinamik (değişen) yönüyle ele alınmalı ve birbirini etkileyen çok yönlü süreçler ve karşılıklı etkileşim içinde ele alınmalı. Köylülüğün devrimdeki yerini doğru biçimde anlamanın tek bilimsel-tarihsel yöntemi budur.

Bilindiği gibi orta çağdaki tüm ayaklanmalar, kırsal alanda, köylü ayaklanmaları olarak başlamıştır. Gene bilinen nedenler yüzünden, bu ayaklanmaların hiç biri başarıya ulaşamamıştır. Bu nedenler köylülüğün üretim koşullarından, yani toplumsal konumundan kaynaklanır. Köylülük, kırsal kesimde birbirinden uzak ve dağınık halde bulunur. Dağınıklık, köylülüğün ekonomik ilişkilerine denk düşer. Dağınık olması kendi dar alanına hapsolması, proletarya gibi toplu halde olmaması yenilgisinin ana nedenidir. Zaten köylülük, sınıflar mücadelesinde, hiç bir zaman önder konumda olamadı. Her zaman, başka sınıflara bağlı olarak ve onların önderliğinde harekete geçmiştir.

Köylülük, burjuva devrimler çağında, devrimin öncü sınıfı olan burjuva sınıfın önderliğinde mücadeleye atılır; Burjuva sınıf kendi amaçlarını tüm toplumun ve aynı zamanda köylülüğün amacı olarak göstermiştir. Bu amaçta, kendi özlemlerini ve geleceğini gören köylülük burjuva önderliği takip eder. Burjuva devrimlerin tipik bir örneği olan Fransız devriminde köylülük, burjuvazinin önemli toplumsal dayanağı oldu. Burjuvazi, köylülüğü yanına çekerek feodal egemenliğe son verir. Almanya'da ise 1848 ve sonrasında meydana gelen burjuva demokratik devrimde, köylülük, burjuva sınıfın yedeği olarak hareket eder. Alman burjuvazisinin feodal sınıfla uzlaşarak, feodalizmi, kendi eliyle yeniden örgütlemesi sonucu, burjuvazinin ihanetine uğrayan Alman köylüsü, uğradığı ihanet yüzünden büyük insan kaybına uğrar; hem feodalizmin devam etmesi yüzünden acı çeker, hem de kapitalizmin baskılarına uğrar.

Büyük bir özlem, coşku ve mücadele gücüyle katıldığı burjuva devrimlerde, aradığını bulamayan köylülük, kurulan kapitalist düzende, bu toplumun ezilen ve sömürülen bir sınıfı durumuna gelir.

Burjuva devrimler çağı, burjuva egemenliğin ve kapitalist düzenin yerleşmesiyle birlikte sona erer. Ancak çağın bir özelliği olan demokratik devrimler yoluna burjuva önderlik olmadan devam eder. Proletarya tarih sahnesinde yerini alır. Artık demokratik devrimler çağının öncü gücü proletaryadır. Devrimin öncü gücü olarak proletarya, devrimi başarıya ulaştırmak için köylülüğü yanına çekme zorunluluğu ile yüz yüze gelir. Almanya'daki 1848 devrimini ve sonrasını irdeleyen Karl Marx proletaryanın yüz yüze kaldığı sorunu şu şekilde koyar:

“Almanya da her şey, proleter devrimin köylü savaşının bir ikinci baskısıyla desteklenmesi olanağına bağlı olacaktır.” (J. Stalin Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu Sf. 214)

Marx bu düşüncesiyle proleter devrimin bir “Köylü Savaşı” ile birleşmesi gerektiğini savunur. Marx'ın bu konudaki görüşü daha sonra Lenin tarafından yeniden ele alınır. Lenin o ünlü demokratik devrimde “İşçilerin ve Köylülerin Devrimci-Demokratik Diktatörlüğü” tezini Marx'ın belirlemesinden yola çıkarak ortaya koyar. Marx'ın belirlediği ve Lenin'in geliştirdiği bu tezler, köylülerin hem demokratik devrimde hem de proleter devrimdeki rolünü en açık şekilde ifade eder.

Toplumsal gelişmede proletaryanın tarihsel motor rolü oynamasıyla birlikte, köylülük proletaryanın bir müttefiki ve proleter devrimin de önemli bir gücü olarak kabul edilir. Uluslararası Komünist Hareket daha sonra köylülüğe yönelik marksist-leninist yaklaşımı yeniden ele alır ve geliştirir. İşçi-Köylü ittifakı tezi, uluslararası devrimci proletaryanın temel bir tezi haline gelir. Marx'ın 1848 Alman Devriminden çıkardığı bu tez tam 1,5 yüzyıl boyunca ortaya çıkan toplumsal gelişmeler tarafından tekrar ve tekrar doğrulanmıştır.

EKİM DEVRİMİ VE KÖYLÜLÜK

Köylülüğün devrimci olanakları, bu olanakların toplumsal mücadelede kullanılması; proletarya devriminde, köylülüğün oynayacağı rol bu yüzyılın başından itibaren daha belirgin olarak öne çıktı. Esas devrimci konumuna ancak proletarya devrimine bağlı olarak, yüzyılımızda kavuşan köylülük ülkelerin ekonomik ve toplumsal yaşamında söz sahibi oldu. Köylülük için yeni bir tarihsel dönem başladı.

Köylülüğün devrimci olanaklarının demokratik devrimde daha açığa çıkacağını çok iyi anlayan V.İ. Lenin, demokratik devrimde “işçilerin ve köylülerin devrimci-demokratik diktatörlüğü” tezini geliştirdi. İşçilerle, köylülerin militan ittifakı 1905 Rus Burjuva Demokratik Devriminde pratik olarak ortaya çıktı. Devrim sırasında bir taraftan işçilerin ekonomik ve politik genel grevleri ve silahlı sokak çarpışmaları görülürken; diğer taraftan Rus köylüsü ayaklanarak devrimdeki yerini aldı. Devrim sırasında işçilerle, köylüler arasında dolaylı olarak bir ilişki ortaya çıktı. Bu ilişki 1917 Şubat Devrimi sırasında yeniden kuruldu ve pekişti. Burjuva devrimi sırasında ortaya çıkan “İşçi ve asker vekilleri Sovyetleri” işçi-köylü ittifakının bir biçimi oldu. Çünkü askerler esas olarak köylülerden oluşuyordu.

Lenin'in önerdiği “işçilerin ve köylülerin devrimci-demokratik diktatörlüğü” tezi belli anlamda gerçekleşti. Bir ilişki anlamında artık işçilerin ve köylülerin iktidarı gerçekleşmişti. Bu ikili iktidarın bir ta-

rafıydı. Bir taraftan burjuvazinin iktidarı; diğer taraftan işçi-asker ve killeri Sovyetleri iktidarı. İşçi-köylü ittifakı bir sınıfsal ittifak olarak en açık ve belirgin bir biçimde Ekim Sosyalist Devrimi sırasında ortaya çıktı. 1917 Ekim'inde iktidar işçi-köylü ve asker vekilleri Sovyetlerinin eline geçti. Ekim devrimi aynı zamanda köylülüğün, proletarya önderliğinde devrimci-ilerici rolünün açığa çıkmasıdır. İşçi-köylü ittifakı Ekim'den sonraki iç savaş yıllarında değişime uğradı. Köylülük iç savaşta kesin olarak ayrıştı. Zengin Rus köylüsü (kulaklar) karşı devrimci rol oynarken; buna karşılık yoksul köylülük sosyalizmi ve Sovyet iktidarını destekledi. İşte bu ayrışma sonucu yoksul köylülük proletaryanın en sağlam müttefiki ve sosyalizmin kırlardaki temel gücü oldu. Proletaryanın egemenliği olan proletarya diktatörlüğü koşullarında gerçekleşen bu ittifak daha sonraki yıllarda güçlenerek devam etti.

Kurulan ittifak öylesine sağlam oldu ki, 80'lerden sonra kent küçük burjuvaları sosyalizmi yıkmak için karşı devrimci girişimlerde bulunduğu bir dönemde, özgür kır emekçileri sosyalizmin sadık güçlerinden biri olarak kaldı.

Bütün ülkelerdeki köylüler Sovyet Devrimi ile esin kaynağını; proletarya ile gerçek dostunu buldu. Tüm burjuva devrimleri boyunca, bu devrimlere katılmasına rağmen, burjuva devrimler köylülere sömürü ve baskıdan başka bir şey getirmedi. Almanya'da görüldüğü gibi mücadeleye katılmasının ödülü ihanete uğramak ve acı görmek oldu. Bunun yanında köylüler ülkenin ekonomik ve politik yaşamında söz sahibi değillerdi. Köylüler ilk defa sosyalizmle her tür sömürden ve baskıdan kurtulmak olanağına kavuştu. Bundan dolayı tüm dünyadaki köylüler Ekim Devrimine ve Sosyalizme sempatiyle baktılar. Özellikle birer köylü toplumu olan sömürgeler, emperyalizmin egemenliğinden kurtulmak için daha fazla Sovyetlere ve Sosyalizme yanaştılar.

Sömürgeler sorununun gündeme gelmesiyle birlikte köylülük sorunu ülkelere özgü yerel bir sorun olmaktan çıkıp, genel yani uluslararası bir sorun haline geldi. Köylülerin devrimci rolü de aynı biçimde uluslararası boyut kazandı.

Proleter devrimler çağını başlatan Ekim Devrimi'ne kadar proletaryanın sloganı “Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz” biçimindeydi. Komünist Manifesto açısından doğru olan bu slogan proleter devrimler çağının başlamasıyla birlikte geliştirildi ve “Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halkları Birleşiniz” biçimini aldı. Sömürgelerin ezilen halklarını, esas olarak köylülerin oluşturduğu göz önünde bulundurulursa, bu sloganın işçi köylü ittifakına dünya çapında bir boyut getir-

diği açık olarak anlaşılır.

Eğer köylülüğün kesin desteği alınmazsa bir devrimin ve proleter iktidarın başına nelerin geleceğinin en iyi kanıtı 1919 Macar Sosyalist Devrimidir. Macar proletaryası iktidarı ele geçirmekle birlikte, onu koruyamadı. Çünkü köylülerin desteğini alamamıştı. Bundan yararlanan burjuvazi ve karşı devrim, köylüleri kendi yanına çekti. Sonuç olarak ittifaklarından yalıtılan Macar Sovyet İktidarı yıkıldı. Macar devrim dersleri **Komintern** tarafından tüm boyutlarıyla irdelendi. Köylülerin demokrasi, sosyalizm mücadelesinde ki devrimci konumunun altı önemle bir kere daha çizildi.

Köylülerin toplumsal devrimdeki ilerici konumu 40'lı yılların toplumsal devrimleri tarafından en iyi biçimde değerlendirildi. Faşizmin Avrupa'da Sovyetlerin belirleyici gücüyle yıkılmasından sonra; Doğu Avrupa'da kurulan iktidarlar birer işçi-köylü iktidarları; hükümetler de işçi-köylü hükümetleri oldu. Ekim devrimiyle başlayan köylülerin toplumsal sorunlarda söz sahibi olması, Doğu Avrupa'da gerçekleşen Halk Demokrasili iktidarlar tarafından devam ettirildi.

Böylece bu zamana kadar ki tüm zafere ulaşan devrimler köylülerin katıldığı ve desteklediği devrimler oldu. Köylü savaşı ile proleter devrim tarihsel olarak devrimci-dönüştürücü rolünü başarıyla yerine getiriyor.

Köylülerin devrimci olanakları nüfusun büyük kesimini oluşturduğu ülkelerde daha da öne çıktı. Bunlardan Çin Devrimi, köylülerin devrimci olanaklarının devrim için nasıl yaşamsal bir önemde olduğunu tüm açıklığıyla gösterdi. Çin sanayinin belli bir düzeyde gelişmesine rağmen, yarı-sömürge ve yarı-feodal bir köylü ülkesiydi. Çin Komünist Partisi, **Komintern**'in yol göstericiliğinde doğru bir ittifak politikası izleyerek köylülerin demokratik devrimdeki etkin rolünü benimsedi. Çin Devriminin zafere ulaşmasında köylülerin belirleyiciliği söz konusudur. Çin proletaryası devrimde esas olarak köylülere dayandı. Kurulan Halk Ordusu bir köylü ordusu niteliğinde oldu. Devrim köylülerin bulunduğu kırsal alanda, doğrudan köylülere dayanarak başladı, sürdü ve sonuçlandı. Kurulan Çin Halk Cumhuriyeti bir işçi-köylü cumhuriyeti niteliğinde oldu.

Çin devriminden sonra Vietnam, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, Kamboçya ve Laos'un bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm mücadelesinde köylüler önemli birer güç oldular. Köylülerin devrimci barutu sömürgeciliğe karşı bağımsızlık savaşının yürütüldüğu Latin Amerika'da patladı. Latin Amerika'da sömürgeciliğe karşı yapılan tüm ayaklanmalar özünde köylü ayaklanmalarıdır. Bağımsızlık savaşçıları Tupac Amaru ve Sandino köylülere dayanarak kıtadaki sömürgeci

egemenliği sarstılar. Meksika'da bu yüzyılın başında Zapata önderliğindeki devrim bir köylü devrimidir. Köylülerin devrimci geleneği yüzyılın tümü boyunca devam etti. Bu devrimci gelenek yeni sömürgecilik koşullarında da sürüyor. Son olarak Zapatist örgüt EZLN önderliğinde Meksika'nın yoksul köylü ve tarım proleterleri ayaklanarak Meksika'nın burjuva düzenini sarsıyor. Latin Amerika'da devrimci mücadele yürüten gerilla örgütleri bu kıtanın yoksul köylülerine dayanıyor.

Tüm kıta Amerika'sında öncü olan Küba devrimi kırsal kesimde başladı. Küba devrimi, köylülerin yalnızca devrimde değil, sosyalizm kuruculuğunda da önemli görevler üstlendiklerini göstermiştir.

Bu yüzyılda görülen tüm olaylarda köylülerin devrimci olanakları proletarya devrimine bağlı olarak ortaya çıkmıştır ya da gelişme göstermiştir. Nüfusun esasını köylülerin oluşturduğu sömürge ülkelerdeki kurtuluş mücadelesi köylülere dayanmakla birlikte; proletaryanın dünya çapındaki mücadelesinin bir parçası oldular. Sovyetler Birliği ile ilişki kurmayan kurtuluş hareketi yoktur. Bağımsızlığını kazanan tüm ülkeler sosyalist ülkeler ile yakın ilişki içinde olmuşlardır. Sosyalizmin desteği olmaksızın, sömürge halkları, emperyalist egemenliği yene-mez ve kurtulamazlardı. Genel olarak sömürgeler sorunu emperyalizme karşı mücadele sorunu haline geldi. Emperyalizme karşı mücadele ise proletaryanın, sosyalizmin dünya çapında desteği olmaksızın başarıya ulaşamaz. Bu anlamda proletarya ile köylüler arasında dünya çapında kurulan ilişki, emperyalist egemenliğin çeşitli ülkelerde kırılmasında tayin edici oldu.

Köylülerin, proletaryanın ittifak gücü olduğunu belirtirken, bunu, köylülerin ekonomik-toplumsal, durumlarına dayandırıyoruz. Gördük ki, köylüler, proletarya gibi kapitalist toplumun ezilen ve sömürülen bir sınıfıdır. Kapitalist toplumun ezen ve sömüren sınıfı olan burjuvazi sürekli servet sahibi olurken; buna karşılık köylüler ellerindeki üretim araçlarını yitiriyor ve sürekli yoksullaşıyorlar. Bu durumlarından ötürü köylüler kendini ezen ve sömüren burjuva sınıfa karşı, kendilerini bu baskı ve sömürüden kurtaracak olan proletaryaya yaklaşırlar. Gelişmenin ana yönü budur.

Bu, köylülerin her koşulda proletaryayı takip edeceği anlamına gelmez. Şimdiye kadar ki büyük proleter devrimlerin tarihi göstermiştir ki köylüler, burjuvazinin etkisiyle proletarya iktidarına karşı kullanılabilirler. Her toplumsal olayda olduğu gibi köylülerin durumu da somut olarak ele alınmalı.

Köylülerin devrimci rolünü abartıp, köylü devrimciliğini, proletarya devrimciliği düzeyine çıkarmak isteyen sosyalistler olduğu gibi;

köylülerin devrimdeki ileri konumunu tamamen yok sayan sapma anlayışlara halen rastlamak mümkün. Her iki anlayış da yanlıştır. Proletaryanın toplumsal devriminde köylülerin konumunu belirlerken burada harekete geçirici, belirleyici öncü gücün proletarya olduğu unutulmamalı. Proletaryanın önderliği olmaksızın köylüler harekete geçemez ve devrimci olanaklarını kullanamazlar.

Köylüler ne kadar ezilip sömürülse de özel mülkiyetle belli bir anlamda varolan ilişkileri sonucu burjuvadırlar. Özel mülkiyet onların yaşam ilkesidir. Yaşamları kapitalist düzen tarafından yok edildikçe proletaryaya yaklaşır; öte yandan özel mülkiyetle olan ilişkilerinden dolayı çok rahatlıkla burjuvazinin yanında yer alırlar.

Kapitalizm yalnızca sınıfları tanıır. Kapitalist toplum sınıflara ayrılmıştır. Köylüler bunun dışında kalamazlar. Onlar da kendi içlerinde sınıfsal ayrılmaya uğrarlar. Kapitalist toplumda, tüm köylülerin bir bütünlük halinde harekete geçirilmesi pratik olarak mümkün değildir. Proletaryanın kırsal alandaki ittifakı genel olarak köylülük değil, yoksul köylülüktür. Yoksul köylüler, kendisini yoksullaştıran kapitalizme karşı tavır alırken, proletaryaya yanaşır ve proletarya ile sosyalizm amacı için mücadele eder. Proletarya ile yoksul köylüler arasında eylem ve amaç birliği vardır.

Proletaryanın tarım alanında temel ve doğal ittifakı tarım proletaryasıdır. Bunun ekonomik temelleri var. Tarımsal alan küçük üretime dayalı kırsal alandan farklıdır. Büyük ölçekli tarım üretimi ile köylülüğe dayalı küçük üretim farklıdır. Büyük tarımsal üretim kapitalist meta üretimine dayalı olarak, tarım burjuvalarını ve tarım ücretlilerini barındırır. Tarım proletaryası dünün yoksul köylüsü olmakla birlikte ücretli olduğundan dolayı artık proletarya içinde yer alır. Oysaki, yoksul köylüler ve küçük köylüler belirli bir toprağa sahip oldukları için özel mülkiyetle ilişki içerisindedirler. Tarım ücretlileri, tarım üretiminin tarım-sanayi haline gelmesi sonucu “mevsimlik işçi” olmaktan çıkıp sürekli ücretli hale gelirler. Ücretli oluşları onları proleterler durumuna getirmekle birlikte, sanayi proletaryası ile farklılık gösterirler. Tarım proletaryası köylülük ile bağlarını koparmadığı için düşünce ve davranışta köylülere yakındırlar.

Devrimci proletarya tarım programını yalnızca, tarım proletaryasına dayanarak yaşama geçirebilir.

TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN'DA KÖYLÜLÜĞÜN DURUMU

Köylülüğe yanlış yaklaşım Türkiye'de kendini her zaman göstermiştir. Esas olarak maocu hareketler köylülerin devrimci konumunu,

proletaryanın devrimci düzeyinde ele alıyorlar. Yakın zamana kadar (bazıları halen bu anlayışta inatla direniyor) köylüler devrimin temel gücü olarak kabul edilmiş, kırsal alanlar ise devrimin temel alanı olarak kabul edilmiştir. Onları bu anlayışa götüren şey, köylülere duydukları sempati değil, ekonomik-toplumsal yapıyı yanlış çözümlemeleridir ya da çözümleyememeleridir.

Köylüleri devrimin temel gücü, kırsal alanları da devrimin temel alanları olarak gören tez, Türkiye ve Kürdistan'ı yarı-feodal bir yapıda görüyor. Türkiye ve Kürdistan'ı bu biçimde görmek, hem teorik çözümleme gücünden yoksunluğu, hem de diyalektik ve tarihsel materialist yöntemi kavramadaki yetenezsizliği gösterir.

Burada feodalizmi ya da yarısını tartışmayacağız. Burada maoocuların toplumsal sorunları ele alış yöntemlerini ve bu yöntemin dayandığı sakat anlayışı göstermek istiyoruz. Yarı-feodal ilişkilerden söz edenler toplumu durağan halde ele alıyorlar. Oysaki toplumlar sürekli hareket ve değişim halindedir. Hareket ve değişim kapitalist meta üretiminin sürekli her alanda egemen olması yönündedir. Sözü edilen yarı-feodal toplumsal ilişkiler evrimci tarzda çözülmüş; yerini kapitalist meta üretimine, paranın ve burjuvazinin egemenliğine bırakmıştır. Yarı-feodal ilişkilerden söz edilen tüm alanlarda metanın, paranın ve burjuvazinin egemenliği vardır.

Anti-feodal devrim programı önerenler, programlarını gelişen yükselen olgulara değil; çöken ve çözülen olgulara dayandırıyorlar. Oysaki marksist-leninistler programlarını ve görüşlerini gelişen ve yükselen olgulara dayandırırılar. Bu diyalektik bir yöntemdir.

Yarı feodal ilişkiden söz edenler nereden hareket ediyorlar. Hareket noktaları artık kapitalizme dahil olmuş ancak eski toplumu andıran ilişkiler ve kavramlardır. Bugün özellikle kırsal alanda devam eden aşiret ilişkileri (ekonomik değil, kültür, gelenek vb. alanında) din, akrabalık ilişkileri, günlük yaşamda sürüp giden eski anlayışlar, ideoloji vb. ilişkilere bakıp tamam diyorlar, feodal kavramlar devam ediyorsa, o halde bunun ekonomik temeli de sürüyor demektir. Bu gerekçelerden hareket edenler gerçekten toplumların değişim yasalarından hiçbir şey anlamamışlardır. Değişim yasasına göre aile ve toplum değiştiği halde; eski toplumsal ilişkileri karşılayan akrabalık sistemi, din, felsefe, ideoloji ve politika bir süre daha varlığını sürdürür. Başka bir anlatımla söyleyelim, öz ve biçim aynı anda değişmez. Öz değiştiği halde, eski biçim yeni öze aykırı olarak varlığını sürdürebilir. Sonuçta ne olur yeni öz eski biçimi parçalar ve kendine uygun yeni biçime kavuşur. Ailede olduğu gibi toplumlarda da değişim böyle olur.

Eski toplumlar üzerinde araştırma yapan Morgan araştırmalarında

Marx'la aynı sonuca varır. “**Eski Toplum**” adlı araştırma yapıtında ailenin ve eski toplumun değişimini inceleyen Morgan bu değişimi şöyle izah eder;

“*Aile hareketli ögedir*” diyor Morgan, “*asla duraklama halinde değildir; toplum aşağı bir dereceden daha yüksek bir dereceye yükseldiği ölçüde, aile de aşağı bir biçimden daha yukarı bir biçime geçer. Buna karşılık, akrabalık sistemleri hareketsizdir; ailenin zaman boyunca sağladığı gelişmeleri, akrabalık sistemleri ancak uzun aralıklarla sağlarlar ve ancak aile köklü bir dönüşüm gösterdiği zaman akrabalık sistemleri de köklü bir dönüşüme uğrarlar.*”

Marx; buna şunu ekler: “*Ve genel olarak, siyasal, hukuksal, dinsel ve felsefi sistem için de durum aynıdır.*” (Aktaran: Engels, Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni, Sf. 36 Sol Yayınları)

Görüldüğü gibi toplumun kendisi aşağı bir biçimden daha yukarı biçime geliştikçe, aile de buna uygun olarak değişim geçirir. Ancak eski topluma ve ailenin eski biçimine denk düşen akrabalık sistemleri ve dinsel, siyasal, felsefi, hukuksal sistemler bir süre daha devam ederler, daha sonra onlar da tarih sahnesinden çekilirler.

Yarı feodal ilişkiden söz edenler toplum feodal ilişkilerden, daha üst bir biçime, kapitalist toplum biçimine ulaştığı halde, eski toplum ve aile biçimine denk düşen politik, ideolojik, dinsel, hukuksal, felsefi ve akrabalık sistemlerine bakarak karar veriyorlarsa, bununla, toplumların gelişim ve dönüşüm yasalarını kavrayamadıklarını göstermiş oluyorlar.

Teori ve politikada toplumların değişim yasaları kavranmadan doğru sonuçlara ulaşılamaz. Kaldı ki, Türkiye’de politik, hukuksal, felsefi ve ideolojik sistemler dönüşüme uğramış, burjuvazinin düşünce sistemi tam anlamıyla egemen olmuştur.

Yalnız teorik açıdan değil, pratik açıdan da bakıldığında, açık olarak gözlerimizin önünde olup biten şey, emek-sermaye karşıtlığı temeline dayanan sınıf savaşıdır. Sınıf savaşı kırsal alanda da kapitalizmin doğasına uygun olarak sürüp gidiyor, Tarım işçileri ve yoksul köylülerle; tarım burjuvaları ve zengin köylüler arasında süren sınıf mücadelesi, burjuva toplumun doğasına denk düşen mücadeledir.

Leninist parti, toplumun ekonomik yapısını çözümlerken, toplumdaki değişimi esas almıştır. Buna göre, kapitalizmin kırsal alanda da egemen olduğunu; köylülüğün bir bütün olmaktan çıkıp, kendi içinde sınıfsal ayrışmaya uğradığını; bu ayrışma sonucu köylülüğün, tarım burjuvaları, zengin köylüler, orta ve küçük köylüler, yoksul köylüler ve tarım proletaryası biçiminde konumlandığını; proletaryanın temel ve doğal ittifakının yoksul köylüler ve tarım proletaryası oldu-

ğunu; devrimin temel ve öncü gücü olan sanayi proletaryasının önderliğindeki demokratik Halk Devrimi'nde küçük mülk sahibi olan köylülerin devrimci olanaklarının sonuna kadar kullanılacağını; orta köylülüğün tarafsızlaştırılması gerektiğini; geriye kalanlar burjuva olduklarından tüm ekonomik gücünün zorallımı yoluyla kamulaştırılacağı Leninist Programda açık olarak belirtilmiştir.

Leninist Parti, köylülük üzerine görüşleriyle kendi dışındaki tüm sosyalist hareketlerden ayrılır. Dışımızdaki sosyalist hareketler, köylülüğü bir bütün olarak görüp; köylülere toprak dağıtımını öngören, bir toprak reformu önerirken; Leninist Parti, sonuçta kapitalizmin kırılarda güçlenmesine yol açacak olan toprak reformu yerine, büyük toprakların üzerindeki tüm araç ve gereçlerle birlikte zorallım yoluyla kamulaştırılmasını; toprakların alım-satımının yasaklanmasını; kamulaştırılan toprakların, büyük ölçekli kolektif devlet çiftlikleri biçiminde işletilmesi; geri kalan toprakların yönetim ve denetiminin yerine göre yoksul köylü komitelerinin, yerine göre tarım proletaryası konseylerinde olması gerektiğini savunur.

Arada çok büyük fark var. Anti-feodal devrimden yola çıkanlar, burjuva demokratik devrime varırken; Leninist Parti, anti-kapitalist nitelikli Demokratik Halk Devrimi'nden yola çıkarak, kesintisiz olarak Sosyalizme ulaşmayı hedefliyor.

KÖYLÜLÜK İÇİNDE ÖRGÜTLENME ÇALIŞMASI

Köylüleri devrime kazanmak için belirttiğimiz bilimsel görüşlerden hareket edilmeli. Köylü savaşı proletaryanın toplumsal devriminin kopmaz bir parçası ve tamamlayıcı bileşendir. Parça mutlaka bütünlük içinde ele alınmalı; aralarındaki bağlar ve geçişler diyalektik yöntemle ortaya konmalıdır. Demokratizm nasıl tek başına ele alınırsa, proletarya açısından hiç bir şey ifade etmezse; köylü savaşı da kendi başına hiç bir şey ifade etmez. Hem demokratizm, hem de köylü savaşı ancak sosyalizme bağlı olarak ele alınırsa anlam kazanır. Buradan çıkarılması gereken sonuç, emekçi köylülüğün, proletaryanın sosyalizm mücadelesine kazanılmasıdır.

Demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin önder sınıfı olan proletarya, amacını tüm ezilen ve sömürülen kitlelere kabul ettirmelidir. Her devrimci ve önder sınıf böyle davranır. Devrimci sınıf toplumun tüm ezilen sınıflarını kendi amaçları doğrultusunda ikna ederse, onları harekete geçirebilir. Burjuvazi devrimciyken söylediği “Eşitlik-Kardeşlik-Özgürlük” hedefini tüm toplumun ortak hedefi olarak ilan etti. Toplum buna ikna olduğu için de burjuva önderliği takip etti. Dev-

rimci sınıf olarak proletarya da aynı yöntemle hareket etmeli.

Köylüleri devrime kazanmak için onlara yalnızca devrimin tarım programı değil bu programın bütünlüğü götürülmeli. Tek başına tarım programı köylülerin sorunlarını çözemez. Köylüleri ezen kapitalist sistemin yıkılması gerektiği; bu sistem yıkılmadan kurtulamayacakları tüm açıklığıyla anlatılmalı kapitalist egemenliğin yıkılması ancak tüm ezen ve sömürülen kitlelerin oluşturacakları güç birliği ile mümkündür. Kendi durumlarını düzeltmek için tün dünyada köylülerin ayaklandıklarını, bu ayaklanmaların hiç birisinin başarıya ulaşmadığını, köylülerin ancak proletaryanın önderliğinde kurtulabileceklerini anlatmalıyız.

Nüfusun büyük bir bölümünü oluşturan köylüler katılmadan toplumsal devrim başarıya ulaşamaz. Proletarya bu destek olmaksızın iktidarı ele geçirse bile onu koruyamaz. Köylülüğün ve taşranın desteğini alamayan proletarya ve kentliler, kitle desteğinden yoksun kalması bir yana; tarım ürünleri, gıda vb. yokluğundan ötürü açlıkla karşı karşıya kalır, sırf bu nedenle kentlerdeki devrimci iktidar yıkılabilir. Paris Komünü, taşranın ve köylülerin desteğini alamadığı için yıkıldı. Eğer Rusya'daki Sovyet iktidarı köylülerin desteğini almasaydı iki gün bile ayakta kalamazdı. Devrimden sonraki iç savaş yıllarında ise, köylülüğün ayrışmasına bağlı olarak, işçi-yoksul köylü ittifakı gerçekleşmeseydi Sovyetler iç savaşı kazanamaz ve sonuç olarak sosyalizm de ayakta kalamazdı.

Yaşanmış olan bu tarihi gerçekliğin kendi devrimimizde de farklı biçimlerde de olsa yaşanabileceği unutulmamalı.

Aynı biçimde, proletaryanın desteğini alamayan ve proletaryayı izlemeyen köylülük de kapitalist kölelikten kurtulamaz. Yalnızca proletarya sınıfsal devrimci konumu ve örgütleme yeteneği ile toplumsal kurtuluş mücadelesine önderlik edebilir; ancak proletarya toplumu daha üst toplum biçimi olan sosyalizme götürebilir. Proletarya bu önderlik görevini pratik olarak yerine getirebilir. Burjuva egemenliğe karşı doğrudan yöneltilen devrimci saldırılarla burjuva toplum ve devlet yıkılır. Devrim önderliği pratik eylemleri gerektirir. Çoğu okuma yazma bilmeyen ve kültürel olarak geri olan köylüler, devrime kitaplardan öğrenerek değil; yaşayarak ve pratikten görerek katılırlar.

Leninistler, köylüler için neyi ileri sürdüklerini çok iyi anlatırlar. Köylüler eğer işçi sınıfı ile çıkar birliğini görmezlerse; yani kendi çıkarları proletarya tarafından dile getirilmemişse; o zaman çıkar birliğinin olmadığı bir yerde eylem ve amaç birliği de olmaz. Leninist Parti Programındaki "Tarım Programı" bu noktada açıklanmalı programın bu bölümü öylesine anlatılmalı ki, yoksul proletaryanın önder-

liğini izlesinler.

Leninist Parti, yalnızca işçiler için değil; tüm halk için program öneriyor. Program tüm ezen ve sömürülen kitlelerin çıkarlarını ve hedeflerini dile getiriyor. Programda konulan temel “**İstemler ve Önlemler**” tüm halk kitleleri için önerilmiştir. Bu program, yoksul köylüleri kazanacak içeriğe sahiptir. Yeter ki tüm bunlar köylülere iyi anlatılsın.

Köylüleri devrime kazanmanın ikna edici yolu, devrimle birlikte, proletaryanın onlara yapacağı ekonomik destektir. İktidardaki proletarya, kamulaştırılan ekonominin temel dallarını kontrol edecek ve denetleyecektir. Sanayi ve bankalar proletaryanın denetiminde olacaktır. Ekonomi, sanayi ve bankalara dayanarak köylüler araç gereç, kredi vb. yollardan desteklenecek; köylüler aldıkları bu destekle yüzyılların geriliğini ve yoksulluğunu yeneceklerdir.

Bilindiği gibi, tarihteki ilk büyük toplumsal iş bölümü kentle kırsal ayrışmasıdır. Bu iş bölümü sonucu, kırsal kente bağımlı oldu; kent kırsal üzerine egemen oldu. Kırsal, kent tarafından sürekli sömürüldü, aradaki uçurum büyüdü. Kent kırsal karşıtlığını kaldırmak toplumun köklü olarak dönüşümünü gerektirir. Bu karşıtığa son vermek komünizmin ön koşuludur. Komünizm, kentle kırsal karşıtığı kalktığı ölçüde gerçekleşebilir.

Leninist Programda bu karşıtığa son vermenin devrimci yolları gösteriliyor.

Proletarya ile yoksul köylüler arasındaki uzak amaç birliği, yakın amaçlar için de vardır. Yakın amaç birliği genel olarak tekelci sermayenin ekonomik ve politik egemenliğinin yıkılması; yerine Demokratik Halk İktidarının kurulmasıdır. İktidar için ortak mücadele bu birliğin politik temelidir. Faşist devletin yıkılması, işçilerin köylülerin ve tüm halkların ortak politik hedefidir.

Faşist bir biçim almış olan devlet, Osmanlı militarist-feodal devletin toprağı üzerinde boy verdi. Burjuvazi, militarist-feodal devlet makinesini ele geçirip, onu yetkinleştirmekten başka bir şey yapmadı. Böylece, despotizm ve gericilik devam ettirildi. Burjuva devlet makinesi militarist-feodal devletten devraldığı baskı ve zulmü devam ettirdi. Bu baskı ve zulüm, hem tüm halk kitleleri hem de köylüler üzerinde kesintisiz olarak sürdü.

Köylüler Osmanlı devletinde ağır vergiler altında ezildi ve baskı altında tutuldu. Bunun yanında devletin ordusunu oluşturanlar yine köylülerdi. Askerlik bu günden farklı olarak çok daha uzun sürüyor; sürekli savaş içinde olduğundan askere gidenler uzun süre evinden koparılyordu. Bu dönem gidip de dönmeyen askerlerin öyküleri ve ez-

gileri ile doludur. Köylüler feodal sınıf için çocuklarını askere gönderiyor ve onlar için savaşıyorlardı. Tüm bunlara karşılık ağır vergiler ve jandarma zulmü altında inim inim inliyorlardı. Bu dönem, Osmanlı köylüsü için zor ve ağır bir dönem oldu.

Köylülerin bu durumu burjuva egemenliği altında devam etti. Kurulan TC devleti, feodal sınıfla uzlaşma içinde olduğundan, köylüler hem feodalitenin zulmüne uğradılar hem de burjuvazinin, burjuvazinin zulmü, jandarma baskısı, Kürdistan'da da ulusal baskı biçimleri ile sürekli hale geldi. Kısacası, köylülerin yaşamı esas gücünü kendisinin oluşturduğu burjuva ordusunun baskısı altında geçti.

Gerçek anlamda toprağa sahip olmayan köylüler, süreç içerisinde sınırlı olarak varolan topraklarını da yitirdiler. Köylülerin topraklarından ve üretim araçlarından uzaklaştırılması yıllarca devam etti. Köylülerin topraklarından uzaklaştırılması Kürdistan'da ise, ulusal baskı sonucu Kürt köylülerinin zorla göç ettirilmesi biçiminde gerçekleşti.

Bu yüzden köylülerin, kendini ezen ve baskı altında tutan faşist devletin yıkılmasında yaşamsal çıkarları vardır. Faşist devletin yıkılması, bu nedenle, proletarya ile yoksul köylülerin militan ittifakının ortak hedefidir. Ancak faşist devletin yıkılmasına yönelik bir ittifak yaşam bulur ve kalıcı hale gelir.

Köylüleri örgütlerken karşımıza çıkan önemli sorunlardan biri de din sorunudur. Bilindiği gibi din etkisini en çok toplumun geri kesimleri üzerinde gösterir. Kentlerin geri kesimlerinde olduğu gibi, geri olan kırsal alanlarda da dinin büyük bir etkiye sahip olması rastlantı değildir. Bunun temel nedeni toplumun kültürel olarak, politik olarak ve temel dünya görüşü olarak geri olmasıdır. Burjuvazi her zaman toplumun bu geri ve bilinçsiz kesimlerinden yararlanmıştır. Köylüleri burjuvazi ve dinin etkisinden kurtarmak için sabırlı, titiz ve kararlı bir uğraş verilmeli.

Dinin toplum üzerindeki etkisini kırmanın esas yolu eleştiri değildir. Dinin ve tüm gerici felsefi sistemlerin dönüştürücü gücü devrimdir. Halk kitleleri devrime katılarak, devrim sayesinde kendilerini eski dünyaya bağlayan tüm bağlardan kurtarılır. Dinin eleştirisi, bu temel gerçek unutulmadan yapılmalı. Dine karşı mücadelede köylülerin ikna edilmesi esas alınmalı. Köylüleri bizden uzaklaştıracak yöntemlerden kaçınmalıyız.

Kırsal alanları ele alırken, bu alanları dar anlamda yalnızca köylülerle sınırlı görmemek gerekir. Kırsal alanlar ekonomik olarak, politik ve kültürel olarak kentlerle sıkı ilişki içindedir. Özellikle taşra kentleri (il ve ilçeler) köyler üzerinde mutlak bir etkinliğe sahiptir. O halde

mücadelede bu alanlarla birlikte ele alınmalı.

Taşra kentlerinin toplumsal konumu burada önem kazanır. Bu kentlerin nüfusunun esasını orta sınıflar oluşturur. Orta sınıf ise küçük burjuvaları içerir. Büyük burjuvalar da olmakla birlikte, esas toplumsal güç küçük burjuvalardır. Taşra küçük mülk sahipleri (dükkancılar, komisyoncular, bayiler, zanaatçılar vb.) konumlarını sürdürdükçe kendilerini burjuva sayarlar. Kendilerini burjuvaziye ve devlete bağlı hissederek. Hem ekonomik konumları gereği, hem de kapitalist sisteme bağlılıkları nedeniyle gerici dirler. Egemen burjuva sınıfın taşradaki toplumsal temelini oluştururlar. Yine bu yüzden burjuva partilerinin, dinci ve faşist partilerin toplumsal dayanağı ve gücü durumundalar.

Maraş katliamı, Çorum katliamı, Sivas katliamının taşra kentlerde olması rastlantı değildir. Buralar, sivil ve dinci faşistlerin güçlü oldukları yerlerdir. Kırlarda örgütlenirken, kırlar üzerinde etkisi olan gerici kentlerin konumları göz önünde tutulmalı. Köylüleri kurtarmak demek, onları ezen ve baskı altında tutan bu gerici kentlerin egemenliğinden kurtarmak demektir. Eğer gerici taşra kentleri içerden örgütlenerek gericiyi düşürmek olanaklı değilse; buraları devrimci köylerle kuşatmak doğru bir politika olur. Bu politika genel değil, yerel olarak ve tamamen somut biçimde değerlendirilmeli.

Büyük sanayi kentleri devrimci ayaklanmaya giriştiğinde, tekeli güçler, bu devrim merkezlerini, gerici taşra kentlerine dayanarak kuşatmak ve yıkmak isteyecektir. Buna izin vermemenin yolu, devrim üzerine yürümek isteyen gerici taşra kentlerini, devrimci kentler ve köyler tarafından kuşatmak ve etkisiz hale getirmektir.

Devrim mücadelesinin bir iç savaş biçiminde gelişim gösterdiği göz önünde bulundurulursa, tüm kentleri yakından bilmek, onların sınıfsal konumlarını doğru olarak çözümlenmek mücadelenin seyri için çok önemlidir. Şimdiden kimi kentlerin iç savaşta hangi safta yer alacağı ortaya çıkmıştır. Örnek vermek gerekirse faşistlerin etkinlik gösterdikleri Yozgat, Erzincan, Erzurum, Kastamonu, Kırıkkale, Maraş ve İç Anadolu'nun birçok kentinin karşı devrim safında yer aldığını söyleyebiliriz. Buralardaki tüm kitleler karşı devrimci değildir, ancak etkinlik faşist güçlerin elindedir. Bu tür alanla da faşizmin baskısını kırmak için içerde militan mücadele verirken, aynı zamanda yakın bölgelerde, devrimi destekleyecek olan kent ve köylere dayanarak, gerici kentlerin üstüne yürümeliyiz. Bunun için devrimci köy ve kentleri silahlandırmalıyız.

DEVRİMCİ KÖY KOMİTELERİ

Köylüler arasında devrimci çalışmanın yaklaşık 30 yıllık tarihi

var. Bu dönemde, örgütlenme alanında önemli birikimler sağlandı. Her Leninist kadro bu birikimi incelemeli, irdelemeli ve özümsemelidir. Kırsal kesimdeki örgütlenme çalışmaları, sağlanmış olan birikimlere dayandırılmalı. Ne var ki, örgütlenme ve mücadele alanındaki birikimler olduğu gibi alınmayacak, eleştiri süzgecinden geçirilecektir. Geçen süre içinde, toplumda ve köylülükte belirgin değişimler yaşandı. Köylülerin toplumsal konumunda değişim yaşanırken, buna karşılık, örgütlenme politikası eskisinin tekrarı biçiminde olamaz. Bu anlamda, her militan, toplumun maddi yapısındaki değişimleri bilince çıkarmalı; örgütlenme politikasını bu temele oturtmalı.

Köylülüğün toplumsal yapısında değişim getiren etken, kapitalizmin kırlarda gelişmesi ve derinleşmesidir. Kapitalizmin gelişmesine bağlı olarak, köylüler üretim araçlarından uzaklaştırıldılar. Topraktan ve üretim araçlarından kopartılan köylülerin maddi yaşamı sürekli olarak bozulmaya yüz tuttu. Bir zamanlar, toprakları üzerinde mutlu yaşam içindeyken, birden bire topraksız, aç ve yoksul bir yaşama mahkum oldu. İşsizlik ve açlığın verdiği dürtüyle, fabrikalara ve kentlere doğru “umut” yolculuğuna çıktı. Umudun yolu çok çetin, bedeli ise ağırdı. Bölükler halinde kentlere gidenler, uzun süre daha işsiz ve yersiz kaldılar. Açlık orada da yakalarını bırakmadı. Boğaz tokluğuna iş bulanlar, kendilerini şanslı sayarken, iş bulamayanlar ise lümpen proleterler arasına katıldılar.

Değişim köylülüğün nüfus yapısını da etkiledi. Yakın zamana kadar, köylerin nüfusu, kent nüfusunun ilerisindeyken, son zamanlarda, kent nüfusunun gerisine düştü. Kentlere doğru yapılan nüfus hareketi sonucu, köyler büyük oranda boşaldı.

Kırlarda sınıf farklılaşması tüm hızıyla sürüyor. Zengin köylüler, burjuvalaşma yoluna girerken, az topraklı ya da topraksız olanlar ise, kentlere gidenlerden daha derin yoksulluk içinde bulunuyorlar. Kır yoksulları ne yaşamlarını sürdürebilecek durumdadır, ne de kültür edinme olanağına sahiptir. Yaşam onun için her geçen gün çekilmez hale gelmektedir.

Kapitalizm, köylülerin ekonomik ilişkilerini de değişime uğrattı. Eski üretim ilişkileri içindeyken, birbirleriyle ekonomik ilişkiler içindeyken; kapitalizmin egemen duruma gelmesiyle, ekonomik ilişkiler, kentlerle gelişmeye başladı. Pazar ve kentlerde kurulan ekonomik ilişkiler, köylülerin toplumsal yaşamını tamamen alt-üst etti. Köylülük çözüldü. Geleneksel yaşam, burjuva yaşama teslim oldu. Köylüler için değerli olan ne varsa, meta ve para ile değişime girdi. Feodal toplum için çok önemli olan “onur ve namus” kavramlarının yerini, kapitalizmin kavramları aldı.

Köylüleri örgütlerken bu maddi ve sınıfsal gerçeklerden hareket edilmeli.

İlk olarak örgütlenmesi gerekenler yoksul köylülerdir. İçinde buldukları açlık ve yoksulluk koşullarından dolayı en çabuk örgütlenecek olanlar yoksul köylülerdir. Bir taraftan topraklarından edilmişlerdir, diğer taraftan yaşamlarını sürdürecekt geçim araçlarından yoksunlar. Tam bir yıkım içinde olan kır yoksulları, zamanla, çıkarlarının zengin köylülerden farklı olduğunu kavrarlar. Bu süre içinde, deneylerin yardımıyla, ancak sınıf mücadelesine katılırlarsa gereksinmelerini karşılar ve yaşama şansına sahip olacaklarını anlarlar. Sınıf mücadelesine katıldıkça, bilinçlenir, bilinçlendikçe örgütlenmeye daha yatkın duruma gelirler.

Yoksul köylülerin küçük mülk sahibi köylülerden ayrı olarak örgütlenmesine dikkat edilmeli. Özellikle ayrışmanın ve sınıfsal çatışmanın geliştiği alanlarda ayrı örgütlenmenin maddi temelleri olgunlaşmış demektir. Küçük mülk sahipleriyle birlikte örgütlenmenin zorunlu olduğu hallerde bile sınıfsal farklılık göz önünde bulundurulmalı. Yoksul köylüleri ayrı olarak örgütlemenin bir nedeni de amaç farklılığıdır. Küçük köylüler, sermaye baskısının kalkmasını isterken; yoksul köylüler, kendilerini tam bir kurtuluşa götürecek olan devrim için mücadele ederler. Bu nedenle yoksul köylüler diğer tüm mülk sahiplerinden ayrı olarak örgütlenmelidir.

Devrim mücadelesinde potansiyel bir güç olan küçük köylülerin örgütlenmesi de hareketin başarısı için büyük öneme sahiptir. Küçük köylü esas olarak emekçidir. Ailesiyle birlikte toprağı kendi hesabına işler. Çıkan ürün yaşamını zor devam ettirir. Kuraklık vb. nedenlerin yanında, işleri iyi gitmediği zaman tam anlamıyla iflas eder yoksullaşır. Tarım girdilerinin fiyat artışları, bankalara, tüccar ve tefeciye olan borçları yüzünden soyulup soğana çevrilir. Ölmez ancak sürünür.

Kapitalizm tarafından sürekli mahvedilen ve yıkıma uğratılan küçük köylü bu yüzden anti-kapitalist kesilir. Ne var ki, o'nun anti-kapitalizmi, eski üretim ilişkilerine dönme biçimindedir. Bu yönüyle gericidir. Küçük köylünün anti-kapitalizmi, proletaryanın toplumsal devrimine bağlanırsa doğru bir temele oturur.

Küçük ve yoksul köylülerin örgütlenmesi demek, kırın devrimleşmesi demektir. Çünkü kırsal alanın esas nüfusunu emekçi olan bu köylüler oluşturur. Bu aynı zamanda halk devriminin toplumsal tabanının genişlemesi anlamına gelir. Kır emekçilerinin kesin desteğini alan kentler devrimi daha başarılı olarak yerine getirir. Bu yüzden kent proletaryası kır emekçilerini örgütlemek mücadelelerine önderlik etmek için daha enerjik davranır.

Kır emekçilerini hangi araçlarla örgütlemeliyiz.

Kır emekçilerinin örgütlenme araçlarından biri Devrimci Köylü Komiteleridir. Komiteler, yoksul köylü komitelerinin yanında küçük köylüleri de kapsayacak karma komiteler biçiminde de oluşturulur. Devrimci Köylü komiteleri, köylülerin günlük sorunlarının çözümü için mücadele verirken, aynı zamanda devletin yıkılması için de mücadele verirler. Bu amaçla mücadelenin ekonomik ve politik araçların bir araya getirirler. Yani bir taraftan tarım girdi fiyatlarının, genel fiyat artışları, vergileri vb. protesto eylemlerine başvururken diğer taraftan büyük toprakları ve devlet ürün silolarını işgal etme eylemlerini gerçekleştirirler, aynı zamanda devlet güçlerine karşı silahlı politik eylemlere yönelirler.

Devrimci Köylü Komiteleri bu konularıyla **Mücadele Organlarıdır**. Devrim mücadelesinin gelişimine bağlı olarak görevleri de değişir. Bugünün mücadele organları olan komiteler, mücadele yükseldiğinde **Ayaklanma ve Devrim Organları** durumuna gelirler. Halk Meclisleri oluşturulduğunda ise devrimci iktidar organlarının bir bileşeni olurlar.

Her örgütlenme gibi, Devrimci Köylü komiteleri de, aynı amacı benimseyen emekçi köylüler tarafından oluşturulur. Amaç birliği olmadan hiç bir örgütlenme ayakta kalmaz. Büyük toprakların zor alımı, tüm toprakların kamulaştırılması faşist devletin yıkılması, sermaye egemenliğine devrim yoluyla son verip, yerine Demokratik Halk İktidarı'nın kurulması DKK'nin ortak amacıdır. Bu amacı benimseyenler komitelerde yer alırlar. Komiteler, farklı sosyalist eğilimleri dışlamazlar; DKK'leri ile aynı amacı kabul etmeleri halinde komiteler onları da içerecektir.

Ancak yoksul ve diğer emekçi köylüler tarafından oluşturulan ve onlara dayanan örgütlenmeler ayakta kalabilir. DKK'lerinin başarısı ve geleceği, devrimci köylü hareketine dayanmasına bağlıdır. Bizim anlayışımıza göre DKK'lerin emekçi köylü hareketinin kendisi olmasıdır. Kır emekçileri, böylesi örgütlenmeleri yaratma potansiyeline ve birikimine sahipler. DKK'lerinin oluşturulması kendiliğinden gelişmeye bırakılamaz. Parti, DKK'ni bilinçlice ele almalı, örgütlenme sürecini hızlandırmalıdır.

Kır emekçilerinin devrimcileşmesinde pratik eylemlerin yanında, eğitim çalışmalarının da büyük önemi vardır. Köylülerin eğitim, kültür ve bilinç yönünden gerilikleri göz önünde bulundurulursa, devrimci eğitimin önemi kendiliğinden anlaşılır. Köylüler, toplumsal koşulları nedeniyle her konuda “dar” yaklaşımlara sahipler. Dar köylü yaklaşımı devrimci eğitim yoluyla, proletaryanın bilimsel dünya gö-

rüşü yoluyla aşılır. Bu açıdan devrimci eğitim çalışması DKK'sinin vazgeçilmez görevidir. Parti bu konuda önder rol oynamalı, köylülere devrimci politik bilinç götürmek, köylüler arasında sosyalizm propagandası yapmak için yoğun bir çaba içerisinde olmalı. Tüm olanaklar kullanılarak sosyalist materyaller ve parti yayınları köylülere ulaştırılmalı. Devrimci bilinçle donanmış köylüler, önlere çıkan her türlü zorluğu ve engeli yenecek güce kavuşurlar.

Köylüler arasında çalışma yapan kentli devrimciler propaganda ve ajitasyonda kesinlikle köylülerin anlayacağı dili kullanmalı. İşlenen konular açık ve ikna edici olmalı. Köylülerin kültür düzeyi küçümsememeli. Tüm geriliğine rağmen, köylülerin kendi kültürleri vardır. Ne var ki, köylü kültürü denen şey, feodal ve burjuva kültürle karışık bir kültürdür. Halk kültürünü sahiplenmek adına, gerici kültür yüceltilmemeli. Marksist eleştiri yöntemi burada da kullanılmalı, kültürde ve düşüncede gerici olan ne varsa tümü bilimsel eleştiriden geçirilmeli. Bilimsel ve proleter kültür anlayışını köylülere kazandırmak için ısrarlı bir çaba içinde olunmalı.

Şimdiye kadar yapılan devrimci çalışma sonucu geniş bir köylü potansiyeli devrimci mücadeleye çekildi. Köylüler uzun yılları alan devrimci çalışma sayesinde devrimci görüşlerle tanıştılar, zulüm ve sömürü koşullarından nasıl kurtulacaklarını öğrendiler. Devrimci köylüler, örgütlü safların her zaman önemli bir oranını oluşturdular. Böylece devrim mücadelesi köylüleri de kapsayacak biçimde genişledi ve güçlendi. Bugün mücadeleye kazanılması gereken, henüz örgütsüz olan çok geniş köylü potansiyeli vardır. Bu potansiyeli eyleme ve örgütlenmeye dönüştürme, devrimin, pratik görevi olarak önümüzde durduğu bu günlerde her zamankinden daha da önem kazanmıştır. Bu nedenle DKK'ni örgütlemek ertelenemez ivedi bir görevdir.

DEVİRİMCİ KÖYLÜ MİLİSLERİ

Zora dayalı devrim mücadelesinde, halkın silahlanması, mücadelenin silahlı halka dayanması devrimin ön koşuludur. Silahlanmış bir halka dayanmayan devrim mücadelesi başarıya ulaşamaz. Güçlü, tepeden-tırnağa modern silahlarla donatılmış militarist-faşist bir devlet başka hiç bir yolla yıkılamaz. Üstelik askeri-bürokratik devletin, sivil ve dinci faşist bir kitle gücüyle desteklendiği gerçeği göz önünde tutulursa, sistemi yıkacak olan halk kitleleri için silahlanmak ve silahlı eylemlerde bulunmak zorunlu bir ön koşuldur.

İç savaş ve devrimci durum koşulları, bu koşulları karşılayacak örgütlenmelerin yaratılmasını zorunlu hale getirir. Döneme denk düşen örgütler yaratılmadan, sürece müdahale edilemez. Döneme denk düşen

örgütler Devrimci Halk Komiteleri ve Devrimci Halk Milisleri'dir. Halkın milisler biçiminde örgütlenmesi, devrim yoluyla kurulacak Hak Egemenliğinin temellerinin şimdiden döşenmesi anlamına gelir. DHM ilk önce savunma birlikleri biçiminde oluşur. Bu aşamada görevi, faşizmin her türden saldırısını karşılamak, faşist güçleri yıpratmak ve güçten düşürmektir. Mücadelenin gelişimine bağlı olarak milislerin görevleri de değişir. Bugün savunma birlikleri biçiminde oluşan milisler, çatışmanın şiddetlenmesi ve genişlemesi halinde saldırı, birlikleri biçimini alırlar. Doğuşu ve bugünü bu şekilde olan DHM'lerinin geleceği ise devrimci iktidar organlarının kitle içindeki dayanakları biçiminde olacaktır.

Kentlerde ve fabrikalarda silahlı işçi milisleri örgütlenirken, kırsal alanlarda ise Devrimci Köylü Milisleri örgütlenmelidir. DKM'leri, kır emekçilerini silahlandırır ve örgütlü olarak devrime hazırlar. Bu görevin yanında, kır emekçilerinin günlük ilişkilerini düzenleme vb. işlerle uğraşırlar. Devletin kendi yandaşı olan köylüleri silahlandırdığı bu günkü koşullarda, köylülerin, faşizme karşı mücadelede silahlanması ve milisler biçiminde örgütlenmesi ivedi bir hale gelmiştir. Faşizme karşı olup ta, faşist saldırılar karşısında kendini savunmak amacıyla silahlanan köylüler bilinçli ve örgütlü mücadeleye kanalize edilmeli. Faşizmin kırsal kesimde örgütlenmesi, köylülerin devrimci milisler biçiminde örgütlenmesini de beraberinde getirmiştir. Faşist şiddet karşı şiddeti getirmiştir. Devrimci şiddetin koşulları her geçen gün daha da olgunlaşıyor. Kır emekçilerinde silahlanma ve kendini savunma eğilimi sürekli gelişim gösteriyor. Devrimcilerin görevi, devrimci şiddetin organları olan silahlı devrimci köylü milislerini tüm kırsal alanlarda örgütlemektir.

İlk başlarda birbirinden kopuk, dağınık ve merkezileşmeden uzak olan DKM'leri, Devrimci Halk Ordusunun oluşumuyla birlikte, doğrudan devrim ordusu tarafından yönlendirilecektir. Ancak bu şekilde yönlendirilen ve merkezileşen milisler, genel silahlı mücadelenin bir parçası haline gelirler. Silahlı halk, merkezi sıkı disiplinli devrimci ordu tarafından birleştirilip harekete geçirilmeden hedefine ulaşamaz. Devrim, tüm silahlı halk güçlerinin, tüm yıkım güçlerinin, kurulu sosyal düzene karşı yöneltilmesi ile zafere ulaşır.

Devrimci Emek
Şubat-1995
Sayı: 29

12 -15 MART SOKAK SAVAŞLARI

1) 12–15 Mart günlerinde, İstanbul Gazi Mahallesi ve 1 Mayıs Mahallelerinde patlak veren sokak savaşları, iç savaşta ve kitle bilincinde yeni bir dönüm noktasını gösteriyor. Uzun yıllardan sonra ilk defa, devletle, halk arasında bu kadar geniş kapsamlı bir savaş yaşandı. Yine ilk defa olarak kitleler, devlete karşı gerçek bir direnme örneği ortaya koydular. Faşizme karşı direnme, kitle bilincinde ileri bir noktayı gösteriyor. O ana kadar Kürdistan'daki katliamlar karşısında sessiz kalanlar, açık infazlar karşısında ses vermeyenler, birden bire kendilerini barikatların arkasında, savaşın orta yerinde buldular. Böylece üç günlük sokak savaşları, kitlelerin bilincinde ve tavırlarında köklü bir değişiklik yarattı.

2) Sokak savaşları, barikat savaşları biçiminde gelişti. Barikat savaşları iç savaşın bir biçimidir. Şimdiye kadar iç savaşı yalnızca Kürdistan için kabul edenler ne kadar yanıldıklarını; iç savaşın Türkiye'nin de bir gerçeği olduğunu olaylardan öğrendiler. Devrimci durumu kabul etmeyenler, yayınlarında “ayaklanma”dan söz etmeye başladılar; iç savaşı kabul etmeyenler, iç savaşın bir biçimi olan “barikat savaşlarından” söz etmeye başladılar. Leninistlerin teorik olarak kavratamadığını, olaylar öğretmiştir. Mart eylemleri, nesnel ortamın doğru çözümlenmesini yapıp, gelişmelerin yönünü ortaya koyan Leninistlerle olaylar tarafından sürüklenenler arasındaki farkı ortaya çıkarmıştır.

3) Sokak savaşları, İstanbul'un ya da Türkiye'nin başka bir yerinde meydana gelebilirdi. Devrimci sokak gösterilerine yol açan ekonomik ve politik durum son derece keskindir; keskin dönemlerde patlak veren sokak gösterileri kısa süre içinde şiddetli karakter göster-

rir. Bundan sonra aynı biçimde devrimci kitle eylemleri pek çok alanda ortaya çıkacaktır. Yalnızca toplumsal koşullar değil. Kitle bilincinin devrimci nitelik kazanması bakımından da yeni yeni alanlarda şiddetli çatışmalar oluşabilir. Belki de yeni bir sokak savaşı, tüm alanları tutuşturan bir kıvılcım rolü oynayabilir. Bu mümkündür. Uzun süredir belirtiyoruz; sınıflar savaşı, bundan böyle çok daha sert ve kanlı kavgalı olacaktır. İstanbul'da yaşananlar bunun çok açık birer belirtisi oldu.

4) Gazi Mahallesi ve 1 Mayıs Mahallesindeki olaylarda yer alan kitleler, iktidar hedefinden yoksun olsa da, gelişmeler ayaklanma niteliğindedir. Gazi Mahallesi ve 1 Mayıs çatışmanın merkezleri olmakla birlikte, ayaklanma özelliği gösteren sokak gösterileri, İstanbul'un birçok yerinde de görüldü. Olayların etkisi ile çok kısa süre içinde birçok bölgede kitleler sokağa döküldüler ve yürüyüşe geçtiler. Gösteriler yer yer on binleri buldu. Okmeydanı, İkitelli, Kartal, Tuzla, Bahçelievler ve diğer bölgelerde halk açık olarak baş kaldırdı. Öyle ki olayları bastıramayan hükümet tüm İstanbul'da sokağa çıkma yasağı bile düşündü. Başkaldırı daha çok isyan özelliği taşımıştır. Çünkü olaylar kendiliğinden başladı ve ani öfke gelişmelerde büyük rol oynadı. Bilindiği gibi isyan örgütsüz bir başkaldırıdır. Zaten bilinçli, hedefli devrimci halk ayaklanmaları önce isyanlar biçiminde başlar; isyanlar, sokak savaşları, gerilla savaşları devrimci sokak gösterileri süreklilik kazandığında, durumda nitelik sıçraması olur, ayaklanma ve devrim patlak verir.

5) Halkın isyanı, Ankara ve diğer kentlerde kendini gösterdi: Ankara'da kitlelerin kararlı tavrı, direngenliği, yiğitliği Türkiye'nin bir devrime gebe olduğunu tartışmaya yer bırakmaksızın gösterdi. Ankara'nın yanında, İzmir, Bursa, Eskişehir'de de kitleler sokak gösterilerine yöneldiler. Gösteriler her yerde çatışmaya dönüştü. Böylece kitleler Kürdistan'ın yanında Türkiye'de de ayaklanmaya doğru yönelim içinde olduğunu göstermiştir. Türkiye ve Kürdistan'da gerçek anlamda bir ayaklanma durumu var.

6) İktidarı hedefleyen devrimci halk ayaklanmasının olması için İstanbul ve diğer alanlarda yaşanan olayların süreklilik göstermesi, yani daha bir dizi sokak savaşının, devrimci gösterinin, isyanın olması gerekiyor. Her kitle eylemi, her gerilla eylemi, her devrimci kitle terörü, emekçilerin bilincinde köklü değişiklikler yaratır. Devrimin olması için kitle bilincinde bu değişikliğin ortaya çıkması gerekiyor. Devrimin olması için nesnel olarak durumun devrimci olması ve öncünün etkinliği yetmez; kitlelerin de devrim için ölmeye hazır olması gerekiyor. Gazi Mahallesi ve 1 Mayıs Mahallesi halkı devrim için öl-

meye hazır olduklarını göstermiştir. 1 Mayıs Mahallesi gibi, 12 Eylül öncesinde devrim mücadelesinde önemli bir rol oynamış, ancak faşizm altında sinmiş ya da sindirilmiş olan; bu yüzden birçok devrimcinin, davasından vazgeçip, dönekleştiği bir bölgede, halk ölmüşken, küllenmişken; deyim yerindeyse kendi küllerinden yeniden çoğaldı. 1 Mayıs Mahallesi halkının örneği, kitlelerin gerekirse devrim için ölmeye hazır hale geldiğini, olayların nesnellığının onları bu noktaya ittiğini görmemiz gerekiyor.

7) 12–18 Mart arasında yüz binlerce insan harekete geçmiş, çatışmaya, katılmış, direnişe geçmiştir. Bu durum, Türkiye'de devrimci potansiyelin ne kadar geniş olduğunu gösteriyor. Aynı durum, Sivas katliamı sırasında da görüldü. Yüz binlerce insanı aniden sokağa döken her hangi bir merkezi otorite değildir, kitle kendiliğinden sokağa dökülmüştür. Kendiliğinden eylemlerin bir sınırı vardır; bir isyan ve herhangi bir kitle savaşı kendiliğindenliği etkisi ile bir süre devam edebilir; sonra dağılmaya yüz yüze gelir. Burada öncü politik örgütlenme ve askeri örgütlenmenin devreye girmesi gereklidir. Tüm devrimci güçlerin bir tek otorite etrafında birleşmesi ve yönlendirilmesi, ayaklanmanın ve devrimde zaferin güvencesi olacaktır. Kitleler yaşanan olaylardan, bu dersi çıkarıyorlar. Bundan böyle örgütlenme düşüncesi daha açık olarak kendini gösterecektir. Devrimin güçleri açısından da, devrimin başarısı için tüm güçleri birleştirmek gerektiği düşüncesi, olayların etkisi ile kendini gösterecektir.

8) İstanbul'da 12–15 Mart'taki eylemler göstermiştir ki yerel gibi görünen hiçbir olay, yerel olarak kalmıyor, kısa sürede tüm ülkeye yayılıyor; her taraftan dayanışma sesleri, geliyor. Böylece eyleme kalkışan kitleler, yalnız olmadıklarını görüyor, sonuç olarak bundan cesaret alarak daha da ileriye gitmeyi göze alıyor. Aynı biçimde bir alanda meydana gelen iyi bir örnek, etkisini tüm alanlarda gösteriyor; kitleler iyi örneği kendi alanlarında da tekrarlamak için harekete geçiyorlar. Bu açıdan Gazi ve 1 Mayıs örnekleri iyi örnek olmuştur.

9) Son Sokak savaşında silaha başvuran devlet güçleri oldu; halkın silahı ise taş, sapan ve molotof kokteyli oldu. Olaylar sürerken, gerek eylemciler, gerekse eyleme katılmayıp, destekleyenlerin bilincinde silahlanmak gerektiği ortaya çıktı. Silah olmadan, kurşunu elle-
rimizle tutamayacağız. Şiddet beraberinde karşı şiddeti getirmiştir. Devrimci şiddet şimdilik en basit silahlarla başladı, bundan böyle şiddet daha etkin silahlarla sürecektir. Bu dersi her devrimci her öncü kitle çıkarmıştır. Zora dayalı devrim düşüncesi hiç şimdiye kadar, kendini kitlelere kabul ettirmemiştir. Devletin faşist şiddeti öne çıkarması; kitlelerde de, devrimci şiddetin öne çıkmasını yaratmıştır. Genel si-

lahlanma bir zorunluluk olarak kendini kitlelere dayatmıştır.

10) Son olaylar Alevilerin bilincinde de değişiklik getirdi. İlk olarak Sivas olayları, Aleviler açısından durumlarını gözden geçirmek gerektiğini gösterdi. Şimdiye kadar devletin yedeği olan Aleviler, Sivas katliamından sonra, devletin kendi düşmanları olduğunu gördüler, anlamaya başladılar. Son olaylar bu bilinci güçlendirdi. Son dönemlerdeki tüm kitle eylemlerinde Aleviler devrimcilerle birlikte davrandılar. Doğal olarak bu yer alma bütünlüklü olmamıştır. Sınıfsal saflaşma kendini Aleviler arasında da gösterdi. Alevilerin bir kısmı devletle işbirliği içinde olurken; ezilen kesimi ise devlete karşı mücadele saflarında yerini almıştır. Kendilerini, Alevilerin sözcüsü olarak sunanlar, gene Aleviler tarafından dışlanıyorlar. Devrimin sayıları yüksek olan Alevileri kazanmakla, devrime büyük bir potansiyel katmış oldu. Bunun yanında Alevi hareketi sınıfsal bir hareket olmadığı için, bu alandaki gelişmeler çok dikkatle izlenmelidir. Devrim mücadelesine çekilmesi gerekenler Alevilerin işçi-emekçi kesimi olmalıdır.

11) İşçiler, son sokak olayları karşısında seyirci durumunda kalırken, sendikalar ise olumsuz tavır aldılar. Kendi meslek ve ekonomik sorunları karşısında dayanışma eylemlerine kalkışan işçiler halk kitleleri ile dayanışmada aynı örneği gösteremediler. Pasif durumda kaldılar. İşçilerin, kendi dışındaki gelişmeler karşısındaki bu meslek dar kafalılığı uzun süredir devam ediyor. Sendikalizm dediğimiz bu hastalık giderilmezse, devrimin öncüsü olma bir yana, kendisini, emekçi kitlelerden de soyutlanacaktır. Bu da, sermaye sınıfının işine yarar. Sermaye sınıfı ve işçi sınıfı saflarında etkinliğini belli bir ölçüde sürdürebilen reformizm, uzun süredir işçi sınıfına, yalnızca kendi ekonomik sorunları ile uğraşması gerektiğini empoze ediyor. Burada amaçlanan, devrimin biricik önder sınıfını bu önderlik konumundan uzaklaştırmak ve kendinden bir sınıf durumunda tutmaktır.

İşçi sınıfı halen tüm ezilenlere pratik olarak önderlik edemiyorsa bunun temel nedeni, kendi meslek dar kafalılığını yenememesi, tüm halk kitlelerinin sorunları ile yakından ilgilenmemesi ve eyleme geçmemesidir. İşçi sınıfının tarihi görevi tüm ezilenlere pratik olarak önderlik etmek, kapitalizmi yıkmak, özel mülkiyeti ortadan kaldırmak ve sınıfsız toplum olan komünist topluma ulaşmaktır. Bugünden eyleme geçerek, tüm sömürülen kitlelere önderlik ederek, bugünü, yarına bağlamalıdır.

İşçi sendikaları, son olaylar karşısında, her zaman ki uzlaşmacı burjuva yanlı tutumlarını sergilediler. Türk-İş, DİSK, Hak-İş ve KÇSKK son olayları değerlendirirken, burjuvazi ile aynı pis-ağız kul-

landılar: Provokasyon. Onlara göre olaylar provokasyondur ve bir takım “karanlık güçler” tarafından tezgahlanmıştır. Gerçek olan şey, devletin emekçi kitlelere karşı uzun süredir başlattığı iç savaşın bir parçası olmasıdır. Saldırıcıları düzenleyenler “karanlık güçler” değil; devlet güçleridir. Bu da çok aydınlıktır, apaydınlıktır. Bu kadar açık olan devlet saldırısını, “karanlık” olarak göstermek, devleti temize çıkarmak ve kitlelerin hedefini saptırmaktır. Zaten burjuvazi olayları suni olarak, “Alevi-Sünni Çatışması” olarak gösteriyorken, bürokratik-burjuva sendikacılar aynı çirkef ağzı kullanarak, sermaye sınıfı ile aynı safta olduklarını gösterdiler.

Burada çıkarılması gereken ders; devrimin aynı zamanda bürokratik uzlaşmacı burjuva sendikalarına karşı da verilmesi gerektiğidir.

12) Aydınların ve reformist-sosyalistlerin olaylar karşısındaki tavırları, ayaklanan kitlelerin karşısında bir tavır oldu. Bu burjuva uşaklarına göre, son olaylar, hükümetin “demokratikleşme” hedefini önlemek için düzenlenmiştir. Sınıf mücadelesi keskinleştiği, mücadele, devrimci karakter kazandıkça, aydınlar ve reformist sol daha da gericileşmektedir. Son olaylar karşısındaki tutumları gerici niteliktedir: İşçi sınıfı, kendi saflarındaki bu burjuva uzantılarını defetmeden, onları teşhir etmeden, faşizmi ve sermayeyi yenemeyecektir.

Devrim iktidara doğru ilerledikçe, zafer ufukta gözüktükçe, küçük burjuva entel takımı, daha fazla, burjuvaziye yanaşacak, burjuva egemenliğinin güvenliğinin yanında kendi güvenliklerinin de tehlikede olduğunu görüp; karşı-devrim saflarında savaşa gireceklerdir. Bu, şimdiye kadar tüm büyük devrimlerin deneyimi tarafından doğrulanmıştır.

13) Kendiliğinden olayların hızı, örgütlü mücadelenin hızını geçmiştir. Gazi Mahallesi ve 1 Mayıs Mahallesi olayları ve yol açtığı kitle kalkışması kendiliğinden patladı. Olayı duyan emekçiler çok süratli olarak eylem yerine ulaşmaya ya da buldukları bölgede eylem örgütlemeye giriştiler. Devrimciler, bu hıza çoğu yerde ayak uyduramadılar, olayların ve gelişmenin gerisinde kaldılar. Bunun başlıca nedeni, gerçek anlamda, ortamın bu kadar toplumsal olarak keskin olduğunu, her an herhangi bir alanda sosyal patlamaların, başkaldırıların olabileceğini kavrayamamak, ne işçi önderleri ne de devrimci önderler, ekonomik ve politik krizin derinliğini ve genişliğini kavramış değiller. Dönemin anlamını kavrayamayanlardan, dönemi karşılayan çalışma temposu ve devrimci ataklığı beklemek boşunadır. Devrim ve ayaklanma döneminde, evrim dönemine denk düşen bir çalışma temposu ve davranışı içinde bulunuyorlar. Mücadele de hız ve devrimci ritmi tutturmak için kapitalizmin yol açtığı yıkım ve kıyımı görmek, yal-

nızca devrim yolu ile bu döneme son vermek gerektiği öncelikle kavranmalı.

Sorunun bir de diğer yanı var: pratik olamamak. Kitleler olaylar karşısında pratik tavır alıyorlar, pratik düşünüyor ve harekete geçiyorlar. Sosyalistler ise düşünüyorlar, ölçüp-biçiyorlar, derken bir de bakmışız ki, olayların arkasında kalıvermişiz. Devrimin bir gerçeklik haline geldiği bir dönemde devrimci pratik her şey demektir. Bu durumda pratik olarak düşünen, yaratıcı ve girişken insanlara ihtiyaç vardır. Bizim yalnızca devrimci pratiğe ihtiyacımız var.

14) Devrim ve açık çatışma döneminden geçiyoruz. İç savaş tüm alanlara doğru geliyor, şiddetli çatışmalar ülkenin dört bir tarafına yayılıyor. İç savaşı kazanmak, devrimci durumu, devrime dönüştürmek için devrimci savaş yöntemleri ile birlikte bu yöntemleri yürütecek olan örgütlenmelerin de yaratılması ertelenemez bir zorunluluktur. Daha önce önerdiğimiz Devrimci Halk Milisleri, Devrimci Halk Komiteleri, İşçi Milisleri, Köylü Milisleri, İşçi Komite ve Konseyleri bir zorunluluk haline geldiği olaylar tarafından doğrulanıyor. Mücadelelerin devrimci organlarının önemi her olayda yeniden ve yeniden anlaşılıyor. Ayaklanma organları olan milis komite ve konseyler, bugünü yarına bağlamanın, devrimci dönüşümünün araçlarıdır.

15) Gazi Mahallesi halkı üç günlük sokak savaşı ile tüm halk kitleleri için iyi bir örnek oldu. Olayları tüm yönleri ile görmek gerekiyor. İyi örnek kendi içinde yanlış yönleri de barındırıyor. Polise ve askere karşı ilk önce kararlı bir direnme gösterildi. Polise karşı tavır devam ettirilirken, aynı kararlılık askerler karşısında gösterilemedi. Ordu komutanı ile pazarlık yapılırken ve cenaze töreni sırasında, ordu komutanının alkışlanması başka yerlerde de kendini gösterecek yanlış tavidir. Burjuva partiler ve diğer uzlaşmacı aydınların yapamadığını, bir ordu komutanının yapması düşündürücüdür. Ordu karşısındaki bu sakat anlayış, daha önce de görülmüştür. Eğer Türkiye faşist darbeler görmemiş olsa, ordunun gerçek karakteri ortaya çıkmamış olsa, bu yanlışlama olabilirdi; ne var ki faşist ordunun katliamları ortadayken, hele Kürdistan'da ordu tarafından yapılan katliamlar ortadayken ve sürüyorken, Gazi'lilerin yanlış tutumu ne büyük bir yanılgıdır. Burada sempati ile karşılaşılan aynı ordu değil midir ki, orada (Kürdistan'da) 13 General ve 35.000 kişi ile işgale kalkışan.

Ordu karşısında doğru tavrı gösteren Kürt halkının verdiği mücadeleye örneği her tarafa gösterilmelidir. Sermaye baskıyı yalnızca polis ile sürdürmüyor, ordu bu baskının temel güçlerinden biridir. Polisle birlikte ordunun dağılıp, parçalanması ileriye gitmek için ön koşuldur.

16) Doğru devrimci sloganların önemi iyice anlaşılmıştır. Her sosyalist çevre bir dizi sloganla kitlenin karşısına çıkıyor. Gazi olaylarında bir kısmı o an üretilen pek çok slogan kullanıldı. Bunların içinde en yaygın olanları: “Kahrolsun Faşizm”, “Kahrolsun Faşist Diktatörlük”, “Faşizme Karşı Omuz Omuz”, “Faşizme Karşı Tek Yumruk Tek Barikat”, “Faşizm Döktüğü Kanda Boğulacaktır” vb. antifaşist sloganlar olmuştur. Gazi dışındaki eylemlerde başka sloganlar da atıldı. Bunlar: “Fabrikalar Tarlalar Siyasi İktidar, Her Şey Emeğin Olacak!”, “Faşizme Karşı Silah Başına!”, “Haklıyız Kazanacağız!” vb. faşizme karşı pek çok slogan üretildiği halde, bütünlüklü ve iktidarı hedefleyen sloganlar yok denecek kadar azdır. Bu da devrimci hareketlerin, henüz iktidarı ele geçirmeyi kafaya koymadıklarını gösteriyor. Kaldı ki, anti-faşist sloganların tümü doğru değildir. Bunlardan özellikle “Faşizme Karşı Omuz Omuz!” sloganı yanlıştır. Nedeni, bu slogan iktidardaki faşizmden değil, tırmanan faşizmden söz ediyor da ondan. Bu slogan daha önce atılan “Faşizme Geçit Yok!” reformist sloganı ile aynı içeriğe sahiptir. Devrimciler olayların etkisinde kalıp, yanlış sloganları attırmamalıdır. Faşizme karşı omuz omuz olmak halkın birliğini anlatmıyor, tırmanan bir tehlikeye karşı duruşu anlatıyor. Esas yönü budur. Bu ise faşizmin bir devlet biçimi olması gibi somut durum ile çelişiyor. Ortak olarak atılan “Kahrolsun Faşizm” sloganı doğru olandır. Bu doğru söylem, başkaları ile desteklenebilir.

Eylemler devam edeceğine göre, olaylar devrimci yönde gelişim göstereceğine göre, eyleme yönelen kitlelere mutlaka iktidarı hedefleyen sloganlar götürülmeli. Şimdiye kadar propaganda düzeyinde attığımız “Fabrikalar Tarlalar Siyasi İktidar, Her Şey Emeğin Olacak!” sloganı, devrimci gelişmenin bu açık dönemde artık, bir ajitasyon ve eylem sloganı olmuştur. Tıpkı, “Tüm İktidar Sovyetlere!” sloganının mücadelenin farklı aşamalarında, farklı anlam kazanması gibi, bizim devrim ve iktidar sloganı da mücadelenin yeni aşamasında, yeni bir anlam kazanmıştır. Bundan sonra doğru devrimci sloganımız tüm kitle eylemlerinde daha inatçı ve kararlı olarak atılmalı, kitleler doğru sloganlar etrafında birleştirilmeli.

17) Kitleleri doğru sloganlar etrafında birleştirmek yetmez şimdi kitleleri ayaklanma etrafında birleştirmeliyiz. Ekonomik ve politik kriz ve keskin toplumsal koşullar ayaklanma durumu yarattı. Burada sloganlar yeterli değildir, söz yeterli değildir, ayaklanmayı örgütlemek doğru olandır. Örgütlenme ve birlikler temel olarak ayaklanmayı örgütlemeyi önüne koymalıdır, ayaklanmayı hedeflemeyen her birlik ve örgütlenme, olayların gerisinde kalır ve olaylar kendiliğindenliğin etkisi ile yol alır. Devrimci halk ayaklanması bilinçli hazırlığı gerekti-

rir. Marx'ın, sözleri ile söyleyecek olursak: “Ayaklanma bir sanattır”. O halde bir sanat gibi örülmelidir. Her kim ki devrimi hedefliyorsa, devrimin ayaklanma yoluyla olabileceğini düşünerek, ayaklanmayı pratik olarak örgütlemelidir. Şimdiye kadar devrimci durumu kabul edemeyenler, nasıl gelişmenin gerisinde kaldırsa; şimdi ayaklanma durumunu kabul edemeyenler aynı biçimde olayların etkisi ile ayaklanma başladığında da ayaklanmanın gerisinde kalacaklardır. Ayaklanma durumunun olup olmadığını anlamak için, burjuvazinin telaşına bakmak yeterlidir, sermaye sınıfı olası bir halk ayaklanmasını bastırmak için tüm fiziki ve yasal gücünü, bunun yanında tüm politik ve toplumsal kurumlarını harekete geçirmiş durumdadır. Burjuvazi tüm kurumları ile saldırı halindedir.

Devrimci halk ayaklanması yoluyla burjuva egemenliğine son vermek, devrimi zafere götürmek için koşullar olgundur. Koşulları devrime dönüştürmek için devrimci önderlik ve devrimci yöntemler tayin edici olacaktır.

Devrimci Emek
Mayıs-1995
Sayı: 30

SOKAK SAVAŞLARI VE AYAKLANMA POTANSİYELİ

1- Gazi ve 1 Mayıs mahallerinde 12–15 Mart'ta Sokak savaşları biçimini alan halk ayaklanması etkisini tüm alanlarda göstermiş; yüz binlerce emekçi çeşitli eylem biçimleri ile sokaklara çıkmış; eylemleriyle, faşizme ve sermayeye karşı kararlılığını ortaya koymuştu. Mart sokak savaşları daha sonraki olaylarla doğrulanarak kesin olarak göstermiştir ki, kapitalizme ve burjuva diktatörlüğe karşı tavırda ve politik bilinçte bir dönüm olmuştur. On yıllar boyu, sinmiş ve sindirilmiş; uyuşmuş ve uyutulmuş olan büyük dev, derin uykusundan uyandı gibi; faşist devletin yalnızca terörle yarattığı korku artık aşılmış; yerini direngen ve yürekli mücadeleye bırakmıştır. Yeni dönem, yerel halk ayaklanması ile açıldı.

2- Halkın sokak eylemleri etkisini Nisan ayı boyunca gösterdiği gibi; eylemler Mayıs ve Haziran aylarında da sürdü. Gazi, Nurtepe, Okmeydanı halkı devam eden faşist baskılar ve saldırılara yanıt vermek için defalarca sokağa çıktı. Nurtepe'deki sokak eylemleri barikat savaşları biçiminde gelişti. Öteki semtlerde de zaman zaman barikatlar kuruldu, çatışmaya girildi. Nurtepe olayları olduğu zaman Gazi halkı binleri bulan bir güçle sokağa indiğinde, polis yalnızca mahal- lenin çıkışlarını tutabildi. Polis olayların tekrar bir ayaklanmaya dönüşmesinden korkuyor. Kitlelerde gerçekten, polis ve ordunun korkacağı kadar bir ayaklanma potansiyeli var; hem de derin ve büyük bir ayaklanma potansiyeli var.

3- Başka bir açıdan baktığımızda yine göreceğiz ki yoksul kitle- lerde artık zincirlerinden boşanacak olan bir ayaklanma potansiyeli var. Bilindiği gibi, Gazi halkı çatışma sırasında onlarca evladını yi-

tirdi, yüzlercesi, de yaralandı. Devletin yaptığı kitle katliamı beklediği gibi, halkın sinmesi ile sonuçlanmadı. Katliam, halkın, devlete olan kinini büyüttü, bilincini geliştirdi. Daha sonra faşist güçlerin kendisine ve Nurtepe, Okmeydanı yoksul halkına yönelik saldırıları karşısında Gazi halkı tekrar sokağa çıktı. Halkın tekrar tekrar eyleme yönelmesini neyle açıklayabiliriz. Kesinlikle emekçi ve yoksul halkta var olan derin ayaklanma potansiyeli ile açıklayabiliriz. Ayaklanma potansiyeli defalarca sokağa çıkan Nurtepe halkında, Okmeydanı halkında var; İkitelli, 1 Mayıs halkında ve yoksulluğun derin olduğu emekçi semtlerin tümünde böylesi bir ayaklanma potansiyeli vardır, gerçektir vardır.

4- Kimileri olayların olduğu bölgelerde oturanların Alevi olmasından ötürü, olayları Alevi ilişkisi içinde ele almaya kalkabilir. Ne var ki, bu yalnızca bir görüntüdür. Sözü ettiğimiz semtlerin tümünde Alevilerin oturduğu ve eylemlerde bulunanların Aleviler olduğu bir gerçektir. Bunun böyle olmasında Alevilerin, Alevi oldukları için binlerce yıllık ezilmişliklerinin, horlanmalarının ve baskı görmelerinin, katledilmelerinin rolü büyüktür. Ne ki, bugünkü olayları yalnızca Alevi gerçeği ile açıklamak yanlıştır. Her şeyden önce Alevilerin bulunduğu semtler yoksul semtlerdir, emekçi semtlerdir. Alevilerin dini yönden çok yoksullukları ve sınıfsal baskı altında bulunmaları onları eylemlere itmiştir. Bunun böyle olduğunun başka bir kanıtı, zengin Alevilerin, devletin yanında; ayaklanmaların karşısında yer almış olmalarıdır. Olayların sınıfsal yönü açıklanamazsa, olayların kendisi de açıklanamaz.

5- Olaylar tek bir zincirin halkaları biçiminde geliyor. Olaylar birbirini karşılıklı olarak etkiliyor. Bir semtte halka yönelik bir faşist saldırı oldu mu, hemen diğer semtler harekete geçiyor. Polis-asker eyleme çıkan bir semt halkını kuşattı mı, hemen diğer semtlerdeki kitleler de, eyleme geçerek ve yola çıkarak devlet güçlerini kuşatmış oluyor. En azından polis ve asker gücünün bölünmesi sağlanıyor. Artık hiç bir olay kendi başına kalmıyor; artık hiç bir semt halkı tek başına kalmıyor.

6- Olaylar birbirini karşılıklı olarak etkiliyor, ya bir iki saat içinde ya da bir gün içinde arka arkaya oluşmakla birlikte, yine de, ayrı ayrı alanlardaki kitlelerin eylemlerinin organize olduğunu kimse söyleyemez. Olayların belirgin özelliği kendiliğinden oluşmalıdır. Eylemlerde çeşitli sol gruplar yer almakla birlikte; gelişmenin kendiliğinden seyri, onları da aşılıyor. Ayrı ayrı yerlerdeki eylemlerin çok kısa süre içinde paralel olması çok olumludur (ki, bunda telefon, ulaşım vb. teknik düzeyin büyük rolü var). Ancak, eylemler tek bir devrimci otorite tara-

findan organize edilmediği için, tekrarı durumunda çok önemli kayıpları, hatta yenilgileri de getirecektir.

7- Şimdiye kadar yenilgi ile sonuçlanmış olan halk ayaklanmalarının ortak yönü, ayaklananların yalnız kalması, her bölgenin ayrı ayrı, birbirinden kopuk olarak ayaklanması olmuştur. Devrim güçleri bölünmüş olduklarından, karşı-devrim, tüm güçlerini harekete geçirerek, her ayaklanan bölgeyi tek tek ezmiş ve tüm ayaklananlar savaş alanında yenilmiştir. Ayaklanmada başarının ve sonucun ön koşulu, ayaklanan tüm devrimci güçlerin en sıkı birliğidir. Bu koşul yerine getirilmeksizin, hiç kimse ayaklanmanın zaferle sonuçlanmasını beklemesin; çünkü, böylesi bir sonucu göremeyecektir.

İstanbul'da emekçi semtlerdeki kitlelerin yerel ayaklanma ve çatışmaları böylesine kendiliğinden ve organize olmaktan uzakken, aynı olayların tekrar etmesi halinde sonuç, bugünkünden farklı olacaktır. Çatışmanın seyrinin ve sonucun çok farklı olacağıın en tipik örneği son Okmeydanı olayları sırasında, polis gücünün çok süratli olarak eylem alanına gelmesi ve çok büyük güç yığılmalarıdır. Polis ve askerinin olayların tekrarından, korktuğunu söyledik. İşte, bu korkuyla davranıldığı için, eylemleri bitirmek ve eylemcileri etkisiz duruma getirmek için hem süratli davranıyor ve hem de büyük güç yığıyor.

8- O halde, bu durumda, daha büyük bir güç çıkarmak gerekiyor. Eylemleri organize hale getirmek, tüm eylemcileri tek bir devrimci otorite etrafında toplamak daha ileri gitmek için temel koşul olmuştur. Bu gerçeklerin kitlelere götürülmesi zorunludur. Kitleler eylem coşkusu içindeyken, eylem sarhoşu olmadan, durumlarını bilmelidirler. Devletin, eylemleri ezmek için daha büyük bir güç kullanacağını herkes bilmelidir. Ayaklanma ciddi bir iştir ve eğer olmazsa olmaz kurallarını ihmal edenlerin kesin yenilgisi ile sonuçlanır. Burada temel görev öncüye düşüyor. Devrimin tüm niceliklerini, yan yana getirmek ve birlikte harekete geçirmek öncünün görevidir. Koşullar, kitleleri eyleme itiyor. Bu noktada hiç kimse, koşulların yaptığı bu devrimci etkiyi yapamaz. Öncünün görevi de, koşulların birleşmeye ve eyleme gittiği emekçi kitleleri bir araya getirmek, devrime yöneltmektir.

9- Bundan sonraki eylemler, öncekilerden daha sert ve kanlı olacaktır. Hazırlıklar buna göre yapılmalı. Eylemcilerin organize edilmesi, halk milislerinin ve ayaklanma komitelerinin örgütlenmesi genel silahlanma çalışmalarının süratle yerine getirilmesi dönemin güncel görevleridir. İlk eylemlerdeki çocuksu coşku yerine, ciddi hazırlıklar yapılmalı. Aksi durumda, coşku yerini, yılgınlığa ve karamsarlığa bırakabilir. Kurşunları çıplak ellerimizle tutamayız, silahlanmamız, hem de çok süratle silahlanmamız şarttır. Silahsız olan hiç bir halk uzun

süre dayanamaz. Eğer silahlanmışsa, bu halk, işte o zaman harikalar yaratacaktır. Silaha karşı, taş ve sopa ile karşı çıkmanın rolü abratılmamalı. Ölüm-kalımlı bir çarpışmada taş ve sopa, büyük silahların yanında nedir ki? Eğer silahlanma olanakları yoksa en basit silahlarla savaşmaktan başka yol yoktur.

Ne var ki, modern silahla donanmanın mümkün olduğu koşullarda bunu yapmamak, akıllıca bir iş değildir, hem de hiç değil.

10- Devletin, halkla çatışması, işçileri de kapsayacak biçimde genişliyor. Tuzla Deri işçileri defalarca askerle karşı karşıya geldiler, defalarca çatışma oldu. Eminönü Belediye işçileri yine polisle çatıştılar. Şişli Belediye işçileri polisle saatlerce süren sokak savaşına giriştiler, çatışmada pek çok işçi yaralandı, gözüne alındı. Şişli'de devlet-işçi çatışması çok önemlidir. Daha önceki eylemlerden de belliydi ki, polis, işçilere saldıracaktır. Öyle de oldu. Burada bir fark var: İşçiler de çatışmış ve direnmişlerdir. Önemli yan burasıdır. Artık işçiler, boyun eğmiyorlar, direniyor ve çatışıyorlar. Demek ki, çatışmalar daha da genişliyor.

Tüm gelişmeler, mücadeleyi daha etkin, örgütlü ve hazırlıklı olarak sürdürmemiz gerektiğini gösteriyor.

11- Polisin semtlerde işçilere yönelik saldırılarının, kamu emekçilerine de yöneleceği açıktır. Kamu emekçileri her tür barışçı eylem biçimini denedikten sonra, kesin bir yol ayrımı ile yüz yüze, gelmiş durumdalar. Hükümet güçlerinin, kamu emekçilerinin eylemleri karşısında uzun süre “sessiz” kalmayacağı bellidir. Bundan sonra eylemlere karşı güç kullanacaktır. Nedir ki, sendika liderleri, gidişe gözlerini kapatıp, halen hükümetle uzlaşma yolları arıyorlar. Hak uzlaşma ile değil; devlete karşı mücadele ile kazanılır. Demokrasi ve sosyalizm ılımlı, uzlaşmacı anlayışla değil; devrimci mücadele yöntemleriyle kazanılır. Kamu emekçi sendikalarının uzlaşmacı liderleri bunu anlayamadıkları için, emekçilerden gereken tokadı yiyceklerdir.

12- Sokak savaşlarının birçoğu barikat savaşları biçimini alıyor. Barikat savaşları geçen yüzyılın, göğüs göğse ya da süngü savaşlarına bağlı olarak gelişti. Askeri savaş tekniğinin gelişimi ile birlikte aşıldı. Gerilla savaş taktikleri daha yaygın özellik gösterdi. Birinci Rus Devrimi barikat savaşlarına yeniden önem kazandırdı. Ancak, Lenin, Rus Devrimi'nde kullanılan barikat taktiklerini “yeni barikat taktikleri” diyerek, daha öncekilerden farkını gösterir. Türkiye'de barikat taktikleri kitleler tarafından yeniden eylem alanına sokuldu. İlk kitle eylemleri barikatlar arasında sürdü, ne var ki, böyle devam etmez. Kitle ilk kalkışmalarda barikatlar kursa da, mücadelenin daha da sertleşmesiyle yeni savaş taktiklerine başvuracağı kesindir. Bizim bugünden önere-

ceğimiz şey, barikat taktiklerinin, gerilla savaş taktikleriyle desteklenmesi ve geliştirilmesi gerektiği biçimindedir. Barikat daha çok savunma ve korunma amacıyla kurulur. Savunma ise, her ciddi ayaklanmanın ölümü demektir. Kitleler yalnızca savunma araçları ve taktikleriyle yetinmemelidir. İktidara varacak savaş yöntemleri geliştirilmelidir.

Gerilla mücadelesi, Kürdistan'da başlıca mücadele biçimi durumdadır. Kentlerde de gerilla taktiklerine dayalı mücadele gelişim gösteriyor. Devrimci örgütlerin bir kısım, kentlerde ve kırsal kesimde esas olarak gerilla taktiklerine göre mücadele veriyor. Gerilla savaş taktikleri, işçilere ve emekçilere de götürülmeli. Kitleler bir kere gerilla taktiklerinin önemini kavradı mı, büyük bir istekle bu mücadele taktiklerine başvururlar.

13- Sol örgütlerin büyük kesimi yapılan eylemlerden ders çıkarmamıştır. Kitleler el yordamı ile ne yaratıyorsa, yaratılanın önünde yerlere kadar eğilmekten başka bir şey yapılmıyor. Öncü bir taraftan pratik eylemlerden ders çıkarırken; diğer taraftan eyleme eylemcilere bir şeyler öğretir. Bizim sol örgütlerimiz ise yalnızca olayların kendiliğindenliğinin etkisinde kalmaktan başka bir şey yapmıyorlar. Bilinçli ve yüreklice davranıp, eylemcilere ve eylemlere bir şeyler öğretmek için çaba göstermiyorlar; bu yüzden öncü değil, artçı durumuna düşüyorlar.

Polise ve askere karşı mücadelede barikatlar önemli bir rol oynarken; hükümet kuvvetlerinin çok süratli ve teknik olanaklarından ötürü; başka bir hareketli savaş taktiği olan gerilla savaş taktikleriyle yanıt verilmelidir. Geliştirilmesi gereken budur.

Devrimci Emek

Temmuz-1995

Sayı: 31

SINIF TAVRI

Toplumsal yaşamda her sınıfın kendi tavrı olur. Sınıflı toplumlarda, toplumu oluşturan her sınıf, kendi çıkarları doğrultusunda davranır; olayların yorumlanmasında, yol gösterici olan kesinlikle bu çıkarlardır. Ancak, her sınıf, her zaman ve her koşulda olgun, gelişmiş yani bilinçli bir sınıf tavrı gösteremez. Örneğin, proletarya kendinden sınıf aşamasında, henüz bir sınıf bilincinden ve sınıf tavrından uzak olur. Proletarya ne zaman ki kendisi için sınıf durumuna gelir, işte o zaman, olaylar karşısında bilinçli ileri sınıf tavrı alır. Her sınıfın bilinci sınıfın ortaya çıkışı, gelişme evrimine bağlı olarak biçimlenir. Kapitalist toplumun egemen sınıfı olan burjuvazinin sınıf bilinci öylesi bir evrimden sonra en olgun biçimini aldı. Egemen sınıf olarak, burjuvazi artık her olayı ve her gelişmeyi kendi çıkarları yönünde ele alır; her zaman çıkarlarını gözetir.

Birden fazla burjuva partisi, burjuva sınıfın çıkarlarını dile getirir. Bu partilerin çok olması, aynı burjuva sınıfın çıkarlarını savunmasını engellemez; tersine, daha fazla ağızdan dile gelmesini sağlar. Aralarındaki tüm “farklılıklara”, tartışmalara, sürtüşmelere, hatta “kavgaya” rağmen; burjuva partilerin savundukları şey, burjuvazinin çıkarları ve sömürücü kapitalist sistemdir; Kabul etmek gerekir ki, burjuvazi, kendi sınıf çıkarlarını savunmada genellikle başarılıdır. Kapitalist toplumun ezilen ve sömürülen sınıfı olan proleter sınıfın, sınıf çıkarlarını, savunmada, burjuvazi kadar başarılı olduğu söylenemez. Bunda, proletaryanın bir sınıf olarak oluşumunun yani evriminin rolü olmakla birlikte, görevi, her zaman proletaryanın bilincini bulandırmak olan oportünist, değişimci ve reformistlerin de kesin rolü vardır. Proletaryanın sınıfsal çıkarlarını ve amacını, her koşul ve aşamada sa-

vunanlar yalnızca marksist-leninist öğretiyi temel alan komünistlerdir.

Olaylar karşısında sınıf tavrını, yine olayların kendi somutunda ele alalım. Politik ortamın doğru olarak kavranması, görevlerin doğru olarak belirlenmesi için ön koşuldur. Bu ön koşul yerine getirilmeden güncel taktik konusu ve hedefi muğlak kalır. Oportünist, revizyonist ve reformistler, somutu ve günceli yanlış tahlil ettikleri için; politik hedeflerde her zaman muğlak olurlar. Politikada muğlaklık ise oportünizmin belirgin karakteridir. Türkiye ve Kürdistan'da politik ortam devrimci nitelik gösterirken; sınıflar mücadelesi iç savaş düzeyindeyken, oportünistlerimiz her şey bu kadar açık ve somut olarak yaşanıyorken, halen, durumun adını koymaktan korkuyorlar. Bir taraftan devletin baskılarından söz ediyor, öte yandan aynı devletten “demokratlaşma” bekliyorlar. Muğlaklık budur. Oportünist muğlaklığın sınıf mücadelesine yansımaları nasıl olur? Oportünistler, emekçi sınıflara, burjuvaların egemenliğine devrim yoluyla son verme çağrısı yapmak ve buna denk hazırlığa girişmek yerine; emekçi sınıflara devrimden vazgeçme çağrılarını yapıyorlar. Bununla da, sermayenin yanında olduklarını gösteriyorlar. Oportünizm, revizyonizm ve reformizm kesin olarak sermayeye hizmet eder.

Tekelci burjuvazi, iç savaş koşullarına uygun olarak, sınıf tavrını, üstünü örtme gereği duymadan çıplak olarak uyguluyor. Burjuva sınıf baskısının çıplak olarak uygulama alanına konması, faşizmin de bir özelliğidir. Politik sistemin tüm aygıtları ve politik platformları ile faşist terörünü açık biçimde gösteriyor. Faşist devlet sistemi, iç savaşla birleşince, faşist zulüm çok daha açık ve saldırgan hale geldi. Devlet egemenlik sistemi, pratikte günlük olarak uyguladıkları saldırıları, açık olarak da ifade etti. Adına “topyekün saldırı” dedikleri faşist devlet terörünü, tüm dünyanın gözleri önünde ilan ettiler. Bugünkü hükümet, koalisyon hükümeti olarak, bir iç savaş hükümeti olarak kuruldu. Ekonomik olarak başarısız olmasına rağmen, hükümet halen ayakta ise, bunun ana nedeni iç savaşın devam etmesi ve daha da şiddetlenmesidir. Mecliste yapılan “8. madde” tartışmaları, tekelci sermayenin tüm politik aparatları devrime ve halk hareketine karşı tam “güç birliği” içinde hareket ettiğini göstermiştir. Burjuvazi Kürt halkına, tüm halklara ve emekçi sınıflara karşı, sınıf tavrını çıplak olarak uygularken; burjuva terörün üstünü örtmeye kalkmak ya da bunu kabul etmemek; topu, tüfeği neyi varsa her şeyi ile düşman safında savaşmak ya da, burjuvadan daha burjuva olmak demektir. Bu nedenle oportünizm, revizyonizm ve reformizm kesin olarak burjuvazinin hizmetindedir derken, eşyayı asıl adı ile çağırıyoruz.

Tüm savaşlarda olduğu gibi, iç savaşta da egemen sınıf, ekonomik, askeri vb. neyi varsa tüm gücünü kullanır. Yine her savaşta olduğu gibi, iç savaşta da, egemen olanın sınıf saldırısı en otoriter araçlarla sürdürülür. Savaş politikanın askeri araçlarla sürdürülmesidir. İç savaş da bir savaş olarak, askeri araç ve yöntemlerin kullanılmasıdır. Türkiye tekeli sermayesinin, emekçi kitlelere karşı sürdürdüğü sınıf saldırısı, diğer dönemlerden farklı olarak, asker ve polis gücüne dayanılarak sürdürülüyor. Sermaye saldırısı askeri biçim kazanmıştır. İç savaş da başka biçimlerle yürütülmez.

Toplumun gerici kesimi silahlandırıldı ve militarizmin emrine verildi. Ekonomi militarize edildi ya da militarizmin emrine verildi. Her alanda genel olarak hakların yerini şiddet aldı; şiddet tek geçerli yöntem oldu. Burjuvazi, faşist terör denilen karşı-devrim şiddeti ile ayakta kalabiliyor.

Askeri faşist terör rejiminin günlük uygulamaları; devletin silah gücünü artırıcı yeni silah alımı; askeri tatbikatların yoğunlaşması; polis gücünün silah, araç ve teknik yönden güçlenmesi; silahlanma için para kampanyalarının artırılması; “özel tim” ya da “korucu”ların sayılarının artırılması; tüm bunlara paralel olarak; açık infazların, kaçırılarak katletme, toplu katliamların artması, işkencenin evlere kadar yaygınlaştırılması; komünist, Kürt ve emekçi avının yoğunlaştırılması; cezaevlerinde devrimci tutsaklar üzerindeki baskıların tırmanması; faşist zulmün sürekli hale gelmesi.

Burjuvazi tüm gücünü iç savaşı kazanmak için cepheye sürdü. Böylesi bir durum karşısında, reformistlerimiz, iç savaşı kazanmak için mücadele etmek bir yana; her gün gözlerimizin önünde olup bitenleri bile algılamaktan uzaklar. Propaganda ve ajitasyonlarını, yaşanan gerçeğe rağmen, halen ekonomizm üzerine oturtuyorlar. Emekçi kitleleri devrime hazırlamak için döneme denk sloganlar ortaya koyacaklarına kitleleri oyalayacak “genel grev” sloganını her gün yeniden üretiyorlar. Oysaki, sosyalizme yalnız politik yoldan varılır. Genel grev ancak iktidarın ele geçirilmesi hedefine bağlı olarak ortaya kournursa amaca hizmet eder. Reformistler ve sendikacılar, genel grevi, politik mücadele araçlarından uzak durmak için ileri sürüyorlar. Genel grev bu haliyle anarko-sendikalizmin sloganıdır. Marksist-leninist partinin sloganı ise, genel silahlanma, devrimci halk ayaklanması ve devrim yoluyla iktidarın ele geçirilmesi devrimci hedefidir. İçinde bulunduğumuz devrimci durum koşullarında doğru proleter sınıf tavrı da budur.

Herkes içinde bulunduğumuz ortama kendi taktikleri ile girdi; mücadelenin sonucunda gene kendi taktikleri ile çıkacaktır. Taktikler

ve örgütler pratiğinin sınavından geçecektir.

Emekçilerin günlük dünyasında durum nedir? Emekçiler yaşam koşullarını iyileştirme, çalışma hakkını koruma ve işsiz kalmaya karşı mücadele verirken; karşısında devlet güçlerini görüyor. Proleterlerin mücadelesi süreklilik kazandı; emeğin sermayeye karşı mücadelesi; proleterlerin devlet güçleri ile çatışması biçiminde gelişti. Son bir yıl içinde ordu-polis defalarca işçilere saldırdı; saldırı her defasında işçilerin yanıtı ile karşılaştı. Eylemci işçiler artık devletin burjuva sınıf özünü kavramıştır. Proletaryanın sınıf savaşı nesnel olarak da egemen sınıfa ve politik sisteme karşı yönelmek durumundadır.

Eylemci işçilerin, hükümet güçleri ile çatışması, nesnellüğün ötesinde, bilinçli bir, özellik kazanıyor. Bunun ilk örnekleri ortaya çıktığı zaman, çok önemli bir gelişme olarak gördük, belirttik, gösterdik. Bugüne kadar görülen, tek tek ya da son dönemde Tuzla Deri işçilerinde olduğu gibi, birden fazla işyerinde çalışan işçinin toplu çatışması biçiminde görülen mücadele örnekleri, son örnek olan işçilerin devlet güçleri ile toplu çatışması örneğini izleyecektir. Proletaryanın mücadelesi, Tuzla deri işçilerinin mücadelesi ile yeni bir aşamaya girdi. Bu aşamanın belirgin özelliği, işçileri savaşa daha organize ve örgütlü gireceği, kapışmanın daha sert ve yaygın olması olacaktır. Ekonomik, toplumsal ve politik durum nedeniyle emekçi kitlelerin mücadelesi beklenen “toplumsal patlama”yı gösterebilir. Yalnızca nesnel durum değil; emekçilerin eylemden eyleme koşması da, kapitalizmin temellerinde bir dinamit gibi patlamayı getirebilir. Olaylar devrimci yönde gelişiyor.

Emekçi semtlerinde, kitlelerle, asker-polis sık sık çatışma içine giriyor. Halkın, devlet güçleri ile kapışması sokak savaşları biçiminde gelişim gösteriyor. Sokak savaşları ise şiddet araçları ile sürüyor. Emekçi semtlerindeki çatışma ve ayaklanma potansiyeli canlılığını koruyor. Devrimci kitle potansiyeli her an, birçok semtte patlamalara yol açabilir. Yaşayarak, bizim reformist-sosyalistlerimizden silahlanmanın zorunluluğunu daha iyi kavrayan halk kitleleri; bundan sonraki çatışmalara daha bilinçli ve hazırlıklı girecektir. Buradan da anlıyoruz ki, emekçiler, iç savaş gerçeğini kendi “önderlerinden” daha çabuk kavıyor.

Kürt halk hareketi hem kitlesellik olarak, hem de nitelik olarak daha büyük bir güce ulaştı. TC'nin daha büyük bir güçle Kürdistan'da saldırıya geçmesi, Kürt halk hareketinin ulaştığı gücü gösteriyor. TC kazanmak için faşist şiddetini ve vahşetini arttırdı. İç savaşın en şiddetli ve yoğun olduğu yerde Kürdistan'dır. Kırsal alanlarda gerillaların, kentlerde kitlelerin, cezaevlerinde tutsakların mücadelesi büyük

bir yükseliş gösteriyor. Kürt halk hareketi, Türkiye halklarının mücadelesine büyük bir itiş veriyor. Kürt, Türk ve tüm halkların mücadelesinin yükselmesi, yoğunlaşması ve sertleşmesi, iç savaşın, bundan sonra toplumların çok daha geniş kesimlerini kapışmaya çekeceğini; toplumun iki kesiminin büyük bir kavgaya gireceğini gösteriyor. Birbirine doğru ilerleyen iki ordunun şimdiye kadar öncü güçleri savaşa tutuştu; şimdi asıl büyük birlikler savaşa girecektir. Ufukta gökyüzüne yükselen büyük kapışmanın toz bulutlandır.

Karşı-devrim güçleri, emekçi sınıfları büyük ve kesin kavgaya girmeden elini-kolunu bağlamak; ya da savaşa girmeden saf dışı etmek için propaganda araçlarını sonuna kadar kullanıyor. Burjuva propaganda araçları, kendi silahlanmasının; halka karşı devlet terörünün ve gericiliğin ayağa kaldırılmasının propagandasını yaparken; işçi ve emekçi kitlelerin kurtuluşları için mücadele etmesini ve bu amaçla dayanmasına karşı, ise kötuleyici kampanya ile kendi sınıf tavrını ortaya koyuyor. İşte burjuvazinin sınıf tavrına çarpıcı bir örnek; kamu emekçilerinin büyük Ankara eylemi öncesi ve sonrasında sermaye sözcüleri devrimcilere karşı kötuleme kampanyası sürdürürken; öte yandan eylemi sonuç almadan dağıtan uzlaşma yanlıları ise övmüş; sağduyu gösterdikleri için onları taktir etmiştir. Burjuvazi bu tavrını her olayda gösterir. KÇSKK 18 Mart eylemini, burjuvazinin çıkarları doğrultusunda ertelediğinde, tüm burjuva güçlerin övgüsünü kazandı. Düzenin tüm propaganda makinesi olaya geniş yer ayırdı. Her bilinçli işçi, her komünist, burjuvazinin kendi düzenini ve sınıf ayrıcalıklarını savunurken nasıl “partizanca” davrandığını iyice bilmeli; halk demokrasisi ve sosyalizm mücadelesinde öyle partizanca davranmalıdır.

Burjuvazinin net sınıf tavrına karşılık, bizim reformistlerimiz, proletaryanın devrimci sınıf tavrının ortaya çıkmaması için çaba içinde. Politik-toplumsal ortamın kavranmasında, mücadele görevlerinin belirlenmesinde artık bile bile hedef saptırıyorlar. Kitleleri mücadeleden alıkoydukları içinde de gericiliğe doğru kayıyorlar. Devrim ve iktidar mücadelesine hazır bir devrimci kitle potansiyeli olmasına rağmen, eğer burjuvazi devrimci kitleleri iç savaşta yenerse bunun sorumluluğunun büyük kısmı, kitlelerin mücadele hedefini saptırdığı için reformistlere ait olacaktır.

Reformistler tarafından tüm üstünü örtme çabalarına rağmen, pratikte sınıflar mücadelesi, devrimci durum ve iç savaş durumuna uygun olarak yürüyor. Tekelci güçlerin sınıf tavrı çok çıplak ve kesin. Tüm gücünü ortaya koymuştur. Proleterler açısından da pratik sınıf tavrı aynı biçimde açık, kesin ve net olmalıdır. Bunun dışında başka bir yol yoktur.

Her Şey gelip iktidar m¼cadelesinde yoğunlaştı. Politik iktidarı, burjuvazinin elinden çekip almak, her Şeyin emeğin olmasını sağlamak g¼ncel devrimci g¼revdir. Yani temel sorun iktidar sorunudur. Sorun bu kadar açıktır, kesindir. Bunun için dolambaçlı yollara başvurmak, olmadık demagojilere başvurmak, yalnızca proletaryayı yolundan ı-karmaya yarar; ki bu da, sermayeye hizmet etmek demektir.

Y¼z binlerce işçinin ve kamu emekçisinin yeniden sokaklara ık-tığı Şu sıralarda, emekçi sınıf açısından açık ve kesin sınıf tavrını koy-mak tarihsel ¼nemdedir. Uzlaşmacı sendika liderleri, bir kere daha, işçilerin g¼ ve enerjisinin boşa gitmesi için her çabayı g¼sterecekler-dir. IŐilere s¼yleyeceđimiz Şey, burjuva uŐaklarını dinlemeyip silah-lanmak, komite ve konseylerde ¼rg¼tlenmek, işçi ve t¼m emekçilerin m¼cadele birliğini sağlamak, devlet g¼lerini dağıtmak için t¼m g¼c¼ ile y¼klenmek. Bu g¼revlerin bir kısmı zaman gerektirir. Acil olarak yapılması gereken g¼rev, eylem alanına organize olarak ve çatışmayı g¼ze alacak biçimde hazırlıklı olarak gitmektir. **(1 Ağustos 1995)**

Devrimci Emek

Eyl¼l-1995

Sayı: 32

YAŞASIN HALK DEMOKRASİSİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİ

Türkiye ve Kuzey Kürdistan halklarını kurtuluşa götürecektir olan devrimin maddi koşulları olgunlaşıyor. Devrimin maddi koşulları bugün, her zamankinden daha olgundur. Maddi koşullar köklü değişim istiyor; bu yüzden gelişmenin önünde engel olan üretim ilişkilerine; tam anlamıyla çürümüş olan burjuva üst yapıya karşı isyan halindedir. Artık, sonuna kadar devrimci olabilen tek devrimci sınıf olan işçi sınıfı ve politik temsilcileri elverişli değildir diye maddi koşulları eleştiremeyecek; devrimi gerçekleştirmedeki yeteneksizliğinin suçunu maddi koşullara yükleyemeyecektir. Bu sözünü çok ettiğimiz koşullar öylesine devrimci ki, her tür gelişmenin ve halk kitlelerinin özelemleri önünde kesin bir ayak bağı olan toplumsal ve politik ilişkileri yıkmakta yeteneksiz olan her hareketi hiç bir bahaneye yer vermeyecek biçimde gözler önüne sermektedir.

Meta üretimi ve meta üretimine dayalı kapitalist toplumsal düzen, kendisi ile birlikte doğan, kendisi ile birlikte gelişen ve kendisinden ayrılmayan çelişkiler öylesine büyüdü ve keskinleşti ki, bu kurulu sosyal düzen artık kendi çelişkilerini kaldıracak durumda değildir. Bağrında taşıdığı yıkıcı ve uzlaşmaz çelişkilerle eyerlenmiş olan kapitalizm, yalnızca kendisine ve çelişkilerine son verecek olan devrimin koşullarını olgunlaştırmak durumuna gelmiştir. Tekelci güçler, kapitalist üretim biçiminin sürekli ürettiği çelişkileri çözümleyecek konumdan çok uzaktır. Sınıfsal çelişkilerin keskin ve sert olması burjuva toplumsal düzenin nasıl derin bir yıkım içinde olduğunu gösteriyor.

Türkiye burjuvazisinin egemen olamadığının ve artık egemen olamayacağını en açık belirtisi üretici güçlerin üretim yapamaz duruma düşmesidir. Bunu daha açık olarak söyleyelim, üretimde bulunarak burjuvaziyi besleyen işçilerin, burjuvazi tarafından beslenecek

duruma (işsizliğe mahkum edilmesi) gelmesi, burjuva sınıfın artık tarihteki egemenliğini yitirdiğini gösteriyor. Toplumsal ilişkileri ile politik sistemi ile üretici güçlerin önünde engel olan bir sınıf artık egemen olamaz. Üretimde bulunması gereken işçiler, toplumsal üretim sürecinden uzaklaştırılıyorlar. Kitlesele işsizlik çok çarpıcı durumdadır. Sistemin ürettiği işsizlik, gene sistemi yiyecek bir dev durumuna gelmiştir. Öyle ki kitlesele işsizlik kapitalist ekonominin bir yanı olmakla kalmamış, sermaye sınıfının, sınıfsal saldırısına dönüşmüştür. İşçilerin işsizliğe karşı direnmeleri sermaye sınıfınınınsa tüm devlet gücünü kullanarak işçileri işten atması sınıf savaşının en çetininin oluşmasını getirmiştir. Eğer işçiler, işsizler ve maddi koşullar burjuvaziye karşı isyan ve savaş halindeyse, bu durumda, burjuvazi egemen olabilir mi?

Sınıfsal çelişkilerin keskinleştiğine en iyi kanıt artı-değer sömürsünün yoğunlaşmasıdır. Küçük-burjuva ekonomi-politikçilerin ve işçi sendikalarının verdiği tüm rakamlar, işçi ücretlerinin düştüğünü gösterir yöndedir. Buna karşılık tekeli güçlerin servetleri büyük bir büyüme göstermiştir. Bizim sık sık tekellerin servet birikimi, emekçilerin ise sefalet birikiminin arttığını söylediğimiz durum çok daha belirgin hal aldı. Bu, sınıflar arası çelişkileri daha kesin ve sert sürece sokan bir durumdur. Artı-değer sömürsünün yoğunlaşmasına bağlı olarak sınıflararası çelişkilerin büyümesi sınıf savaşlarına yol açması; sınıflar savaşının iç savaş biçimini alması dönüşüm ve devrim için maddi koşulların olgunlaştığının temel belirtisidir.

Ne var ki bir ülkede çatışmalara ve devrime yol açması için çelişkilerin illa da olgunlaşması gerekmez. Çelişkiler daha hafif düzeyde bile sınıfsal çatışmalara yol açabiliyor. Türkiye'de çelişkiler bu kadar olgun değilken de toplumsal alanda çatışmalar vardı. Uzun bir zamandan beri ise, çatışmalar keskin çelişkilerin belirtisi oldu. Çatışmalara ve devrime önderlik etmek için çelişkilerin yeterince olgun olmadığını ileri sürenler. Bu açıdan da haklı değiller. Maddi koşulları göz önünde tutmak şüphesiz devrim mücadelesi için önemlidir, ancak, devrimci nesnel koşullara boyun eğen değil; bu koşulları değiştiren kimselere denir. Kaldı ki, koşulların devrim için daha bir olgun olduğunu söyledik; bu durumda devrimden uzak durmayı haklı gösteren her gerekçe ancak devrime duyulan korkunun ifadesi olabilir.

Yalnızca maddi koşulların, olgunlaşması değil, bir devrimin olması için gereken çok daha özel koşulların da devrimci olduğu koşullarda yani devrimci durum koşullarında, proletaryanın öncüsünün temel devrimci görevi, politik iktidarı ve tüm iktidarı ele geçirmek amacıyla, devrimci pratik, daha fazla devrimci pratik, yalnızca dev-

rimci pratiktir. Bu nedenle Leninistler artık devrime teorik açıdan değil; pratik politika açısından yaklaşmak gerektiğini belirtirler. Devrimi, ayaklanmayı gerillayı, halk hareketini örgütlemek; tüm kitle hareketini iktidarı ele geçirmek amacıyla eyleme yönelmek dönemin ana devrimci görevi olarak belirlendi. Reformistler ise bazen nesnel koşulları suçladılar, bazen güçsüz olmalarını, böylece koşullarla, güç arasında gidip geldiler; böylece her gün biraz daha devrimden uzaklaştılar.

İkincil sorunlarla uğraşmak, ikincil sorunları birincil sorun düzeyinde ele almak; devrim mücadelesinin birincil, ana sorunu olan iktidarı devrim yoluyla ele geçirmek hedefini önce arka plana itmek sonra hedefleri arasında çıkartmak; devrim artık onlar için bir ütopyaydı. Reformist hareketlerin kendilerini çağırdıkları ada bakılırsa, tüm zamanların en radikalleri onlardır. Ancak ve ancak bu tamamen bir addır, eşyanın adı değildir, eşyanın görüntüsüdür. Bu hareketler özde reformisttirler. Günlük propagandalarına bakıldığında açıkça görülecektir; bu saflardaki her dürüst devrimci durumunu bir kere daha gözden geçirmeli, reformist safları terk edip, devrimci saflardaki yerini almalıdır.

Sosyal-reformist çizgide yürüyenler neden böyle düşünüp-davranırlar. Onlar da bizim kadar Marx, Engels ve Lenin'in görüşlerini biliyorlar; onlar da bizim kadar marksist öğretiyi biliyorlar. Bu durumda neden yanılıyorlar, nerede yanılıyorlar?

Onlar, bir zamanların İkinci Enternasyonal şefleri gibi, diyalektiği kavrayamadılar. Diyalektik devrimci öğretimimizin temelidir. Diyalektiğe dayanmadan olayları yanılmadan açıklamak mümkün değildir. Bizim üstünlüğümüz ise buradadır, diyalektiği kavramadadır. Devrimci durum doğduğu halde, nesnel olarak ortaya çıkan şeyi yok saydılar; sınıflar mücadelesi iç savaş biçimini aldığı halde, savaş gibi çok açık olan olayı ya da olaylar zincirini yok saydılar. Sınıflar savaşının ve gelişmenin diyalektiğini kavrayamadılar, genel olarak diyalektiği bir kenara bıraktılar; böylece metafizik yollara başvurdular. Somut olanı, gözlerimizin önünde olup-bitenleri yok saydıkça da geriye daha da geriye gittiler. Mesele teoride de marksizmin devrimci özünü yalamaktır, devrimci diyalektiği anlamaktır.

Biraz daha ileri gidelim. Devrimi örgütlemek için tüm koşullar uygun iken neden geniş bir sosyalist çevre, tam da bu sırada devrimden uzak duruyor. Bundan son yıllarda yaşanan ve etkileri halen devam eden, uluslararası sosyalist hareketin derin bunalımının büyük payı var. El Salvador devrimci hareketinin düştüğü durum; tüm reformistlerin durumunu bir ayna gibi yansıtıyor. El Salvador'da devrimci

cephhe güçleri, politik iktidarı almaktan çekindiler; onu koruyamayacaklarını sanıyorlardı; bu nedenle yıkmayı hedefledikleri burjuva güçlerle uzlaşma içine girdiler; devrimi bir kenara attılar. İşte bizim sosyal-reformistlerimizin, koşulları göze batacak kadar olgun olduğu halde ısrarla, devrimin koşulları yok derken El Salvadorlu cephe güçleri gibi düşünüyorlar. İktidarı ele geçirseler bile o'nu koruyamayacaklarına inandıkları için de sistem içi bir “eleştirel güç” olmayı tercih ediyorlar.

İVEDİ GÖREV

Faşizm altında, tekellilik koşullarında demokratik ve özgür bir ortam doğabileceğini sananlar ve bu uğurda mücadele edenlerin tüm beklentilerine rağmen son otuz yıldır bu konuda tek bir adım atılmadı; halk kitlelerinin demokratik özlemleri yönünde, hiç bir düzelme belirtisi görülmedi. Süreç devletin demokratlaşması yönünde değil; devletin faşist ve baskıcı niteliğinin daha öne çıkmasını getirdi. Anti-demokratizm ve faşizm devlet yapısında öyle yer etmiştir ki, devlet egemenlik sistemi tam bir granit durumdadır. Granitleşmiş olan bir yapı ancak ve ancak devrim yoluyla yıkılabilir. Bu sonuca varmak için bir otuz yıl daha beklemeye gerek yoktur. Ulaşılan sonuç kesindir: tekellilik ve faşizm altında demokratik ve özgür ortam olmayacaktır. Demokrasî ve özgürlük devrimle gelecektir.

Devletin yıkılması devrimin ve devrimde zaferin ön koşuludur. Bu koşul yerine getirilmeden, devrim sözü boş bir söz olacaktır. Devletin temelini ise militarizm oluşturuyor. Militarizmin aygıtları ordu ve polistir. Orduya ve polise karşı devrimci zor eylemleri en ivedi görevdir. Modern ordu ve polis dağıtılmadan, politik iktidar yolu açılmayacaktır. Halk kitleleri her tarafta eyleme yöneliyorlar; bu eylemler kesinlikle orduya ve polise karşı yöneltilmelidir. Gene faşist militarist kurumlara karşı askeri eylemlere hız verilmeli. Faşizmin sivil kitle gücüne yönelik kitlesel ve askeri eylemlere yönelmek bütünlüklü görevin bir parçasıdır. Faşist devletin yıkılması tüm ezilen ve sömürülen kitlelerin ortak ve vazgeçilmez hedefidir. Aynı zamanda en ivedi görev durumundadır.

Devrimi örgütlemek demek, silahlı halk ayaklanmasını örgütlemek demektir; devrimci halk ayaklanmasının potansiyeli ve koşulları ise sürekli olgunlaşmaktadır. Bunun için devrimci girişkenlik göstermemiz gerekiyor. Ayaklanmanın zaferi için ise, genel silahlanma, devrimci halk milisleri örgütlenmesi, işçi komite-konseyleri örgütleme, gerçek devrim güçlerini devrimci önderlikte birleştirmek sık sık altını çizdiğimiz ivedi mücadele ve örgütlenme görevleridir.

YAKIN HEDEF

Sosyalizm temel hedefimizdir. Sosyalizm ise proletarya diktatörlüğü olmaksızın kurulamaz. Proletarya diktatörlüğü sosyalizmi gerçekleştirmenin temel ilkesidir. TKEP/Leninist Programı bu temel hedefi ve hedefe bizi götürecektir olan yol ve ilke konusunda kesin ve net belirlemelerde bulunuyor. Programın aynı zamanda emekçi kitleleri kurtuluşa götürecektir olan yakın hedefimiz olan Demokratik Halk Devrimini ve Demokratik Halk İktidarını ve görevlerini de gene aynı kesinlik ve netlikte açıklıyor. Programda Demokratik Halk Devrimi ve sosyalizm sıkı ilişki içinde, tek bir devrimci süreç olarak açıklanıyor. Burjuva diktatörlüğün yıkılması ile kurulacak olan Demokratik Halk İktidarının gerçekleştireceği demokrasi bir halk demokrasisi olacaktır. Halk Demokrasisi proletaryanın hegemonyasında, işçi ve tüm emekçi kitlelerin iktidarını temsil edecektir. Halk Demokrasisi ve sosyalizm mücadelesi sıkı ilişki içinde olmaları ve tek bir devrimci süreci ifade etmesi bakımından birlikte ifade edilmelidir. Programımıza uygun olan da budur.

Proletaryanın yakın devrim hedefi aynı zamanda ezilen ve sömürülen halk kitlesinin de devrimci hedefidir. Burjuva devlet erkinin yıkılıp; yerine Demokratik Halk İktidarının biçimlenmesi olan Halk Demokrasisini gerçekleştirme tüm ezilenlerin ortak hedefidir. Halk Demokrasisi ivedi bir hedef olarak daha da öne çıkarılmalıdır. Devrimci proletarya ise, burada durmayacaktır, temel hedef olan sosyalizme varacaktır. Bu nedenle devrimci proletarya halk demokrasisi ve sosyalizm hedefini birlikte ifade edecektir.

Devrimci Emek

Ekim-1995

Sayı: 33

PROLETARYANIN MÜCADELE GÜNÜ: 15 EKİM

Olayların gelişimi işçi sınıfını ön plana çıkardı. Sınıflara ve sınıf ayrımına dayanan kapitalist toplumda, suni nedenlerle engellenmediği sürece er-geç olaylar işçi sınıfını ön plana çıkartır. Türkiye'de, sermaye sınıfı, faşist devlet ve burjuva sendikacılar uzun süredir, demagoji, propaganda, hile ve zor yoluyla işçi sınıfının mücadeleye atılmaması için büyük çaba gösterdiler. Ancak, bu, bir süre için etkili oldu, zamanla işçiler üzerindeki burjuva etkiler dağılmaya başladı. Derin bir ekonomik-toplumsal bunalım içinde bulunan kapitalist sistem ve burjuvazi gün be gün işçi sınıfını mücadeleye itti. Bu itiş öyle bir noktaya geldi ki, burjuvazinin birleştirmeye zorladığı ve mücadeleye ittiği işçi sınıfının ağırlığı düzenin taşıyamayacağı bir düzeyde seyrediyor. Tekelci güçler artık ne olayları durdurabilirler ne de olayların devrimci yönde gelişimini.

Kapitalist sistemin kendi temel çelişkileri öylesine keskin ve mücadele halinde ki, burjuva toplum daha fazla bu çelişkilerin ve çatışmaların ağırlığı altında kalamaz. Bir alt-üst oluş kaçınılmaz.

15 Ekim Büyük İşçi Eylemi, bu güne kadar ki 15-16 Haziran ve diğer büyük işçi eylemlerinin yanında yerini almıştır. 15 Ekim, '89 Bahar Eylemleri ile karşılaştırıldığında, mücadele ve kararlılık yönü ile, 15 Ekim Büyük İşçi Eylemi'nin daha ileri gittiğini söyleyebiliriz. Son otuz yıl içinde meydana gelen etkin işçi eylemlerinin hemen hemen tümüne özel sektör işçileri önderlik etti. Devlet işletmelerinde çalışan işçiler ise seyirci konumundaydılar. Oysaki,

son altı yıl içinde (hatta daha da fazla) meydana gelen etkin işçi eylemlerinde devlet işletmelerinde çalışan işçiler öncülük ediyor. Özel sektör işçisi daha geri planda geliyor. Bunun nedeni, özel sektör işçisinin durumunun “iyi” olması değil; devlet işletmelerinde çalışan işçilerin ekonomik durumlarının birden bire kötüleşmesi, işten çıkartılan ve sendikasılaşma ile karşı karşıya gelmesidir. Devlet işletmelerinde uzun yıllar boğaz tokluğuna çalışmaya sırf “iş güvencesinden” dolayı boyun eğen işçiler, birden bire kendilerini ya kapı dışında buldular, ya da kapı ağzında. Bu durum, bu alanda çalışan işçileri zorunlu olarak kavgaya itti. Kavga yalnızca devlet işletmelerinde çalışan işçileri değil, tüm işçileri aynı alana çekti. Bu duruma yıllar önce işaret ettik. Devlet işletmelerinde çalışan işçilerin mücadeleye atılmaması sonucu, emekçi sınıfın, sınıf mücadelesi tam bir gelişme gösteremedi. Ne zaman ki, ekonomik-toplumsal nedenlerle devlet işletmelerinde çalışan işçiler mücadeleye atılmak durumunda kaldılar, o zaman sınıf savaşı tam bir gelişme sürecine girdi; işçi sınıfı etkin bir biçimde bu savaşta yerini aldı.

SERMAYE VE DEVLET PANİĞE KAPILDI

İşçilerin Ankara'ya yürümesi kesinlik kazanınca sermaye ve devlet paniğe kapıldı. Artık, Türk-İş yönetimi gibi burjuva uşakları da, eylemde karar kılmak zorunda kaldıklarına göre, zora başvurmaktan başka bir yol kalmamıştı devlet için. Korku ve panik devletin ve sermaye güçlerinin hemen harekete geçmelerine yol açtı. Önce Emniyet Genel Müdürü konuştu: “İşçileri yürütmeyiz”. Arkasından İşçileri Bakanı aynı şeyleri söyledi. MGK'nın sözcüsü olarak Demirel'de işçileri tehdit etti. Faşist-burjuva basın ve haberleşme araçları devletin tehditlerine geniş yer verdiler. Böylece, Ankara'ya gitmeleri halinde başlarına nelerin gelebileceğini işçilere hatırlattılar. Ankara Valisi, işçilerin eylemine “izin” veremeyeceğini açıkladı. Sendikacılar ise miting ya da yürüyüş yapmayacaklarını sadece bir “basın toplantısı” yapacaklarını açıkladılar. Bütün burjuva güçler işçilere karşı birleşti.

Polisler, önce sendikaları dolaşarak onları “ikna etme” yoluna gittiler. Polisin bu “ikna” yöntemi gereği sendikacılar tek tek tehdit edildi. Çeşitli sendikalar polis kuşatması altına alındı. Polis özellikle halen direnişte olan ya da mücadelesi ile öne çıkan işçileri ve iş yerlerini büyük bir güçle kuşatmaya aldı. Polis ablukası İstanbul Ambar işçileri ve İzmir Petkim işçilerinin Ankara'ya yürümelerini engellemek için önceden gerçekleştirildi. Bu arada Zonguldak maden işçileri polis ve asker tarafından yakın takibe alındı. İşçileri

eylemden vazgeçirmeye yönelik baskılar saat saat arttırıldı. Tüm bu devlet “önlemleri” eylemin nasıl bir havada geçeceğini gösteriyordu. Çatışma havası vardı; “bu havada” dövüşmek isteyenler de vardı.

Devlet, tüm asker ve polis gücünü “teyakkuz durumuna” geçirdi. Ordu ve poliste izinler kaldırıldı, silahlar yağlandı, saldırıya hazır duruma getirildi.

Yalnızca Ankara' da 4000 polisin görev yapacağı açıklandı. Tüm illerde polis gücü ve ordu gücü harekete geçirildi. İşçi eyleminin nasıl bastırılacağı ile ilgili tatbikat yapıldı. Zaten kentlerin çıkışlarına ve ana yollarına kurulan askeri kışlalarda hummalı bir hazırlığa girişilmişti. Zırhlı birliklerine büyük görev düşecekti, bunun için tüm zırhlı araçlar yeniden gözden geçirildi. Bunlar bir kurgu değil, burjuva basına da yansıyan gelişmelerdir.

Olayların gelişimi, devletin nasıl bir askeri planlama yaptığını gösterdi. Askeri planın tamamen iç savaş esasına göre yapıldığı kesinlik kazanmıştır. İşçiler tüm illerden yola çıkıp Ankara'ya gideceklerine göre, ilk barikatlar işçilerin toplanma yerlerine, özellikle de kent çıkışlarına kuruldu. Barikatların kurulması ile birlikte, işçileri taşıyan otobüs işletmeleri tehdit edildi, şoförlerin ehliyeti ve kontak anahtarları alındı. Planın bu ilk bölümü kısmi sonuç verdi. Otobüsleri engellendiği için birçok alandan işçiler yola çıkamadılar. İlk engeli aşanlar için başka engeller kurulmuştu. Tüm kentlerden Ankara'ya kadar olan yollarda birçok noktaya barikatlar kurulmuştu. Plan şöyleydi: İşçiler kesinlikle bir araya gelmemeliydi. Bunu sağlamanın yolu, her kent işçisini yollarda tutmak, bir kentin diğeri ile buluşmasını kesinlikle önlemek. Burada tam bir savaş planlaması vardır. Düşman güçlerinin arasına gir, aralarındaki koordineyi kopart, düşman güçlerinin hareket yeteneğini ortadan kaldır, ne yapıp yapıp karşı taarruza geçmelerini engelle, bunun için güçlerini birleştirmelerini önle, sık sık taciz ateşi ile kendini toparlama fırsatı tanıma vb. vb. Ordu ve polis merkezi, planlı ve koordineli davranmıştır. Devletle ciddi bir kışıma hazırlanan işçi sınıfı, devletin bu planlamasından ders çıkarmalıdır. Ciddi bir savaş, planlı, merkezi ve koordineli olarak kazanılır.

Devletin yaptığı planın diğer bölümlerinin şöyle olduğu ortaya çıktı: Eğer güçler yollarda engellenemezse, o zaman Ankara girişi daha büyük güçlerle tutulmalı. Ankara'nın tüm giriş ve çıkışları ordu tarafından tutulmuştur, tüm askeri birlikler buralarda üsleniyor. Bu da planın yürütülmesinde büyük sürat ve kolaylık sağladı. İşçilerin toplanacağı Kızılay Meydanı'nın etrafı tamamen asker-polis-gücü

ve zırlı birliklerle tutuldu. Meclis-Çankaya-Genel Kurmay yolları etten ve zırlılardan duvarlarla örüldü. Bu ne korku! yerdeki tedbirlere hava birlikleri de eklendi. Asker ve polis helikopterleri sürekli havada uçuş yapıyor, kara birliklerine bilgi ulaştırıyordu. Kızılay'ın çevresindeki binalara keskin nişancılar yerleştirildi. Savaş kurmayı artık buradaki tüm gelişmeye hakim durumdaydı.

Kesin olarak ortaya çıkıyor ki, eğer işçiler kararlı davranmasalardı, barikatları aşma cesaretini göstermeselerdi, devlet güçleri işçilere büyük kayıp verdirirlerdi. Aynı biçimde işçiler Meclise ya da Çankaya'ya yürüselerdi gene kayıplar olacaktı. Devlet kesinlikle büyük kayıplar verdirme pahasına işçileri bu hedeflere yürütmeme konusunda kararlıydı. Bu durumda işçiler, mücadelenin harikalarını yaratacaklardı. Belki kayıplar olacaktı ancak mücadelenin yaratacağı direniş anlayışı, sınıf savaşında, işçi sınıfını daha ileri götürürdü.

İŞÇİLER KARARLIYDI YÜREKLİYDİ

Baskı, tehdit, engelleme, barikat, ateş açma, copları konuşurma... Bunların hiç biri işçilerin Ankara'ya varmasını engellemedi. İşçi sınıfı bu sefer gerçek anlamda bir “onur savaşı” verdi. Devlet tüm gücünü kullanarak işçileri Ankara'ya sokmayacağını açıkladı; işçiler ise her şeye rağmen Ankara'ya gireceklerini açıkladılar. Devlet için bu bir korku ve panik meselesiydi, işçiler içinse bu bir sınıfsal “onur” meselesiydi. Sınıflar ve uluslar bazen yalnızca “onurları” için savaşır ve her tür tehlikeyi göze alırlar. Bunu yapabilen ulus ya da sınıflar, tarihte haklı bir “onurluluk” elde ederler. Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfları da bunu yaptılar. Onurlarını çiğnetmediler, gösterdikleri yürekli davranışlarla, tarihteki “onurlu” yerlerini aldılar.

İşçiler daha sendikalarından, kentteki toplanma noktalarına giderken polis-asker engeli ile yüz yüze geldiler. İlk zayıf engel çabuk aşıldı. İkinci engel toplanma yerlerinde karşılarına çıkartıldı. Burada biraz daha uğraşmak durumunda kaldılar. Arabalar engellendi, işçiler, buna rağmen arabalardan inmediler, yürümeye kararlı olduklarını gösterdiler. Devlet güçlerinin ısrar ettiği noktalarda ise işçiler yolları kestiler, trafiği engellediler, direniş içerikli sloganlarla kararlılıklarını gösterdiler: “Yılgınlık Yok Direniş Var!”. İşçilerin kararlı tutumu sonucu yollar açıldı. Ancak daha aşılması gereken engeller vardı. Yollara daha güçlü barikatlar kurulmuştu. İşçi konvoyları buralarda durduruldular, Bu noktada kapışmanın kaçınılmaz olduğu anlaşılmıştı. Sonunda kapışma oldu. Polis ve asker

büyük bir güçle yüklendi, bazı yerlerde ateş açtı, süngüleri taktı. Ancak boşuna... İşçiler kararlıydı, yürüyecekler, yolları aşacaklar ve sonunda Ankara'ya varacaklardı. Artık hiçbir güç ve engel onları durduramazdı. İşçiler, polis ve askere karşı saldırıya geçtiler. Çatışmalar sonucu pek çok işçi yaralandı, tutuklandı ancak yol açıldı.

İşçiler yollarını çatışa çatışa açıyorlardı. Aynı çatışma durumu hemen hemen her alanda yaşanıyor. İşçiler ise tamamen kendi güçleri ile hareket edip, her seferinde çatışmayı kazandılar. Geri adım atmadılar. Bu işçilere böyle ne olmuştu? Daha bir kaç gün önce sesini çıkarmayan, bu sessiz dev ne olmuştu da birden bire uyanmış ve önüne dikilen her engeli, yaşamı pahasına aşırıyordu. İşte bu durum devrim mücadelesinin canlı bir örneğidir. İşçilerin bilicinde sıçrama oldu, yani devrim oldu. Devrimci ayaklanma dönemi böyledir işte. Kitlelerin ruh hali çok ani ve herkesi şaşkırtan biçimde değişim gösterir. Aynı kitlenin bir gün önceki durumuna bakıyorsun da, bir gün sonra nasıl böyle kararlı olduğuna şaşıyorsun. Gazi olaylarında da böyle olmuştu; bir kaç saat önce kahvelerde oturan ve evlerinde kendi halinde olan o emekçi insanlar, polis saldırısından bir iki saat sonra, birden bire kendilerini barikatların arkasında buldular; günlerce çatıştılar, ölümü küçümsediler, ölümün üstüne üstüne gittiler. Yollarda devlet barikatlarını yıkarken, işçiler de böylesi bir ruh hali içindeydiler. Kavgaya tutuştular, barikatları yıktılar. Akın akın yollara düştüler.

Ankara'ya girmek için son etap başladı. Devlet Ankara girişlerine daha büyük güç yığmıştı. Ancak işçiler de çeşitli kentlerden gelenlerle büyük bir güç oluşturmuştu. Burada da kapışma başladı. İşçilerin büyük bir güçle kente girişi kesinlikle önlenecekti. Bunun için her şey göze alınmıştı. Ancak bizim işçilerimiz de kararlıydı, Ankara'ya gireceklerdi. Ankara'nın çeşitli noktalarında meydana gelen çatışma sonucu, işçiler toplu olmasa da gene de Ankara'ya girdiler. Kimisi ise geri gönderildi. Bunlardan Adana'dan, İzmir'den gelenler ve Samsun'dan gelenler kente sokulmadılar, girenler çeşitli yollardan girdiler. İzmir işçileri daha İzmir içinde iken önce kendi burjuva sendikacıları tarafından ihanete uğradılar, sonra da devletin barikatları ile yüz yüze geldiler. Aynı durum birçok noktada tekrarlandı. Kürdistan işçileri ise daha kentlerinin içindeyken yola çıkmaları kesin olarak engellendi. Devlet, Kürdistan proletaryasını Ankara'ya sokmamak için her tür baskıya başvurdu. Tüm baskılara, saldırılara, engellemelere rağmen işçiler kararlı ve yürekliydi, mutlaka ama mutlaka Ankara'ya varacaklardı.

“BARİKATLARI AŞTIK GELDİK ANKARA!”

İşçiler, Ankara girişindeki son barikatları aşıp, kente girdiklerinde son derece kararlı ve savaş kazanmış bir ordu tavrı ile haykırıyorlardı: “Barikatları aştık. İşte geldik Ankara!” Bu söz çok şeyi ifade ediyordu. Gerçekten işçiler Ankara'ya gelene kadar bazı yerlerde en az beş barikat aşmışlardı. Yaralanmışlardı ancak yollarına devam etmişlerdi. Zonguldak işçileri daha önce Mengen'e kadar gelmişlerdi; bu defa Mengen'i ve daha başka yerleri de aşmışlardı. Maden işçileri Kızılay Meydanı'na geldiklerinde Meclise çok yaklaştıklarını öğrenince: “Bu Ankara'da amma küçükmüş” demekten kendilerini alamadılar. Bu, işçilerin kararlılığını ve her şeye rağmen nasıl da Meclisin dibine geldiklerini, bunun mümkün olduğunu görmeleri bakımından çok anlamlıdır.

Büyük İşçi Mitingi yaklaşık 200.000 işçi-emekçinin katılımı ile gerçekleşti. İşçiler daha ileri yani Meclise gitmek istiyorlardı. Sık sık attıkları “Başkan Meclise”, “Meclise, Meclise” sloganlarıyla hedefini gösteriyordu. Türk-İş'in burjuva liderleri ise bundan korktukları için, işi yumuşatmaya çalıştılar. Burada bir kere daha paradoks yaşandı: İşçilerin hedefi ile sendikanın burjuva yöneticilerinin hedefi farklıydı ve çatışma içindeydi. İşçiler buraya gelene kadar burjuva sendikacıların, devletin ve sermayenin barikatlarını aşmak zorunda kalmışlardı. Bu bile büyük bir gelişmedir. Meclisi işgal etme noktasında, devlet ve sendikalar birlikte, işçileri engellediler. İşçiler ise bu engeli aşamadılar. Ne var ki, daha büyük engelleri aşmak için gereken yürekliliği gösterdiler. İşçilerin eylemi büyük mitingle taçlandı 15 Ekim eyleminin diğerlerinden önemli bir farkı da, bu defa işçilerin daha disiplinli olmaları ve sloganlarının devrimci özüdür. Daha önceki eylemlerdeki düzensizlik ve “liberal” davranışlar yerini, disiplinli ve nitelikli davranışlara bırakmıştı. Bunun nedeni Ankara'ya gelişin çetin ve çatışmalı bir mücadele sonucu olması ile koşulların genel karakteridir. Sloganları da bunu doğruluyor. Yol boyunca ve mitingde atılan sloganlar: “Baskılar Bizi Yıldırılmaz!” , “Yılgınlık Yok Direniş Var!”, “Hükümeti Yıktık Sıra IMF de!”, “Susma Sustukça Sıra Sana Gelecek!”, “Ölmek Var Dönmek Yok!”, “Mengen'i Aştık Geldik İşte Ankara!”. Atılan sloganlar işçilerin ne kadar kararlı olduğunu gösteriyor.

İşçilerin başından sonuna kadar bilinçli davrandıkları şu iki örnekte de anlaşılıyor: Faşist yönetimli Haber-İş'in işçilerin gücünü

bölmek, morallerini bozmak için mitinge bir-iki gün kala hükümetle anlaşma imzalanması, aynı olasılığın olduğu Orman iş kolu işçilerini önceden önlem almaya itti. Orman iş kolunun bilinçli işçileri, Orman-İş yönetiminin hükümetle anlaşma yapmasını önlemek, büyük eylem öncesinde, işçilerin morallerini yüksek tutmak için sendika liderlerini kaçırıp “güvenli” bir yere kilitlemişlerdir. Böylece Orman-İş'in işçilerin birliğini bölmeye önlenmiş oldu. Oysaki, eskiden, bu olaylar tersine olurdu; yani, sarı sendikacılar yandaşları ile birlikte, ilerici sendika muhalefet liderlerini kongre öncesinde kaçırır ve böylece kongreleri güvence altına alır, yeniden “kazanırlardı”. Bu değişiklik bile tek başına ele alındığında, işçi sınıfının bilincinde, büyük bir değişiklik oluştuğunu gösteriyor. Diğer örnek, Bayram Meral'in, Tansu Çiller'le görüşmeye gönderilmemesidir. Eylem sırasında, Çiller, hem güvenoyu almak ve hem de eylemi bitirmek için Meral'i görüşmeye çağırıyor. Meral'in istediği de budur. Ne var ki, işçiler uyanıktı, bilinçliydi, öyle kolay kolay buna izin veremezlerdi. Bilinçli militan işçiler, meclise yönelmek isteyen Meral'in otobüsünün yönünü Türk-İş'e doğru çevirerek, uzlaşmayı önlediler. B. Meral ancak sonradan Meclise kaçabildi. Tabii oyunları da bozulmuş oldu. Oysaki işçiler eylemin başında “Türk-İş Meclise” diye slogan atıyorlardı. Çünkü, meclisin işgal edilmesini istiyordu. Sendika liderleri ise buna karşı direndiler. Bu sefer sendika liderleri Meclise gitmek istedi, o zaman da işçiler karşı çıktılar; çünkü, işçiler uzlaşmak için değil, işgal için Meclise gitmek istiyorlardı. Bu canlı örnek, işçi sınıfının çok uyanık ve bilinçli olduğunu gösteriyor. İşçi sınıfı devrimcilemiştir.

Büyük Ankara Eylemi tam anlamıyla işçi sınıfının kendi eseri oldu. İşçilerin Ankara'ya ulaşmalarını engellemek için kurulan tüm barikatlar, işçilerin kendileri tarafından aşıldı. Önlenemez, durdurulamaz bir güçle yollarına devam ettiler. Devlet, onların hedeflerine varmaması için ne yaptıysa kar etmedi, işçiler hiç bir şeye aldırmaksızın yola koyuldular. İşçi sınıfının bu davranışında, kendine güven vardı, hedefe varma bilinci ve azmi vardı; bunun için hiç bir şey o'nu durduramadı. Bu öfke, bu bilinç, bu kararlılık öyle bir günde oluşmadı; yılların ekonomik-toplumsal sorunlarının birikimidir; bu birikimin patlamasıdır. Koşullar, “toplumsal patlama” durumunu yaratmıştır derken işte bunu söylüyorduk. Aynı koşullar süreceğine göre bundan sonra da daha birçok toplumsal patlama göreceğiz; hem de daha şiddetli olarak.

İşçi sınıfının eylem boyunca gösterdiği girişken, yürekli ve radikal tavırla, devrimin bilinçli öncü sınıfı olduğunu; ezilen tüm

emekçileri baskıdan kurtaracak olanın yalnızca kendisi olduğunu kanıtlamıştır. Önderlik esas olarak pratik bir iştir, bu ise yalnızca örgütlü eylemle sağlanır. İşte 15 Ekim'in yaratıcıları örgütlü, bilinçli, atak, mücadeleci tavırlarıyla bunu ortaya koydular.

Devrim denen şey, işçinin yüreğinden başka nedir ki?

EYLEMİN ASIL KAZANIMI

Bu yazı eylemden beş gün sonra kaleme alındı. Eylemden sonra, hükümet, üç iş kolunda grevi erteledi. Erteleme işçilerce protesto edildi. Yazı yayınlandığı zaman, belki de grevler bitmiş ya da bitirilmiş olacak. Şimdiden grevin ve Büyük Eylemin sonuçlarını ele alabiliriz. Eylemin en önemli kazanımı, işçilerin ve işçilerle kamu emekçilerinin mücadele birliğinin sağlanması, işçilerin devlet güçleri ile çatışması, barikatları aşması, düzenden kopuş yönetimini hızlandırması, kendi sınıfsal gücüne güven duyması. Kazanımların sınıf savaşımındaki etkileri kendini mutlaka gösterecektir. Emekçi kitlelerin düşüncede ve davranışta sıçrama göstermesi gelişiyor. Bu olaylar gösteriyor ki, emekçi sınıflar isterlerse, burjuva hükümetleri yıkabilirler. Azınlık hükümeti bu nedenle yıkıldı. Yeni hükümetler kurulsun da, işçi sınıfı bir kere hükümet yıkma yollarını öğrendiği için, yeni hükümetler de aynı akıbete uğrayabilirler. Artık hiç bir hükümet yarınından emin değildir.

15 Ekim Eylemi ile işçiler iktidarı ele geçirme yolunda çok önemli bir adımı daha atmış oldular.

Devrimci Emek

Kasım 1995

Sayı: 34

SINIF VE HALK HAREKETİNDE DEVİRİMCİ ÖNCÜLÜK

Sınıflar savaşında ve halk hareketlerinde mücadelenin hangi aşamasında olduğumuzu bilmek, dönemin en can alıcı sorunudur. Mücadelenin geldiği aşamayı saptamada öznel niyetler değil, nesnel toplumsal durum temel alınmalıdır. Ekonomik-toplumsal ve politik koşulların ana karakteri nedir? Soruya verilecek doğru yanıt, mücadelenin geldiği aşamayı bilmede kilit rolü oynayacaktır. Bu, aynı zamanda Marksist-Leninist öğretinin bize öğrettiği, somut koşulları anlama yöntemidir.

Türkiye'nin tekelleri kapitalist düzeni uzun dönemdir, ekonomik-toplumsal ve politik bunalım içindedir. Bu bunalım öyle geçici, yüzeysel, sınırlı bir bunalım değildir. Kapitalizmin bunalımının ana karakteri devrimcidir. Devrimci bunalım, Türkiye'deki tüm ulusları, ulusal toplulukları; sınıfları ve halk kitlelerini derinden etkileyen; onları iradeleri dışında sürükleyip götüren özelliklere sahiptir. Toplumu dokularına kadar sarsan devrimci bunalım, sınıflar arasında varolan uzlaşmaz çelişkileri harekete geçirerek, keskinleşmesine yol açtı. Sınıflar ayrımı büyüdü, karşıt sınıflar arasındaki çatışmalar yoğunlaştı. Bizdeki bunalım köklüdür, çelişkiler de öyle. Bu anlamda çelişkilerin çözümü de devrim yoluyla olacaktır.

Türkiye'deki devrimci bunalım, çelişkiler ve çatışmalar öyle hükümetlerin giderebileceği düzeyde ve nitelikte değildir. Hükümetle-

rin ekonomiye ve olaylara her müdahalesi, bunalımın ve çatışmaların derinleşmesinden başka sonuçlara yol açmadı. Ekonomik-toplumsal bunalımın, politik boyutlarının olması; politik bunalım ile iç içe geçmesi artık sık sık tekrarlanan "hükümet bunalımlarına" da yol açıyor. Hükümet bunalımları ve politik bunalımın diğer gelişmeleri, zaten varolan ekonomik-toplumsal bunalıma yeni boyutlar getiriyor.

Cumhuriyet tarihinin en geniş yelpazeli ve "çok partili" koalisyon hükümetlerinin varlığı, bunalımı önlemek, en azından hafifletmek bir yana, eskiye göre şiddetlenmesinden başka bir işe yaramadı. Son hükümet bunalımları gösteriyor ki, ekonomik-toplumsal ve politik bunalım artık beraberinde tam bir toplumsal kargaşa getirmiştir. Bunalımın politik cephesi, eskiye göre çok çatışmalı ve keskin durumdadır. Politik bunalım, ekonomik-toplumsal bunalıma göre öne geçti.

Tekelci sermaye güçlerinin, militarist-faşist devlet kuvvetleri ve sivil gerici-faşist kitlelerle birlikte iç savaşa girişmesinin esas nedeni, devrimci kriz koşullarında; proletarya ve halk hareketinin yükseliş ortamında, başka biçimde varlığını sürdürmemesidir. Sermaye sınıfı, baskılan artırmadan varlığını koruyamaz. İşçi sınıfı ve halk hareketleri gerçekten sermaye sınıfını ve ayrıcalıklarını tehdit ediyor. Sermayenin, emekçi kitlelerinin devrimci tehdidinden kurtulma yöntemi, karşı-devrimci faşist şiddeti en üst düzeye çıkarmaktır. Burjuvazi geleceğini terör, işkence, cezaevleri, kitle katliamı, yasaklar ve ulusal baskının devamına bağlıyor. Bunun için hiç kimse, bundan sonra devletin tavırında en ufak bir "yumuşama" beklemesin. Devlet ve burjuva toplum yalnızca şiddete yönelecek; şiddete dayanacak; şiddeti amaç haline getirecektir.

Sınıflar mücadelesi bu ortamda gelişti. Kapitalizmin baskı ve sömürü koşulları emekçi sınıfları aktif kavgaya itti. Kitleler kısa süre içinde zincirlerinden boşandı. Mücadele en barışçı, basit biçimlerle başladı, süreç içinde karmaşık ve şiddetli biçimlere büründü. Uzun bir dönemdir milyonlarca emekçi mücadele içinde ve hareket halindedir. Milyonların hareketi gelişerek gerçek anlamda bir halk hareketi niteliğini kazandı. Sınıf ve halk hareketi çeşitli mücadele aşamalarından geçerek bugün yeni bir aşamaya ulaştı. Yeni aşamanın temel özelliği silahlı mücadelenin geliştirilmesi, devrimci halk ayaklanmasının hazırlanması, devrimin örgütlenmesi ve iktidarın hedeflenmesidir.

Yeni aşamanın başka bir özelliği, Kürt halk hareketinin, Türkiye halklarıyla devrimi birlikte örgütleme zorunluluğu ile yüz yüze gelmesidir. Kürt halkı kendi gücü ve dinamizmi ile çetin bir savaş sürdürerek artık tayin edici savaşı verme noktasına geldi. Bu noktada, zafer ancak iki halkın ve diğer halkların birleşik mücadelesi ile kaza-

nılacaktır. Mücadelenin mantığı Kürt kurtuluş hareketini ortak mücadeleye daha fazla zorluyor. Bu durumda örülmesi gereken birleşik devrimci önderliktir. İki ülkenin devrimci güçleri, birleşik devrimci önderlik etrafında birleştirilmeli ve harekete geçirilmelidir. Kürt halkının kazanması, Türkiye emekçi halklarıyla sıkı ve militan ittifaka girmesiyle; Türkiye halkların kurtuluşu ise Kürt halkının en aktif biçimde desteklenmesi ile sağlanacaktır. Türkiye emekçi halkların devrimci atılım içine girmesi, birleşik hareketi örgütlemek için gereken gücü sağlıyor. Tam da bu aşamada, Kürt ve Türk halklarının mücadelesi birliği, devrimin ve zaferin ön koşulu olacaktır.

İşçi sınıfı ve halk kitleleri, devrimci sınıf partisinin öncülüğü olmadan zafere ulaşamazlar. Kitleler, ortamın ve koşulların etkisi ile kendiliğinden ayaklanıp, burjuva iktidarı sarsabilirler; ne var ki; komünist önderlik olmadan devrim zafere ulaşamaz. Devrimin zafere ulaşması demek; iktidarın ele geçirilmesi, işçi sınıfı ve emekçilerin egemenliğinin gerçekleşmesi demektir. Devrimde zafer ise, işçi sınıfının önderliğine bağlıdır. Sınıfsal önderlik kendiliğinden oluşmaz, bilinçli, programlı, örgütlü olmayı gerektirir.

İçinde bulunduğumuz aşama aynı zamanda, sınıf ve halk hareketine öncülük etme aşamasıdır. Bu aşamaya gelmek için öncelikle devrimci-komünist bir programa sahip olmak zorunluluktur. Devrimci programa sahip olmayan bir sınıf iktidara yürüyemez.

Ezilenlere önderlik edecek olan bir sınıf, onların kurtuluşunu gösterecek bir program olmadan, öncülük görevini yerine getiremez. Devrimci programı yaşama geçirecek olan Leninist tipte partidir. Marksist-Leninist öğretiyi temel alan, proletaryanın devrimci sınıf partisi olan Leninist parti bir devrim partisi. Devrimci sınıf partisi de devrimci politikalar ve devrimci mücadele aracılığıyla amacına ulaşabilir. O halde gerçek bir öncülük durumuna gelmek için partinin bu süreci geçirmesi gerekiyor. Leninist tipte bir parti olan TKEP/L bu özelliklere sahiptir. Geldiği aşama, sınıf ve halk hareketine öncülük aşamasıdır. Devrimin başarısı, mücadelenin geleceği bu aşamada devrimci görevlerini yerine getirmesine bağlı olacaktır. Her leninist militan, bu bilinçle hareket etmelidir.

Parti'nin görevlerini yerine getirmesi, karşı karşıya olduğu sınavdan başarı ile çıkması için, militan düzey yükseltilmeli; her yönden güçlendirilmelidir. Parti'nin güçlendirilmesinde esas olarak anlaşılması gereken, niteliksel güçlenmedir. Devrimci teori ve devrimci politikalarla donanmış bir parti, militan mücadele düzeyini yükselterek emekçi kitlelere öncülük edebilir. Ancak böylesi bir parti sınıf savaşının bütün cephelerinde savaşır ve kazanır.

SİLAHLI MÜCADELEYİ GELİŞTİRMEK

Devrimci sınıfın, kapitalist düzene yönelttiği eleştiri silahının, silahlı eleştiriye dönüşmesinden buyana, silahlı eylemlere girişmek; silahlı eylemlere dayanarak gerilla örgütü yaratmak; gerilla örgütlenmesine dayanarak silahlı eylemleri geliştirmek dönemin ana devrimci görevi oldu. Sınıf ve halk hareketine önderlik etmek ve ayaklanma ile devrimi örgütlenme aşamasında silahlı eylemleri yükseltmek belirleyicidir. Öncünün silahlanmasının yanında, emekçi kitlelerinin genel silahlanması; bu amaçla gerilla birliklerinin güçlendirilmesi; silah miktarının artırılması; fabrika, semt ve köylerde, aynı zamanda okullarda devrimci silahlı milislerin oluşturulması yeni aşamayı başarı ile geçmenin şartıdır. Sermayenin artan saldırıları, silahlanma zorunluluğunu her geçen gün biraz daha dayatıyor. Sınıf mücadelesinde, iç savaş ortamında silahlanmanın önemini kavrayamayan bir sınıf, bunun bedelini çok pahalıya öder. Tekelci güçler, iç savaşı kazanmak için modern bir militarist devlet yanında, toplumun belli bir kesimini de militarize etmişken; silahlanmamak bedeli ağır ödenecek olan ihanettir.

Ulusal-sınıfsal kurtuluş mücadelesinde silahlanmanın önemini en iyi anlayan Kürt halkıdır. Kürt halkı, bugüne kadar, TC'nin silaha dayanan ulusal baskısı altında çetin bir dönem geçirdi. Kürt halkına silaha sarılmanın kurtuluş mücadelesinde ne kadar önemli olduğunu öğreten, ilhakçı TC oldu. Ekonomik ilhakının yanında, askeri bakımdan işgal durumunda olmak; Kürt halkında, bu işgale karşı, silahlı mücadelenin zorunlu olduğu düşüncesini yarattı. İlimli ve barışçı hiçbir yol sonuç vermedi; silahlı mücadele aynı zamanda diğer yolların sonuçsuz kalmasının sonucu olmuştur. Kürt halkı eğer, gücünü ve amaçlarını herkese kabul ettirdiyse, bunu, silaha sarıldığı için yapmıştır. Kürt halkının ulusal-sınıfsal kurtuluş mücadelesi, çeşitli gelişme aşamalarından geçtikten sonra, artık genel silahlı halk ayaklanması aşamasına geldi. Bu aşamada Türk ve tüm ulusal topluluk halklarının birleşik silahlı ayaklanması devreye girmelidir. Türk ve Kürt devrimcileri bunun için mücadele vermelidir.

Önümüzdeki ilk görev devleti yıkmak, parçalamaktır. Burjuva toplumu dinamitleyip havaya uçurmadan, yeni bir toplum kurulamaz. İşte devrimci zor bu yeni toplumun ebesidir; devrimin kaldıracıdır. İşçi sınıfı ve halk kitleleri silahlı devrimci otoriteye dayanmadan, ele geçirdikleri iktidarı devam ettiremezler. Zora dayanan devrimi temel alan TKEP/-LENİNİST Programı, Devrimci Zor'un iktidar mücade-

lesindeki rolünü şöyle açıklıyor:

"Zora dayanan devrimle kurulan devrimci iktidar, devrimci yönlemlerle çalışır.

İşçi sınıfı ve emekçilerin iktidarı olan Demokratik Halk İktidarı, devrimci bir iktidar olarak ancak Zor'a dayalı bir devrimle kurulabilir; devrimci iktidar, iktidardan uzaklaştırılan ancak yok olmayan düşmanların ancak zora dayanan eylemlerle, yani en otoriter araçları kullanılarak etkisiz duruma getirebilir. Silahlı mücadeleyi geliştirmenin, devrimdeki büyük rolünü göz önünde bulunduran her işçi sınıfı militanı, silahlanmaya gereken önemi vermelidir.

İLKELİ, HEDEFLİ BİRLİK

Devrimin başarısı için savaşan TKEP/LENİNİST, bu başarının gerçek olması için gerçek devrimci güçlerin birliğine de büyük önem veriyor. Türkiye ve Kürdistan halklarının kurtuluşu mücadelesinde güçlü bir adım olan TKEP/LENİNİST I. Kongresi "birlik" konusunun önemine değinmiştir.

"Devrimin başarısı için gerçek devrimci güçlerin birleştirilmesi temel önemde olan bir sorundur."

Leninistler, devrimin başarıya ulaşmasının koşulu olan gerçek devrimci güçleri birleştirmek için ilkeli ve hedefli bir politika izliyor. Bugüne kadar her "birlik" içinde yer almadık. Oluşturulan "birliklerin" büyük bölümü "devrimci birlik" olmaktan uzaktı. Çünkü hem reformistlerle oluşturuldu ve hem de bunun sonucu olarak devrimi ve iktidarı hedeflemedi. Devrimi ve iktidarı hedeflemeyen her hangi bir "birlik" içinde olmayacağız. Böylesi "birlikler" dönemin gerisinde kalmaya mahkûmdurlar. Devrimci olarak kabul ettiğimiz güçlere gelince, TKEP/LENİNİST Kongresi bu güçleri "sol devrimci güçler" olarak nitelendirdi. "Sol" konumlarına rağmen, devrimci özellikler gösterdikleri, marksizm-leninizmle aralarında "Çin Seddi" olmadığı için; Leninistler, bu güçlerle bir "güçbirliği" oluşturmayı kendine görev bildi. Pratikte, bu amaçla atılan adımlar çok cılız olmakla birlikte, politikasının ne olduğu herkes tarafından anlaşılmıştır. Pek çok temel konuda görüş farklılıkları olan sol güçlerle güçbirliği yapmak zorlu ve uzun süreli bir maratondur. Israrlı ve girişimci olmak gerekiyor. Bizimle güçbirliğine gelmek isteyenlerin attığı bir adıma karşılık iki adım atacağımızı herkes bilmelidir. Çünkü Leninist Parti devrimi ve iktidarı hedeflemiştir.

Birlik konusundaki politikamız Kürdistan için de geçerlidir. Öncelikle, bir kere daha açıklayalım: TKEP/LENİNİST Kürt-Türk ve tüm ulusların proleter sınıflarının öncü partisidir. Ekonomik, toplum-

sal nedenler ve proleter enternasyonalist ilkeler nedeniyle tüm ulus ve ulusal topluluk proleterlerinin en sıkı ve merkezi birliğinden yanayız. İki ülke proletaryasının en sıkı partisel birliği

Kürdistan proletaryasının bir komünist parti biçiminde örgütlenmesini dışlamaz; tersine toplumsal ve tarihsel gerçekler böyle bir örgütlenmeyi zorunlu hale getirir. Bu konuda da Lenin'in kendi elleriyle örgütlediği Bolşevik Partisi'nin ilkelerini esas alıyoruz. Bolşevik Parti ilkelerini esas almak, bu konudaki tüm görüşlerimizi açıklar.

Kürdistan'da uzun süredir silahlı mücadele veren; bunun sonucu Kürdistan'da bir olgu ve güç olan UKM'ni ortak bir mücadeleye çekmek için öneride bulunuyoruz. UKM daha çok reformistlerle ya da etkisiz güçlerle yürümeyi tercih etti. Bu konudaki eleştirilerimizi daha önce yazdık, söyledik, biliniyor. Herkesten farklı olarak, UKM konusunda her zaman ilkeli yaklaşım içinde olduk. Hem eleştirilerimizi sürdürdük; hem de devrimci konumda kaldığı sürece, güç birliği için çaba harcadık. İlkeli politikamızı bundan sonra da sürdüreceğiz. Türkiye'deki devrimci güçler "sol devrimci" konumda iken; Kürdistan'daki devrimci güçler ise "ulusal-devrimci" konumdalar. Bu hareketlerin devrimci konumda olmaları ve kalmaları durumunda; onlara yönelik "güç birliği"nde ısrar edeceğiz.

Leninistler, "gerçek devrimci güçlerden söz ederken; hiç bir zaman, devrimci güçleri yalnızca "örgütlerle" sınırlı tutmadı; "örgütlerin" dışında geniş halk kitlelerinden söz etti. Devrimin politik ve toplumsal ordusu hiçbir zaman "örgütlerle" sınırlı olamaz. Örgütlü güçlerin birliği, geniş kitleleri mücadeleye çekmede motor rolü oynarlar. Motor ancak gövde varsa işe yarar. Kitlelere dayanmayan; kitleleri harekete geçirmeyen bir birlik kısırlaşmaya mahkumdur. Leninistler bir taraftan örgütlü güçlerin birliği için mücadele verirken, aynı zamanda en geniş kitleleri de devrime çekmek için militan bir mücadele yürütürler. Güçbirliği, Partiyi güçlendirir; güçlü bir Leninist Parti' de güçbirliğinin güvencesi ve motoru olur. TKEP/LENİNİST Kongresi'nin doğru olarak belirlediği gibi:

"Bu çerçevede, devrimci hareketin birliğini sağlamanın yolu da partimizin bağımsız mücadelesinden ve örgütsel bakımdan güçlendirilmesinden geçmektedir."

TKEP/LENİNİST, Kongresi'nin bu konuda aldığı kararları yasağa geçirmek için bundan sonra da ısrarlı olacaktır.

İLLEGAL ÖRGÜTLENMENİN ÖNEMİ ARTMIŞTIR

Sınıf mücadelesinin tüm dönemleri ve aşamaları için zorunlu olan

proletaryanın devrimci sınıf partisinin devrimci önemi, devrimci durum ve açık çatışma ortamında olağanüstü hale gelir. Böyle bir partinin illegal temellerde örgütlenmesi gerektiği açıktır. Emekçi sınıflar, ancak illegal temellerde örgütlenerek devrime hazırlanabilir. Bu temel gerçeği göz ardı edenler var. 12 Eylül'den sonra iyice yaygınlık kazanan sosyal-reformizm; döneme ters biçimde, tüm enerjisini, gücünü ve yeteneğini legal örgütlenmeye ve parlamentarizme yatırmış durumdadır. Onların geri döndürülemez hedefi budur. Son dönemlerde çeşitli isimler altında yeni yeni legal "sosyalist" partiler kurulma aşamasına geldiğine dair açıklamalar yapılıyor. Burjuva parlamentarizmiyle buluşma anlamına gelen bu girişimlerin proletaryanın devrimci sınıf partileriyle hiç bir ilgisi olamaz. Legalist-parlamentarist örgütlenme, olsa olsa, proletaryanın devrimci sınıf örgütlenmesine karşı oluşturulur. Legalizme yönelenler, her ne kadar kendilerini, öncekilerden "farklı" gösterseler de; legalizm-parlamentarizm hepsinin esas yöntemidir. Güçlerini, söyledikleri gibi, emekçilerden değil, yasallıktan, yasaların icazetinden alırlar. Reformistleri legalizm besleyecektir.

Devrimci sınıf partisi, illegal temellerde örgütlenir. Legal olanakları da sonuna kadar kullanır. Ayaklanmaya hazırlanma, gerilla mücadelesini geliştirme, silahlanma, silahlı halk milislerini örgütleme vb. tüm bu çalışmalar illegal örgütlenmeyi zorunlu görür. İşçiler emekçiler, gençlik, devrimci köylü, illegal örgütlenmenin temel önemini kavramalıdır.

Devrimci Emek
15 Kasım 1995
Sayı: 35

İHANET CEPHESİ(DE) DEVİRİMİN ZAFERİNİ ÖNLEYEMEYECEKTİR

Sınıf karşıtlığı, gelişmenin belli bir aşamasında, bir sınıfın, diğer sınıfa karşı mücadelesine, yani sınıflar mücadelesine dönüşür. Karşıt sınıflar, birbirleriyle mücadelede hiç bir zaman "saf" halde değildir. Ne egemen burjuva sınıf "saf" haldedir, ne de işçi sınıfı. Orta sınıflar, kapitalist özel mülkiyet zeminlerinde, mülkiyet biçimi ile sıkı ilişki içinde her zaman var olmuşlardır. Orta sınıflar olmadan, kapitalizm, kapitalizm olmaktan çıkmadı. Orta sınıflar, özel mülkiyetle ilişkileri nedeniyle burjuvadırlar. Doğası gereği de, burjuvaziyle birlikte davranırlar. Kendi başlarına egemenlik kuramazlar, ancak, burjuvazinin, emekçi sınıflar üzerinde sürdürdükleri egemenliğin dayanakları rolünü de seve seve üstlenirler. Burjuvazi iktidarda kaldığı sürece, bugünkü yaşamları burjuva sınıfa bağlı olacak; emekçi iktidarı gerçekleşince de yarınki yaşamları işçi sınıfına bağlı olacaktır. Diğer sınıf olan işçi sınıfı da hiç bir zaman "saf" halde olmadı. Hareketli bir yapıya salıp olan emekçi sınıfın safları sürekli, iflas eden orta sınıflarla dolar dolar durur. Orta sınıflarda, işçi sınıfının saflarına kendi alışkanlıklarını, dünya görüşünü, davranış biçimini taşır. Böylece, işçi sınıfı saflarına katılan, fiziki olarak işçileşen, ancak düşünsel olarak küçük burjuva olan yeni işçiler, emekçi sınıfın saflarında, burjuva sınıfının dünya görüşünün taşıyıcısı durumundadırlar. Emekçilerin kendi sınıfının saflarında, burjuvalar gibi düşünmesinin ana nedeni budur. Kapitalizmin doğasından ileri gelen bu gelişmeler nedeniyle, işçi sınıfı ve burjuvazi birbirleriyle savaşırken "saf" konumda değildir.

Bayiler ve küçük dükkâncılar ekonomik güçleri ve servetleri sınırlı olduğu için, eldekini riske atacak cesarete sahip değiller. Sürekli durumlarının korunmasını isterler, bunun için genellikle tutucudurlar, statükocudurlar. Politik yaşamdaki davranışları da, ekonomik yaşamdakine çok benzer. Politik alanda çok cesaretli değildiler; politik olarak güçlü olanlarla flört ederken, bu ilişki sayesinde konumlarını güvenceye aldıklarına inanırlar. Kendi başlarına bir güç olamaz; güç olanların önünde eğilirler. Güce kölece tapma küçük burjuva sınıfın en belirgin özelliğidir. Politik sözcüleri, bir taraftan, burjuvaziye yanaşırken; aynı zamanda bir "halk adamı" olduklarından, yoksul halkın sorunlarını da dile getirmekten geri kalmaz. Kendilerini bir sınıf olarak kabul etmez, sınıfları da uzlaştırmak için kendilerini "doğal" görevli sayarlar. Uzun süre işçi sınıfı saflarında savaşıyorlar da, sosyalizmin dünya çapındaki etkisinde kaldıkları için, emekçi saflarda yer alırlar. Burada da genel özellikleri öne çıkar: İşçi sınıfının gücüne tapma! Ne var ki, yaşadıkları sınıfın gücü ve durumu her zaman iyi gitmez; zira tarih zikzaklı biçimde yol alır, gelişim helezoniktir; geçici süre geriye düşüşler, yenilgiler olacağı gibi, tekrar yükselişler de olur, olacaktır. Bizim küçük burjuvalarımız, bizim "halk adamlarımız" sınıflar savaşımdan en çabuk etkilenenlerdir. Ne zaman, hangi sınıfa yanaşmak lazım, ne zaman işler (kötü gittiğinde) uzaklaşmak lazım, bunu da önceden görece kadar da "ileri görüşlüler. Paris'te KOMÜN ilan edildiğinde, büyük bir gürültüyle, Komün'e katılanlar orta sınıflardan başkası değildi. Komün'ün mutlak yenilgisi gelip çattığında, ilk kaçanlar da onlardan başkası değildi. Ekim Devrimi sırasında, işçi sınıfı ile birlikte ayaklanmaya katılan ve daha sonra Geçici Devrim Hükümeti'nde yer alan küçük burjuva "Sosyalist Devrimciler—SR—", karşı-devrimci beyaz ordu, Moskova'nın üstüne yürüdüğünde, genç Sovyet iktidarını içerden yıkmak isteyenlerdi. Engels, "proletarya, zaferini güvenceye aldığı zaman küçük burjuvaziye güvenebilir" derken ne kadar doğru söylemiş. Engels'in sözlerine şunu ekleyebiliriz: Küçük burjuvazi varolduğu sürece, proletarya zaferini sürekli güvence altında tutmalıdır.

Sosyalist dünyada proletarya işini sıkı tuttuğu zaman, yani proletaryanın egemenliğinde işler yolunda olduğu zaman, küçük burjuva unsurlar, iktidarın önünde yerlere kadar eğilip, etek öpmek isterken; işlerin iyi gitmediği zamanlar gelip çattığında, bir kere daha o pis, döknek, aşağılık karakterini gösterdi. Sosyalizmi yıkmak için eline geçmiş olan "tarihi fırsatı" sonuna kadar değerlendirmek için olanca enerjisiyle yüklendi. Bu sefer ABD ve diğer emperyalist devletlere uşaklık etmek için yola düştü. Güce boyun eğip, güç karşısında yapmadık onursuz-

luk bırakmadılar. Proletarya ise, burjuvazinin devlet gücünü ortadan kaldırmak için savaşır, proleter hareketin politik sözcüleri olan komünistler de, hiç bir koşulda güce boyun eğmeden, yalnız da kalsalar, onurlu mücadelelerini sürdürürler. Sosyalist dünyada geriye düşüş yaşanınca, kapitalist dünyadaki küçük burjuva hareketler, kapitalizmi yeniden keşfetmeye başladılar. O döneme kadar, sosyalizmin dünya çapındaki gücü ve etkisi karşısında olumlu tutum alan orta sınıf hareketleri; yeni koşullarda sosyalizme düşman kesildiler. Sosyalizmden vazgeçtikleri gibi, devrimden de vazgeçtiler. Bununla da yetinmediler, burjuvaziye karşı olmaktan da vazgeçtiler. Halk adamı idiler, düzen adamı oldular.

Türkiye ve Kürdistan'da, komünist işçi hareketi, demokratik küçük burjuva hareketten, ideolojik, politik ve örgütsel olarak ayrışmıştır. Ayrışma ana çizgileriyle gerçekleşmiştir. Karşılıklı etkileşim ise sürüyor. Küçük burjuva sosyalist hareket, iki yönden gelen nedenlerle, komünist işçi hareketinden ayrıştı. Bunlardan biri, 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğünün terör koşullarında, yorgun düşen, yılgınlığa kapılan ve sinenlerin, ya mücadeleyi bırakmasının, ya da devrimden yüz çevirmesinin yol açtığı ayrışmadır. Diğeri ise, Sosyalist dünyada yaşanan gelişmeler sonucu, sosyalistliği yalnızca "etkilenme" düzeyinde kalanların sosyalizmden kopması oldu. Ayrışmayı, saflaşmayı derinleştiren ise, iç savaş ve devrimci durum oldu. Yazıda esas olarak ele alacağımız konu budur.

Bir süre öncesine kadar, sosyalizm, devrim, proletarya diktatörlüğü, sınıf mücadelesinin sözünü eden küçük burjuva devrimciler; "yeni dünya" koşullarında sosyal reformlardan söz etmeye başladılar. Sınıf mücadelesi yerine, "sınıf işbirliği", devrimci mücadele yerine "iç barış" anlayışını öne çıkarttılar. Bu anlayışın doğal sonucu olarak da İlegal Leninist Parti yerine yasal kitle partisi, zora dayalı mücadele yerine, barışçı parlamentarist mücadeleyi savunmaya başladılar. Burada da kalmadılar, burjuvaziye daha fazla yaranmak için, devrimci harekete karşı kampanya açtılar. Bütün planları, devrimci kitle potansiyelini devrim mücadelesinden uzaklaştırmaktır. Bunun için mücadeleciler devrimci güçleri kötülemek için "maceracı, aşırı" vb. ne kadar oportünist, reformist söz varsa tümünü yeniden çıkartıp, piyasaya sürdüler. Burjuvazi sözde "serbest" piyasaya mal sürerken; reformist akımlar ise devrimci geçmişlerini, onurlarını, kendilerini insanlaştıran ne varsa onları piyasaya sürdüler. Devrim mücadelesi yükselip sertleştikçe, onlar da o kadar burjuvaziye yanaşmaya başladılar. Devrim bir gerçeklik olmaya başladıkça, reformistler de, o oranda saldırgan ve bayağı olmaya başladılar. Devrimden yüz çeviren, yüzünü burjuvaziye dön-

dürmek durumundadır. Yüzünü burjuvaziye dönen, geleceğe yüz çevirmiş olur. Geleceğe yüz çeviren gericileşir ve her gerici güç gibi yok olur gider.

Bugün sayısı milyonlara varan bir sol potansiyel (devrimci potansiyel) olduğu halde, uzun süre iktidarı ele geçirme yolunda ayaklanılamamışsa, bunda en büyük etken; döneğin, kitle isyanlarının ve ayaklanmalarının önünde set olmasıdır. Kitle isyanlarının ve ayaklanmalarının önünde barikat olma görevini uzun yıllar, TKP, TİP, TSİP yaptı; bugün onların görevini DY, KSD, TKEP, TDKP vb. yerine getiriyor. Kendisini işçi sınıfının ve uluslararası komünist hareketin biricik temsilcisi ilan eden "ilerleme" takımı; gerçekte, işçi sınıfının verdiği devrim mücadelesi önündeki asıl barikattı. Bu burjuva uşakları, işçilerin devrimcilerle birleşmemesi için elinden gelen her türlü kötülüğü yapmıştır. TKP'nin yaptıklarına bakıldığında, işçi sınıfı içindeki devlet ajanları rolünü oynadıktan açık olarak ortaya çıkmıştır. Aynı çevre, uzun zamandır da devletle anlaşma içinde çalışıyor. Amaçları, emekçileri, burjuva politik platformlarına çekmektir. O zaman, devrimci hareket tarafından tecrit edildikleri için, bugünkü kadar zararlı olamıyorlardı. Artık yalnız değiller. Dünün devrimcileri, proletaryaya ve devrime "elveda" deyip, reformcu yola girince, kendilerini TKP ile aynı yerde buldular. Burjuva uşaklığına yenileri soyundu. Böyle bir gelişme sonucu, çok daha geniş sol kitle potansiyeli bir süre daha döneğin barikatlarına çarpacaktır.

Pratik göstergeleriyle ortaya çıkan bazı olaylar, her yerde aynı ortak tavrı koyan ihanet cephesinin durumunu yeterince gözler önüne seriyor. Her renkten oportünist ve sosyal reformist tek bir örgütsel platformda bir araya gelmemekle birlikte, yine de Türkiye ve Kürdistan devrimine karşı ortak tavır alıyorlar, ayrı siperlerde, ama aynı safta ve aynı stratejiye bağlı olarak hareket ediyorlar. Bunun için bir ihanet cephesi durumundalar. Bunların bir kısmı aynı partilerde birleşti. Diğerleri de bu yönde çaba içindeler. Ayrı durmaları için hiç bir neden kalmadı, oysa birleşmeleri için yeterli neden var. Onlar adına birleşme çağrısını biz yapalım: Ülkenin Bütün Döneği Birleşiniz!

OLAYLARIN GÖSTERDİKLERİ

İlk örnek, Gazi ayaklanması sırasında, KÇSKK'nın 18 Mart eylemini, zor durumdaki devleti kurtarmak için ertelemesidir. Gazi ve Ümraniye Mart Sokak Savaşları, sermaye ve faşizmin yanında reformistleri de korkutmuş olacak ki, büyük bir çabayla kamu emekçilerinin eylemini erteleme yoluna gittiler. Reformist emekçi liderleri, kamu emekçilerinin tam da o sıradaki bir eyleminin, sermayeye ve faşizme

karşı bir gösteriye dönüşeceği endişesi içindeydiler. Bu ortamda olacak eylemde kitleye hakim olamayacaklarını çok iyi biliyorlardı. Bunun için eylemi ertelediler. Böylece halka karşı, gerici konumda hareket ettiler. Devlet ve tüm sermaye çevreleri, hain sendika liderlerinin bu tavrını göklere çıkardı. Onlar, sermayenin gözünde göklere çıkarılması gereken fedakâr "yurtseverlerdi". Bu örnek, sosyal-reformist liderlerin ve onlara yön veren politik çizginin, devrime ve halka karşı, burjuvazi ile ittifak kurabileceğini açık olarak göstermiştir.

İkinci çarpıcı örnek, 17-18 Haziran kamu emekçilerinin büyük Ankara eylemi sırasında, hükümetle uzlaşarak, görkemli eylemi sonuçsuz bırakmalarınıdır. Hükümetle anlaşan uzlaşmacı sendika liderleri, tam anlamıyla emekçileri aldattılar. Sonuç olarak, uzlaşma uğruna, emekçilerin büyük gücü, yüksek enerjisi ve devrimci coşkusu söndürüldü. Bu dönemlerin, eylem sırasında, Devrimci Emek'e karşı ta-kındıkları tavır, kimlere karşı, kimlerle birlik içinde olduklarını göstermesi bakımından çok önemlidir. Bu ün avcıları, faşist burjuva medya önünde boy göstererek faşist İçişleri Bakanı'na kır çiçekleri sunarken; devrimci güçlere karşı düşmanlık yapıyorlardı. Onlar, devrimcilere karşı, devletin faşist bakanıyla birlik oldular. Yalnızca birlik olmakla kalmadılar, İçişleri Bakanı'na verdikleri söz gereği, eyleme karışan "kışkırtıcıları" da engellemeye kalktılar. Planlan, devrimciler tarafından bozuldu. Reformist liderler, devrimcilere ne kadar uzaklarsa, burjuvaziye de o kadar yakınlar.

Gazi ve Ümraniye sokak savaşlarında, burjuvaziyle ittifak kurabileceklerini gösterdiler, Ankara'daki Haziran eyleminde de bu ittifakı devrimcilere karşı pekiştirdiler.

Üstünde önemle durulması gereken üçüncü örneğimiz de, KESK kurultayında, uzlaşmacı sendika liderlerinin burjuva partilerini çağır-malarıdır. Daha önceki kitle toplantılarına çağrılan sermaye partile-rine bir yenisi eklendi: Faşist MHP. Faşist bir partinin, demokratik ve devrimci potansiyelin yoğun olduğu bir toplantıya çağırılması "yeni" bir şeydi ve öyle üzerinden atlanılacak gibi de değil. Faşistleri çağır-anlar, halk düşmanlarını çağırarak kadar alçalanlar, bunu öyle düşünmeden yapmadılar. Bu, uzun uzun düşünülmüş, uzun erimli bir planın parçasıdır. Plan ve amaç şudur: emekçileri anti-faşist mücadeleden, giderek sınıf mücadelesinden vazgeçirmek; gerici faşist güçlerin aslında söylediği gibi olmadıklarını, onların da "vatan evladı" olduğunu, dolayısıyla düşmanlığı bırakmak gerektiğini anlatmak; emekçileri, faşistlerle birlikte olmaya alıştırmaktır. Kesinlikle amaç budur. Faşistleri çağır-anlar, aynı kurultayda, devrimcileri dışlamak için çaba gösteriyorlardı. Ankara'daki 17-18 Haziran Eyleminde dev-

rimcileri açık isimle pankart açtılar diye, eylemden atmaya kalkanlar, Kurultayda sermaye partilerini ve faşistleri açık kimlikleriyle davet ettiler. Bu çarpıcı durum, sosyal reformistlerin, döneğin, devrime ve halka karşı nasıl bir ihanet cephesi kurduklarını göstermiyor mu?

Hiç utanmadan, kendilerine "devrimci", "sosyalist", "ilerici" diyen bu hainler, içişleri bakanına çiçek sunarken, o sırada devrimciler, aynı bakanın emriyle işkence görüyorlardı. Halk düşmanı katiller sürüsünün başına geçip, devrimcilere yönelik açık infazları yöneten bu faşist bakana çiçek sunmak, devrimcileri susturmaya kalkmak, öldürülen insanlarımıza karşı işlenmiş ağır bir suçtur. Gazi ve Ümraniye sokak savaşları sırasında, eylemleri, anti-faşist gösteriye dönüşecek diye, eylemi erteleyerek devleti içine düştüğü zor durumdan kurtarmak, halka karşı işlenmiş en ağır suçtur. Halkların cellâdı CHP'yi, halk düşmanı faşist MHP'yi Kurultaya davet etmek, devletin yanında yer almaktır. Reformistler, halkların isyan ve ayaklanmasının önünde barikat olmakla kalmıyor, emekçilere karşı, burjuvazi ile birlik oluyorlar. Siz bütün döneğin, sermayenin önünde onursuzca yerlere kadar eğilirken, öte tarafta devrimciler onurlarıyla savaşmaya devam ediyorlar. Devrime ve halka karşı işlediğiniz suçların bedelini mutlaka, ama mutlaka ödeyeceksiniz.

MÜCADELE EDENLER ZAFERE ULAŞIR

Devrime karşı çıkanların dezavantajı, koşulların devrimci olması; her gün pek çok emekçinin olayların etkisiyle mücadeleye atılmasıdır. Devrimin maddi koşullarının olgun olması, devrimci kitle atılımının bu maddi temeller üzerinde yükselmesi; faşizmin onca terörüne, operasyonlarına, katliamlarına rağmen devrimci hareketin güçlenmesi, ihanet cephesine büyük bir darbedir. Devrimci olan koşullar reformistlerin etkisini kırınca; bu defa, toplumsal-politik koşulları yanlış göstermek için çaba içine girdiler. Toplumsal-politik ortamın, devrimden çok uzak olduğunu; devrimci gelişmenin uzun bir dönemi kapsadığını; devrimin, bu evrimci gelişmeden bir sapma olacağını söyleyip duruyorlar. İç savaş'ın adını bile anmak istemiyorlar. Adını anmak istemedikleri, aslında, emekçi halk kitlelerinin devrimci iç savaşıdır. Yoksa, burjuva iç savaş uzun süredir var. Burjuva iç savaşa karşı halkın devrimci iç savaşını savunacaklarına tersini yapıyorlar. Halkı devrimci iç savaştan vazgeçirip; karşı-devrim cephesi karşısında eli kolu bağlı bırakmak istiyorlar. Reformist cephenin öne çıkardığı "barış, hemen şimdi" sloganının anlamı, kitleleri, faşist saldırılar karşısında pasif konumda tutmaktır. Sosyal reformizmin, burjuva karşı-devrimin azgın saldırılarına yanıtı; sosyal pasifizmdir. Faşizm, infaz,

katliam, kaçırma vb. faşist terör yöntemleriyle üstümüze gelip pasifikasyon yaratmaya çalışırken; reformistler de, sosyal pasifizm teorisiyle, buna çanak tutuyorlar. Görüldüğü gibi ortamı, olduğundan farklı göstermekle, tüm reformistlerin amacı, devrimci potansiyeli, pasifize etmek; son çözümlemede, kitlelerin anti-faşist, anti-kapitalist devrimci başkaldırılarını önlemektir.

Koşullar devrimci; devrim, koşulları ve kitleleri değişime yönlüyor. Bu durumda, sosyal reformizm ve sosyal pasifizm tam bir sonuç vermeyecektir. Mücadele, çelişkilerin keskinliğine, sınıflar ayrımının derin ve büyük olmasına bağlı olarak sertleşiyor. Sertleşen mücadele tüm toplumu saflaşmaya zorluyor. Saflaşma hızlanıyor. Herkes saflaşıyor. Reformist cephe güçleri de, karşıt sınıfların saflaşmasına bağlı olarak yerlerini netleştiriyorlar. Devrimin bir gerçeklik durumuna geldiği, halkın ayaklandığı tüm ülkelerde, bu tipten insanların, tarihin akışını durdurmak için umutsuz bir direniş gösterdiklerini herkes bilir. Küba Devrimi sırasında, devrimi temsil eden Castro liderliğindeki 26 Temmuz Hareketi'nin ilerlemesi karşısında, çoğu kendisine "ihtilalci" diyen dönekler cephesi, devrimi önlemek için diktatör Batista ile anlaşma imzalıyorlardı. Hem de gerillaların yüksek otoritesinden yararlanarak, buna kalkışıyorlardı. Castro haklı olarak, durumu çok sert bir bildiri ile teşhir etti. Halkların kurtuluşu için savaşmak istemeyenler, yine Castro'nun söylediği gibi, savaşmamak için bir sürü bahane bulurlar. Devrimci önder Che, Bolivya'da aynı ihanetle yüz yüze geldi. Kendisine kadrosal ve silah yönünde destek olacağını söyleyen KP yöneticileri, bırakalım destek olmayı, burjuvazinin gerillalara karşı yürüttüğü kampanyaya katılarak, karşı-devrimle aynı ağızdan konuşular. Che, yüz militana ihtiyaç duyarken, onların elinde, engelledikleri binlerce insan vardı. Che'nin ölümünden sonra hareketin liderliğini üstlenen gerilla lideri İnti, bir çatışmada kurtuluyor ve eskiden tanıdığı bir KP yöneticisinin evine giriyor. Ruhunu ve onurunu satan bu alçak, gerilla liderini ihbar ediyor ve katledilmesini sağlıyor. Devrime karşı bu alçaklığı yapan, bu sözde "komünist" solucan tek değildir. Latin Amerika'da ve bizde aynı cinsten hain pek çoktur. Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketi aynı ihanetle her zaman yüz yüze gelmiştir. Mücadele sertleştikçe, saflaşma netleştikçe, dönekler cephesi de düzenin gerici güçlerinin yanında yerini alacaktır.

Devrim yoluyla iktidara, oradan da sosyalizme varmak için yola çıkan devrimci hareket mücadelede sık sık yalnız kalmıştır; burjuvazinin saldırılarının yanında, ihanet cephesinin de saldırılarına uğramıştır; ancak, baskılara, saldırılara ne boyun eğmiş, ne de yolundan ayrılmıştır. Devrimci hareket, bildiği devrimci yolda yürümeye devam

etmiştir. Bugüne kadar zafere ulaşan yalnızca devrimci hareket olmuştur. Yalnızca mücadele edenler zafere ulaşır. İhanet cephesinin, engellemeleri, kitlelerin önünde set olması ve burjuvazi ile aynı ağızdan konuşarak, karşı kampanyalar açması, tarihin akışını, devrimin zafere ulaşmasını önleyemeyecektir.

Çelişkiler çok keskin, mücadele sert, Devrimimiz köklü, zaferimiz büyük olacaktır.

Devrim için savaşmaya komünist denmez.

Devrimci Emek

1 Aralık 1995

Sayı: 36

AVRUPA'DA TOPLUMSAL ÇATIŞMA

Avrupa proletaryasının kalbi Fransa'da atıyor. Fransız hareketi büyük tarihi birikiminin de etkisiyle, Avrupa'nın başına geçti. Avrupa'nın yüreği Fransa; Fransa'nın ve Avrupa'nın beyni Paris. Bugüne kadar üç devrim görmüş (1789, 1848, 1871) olan Paris, anti-faşist direniş hareketinde de büyük rol oynamıştır. 68 Olaylarındaki rolü ile de Avrupa'nın önüne geçmişti. Bu mücadelecî, direnişçi Paris, yine sahnede. Demek ki, Avrupa güzel olaylara sahne olacak.

Fransa'da, Belçika'da, diğêr kıta ülkelerindeki toplumsal çatışmalar, uzun süredir Avrupa'da yaşanan ekonomik-toplumsal krizin sadece sonuçlarıdır. Kapitalist sistemin ekonomik—toplumsal bunalımı her gün yeniden ve yeniden karşıt çelişkiler ve çatışmalar üretiyor. Avrupa'daki ekonomik kriz bir sistem krizidir. Çünkü bütün emperyalist-kapitalist ülkelerde yaşanıyor. Bunun ilk önemli belirtisi olan işsizlik ve yoksulluk hemen hemen bütün kapitalist merkezlerde vardır. İçlerinden en ileri gitmiş olan ABD ve Japonya'da işsizlik uzun süredir var. Üstelik devamlı büyüyen biçimde varlığını sürdürüyor. ABD'de milyonlarca inşan yoksulluk içindedir. Milyonlarca ABD'li eksik tüketiyor, kötü koşullarda yaşıyor. Her yıl yüksek sayıda insan kışın soğuktan ve açlıktan ölüyor. Öyle ki daha geçen seçimlerde başkanlık seçimlerinin en önemli propaganda malzemesi, işsiz olan 10 milyon insana iş bulma vaadiydi. Geçen süre içinde durum daha da vahimleşti. En büyük ABD tekelleri, işçi atmaya başladılar. Aynı süreç Japonya'da yaşanıyor. Kapitalist sistemin ekonomik krizi, meta üretiminin, özel mülkiyet düzenin ve toplumsal üretimde anarşinin sonucudur. Ekonomik kriz neden değıl sonuçtur, ancak uzun süreli olması durumunda, kendi maddi temellerini tam bir yıkım ile yüz yüze getirir. Kapitalizmin krizi aynı zamanda toplumsal bir krizdir. Çünkü, emekçi sınıfla-

rın yoksullaşmasını beraberinde getirdi; yoksullaşma ile birlikte sosyal düzen sarsılmaya başladı. Ekonomik-toplumsal krize bağlı olarak toplumsal çürüme, yozlaşma, adi cinayetler de artış var. Her kriz beraberinde bu sonuçları mutlaka getirir. Avrupa ekonomik ve sosyal krizle çalkalanıyor.

Ekonomik-toplumsal kriz politik boyutunu da gösterdi. Doğal olarak "politikayı" ekonomi-politikten koparmak mümkün değildir. Toplumsal olaylar belli bir ekonomik temelde ortaya çıkar. Politik olaylar da yine belli bir toplumsal temele sahiptir. Marx'ın bize öğrettiği gibi, toplumsal olmayan politik olay yoktur. Ekonomi ile politikanın arasında diyalektik bir ilişki, yani karşılıklı bir etkileşim var. Politikanın, ekonominin yoğunlaşmış ifadesi olduğu sözü çok bilinen marksist bir sözdür. Ekonomi ile politikanın ilişkisi böylesine sıkı ve iç içedir. Hükümet kararlarını, savaşları ve vergileri birbirinden nasıl ayrı ele alabilirsin ki. Fransa'da hükümetin politik olarak aldığı karar ekonomik ve toplumsal sonuçlara yöneliktir. Hükümet kamu işçilerinin ve eğitime ayrılan sosyal yardımları ve desteği kısma kararı alıyor. Burada politik kararların ekonomik hedefleri var. Hükümet emekçilerin sosyal haklarına, tekelci sermaye adına el koyma kararı alıyor. Sosyal hakların budanması ise kitlelerin toplumsal-politik eylemlerine yol açıyor. Şimdi Fransa hükümeti, kitlelerin eylemlerini ezme için askeri ve polis gücünü devreye sokuyor. Böylece açık olarak görüyoruz ki, ekonomiyi ve politikayı birbirinden ayrı görmek olanaklı değildir. Bu maddi temeller politik sonuçlarını hemen yarattı. Ekonomik alanda başlayan çatışma, toplumsal-politik alana kaymaya başladı.

Fransa hükümeti, sert önlemlere başvurmadan, aldığı ekonomik-toplumsal kararları uygulayamaz. Hükümetin kararına ilk tepki gösterenler kamu işçileri oldu. Nedeni ortada: Sosyal hakların budanması, önce, kamu işçilerini vuracaktır. Öğrencilerin eyleme gitmesi de aynı nedene dayanıyor: Eğitime yönelik devlet harcamalarının kısıtlanması. Şimdi öğretmenler de eyleme gitmeye karar verdiler. Eğitim harcamalarının kısıtlanması kararı öğrencilerde olduğu gibi, eğitim emekçilerini de etkiliyor. Eğitim için zorunlu devlet harcamalarının kısıtlanması tüm toplumu, esas olarak da emekçileri ilgilendiriyor. Burjuva sınıf serveti sayesinde eğitim sorununu çözüyor. Ancak, emekçi kitleler, eğitim sorununu yalnızca devlet eliyle çözebilirler. Yalnızca hükümetin eğitim ile ilgili kararı bile tüm toplumun hareket geçmesi yeter nedendir. Kaldı ki, hükümet emekçilerin bütün haklarına el uzatmayı kafaya koymuştur. Bugün kazanılmış sosyal haklara el atan bir hükümet, yarın çok rahatlıkla işçi sınıfının ücretlerini ya dondurur ya da düşürür. Bunu çok iyi bilen Fransız işçileri her geçen

gün büyüyen bir güçle grevlere destek veriyorlar. Kitlelerin büyüyen bir güçle eyleme yönelmesi karşısında askeri güç kullanmadan, Fransız hükümeti kararını uygulatamaz. Fransız işçisi ise buna boyun eğmeyecektir. Hükümetin kararında geri dönmeyeceği biçimindeki açıklamaya işçilerin verdiği yanıt: Yeni alıştık ısınıyoruz. Bu yazı 8 Aralık'ta yazıldı, olaylar büyüyerek sürüyor. Sıcak bir çatışmanın ilk vuruşları başladı; yeni yeni çatışmaların olacağı kesin. Olaylar, tam bir toplumsal çatışmaya ve iç savaşa doğru gidildiğini gösteriyor. Fransa'daki bu çatışmalar ya da Avrupa'nın her hangi bir yerindeki sosyal çatışmalar ezilse ya da sönse de; bu maddi koşullar yenilerini en kısa sürede üretecek düzeydedir.

Fransız işçisi de, mücadele birliğini, sağlamadan, eylemlerini sertleştirmeden, sürekli duruma getirmeden, ileri gitmeden, hükümet kararlarını engelleyemez. İşçiler, bu güne kadar sürdürdükleri toplumsal yaşamlarını, sert ve devrimci eylemlere başvurmadan koruyamazlar. Şimdilik öne çıkan sendikalarlardır Sendikaların bir süre daha etkin durumda olacakları kesindir. Fransız sendikaları uzun bir tarihe ve etkin bir konuma sahipler. Fransız işçisi de sendikalarını aşacak duruma gelmedi.

Fransız sendikaları (CGT) daha önce 68 olaylarında da işçilerin kendilerini aşmaması için eyleme gitmek zorunda kaldılar ama; eylem içinde, eylemi kırmak için hükümetle birlikte davrandılar. Yine de işçiler üzerinde etkinler. Bu etkinlik, Fransız işçisi devrimciyleştikçe aşılacaktır. İşçilerin politik örgütleri ne Fransa'da ne de Avrupa'nın büyük merkezlerinde düzeni aşacak konuma sahipler. Komünistlerin hemen hemen tümü (Portekiz komünistleri daha iyi konumdalar) sosyalizmin temel ilkelerini çoktan terk ettiler. Düzen yanlısı komünistlerin bu eylemlerdeki rolü de, uzlaşmacı, engelleyici ve yatıştırıcı olacaktır. Ne var ki, bu defa devrim yoluna girmeye başlayan Avrupa, mücadelecisi geçmişinde görüldüğü gibi, proletaryanın devrim partilerini de yaratacaktır. Bu olguların tümü göz önünde bulundurulduğunda, sınıf çatışmalarının çok sancılı geçeceğini söyleyebiliriz.

Şimdiden Fransa'daki grevler bütün kıtayı etkilemeye başladı. Avrupa'nın ulaşımı birbirine bağlıdır. Ekonomik ilişkilerde iç içe geçmiştir. Avrupa'daki hava ulaşımı, Fransa'daki grevler sonucu felç olmaya başladı. Fransa hükümeti bu noktada kuvvet kullanıyor. Yine de ulaşım büyük ölçüde aksamış durumdadır. İşçi sınıfları için de etkilene söz konusudur. Fransız hareketinin bütün kıtaya yayılma olasılığı var. Fransızlar başlattılar, Belçikalılar ve Almanlar devam ettirebilirler. Toplumsal patlama durumu kıtanın birçok ülkesinde var. Çelişkilerin çok kesin olduğu ülkelerde çok sert çatışmalar gündeme

gelebilir. Bugün Fransız hareketi önde, yarın başka bir ülke hareketi öne geçebilir. Burada altı çizilmesi gereken gerçek şudur: Bir ülkedeki toplumsal çatışma ve toplumsal başkaldırı kısa sürede diğer ülkelere de sıçrayacaktır. Bunun maddi temelleri vardır.

TUTUCU AVRUPA, DEVRİMCİ AVRUPA.

Geçen yüzyılda burjuva ve proleter devrimlere sahne olan Avrupa, emperyalizm ve işçi aristokrasisi sonucu devrimlerden uzaklaştı. Avrupa proletaryasının burjuvalaşması, kapitalizmin, kıtada yıkılmasını geciktirdi. Yani kapitalizmin, kendi ana vatanında yıkılması suni nedenlerle geciktirildi. İlk emperyalist paylaşım savaşının getirdiği ekonomik yıkım, toplumsal çöküntü ve savaşın diğer sıkıntıları devrimci durumun doğmasına yol açtı. Rusya'da Ekim Sosyalist Devrimi sonucu Sosyalizme yönelirken, bütün gözler bir Avrupa devrimine dikilmişti. Devrim dalgası batıdan doğuya kaymış ve doğuda (Rusya'da) zafere ulaşmıştı. Devrimin yayılması ve sosyalizmin kurulması için Avrupa'nın devrimci desteğinin olması gerekliydi. Bunun ilk müjdesi Almanya'da 1918–1919 da ortaya çıktı. Ne yazık ki, Alman devrimi çabuk ezildi. Beyaz terör Almanya'nın her yerinde kol gezdi. İtalya Torino'daki İşçi Konseyleri denemesi de ezildi, 1919 Macar Sovyetleri de kısa süre içinde ezildi. Böylece Burjuva gericiliği bütün Avrupa'da kol gezmeye başladı: Devrimci ayaklanmalar bir bir ezildi. Devrimci durum uzun süre doğmamak üzere, Avrupa'nın üstünden çekildi. Bu durumda, devrimci doğru yoluna tek başına devam etmek zorunda kaldı. Sosyalizm Sovyetler birliğinde kendi gücü ile kuruldu. Almanya'daki daha sonraki ayaklanmalar da kendi zayıflıkları sonucu ezildi. Kapitalizmin büyük bunalımı sonucu Avrupa faşizme teslim oldu. Faşizm ve savaş içindeki kıta uzun yıllar faşizm ve anti-faşizm mücadelesine sahne oldu. İkinci emperyalist paylaşım savaşında Sovyet halkının büyük devrimci tavrı ve enternasyonalist anlayışı sonucu hem faşizm ve hem de savaş Avrupa'da yıkıldı. Avrupa savaş ve faşizm tehlikesinden bir süre için uzaklaştı. Faşizmin ve savaşın maddi temeli ortadan kalkmadığı için her iki tehlike var olmaya devam etti. Faşizm tehlikesi, bu maddi temellerden yeniden kıtanın karşısına çıktı. Savaşın Sovyetler Birliği'nin tayin edici gücü ile sona ermesi ile birlikte Doğu Avrupa'da bir dizi ülkede devrim gerçekleşti. Buralarda Halk Demokrasileri kuruldu. Batı Avrupa ise ABD'nin kesin egemenliği altına girdi. Bir zamanlar, ABD'yi ekonomik sömürgeci durumuna getiren Avrupa; şimdi kendisi ABD'nin egemenliğine girdi. Avrupa'nın Doğusu devrimci yola girerken, Batı'da tutuculuk egemen oldu.

Avrupa'yı boydan boya etkileyen 68 olaylarından bu yana, özellikle 80'den sonra kıtada "yüzyılın en büyük eylemleri" görüldü. Yüzyılın büyük eylemleri yaygınlaştı ve neredeyse süreklilik kazandı. Fransa'da kasım ayında başlayan işçi-öğrenci-emekçi eylemleri 68'den sonra görülen en etkin eylemler oldu. Tutucu Avrupa'nın kabukları içinde devrimci bir öz doğuyor. Bu devrimci öz'ün çoktan eskimiş kapitalist kabuğu ne derece kıracağını hep birlikte göreceğiz. Kapitalist kabuk sağlam gibi görünüyor. Aslında hiçbir eski biçim, yeni ve devrimci öz'ün gelişimine uzun süre dayanamaz, öz, biçimi mutlaka değiştirecektir. Avrupa tutucu güçlerin egemenliği altındadır. Burjuvazinin tutucu Avrupa'sı halen büyük güçtür. Ama her büyük gücün mutlaka bir "aşıl topuğu" vardır. Eskimiş olan kapitalist üretim biçimi güçlü emperyalist Avrupa'nın "aşıl topuğu"dur. Proletaryanın devrimci hareketi asıl öldürücü darbeyi indirecektir. Bu hedefe sert ama çok sert bir çatışma ile varılacaktır.

Fransa'daki eylemler uzar ve tüm ülkeyi kapsarsa, Fransız hükümeti, hareketi ezmek için kendi gücünü kullanacaktır. Hareket tüm Avrupa proletaryasının ayaklanmaya iterse; o zaman tutucu Avrupa güç birliği içinde, Fransız hareketinin üstüne yürüyecektir. Komün bunun olabileceğini gösterdi. En sonunda Avrupa sosyal çalkantıların, çatışmaların ve ayaklanmaların ortamına girdi. Toplumsal patlamaların tek tek kapitalist Avrupa ülkelerinde düzeni tehdit etme durumuna geldiğinde, Avrupa'da burjuvazi emekçi kitlelere karşı "kutsal ittifak" kuracaktır. Çıkar çatışmaları ve karşıtlıklar, bunun sonucu öne çıkacaktır. Her kapitalist ülke, rakipleri olan diğer kapitalist ülkeler karşısında güçlü olmak ister; bunun içerde her kararını uygulanması zorunlu. Bu anlamda, Fransa'nın grevler ve toplumsal çatışmalarla çalkalanması, örneğin Almanya'nın işine gelir. Ne var ki, tüm Avrupa'daki emekçi kitlelere örnek olacak bir devrimci Fransa, yalnız Fransız burjuvazisinin değil, Alman ve tüm kıta burjuvalarının da hiç istemediği bir durumdur. İşte, burjuvazi, kendisi için tehlikeli olan devrimci durumun doğmaması için; Avrupa'nın devrimci doğrultuya girmemesi için, gerekirse tüm ekonomik ve askeri gücünü kullanmaktan çekinmeyecektir. Fransa, bugünkü eylemleri ezerse grevleri ve eylemleri tüm Fransa'ya yaymış olacaktır; Avrupa burjuvazisi Fransa'daki hareketi ezmeye kalkarsa, eylemleri tüm kıtaya yaymış olacaktır.

Fransa'daki grevlere, direnişlerin Avrupa açısından önemi büyüken; dünya açısından da, Avrupa'daki eylemler uluslararası proletarya hareketini ileri iteceğinden, ya da ileriye çekeceğinden aynı öneme sahiptir. Avrupa'nın ve dünyanın Fransa'daki olayları yakından

izlemesi, gelişmelerin dünya çapındaki sonuçlarından ötürüdür. Dünya bu sonuçlardan çeşitli düzeylerden etkilenecektir. Fransız proletaryası, emperyalist ülkelerdeki hareketin başında yürümenin onurunu taşıyor. Fransız proletaryası, kararlı ve kendine güveniyor. Bu güven örgütlü güç olmaktan ve mücadeleci bir tarihten ileri geliyor. Kendi örgütlü gücüne güven ve devrimlerle dolu bir tarihe sahip olmak Fransız proletaryasını daha da ileriye gitmeye zorlayacaktır. Fransız hükümeti olayların büyümemesi için kararından vazgeçerse; bu hem Fransız proletaryası hem de Avrupa proletaryası için bir başarı olacaktır. Çünkü, aynı durumda bulunan diğer işçiler, Fransız kardeşlerinin yolunu izleyecektir. Öte yandan ise, Avrupa burjuvazisi bu sonuçtan rahatsız olacaktır. Çünkü aynı örneğin kendi ülkelerinde tekrarlanmasından korkuyorlar. Her iki yönüyle de dünya çapında sonuçlar yaratacaktır.

Fransız Juppe Hükümeti, işçilerin, öğrencilerin isteğini kabul ederse; ne kadar güçsüz bir duruma düştüğünü görecektir; bu durumda kararlarını yaşama geçiremez. Yok, kararlı olmaya devam ederse, o zaman da, işçiler bu hükümeti kesin olarak yıkacaktır; olayların gelişmesi kesin olarak bu sonucu getirecektir. Sonuç olarak Fransa'da Juppe Hükümeti yarınından emin değildir. Bu durum zamanla tüm kıtadaki hükümetlerin başına gelecektir. Çünkü, Avrupa'da olaylar devrimci yönde gelişiyor.

Uluslararası proleter hareketin ilk çıkışını yapan Avrupa proletaryası uzun bir aradan sonra, yeniden hareketin başına geçmeyi başarmalıdır. Komüncülerin, Marx'ın, Engels'in, Roza'nın anti-faşist direnişçilerin devrimci Avrupa'sı yeniden doğuyor.

Devrimci Emek

15 Aralık 1995

Sayı: 37

POLİTİK ORTAM VE YENİ HÜKÜMET

24 Aralık Seçimlerinden sonra kurulacak hükümet eski hükümetlerden farklı olarak Gümrük Birliği'nin getirdiği anlaşmaları imzalamak durumunda kalacaktır. Gümrük Birliği anlaşmalarını gözden geçirmek isteyenler, ancak ilişkileri zora sokacak, sonuçta daha kötü koşullarla aynı noktaya gelecektir. Avrupa ile aynı GB içinde olmak Türkiye'nin ekonomik-toplumsal durumunu büyük ölçüde etkileyecektir.

GB ile birlikte, sanayi, ticaret ve finans alanında büyük iflasların yaşanacağı artık herkes tarafından biliniyor. Devlet, bu alanda doğacak zararları tekeller için karşılayacaktır. Tekeller dışında kalanlar ise tekeli baskıya dayanamayacak, yok olup gideceklerdir. Pek çok kapitalist işletmenin iflas etmesi ile birlikte esas darbeyi işçiler yiyecektir. Kapitalistler önce krizi atlatmak için işçi çıkaracak; sonra da iflasın sonuçları, kalan işçiyi işsizliğe itecektir. GB'nin yürürlüğe girmesiyle, yalnızca bu gelişme sonucu yüz binlerce işçi işten çıkarılacaktır. Kapitalist devlet işletmeleri ve özel sektör bilindiği gibi sürekli biçimde işçi çıkartıyor. Kitlese işçi çıkarılması sadece son birkaç yılda milyonlara ulaştı. GB'nin uygulanmasıyla beraber bu sayı dev rakamlara ulaşacaktır. Ekonomik yıkımın aynı zamanda sosyal yıkım anlamına geldiği açıktır. Bu anlamda, yeni kurulacak hükümet dönemi ekonomik-toplumsal bunalımın en üst düzeye çıkacağı bir dönem olacaktır.

Tekelci egemenliğin olduğu, emperyalizme bağımlı bir kapitalist ülkede, bütün hükümetler yalnızca egemenlerin söylediklerini yaparlar; tekeli kapitalist koşullarda, emperyalizme bağımlılık koşullarında hiç bir hükümet bunun dışında davranamaz; kuralın dışına çıkmak isteyen olursa, hemen kurallara uymaya zorlanır; sonuçta tekellerin ve

emperyalizmin belirlediği kurallar üstün gelir. Bütün burjuva partilerin ve burjuva hükümetlerin birbirine benzemesinin ana nedeni, ekonomik yapının tekellerin ve emperyalizmin elinde olması; ekonomik gücün onların elinde olmasıdır. Ekonomik gücü elinde bulunduran, bunun sayesinde politik gücü de ele geçirir; işbirlikçi tekeli sermaye bütün burjuva politik kuvvetlerin tek sahibidir. Kapitalizmin rekabet döneminde çıkarları birbirinden farklı olan burjuvalar, aralarındaki rekabeti politik alana da yansıtırlar. Bu nedenle ayrı ayrı burjuva partileri bu farklı burjuva çıkarları yansıtırlar. Liberal, muhafazakar, sosyal demokrat politikaların aralarında farklılık olduğu dönem çoktan gerilerde kaldı. ABD'deki "Cumhuriyetçiler" ile "Demokratlar" arasında bir fark ortaya konamaz; bir fark varsa, bu, çeşitli tekel grupları arasındaki çıkar çatışmasını yansıtır. Her iki parti de emperyalist politika izler; her alanda politik gericilik, her iki partinin tüm politikalarını kaplar. Kapitalist Avrupa'da ya da kapitalist Uzak Asya'da da durum aynıdır. Sermayenin belli ellerde yoğunlaşması kapitalist ekonomik yasaların işlemeyle beraber, ekonominin yoğunlaşmış ifadesi olan politikada, tekellerdeki bu yoğunlaşmayı yansıtır. Bu maddi temellere dayanarak kesin olarak söyleyebiliriz ki, Türkiye'de kurulacak olan her hükümet emperyalizmin ve işbirlikçi tekeli sermayenin emrinde olacak; onların çıkarlarını dile getirecektir.

Yeni hükümet, mevcut faşist devlet aygıtlarında herhangi bir demokratik iyileşme yapamaz; bunun birinci nedeni, öncelikle böyle bir burjuva politik güç yoktur; ikinci neden ise, faşist bir devletin burjuva ilişkiler çerçevesinde "değiştirilememesidir." Her gelen hükümet mevcut faşist devlet makinesini sadece daha da yetkinleştirecektir. Artık bazı burjuva çevrelerin de itiraf ettikleri gibi, yeni meclis ve hükümet yalnızca MGK'nın söylediklerini yerine getirecektir. Böylece şunu kesin olarak söyleyebiliriz; her hükümet mevcut faşist devlete dayanacak, onun bir parçası olacak; sadece faşist devleti güçlendirmeye çalışacaktır. Bugüne kadar, faşist generalleri, cuntacıları ve işkencecileri sözde de olsa, "cezalandırmak istediğini" söyleyen bir tek burjuva güç çıktı mı? Böylesi bir hareket istese de zaten devlet karşısında bir "güç" olamaz. Burjuvazi karşı-devrimcidir; burjuvazinin tüm partileri de öyle. Eğer bir burjuva partisi çıkıp ta, devlet yapısında değişiklik yapacağını söylerse, bilin ki, bu, kitleleri aldatmak içindir; devrimi önlemek içindir. Hiç bir burjuva hareketi, tekellere rağmen, emperyalizme rağmen, faşizme rağmen bu devlet iktidarında bir taşı bile yerinden oynatamaz. Her burjuva meclisi ve hükümeti baskı makinesinin bir parçası olacak; baskıya dayanacak, baskı uygulayacaktır.

Kapitalistlerin, adına “kemer sıkma” dedikleri ekonomik politikalarını uygulamak, GB programını uygulamak için mücadele ve hareket halindeki emekçi kitleleri susturmaları gerekiyor. Sokağa çıkan ya da sokağa çıkmak için hazır olan kitlelerin, bundan sonra hiç susmayacakları açıktır. Bu demektir ki burjuvazi varlığını sürdürmek için mutlaka daha fazla şiddete başvuracaktır. Şiddeti arttırmadan tırmandırmadan burjuvazi konumunu koruyamaz. Bu nedenle her yeni kapitalist meclis ve kapitalist hükümet daha fazla şiddete başvuracak; daha fazla, şiddet ise karşıtını yaratacaktır; yani daha fazla şiddete başvuracak olan hükümet aynı, biçimde daha sert şiddetle karşılaşacaktır. Önümüzdeki dönemde tarih karşıt sınıfların şiddeti tarafından yazılacaktır.

'90'dan sonra kurulan bütün hükümetler “iç savaş hükümetleri” oldular; şimdiki hükümette aynı biçimde bir iç savaş hükümeti olacaktır. İç savaş koşullarında başka türlü “hükümet” edilmez. Ne var ki, iç savaş üzerine kurulan, hiç bir savaş hükümeti yarınından emin değildir. Çünkü her hükümet bir barut fıçısı üzerinde duruyor. Bu barut fıçısı her an ateşlenebilir. Yıllardır sürmekte olan savaş öyle bir savaş ki, ancak tarafların birinin kesin ve mutlak üstünlüğüyle sona ermedikçe devam edecektir. Türkiye ve Kürdistan'da sürmekte olan savaş kısa erimli değil uzun bir dönemi kapsayacak bir savaştır. Halklar, devam etmesi halinde daha uzun bir süre acı çekecek, zor günler geçirecek kurban verecekler; ta ki, devrim yoluyla iç savaşa son verene kadar. İç savaşın kendisi maddi temeli ile birlikte yalnızca devrim tarafından sona erdirilir; taraflardan birinin “silah çatması” ile savaş sona ermeyecek tersine daha da uzayacaktır. Kitleler artık bu durumda daha da saflaşacak; kesin yol ayrımına geleceklerdir; süreç başladı bile. Burjuva egemenlik, faşist devleti iktidarı ve savaş hükümeti değil; işçi sınıfının, yoksul köylülüğün ve tüm emekçilerin Geçir Devrim Hükümeti halkların biricik çıkışı olarak ivedilik kazanıyor.

Kürt Ulusal Sorunu yeni meclis ve yeni hükümet döneminde de çözülmeyecektir; bundan sonra da herhangi bir burjuva hareketi, “ulusal sorunu” çözemeyecektir. Artık “ulusal sorunun” burjuva çözümü yoktur. TÜSİAD, Sabancı, Koç, Komili ve diğer tekelci güçlerin yeni hükümetin “Kürt Sorununu” çözmesi biçimindeki dileği; yalnızca Kürt halkını ulusal-sınıfsal kurtuluş yolundan alıkoymak içindir. Emperyalizmin ve tekelci sermayenin “Kürt Sorunu”ndaki politikalarını ayrı bir yazı ile ele alacağız. Burada şu kadarını söyleyeceğiz, yeni hükümet de “ulusal sorunu” çözemeyecektir. PKK'nin, sorunun “barışçı-devrimsiz” çözümü fiyasko ile sonuçlanacaktır. Bu gelişmenin sürmesi ile birlikte Kürt halkı devrimci yürüyüşünü sürdürecektir; ulu-

sal-sınıfsal kurtuluşun yalnızca devrim yoluyla çözümünün olanaklı olduğu biçimindeki bir bilinç egemen olacaktır. Yeni hükümet döneminde eskilerine göre daha yaygın, sert ve sonuçları sarsıcı olacak olan Kürt halk ayaklanmalarına tanık olacağız.

Önümüzdeki dönem Kürt halkının devrimci isyanları, ayaklanmaları, askeri savaşları, Türkiye emekçilerinin isyan ve ayaklanmalarının yükseleceği bir dönem olacaktır. Bu güne kadar olanlar, daha büyük çatışmaların ön belirtisidir. Koşullar ve baskılar emekçi kitleleri yalnızca devrime doğru itiyor; sürecin önlenemez gidişi bu yöndedir. Bu dönem her taraftan ayaklanma seslerinin geldiği; özcesi yoğun devrimci bir dönem olacaktır.

Çıkış devrimci olacaktır. Seçim için oluşturulan, oluşturuların devamını istediği “Emek, Barış ve Özgürlük” bloku istese de uzun süre ayakta kalamaz; çünkü “ulusal sorun” ve genel olarak tüm demokratik sorunların “barışçı-devrimsiz” çözümünü istiyor. Demok-rasi sorununun “barışçı-devrimsiz” çözümü mümkün değildir; tezin savunucularının bu yönelişi sadece emekçi kitleleri devrimden vazgeçirmek içindir. Koşullar ve görevler söz uyunsa bir “Devrimci Bloku” zorunlu hale getirmiştir. Dönemin ana görevi hareket halindeki ve hükümet güçleriyle çatışma halindeki kitlelerin eylemini yönetmek, devrimci eylemleri ivedi olarak artırmak, devrimi örgütlemektir. Bunun için devrimin politik kuvvetlerini bir güç olarak bir araya getirmek, görevi başarmanın şartıdır. Önümüzdeki dönemde Leninistler bunu yaşama geçirmek için çalışacaklardır. Kuvvetlerimizi birleştireceğiz, savaşaacağız ve yeneceğiz.

SEÇİM SONUÇLARI

Yukarıdaki değerlendirme bilinen anlamıyla seçim “sonuçları” alınmadan yapıldı; şimdiki değerlendirme ise seçim “sonuçları” ortaya çıktıktan sonra yapıldı.

Politik krizi çözmek, bir çıkış yolu bulmak için seçimlere giden tekeli güçler; 24 Aralık seçimlerinden yine politik krizle çıktılar, çıkış yolu bulunamadı. Burjuvazi kitlelerin büyük bir kesimini tek bir parti aracılığıyla etkileme, peşinden sürüklemeye yeteneğini çoktan yitirdi. Orta yere çok parçalı bir manzara çıktı. Yeni bir hükümet oluşturma, farklı partilere oynayan tekeli gurupların çıkar çatışması nedeniyle tam bir çıkmaza girdi. Partiler arasında bir “farklılık” olduğu için değil; tekeli sermaye guruplarının ve emperyalist devletlerin çıkarlarının birbirinden farklı olması nedeniyle “hükümet bunalımı” uzun bir süre devam edecektir. Hükümet hangi biçimde kurulursa kurulsun, burjuvazi artık eskisi gibi, yönetemeyecektir: Kapitalist toplumun günde-

minde sürekli kriz olacaktır.

Bütün burjuva partileri esasında güç kaybetmiştir. Ortaya çıkan sonuç bunun asıl kanıtıdır. Devletin para cezası, hapis cezası, cumhuriyeti kurtarma çağrıları, suni rekabet yarışı ve bütün olanakların kullanılarak sandığa gitme çağrılarına rağmen yaklaşık olarak 7 milyon insan oy kullanmamıştır. Sandığa gitmeyenler birinci parti olduğu için “zaferini” ilan eden en büyük partiden daha büyük bir kitledir. Onca baskıya ve propagandaya rağmen bu kadar büyük bir kitlenin sandığa gitmemesi, kitlelerin parlamentodan ve sistemden umudunu kestiğini gösteriyor. Kitlelerin büyük bir kesimine göre bütün burjuva partileri aynıdır; emekçi kitlelere ise hiç bir şey veremeyecektir. Kitleleri sol lafızlarla sandığa gitmeye çağırınlar onca baskı ve çabaya rağmen bu kadar büyük bir kitlenin sandığa gitmemesini bir kere düşünmelidir. Reformcu blok bir kere daha kitlelerin gerisinde kalmıştır.

Bütün propaganda çalışmalarını meclise milletvekili sokmak için yapan “Emek Barış ve Özgürlük Bloku” beklenen sonucu alamadı. Bunun nedenlerini arka arkaya sıralarken bile açık olarak ortaya çıkıyor ki, bütün hedefleri meclise girmektir. Meclise girmedikleri için yaptıkları çalışmalar sonuçsuz kaldı. Blok'un asıl dayanağı ve yürütücüsü olan HADEP Kürt halkının istenen desteğini, alamadı. Bunun nedeni, kendileri tarafından sıralanan nedenlerle birlikte; asıl olarak devrim mücadelesine ters davranmalarıdır. Kürt halkı düzenden kopmak ve devlete karşı mücadele vermek için bu kadar çaba gösterirken, bu uğurda binlerce evladını yitirirken yasal parti ise, bu yönelişe ters biçimde, Kürt halkını devlet ve düzenle buluşturmak için çaba gösterdi. HADEP'in çabası, Kürt Halkının ulusal-sınıfsal kurtuluş mücadelesine ters ve bu mücadelenin hedefini saptırıcı bir çaba olmuştur. HADEP esas olarak politikalarını gözden geçirmelidir.

PKK sırf “barışçı-devrimsiz” çözüm için tek taraflı olarak “ateşkes” ilan etti. Ne var ki, bu politika da hiç bir sonuç vermedi; bir kere daha Kürt halkına yanlış yol gösterildi. PKK'nin “ateşkes”inin bir amacı da parlamentoya temsilci göndermektir. Çaba sonuç vermedi. Çabalar sonuç vermedi, ama artık bu alandakilerin kabul ettikleri bir gerçek var: “Sistemin çürümüşlüğüne makyaj” olmalarıdır. Sistem ise HADEP'in ve reformist sol'un seçimlere katılmasını kullanarak bütün dünyaya bu seçimlerin çok “demokratik biçimde” yapıldığını gösterme olanağına kavuştu. Tekelci güçlere bu olanağı veren reformist “Blok”tur. Önderliğin izlediği politikaların yanlış olmasının anlaşılmasıyla, “seçimleri boykot etmenin” Kürt halkı için doğru bir politika olacağı biçiminde bir düşüncenin doğmasına yol açmıştır. PKK için yapılması gereken doğru şey, seçimlerde izlediği yanlış politikanın

özeleştirisini vermek ve ulusal sorunun “barışçı-devrimsiz” çözümlü yönelişinden bir an evvel vazgeçmektir.

“Seçim Aldatmacasına Hayır! Ya Devrim Ya Ölüm!” diyerek seçimleri boykot eden TKEP/Leninist ve aynı yönde olumlu tavır koyan devrimci güçler, Türkiye ve Kürdistan devrimini temsil ettiler. Seçimlerde doğru taktik ortaya koyanların ne kadar haklı oldukları, seçim sonuçları ortaya çıkınca anlaşılmıştır. Devrimci güçlerle, sosyal-reformistler arasında seçimlerde ortaya çıkan taktik farklılığı esas olarak devrimin en temel konularında, emekçilerin kurtuluş mücadelesindeki temel farklılıkların bir parçasıdır, onun bir devamıdır. Taktiğin bir kere daha stratejiye bağlı olduğu anlaşılmıştır.

Leninistlerin seçimlerdeki devrimci taktiği, devrim ve iktidarı ele geçirme stratejisinin bir parçasıdır ve amacına hizmet etmiştir. Reformist Blok'un seçimlerdeki taktiği de, onların sosyal-reform programlarının (stratejilerinin) bir parçasıydı ve bu hedeflere hizmet etmiştir. Devrimcilerle, reformistler arasındaki strateji ve taktik farklılık her alanda somutlanmıştır.

Devrimci Emek

Ocak-1996

Sayı: 38

GEÇİCİ DEVRİM HÜKÜMETİ

Toplumu oluşturan milyonlarca insanın günlük yaşamındaki değişiklikler; bu değişikliklerin insanların günlük yaşamı üzerindeki zincirleme etkileri; kitlelerin yaşam biçimini belirleyen ekonomik koşullardaki değişimi izlemek; her gün gözlerimizin önünde olup-biten olayların nedenlerini, etkilerini, genişliğini anlamak sürekli yapmamız gereken şey budur. Çünkü milyonlarca insanın her gün tekrarlanan yaşam mücadelesini; mücadeledeki değişiklikleri anlamadan ilerisi için sağlıklı öneriler ileri süremeyiz. Bugünkü toplumu anlamayan; kitlelerin günlük yaşamındaki değişiklikleri; nedenlerini ve iç gelişmelerini anlamayan bir kimse, yarınki toplum üzerinde hiç bir şey önerecek durumda değildir. Toplumdaki ve sınıflar mücadelesindeki değişiklikleri ve gelişimi nlatan devrimci durum ve iç savaş anlamalarına söylediğimiz şudur: Toplumun hareketini izleyin, bu hareketin değişimini ve zincirleme etkilerini izleyin, yani tarihi materyalist yöntemi izleyin o zaman varacağınız sonuç, Leninistlerin ulaştığı sonuç olacaktır. Yalnızca tarihi gelişimi ve değişimi tarihsel materyalist ve diyalektik materyalist yöntemle izlerseniz doğru, sağlam sonuçlara ulaşabilirsiniz.

Türkiye ve Kürdistan'da uzun zamandır süren milyonlarca emekçinin, Kürt halkının, devrimci hareketin hareketini izlediğimizde; bu hareketin toplumsal ve politik anlamını çözümlediğimizde açık olarak bir devrimin ön gününde olduğumuzu söyleyebiliriz. Bunu görmek için kapalı odalarda, kitlelerin hareketinden soyutlanmış olarak teori yapmaya gerek yoktur; halk kitlelerinin süreklilik gösteren mücadelesi

irdelendiğinde; gözlerimizin önünde her gün tekrarlanan kendiliğinden kitle eylemleri incelendiğinde inceleme ve irdelemelerin bizi bir devrime doğru ilerlediğimizi göstereceği kesindir. Yapılması gereken toplumun kendisini ele almak değil, toplumun hareketini ele almaktır; sınıfların kendisini değil, sınıfların hareketini, çatışmalarını ve bu çatışmaların aldığı biçimleri ele almaktır. Çatışmanın, gelişmenin ve değişimin diyalektiği irdelenmelidir. Yapılması gereken milyonların karşılıklı ilişkisi, karşılıklı konumlanması, karşıt mücadelesi ve bunun politik anlamını irdelemektir. Bütün reformistlerimiz maddeye bakıp, maddenin hareketini göremiyorlar; maddeyi hareketsiz halde görüyorlar; oysaki madde sürekli aşağıdan yukarıya doğru, basitten karmaşığa doğru hareket ve değişim halindedir. Sınıflara bakıp, sınıflar arasındaki mücadeleyi görmemek; sınıfları hareketsiz halde görmek de aynı metafizik anlayışa götürür.

Bizi bir devrimin ön gününe götüren; eli kulağında bir devrimle yüz yüze getiren milyonların hangi hareketidir, çatışmasıdır. Şu gelişmeleri sayabiliriz: Sayıları 15.000'i bulan politik tutsak, sürekli hale gelen kitlesel tutuklanmalar; tutsakların direngen devrimci mücadelesi, tutsak yakınlarının yıllarca süren yiğit mücadelesi; ağır sistematik işkenceler, idam cezaları, müebbet cezalar ve bütün "mahkumiyetle" sonuçlanan mahkeme kararları doğru olarak yorumlandığında bir devrimin öngününde olduğumuz görülecektir. Asker ve polis operasyonlarıyla başlayan, işkence ve ağır cezalandırma kararlarıyla sonuçlanan; devrimci tutsakların direngen mücadelesine yol açan bu süreç toplumun bir devrime doğru yürüdüğünü gösteriyor. Sosyalist düşünce yönteminden yoksun olanlar yalnızca, binlerce tutsağın geçirdiği sürecin sınıflar mücadelesi açısından yerini ve önemini kavrayamazlar. Bu kadar kitlesel tutuklanmanın olduğu, bu kadar yıllarca süren sistematik işkencenin olduğu, bu kadar binlerce yılı bulan cezaların verildiği kaç ülke gösterebilirsiniz dünyada bize? Türkiye ve Kürdistan'ın durumunda olan çok fazla ülke gösteremezsiniz. Herkes operasyon, işkence ve tutsaklık durumunun sınıflar mücadelesindeki yerini ve anlamını bir kere daha düşünsün.

İnfazların ve kayıpların sayısındaki artış bir devrimin başlangıcında olduğumuzu başka yönden gösteriyor (devrimin başka bir belirtisi). Türkiye'deki insan hakları kuruluşları geçtiğimiz yılda infaz ve kayıpların sayısında artış olduğunu belirtiyorlar. Bu kuruluşlara göre geçtiğimiz yıl, eski yıllara oranla, bütün alanlarda "insan haklarında" ihlaller, en üst düzeye çıkmıştır. İnfazlar ve kayıplar, bu hak ihlallerinin başında geliyor. İnfaz ve kayıpların sayısındaki artış, emekçi kitlelerin devrime yöneldiklerini ortaya koyuyor. Faşist devlet artık

bilinen yöntemle bu devrim dalgasını durduramadığı için; açık infazları ve gözaltında kaybetmeleri tırmandırdı.

Devletin bu alandaki operasyonlarının tırmanması, kitlelerin devrim yolundaki tırmanmasının göstergesidir. Faşizm, devrim dalgasını durduramayınca, artık hiç bir kuralın tanınmadığı, insanlığın suç saydığı yöntemlere başvuruyor. Eğer bunca açık infaza ve kayba rağmen kitleler mücadeleyi sürdürüyorlarsa, bu gerçekten bir devrimin öngününde olduğumuzu gösterir.

İç savaş biçimini alan sınıflar savaşımının sertleşmesi, yaygınlaşması ve yoğunlaşması devrimin ön belirtisidir. Devrim ve karşı-devrim her geçen gün daha belirgin olarak saflaşıyor; mücadele, daha şiddetleniyor. Devrimci hareketin faşist devlete karşı askeri saldırılarında belirgin artış gözlemleniyor. Devrimci hareket hem politik eylem alanında hem de askeri eylem alanında kesin bir yükseliş içindedir. Tüm bu gelişmeler bir devrimin belirtisi değil de, neyin belirtisidir? Devletin ağır faşist terörüne, saldırılarına rağmen devrimci hareket yoluna devam ediyor, büyüme devam ediyor. Eğer kitleler devrim için evlatlarını vermeye hazır olmasalar, devrimci hareket nasıl büyüyebilir ki? Eğer devrimci hareket sürekli büyüyorsa, mücadeleyi yükseltiyorsa; bunun için gereken insan gereksinmesini sürekli karşılıyorsa; bunun en büyük nedeni devrimin kitlesel özellik göstermesi, kitlelerin devrime yönelmesidir. Devrim ve kurtuluş duyguları ve bilinci emekçi kitleler arasında bu kadar derin yer etmemiş olsa, devrimci hareket bu kadar baskı karşısında çoktan eriyip gitmişti. Ama kurtuluş ve devrim düşüncesi hiç bugünkü kadar kitleler arasında derinlemesine yer etmemişti. Kim ne söylerse söylesin, kesin olarak bir devrimin başlangıcındayız.

Kitlelerin hareketini izlemeye devam edelim. Emekçi kitlelerin yaklaşık olarak 7 yıldır devam eden kendiliğinden eylemleri kesin olarak süreklilik gösterdi. Tarihin çok az döneminde milyonlarca insanın bu kadar uzun süreli kendiliğinden eylemine rastlanır. Milyonlarca emekçinin kapitalizme karşı kendiliğinden eylemi bu kadar uzun sürüyorsa, ayakta kalabiliyorsa, bu ancak bir devrim döneminde bulunduğuumuz olgusuyla açıklanabilir. Birçok sosyalist çoğu kez bu kendiliğinden gelme kitle eylemlerini küçümser; oysaki bir devrimin olması için önce böylesine yoğun kendiliğinden kitle eylemlerinin yaşanması gerekiyor. Hele bizdeki kadar uzun süre devam ediyorsa; bu demektir ki, kitleleri sürekli ayakta tutan, her an kavgaya iten devrimci durum vardır. Herkes son dönemlerde oluşan kitle eylemlerini bir düşünsün, anlayacaktır ki, Cumhuriyet döneminin en etkili, kitlesel ve uzun süreli eylemleri gerçekleşmiştir. İşsizliğe, açlığa, yoksul-

luğa, gün be gün kötüleşen yaşam koşullarına, yorgunluğa, bezginliğe yıpranmışlığa ve ekonomik yıkıma karşı sürdürülen eylemlere milyonlarca insan katıldı. Bu dönemde gerçekten milyonların hareketine tanık olduk. Milyonların bu kendiliğinden hareketi bir devrimin en açık belirtisidir. İşçi sınıfı bu hareketin başını çekti; işçi sınıfı hareketinin, bir parçası olan kamu emekçilerinin hareketi tamamlandı; gençliğin ve demokratların mücadelesi aynı bütünlüklü sınıflar mücadelesinin birer parçası oldu. İşçi sınıfının ve emekçilerin faşizme ve kapitalizme karşı kavgası, bir devrim mücadelesi biçimini aldı.

Bir devrimin başlangıcında olduğumuzu, devrimin başladığını Kürt halkının ulusal-sınıfsal kurtuluş mücadelesinden başka bir şey bu kadar açık ve net olarak gösteremezdi. Kürdistan'da olan şey bir devrimdir; Türkiye ve Kürdistan birleşik devrimini tamamlayıcı bir devrim sürüyor. Türkiye'de inkar ettiklerinin, neyse ki, Kürdistan'da olduğunu (iç savaş) kabul eden bizim her renkteki oportünistlerimiz, bu sefer de Kürdistan'da olanın bir devrim olduğunu kabul etmeyeceklerdir. Milyonlarca Kürt insanının yıllarca sürdürdüğü mücadele esas olarak bir devrim mücadelesidir. Bu kadar büyük, yaygın, yoğun ve sert olayı bir devrim olarak anlamamak kesin politik bir körlüktür. Kürdistan'da olan, Türkiye'de olanlar bir devrimin belirtileri değilse, o halde, devrim nedir ki. Burada sözünü ettiğimiz zafere ulaşmış bir devrim değil; bu sürecin başlangıcıdır. Tam da bu noktada tartışılması gereken devrimin kendisi değil; bu devrimin nasıl başarıya götürülmesi gerektiği, bunun yol ve yöntemleridir. Ne var ki; bizim politik körlerimiz, devrim gibi çok belirgin, açık ve net olguyu bile göremeyecek kadar sosyalizmden uzaklaşmışlar. Kitlelerin hareketini izleyerek durumu anlayamıyorsanız; o halde zahmet edip düşmanın hareketini izleyin; o zaman yine de aynı sonuçlara ulaşırsınız; olan şey bir devrimin ön belirtisidir.

En başta söylememiz gerekeni şimdi söyleyelim: TKEP/Leninist'in ortaya çıkışı bir devrimin ön gününde bulunduğumuzun en önemli belirtisidir; Leninistler devrimin habercileridir. 1970'li yıllara doğru ortaya çıkan Dev-Genç, THKO ve THKP-C, halkların isyanının ve devrimci başkaldırının habercileriydi. 90'lı yıllara doğru ortaya çıkan TKEP/Leninist de bir devrimin habercisidir. Leninistlerin devrimci programları, devrimci taktikleri ve devrim politikaları ve ortaya koydukları devrimci tavırla bir devrimin yaklaşmakta olduğunu gösteriyor. Biz konuya buradan başlamadık. Amacımız, ön yargılı sosyalistlerin, bu ön yargısını kitlelerin devrimci yönelişi ile kırmaktı. Bunu yaptığımızı göre, bir devrime doğru yürüdüğümüzü, eli kulağında bir devrim ile yüz yüze olduğumuzun en önemli belirtisi olan Leninistle-

rin durumu üzerinde durabiliriz. Leninistlerin devrimci programı etkisini genişletmiştir. Bunu Leninistlerin programını kopya etmeye çalışan sosyalist hareketlerden biliyoruz. Yakın zamanda program sorununu çözmek durumunda kalan çeşitli sosyalist hareketler, kesin olarak Leninistlerin devrimci programını temel aldılar. Bunun yanında ortaya konan devrimci taktikler ve devrimci politikalar, önceleri sessizlik içinde boğulmaya çalışıldıysa da, daha sonra kopya edilmeye başlandı. Şimdi Leninistlerin Programı, taktikleri ve politikaları devrimci harekette egemen duruma geliyor. Öte yandan kitlelerin pratiği ile Leninistlerin söyledikleri artık çakışma içinde, bu devrimci görüşlerin kitlelerce benimsendiğinin; kitlelerin devrime yöneldiğinin en önemli belirtisidir. Çıkışı yaklaşmakta olan devrimin habercisi olan Leninistlerin mücadelesi ve gelişmesi ise bu devrimin zaferi anlamına gelecektir.

Mademki milyonlarca emekçi yıllardır eylem içindedir, mademki, Kürt halkı devrim mücadelesini yoğunlaştırıyor, mademki, halk kitleleri; devlet güçleri ile çatışma içindedir, o halde, **Geçici Devrim Hükümeti** sorunu ivedi olarak ele alınmalıdır. Devrimci durum ve iç savaş koşullarında iktidarı ele geçirme, temel görev haline gelir. Sosyalizmi hedefleyen proletaryanın öncülüğünde, halk tarafından, halk iktidarı dönemin temel ödevidir. Halk tarafından, halk iktidarı ve Geçici Devrim Hükümeti en ivedi görevdir. Devrimin ivedi görevi ileriye bırakılamaz: Sokağa çıkan, devlet güçleriyle çatışan kitlelere iktidar hedefi göstermeden iç savaş kazanamayız. Kitleler artık somut hedefler istiyor. Burjuva diktatörlüğü karşısında devrimci iktidar alternatifini somut olarak ortaya konmalıdır. Önümüzdeki dönemde bunun ivediliği ve yaşamsal önemi daha açık olarak anlaşılacaktır. DHİ ve GDH bugünden somut bir hedef olarak öne çıkartılmalıdır. Saflaşma bu somut iktidar hedefi etrafında gerçekleşmeli. Bugüne kadar ki bütün devrimler (burjuva devrimler, demokratik devrimler ve sosyalist devrimler) geçici enerjik bir diktatörlüğe gereksinme duymuştur. Enerjik, devrimci bir diktatörlük olmadan, devrim zafere ulaşamaz ve ayakta kalamaz. Devrimci sınıfın, iktidara yürüyen, önder sınıfın ilk yapacağı şey, en enerjik devrimci önlemleri almaktır. Devrimci önlemlere başvurmayan bir devrimci sınıf, sadece boş yere savaşmış olacaktır; çünkü kazandıklarını yitirmek işten bile değildir.

Hiç bir gücün durduramadığı, en enerjik devrimci diktatörlük olan Geçici Devrim Hükümeti burjuva diktatörlük altında gerçekleşemez. Geçici Devrim Hükümeti silahlı halk ayaklanmasının üzerine kurulabilir; devrime dayanılarak gerçekleşir; devrime dayanarak ayakta kalır. Her devrim tipinin yaratacağı geçici devrim hükümetinin farklı farklı

olacağı bilinen bir şeydir. Türkiye ve Kürdistan'daki Geçici Devrim Hükümeti işçi sınıfının, yoksul köylülüğün temel ittifakına dayanacak, diğer emekçi halk kitlelerini de ittifaka çekecektir. Küçük köylülük ve kent küçük burjuvaları da proletarya tarafından ittifaka çekilecektir. Geçici Devrim Hükümeti'nin öncü gücü proletarya, temel müttefiki yoksul köylülük olacaktır. Oluşacak olan cephe, güç ve eylem birlikleri bu temel ittifaka dayanırsa gerçekleşir ve bu ittifaka dayanan bir hareket zafere ulaşabilir. Bu anlamda Geçici Devrim Hükümeti, işçi sınıfının yoksul köylülüğün temel ittifakına dayanacak, tüm emekçi güçleri de ittifaka çekecektir.

Geçici Devrim Hükümeti devrimimizin ilk kanıtı ve yapıtı olacaktır. O olmaksızın, devrim başarıya ulaşmış olmayacağı gibi; kitleler de devrimci önlemlerden yoksun bırakılacaktır. Doğrusu, Geçici Devrim Hükümeti'ni proletarya öncülüğünde, sosyalizm hedefli olarak, halk tarafından, halk iktidarının bir parçası olarak ele almaktır; Geçici Devrim Hükümeti oluşturulmaksızın, demokratik Halk İktidarı gerçekleşemez ve yoluna devam edemez.

Demokratik Halk iktidarı ve Geçici Devrim Hükümeti hedefi ortaya konduktan sonra, bütün işçi örgütlerinin ve emekçi örgütlerinin temel görevi, burjuva iktidara karşı, bu devrimci alternatifini desteklemek olacaktır. Devrimci Halk İktidarı ve Geçici Devrim Hükümeti için mücadele etmeyen bir işçi sınıfı örgütü ve kitle örgütü sonuç olarak burjuva iktidarın elinde bir oyuncak olmaktan kurtulamaz. Savaşma kitle örgütleri ya da sendikalar etrafında değil, Geçici Devrim Hükümeti etrafında olmalıdır. Emekçi sınıflar yalnızca Geçici Devrim Hükümeti hedefi ile burjuva diktatörlüğe karşı, kendi devrimci iktidarları için mücadele etmiş olurlar. Yalnızca GDH emekçi kitleleri kurtuluşa götürecektir. Bundan ötürü, proletarya, emekçiler ve tüm devrimci güçlerin temel, ivedi görevi GDH'yi gerçekleştirmek amacıyla ayaklanmayı örgütlemektir.

Hiç bir gücün durduramadığı, en enerjik devrimci diktatörlük olan GDH sendikalara, kitle örgütlerine ve yasal örgütlere dayanamaz. GDH işçilerin fabrika konseylerine, devrimci halk komitelerine ve silahlı devrimci halk milislerine dayanacaktır. Silahlı halk ayaklanmasına dayanacak olan devrimci hükümet, ancak devrimin silahlı ve örgütlü güçlerine dayanırsa görevlerini yerine getirebilir. Devrimin silahlı ve örgütlü güçlerine dayanmayan hükümet ayakta kalamaz. Bu anlamda ancak, devrimin silahlı ve örgütlü güçlerin ifadesi olan bir GDH amaçladığı tüm politik ve sosyal önlemleri rahatlıkla yerine getirecektir. Devrimle birlikte oluşacak olan yerel ve merkezi Halk Meclisleri de GDH'nin temel dayanağı olacaktır.

Bir devrimin öngününde proletaryanın yapması gereken şey, tüm araçları kullanarak yoksul köylülük ile temel devrimci ittifakı kurmak, tüm ezilen ve sömürülenleri devime çekmektir. Bütün araçlardan anlaşılması gereken, illegal ve legal mücadele araçlarıdır. Ne var ki, en ufak bir çatışmanın büyük bir devrime yol açacağı böylesi bir devrimci kriz ortamında önemli olan hangi araçların öne çıkacağını bilmektir. Yasal araçlar tüm önemlerini yitirmezler, ancak, yasal olmayan araçlar komiteler, konseyler, milisler, illegal gösteriler, askeri eylemler, vb. biçimindeki illegal araçlar öne çıkar. O halde proletarya ve devrimci güçler yasal olmayan devrimci araçları öne çıkarmalıdır.

Bu durumda devrimci ajitasyonun önemi diğer dönemlere göre olağanüstü artar. Devrimci ajitasyonun temel amacı, emekçi kitleleri devlet güçleriyle çatışmaya itmek; faşist katliamlara karşı devrimci zoru savunmak; yerine getirilmesinin zorunluluğunu anlatmak; genel silahlanmanın gereğini anlatmak, silahlı birliklerinin kurulmasını göstermek; faşist devletin alaşağı edilmesinin kaçınılmaz olduğunu; halk tarafından bir halk iktidarının zorunlu olduğunu göstermek olmalıdır. Devrimci hareket içinde, devrimci ajitasyonun önemi sık sık unutulur. Oysaki devrimci ajitasyon, devrim ve iktidar mücadelesinin tamamlayıcı bir parçasıdır. Devrimci ajitasyon olmadan devrim ve kurtuluş mücadelesi eksik kalacaktır, güdük olacaktır. Devrimci ajitasyon, “kapitalizmi devirmek” ve “halkı ayaklandırmak” için içinde bulunduğumuz devrimci koşullardan en iyi biçimde yararlanmalıdır.

Devrimin ön belirtilerinin ortaya çıktığı, devrimci durumun derinleştiği, iç savaşın şiddetlendiği bugünkü ortamda, işçilerin mesleki mücadelesi ve öğrencilerin akademik mücadelesi eski önemini yitirir. Devrim ve açık çatışma döneminde işçilerin mesleki, öğrencilerin akademik mücadelesinin yerini tüm ilerici ve devrimci güçlerin açık mücadelesi alır. Sınıf mücadelesi fabrika duvarlarına ve sendikalara; öğrencilerin demokrasi mücadelesi de okul içine ve akademik mücadele araçlarına hapsedilemez. İşçi sınıfının açık devrimci araçlarla tüm ezilen ve sömürülenlerin öncülüğünü alması; öğrencilerin de halk hareketindeki aktif yerini alması için silahlanması zorunludur. Devrimi yalnızca silahlanmış işçiler, yoksul köylüler ve silahlanmış gençlik başarıya götürebilir. Ekonomistler ve tüm reformistler ise tersini yapıyor: kitle mücadelesini dar kalıplara hapsedmek. Oysaki kitle kendi dar kalıplarını aşmak istiyor. Gelişmelerin asıl yönü budur. Bugüne kadar geliştirilen mücadele ve örgütlenme yöntemleriyle yetinen emekçiler, kapitalizmin ve faşizmin artan saldırıları karşısında, bunun yetmediğini gördüler, Yeni mücadele ve örgütlenme yöntemlerine başvurmadan eldeki kazanımlarını bile koruyamayacaklarını, artık daha fazla

emekçi görmeye başlıyor. Bu, müthiş bir gelişmenin habercisidir. Gelenen noktada ya yeni mücadele ve örgütlenme araçlarıyla ileriye gidilecektir; ya da, kapitalizmin ve faşizmin saldırıları göğüslenemeyecektir. Kitleler kendiliğinden de olsa bunu kavramış durumdadır. Bu da reformizmin başka bir noktadan aşılmasıdır. Reformizmin bütün yol ve yöntemleri pratikte iflas etmiştir. Emekçi kitlelerin daha ileri gitmek için yeni mücadele yöntemlerini ve örgütlenme biçimlerini geliştirme yönelimleri Geçici Devrim Hükümeti'ni somut bir hedef olarak ortaya koymanın başka bir kanıtıdır. Çünkü ileriye gitmenin tek yolu iktidarı hedeflemektir. Zora dayalı devrim yoluyla iktidarı ele geçirmeyi hedeflemeyen, sosyalizmi hedeflemeyen hiç bir hareket ileri gidemez. GDH her yönden ivedi bir hedef durumuna gelmiştir.

Geçici Devrim Hükümeti hangi devrimci önlemlere başvuracaktır? Faşist devlet iktidarının bütün aygıtlarıyla parçalanması, yıkılması; bütün iktidarın Halk Temsilciler Meclisine devri; Halk Demokrasinin gerçekleşmesi, halkın tüm devrimci kazanımlarının güvence altına alınması, halklar için tam bir özgür ortam sağlanması; her kademedeki halk temsilcilerinin seçimle gelmesi; halkın istemi halinde her an görevden alınması; bütün kamu görevlilerinin aylıklarının uzman bir işçinin aylığını geçmemesi. Tüm işkencecilerin halk mahkemelerinde yargılanması, cezalandırılması; tüm karşı-devrimcilerin devrimci diktatörlük altında tutulması ve zararsız hale getirilmesi; devrimin otoritesinin her alanda egemen kılınması alınması gereken ilk önlemlerdir.

Bunun yanında tekellerin ekonomik gücünü ortadan kaldırmak amacıyla, kapitalist, sanayinin, bankaların, diğer finans kurumlarının, ulaşım, haberleşme araçlarının ve tüm büyük kapitalist işletmelerin zor alımı yoluyla kamulaştırılması; işçi konseylerinin denetimine verilmesi; üretimin ve dolaşımın işçilerin denetiminde olması.

Tüm bankacılık faaliyetlerinin tek bir ulusal bankada toplanması; Tüm büyük özel toprak mülkiyetinin, üzerindeki tüm araç ve gereçlerle birlikte zor alım yoluyla kamulaştırılması; tüm toprakların kamulaştırılması; alım-satımının yasaklanması; tüm kapitalist tarım işletmelerin zor alımı yoluyla kamulaştırılması; tarım işçilerinin konseylerinin ve yoksul köylü komitelerinin yönetimine devredilmesi; tarımda kolektif üretime geçişin sağlanması vb. vb.

Emperyalist devletlere ve tekellere ait tüm işletmelerin zor alımı yoluyla kamulaştırılması; NATO vb. tüm emperyalist örgütlerden çıkılması; emperyalist üs ve tesislerin sökülüp atılması; tüm ekonomik ve askeri anlaşmaların, kültürel, teknik anlaşmaların yırtılması; emperyalist devletlere ve kuruluşlara olan borçların ödenmemesi...

Kürt ulusunun bağımsız devlet kurma hakkı, devredilemez bir hak olarak, doğrudan ve eksiksiz olarak yine Kürt ulusu tarafından kullanılacaktır; Kürt ulusunun ayrılma, yani bağımsız devlet kurma hakkına hiçbir ön koşul getirilemez. Türkiye proletaryası, Kürt ulusunun bağımsız devlet kurma hakkını açıkça tanıdığını şimdiden ilan eder; Kürt ulusunun özgürce ayrılma hakkı, kendisiyle ilgili her tür politik tasarruf hakkı yalnızca kendisine aittir.

Tüm ulusal toplulukların ulusal ve demokratik haklarının güvence altına alınması; ulusal baskının her biçiminin kesin olarak ortadan kaldırılması.

Gerici güçlerin olası başkaldırılarını ezmek, emperyalist devletlerin işgal ve askeri saldırılarını boşa çıkarmak için tüm halkın silahlandırılması ve harekete geçirilmesi GDH'nin hemen alacağı acil önlemlerdir:

Bu devrim hareket halinde bir devrimdir; sürekli, sosyalizmi hedeflemiştir.

Devrimci Emek

15 Ocak 1996

Sayı: 39

DEVİRİM MÜCADELESİNE AYAKUYDURAMAYAN SAĞA KAYAR

Devrim dönemlerinde her şey, bu dönemin yasaları tarafından biçimlenir. Burada devrim yasaları gelişme yasalarıdır. Gelişme-dönüşme tarihin yasalarıdır; önlerine çıkan her engeli aşar geçerler. Gelişme yasaları boşluk tanımazlar; boşluk başka biçimde doldurulur, tarih yoluna devam eder. Devrime ya da dönüşüm yasalarına ayak uydurmak demek, bunun gereğini yerine getirmek, varılması gereken yere kadar götürmek demektir. Devrimin gereğini yerine getirmek demek, zamanı dolmuş eski kapitalist düzeni yıkmak, ücretli emeğin sömürü sistemini ortadan kaldırmak demektir. Bu devrimi sonuna kadar götürmek, proletarya diktatörlüğüne ve sosyalizme ulaşmak anlamına gelir. Bu devrimi başaracak ve sonuna kadar götüreceği olan tek tutarlı ve gerçek devrimci sınıf yalnızca proletaryadır. Proletarya ise amacına ancak devrim yoluyla varacaktır. Eğer tarihi, ekonomik, toplumsal ve politik koşulların tümü toplumsal bir devrimin gerçekleşmesini zorunlu hale getirmişse, devrimci bir sınıf olarak proletaryanın görevi pratik yolla bu devrimi gerçekleştirmektir.

Toplum bir politik devrim noktasına gelmişse, bu, insanların yeni ve daha üst bir toplum biçimine geçiş istemini ve zorunluluğunu gösteriyor. Toplum devrim yoluyla bir üst toplum biçimine geçmezse topyekün bir çöküş ve tam bir yıkım kaçınılmaz olur. Toplum yasaları da doğa yasaları gibidir; eğer doğa olaylarının “doğasını” kavrarsak, onu

insanların yararına kullanabiliriz. Bir zamanlar, taşıkları zaman insanlara zarar veren azgın akarsuların, baraj yoluyla insanlara son derece yararlı enerjiye dönüştürülmesi gibi. Toplumda da benzer yasalar işler; yeni topluma gebe olan eski topluma son vermezsen, her şey çürür, üretici güçler yıkıcı güçler olmaya başlar. (Kapitalist bunalım dönemlerinde öyledir; üretici güçler, yıkıcı güçler durumuna gelirler.) Ama yeni bir topluma geçildiği zaman tam bir gelişme yolu açılmış olur. Ya devrim yoluyla yeni bir topluma ulaşılır ve o zaman insanlık tam bir gelişme yoluna girer; ya da kapitalist toplum, insanlığı gerçek bir felakete sürükler; insanlık ulaştığı gelişme düzeyini bile yitirebilir. Proletaryanın devrim yoluyla kapitalist topluma koyacağı son nokta, insanlığın tüm sınıflı toplum tarihine koyacağı son bir nokta olacaktır; bir döneme son verecek olan bu tarihi eylem, aynı zamanda yeni ve büyük bir tarihi dönemin de başlangıcı olacaktır.

Türkiye ve Kürdistan'da tarihi koşullar, milyonlarca insanın toplumsal ve politik yaşamı toplumu oluşturan iki temel sınıf olan proletarya ve burjuvazi arasındaki, toplumun temel çelişkisi olan emek-sermaye çelişkisi; sınıflar arası çatışmanın keskinleşmesi ve iç savaş biçimini alması, bütün bu olaylar ve olgular bir devrim döneminde olduğumuzu gösteriyor. İnsanların yaşamını belirleyen, içinde yaşanılan koşullardır, bu koşulları yeniden ve insanca düzenlemek devrim dönemlerinden başka hiç bir zaman mümkün değildir. Yeni ve üst bir topluma geçmek kendiliğinden olmayacağına göre, devrim döneminde, devrim yoluyla eski koşullara son vermek gerekiyor. Çünkü devrim dönemlerinde, nesnel koşullar ve öznel koşullar birleşir; devrimci teori maddi güce dönüşür. Devrimci durum demek, kapitalistlerin devlet egemenlik sisteminde büyük bir bunalım demektir; bir büyük bunalım döneminde, kapitalist iktidarı devremeyen proletarya, bunu barışçı ve devrimci olmayan dönemlerde hiç yapamaz. Bu nedenle devrimci durumdan yararlanıp, emekçi kitleleri, kapitalizmi devirmek amacıyla **“ayaklandırmak”** için ısrarlı davranıyoruz. Milyonlarca emekçi, içinde buldukları yaşam koşullarıyla çatışma içinde bulunuyor; mücadele süreklilik gösteriyor; her taraftan kavga sesleri geliyor. Kapitalizm tarihinin en büyük ve keskin bunalımının içinde bulunuyor. Kapitalist egemenliği devirmek için bütün koşullar bir arada toplanmış durumdadır. Bu durumda devrim yoluyla bu düzene son vermek gerçekten mümkündür. Bütün mesele büyük devrimci yasalara uygun davranabilmektir.

Devrimci durum ve iç savaş milyonların yaşamını günlük olarak etkilediği halde, bizim sosyal-reformistlerimiz ve oportünistlerimiz bu kadar açık olan gelişmeyi inkar etmek için uzun süredir boş bir çaba

içine girdiler. Toplumsal gerçekliğin sağından dolanıyorlar, solundan dolanıyorlar ama bir türlü etrafında dolaştıkları gerçeği itiraf edemiyorlar. Ne var ki, ne kadar gizleseler, doğrudan sözünü etmeseler de, aslında onların “**aklında**” olan şey bizim ısrarlı olarak sözünü ettiğimiz devrimci durum ve iç savaş gerçeğidir. Bazen “**mezhepleşen**” görüşlerini bir kenara bırakıp, gelişmenin diliyle konuştukları zaman, işte ancak o zaman gerçeği söylüyorlar. Son zamanlarda çatışmalar yoğunlaşınca reformist ve oportünist sözcüler de politik koşulları anlatmak için, Leninistlerle aynı ifadeleri kullanmaya başladılar. Bu sözcülere göre, Türkiye ve Kürdistan'da yaşanan bir “**yönetim bunalımıdır**”, kapitalist toplumun yıkımının belirtileridir. Yine onlara göre, son dönemlerde olanlar, bir ay, bir yıla bedeldir. Kendi dilleriyle değil, gelişmenin diliyle konuştular mı ne de güzel söylüyorlar. Doğruları ne kadar dile getirseler de, Leninistler kadar net, açık ve kesin davranamazlar. Öyle de olsa, devrim yasaları kendini herkese kabul ettirir.

Burada tüm devrimcileri uyarmamız gereken bir tehlike var. Reformist ve oportünistlerin son dönemlerde yaşanan olaylar karşısında “**radikal**” söylemlerde bulunmaları kitleleri devrime hazırlamak için değildir. Devrimci hareketten tecrit olmamak içindir. Son dönemlerde sol söylemde bulunmalarının nedeni, emekçi kitleleri devrimden vazgeçirmek içindir. Durumu anlamak için, güdülen amaca ve pratiklere bakmak gerekir. Amaçları devrimi gerçekleştirmek değil, pratikleri de buna uygun olarak sosyal-pasifizm ve teslimiyettir. Uzun süredir, Türkiye ve Kürdistan'da “**evrimci-barışçı**” ortamdaki söz edenler, birden bire “**yönetememe krizinden**” ve “**bir yılı bir aya sığan günler**” olarak görüyorlarsa, belli ki, devrimci eylem yoluna giren kitleleri, başka türlü durdurma olanağı olmadığı için bu yola başvuruyorlar. Diğer dönemlerde bir kenara fırlatılıp atılmış, bir takım “**küçük adamlar**”, devrimci dönemlerde ve ayaklanma yıllarında ortaya çıkan devrimi nasıl batıracaklarının hesabını yaparlar. Eğer şansları iyi giderse, devrim sayesinde en etkili yerlere kadar ulaşırlar. Bu “**küçük adamlar**”ın hiç bir zaman değişmeyen görevleri, devrimi rotasından çıkartmaktır. Her devrimci işçi, yoksul köylü ve emekçi böylesi insanlara çok dikkat etmelidir. Elimizde bir gösterge yöntemi var: **Amaca ve pratiğe bakmak!**

Sınıflar çatışma içindedir, milyonlarca insan eylem içindedir, mücadele bütün sınıfları kendi iradesi dışında kesin bir çatışmaya doğru itiyor. Bir yıl, bir haftaya ve bazen bir güne sığıyor. Olaylar çok yoğun, gelişmeler çok hızlı. Yoğun-devrimci bir dönem yaşanıyor. Olayların yoğun, hızlı ve devrimci olmasından dolayı döneme ayak uydurama-

yan sağa kayıyor. Yakın zaman kadar, kapitalizmin teşhir edilmesi ve mücadele üzerine olumlu sözler söyleyen kimi yazar ve çevrelerin söylediği aynı şeyler artık “kabak tadı” veriyor. Emekçilerin gözünde yakın zamana kadar “sol” ve “devrimci” görünen bu çevreler, artık sağa kaymış durumda. Devrime, pratik olarak ayak uyduramayan, devrimin sağma kayar. Devrimin diyalektiği böyle işliyor. Bu anlamda devrim mücadelesinin kesin saflaştırıcı özelliği vardır. Diğer dönemlerde, gerçek devrimci ile devrimci geveze birbirine karışır. Devrimci mücadele dönemi gelip çattığında bütün bulanık sular durulur; duru suyun dibi açık seçik görülür. Mücadele gevezelik edenleri bir kenara fırlatıp atar. Gerçek devrimciler çok açık olarak belli olur. İçinde yaşadığımız dönemin böylesi bir özelliği var. Bugüne kadar devrimciliği söylemlerden öteye geçmeyen her kişi ve örgüt, pratik olarak devrime ayak uyduramadığı için sağa kaymıştır. Devrimci duruma ayak uyduran, gereğini yerine getiren devrimci hareketler de zaman zaman bu tehlikeyle karşı karşıya gelirler. “Kutsanmış” devrimcilik yoktur. Devrimci hareket, somut gelişmeleri, yani milyonlarca insanın toplumsal ve politik hareketini yakından izlemeli ve taktiklerini buna göre düzenlemelidir. Sınırlar, toplum ve milyonlar sürekli çatışma ve hareket içindeyken, devrimci örgütler de aynı biçimde hareket halinde olmalıdır. Devrimci teori hareket halindeki teoridir, hareketin teorisidir.

Devrimci durumdan en iyi biçimde yararlanarak; kitleleri ayaklandırmak, iktidarı ele geçirmek için komünist öncünün, çaplı, girişken ve pratik davranması gerekiyor. Gelişme, büyüme ve güçlenme politikası olmayan her toplum, hareket ve örgüt zamanla yıkılıp gider. Devrim dönemlerinde gelişme, güçlenme ve büyüme politikası olmayan üstü özellik kazanır. Bunu anlamayan “dar kafalılar” eski alışkanlıklarını tekrarlarlar ve bu yüzden mücadelenin gerisinde kalırlar. Komünist hareketin saflarında böyleleri halen var. Ne teoriyi kavramış ne de pratiği; olayların kendi seyri içinde sürüklenip gidiyor. Böylesi “Oblomov”lar öncünün gelişimi önündeki asıl engellerdir. Eğer dışarıda kıyamet kopuyorsa kitleler hükümet güçleriyle çatışma içindeyse, her taraftan kavga sesleri geliyorsa; bu durumda bile hiç bir şey yapmadan duruyorsa, gidip evinde oturuyorsa, kendisine görev verildikçe iş yapıyorsa, o kimse kesinlikle bir komünist partili olamaz. Böylesi, içinde yaşadığı dönemi hiç kavramamıştır. Komünist hareket böylesi çapsiz, hantal, darkafalı insanları kendi safından uzaklaştırmalıdır; ancak o zaman arınma olur, gelişme olur.

Örgütlenme ve mücadele yeteneği sonradan kazanıldığı halde, bunun için hiç bir çaba göstermeyen bu anlayışta insanların yanında, bir de yaşamı büyük laflar etmekle geçen insanlar var. Bunlar bir araya

gelindiğinde lafla her şeyi hallederler, ancak söylenenleri yaşama geçirmeye gelince, küçülür ve hemen bir esnaf kurnazlığıyla davranıp, “**hesap-kitap**” yapmaya başlarlar. Eğer girişecekleri eylem, kendileri için tehlike yaratıyorsa, kurnazlık yapıp, eylemin olmaması için ellerinden geleni yaparlar. Böyleleri, ister ki, tüm kahramanlıkları başkaları yapsın, kendileri de, başkalarının kahramanlıklarını oturup seyretsinler. Eğer istenilen gelişme olmuyorsa böylelerinin büyük payı vardır. Söylediği her şey teoride kalan, silik bir yaşamları olan “bir yere geldiğinde, kimsenin farkında olmadığı; ayrıldığı zaman da, yokluğunu hiç hissettirmeyen” bu silik tipleri, Gonçarov “Oblomov” adlı eserinde yaptığı bir tiplleme ile çok başarılı olarak sergiliyor: “*Doğrusu şu ki, Taratiyev’in gücü laflarında kalıyordu. Konuşurken, özellikle başkalarının işlerini kolayca hallederdi; fakat elini kolunu kımıldatmaya, harekete geçmeye yani teorisini uygulama, işi ele alıp yürütmeye gelince Taratiyev başka bir adam oluveriyordu. İş karşısında küçülüyor, ansızın bir ağırlık, bir halsizlik duyuyor; ya başka bir işe girişiyor, onu da bir türlü ele alamıyor ya da başaramıyor, başarmaya kalksa büsbütün berbat ediyordu; bir çocuk oluveriyordu...*”

Taratiyev gibi insanlar bizde de halen varlığını sürdürüyor. Ne var ki, mücadele onları daha fazla sırtında taşımayacaktır. Devrime ayak uydurmayan devrimciliği lafazanlık düzeyinde ele alanlar mücadelenin gerisinde kalırlar.

Milyonlarca emekçi kapitalist yaşam koşullarında çatışma içindedir, bu demektir ki, milyonlarca kitle düzene karşıdır. Bunun yanında on yıllardır verilen mücadele sonucu oluşan büyük bir devrimci potansiyel var. Bunu çeşitli eylemlerde, protesto gösterilerinde, sokak çatışmalarında, barikat savaşlarında, kültür toplantılarında, ileri sinema şölenlerinde, yani toplumsal yaşamın bütün alanlarında görüyoruz, anlıyoruz, biliyoruz. Özellikle son dönemlerde, devrimci kitle potansiyelinde büyük bir patlama oldu. Kalanlarda ise, derin bir bunalımın izleri var, onlar da devrimci bir çıkıştan etkilenmeye hazır konumdadılar. Her şey hiç bu kadar ayaklanma ve devrim için uygun değildi. Eğer bu durumu değerlendiremezsek, bunun tek sorumlusu yine biz olacağız. Dışımızdaki büyük devrimci potansiyeli değerlendiremiyoruz. Bütün bunları görüp yüksek sesle haykırıyoruz: ***Yürekli davran, ileri atıl, ayaklanmayı ve devrimi örgütle! TKEP/Leninist, devrimci teorisi, devrimci taktikleri, Leninist parti örgütlenmesi ve devrimci tavırlarıyla, devrimci kitle potansiyelini en iyi biçimde değerlendirecek olan bir komünist partisidir. Bütün mesele, yüksek sesle haykırduğumuz görevi yerine getirmektir.*** Büyük bir kitle gücünü harekete geçirebiliriz, bu olanaklıdır, bu bize bağlıdır. Bütün maddi ve toplum-

sal koşulların bir devrim için bu kadar uygun olduğu bir dönemde, ya pratik olarak yüreklice davranıp, mücadeleyi alıp, götürürüz; ya da, boşluk tanımayan devrim mücadelesi bizleri aşar geçer. Koşullar, kit-
leler devrimi pratik olarak örgütlememizi istiyor, tutsak yoldaşlarımız bunu söylüyor, tarih bunu söylüyor: **Devrim ve zafer, yüreklilik ve pratik demektir.** Politik sürecin ve mücadelenin orta yerinde devrim mücadelesi yer alıyor. Burjuvazi, gündemi değiştirmek ve etkilemek için suni olaylar yaratıyor. Yine de devrimin yükselişini önleyemiyor. Kesin bir devrimci öngörü ve devrimci önsezi ile söyleyebiliriz ki, politik süreç yalnızca devrimci yönde işleyecektir, esas olan devrimdir. Devrimci öz gelişiyor, büyüyor, güçleniyor; bu devrimci öz, kapitalist toplum biçimini parçalayacaktır. **Yeter ki, bütün devrim ve yıkım güçlerini kapitalizmin ve faşizmin üstüne yöneltelim.**

Milyonlarca kitlenin artan istemlerinin, yıllardır süren ve yoğunlaşan sert çatışmanın, devrimci mücadelenin, cezaevi direnişlerinin, toplumun huzursuzluğunun, fiziki ve toplumsal yıkımın arkasında, kapitalist toplumun aşılma istemi, politik devlet aygıtlarını parçalama istemi yatmaktadır. On milyonlarca emekçi halk kitlelerinin istemleri ve özlemleri kurulu kapitalist düzenle çelişki ve çatışma halindedir. Halk kitlelerinin istemlerinin, özlemlerinin yerine gelmesi ve yaşam biçiminin köklü olarak değişmesi için kapitalizmin ve faşist devletin yıkılması gerekiyor ve yıkılacaktır. Bütün koşulları doğmuş olan devrimin zafere ulaşması gerekiyor ve ulaşacaktır.

Devrimci Emek

1 Şubat 1996

Sayı:40

DEVİRİM KOLEKTİF DEHADIR

Toplumda her gün tekrarlanan, olup biten olaylara yüzeysel bakmak yaygındır, neredeyse bir düşünce sistemi özelliği kazanmıştır. Özel mülkiyet ilişkilerine dayalı düşünce biçimi her zaman kendi maddi temelleriyle sınırlı kalmıştır. Her egemen sınıfa göre, kurulu toplumsal düzen, bulunmuş en son toplumsal sistemdir, mükemmel olduğu içinde sonsuzdur. Aynı zamanda kurulu toplumsal düzenler, çok güçlü ordularla korunma altına alınmıştır. Egemen sınıfların görkemli ve göz kamaştırıcı yaşamını görenler, düşünce biçimi görünenden öteye varmayanlar, egemenlerle aynı kanıyı paylaşırlar: **Kurulu Düzenin Sonsuz Oluğu**. Ama toplumlar birbirini izledi. Hiçbir toplumsal düzen ve hiçbir devlet düzeni “sonsuz” olamadı. Her kurulan yeni toplum biçimi, eskinin diyalektik yadsınması ve tarihsel eleştirisi anlamına geldi. Bütün bir tarih bilgisine sahip olan insanların bu büyük evrim üzerine net düşünceleri olması gerekir. Ama kapitalist özel mülkiyet ilişkilerini esas alan, ona hizmet eden bir kimsenin “**ilerleme ve dönüşümünün**” tarihin, evrimin yasası olduğunu kabul etmesi beklenemez. Bizim özel mülkiyetçiye göre tarihin son durağı kapitalizmdir; ona göre tarih burada son bulur(!). Tutuculuk; yani gericilik, burjuvazinin bütün dünya görüşüne egemendir. Bunun için ileriye doğru yapılan her gerçek hareket burjuvazinin gözüne korkunç görünür. Burjuvazi bu noktada şairin dediği gibi: “**serpilip gelişen hayata düşman**”dır. Burjuva ideolojisinin etkisi altında kalan toplum da olaylara yüzeysel bakar; burjuva toplumun temellerine inen, toplumu ha-

vaya uçuracak olan devrimci gelişmeyi çoğu kez anlayamaz.

Düşüncede yüzeysellik sosyalist hareket içinde de yaygındır. Ne var ki, olaylara çok yüzeysel bakan sosyalistler, her nedense diyalektige en çok başvuranlardır. Çünkü diyalektik sadece soyut bir yöntem olarak ele alınıyor. Diyalektik hareketin yasalarını ele alan bir bilimsel yöntem değil de sadece bir sözcük olarak ezberleniyor. Hareketin bilimini kendi hareketi içinde ele almak gerekiyor. Olayları ve gelişmeleri kendi somutunda ve hareketin kendisini izleyerek doğru olarak kavrayabiliriz. Olaylara yol açan gelişmeleri iç zincirlerini, iç dinamizmi, dış dinamizmle karşılıklı etkileşimle birlikte bütünlüklü olarak ele alınmalıdır. Bu ifade biçimi de soyut gelebilir. Olaylarla göstereyim. Milyonlarca emekçi yaşamından memnun değil, toplumsal huzursuzluk var, daha da artıyor; çeşitli biçimlerde farklı eylem yollarıyla istemlerini ve özlemlerini dile getiriyor; bu yönde sayısız olay yaşanıyor. Bu gelişmeye yüzeysel bakıldığında, kitlelerin sabun köpüğü gibi sönen her zamanki eylemlerinden birine daha başvurulduğu söylenebilir. Yapılan bir eylem sabun köpüğü gibi sönsede, bu eylemler sık sık yapılıyorsa, bu olay yıllarca tekrarlanıp duruyorsa, bu demektir ki, tüm bu olaylara yol açan köklü bir neden var. Öyle bir maddi temel var ki, her seferinde üzerinde sayısız olay ve çatışma meydana geliyor. Tüm bu gelişmelere yol açan kapitalist üretim biçimi ve üretim ilişkileridir. Bu demektir ki, mevcut üretim biçimi, gelişmenin önünde engeldir; üretici sınıflar ancak, bu engeli, bu eski toplum biçimini devirirlerse özlemlerini gerçekleştirebilirler. Sayısız olayın ve çatışmanın arkasında yatan gerçek; toplumun gelişiminin önünde engel olan, burjuva kurumlarını aşma eğilimi ve istemi bulunuyor. Hiç kimse kalkıp da, çatışma ve olayların bu noktada kalacağını söyleyemez. Gelişme devam eder, gelişmenin kaçınılmaz yönü ve sonu korkunç bir hesaplaşma ve büyük bir alt üst olur.

Eğer eski toplumun bağrında, onun yerini alacak olan yeni toplumun maddi ön koşulları oluşmuşsa, toplum evriminin politik bir devrimle sonuçlanması kaçınılmazdır. İşte bu çoğu kez yüzeysel olarak ele alınan olaylar ve sayısız çatışmalar, bizi her gün önlenemez biçimde bu noktaya doğru getiriyor.

Üzerinde yaşadığımız topraklarda, Türkiye ve Kürdistan topraklarında, her gün artık sayamadığımız, sayısız olay oluyor. Toplumsal temeldeki bu sayısız olay, sayısız çatışma demektir. Yalnızca dingin bir yaşamı olanlar, olup biten sayısız olay ve çatışmanın nasıl korkunç bir hesaplaşma ve sonuçla biteceğini anlayamaz. Olup bitenlere yüzeysel ve dingin bir yaşam penceresinden bakanlar, o içinde yaşadıkları dinginliği bozacak, o korkunç fırtınayı göremezler. Emekçi kitleler

yıllardır kendiliğinden eylemlere başvuruyorlar; her gün sayısız biçimde böylesine kendiliğinden olaylarla dolup taşıyor. Bugüne kadar olduğu gibi, devrimci durum koşullarında, kendiliğinden olayların sürekli olması durumunda nasıl korkunç bir alt-üste yol açacağını pek çoğumuz anlamış değiliz. Oysaki **“Kendiliğinden olup bitiyor gibi görünen olaylar sayısız ve korkunç hesaplaşmalarla sonuçlanır.”** O korkunç hesaplaşma bizde çoktan başladı. Halen tutucu biçimde bu gerçeğe direnenler var. Kendiliğinden olup biten olayların kendisi, toplumdaki son derece sert ve keskin çelişkilerin ve antagonist güçlerin çatışmasını yansıtıyor. Bu kadar keskin ve uzlaşmaz (antagonist) çelişkinin ve uzlaşmaz (karşıt) güçlerin korkunç çatışmasının aynı biçimde korkunç bir sonla bitmesinde şaşılacak ne var?

Eski toplumun gerici güçleriyle, doğacak yeni toplumun devrimci güçleri; devrimle, kaşı-devrim her gün sayısız olay ve yollarla karşı karşıya gelir. Her olayı ve her çatışmayı diğer olay ve çatışmalardan bağımsız olarak ele aldık mı, hiç bir sonuca varamayız. Bütün toplumsal ve politik olaylar birbiriyle ilişki ve karşılıklı etkileşim içindedir. Bütün toplumsal çatışmalar, bütün halindeki zincirin iç halkalarıdır; bütün halklar iç içedir. Ama bize görünüm olarak her olay, diğerlerinden bağımsız gibi görünür. Her toplumsal çatışmanın kendine özgü nedeni varmış gibi görünür. Oysa toplumsal olayların ve çatışmaların kedinin “özgü” nedeni yoktur, neden ortaktır. Bu ortak neden, bu ortak maddi temel, sadece kendini sayısız çeşitteki sayısız olayla gösterir. Burada yüzeysel düşünen; yalnızca bu sayısız çeşitteki olayın kendisi ile ve özgül gibi gözükken nedeni ile ilgilenir. Diyalektik materyalist ise, sayısız çeşitteki bu sayısız olayın ana nedeni üzerinde durur, sayısız çeşitteki çatışma ve olayın yönünü ve niteliğini değiştirmek için, tümünü etkileyen ve biçimlendiren ana nedeni, bu ortak maddi temeli değiştirmek için savaşır; bu yüzden devrimcidir. Binlerce ve binlerce olaya, sayısız çeşitte çatışmaya yol açan bu eski toplumsal düzen devrim yoluyla yıkılmadığı sürece, her geçen gün artan biçimlerde olaylar devam eder. Toplumun bir kesimi, toplumun diğer kesimiyle sürekli ve sayısız biçimdeki olaylarla, sayısız çatışmalarla karşı karşıya gelecektir. Bu karşılaşma tarihin en sert ve köklü karşılaşmasıdır. Basitten karmaşığa doğru gelişmeye uygun olarak, her yeni gün, düne göre daha çok karmaşık çok daha sert ve yaygın ve yoğun olaylara sahne olacaktır.

Artık her türden gelişmenin önünde ayak bağı olan eski kapitalist toplum ile; bu eski toplumun yerini alacak olan yeni ve daha üst toplumun devrimci güçlerinin karşı karşıya gelmesi, birbirinin üstüne doğru yürümesi, günlük yaşam ve kavgada sayısız örneklerle kendini

gösterir. Mahkemelerde komünist tutsakların, mahkeme heyetiyle karşı karşıya gelmesi; işçilerin grev, direniş, yemek boykotu, iş yeri işgali, sokak gösterisi ve daha sayısız biçim ve çeşitteki olaylarla burjuva sınıfla karşı karşıya gelmesi; yoksul insanların her gün çeşitli biçimlerle, devletle karşı karşıya gelmesi, insanların katledilmesi, kaçırılması, işkence görmesi, kısacası yaşamın bütün alanlarındaki sayısız olay ve çatışmanın temelinde hep aynı şey yatıyor: iki ayrı sınıfın, iki ayrı dünyanın tarihi hesaplaşması. Ama her olay, görünürde sanki ortak bir temele ve nedene bağlı değilmiş gibi görünür. Bizim yüzeysel sosyalistlerimiz de görüntüye bakarlar. Aynı biçimde emekçi sınıfları ortak kavgaya iten, onları bir araya getiren aslında yiğit örgütçüler değildir. Marx'ın belirttiği gibi, yüzlerce yiğit örgütçü bir araya gelse, baskı ve zulüm koşullarının yaptığını yapamaz. Emekçi sınıfı birleşmeye iten kesinlikle kapitalizmin baskı, sömürü ve zulüm koşullarıdır. İnsanların yaşamlarını biçimlendiren maddi yaşam koşulları yeniden ve insani olarak düzenlenmediği sürece, bu maddi temeller üzerinde sayısız olay ve çatışma oluşur. Bu maddi koşullarda “sayısız ve korkunç hesaplaşma” kaçınılmaz olacaktır.

Yaşadığımız Türkiye ve Kürdistan topraklarındaki mücadele, çok sayıdaki çelişki ve gelişmenin birleşmesini ifade ediyor. Kapitalizmin egemenliği ile birlikte, bu egemenliğe bağlı, sermaye egemenliğinin kaçınılmaz sonucu olarak uzun zamandır üst üste biriken, iç içe geçen bütün toplumsal, sınıfsal, ulusal çelişki ve sorunlar en sonunda birleşti. Bugün çözüm, hem de köklü çözüm bekleyen sorunlar, uzun zamandır birikip gelmiş olan sorunlardır. Öylesine köklü sorunlar ki, çözümü için şimdiye kadar atılan ılımlı ve reformcu adımlarla çözümlenememiştir. Oysa söz konusu sorunların çözümü için bu güne kadar sayısız eylem yapıldı, mücadele verildi. Ama her sorunun çözümü, bütünden ve maddi temellerinden bağımsız olarak ele alındığı için, sırf bu yüzden çözülemedi. Ancak insanlar yıllarca verilen sayısız mücadele biçimi sonucu, yeni yeni sorunların maddi temelini devrimci yoldan değiştirmek gerektiği biçiminde bir bilince ulaştı. Bütün mesele her gün sayısız olarak olup biten çatışmanın bilincine varmaktır. İnsanlar bu çatışmanın bilincine, ancak ideolojiler aracılığıyla varırlar. Bugüne kadar çok sayıda yazar, araştırmacı, teorisyen toplumdaki sınıfsal çatışmanın seyrini ortaya koymak için kafa patlattı. Ancak doğru bir ideolojik yaklaşım olmadığı için hep eksik ya da yanlış sonuçlara ulaşılmıştır. Sınıflar çatışmasının bilincine varmak için (doğru biçimde) marksist-leninist ideolojiye dayanmak gerekiyordu. Pek çok yazar, araştırmacı, teorisyen bunu kavrayamadığı için, toplumdaki sayısız çatışmanın nedenlerini de hiç bir zaman kavrayama-

dılar. Bilimsel sosyalizmin devrimci özü olan devrimci diyalektiği kavrayamayanlar, o'nu temel alamayanlar, toplumda her gün kendiliğinden olup bitiyor gibi görünen sayısız çatışma ve hesaplaşmanın gerçek anlamını ve sonuçlarını anlayamazlar.

Söylediklerimiz ışığında her gün gözlerimizin önünde olup biten olayların anlamını öz biçimde ortaya koyalım. Burjuvazinin ve konformistlerin uyularını ve huzurunu bozan Kürdistan'daki gelişmeleri ele alalım. Nedir Kürdistan'daki iç savaşın anlamı. Kürdistan'da bugüne kadar sürekli baskı ve zulüm vardı. Mücadele ise belli düşüş ve durgunluk dönemlerine rağmen hep vardı. İç savaş bu durumda ne anlama gelir. Kürdistan'da sürmekte olan iç savaş gerçekte korkunç bir ayaklanma anlamına gelir. 30.000 insan kendiliğinden ölmedi, buna yol açan müthiş bir çatışma ve köklü bir ayaklanmadır. Buradaki iç savaşın köklü bir ayaklanma anlamına geldiği hiçbir zaman, bizim sosyal-reformistlerimiz tarafından anlaşılmadı. Kürdistan'da, faşist TC ile Kürt Halk Hareketi arasında sayısız çatışma oluyor. Sayısız çatışmanın sonucu korkunç bir hesaplaşmadır. Bugünden her gün sayısız olay, sayısız çatışma ve korkunç bir hesaplaşma yaşanıyor. Milyonlarca insan bu korkunç hesaplaşmanın içindedir, milyonlarca insan yeni bir yaşam biçimi için dövüşüyor, milyonlarca insan korkunç bir şiddetin içinden geçiyor; Milyonlarca insanın başvurduğu şiddet sayesinde **“Şiddetin sabahı yakındır.”** Milyonlarca insanın örgütlediği bu korkunç çatışma ve şiddet, küçük burjuvalarımızın keyfini kaçırsa da kaçınılmazdır ve sürecektir. Toplum şiddeti örgütleyerek, şiddet sayesinde köleliğini yenecek ve özgür olacaktır. F. Fanon'un belirttiği gibi **“Yalnızca şiddet, halkın şiddeti, halk liderlerinin örgütlediği ve öğrettiği şiddet kitlelerin toplumsal gerçekleri kavramasını olanaklı kılar ve onlara anahtarı verir.”** Afrika ve bütün kıta halklarının silaha sarılarak kavradığı gerçeği Kürt Halkı da kavramıştır. Hiç kimse, Kürt halkını bu yoldan çeviremez. Düşünün, insanlar bu gerçeğin bilincine varana kadar ne kadar uzun bir yoldan geçtiler, bu güne kadar ne kadar sayısız çatışmalara katıldılar, nice ihanetler gördüler. Kürt halkına başarının ve zaferin anahtarını veren devrimci şiddettir, halkın şiddetidir.

Sadece Kürt halkı değil, bütün halklar yaşam koşullarına ve yaşam biçimine karşı bir ayaklanma ve devrimci başkaldırı içindedir. Her gün olup biten sayısız olay bunu gösteriyor. Eğer, bırakın bir devrimci sokak gösterisini, sıradan bir günlük olay bile insanları ayağa kaldırıyor, üstelik bu sürekli oluyorsa, besbelli ki, toplum zincirlerinden boşanmıştır. Tekelci güçlerin, toplumun zincirlerini pekiştirme girişimleri sonuç vermiyor. Tarih, 40'lı yıllarda Yunan halkının karşı-

sına çıkardığı şu ikilemi Türkiye ve Kürdistan halklarının karşısına da çıkardı: “**Zincir mi silah mı?**” Emekçi sınıflar, eğer sürekli silahlanıyorsa, örgütleniyorsa, çatışmaya atılıyorsa, barikatlara koşuyorsa, göğüs göğse çatışıyorsa; bu demektir ki, bu toplum çatışmanın bilincine varmıştır. Bu toplum değişiklik istiyor, hem de köklü değişiklik. Bu toplum bütün sınıflı toplumların temel yasası olan “**zorunluluk yasasını**” kavramıştır. Zorunluluk, anlamaya zorlar. Toplum uzun ve sayısız mücadele ve çatışmalar sonucu kurulu özel mülkiyet toplumuna son vermek gerektiğini anlamıştır. Olayların gelişimi en azından toplumun bu yola girdiğini gösteriyor. Faşizmin ve kapitalizmin başvurduğu baskı ve zulüm karşısında, emekçi sınıfların geldiği nokta şudur: “**Ya Zincir, Ya Silah**”, “**Ya Devrim Ya Ölüm!**”

Bu günkü toplum zeminleri üzerinde oluşan sayısız olay ve sayısız çatışma, gelişimin karmaşık özelliğini de gösteriyor bizlere. Devrimin temel sorunlarının bu kadar karmaşık hale gelmesi hiç kimsenin gözünü korkutmasın, çünkü sorunların çözümü de kendi içinde vardır. Devrim mücadelesi sayısız olayın, gelişmenin ve çatışmanın bilincinde olarak davranırsa, bütün temel sınıfsal çelişkileri ve toplumsal sorunları çözebilir. Lenin kendi dönemiyle birlikte uluslararası sorunların çok karmaşık hale gelmesi üzerine, “**Yüz tane Marx gelse bu sorunları çözemez**” derken, burada emekçi sınıfların kolektif dehasının devreye girdiğini anlatıyordu. Emekçi sınıflar, kolektif dehalarıyla en karmaşık hale gelen sorunları bile çözebilirler. Yalnızca proletarya devrimci bir sınıf olarak, kolektif biçimde davranarak devrimin karmaşık sorunlarını çözebilir. Devrim, proletaryanın ve bütün emekçi sınıfların ortak dehasını yansıtır. Gelişmelerin, olayların, koşulların her gün yeniden ve yeniden gündeme getirdiği emekçi sınıfların bu kolektif dehası ve girişimidir.

Devrimci Emek

1 Mart 1996

Sayı: 41

KAPİTALİST ÇÖKÜŞÜN HÜKÜMETİ

Yeni bir iç savaş hükümeti daha kuruldu. Hükümetin kurulması, sermaye çevreleri tarafından ve uluslararası finans güçleri tarafından sevinçle karşılanırken; aynı olay, emekçi sınıflar tarafından derin bir kaygıyla karşılandı. Farklı sınıfların çıkarlarının karşıtlığına uygun olarak sevinç ve kaygı bir arada... Karşıtların birliğinin doğasına uygun olan bir durum. Sınıf çelişkilerinin, çatışmalarının son derece keskin olduğu bir dönemi temsil eden bir hükümet, kapitalistlerin hükümeti, faşist hükümet ve iç savaş hükümeti bütün gerici güçleri zincirlerinden boşandırıp, halkların üstüne salacaktır. Emperyalizm ve sermaye güçleri hükümetin başarısı için ellerinden gelen her şeyi yapacak, emekçi sınıflarda, bu hükümetin yıkılması için eylemden eyleme koşacaktır. Sınıf çelişkilerinin, çatışmalarının çok keskin olduğu bir dönemde kurulan hükümet, uzlaşmaz sınıf çelişkilerini ve keskin bir hesaplaşmayla sonuçlanacak sınıflar savaşını en yüksek noktaya çıkaracaktır.

Yeni hükümetin bu kadar uzun süre kurulmamasının politik anlamı neydi? Burjuvazinin o çok sahte gerekçelerini bir kenara bırakalım. Emperyalizmin bu kadar egemen olduğu, işbirlikçi tekelci sermayenin bu kadar egemen olduğu bir yerde, hükümet sorunu liderlere ve partilerine bırakılmaz. Hükümetin kuruluş sürecindeki çok hareketlilik çıkarları farklı olan uluslararası ve işbirlikçi sermaye gruplarının kapışmasını gösteriyordu. Türkiye birden çok emperyalist ülkeye ve finans gücüne bağımlı olduğu için, karışanı çoktur. Her

sermaye grubu, kendi ağırlığının hissedileceği bir hükümet için mücadele etti. Çıkar çatışmaları ve pazarlıklar uzayıp gitti. En son RP ve ANAP arasında hükümeti kurmak için her konuda anlaşma sağlanmışken, aniden hükümet çalışmalarının başka alana kayması, işte bu, sermaye güçleri arasındaki mücadele ve pazarlıkları yansıtıyordu. Bu olay aslında belli yönleriyle açık yapıldı. Medya tekelleri ve birçok tekeli sermaye gurupları tavırlarını açık olarak ortaya koydular. Sonuçta emperyalist güçlerin ve işbirlikçi tekeli güçlerin onayladığı bir hükümet kuruldu.

Hükümetin bir kukla olduğu, tekeli güçlerin elinde bir piyon olduğu, bütün görevinin tekeli sermaye ve emperyalist güçlerin verdiği görevi yerine getirmek olduğu o kadar açık olarak ortaya çıktı ki, kendileri bile eleştiri yaparken, bu gerçeği dile getiriyorlar. Emperyalizmin bu kadar egemen olduğu bir ülkede, tekeli sermaye güçlerinin bu kadar güçlü ve egemen olduğu bir yerde, devlet-tekeli bütünleşmesinin bu kadar ileri düzeyde olduğu bir yerde, hükümet hiç bir şeydir, sermayenin gücü ise her şeydir. Anayol Hükümeti, tekeli kapitalistlerin çıkarlarını en çıplak biçimde savunan bir hükümettir. Artık daha öncekiler gibi gizlemeye gerek görmüyor. Emperyalizmin ve işbirlikçi tekeli kapitalistlerin sömürsünü ve baskısını çıplak bir biçimde savunan böyle bir hükümete karşı, emekçi sınıfların karşı koyuşu ve mücadelesi de dolaysız, açık, doğrudan ve çıplak olacaktır.

Hükümetin kuruluş sürecinde Refah'ın durumu neydi? Bu partinin, “sistem dışı” olmadığı, kapitalist sistemin has bir politik hareketi olduğu, kapitalist sömürü biçimleri olan kar, faiz ve rant sahiplerinin partisi olduğu, hiçbir hükümetin kuruluş dönemi kadar açığa çıkmamıştı. Refah, işbirlikçi tekeli sermaye güçlerine güvence vermekle kalmadı, bugüne dek demagojik olarak karşı olduğu “Batı”ya da güvence verdi. Sırf hükümeti kurmak için, bu partinin yapmadığı “alçalış” kalmadı. Secdeye yatar gibi, sermaye güçlerinin önünde yatıp, yatıp kalktı. Bunun yanında tekeli güçlerin belirlediği “kurallara” en iyi uyan da Refah oldu. Böylece kapitalizmin kuralları bir kere daha egemen oldu, Refah'ın kişiliğinde “tazelendi”. Demagojik olarak “İslami kuralları” egemen kılacağını söyleyen bir politika, kapitalizmin kurallarına teslim oldu. Öylesine davranışlara girdi ki, bugüne kadar “düşman” ilan ettikleri partilerle dost; dost ilan ettikleriyle de “düşman” oldu. Savunduklarını pervasız ve vefasızca bir kenara atması, karşı olduğu çevrelerle kol kola girmesi, kendisine aptallık derecesinde bir saflıkla inanan kitleleri de şaşırttı, kafalarını karıştırdı, inançlarını sarstı. Bunca hokkabazlığa rağmen, hükümet elden gitti. Şimdi ise, bunca fedakarlığa rağmen, kendisine karşı yapılan vefasızlık kar-

sısında oturup ağlasın mı, yoksa öfkesini mi kussun, bunun telaşı içinde. Bu partide, sırf çıkar için yer alan belli kapitalist çevreler, çıkarları, kendilerini nereye götürüyorsa, oraya kadar gidecekler. Bir de, bön bir anlayışla “İslami kuralları” egemen kılmak için bu partide bulunurlar çekip gidebilirler. Refah, hükümet bile olmadan sarsıldı.

Hükümetin kuruluş süreci, kısa ama önemli sonuçlara yol açtı. Misyona, yaptıkları ve yapacakları çıplak olarak ortaya çıkanlardan birileri de “sosyal-demokratlar” oldu. Bunlardan CHP, zaten, emperyalizmin ve sermayenin yüce çıkarları için kendini çoktan bitirdi. Ama onlar vatan hizmeti dedikleri, sermayeye hizmet için kalan artıklarıyla da her an göreve hazır olduklarını gösterdiler. Ecevit’in partisinin, devletin, kapitalist rejimin “bekası” için nasıl tarihten gelen bir geleneğe sahip olduğunu bir kere daha herkese gösterdi. Emperyalist güçlerin, tekeli sermaye güçlerinin kapitalist devletin politik hareketlerinden olan CHP ve DSP üstlendikleri misyon gereği etkiledikleri kitleleri kapitalist düzen içinde tuttukları için gladyatörler gibi savaşıyorlar. Onlar aslında kapitalizmin kralları için dövüşüyorlar. Bunun böyle olduğu hiç değilse daha geniş bir kitle tarafından biliniyor. Bu partiler, hükümetin kuruluşu sırasında ve daha önce faşist rejimin güçleri olduklarını kanıtladılar.

Anayol Hükümeti, emperyalistlerin ve tekeli güçlerin uzun süredir planladıkları ve hedefledikleri hükümettir. Sömürücü sınıflar hükümetle birlikte hedefledikleri her şeyi, yapmak istiyorlar. Ekonomik alanda olsun, politik alanda olsun, sömürü ve baskı en üst düzeye çıkarılacaktır. Ama sermaye sınıfı, emekçi sınıfları, devrimci güçleri ezmeden bu hedeflerine ulaşamaz. Kapitalistler ise yapılacakları çoktan göze almış durumdadır. Emperyalist güçlerin ve işbirlikçilerinin hedefleri ve planları böyledir. Tekeli güçlerin hedeflerini yerine getirmek için kurulan bir hükümet, kesinlikle, ancak bir çöküş hükümeti olabilir. Çünkü, kapitalist çöküşü temsil edecektir. Ekonomik bunalımın, sınıf çelişkilerinin bu kadar keskin, sınıflar ayrımının bu kadar derin, sınıflar savaşının bu kadar sert olduğu koşullarda kurulan bir hükümet ancak “yıkım” hükümeti olabilir. Bütün servetini, gücünü, varlığını, her şeyini ortaya koyan kapitalistler, sonuçta her şeyden olacaklardır. Çöküş yalnızca hükümetin çöküşü değil, kapitalist sistemin de çöküşü olacaktır.

Anayol hükümeti bir iç savaş hükümetidir, daha önceki hükümetler de öyleydi, bundan sonra kurulacak olanlar da, iç savaş devam ettiği sürece birer iç savaş hükümeti olacaktır.

İç savaş, dönemin ana özelliğidir. Sermaye ve faşist devlet henüz iç savaş kazanamadı, durum bunun uzun bir dönem daha süreceğini

gösteriyor. Kapitalistler, iç savaşta üstün çıkmak için hükümet yenilediler; yeni hükümetle birlikte saldırılarına hız verecekler. Daha önce olduğu gibi, şimdiki hükümet de, militarist-faşist yapının parçası ve uygulayıcısı olacak. Faşist terörün çıplak biçimde uygulandığı koşullarda, hükümet çıplak faşist terörün en iyi savunucusu olacak, emekçi kitleleri terör altında tutmak için her şeyi yapacaktır. Bir iç savaş hükümeti olarak, infazlar, gözaltında insan yok etmeler, toplu katliamlar, operasyonlar, gözaltılar, işten çıkartmalar vb. terörün her biçimine başvuracaktır. Faşist Anayol Hükümeti dönemi, zulmün her tarafta kol gezdiği, vahşet ve dehşetin tırmandırıldığı bir dönem olacaktır.

Peki, işçilerin, halkın ve Kürt ulusal hareketinin hükümet kuruluş sürecindeki tavrı ne oldu?

Anayol Hükümetinin kurulmasına en sert tepkiyi Kürt ulusal çevreleri gösterdi. Daha hükümet kurulur kurulmaz, bu bir “baskı hükümetidir” diye tepki gösterdiler. Bu tepkinin nedeni kendileri tarafından ilan edilen “ateş kesin” muhatapsız kalması, umut bağlanan “barış”ın ortada kalmasıdır. Aşlında ANAP ile Refah’ın hükümet kurmasına karşı aynı tepki gösterilmedi. Onlara göre, Refahlı bir hükümet kurulsursa, yapılan “ateskese” yanıt verilebilirdi. Bunun için işareti Refahlı hükümete yaptılar. Ne zaman ki, Refahlı hükümetin bozulduğu ortaya çıktı, o zaman “müdahale tamam” diye, aslında Refahlı hükümetten beklentilerinin olduğunu gösterdiler. Aynı yanışı Özal döneminde de yaptılar. Kürt halkını boş yere oyaladılar. Sonuçta olan kendilerine oldu, Kürt halkına oldu. Aynı hatayı bir kere daha tekrarlayacaklardı. Aldanan kendileri oldu; “ateskesleri” de muhatapsız kaldı. Bir kere daha kafaları gerçeklere çarptı, nesnel koşullar üstün geldi, “yaşam hükmünü verdi”, yapılan “barış çağrıları” ilan edilen “ateskes” politikası yıpranmış olarak dönemini kapatacaktır.

Reformist sol hareket de aynı biçimde Anayol Hükümeti için “saldırı hükümeti” nitelemesi ile tavırlarını ilan ettiler. Onlara göre saldırı hükümeti olan Anayol'dur. Eğer Refahlı hükümet kurulsaydı, belki de ufukta barış gözükebilirdi. Oysaki yanıldıkları nokta şurası ki, kurulacak her hükümet aynı biçimde bir baskı ve saldırı hükümeti olabilir. Faşizmin baskı ve saldırı hükümeti olmadan hiç bir burjuva politik hareketi “hüküm” süremez. Sadece tekeli sermaye böyle istediği için değil, yükselen halk hareketi karşısında ancak terör ve katliamla yanıt veren bir parti “hüküm” sürebilir. Çünkü burjuvazi, artık yönetmiyor, savaşıyor. Sermaye, varlığını ancak, terörle, işkenceyle, katliamla, vahşetle, topla, tüfekle, tankla sürdürebilir. Bunları yapmayan hiç bir güce hükümet kurma olanağı verilmez.

Dolayısıyla hangi parti ya da partiler hükümeti kurarsa kursunlar,

hepsi Anayol'un yapacaklarını yapacaklardır. Çünkü tekelci güçler bütün varlıklarını ve geleceklarını iç savaşa, saldırıya ve baskıya yatırmış durumdadır. Her türden faşist devlet terörünün artış sorununa gelince, söylemek gerekir ki, evet öyle olacaktır. Sadece Anayol değil, her hükümet bunu yaptı.

“İşçi sendikalarının” hükümet kuruluşu sürecindeki tavrı, Anayol Hükümetinin kurulması yönünde oldu. Burjuva sendikacılar, tek elci sermaye ile aynı ağzı kullanarak Anayol Hükümetinin ülkeye “istikrar” getireceğini ve bir “çözüm hükümeti” olacağını ileri sürdüler. Anayol, Hükümeti, yalnızca sermaye sınıfının değil, aynı zamanda burjuva sendikacıların da hükümetidir. Burjuva sendikacılar geleceklarını, kapitalistlerle aynı yönde görüyorlar. Bunun için Anayol Hükümetinin kurulması için birlikte çaba gösteriyorlar. DİSK'in tavrına gelince, onun tavrı da diğerlerinden farklı olmadı. Bu sendikacının burjuva uşağı lideri defalarca bu hükümetin kurulması için demeç verdi, çaba gösterdi. Eğer şimdi karşı sözler söylüyorsa, bunun esas nedeni, işçi sınıfı hareketini bloke etmek ve CHP, DSP gibi burjuva hareketlerine yönlendirmek içindir. DİSK, aynı politikayı 12 Eylül öncesinde de savundu. CHP “muhalafetçiyken” o da hükümete “muhalafet” etti. CHP iktidara gelince de, bu defa sırf iktidar sürsün diye, işçi eylemlerini sona erdirdi. DİSK'in burjuva uşaklığı yeni biçimlerde, yeni ifadelerle devam ediyor. KESK'in tavrı ise, tam anlamıyla muğlak. Kaypak ve demagojik oldu. Bir taraftan burjuvaziye “ateşkese” muhatap olması için çağrı yapıyor, oluşturulan “barış komisyonları”nda görev alıyor, diğer taraftan, kamu emekçilerinin aktif eylemini önlemek için ara sıra “sert” demeçler veriyor. Burjuva sendikacıların ve reformistlerin hükümet kuruluşu sürecindeki tavrı ana çizgileriyle böyleydi.

Anayol Hükümetine ilk devrimci yanıt öğrenci gençlikten geldi. Öğrenciler uzun süredir sürdürdükleri eylemler, son altı yılın en yüksek düzeyine çıkardılar. Üniversite işgali ile devam eden öğrenci eylemleri, bundan sonra, sermayenin işinin çok zor olduğunu gösteriyor. Gençliğin devrimci eylemleri, zaman zaman durgunluk geçirse de, hızlanacağı, yoğunlaşacağı ve daha sert biçimler alacağı kesindir. Faşist Anayol Hükümeti, artık devrimci öğrencilerin boy hedeflerinden biri olacaktır.

Devrimci güçlerin eylemleri hükümet varken de, yokken de hep süreklidir. Çünkü faşist devlet hep görev başındaydı. İnfazlar, katliamlar ve devlet terörü aralıksız devam etti. Tekelci güçlerin ve faşist devletin, halk kitlelerine saldırısı süreklidir. Devrimci güçler sermaye egemenliğine son vermek, faşist devleti yıkmak için eylemlerine

devam ettiler. Devrimci eylemler yeni hükümet döneminde yoğunlaşarak devam edecektir. Leninistler ve diğer devrim güçleri, tutarlı davranarak, devrimi örgütlemek, zafere ulaşmak için, yalnızca işçi sınıfının ve halkın gücüne güvenerek, doğru bildikleri yolda, devam ettiler. Gelişmeler Leninistlerin ne kadar doğru yolda olduklarını bir kere daha kanıtlıyor.

Emperyalizm ve işbirlikçi tekelci sermaye öylesine kanlı, sert bir saldırı içinde olacak ki, en ılımlı, reformist çevreler bile ayağa kalkacaktır. Egemen güçler, toplumun ayağa kalkması için her şeyi yapıyor. Emekçi sınıflar, gün gün daha sert bir kavgaya itiliyorlar.

İçinde bulunduğumuz süreç, sert ve yoğun devrimci bir aşamaya girdi. Geçen yılın başında gördüğümüz Gazi Ayaklanması, Ümraniye Ayaklanmasına benzer ayaklanmalar daha sık görülecek. Bu sefer işçilerin eylemleri eskiye göre daha ileri düzeye çıkacaktır. İşçiler önümüzdeki süreçte daha sert ve devrimci sloganlarla mücadeledeki yerlerini güçlendirecekler. Devrim ve karşı-devrim güçleri büyük bir güçle birbirlerine doğru ilerliyorlar, en sonunda top yekûn birbirine girecekleri günler uzak değildir.

Karşı-devrimci güçler, yenmek için bütün hazırlıklarını tamamladı; devrimci güçler, işçi sınıfının ve halkın da hazırlıklarını ivedi olarak tamamlaması zorunludur. Sömüren ve ezen sınıflarla, ezilen ve sömürülen sınıflar arasında kesin bir hesaplaşmayla sonuçlanacak büyük bir çatışma mayalanıyor. Bu büyük hesaplaşmada her şey, devrimci güçlerin ve halkın güçlerinin birleştirilmesine, güç örgütlü olmasına ve silahlı savaşına bağlı olacaktır. Ama hiç kimse kitlelerin ani öfkesiyle devrimin kopacağını beklemesin. Devrim ve zaferi ancak devrimci güçlerin çetin mücadelesine, eylem yeteneğine, önderlik kapasitesine, kısacası devrimi her yönde temsil etmelerine bağlı olacaktır.

Türkiye ve Kürdistan Birleşik Devrimi, sermaye sınıfı ve bütün emperyalist-kapitalist dünyayı karşısına, alacağı için, son derece sert sancılı, yoğun ve kanlı olacaktır; ama sonuçları da bütün dünyada büyük bir devrimci etki yaratacaktır. Nesnel olanakları doğmuş olan bu devrimi başarmak bize, devrimcilere bağlıdır.

Devrimci Emek

15 Mart 1996

Sayı: 42

DEVİRİMCİ SÜREÇ DEVİRİMCİ GÖREV

Devrimci süreç diye nitelendirdiğimiz sosyo-politik ortam, öyle aniden oluşmadı; öyle kolay olarak da, sönüp gitmeyecektir. Bugünkü gelişmelerin temelinde geçmişten beri süre gelen sayısız neden, binlerce olay var. Günümüzdeki gelişmeleri hazırlayan tarihin kendisidir. Üretim ilişkilerinin, üretici güçlerin geçirdiği evrim ve çatışmalar hazırladı günümüzdeki gelişmeleri. Bugün eğer binlerce olay, binlerce çatışma oluyorsa, bir gün barışçı geçen bir yıla bedelse, bunun temelinde köklü ekonomik, toplumsal, tarihsel nedenler vardır. Nedenlerin başında nesnel nedenler gelmekle birlikte, iradi gelişmeler de tarihin oluşumunda önemli rol oynar. Nesnel nedenlere bağlı olarak, onlarla kopmaz biçimde oluşan iradi nedenlerle birlikte meydana gelen toplumsal ve politik gelişmeler, gelip gelip, bugüne kadarki en köklü devrimine dayanmıştır. Devrim binlerce yıl süren bütün sınıflı toplumların kapısını kapatacak; sınıfların olmadığı yeni bir dönemin kapısını açacaktır.

Türkiye ile Kürdistan'da toplumsal devrimi kaçınılmaz yapan gelişmeler, uzun bir dönemdir devam eden nesnel nedenlerin ve iradi olayların arka arkaya gelmesi, üst üste binmesi, iç içe geçmesi, en sonunda hepsinin birleşmesidir. Gelişmelerde belirleyici olan iç etken olmakla birlikte, emperyalizme bağımlı bir ülkede dış etkenler de önemli etkenler arasında sayılır. Bağımlı bir ülkede emperyalizm yalnızca bir “dış etken” değildir; iç etken denen etken kadar bir etkidir. O halde bugünkü devrimci durum ile iç savaşın oluşumunda iç sürecin yanında, emperyalizmle olan tarihi ilişkilerin de etkisi var. O halde devrimci süreç pek çok iç ve “dış” etkenin sonucudur.

Sosyo-politik gelişmelerin temelindeki binlerce nedenin dayandığı zemin kapitalist temeldir. Kapitalist üretim biçiminin egemen olduğu bir yerde, bütün toplumsal ve politik süreç binlerce olay, sayısız çatışma, korkunç hesaplaşma hep bu kapitalist zemin üzerinde meydana gelir. Kapitalist üretim ilişkileri ile üretici güçler birlikte var olduğu sürece, olaylar daha büyük çaplı, çatışmalar daha dehşet verici, hesaplaşma, daha korkunç olacaktır. Bu durumda ya kapitalist üretim ilişkileri toplumu yıkıma götürecektir, ya da üretici güçler devrime başvuracaktır. Bu büyük tarihi olay kaçınılmazdır, zorunludur. Sınıf kavgası kapitalist temeller üzerinde meydana gelir, devrimde ancak egemen olana karşı verileceğinden, bu kavga sonucu geçmişe gömülecek olan da kapitalizmdir. Devrim ancak egemen olana karşı verilir. Kapitalist egemenlik koşullarında devrim başka türlü yapılamaz. Kapitalizmi yıkmaya yönelmeyen her toplumsal ve politik hareket zorunlu olarak kapitalizme döner, burjuva egemenliğinin altına girer. Kapitalist zeminler üzerinde eğer bir toplumsal devrim gündeme gelmişse bu demektir ki, devrimi hazırlayan kapitalizmin baskı ve sömürü koşullarıdır; o halde toplumsal devrim zorunlu olarak bu koşullara son verecektir.

Devrimci süreç, kapitalizm zeminlerindeki toplumsal, politik ilişkilerin ve emekçi sınıfların verdiği sınıf savaşının sonucudur. Burjuvazi faşist devlet terörü ile gerici sivil kitle terörüyle köklü nedenlere dayanan devrimci süreci durdurmaya kalkıyor. Devrimci süreç durdurulamaz. Gerici zor yöntemler ne kadar devreye sokulursa sokulsun; burjuva gerici zor ne kadar başlıca yöntem haline getirilirse getirilsin, yine de, tüm bu gerici önlemler, devrimci süreci durdurmaya yetmeyecektir, tersine bir durum yaratacaktır: Devrimci süreç sonuna kadar ancak bu gerici zor aygıtını parçalayarak gidebilecektir. Ama burjuvazinin ne yapacağını bilemez hale geldiği dönemler vardır. Böyle dönemlerde, çoğu kez devrimi yaygınlaştıran burjuvazinin kendisi olur. Açık devrim dönemleri işte böyle dönemlerdir. Burjuva sınıf katliamlarını korkunç düzeye vardırdı, tutuklamaların, infazların, operasyonların ardı arkası gelmiyor. Ama toplum bu durum karşısında sinmiyor: Direniş her tarafa dalga dalga yayılıyor, öfke kınında durmaz oldu, kinlerimiz kabına sığmaz oldu. Toplumun öfkesi zincirlerinden boşanıyor. Devrimci süreç artık durdurulamaz.

Olaylar ve süreç devrimci yönde geliyor, devrim olgunlaşıyor diye hiç kimse kapitalizmden kurtuluşun öyle kendiliğinden olacağını sanmasın. Koşullar ne kadar devrimci olursa olsun, yine de devrimci savaş olmadan yani dıştan müdahale olmadan (devrimci zor) burjuva egemenlik yaşamını sürdürür. İşçi sınıfı ve halk için eksik olan dev-

rimci savaşıdır, savaş örgütünün yetersizliğidir. Artık sorun kapitalizmin bu ya da şu sorununu protesto etmek; burjuvazinin yönelişini eleştirmek değildir. Hayır, proletaryanın sorunu bu değildir; sorun devrimci savaş yöntemlerine başvurmaktır. Öyle eleştiri düzeyi ile protesto araçlarıyla baskı ve zulüm koşullarına son vermek mümkün değildir. Bunu yapanlar, ancak burjuvazinin bir kanadı olabilirler, ama kesinlikle devrimci olamazlar.

Olayların devrimci yönde gelişmesi yalnızca işçi sınıfını değil, bütün toplumu derinden etkiliyor. Tekelci sermaye güçleri iç savaş kazanmak için gerici zor yöntemlerini biricik yöntem haline getirmişken, yani son derece aktif durumdayken, emekçi sınıf mücadeleyi dalga dalga yayarken, Kürt halkı silahlı mücadelesini yoğunlaştırırken, orta sınıfın bundan etkilenmemesi mümkün değildir. Orta sınıf dahil, toplumun bütün sınıfları çatışma içinde yer alıyor. Orta sınıfın aktivitesi, önümüzdeki dönemde artış gösterebilir. Çünkü, emperyalist tekeller ve işbirlikçi tekeller orta sınıfın elindeki serveti de, kendi kasalarına aktarmak istiyorlar. Küçük burjuvaların elindeki servet, el değiştirme sürecine girdi. Tekelci sermaye bütün servetlerin tek sahibi olmak istiyor. Bu doğrultuda çeşitli projeleri devreye soktu. Anayol Hükümeti, emperyalist tekellerin ve işbirlikçi tekellerin bu projelerini hayata geçirecektir. Yeni vergi yasaları (doğrudan ve dolaylı vergiler biçiminde) gündeme gelecek, tekelci piyasa ilişkilerinin sıkı uygulamalarıyla küçük ölçekli üretim yapanlar, eski gücünü yitirmek durumunda kalacak, tekelci ve emperyalist ekonomik abluka yoluyla işsizler, ya da emekçi sınıfın yanına gitmek zorunda kalacaktır. Bu biçimde binlerce ve binlerce küçük işletmeci iflasla karşı karşıya kalacak. Kendi küçük serveti dışında hiçbir sosyal güvencesi olmayan küçük işletmeci, küçük dükkancılar küçük zanaatçı tam bir yıkımla karşı karşıya kalacak. Tekelci sermaye, çok küçük rol oynayan sosyal kurumları tasfiye etmeye ve buralarda birikmiş olan sermayeyi de kendi sermayesine katmayı planlamış durumdadır. Kısacası küçük işletmecilerin ve küçük üreticilerin önemli bir bölümü önümüzdeki günlerde ya sürünecek ya da yıkılıp gidecektir.

Ekonomik dünyada bunlar olup biterken, toplumsal ve politik ilişkilerde de yeni gelişme yaşanacak, sonunda küçük burjuvalar da sokağa inmek zorunda kalacaktır. Oysaki bugüne kadar özellikle küçük tüccarlar, dükkancılar, küçük zanaatçılar, özel sürücüler daha çok düzen taraftarı ve statükocu konumda olmuştur. Önemli sayılabilecek kesimi ise faşist ve gerici hareketlerin borazancılığını yapmıştır. Borazanın susacağı günler gelip çattı. Can havlinde vurulmuş olarak dengelessiz biçimde davranacak olan küçük burjuvazi, konumuna uygun

biçimde istikrarsız eylemlere yönelecek. Bir taraftan tekellere karşı eyleme yönelecek, diğer taraftan onlardan sorunlarına çözüm getirmelerini bekleyecektir. Böylece umutla, yıkım arasında gidip gelecektir. Tıpkı işlerinin yolunda gittiğinde, büyük bir kapitalist olacağına inanmaya başlaması; işler kötü gittiğinde ise kendisini ve ailesini ne kadar felaketli günlerin beklediğini düşünmesi gibi, her zaman sallantıda olacaktır. Eylemciliği de sınıfsal konumuna uygun olarak sürdürecektir; bazen son derece radikal görünecek, bazen ılımlı ve kurulu düzenin güvencesi kendisiymiş gibi davranacak. Ama, işçi sınıfının, yanı başında küçük burjuvaları da göreceği günler artık uzak değildir.

Sermaye sınıfının saldırılarına karşı ayağa kalkacak olan yalnızca küçük burjuvazi değildir. Burjuva sendikacılar (burjuva işçi sendikaları), teknik elemanlar, demokratlar, çok geniş bir küçük burjuva ve emekçi potansiyeli kapitalizme karşı eylem konumuna geçecektir. Sosyal reformist çizgideki sol politik çevreler daha şimdiden sokaklara sahip çıkmaya başladılar bile. Küçük burjuvalar, sosyal-reformistler de kendi politik bakışını görecek, sosyal-reformist politika da küçük burjuvalarda kendi sınıfsal temelini bulacaktır. Gelişme her iki ayrı durumdaki gücün birbiriyle bütünleşmesi yönünde gelişecektir. Bu alanda uzun süredir süren ilişkiler, şimdiki kapitalizmin ağır saldırısı altında kader birliğine dönüşmüyor. Bir taraftan sermaye sınıfı, karşı taraftan emekçi sınıf ve ikisi arasında şiddetlenen kanlı, kavgalı bir savaş. Küçük burjuvazi artık bu sürecin daha fazla dışında kalmak istemiyor. Gelişmeye kendi sınıf çıkarları doğrultusunda müdahale etmek istiyor. Politik temsilcilerine kavuşan küçük burjuvazi politik sahada artık daha çok görünecektir.

Uluslararası finans kapital güçlerinin, işbirlikçi tekeli sermaye ile birlikte uygulamaya soktuğu ekonomik önlemler ve kanlı yöneliş, sermaye sınıfı dışındaki toplumun hemen, hemen bütün kesimlerini harekete geçirecek niteliktedir. En pasif olanlar dahi, tüm halk, çözümün yalnızca eylemde ve ayaklanmada olduğunun bilinciyle harekete geçiyor. Burjuva sendikacılar, yasal-reformist sol partiler, meslek odaları çalışmalarını hızlandırdılar. Aktif eylemler için kolları sıvadılar. Burada dikkat edilmesi gereken temel nokta şudur: Uzlaşmacı reformist çevreler bir blok halinde, devrimci güçleri ve emekçi sınıfı devrim ve iktidar mücadelesinden alıkoymak için eskisine göre daha aktif davranacaklar. Artık karşımızda öyle pasif durumda olan değil; son derece aktif, militan oportünizm ile militan reformizm var. Oportünistler ve reformistler daha şimdiden ideolojileriyle işçi sınıfının belli bir kesimini etkilemiştir. Bu burjuva etkinin daha derinlere gitmemesi için, devrimci güçler tarafından tarihi olaylara müdahale edilmesi zorun-

luluktur. Yoksa, düzen solu, halk hareketini bloke etmeye çalışacaktır. Bu ise, devrimin yenilgisi anlamına gelecektir. Küçük burjuva politik çevreler ve meslek örgütleri, olanaklar bakımından olsun, uyanıklık bakımından olsun emekçi sınıftan daha çabuk harekete geçmesi, olaylara kendi yönünde müdahale etmesi söz konusudur. Devrimci durum, iç savaş boşluk tanımıyor, devrimci sınıf sürece müdahale etmezse, orta sınıf çok rahatlıkla, kendi yönünde olaylara bu müdahaleyi yapacaktır. Gelişmeler bu yönde de ilerleyebilir.

Küçük burjuvazinin oyununu bozmak, olaylara işçi sınıfının ve halkın devrimci amaçları yönünde müdahale etmek için devrimci güçler birleşik bir güç biçiminde hareket etmek zorunluluğuyla karşı karşıyadır. Olaylara ve sürece devrimci müdahale, bütün küçük-burjuva platformlardan ayrı davranarak ve otoriter bir güç olarak davranmakla mümkün olur. Bunun için işçi sınıfının devrimci konumundan hareket etmek, devrimi hedeflemek, devrimci yöntemlere başvurmak, silahlı mücadeleyi temel almak gerekir. Koşullar, işçi sınıfı için kendi amacını tüm ezilenlerin amacı haline getirmesi, ezilen kitleleri kendi amaçları konusunda ikna etmesi için uygundur. Burada, karşıt kutuptaki güç olarak, tamamen pratiğin diliyle konuşmak şarttır. Çünkü yalnızca pratik bizi zafere götürecektir.

Devrimci güçleri, Leninistleri, sosyal-reformist hareketle uzlaştırmak, yan yana getirmek isteyenler çıkacaktır. Özellikle devrimi göze alamayanlar, bu uğurda bedel vermek istemeyenler, bizi, yürüdüğümüz sosyalizm yolundan, devrim yolundan çıkarmak isteyeceklerdir. Böylesi insanlara çok dikkat edilmelidir. Onlar, kendi kişisel çıkarları için, korkaklıkları yüzünden bütün hareketi mahvetmeye kalkabilirler. Leninistler için, devrimciler için sosyal-reformist çizgiyle uzlaşmak, sosyalizme, proletaryaya, devrime ihanet olur. Proletaryanın önderliğinde bütün ezilen ve sömürülen halk kitlelerini kurtuluşa götürecektir olan, Leninistler, gerici akımlarla, burjuva soluyla her türlü uzlaşmayı reddederler. Leninistler, kitleleri devrimden uzaklaştıracak hiçbir öneriyi kabul etmezler. Temel sorun kapitalizmi yıkmak, sosyalizmi gerçekleştirmektir. Bu amaç ise yalnızca ve yalnızca devrimle gerçekleşir. Devrim ise koşullar tarafından sürekli olgunlaştırılıyor. Burada uzlaşmacıların aklına uymak demek, tarihin bizlere sunduğu büyük olanağı kendi elimizle bir kenara itmek anlamına gelecektir. Olaylar devrimci yönde geliyor, olaylar devrime doğru geliyor.

Yalnızca devrimci yöntemler geçerli hale geldiği, yalnızca silahlı devrimin geçerli olduğu bir dönemde, burjuvazinin sol kanadı olmak isteyenler, klasik geçerliliğini çoktan yitirmiş olan yöntemleri bilinçli biçimde yeniden öne çıkartıyorlar. Koşullar değiştiği halde, koşullar

devrimci olduğu halde, eski yöntemlerde ısrar edenlerin, kesinlikle eminiz ki, bütün planları toplumsal devrimi önlemek içindir. Devrimci sınıf ve halk hareketini kapitalist düzene entegre etmek için her seferinde yeni önerilerle çıkıyorlar karşımıza. O halde devrim mücadelesi, oportünizm ve sosyal-reformizmle, mücadele ile birlikte verilmeli. Devrim mücadelesi verilirken, reformizme karşı mücadele vermeyi unutanlar, başarıya hiçbir zaman ulaşamazlar. Çünkü devrim yolundaki en büyük engel sosyal-reformizm ile oportünizmdir. Sosyal-reformizmi yenmiş, oportünizmi yenmiş olan işçi sınıfı iktidar mücadelesinin büyük bir bölümünü kazanmış demektir.

Olaylar devrimci yönde geliyor, süreç devrimci yönde geliyor. Ama devrim bu sürecin kendiliğinden sonucu olmayacaktır. Devrimci öncünün kitleleri etkileme, harekete geçirme gücü, yiğitliği, silahlı mücadele yeteneği başarının anahtarını verir bize. Bugüne kadar yürüdüğümüz yol, emekçi sınıfı zafere götürecek biricik yoldur. Dayandığımız devrimci yöntemleri yürüdüğümüz yolu eleştirenler, bundan önce çıktığı gibi, bundan sonra da çıkacaktır. Her zaman kendi gücüne güven ilkesini esas alan Leninistler doğruluğu olaylar tarafından kanıtlanan yolda yürümeye devam edeceklerdir. Kim ne derse desin yolumuzda yürümeye devam edeceğiz. Bu yol Sosyalizm yoludur, bu yol devrim yoludur, bu yol iktidar yoludur, bu yol zafer yoludur.

Devrimci Emek
15 Nisan 1996
Sayı: 43

DEVİRİMİN ZAFERİ İÇİN

Türkiye ve Kürdistan'da derinleşen yalnızca devrimci durum değil, yoğunlaşan yalnızca iç savaş değil, sürekli gelişen ve olgunlaşan devrimin kendisidir. Yükseliş halinde olan devrimdir. Toplum uzun zamana yayılan bir alt-üst oluş geçiriyor. Toplumsal-politik süreç devrimcidir. Devrimci sürecin kendisi toplumda büyük değişimin başladığını kanıtlıyor. Eğer gelişmeler en sonunda devrimci yönde gelişmeye başlamışsa, kitleler en sonunda devrim zorunluluğunu anlamaya başlamışsa, bu, bir değişimdir. Hem de etkileyici bir değişim. İnsanlar her geçen gün tek çıkışın ve kurtuluşun devrim olduğunu anlamaya başlıyorsa, yer yer bu doğrultuda eylemlere girişiyorsa bu yükseliş halindeki devrimin kanıtıdır.

Olayların devrimci yönde gelişmesi, kitlelerin devrimci mücadeleye atılması öyle kısa sürenin işi değildir. Devrimci durum ve devrim uzun yılların, onlarca yılın ve daha da fazla belki de yüzyılların gelişiminin sonucudur. Bazı olaylar, tarihi dönemeçler burada hızlandırıcı rol oynar. Yoksa, devrimci durum ve devrim bir olayın ya da tarihi bir dönemecin tek başına yarattığı gelişme değildir. Sınıflı toplumlara özel uzlaşmaz çelişkilerle evrim geçiren toplum en sonunda toplumsal devrim ve devrime yol açmaz. Çelişkiler ve çatışmalar belli bir noktada nitelik sıçramasıyla karşı karşıya kalır. Bilinçli, örgütlü devrimci mücadele, süreci hızlandırır, sonuçlandırır. Devrim, binlerce ve binlerce kendiliğinden olayın sonucudur, ancak devrimin başarıya ulaşması ancak silahlı mücadelenin sonucu olabilir. Devrimci durum devrime dönüşmesi için devrimci düşünce ve kitle eylemi devre girer. Devrim burada öncünün ve kitlenin eseridir.

Dünyadaki güçler ilişkisinin geçici süre için emperyalizmin yararına değişmesi ve devrimci güçlerin geri düşmesi sonucu dünyanın birçok bölgesinde devrimci mücadele gerilerken buna karşılık, Türkiye ve Kürdistan'da devrimci mücadele direngen özellikler gösterdi. Devrimci mücadele, yaşanan dünya çapındaki düşüşe karşılık, bizde tersi yönde, yani yükseliş yönünde gelişti. Bu yıllarda hem devrimci hareket, dünyanın etkin devrimci güçlerinden biri olduğunu kanıtladı, hem de uzlaşmaz sınıf çelişkilerinin bizde çok keskin olduğunu kanıtladı. Ama çatışmaya yol açması için çelişkilerden çok olgun olmasına da gerek yoktur. Ama çelişkilerin keskin olması sınıflararası çatışmaları sürekli duruma getirir. Dünyadaki devrimci dalgada düşüşün yaşandığı bir dönemde, Türkiye ve Kürdistan'da devrim mücadelesinde yükseliş olması, bizdeki çelişkilerin dünyanın herhangi bir bölgesindekilere göre çok daha keskin olduğunu gösteriyor. Yani Türkiye ve Kürdistan dünyanın herhangi bir ülkesinden devrime daha yakındır. Her olay, her gelişme devrimin kaçınılmazlığını kanıtlıyor, devrim toplumsal-politik gündemi belirliyor.

Devrim için mücadele etmek istemeyenlere, devrimci olmayanlara, devrimin maddi koşullarının ne kadar olgun olduğunu kanıtlamaya gerek yoktur. Nasıl olsa savaşmak istemeyenler, savaşmamak için bir o kadar da bahane bulurlar. Türkiye'de yıllar böylesine insanların tutarsızlıkları, kaypaklıkları, teslimiyetçilikleri yüzünden geçip gitti. Devrimi başarmak isteyenler ise ancak bu süreç içinde boy verdiler. Halen sol hareket içinde yaygın olan devam eden anlayış “evrimciliktir.” Ama sürekli güçlenen, gelişen ise devrimci anlayıştır. Devrimci güçlerin geçmişte etkin olan her tür edilgen teslimiyetçi nesnel anlayıştan arınması zorunludur. Çünkü halen devrimci hareket içinde olup da, doğru olan devrim yolunda yürümek yerine dönüp, reformist cepheye bakanlar var. Önce bu tutarsız, ikircikli, insanların devrimci saflardan uzaklaştırılması gerekiyor. Yoksa devrimciler düşmanlarının hakkından gelirler.

Devrimci olmayanlar, devrim için savaşmak istemeyenler, kitleler devrime hazır değiller bahanesiyle yasal sol partilere yöneldiler. Kitleleri etkilemek için de “şenlik” yarışına girdiler. Böylece en “şenlikçisi”, en çok kitleyi toplayan ipi göğüslemiş olacak. “Kitleler, kitleler” diye diye, en sonunda kitlelerin arkasına sığındılar. Bir zamanlar burjuva uşağı olan “ilerlemecilerin”, “yolumuz işçi sınıfının yoludur” diyerek, faşistlerden kaçıp, işçilerin arkasına sığınmaları örneği başka biçimde yine karşımıza çıkıyor. Bir zamanlar işçi sınıfının devrim davasına en büyük zarar veren TKP, TİP, TSİP gitti, yerine aynım misyona sahip yeni üçlü geldi: ÖDP, SİP, EP. Yeni üçlü en fazla kitleyi

toplamak için müthiş bir rekabet içindeler. Aslında bu partilerin varlık koşulları, daha fazla kitleyi devrime çekmek değil, daha çok kitleyi devrimden uzaklaştırmaktır. Devrimci savaş ve silahlı mücadele vermek yerine, emekçi kitleler burjuva meşruiyet zeminlerini hedef olarak gösteriyorlar. Burjuva meşruiyet bütün reformistlerin esas zemini. Burjuva meşruiyet ise kapitalizme bağlanmak demektir. Savaşan devrimci güçler içinse esas olan meşruiyet değil, devrimciliktir, devrimdir, sosyalizmdir.

Devrimin olması için eksik olan ne nesnel koşullardır, ne kitlelerin devrime hazır olmasıdır, hayır, bunların hiç birisi değildir. Eksik olan savaşçılıktır. Eksik bırakılan nasıl savaşmak gerektiğidir. THKO ve THKP-C devrimci savaşçılık yolunu gösterdikleri, nasıl savaşılması gerektiğini gösterdikleri halde, sonrakilerin, büyük bölümü, yeniden eski klasik kitle çizgisine döndüler. Oysaki eski kitle çizgisi denilen, barışçı, sendikalist yol TİP'in yolu, o da çoktan iflas etmişti. Denizler'i, Mahir'leri aşacağız bahaneleriyle, devrim yolundan uzaklaştılar ve en sonunda kapağı yasal partilere atarak, tam anlamıyla devrimci harekete ihanet ettiler. Devrimci önderlerin başlattıkları ve uğruna öldükleri devrimci dava ve savaşçı mücadele yolunun tek geçerli yol olduğunun kanıtı, aynı yolu izlemeye çalışan PKK'dir. PKK'de eğer klasik kitle eylemleri yolunu izleyseydi, bugünkü gücüne ulaşamazdı. Ama PKK silahlı mücadele yolunu seçti. Devrimci önderlerin yaşamlarını ortaya koyarak gösterdikleri devrimci mücadele yolu, bugün savaşan devrimci güçler tarafından devam ettiriliyor. Halklarımız artık başarının anahtarını bulmuşlardır.

Ne var ki, reformizm emekçi kitlelerin mücadele hedefini saptırmaya devam ediyor. Sosyal-reformist partiler, bugüne kadar binlerce kez dile getirilen talepleri tekrarlayarak bir taraftan kitleleri oyalar, diğer taraftan onları devrimci savaş yöntemlerinden uzak tutmuş oluyorlar. Emekçi sınıfın ekonomik ve demokratik istemleri sendikalar tarafından bile defalarca ortaya kondu, aynı şeyin sol partiler tarafından bir kere daha ifade edilmesi demek, bir arpa boyu yol gitmemek demektir. Emekçi sınıfın istemleri, özelemleri ve hedefleri yeterince gün ışığına çıkmıştır. Bunların tekrar tekrar milyonlarca kez dile getirilmesi neyi değiştirecektir. Bir istemin dile getirilmesi ile gerçekleşmesi ayrı şeylerdir. Artık sorun söylenenleri gerçekleştirmektir. Bu noktada temel sorun Lenin'in sorduğu gibi; "Ne Yapmalı?" yanıtı: Devrimci mücadele verilmeli, silahlı mücadele verilmeli. Yasal solun gelmek istemediği nokta burasıdır. Çünkü düzenleri, hedefleri, planları tamamen söylenenleri yalnızca siyasi parti olarak tekrarlamak, oyalanmak üzerine bina edilmiştir de ondan.

Halkın milyonlarca kez dile getirilen istemleri, gerçekleşmeyen özlemleri, yaşam koşulları ile yaşam biçimi, yani tüm bunların olması için zorunlu olan toplumsal kurtuluşunun biricik yolu savaşçı yoldur. Ezilen sınıfın elinde silah yoksa bu demektir ki, sömürüden ve baskıdan kurtulamayacaktır. Sömürüye ve baskıya sözle karşı konulamayacağına göre silahlanmak ve savaşmak şarttır. Savaşmadan hiç bir hak elde edilmez. Hele kurulu sömürü ve baskı düzenini yıkmak gibi bir hedef çıplak elle, sözle yıkılmayacağına göre silahlanmak ileriye atılmanın sadece şartı değil, ön şartıdır.

Barışçı yolla, parlamenter yolla “iktidara” geldiğini kabul edelim. Bu durumda halk için değişikliklere ne sermaye izin verir ne de emperyalizm. Çünkü sermaye ve emperyalizm kendisine karşı yönelen hiç bir harekete izin vermez. Onlar elleri bağlı durmayacaklarına göre, hükümetin başarısız olması için ellerinden geleni yapacaklardır. İktidarı ele geçirmek mesele değil, onu korumasını bilmek, devrimi yaşatmak gerekir. Emperyalizm var olduğu sürece barışçı yolla kitlelerin kurtulamayacakları mutlak bir durumdur. Demek ki, iktidara gelmek için olduğu gibi, onu korumak ve sosyalizme ulaşmak için de silahlanmak, Devrimci Halk Ordusuna sahip olmak, halkı milisler biçiminde örgütlemek şarttır, ön şarttır. Emperyalizme bağımlı bir ülkede, faşist baskı ordusunun iktidarda olduğu bir ülkede, toplumun gerici kesiminin silahlandığı bir ülkede gerilla mücadelesi olmadan, Halk Ordusu olmadan, silahlı halk milisleri yaşayamaz. Ernesto Che Guevara'nın söylediği gibi; “Asıl zorluk iktidarı ele geçirdikten sonra başlar. Emperyalizm devrimci iktidarı yıkmak için askeri işgal, kuşatma, saldırı ve ekonomik abluka, sabotaj vb. her türlü yola başvuracaktır. O halde halkların silahlanması devrimi başarmak, korumak ve ileri götürmek için mutlak zorunluluktur.

Emperyalizme bağımlı, kapitalist, emperyalist dünyanın iyi pazarı olan, ABD'nin ve Batı emperyalizminin önemli bir “kanadı” olan, Balkanlar, Akdeniz, Ege, Orta Doğu bölgesinde emperyalistlerin ileri karakolu olan bir ülkede devrim, bütün bu güçleri karşımıza almak demektir. Emperyalizme karşı mücadele verilmeden devrimi başarmanın koşulları yoktur. Türkiye'de kapitalizme ve emperyalizme karşı mücadele iç içedir. Bu nedenle, tekeli egemenliğe karşı yönelen bir mücadele, aynı zamanda emperyalizme de yönelmiş demektir. Türkiye'de emperyalizme karşı yönelen bir halk hareketi aynı zamanda işbirlikçi tekeli düzene yönelmek durumundadır. Emperyalizmin kendisi için bu kadar önemli bir ülkede toplumsal bir devrime öyle kolay kolay izin vermeyeceği ortadadır. Emperyalist dünya, bütün baskı gücünü, ekonomik gücünü kullanarak mücadeleyi engellemeye

çalışacaktır. Bu güne kadar yaptığı da budur. Saydığımız tüm bu koşullar, devrimimizin çok kanlı geçeceğini gösteriyor. Böylesi bir ülkede barışçı geçişin hiç bir olasılığı yoktur. Silahlı mücadele ve devrimci savaşçı yol devrimin ve kurtuluşun biricik yoludur.

Faşist devleti yıkmak, baskı ordusunu dağıtmak, polis teşkilatını parçalamak için, tekelleri sermaye egemenliğine son vermek için devrimci anlayışa, devrimci örgütlenmeye askeri devrimci örgüte sahip olmak gerekir.

Bilinçli, savaşçı kadrolar; Leninist parti önderliğinde mutlaka başarıya ulaşır. Vietnam ve Küba dünyanın en büyük ve en zalim emperyalist gücüne karşı, bilinçli ve savaşçı bir halkın zafer kazanacağını bize gösterdi. Bu sosyalist ülkeler zafer kazanmakla kalmadılar, on yıllardır sosyalizm yolunda ilerlemeye devam ediyorlar. Her iki ülke bütün halkların esin kaynağıdır. Bu ülke halklarının gittiği silahlı mücadele yolundan giderek, zafere ulaşabiliriz. Bizim devrimimiz en az onlar kadar uzun süreli, en az onlar kadar büyük kayıplara mal olacak, en az onlar kadar etkileyici olacaktır. Çünkü biz bütün emperyalist dünyaya karşı mücadele veriyoruz. Çünkü biz saldırı örgütü NATO'ya karşı mücadele veriyoruz. Devrimci hedeflerimiz çok köklüdür, bu nedenle devrimimiz de çok köklü olacaktır.

Devrimci etkisi dünya çapında olacak böylesine köklü bir devrimi gerçekleştirmek için savaş yöntemlerini öğrenmek, nasıl savaşılacağını bilmek bütün öncülerin görevidir. Kürdistan'da PKK, savaş yöntemleri ve savaşçılık alanında ciddi ilerleme gösterdiği halde, Türkiye'de devrimci hareket aynı gelişmeyi henüz gösteremedi. Devrimci hareketin bu konuda Kürt gerillacılardan öğreneceği epey şey var. Türkiye'de silahlı saldırı ve özellikle sabotajcılık alanında önemli birikimler elde edildi. Ancak, düzenli orduya karşı çatışmaya girilmediği için bu alanda birikim yok sayılır. Ne var ki, savaş, yöntemleri, savaş taktikleri esas olarak savaşarak, savaş içinde öğrenilir. Komutan Che'nin belirttiği gibi savaş sanatında metodik eğitim için gerillacıların fazla zamanı yoktur. Temel ilk bilgiler başlangıç için yeterlidir. En iyi savaşçılar, salonlarda, harp okullarında değil, savaş içinde yetişmiştir. Gerilla savaşı, uzun süreli halk savaşında otorite olan Giap bu konudaki otoritesini, Vietnam halkının verdiği zorlu savaşta elde etti. Yeter ki savaşalım. Savaşçılık yönümüzün çok eksik olduğunu kabul edelim. Bu durum çok da önemli değildir, bütün mesele savaşa anlayışına sahip olmak ve silahlı mücadeleye girişmektir.

Emperyalizmin ve işbirlikçi tekelleri düzenin büyük bir militarist ve ekonomik güçle saldırıda bulunduğu, iç savaşı kazanmak için her türlü yola başvuran karşı-devrimci güçleri yenmeyi göze almış olan bir

halk, savaş araçları ve savaş yöntemleri konusunda yaratıcı olmalıdır. Her işçi, her köylü, her öğrenci “harika silah” olan molotof kokteyli yapımını öğrenmeli, evinde bunun için gerekli malzemeleri bulundurmalıdır. Molotof kokteylinin yanında “halk patlayıcıları” yapımı da mutlaka öğrenilmelidir. Erkekler askerlik yaptığı için silah, tank, top, telsiz vb. askeri teknik araçları kullanmayı biliyor. Kadınların da öğrenmesi için ilk bilgiler verilmeli. Kadınlarımızın bu işi erkeklerden daha iyi ve titiz yapacağı kesindir. Sorun ilk adımı atmaktır, ikinci ve sonraki adımlar mutlaka gelecektir. Yine her işçi, her köylü, her öğrenci ve her kamu emekçisi, silahlı baskın, sabotaj, istihbarat, silah bomba yapım tekniklerini öğrenmelidir. Eğer klasik kitle mücadelesi ile yalnızca bununla zafere ulaşamayacağımızı kabul ediyorsak, savaş yöntemlerini ve savaş araçlarını öğrenmeliyiz, kullanmalıyız. Devrimi ve kurtuluşu hedefleyen devrimci bir sınıfın yapması gereken bunlardır.

Hiç kimse Gazi ayaklanması sırasında, polisin katliamı karşısında, Gazi halkı kadar silahlanmanın zorunluluğunu, savaşma yöntemlerinin zorunluluğunu hissetmemiştir. Ama, Gazi son değildir, süreç her alanın bir Gazi olacağını gösteriyor. O halde temel yaşamsal istemleri milyonlarca kez dile getirmek, zalimin zulmünü, milyonlarca kez dile getirmek yetmiyor. Ne istemlerimiz gerçekleşir ne de zalim zulmünden vazgeçer. Bütün mesele zulmün ve sömürünün biricik temeli olan kapitalizme karşı nasıl savaşılabileceği konusunda net bir bilince sahip olmaktır, nasıl savaşılabileceğini bilmektir ve en sonu savaşa katılmaktır.

YA DEVRİM YA ÖLÜM!

Emek
15 Mayıs 1996
Sayı: 44

EKMEK VE YAŞAM HAKKI SİLAHLI DEVRİMLE ELDE EDİLİR

Bugüne kadar komünist yayınlarda devrimin zorunluluğunu emekçi kitlelere anlatmak için somut durumdan yola çıktık. İçinde yaşanılan ekonomik, toplumsal, politik durumun sınıfsal anlamını uzun süredir ifade ediyoruz. Devrimci durumun sürekli olarak olgunlaştığı, sınıflar mücadelesinin devamı ve ileri aşaması olan iç savaşın her geçen gün yoğunluk ve sertlik kazandığı hemen hemen son yıllardaki Leninist yayınlarda devamlı olarak işleniyor. Üstelik konuyu ele alış birçok yazar tarafından her yönü ve boyutuyla irdelenmiştir. Somut toplumsal ve sınıfsal durum üzerine çözümleme farkı, bizimle, bütün reformistler ve oportünistler arasında en önemli farklılıklardan biridir. İçinde bulunduğumuz dönemin en temel, yaşamsal ve kilit önemdeki farklılığı somut durum üzerinedir Toplumsal gerçekler inatçıdır, kendini herkese kabul ettirirler. Toplumsal ve politik koşulların teorik çözümleme yöntemi reformistlerle aynı olan kimi devrimci hareketlerin uzun süren direnmesi işte, toplumsal yaşamın bu inatçı gerçekleri tarafından kırıldı. Dönemin net, açık tam anlaşılır bir belirlemesini yapmamakla birlikte, kısmi de olsa yaşanılan olayların aslında devrimci durumun ve iç savaşın göstergeleri olduğunu kabul etmek zorunda kalıyorlar. Böyle de olsa, emekçi sınıfın mücadele hedeflerini devrimci doğrultudan saptırmak, kitleleri düzen içi kısmi istemlerle oyalamak için ellerinden geleni yapıyorlar. Bizim, devrimin zorunluluğu ve kaçınılmazlığı üzerine görüşlerimiz karşısında, oportünistler, reformistler ve onların etkisindeki sosyalistler düzen içi acil istemler üzerinde ısrarla duruyorlar. Onlara göre silahlı devrim bugününün bir gerçeği değildir, kitlelerin acil istemleri gerçekçi olandır. Madem ki, toplumsal gerçekleri tartışacağız, o halde, biz de bu gerçeklerin ne olduğunu ve nasıl elde edileceğini göstereyim.

İşçi hareketinde, sendikalarda, mesleki kitle örgütlerinde, yasal sol partiler tarafından, sosyalist yayınlarda, mitinglerde, yürüyüşlerde

bütün toplumsal alanlarda ve her toplumsal sorunda binlerce kez, milyonlarca kez ifade edilen acil istemleri ve bunların sloganlaştırılmasını ele alalım. En yaygın olarak öne sürülen ve sloganlaştırılan acil hedef, iş, ekmek, özgürlük hedefidir. Bunu başka sloganlar izliyor. Faşist devlet güçleri tarafından yüzlerce insanımızın kaçırılması, yok edilmesi, infaz edilmesi, sokakta evde, köyde, dağda ve her yerde katledilmesi (yaşam hakkımızın yok edilmesi) ile ilgili acil önlemlerle ilgili sloganlar da ön planda yer alıyor. İlk sloganın güncel, sınıfsal anlamını ortaya koyalım. Sloganda en son sıraya yerleştirilen “Özgürlük” hedefi aslında en başa alınması gereken bir toplumsal hedefdir. Sorun slogandaki sıralaması değil, düşüncelerdeki sıralamasıdır. Reformistler özgürlük hedefimizden vazgeçmiyorlar ancak, özgürlük hedefini öyle bir ifade ediyorlar ki, herkes bunun geleceğin bir sorunu olarak konduğunu hemen anlıyor. Böylece kitleler için en acil sorun olan politik özgürlükler sorunu bütün oportünist ve sosyal reformist yazında ilerinin bir sorunu olarak işleniyor. Oysaki politik özgürlükler olmadan, diğer sorunlar köklü olarak çözülemez. İşçi sınıfı ve devrimci müttefikleri politik iktidara el koyar, emekçiler için en geniş politik ve örgütlenme özgürlüğü sağlar ve bu özgür ortamdan yararlanan işçi sınıfı sosyalizm hedefine daha iyi biçimde hazırlanır. Politik iktidar ve bütün iktidar emekçi sınıfın eline geçmeden, politik özgürlüklerin iktidar güvencesi sağlanmadan ekmek sorunu çözülemez. Reformistlerin sloganlarında özgürlük sorunu yalnızca geleceğin bir sorunu olarak ele alınmakla kalınmıyor, aynı zamanda sorunun çözümü devrimsiz, patlamasız, sıçramasız olarak düşünülüyor. Daha önce defalarca belirttik, yineleyelim, politik özgürlükler sorunu bir devrim sorunudur. Devrim olmadan, emekçi kitleler politik iktidarı, ele geçirmeden politik özgürlükler elde edilemez.

Ekmek sorunu. Savaşların getirdiği genel bir kıtlık sonucu değil ama ücretlerin sürekli düşürülmesi, emekçilerin sürekli yoksullaşması, işsizliğin dev boyutlara ulaşması sonucu halk artık ekmek ve temel yaşamsal gereksinmelerini karşılayamıyor. Ekmek sorunu olarak gösterilen şey aslında, emekçi sınıfın bütün ekonomik yaşamıdır. Emekçi sınıfın bütün ekonomik yaşam sorununu yalnızca bir ekmek sorunu olarak göstermek, yanıltır. Ama biz, söylenenlerden yola çıkmaya karar verdiğimiz için işin bu yanı üzerinde durmayacağız. Söylenen nedir ekmek sorunu halkın en acil sorunudur. Öyle kabul edelim. Ve soralım, siz ekmek sorununu nasıl çözmeyi öneriyorsunuz. Toplu sözleşmelerde daha fazla ücret isteyerek mi, yoksa sık sık dile getirdiğiniz gibi, fiyatların dondurulması yoluyla mı halkın ekmek sorununu çözeceksiniz. Türkiye’de sendikalar otuz yıldan fazla bir süredir toplu

sözleşme yapıyorlar. Her seferinde de yeni haklar alıyorlar, ama bu on yıllarca devam eden işlem işçi sınıfının ekonomik yaşamının daha da kötüleşmesini önleyemedi. Meta fiyatlarının artışı durdurma ise, metaya dayalı bir toplumda bunu hiç yapamazsınız. Siz ekonomist kafa-ya sahip olduğunuz sürece, bunu dünyada anlayamazsınız. Metaya dayalı kapitalist toplumda (hele bu toplum Türkiye gibi ekonomik bunalımın derin olduğu bir yerde) ekonomik evrim ekmek sorunu dediğimiz şeyi devamlı olarak daha büyük bir sorun biçiminde her gün yeniden üretir. Sendikalar hiç değilse yıllarca işçilerin ekmek sorununu ücret artışlarıyla, somut olarak, pratik olarak çözmeye çalıştılar. Siz reformist sol hareketler ise tamamen soyut biçimde, lafla halkın ekmek sorununu çözmeye kalkışıyorsunuz. Hem de sendikalardan daha geri bir kafa yapısıyla. Artık bırakın tüm bu gevezelikleri reformist yöntemlerle, devrimsiz olarak halkın ekmek sorununu çözün de görelim. Bu durumda emekçi kitleler ancak sizinle alay ederler. Çünkü onlar, lafla değil, somut olarak, pratik olarak bu sorunu çözmeye kalktılar, ama yaşayarak gördüler ki, bu ücretli emek sistemi öyle bir sistem ki, kendisi ortadan kaldırılmadan, yol açtığı toplumsal sorunlar, sorun olarak kalmaya devam eder. Ama, siz reformistler, emekçi sınıfın, bu gerçeği yaşayarak kavradığını ve size inanmadığını da dünyada anlayamazsınız.

Ekmek sorunu silahlı devrimle çözülebilir. Kapitalist üretim biçimi, meta üretimine bağlı olarak, ekonomik bunalım içinde ekmek sorununu devamlı olarak daha büyük bir sorun biçiminde devam ettirecektir. Ekonomik bunalım, toplumsal ve politik bunalımla birleşti. **Bu durumda** ekonomik mücadele, toplumsal (sınıfsal) ve politik mücadeleyle iç içe geçmiştir. Sizin anlayacağınız biçimde ifade edelim, ekmek sorunu, iktidar sorunu ile iç içe geçmiştir. İktidar sorununu çözmeden ekmek sorununu çözemersiniz. Ekmek ve iktidar sorununu çözmek için bunalım olgunlaşmıştır. Devrimin bütün maddi koşulları olgunlaşmıştır. Ekmek sorunu ve halkın başka ekonomik sorunları yalnızca silahlı devrim yoluyla çözülebilir. Kapitalizmin işleyişi ve geldiği nokta bunu kanıtıyor. Her olay, her gelişme bunu kanıtıyor. İşçiler ve onlar adına burjuvaziyle masaya oturan sendikacılar, yıllarca bu sorunlarla uğraştılar, ne var ki, kitlelerin ekonomik yaşam koşulları ancak silahlı devrimle köklü olarak düzelebilir. Siz reformistler de uğraşın, ama ne kadar uğraşırsanız uğraşın siz de sendikacılar gibi ekmek sorununun ancak silahlı devrimle çözebileceğini kanıtlamış olacaksınız. Tabi sizin göreviniz, halkı aldatmaktır, oyalamaktır. Devrimin ana, temel sorunu olan iktidar hedefini öne alacağınıza, ikincil sorunları öne alıyorsunuz. Devrimin temel sorunlarını, arkaya atmak kesin ola-

rak oportünizmdir, sosyal reformizmdir. İktidar sorunu bir devrim sorunudur. Ne var ki, artık halkın en yaşamsal acil sorunları da bir devrim sorunu haline geldi. İçinde bulunduğumuz toplumsal, politik ortamda halkın bütün yaşamsal sorunları ancak ve yalnızca silahlı devrimle halledilebilir.

Kapitalizmin sömürü ve baskı sistemine, faşist devlet terörüne, katliamlara, infazlara karşı mücadele veren bütün devrimci, demokrat, ilericilerin yaşamı her zaman tehlike altında olmuştur. Kapitalizmin ve faşizmin yaşam hakkımızı gasp etmesi, toplumsal yaşamın bütün alanlarının, politik faaliyetin bütün cephelerinin faşizmin demir **öççeleri** altında çığnenmesi artık süreklilik kazanmıştır. Bundan sonra da daha çok insanın yaşam hakkı faşizm tarafından gasp edilecek, kaba biçimde çığnenecektir. Tekelci kodamanlar sınıfı, baskıyı artırmadan, her tarafa saldırmadan varlıklarını sürdüremezler. Uluslararası insan hakları kuruluşları da, Türkiye'de insan hakları ihlallerinde belirgin artış olduğunu, işkencenin belirgin olarak arttığını ve endişe verici düzeye vardığını kabul ediyorlar. Politik rejimin bundan sonraki yönelimi, eskisine göre çok daha yaygın ve yoğun düzeyde kitle katliamları biçiminde olacaktır. Dönemin en temel sorunu yaşama hakkı sorunudur. Yaşama hakkı ise baskı altındadır, gasp edilmiştir, saldırıya uğramaktadır, faşist terör altındadır. Öyle ki politik rejim, ancak insanların yaşam hakkını yok ederek, kendi yaşamını devam ettirebiliyor. Dönemin en belirgin, çarpıcı yanı budur. Bunu anlamayan, dönemin ana devrimci görevlerini de anlayamaz.

Faşizmin, insanların yaşam hakkını ortadan kaldırması, politik olarak kendini ifade etme özgürlüğünü tanımaması karşısında, yaşamaları, ulusal varlıkları tehlike altında bulunan Kürt halkının direnişi, dönemin en önemli savaş konusunun bu alanda meydana geldiğini gösteriyor. İlhakçı TC, Kürt halkının özgürlük mücadelesini ezmek, yaşama hakkına son vermek için ekonomik bakımdan hiç bir fedakarlıktan kaçınmıyor. Kürt halkı ise, ulusal olarak kendini ifade etme, özgürce yaşam hakkını elde etmek için hiç bir fedakarlıktan kaçınmıyor. Bu alanda en sert çarpışmalar gerçekleşiyor. Kürt halkı yaşama hakkını elde etmek, Türkiye halkları da yaşama hakkını elde etmek için mücadele veriyor ve bu amaçla silahlanıyor. Uzun yıllar cezaevlerinde yükselen “direnmek yaşamaktır” sloganı yeni boyutlar kazandı. Artık silahlanmak yaşamaktır. Halk yaşam hakkını silah zoruyla elde edebilir. Halkın bütün yaşamsal sorunları ancak silah zoruyla çözülebilir. Kürt halkı bu bilinçle silaha sarıldı, Türkiye halkları yine aynı bilinçle silahlanıyor. Halk kitleleri artık biliyorlar ki, tekelci egemenlik koşullarında, faşizm altında yaşama hakları sürekli olarak

baskı altında olacaktır, yaşama olanakları artık kapitalizmi altında kalmamıştır. Kapitalizm altında, faşizm altında yaşama olanağı kalmamıştır, yaşama hakkı ancak kapitalizme ve faşizme karşı silahlı devrimle elde edilebilir.

İşçi sınıfı, emekçi köylüler, demokratlar, ilericiler, devrimciler toplumun daha geniş bir kesimi artan infazlar, katliamlar, işkenceler, askeri operasyonlar karşısında öfkesini, nefretini, hoşnutsuzluğunu dile getirmek için eyleme yöneliyor. Bu alanda çok çeşitli eylem biçimleri deniyor. Hükümeti protesto gösterileri, telgraf çekme eylemleri, oturma eylemleri, açlık grevleri vb. eylem biçimlerinin tümüne de başvuruluyor. Ama yine de faşizm insan avına devam ediyor. Katliamlar bütün yoğunluğuyla devam ediyor, infazlar artıyor, kayıpların sayısında büyük artış oluyor, faşist terör en çıplak biçimde uygulanıyor. Faşizm eğer yaptıklarının cezasını görmezse, bundan cesaret alarak, katliamlarını daha da artırır. Olan da budur. Kitleler de bunun bilincine varıyor. Bu alanda ki kitle direnişlerinde sertleşme kaçınılmaz oldu. Kitle savaşının bu alanda da sertleştiğinin yüzlerce örneği var. Faşizmin insan yaşamına son veren terörü karşısına, devrimci zor ve silahlı mücadele çıkarılmadan daha çok insanımız yaşamından olacak. Faşist devlet yıkılmadan, parçalanmadan, kapitalist toplum yıkılmadan yaşam hakkını elde edemeyiz. Bugüne kadar, yaşanan olaylar, tüm toplumsal gerçekler inatçı biçimde bizlere bunu öğretmiştir. Halk kitleleri yaşam hakkını, kapitalizme ve **onun** politik kurumlarına son vermeden hiç bir biçimde elde edemez.

Bu koşullarda, reformistlerimiz kitlelere ne öneriyorlar. Onlar me-seleyi politik rejimi teşhir etmekle, hükümetler üzerinde politik baskı yaratmakla, burjuvaziye “**İnsan Hakları**” dersi vererek çözmek istiyorlar. Oysaki toprağa düşen her insanımız yaşamıyla, egemenler silahlı devrim yoluyla devrilmeden daha pek çok insanımızın toprağa düşeceğini kanıtıyor. Ama burjuvaziyle uzlaşma yanlısı reformistler için, insanlarımızın canlarıyla kanıtladıkları gerçekler de kanıt sayılmıyor. Yaşam hakkını elde etmek için mücadeleye yöneleceklerine, ömürleri hükümetleri “teşhirle” geçip gidiyor.

Burjuva diktatörlüğe karşı mücadelede halk direngen, militan bir tavır gösteriyor. Kitleler militan düzeye, uzun bir süreçten geçerek, yaşayarak ulaştı. Halk kitlelerinin mücadele sahnesine ilk çıkışları, bağımsız nitelikte değildi. Burjuvaziyle bütün köprüleri atamamış, bağlarını koparamamıştı. İlmli, uzlaşmacı, reformcu, barışçı yöntemlerle sorunların çözülebileceğine inanıyordu. Bu, halkın, burjuvazi ve kapitalist sistem karşısındaki kör inancını gösteriyordu. Halkın, egemenler karşısındaki kör inancın tümüyle aşılmasıyla birlikte, hiç

değilse, bugün halkın önemli bir kesimi, burjuvazi karşısında, bilinçli tavır alabilecek düzeye gelmiştir. Gelişmenin ana yönü, halkın faşizme ve kapitalizme karşı militanlaşması yönündedir. Olaylar devrimci yönde gelişim gösteriyor, halklarımız da devrimcileşiyor.

Tutsak ailelerinin mücadele tarihi, halkın devrimcileştiğinin en somut kanıtıdır. İlk önceleri, burjuva partilerinin kapılarını aşındıran aileler, her seferinde ya kapıdan kovuluyordu ya da aldatılıyordu. Ama yine de kendilerine kapalı olan kapıları açmak için inatla uğraşıyorlardı. Yıllarca süren bu sonuçsuz uğraşları, tutsak ailelerine bir şeyi gösterdi: sorunları çözmenin tek geçerli yolu uzlaşma değil, uzlaşmaz, isyancı ve devrimci mücadeledir. Tutsak ailelerinin adı artık yalnızca tutsak ailesi değil devrimci aileler olmuştur. Çünkü onlar, artık devrimci mücadele yöntemleriyle dövüşüyorlar. Devrimci ailelerin militan mücadele çizgisini, halkın başka kesimlerinin mücadelesinde de izlemek mümkündür.

Bugün, polisin, askerinin saldırısına karşı hoşnutsuzluğunu, öfkelerini, nefretini dile getirmeyen kent ve köy halkı kaldı mı? Hangi kent ya da köy halkı devletin saldırısına uğramışsa, boyun eğmemiş, direnmiş, karşı koymuştur. Direngen mücadele, politik saldırılarda olduğu gibi, günlük toplumsal sorunlarda da görülüyor. Devrimci halk hareketinde haklı yer edinen kent ve köylerin emekçi kitleleri ise artık devlet saldırıları karşısında militan karşı koyuşu sürekli hale getirdiler. Halklar artık susmuyor, boyun eğmiyor, diz çökmüyor direniyor, mücadele veriyor, dövüşüyor, isyan ediyor ve ayaklanıyor. Emekçi kitlelerin bilincinde kesin bir dönüşüm oldu. Bu, bir çeşit **devrimdir**. İktidarı ele geçirmek için zorunlu olan politik devrimden önce, halkın bilincinde, pratik tavrında kesin bir dönüşümün yaşanması gerekiyordu ve yaşanması gereken yaşandı. Kent halkı ve köy halkı bugüne kadar ki en derin, en etkileyici ve köklü alt-üst oluşu yaşıyor. Halktaki devrim, yıllarca süren mücadelenin, kendiliğinden eylemlerin belli bir noktada sıçrama yapması sonucudur. Nicelik, niteliğe dönüşmüştür. Halktaki devrimden sonra, şimdi sıra politik ve toplumsal devrime gelmiştir. Kendi bilincinde, kendi içinde devrim yapan emekçi kitleler, şimdi yaşadıkları koşullarda devrim yapmak, düzeni, koşulları ve yaşamın biçimini değiştirmek için yürüyüşe geçtiler, ayakta durdular.

Direngen, mücadeleciler, militan kitleler her bakımdan reformist hareketleri aşmıştır. Devrimci kitle bilinci, uzlaşmacı, yasalıcı sol partilerin çok ilerisindedir. Kitleler yaşam koşullarını değiştirmek için devrimci mücadele yöntemlerine yönelirken; reformist hareketler ise ılımlı, uzlaşmacı, reformist yöntemle yöneliyorlar. Arada hem seviye farkı ve hem de nitelik farkı var. Devrimci güçlerin onca kayba, yenen

darbelere rağmen dimdik ayakta olması, m¼cadeleyi s¼rd¼rmesi, giderek, b¼y¼mesi ve g¼çlenmesini, halkın devrimcileŖtiđinin en belirgin g¼stergesidir. Halkın ¼nemli bir kesimi, evlatlarını devrim için feda etmeye hazırdır. Bunun için ılımlı değil keskin m¼cadele y¼ntemleri destek g¼r¼yor. Halk hareketi keskin çizgide geliŖiyor.

Emekçi kitlelerin belli bir kesimi halen sorunların reformcu tarzda ¼z¼leceđine inanmaktadır: Reformist k¼¼k burjuva partileri de halkın bu k¼r inancını temsil ediyorlar. Ne var ki, halklar yaŖayarak kesin biçimde ¼đreniyor ki, reformcu, uzlaŖmacı y¼ntemler sadece oyalanmaktır, sermaye egemenliğine boyun eğmektir, devrime, kurtuluŖa ihanet etmektir Emekçi sınıfın bilinci devrimci y¼nde geliŖiyor. Ekmek sorunu ve yaŖama hakkı yalnızca devrimci tarzda ¼z¼lebilir. Bu, Leninist tarzın benimsenmesi demektir. Leninist tarz demek, sorunları silahlı devrim yoluyla ¼zmek demektir. Olaylar, geliŖmeler, yaŖamın kendisi, her geçen g¼n, silahlı devrimin zorunluluğunu herkese daha açık olarak hissettiriyor. UzlaŖma, ¼l¼md¼r, savaŖmak kurtuluŖtur. Devrim yaŖamaktır.

Devrimci Emek
15 Temmuz 1996
Sayı: 45

EYLEMİN DİYALEKTİĞİ

Cezaevlerinde bulunan binlerce devrimci tutsağın 20 Mayıs'ta başlattıkları Süresiz Açlık Grevi eylemin 45. gününden itibaren yüzlerce devrimci tutsağın dönüştürdüğü Ölüm Orucu eylemi Türkiye, Kürdistan ve dünyanın son dönemlerdeki en etkileyici en kahramanca eylemi oldu. Etkisi dünya çapında görülen böylesine kahramanlara özgü ve soylu mücadele örneği ortaya koyanlar, halkların kurtuluş davasında her zaman yaşayacaklardır. Ölüm Orucu eyleminde düşen devrimci savaşçılar Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki Türk-Kürt ve bütün uluslardan halkların bilincinde, tarihinde ve kalbinde sürekli yaşayacaklardır.

Sosyalizm, iç savaşsız, devrimci terörsüz, sıçramasız patlamasız gerçekleşemez. Burjuva düzeninin kuruluşu için de gerekli olan bu süreçler, sosyalizmin kurulması için de zorunlu olgulardır. Bir farkla, ki sosyalizm işçi sınıfının ve komünistlerin kahramanca eyleminin de eseri olacaktır. İç savaş, devrimci terör, silahlı eylemin yanında öncü sınıfın kahramanca eylemleri yeni toplumun doğuşu için zorunludur. İşte eski kapitalist toplumun bağrında devrimci zor denen tarihi ebe- nin yardımıyla dünyaya gelen sosyalizm işçi sınıfının ve komünist öncülerin yiğit ve kahraman girişimlerinin sonucu kurulacaktır. Halkları sosyalizme götürecektir olan devrim ve devrimde zafer böylesine zorla ve tırnakla sökülüp koparılacaktır. Devrim için savaşan devrimciler bedenlerini, sağlıklarını, düşüncelerini, enerjilerini, kendilerine ait neyi varsa her şeyini bu uğurda mücadelenin emrine vermişlerdir. İnsanlar gerektiğinde kendilerini feda etmeden yeni toplum hiç bir zaman kurulamaz. Halkların kurtuluşu için ölümü göze alan ve bu inançlarını idam sehpaalarında gösteren devrimci önderlerin yarattığı soylu devrimci örnek artık yaygınlık ve kitlelilik kazanmıştır. Halkların ellerinde bayraklaşan şey, bu direngen, savaşçı, fedakar mücadele örnekleridir.

Bu mücadelenin bir yanını da evlatlarını devrim uğruna ölüme gönderen; ölümüne bir direnişte evlatlarını yalnız bırakmayan; yalnızca desteklemekle kalmayan faşizme karşı savaşan tutsak ailelerin direngen mücadelesi oluşturuyor. Devrimci tutsak aileleri artık yalnızca bir "aile" değil, halklaştılar. Onlar mücadele vererek halk oldular, halkın en ileri bölümü oldular. Yıllardır mücadele veren bu insanlardan öğrenilecek çok şeyler vardır. Pratikten öğrenmek, denen şey, halktan öğrenmektir. Çünkü halkın pratiği dışında başka pratik

yoktur. Bunun için pratikten öğrenmek denince, bunu, halktan öğrenmek olarak anlamak gerekiyor. Halk ise mücadele içindeki insanların ortak mücadelesinde doğan bir şeydir. Bugün mücadele içinde olan, mücadelenin en ilerisini vermekte olan “tutsak aileleri” halk dediğimiz tarihi gerçeğin ta kendisidir.

Devrimci tutsakların, tutsak ailelerinin, devrimci güçlerin öncülük ettiği devrimci mücadele adım adım daha geniş emekçi kitleleri etkiledi, onları adım adım eyleme çekti, sokağa taşıdı, direnişe yöneltti. Bu, eylemin etkileyiciliğidir. Bu, eylem diyalektiğidir. Örnek bir devrimci eylem baskı altında bulunan bütün emekçileri ve bütün halkları etkisi altına alır ve her şey ardından gelir. Süresiz Açlık Grevi ve Ölüm Orucu boyunca kitleler her tarafta ayaktaydılar. Her gün ölüm haberleri geliyordu; ama aynı zamanda her gün her taraftan kavga haberleri de gelmeye başladı. Her taraftan kavga seslerinin gelmesinin temel nedeni, Türkiye ve Kürdistan'ın her tarafının devrim ve ayaklanma için olgun olmasından ileri geliyor. Ama ne devrim ve de zafer öyle kendiliğinden eylemlerin sonucu gerçekleşmeyecektir. Devrimcilerin sürekli söyleyip, pratikte de gösterdikleri gibi devrim ve devrimde zafer örgütü, militan ve silahlı öncü mücadelenin sonucu gerçekleşebilir. Ölüm Orucu eylemleri, devrimin nasıl kazanılacağına çok ama çok açık kanıttır. Ölümüne direnen ve bu uğurda düşen Komünistler devrimin nasıl gerçekleşeceğinin yolunu gösteriyorlar herkese. Süresiz Açlık Grevi ve Ölüm Orucu savaşçılarının eylem boyunca dile getirdikleri ve devrimci hareket tarafından yıllarca dile getirilen “bizi teslim alamazsınız” ya da “mücadele eden halkları teslim alamazsınız” sözlerinin anlamı üzerinde durup düşünmeliyiz. Bu sözleri ancak ve yalnızca devrimciler söyleyebilir. Çünkü ancak, devrimi hedefleyen, zaferi hedefleyen, sosyalizmi hedefleyenler teslim alınmazlar. Örneğin reformistlerin böylesi bir söylemi bile olamaz. Çünkü, onlar zaten teslim olmuşlardır. Demek ki, anlatımlar, amaçlardan soyutlanamaz. Sosyalizmi, devrimi hedefleyenler buna denk düşen görüşler dile getirirler, dönemler ise kendi durumlarına uygun sözler söylerler. Devrimci Emek ilk çıktığı zaman “diz çökmeyeceğiz” demişti. Açlık Grevi ve Ölüm Orucu eylemleri aynı şeyi söylüyorlar: “Bizi Teslim Alamazsınız!” Bu sözler, bir direngenliği, savaşçılığı, zafere olan güçlü yaklaşımını ortaya koyuyor. İşkencede olsun, çatışmada olsun, sokak eylemlerinde olsun, mahkemede olsun, zindanlarda olsun devrimci konumda olanlar aynı özü dile getirirler. Teslimiyet ölüm; mücadele zafer demektir.

Eylem süreci içinde, reformistler sık sık eylemcileri, eylemden vazgeçirmeye çalışıyorlardı. Ama boşuna! Devrimci eylemciler burjuva-

ziye verdikleri yanıtı reformistlere de verdiler: “Bizi Teslim Alamazsınız!” Emekçi kitlelerin tavrı ne yönde oldu? Halkın tavrı ana yön olarak, mücadeleden yana oldu. Kitleler ölüm eylemcilerinin etrafında kenetlendi, kendini siper etti. Ölüm Orucu savaşılarının yoldaşı oldu. Reformistler bir kere daha halktan tokat yediler. Ezilen, sömürülen ve baskı altında tutulan emekçi kitlelerin yönelimi uzlaşmak değildir; halkın yönelimi savaştır, devrimci iç savaşı yükseltmektir. Kitlelerin mücadelesi uzlaşmacı-ılımlı çizgiye değil, mücadeleciler keskin aşırı çizgide geliyor. Proletaryanın sınıf keskinliği ve aşırılığı denen şey proletarya devrimciliğidir. Halkın devrimcilere sahip çıkması; evlatlarını devrime feda etmesi, devrim mücadelesinin halk kitleleri arasında maddi bir güce dönüştüğünü gösteriyor. Ölüm Orucu savaşılarının eylemleri sırasında kitleler defalarca çatışmaya girdiler, ölümün üstüne üstüne yürüdüler; dayak yediler, ezildiler, saçlarından sürüklediler, işkence gördüler, her ne yapıldıysa, tersi sonuç verdi: halk bilendi, ayağa kalktı. Savaşan halklar teslim alınamaz.

Faşist devlet güçleriyle, halk arasındaki çatışma şiddetlenerek her tarafa yayılıyor. İktidar mücadelesi, daha net, dolaysız ve çıplak hale geliyor. Bu nedenle de sınıf savaşımı o kadar sert ve yoğun geçiyor. Uzun süredir Kürt halkına ve Türkiye halklarına karşı burjuva iç savaşı başlatan ve halkları teslim almak isteyen tekeller, devrimci güçler ve emekçi halklar yanıt verdi: proletaryanın devrimci iç savaşı. Yalnızca bir burjuva karşı-devrimci iç savaştan söz edilemez. Proletaryanın ve halkların devrimci iç savaşı her alanda gelişim gösteriyor. Açlık Grevine giden binlerce devrimci ve Ölüm Orucuna giden yüzlerce devrimcinin büyük devrimci eylemi devrimci iç savaşın geldiği noktayı gösteriyor. Cezaevleri ile ilgili, tutsakların koşullarıyla ilgili gibi görünen sorun, iç savaş ortamı sonucu çok kısa süre, iki karşıt gücün, karşı-devrim ve devrim güçlerinin kapışmasına dönüştü. Tüm dünya iki karşıt gücün bu çıplak ve sert savaşına tanık oldu. **Proletaryanın devrimci iç savaşı** artık her yerde gelişim ve yükseliş içindedir.

Kürt-Türk ve bütün halklarımız, devlet güçleriyle çatışma içindedir. Bu durumda, öncü devrimci güçlerin yanıtlaması gereken temel soru, nasıl savaşılacağı yani savaş yöntemleridir. Kitleler her yerde çatışmaya girmekle birlikte, eylemlerde çoğu kez, eylem üstünlüğü karşı-devrim güçlerinin eline geçiyor. Bazen daha az sayıdaki polis ve ordu birlikleri daha fazla sayıdaki halk güçlerini etkisiz hale getirebiliyor. Demek burada nitelik sorunu, nicelikten daha önemlidir. Niceliğin belli bir yerinde artık, nitelik sorunu tayin edici olur. Nitelik demek, ideolojik sağlamlılığın yanında, askeri bakımdan strateji ve

taktik bilgisi ve bu bilginin nasıl kullanılacağı demektir. Son derece açıktır ki, nasıl savaşılacığını, savaş yöntemlerini, taktiklerini, araçlarını kitlelere öğretecek olan öncü komünist güçlerdir. Ölüm Orucu savaşçıları komünist öncülüğün nasıl yapılacağını tartışılmaz kanıtını verdiler bizlere. Esas sorun, Ölüm Orucu savaşçılarının, öncülük anlayışını bayrak yapmaktır. Ölüm Orucu savaşçıların büyük devrimci eylemi, devrim, zafer ve sosyalizm mücadelesinde bizlere yol gösteriyor. Bu yoldan yürüelim yoldaşlar, sonunda zafer bizim olacaktır!

İllegal devrimci komünist güçler iktidar mücadelesinde oportünistler ve sosyal-reformistler karşısında kesin bir üstünlük sağlamıştır. Süresiz Açlık Grevi ve Ölüm Orucu eylemi ve eylemin yol açtığı halk direnişi illegal komünist ve devrimci örgütlerin öncülüğünde ve tartışmasız etkinliğinde gerçekleşti. Oportünist ve reformist hareket, illegal komünist ve devrimci örgütlerin tartışmasız üstünlüğüyle sürmesiyle birlikte eski konumunu da yitirdi. İki taraf çok kesin ve kararlıydı: devrimci güçler ve karşı-devrimci güçler. Oportünistler ve sosyal-reformistler ise açık olarak görüldüğü gibi uzlaşmacı rol oynadılar. Eylem süresince, devrimci güçlerden çok, burjuva güçlere yakın davrandılar. Bu ise, herkesin onların durumunu görmesini sağladı. Emekçi kitleler illegal komünist ve devrimci güçlerin eylem boyunca gösterdiği yiğitlik ve gerçekleştirdiği sokak eylemleri karşısında etkilendi ve büyük bir sempati duydu. İlegal komünist ve devrimci güçlerin devrimci öncülüğünün ve etkinliğinin kesin olarak sağladığı yeni bir dönem açıldı.

Devrimci Emek
15 Ağustos 1996
Sayı: 46

DEVİRİMCİ İÇ SAVAŞ

Bilindiği gibi ilkel komünal toplum hariç bütün toplumların tarihi özünde sınıflar mücadelesi tarihidir. İç savaş ise, karşıt sınıflar arasındaki bu mücadelenin devamı olarak gündeme gelir. Uzlaşmaz karşıt sınıfların kendi aralarındaki iç kavganın giderek yoğunlaşması, yaygınlık kazanması ve sertleşmesi, bu kavganın iç savaş düzeyine çıktığını gösterir. Başka bir anlatımla, iç savaş, karşıt sınıflar arasındaki iç mücadelenin en otoriter araçlar yardımıyla sürdürülmesidir. Böylece bir aşamaya girmiş olan sınıflar arasındaki eski ilişkiler ve konumlanışları ile toplum artık yeni bir gelişmeye gebe duruma gelir. Sınıflararası ilişkiler ve toplum büyük bir alt-üst oluşla yüz yüze gelir. Bu durumda, toplumsal süreci belirleyen şey, karşıt sınıfların, en otoriter araçların yardımıyla kendi iradesini, diğerlerine kabul ettirmesi olacaktır. Bu durum, aynı zamanda, toplumda iki kutuplu bir saflaşma; iki karşıt saf arasında kıyasıya süren bir varolma, yok olma savaşı anlamına gelir. Toplumun oluşturan toplumsal sınıfların bu ölüm kalım savaşı, bir sınıfın, kendi iradesini diğerine kabul ettirmesi ya da saf dışı etmesi, etkisiz hale getirmesi ile sona erer. Sınıflar mücadelesi yeni koşullarda, yeni ilişkiler içinde ve yen biçimlerle devam eder.

Sınıflar mücadelesinin en otoriter araçlar yardımıyla devamı olan iç savaş yalnızca bir taktik sorun olarak görenlerin aldandıkları kesindir. İç savaş bir taktik aşama değil, sınıflar savaşımının kaçınılmaz devamıdır. O halde, uluslararası proletarya devrimci programını iç savaş anlayışına dayandırmak durumundadır. Sınıf işbirliği değil, sınıflar mücadelesini esas alan devrimci proletarya, sınıf mücadelesinin devamı olarak ortaya çıkan iç savaş gerçeğini de esas almak durumundadır. Yalnızca sınıf uzlaşmacı politik hareketler, iç savaş gerçeğini göz ardı ederek, üstünden atlamaya kalkarlar. Sınıflar mücadelesinde, proletaryayı egemen sınıf durumuna getirmeyi hedefleyen komünist hareket, hedefine yalnızca iç savaş ve devrim yoluyla ulaşacağını bilir.

Bir politik hareketin uzlaşmacı mı, yoksa komünist ve devrimci olduğunu anlamak için, iç savaş anlayışını kabul edip etmediğine, programını bu anlayışa dayandırıp, dayandırmadığına bakmak yeterli olacaktır. Sınıflar mücadelesi, iç savaş ve zora dayalı devrim üzerine marksist-leninist teori, sınıflar mücadelesinin kapitalizm altındaki ta-

rihi tarafından defalarca kanıtlanmıştır. Kapitalizm altındaki sınıflar mücadelesi tarihi iç savaşlar ve toplumsal devrimler tarihidir. Çok zengin olan komünist ve devrimci edebiyat bu yoğun devrimci, bir o kadar sert ve tarihin dolaysız motoru olan iç savaşların ve toplumsal devrimleri anlatır. Sınıflar mücadelesi, iç savaşlar ve proletaryanın toplumsal devrimleri yüzyılımızın devindirici gücü olmuştur. Sınıflar savaşımının canlı yaşamında yer alan, kaçınılmaz olan iç savaş olgusu, uluslararası devrimci proletaryanın programında mutlaka yer almalıdır.

Komünist ve devrimci hareket içindeki kimi insanlar tarafından sık sık karşımıza getirilen sorun iç savaşın kapsamı, süresi ve yaygınlığı ile ilgilidir. Bu konudaki görüşler ya da sorgulama düzeyindeki değerlendirmeler, bu güne kadar yazılı olarak bize ulaşmadı; konu üzerindeki görüşler esas olarak sözlü tartışmalarda dile getiriliyor. Bunun için konu üzerinde yapılan farklı değerlendirmeleri bir alıntı ile göstermek mümkün değil. Tartışmalarda ortaya getirilen konu başlıklarını üç noktada toplayabiliriz:

- 1- İç savaş, toplumun birbiriyle kapıştığı bir savaştır;
- 2- Bundan dolayı bütün ülkede görülmesi gerekiyor;
- 3- Çok uzun sürmemesi gerekiyor.

Sorunlar ayrı ayrı gibi görünse de, konu bütün olduğundan, ele alınış da bütünlüklü olacaktır. En başta belirtelim, toplumun ya da karşıt sınıfların ayrı saflar biçiminde ve topyekün olarak birbirine girdiği, herkesin kapıştığı bir durum hiç olmamıştır ve hiç olmayacaktır. Yabancı kuvvetler tarafından işgale uğrayan ve yok edilmekle yüz yüze gelen ülkelerde ve halklarda bile tüm yok edilmek istenen insanlar, kendisini yok edenlere karşı böylesine topyekün olarak savaşa girdikleri bir durum olmamıştır. Bu durumlarda bile baskıyla olsun, satın alma yoluyla olsun mutlaka “Yerli” güçlerden bir kısmı düşman safında savaşıyor. Toplumsal olguları, tarihi gelişimi sınıflar mücadelesini bu kadar basite alan, bu kadar karikatürize eden, bu kadar bayağı ele alan bir anlayış sahipleri, bu söylenenler hakkında besbelli ki hiçbir fikre sahip değiller. Zengin, çok yönlü, çok süreçli tarihi ve toplumsal olgulara bu kadar yüzeysel yaklaşan bir toplumda, bu durum “düşün adamı”nın neden fazla gelişmediğini de açıklar. Böylesine yüzeysel, böylesine bayağı ve böylesine dar kafalı insanlar eğer komünist ve devrimci saflarda yer alıyorsa, öncelikle bu durumda onların, konuları ele alınmalıdır. Komünistler marksist-leninistler, her toplumsal olguyu tarihi olayları ciddi inceleme ve araştırmaya tabi tutarlar ve senteze bu ciddi incelemelerle ulaşırlar. Marksist leninistler ancak ciddi inceleme sonucu olan ve derin bir düşünce süzgecinden geçen olaylar hakkında kesin konu-

şurlar: Sağlam ciddi marksist-leninistleri, bilimsellik yerine yüzeyselliği koyan; inceleme araştırmacılık yerine basitliği koyan anlayışlarla ciddi olarak hesaplaşması zorunlu olmuştur.

İç savaşta, değil toplumun iki kesiminin toplu olarak birbirine girmesi; iki ordunun savaşı durumunda bile, bütün kuvvetler aynı anda toplu olarak savaşa sokulmaz. Yedekte bekletilenler vardır. Lojistik hizmete tutulanlar vardır, savaş stratejisi ve taktiğine bağlı olarak harekete geçmeyi bekleyen kuvvetler vardır. Kaldı ki ülkedeki bütün sınıfların ve toplumun ayrı saflarda birbiriyle kapışması bilinçlenme, örgütlenme harekete geçme düzeyindeki eşitsizlikten dolayı olanaklı değildir. Belli alanlarda ve sınıfların örgütlü güçleri arasında başlayan kapışma giderek toplumun her alanını etkilemeye ve her geçen süre içinde yeni yeni insanların iç savaşta yerini almasını getirir. Ne iç savaşta yer alan kuvvetler ne de bölgeler iç savaşta aynı düzeyde etkilenirler. Örneğin geçen yüzyılın Fransa'sında sınıflar savaşı esas olarak bir kentte iç savaşa yol açmakla birlikte (Paris) bir kentteki iç savaş bütün Fransa'yı hatta bütün Avrupa'yı etkilemiştir. Marx, Paris Komünü'nü ele aldığı esere (Fransa'da İç Savaş) adını bu nedenle vermiştir. Demek ki bazı tarihi koşullarda bir kentteki iç savaş bile kendi başına bütün ülkede iç savaş anlamına gelir. Başka tarihi koşullarda ise bir kentte başlayan iç savaş giderek tüm ülkeye doğru gelişim gösterir. Bu durumda bile karşıt saflarda yer alan bütün bireyler topyekün olarak birbirine girmezler. Bunun yanında şu da var. Toplum yalnızca iki sınıfa ve onlar arasındaki saflar biçimindeki mücadeleye sahne olmaz. Toplumun iki temel (Ana) sınıfı dışında küçük mülk sahibi sınıf da var. Küçük mülk sahipleri öyle hemen iki ana sınıfın birisinin yanında savaşa tutuşmazlar. Uzun süre konumlarını korumak için ana sınıfların savaşımına karşı çıkarlar, direnirler, uzlaşma çağrıları yaparlar. Bu gelişme bile kendi başına ele alındığında, toplumun bütün olarak ayrı saflarda yer alıp birbiriyle ölüm kalım savaşına girmeyeceğini gösteriyor. Savaşa tutuşan karşıt ana sınıflar, henüz hangi tarafta savaşa gireceğine karar veremeyen kararsız, sallantılı; savaşan güçler arasında gidip gelen orta sınıfı kendi safında toplamak için çetin bir mücadele verirler. Bu örnekte görüldüğü gibi sınıflar mücadelesi ve iç savaş basit bir biçimde yüzeysel olarak hiç bir biçimde açıklanamaz.

Sınıflar mücadelesinin süresi bilinmeyeceği gibi iç savaşın süresi de önceden hesaplanamaz. Ama bu konuda yaşanmış iç savaş örnekleri üzerinde durabiliriz. Sonra da Türkiye ve Kürdistan (Kuzey)'da iç savaşın gelişimini ele alabiliriz. İç savaşların süresini gündeme getirenlerin kafasında olan şey aslında bu savaşın kısa süreli olduğuna da-

irdir. İç savaşların bütün toplumun karşı saflarda toplanıp birbiriyle topyekün olarak kapışması olarak anlama anlayışındaki basitlik burada kendini gösteriyor. İç savaşın süresi bu savaşı sürdüren güçlere ve içinde bulunan tarihi koşullara bağlıdır. Yani her iç savaş örneği kendi somutunda ele alınmalıdır, ancak bu biçimde ele alınabilir. Örnekelim: El Salvador'da 1980'de başlayan ve savaştan güçlerin savaşa son vermeye karar verdikleri 1990 yılının başlarına kadar 10 yıldan fazla sürdü. El Salvador iç savaşı bir **uzun savaş** biçiminde gelişmiştir. Çin devrimi de yıllarca süren iç savaş ve direnme savaşı sonucu gelişti. İç savaşı çok kısa süreli savaşlar olarak görenlere en iyi yanıtlardan biri büyük Çin devrimidir. Çin'deki halk devrimi daha sonra ele alınırken şu aşamalardan geçtiği belirtilmiştir. 1924–1927 Tarımsal Devrim ya da 1.Devrimci İç Savaş; 1927–1937 2.Devrimci İç Savaş; 1937–1945 Direnme Savaşı; ve 1945–1949 3. Devrimci İç Savaş. Çin'deki halk devrimi 1937–1945 döneminde emperyalist işgal koşullarında bir Direnme Savaşı biçiminde geçmekle birlikte devrimin bunun dışındaki bütün süreci Devrimci İç Savaş biçiminde gelişmiştir. Kaldı ki, Direnme Savaşı döneminde bile iç savaş anti-emperyalist savaşın içinde gelişimine devam etmiştir. Aynı durum Uzun Direnme Savaşı biçiminde on yıllarca süren Vietnam devriminde de gözlemlenebilir. Vietnam halkı önce Fransız sonra da ABD emperyalizmine karşı direnme savaşına girişmekle ve savaşın anti-emperyalist yönü ağır basmakla birlikte, yine de devrim içerdeki güçlere karşı yönelmiştir. İşbirlikçi burjuvalara ve toprak sahiplerine karşı verilen mücadele devrim mücadelesinin iç hedefini oluşturmuştur. Buradaki devrimler yalnızca anti-emperyalist devrimler değildir; Vietnam devrimi ve Çin devrimi direnme savaşı altında bile iç gerici güçlere karşı bir iç savaş biçiminde gelişmiştir. Emperyalizmin işgal dönemi, iç mücadelenin yönünü değiştirmiş ancak ortadan kaldıramamıştır. Her ülkedeki devrim esas olarak ve özünde iç egemen güçlerin egemenliğine son verir. Bu ise Çin devriminde görüldüğü gibi devrim mücadelesinin esasını oluşturuyor. Her ülkedeki ve her dönemdeki iç savaşlar ancak kendi somut toplumsal ve tarihi koşullarında ele alınabilir.

BURJUVA İÇ SAVAŞ PROLETER İÇ SAVAŞ

İç savaş, ezen ve ezilen, sömüren ve sömürülen karşı sınıflar arasındaki sınıf mücadelesinin başka araçlarla devamıdır. Toplumsal kriz ve politik kriz ortamında kaçınılmaz biçimde iç savaş biçimini alan sınıflar mücadelesinde, burjuvazinin emekçi sınıflara karşı başlattığı burjuva iç savaşın yanında işçi sınıfı, burjuva sınıfa karşı başlattığı

proleter iç savaş da gündeme gelebilir. Burjuva iç savaşın amacı proletarya ve emekçi sınıfların örgütlülüğünü dağıtmak, silahlarına el koymak (emekçi sınıfın silahsızlandırılması) savaşın gücünü yok etmek ve sonuç olarak etkisiz hale getirmektir. Bazı durumlarda burjuvazi emekçi sınıfı devrim yürüyüşünden vazgeçirmek için iç savaş tehdidinde bulunur. Buna örnek 1917 Temmuz Rusya'daki karşı devrimci ayaklanmadır. Kitleleri bir iç savaşla tehdit eden burjuvazi bunun sonucunda bir askeri diktatörlük kurmayı hedefliyordu. Ama İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri burjuvazinin iç savaş tehdidini boşa çıkardılar. Burjuva iç savaş kitlelerde hiç bir bilinç yaratmamıştır. Başka bir yerde de burjuvazi emekçi kitlelere karşı burjuva iç savaşa başvurursa yine aynı biçimde kitlelerde hiçbir zaman herhangi bir bilinç yaratamaz. Buna karşın proleter iç savaş kitlelerde kesin olarak devrim bilinci iktidar bilinci uyandırır. Sovyetler Birliği'nde Ekim 1917'den sonra burjuva güçlerin başlattığı karşı devrimci iç savaş yıllarında emperyalist güçlerin desteğindeki gerici burjuva güçlerin karşı devrimci iç savaşı kitlelerde hiç bir bilinç yaratmadı. Kitleler durumdan etkilenip, saf değiştirmediler. Buna karşılık, gerici karşı devrimci güçlere karşı Sovyetlerin başlattığı, Kızıl Ordu ve proletarya tarafından yürütülen proleter iç savaş yöntemi sonucu çok daha geniş kitleler bölük bölük sosyalizme yöneldiği gibi iç savaş yıllarında kendi sömürücülerini yenmek için harekete geçti. İç savaş yıllarında sosyalizm Sovyetler Birliğinde daha da pekişti, milyonlarca işçi köylü sosyalizmi yaşatmak için seferber oldu; böylece proletarya iktidarının yönettiği iç savaş da kitlelerde müthiş bir sosyalizm düşüncesinin doğmasına ve pekişmesine yol açtı. Aynı biçimde 1871 Paris Komünü öncesi proletaryaya karşı burjuva iç savaşını başlatan Fransız burjuvazisi kitlelerde hiç bir bilinç yaratmamıştır. Buna karşılık proletarya komün ile büyük bir emekçi kitleyi ayağa kaldırdı ve dünyanın ilk devlet olmaktan çıkan devletini kurdu. Komün aynı zamanda ilan edilen burjuva iç savaşa karşı, proletaryanın devrimci iç savaşıdır. Proletaryanın devrim çağrısıdır. Çin devriminde proletaryanın önderliğinde komünist partisinin yönetiminde sürdürülen devrimci iç savaş sonucu, kitleler dünyanın en büyük nüfuslu devrimini gerçekleştirmişlerdir. Proleter iç savaş ya da devrimci iç savaş, kitlelerde devrim bilinci, iktidar bilinci, sosyalizm bilinci yaratır.

Emperyalizm güçlü desteğine sahip olan işbirlikçi tekeli sermaye Kürdistan ve Türkiye'de burjuva karşı devrimci iç savaşı başlattı. Leninist yayınlarda iç savaşın hangi gelişmenin sonucu olarak ve hangi olaylarla başladığını daha önce pek çok kez ortaya kondu. Türkiye ve Kürdistan son 30 yıldır iç savaşa çok yakın bir çizgide olay-

lara ve gelişmelere sahne oldu. Bu dönem sınıflar mücadelesinin en yoğun dönemidir. İç savaşın ortaya çıkmasıyla birlikte iç kapışma çok daha sert karakter kazandı. Ne de olsa savaş politikasının başka araçlarla devamıdır. Bu araçlar en otoriter araçlardır. Tekelci sermaye ve faşist devlet elindeki büyük ordu ve polis gücünü Kürt Halkına ve Türkiye Halklarına karşı ilan ettiği iç savaşı kazanmak için harekete geçirdi. Devlet elindeki ordu ve polis gücünün yarısını Kürdistan'a yığdı. Türkiye'deki gelişen devrimi ezmek için de kalan güçlerini hareket halinde tuttu. Devletin militarist gücü, yeni katılımlarla güçlendirildi. Faşist paramiliter güçlerle takviye edilen faşist devlet ulusal gelirinin büyük bir bölümünü de birleşik devrim hareketini ezmek için kullandı. Ekonominin militarizmin emrine verilmesinin yanında politik sistem bütün ideolojik, politik, kültürel vb. kurumlarıyla burjuva iç savaşın kazanılması için harekete geçirildi. Devletin bütün askeri güçleri, yargı organları, yasama organı, burjuva partileri, üniversite yönetimleri, burjuva sendika yönetimleri iç savaş düzenine uygun tarzda yeniden konumlandırıldı. Bütün burjuva partileri, faşist ideoloji ile donatıldı. Hazırlıklarını uzun süredir yapan karşı devrim güçleri ideolojik olarak, politik aygıtlarıyla, militarist aygıtlarıyla, sivil kitle gücüyle ve tekelci kapitalist sistemde çıkarı olan kim varsa tümünü tam bir hedef birliği içinde “topyekün” saldırıya geçirdi.

Burjuva iç savaş hedefine ulaşabildi mi? Hemen söyleyelim burjuvazi hedefine ulaşamadı. Bir kere Kürdistan'da olsun Türkiye'de olsun faşizm büyük militarist güçlerle, yoğun ideolojik saldırılarla, birleşik devrimci hareketi karalama kampanyalarıyla çok kısa sürede sonuç almayı hedefledi. Oysaki yıllardır onca şiddete ve yalana rağmen henüz sonuç alamamıştır. Çok kısa süre için planlanan “düşük yoğunluklu savaş” ya da “topyekün saldırı” halkların ve devrimci güçlerin direngen mücadelesi sonucu rayından çıkmıştır. Karşı devrimci yok etme ezme planları hedeflenenden sapma gösterdi. Çok kısa sürede hedefine ulaşamayan tekelci burjuva güçler, daha saldırgan bir politika izlediler. Kürdistan'daki devrimci güçlere yönelik olsun Türkiye'deki devrimci güçlere yönelik olsun yeni saldırgan politika devreye sokuldu. Gözaltında kaybetme, açık infaz, toplu katliam ardı arkası gelmeyen operasyonlar, yoğun işkence, insanları buldukları alandan göçe zorlama, savaşçıların aile ve yakınlarını baskı altına alma ve tecrit ederek, teslimiyete zorlama, faşizm tarafından geliştirilen saldırı ve şiddetin ulaştığı boyutları gösteriyor. İktidarını baskıyla ve daha çok baskıyla koruyabileceğini bilen sermaye güçleri kitlelere yönelik faşist vahşetlerini daha üst boyutlara tırmandıracağından hiç kimsenin kuşkusu olmasın. Tekelci güçler ve faşist devlet güçleri, ABD em-

peryalizminin Güney Vietnam'da uzun yıllar boyunca geliştirdiği ve uyguladığı “yok etme” politikasını açık olarak devreye soktular. Faşist devlet güçleri yakaladığı bulduğu devrimci, komünist güçleri, militanları bulduğu yerde işkenceye alıyor ya da bilinen yöntemlerle yok ediyor. Tekelci sermayenin ve faşist devlet güçlerinin şiddetini ve saldırganlarını artırmaması, karşı devrimci güçlerin hedeflerine ulaşamadıklarını ve kısa süre içinde ulaşamayacaklarını gösteriyor. İç savaş uzadığı taktirde, bu savaşı kaybedecekleri kesindir. Türkiye ve Kürdistan'daki savaş bir **uzun iç savaş** olacaktır.

Proleter iç savaşın amacı iktidar sorununu çözmektir. Komünist partisi iktidar hedefini ortaya koymadan nasıl bir iktidar hedeflediğini belirtmeden milyonları iç savaşa çekemez. Başka bir anlatımla söylersek eğer milyonlarca emekçi politik olarak harekete geçmiş ve sayısız eylemlere kalkışıyorsa, eyleminde daha fazla silaha başvuruyorsa bu demektir ki kitleler iktidarı ele geçirme amacını benimsemiş durumdadır. Proleter iç savaş, yalnızca bir karşı koyuş, bir “püskürtme” hareketi değildir. Devrimci iç savaş milyonlarca emekçinin geleceği ortak olarak kurma hareketidir. Bu amaçla devrimci zor yoluyla bütün iktidarı ele geçirme hareketidir. Proleter iç savaşın önder ve yönetici sınıfı olan proletarya, bu savaşta bütün ezilenlerin istemlerini savunur. Böylece çok daha geniş bir kitleyi savaşa çekmiş olur. İç savaş bilinen en sert savaştır. Burjuva egemenliğine son vermeyi, bütün ezilenleri kurtarmayı hedefleyen proleter iç savaş ise çok daha sert ve şiddetli geçen bir süreçtir. Çünkü iktidarı hedefliyor. İktidar mücadelesi bilindiği gibi sert ve şiddetli bir süreçtir.

Karşıt sınıfların arasındaki sınıf mücadelesinin devamı olarak gündeme gelen iç savaş iktidar sorunu etrafında sürüp gider. İki iç savaş örneği bunun böyle olduğunun açık kanıtıdır. Bunlardan İspanya iç savaşı (1936–1939) esasında daha uzun sürmüştür. Çok net biçimde iktidar sorunu etrafında meydana gelmiştir. Hiç şüphesiz iktidar burada araçtır. Bu savaşta proletarya ve bütün halk cephesi güçlerinin hedefi doğmuş olan demokratik cumhuriyeti korumak, kitlelerin demokratik hedeflerini yaşama geçirmek biçiminde ortak bir hedefte toplanmıştır. Proletarya ise sosyalizme bu özgür ortamdan yararlanarak ulaşmayı hedefliyordu. İspanya burjuvazisinin hedefi ise işçi sınıfını ve bütün halk cephesi güçlerini ezmek, faşist devlet yapılanmasına gitmek, sömürü ve baskı düzenini kurmaktı. İç savaş bu karşıt sınıflar arasında gerçekleşti. Bilindiği gibi, iç savaşta devrimci ve demokratik güçleri yenen faşist güçler, sonra on yıllar süren bir faşist devlet iktidarını yerleştirdiler. Uzun bir dönem süren Yunan iç savaşı (1944–1949) esasında daha önceden başlayan iktidarın ele geçirilmesi mücadelesinde

çok sert ve şiddetli bir süreçtir. İç savaşın önder sınıfı halk demokrasisi ve sosyalizm hedefi için silaha sarıldı, yıllarca savaştı. Yunan burjuvazisi ise İngiliz ve ABD emperyalizminin desteği ve savaşa katılmasıyla kendi egemenliğini güçlendirmesi için savaştı. İç savaş burada iktidarı ele geçirmenin ve hedeflere varmanın aracıdır. Proletaryanın hedefi sosyalizm, burjuvazinin hedefi kapitalizmin ve burjuva iktidarının pekiştirilmesi... Her iki iç savaş örneği proletarya ve halk güçlerinin yenilgisi ile sonuçlanmış örneklerdir. Ama yüzyılımızdaki iç savaşların tümü emekçi sınıfların yenilgisiyle sonuçlanmadı. Sovyetler'deki iç savaş, Çin' deki devrimci iç savaşta ise proletarya güçleri ve halk kitlelerinin iktidarı ile sonuçlanmıştır. İktidarı ele geçiren proletarya buradan sosyalizm hedefini gerçekleştirmişdir.

Türkiye ve Kürdistan proletaryası Türk, Kürt ve bütün halklardan emekçiler, tekelci sermayenin karşı devrimci iç savaşına devrimci iç savaşla yanıt veriyor. Devrimci iç savaş proletaryanın önderliğindeki emekçi halkların savaşıdır. TC ordusunun eski genelkurmay başkanının “düşük yoğunluklu savaş” adını verdiği saldırgan savaş stratejisi. ABD emperyalizmine bağlı olan pek çok ülkede devrimci halk güçlerine karşı gündeme sokulan bir stratejidir. Savaş yalnızca Kürdistan'la sınırlı kalmadı giderek tüm Türkiye'ye yayıldı. Kürt halk hareketinin yöneticilerinden H. Dicle'nin söylediği gibi “Savaş her yerde”. Evet, emekçi kitleler ve birleşik devrimci hareket karşı devrimci iç savaşa, her yerde devrimci iç savaşla yanıt veriyor. Devrimci güçlerin ve halkların devrimci iç savaşı geliştirmesi yok edilmiş sürecini bir yerde durdurma ve karşı saldırıya geçmeyi getirdi. Devrimci iç savaşa başvuran halklar, tekelci güçlerin ve faşist devlet güçlerinin giriştikleri katliamların ve şiddetin yanıtsız kalmayacağı gösterdiler.

Faşist saldırıları ve şiddeti ortadan kaldırmanın en etkili ve köklü yolu faşist devleti yıkmayı, tekelci egemenliğe son vermeyi hedefleyen devrimci iç savaşı zafere taşımaktır. Proletaryanın ve halkların kurtuluşu devrimci iç savaşa katılmaktan geçmektedir. Devrimci iç savaş sürekli olarak geliştirilmeli ve çağrılarla kitleler savaşa çekilmelidir. Ancak bu konuda önemli sorunlar karşımıza çıkıyor. Devrimci iç savaşa öncülük etme durumunda olan proletarya, yönetimlere egemen olan burjuva sendikacıları tarafından zincire vurulmuştur. Burjuva sendikacılar karşı devrimci iç savaş saflarında yer alıyorlar. Görevleri, işçi sınıfını devrimci saflardan uzak tutmak, elini kolunu bağlamak ve etkisiz hale getirmektir. Komünist ve devrimci güçler işçileri saflarında toplamak için bütün olanaklarını kullanıyorlar. İşçileri en geniş biçimde devrimci iç savaş saflarında toparlamak için bütün

ikna yeteneğimizi ve eylem kapasitemizi kullanmak zorundayız. Çünkü iç savaşın kazanılması bu savaşın devrimci saflarda en geniş işçi kitlesinin katılmasına bağlıdır. Burjuva sendikaların ve onların sermaye kölesi olan yöneticilerinin teşhir edilmesi, üzerlerinde proletaryanın devrimci şiddeti uygulanması iç savaşın kazanma mücadelesinin kopmaz bir parçasıdır.

İç savaşın proletarya ve devrimci güçler tarafından kazanılmasının önündeki engellerden biri de küçük mülk sahiplerinin ve bunların politik temsilcisi durumundaki reformist hareketlerin uzlaşmacı ve “Toplumsal Barış” aldatmacasına sürekli başvurmasıdır. Özellikle kendilerini demokrat, ilerici olarak gören gruplar “Her türlü şiddete karşı olma” adı altında halklara karşı uygulanan faşist şiddete göz yumuyorlar, boyun eğiyorlar. Özünde ise proletarya ve halk kitlelerinin burjuva iktidarına ve faşist güçlere karşı yönelttiği devrimci şiddete karşı tavır alıyorlar. Demokrat küçük burjuvalar tarafından dile getirilen “her tür şiddete” karşı olma anlayışı, tekelci güçlerin toplumu aldatmak için ortaya koyduğu görüşleri küçük burjuva demokratik hareket tarafından söylenmesinden başka bir şey değildir. Yapılan şey geniş i kitlelerin devrimci saflarda yer almasının engellenmesidir. Devrimci güçlerle, karşı devrimciler arasındaki mücadele sertleştikçe, savaş gün be gün yeni boyutlar kazandıkça küçük burjuva demokratik hareketi de konumunu korumaktan artık zorlanıyor. Bunun için son bir yalanla kendisinin “her tür şiddete” karşı olduğunu toplumun da şiddetten uzak kalmasını öğütüyor. Halbuki küçük mülk sahiplerinin önemli bir bölümü karşı devrimci saflarda yerini çoktan almış bulunuyor. Faşist ideoloji küçük burjuvalar arasında belli ölçüde etki yapmıştır. Faşist ideolojinin etkisinde kalan küçük mülk sahipleri devrimci güçlere karşı proletaryaya karşı ve Kürt halkına karşı zaman zaman şiddet uyguluyorlar. Burada demokratik güçlerin devrimci güçlerin yanında yer almasını engellemeye kalkışan burjuva uşağı rolünü oynayan “ilerici” küçük burjuvalardır. Onlar, kitleleri yalanlarla, susarak oyalamaya kalktıkça faşizme yardım etmiş oluyorlar. Mücadele öylesine sert ve şiddetli ki bu durumda “Her tür şiddete” karşı olduğunu söyleyen kesinlikle karşı-devrimci güçlere yardım etmiş sayılıyor. Susan, susarak yapılanları onaylayan; yalanla kitleleri aldatan küçük burjuva hareketler ve uzlaşmacı sosyal reformist çizgideki sol hareketler kesin olarak teşhir edilmelidir. Karşıt sınıfların savaşa tuttuğu savaş alanında küçük burjuvaların “barış” içinde yaşayacakları hiçbir boşluk kalmamıştır. Alanın her tarafı savaş alanı durumundadır. İç savaş toplumu oluşturan sınıfları artık daha derinden etkiliyor ve sarsıyor. Bu durumda bütün emekçi kitlelerin biran önce devrimci saflarda toplanmaları gerekmektedir.

Şiddetlenen iç savaşta proletarya ve halkın öncülüğünü devrimci güç-

ler çekiyor. Devrimci güçlerin giriştikleri her eylem, örgütledikleri her kitle gösterisi, faşizme ve sermayeye indirilmiş en etkin bir darbedir.

Emekçi kitleler yaşadıklarının ve koşulların da etkisiyle daha fazla devrimci güçlere doğru yaklaşırken, buna karşı devrimci güçler de emekçi kitlelerin eylemini bilinçli bir iktidar mücadelesine dönüştürmek için bir kavga veriyorlar. Devrimci iç savaşın her tarafta yaygınlaşması ve yükselmesi için emekçiler ve toplumsal koşullar her zamankinden daha uygundur. İşçi ve emekçi kitleler hiç bu kadar köklü bir değişiklik istemi duymamışlardı, hiç bu kadar devrimci öncünün zorunluluğunu duymamışlardı. Bu durumda her şey devrimci öncünün kitlelere verdiği bu desteği, sempatiyi, coşkuyu doğru biçimde algılamasına ve gündemde olanın devrim yoluyla iktidarı ele geçirme mücadelesi olduğunu anlamasına bu yönde harekete geçmesine bağlıdır. Emekçi halk kitlelerinin harekete geçirilmesi ve devrimci iç savaşın zafere götürülmesi için leninist öncünün ölümüne savaş anlayışıyla hareket etmesi gerekmektedir. Çetin, kıyasıya ve ölümüne bir savaş verilmeden iç savaş kazanılamaz. Ama ölümüne savaş devrimci öncünün davranış biçimi oldu. 69 gün süren Açlık Grevleri ve Ölüm Oruçları, öncü devrimci güçler için ölümüne savaşın artık bir davranış biçimi olduğunun en açık kanıtıdır.

Devrimci tutsakların ortak olarak başlattıkları ve birlikte zafere taşıdıkları Süresiz Açlık Grevleri ve Ölüm Oruçları sürecini doğru biçimde anlamak gerekiyor. Faşist devlet güçlerinin halkları teslim almak için giriştikleri yok etme hareketine cezaevlerinden başladılar. Buna ilk yanıt yine devrimci tutsaklar verdi. Devrimci tutsakların eylemleri devrimci güçlerin bulunduğu her cezaevinde sürdü. Bilinçler ve bedenler birer silaha dönüştü. Hiç bir ateşli silah devrim tutsaklarının Ölüm Orucu silahı kadar etkili olamazdı. İlk silah cezaevlerinde patladı. Sonra tutsak aileleri ve emekçi halk ikinci, üçüncü silahı patlattı, kitleler sokaklara indiler, sokaklar devrimci savaş çığlıklarıyla çınladı. Ve en sonunda kitleler bir sel gibi kopmaya başladı. Tam da bu noktada sermaye ve faşist devlet diz çöktü, yenilgi aldı. Devrimci örgütlerin birlikte başlattıkları yiğit ve kahramanca mücadeleyi, devrimci savaşçılar ölümüne savaşla taçlandırdılar. İlegal komünist ve devrimci örgütlerin yiğitçe ve kahramanca eylemi geniş bir kitleyi etkiledi. Devrimci mücadelenin etkisinde kalan kitleler daha fazla şiddetli çatışmalara yöneldiler. İlegal komünist ve devrimci örgütlerin, devrimci tutsakların, tutsak ailelerinin, halk kitlelerinin verdiği kavga devrimci iç savaştır. Sorun bu biçimde ele alınırsa haftalarca süren eylemler anlaşılabilir.

Faşist devlet güçleri ilan ettikleri gibi cezaevlerine karşı silahlı saldırıda bulunsalardı, bu her cezaevinde bir **cezaevi savaşlarına** dönü-

şürdü. Devrimci tutsaklar bu savaş için kararlı ve hazır dılar. Ama savaş burada kalmazdı. Ardından zaten başlamış olan sokak savaşları, gerilla saldırıları, barikat savaşları vb. biçiminde her alanda sert ve şiddetli çarpışmalar olarak devam ederdi. Gidişin bu yönde olduğu da görülmelidir. Devlet aldığı bu yenilgiyi gidermek ve saldırılarını sürdürmek için yeni planlar peşindedir. Bunu anlamak için “büyük bilge” olmaya gerek yoktur. MGK, TBMM, sermaye partileri ve faşizmin bütün örgütlü güçleri daha geniş ve örgütlü saldırı planlarını devreye sokacaklarını herkes bilmelidir. Yine herkes çok iyi bir şekilde bilmelidir ki; faşizmin şiddetine ve saldırılarına en iyi yanıt devrimci iç savaşı yükseltmektir. Yalnızca devrimci iç savaşın zaferi, faşizmin şiddetine ve saldırılarına bir daha görülmemek üzere son verebilir. Devrimci iç savaş, faşist devlet makinesini ve bütün militarist bürokratik kurumlarını parçalamadan, yıkmadan zafere ulaşamaz. Devrimci savaşın zaferi için daha büyük politik seferberlik gereklidir.

Emekçi sınıfların sayısız eylemini kapsayan ve devrimci eylemlerin en üst düzeye çıkması olan silahlı halk ayaklanması devrimci iç savaş temeline dayandırılmalı. Devrimci iç savaşa dayanmayan bir halk ayaklanması zafere ulaşamaz. Bu nedenle devrimci iç savaş ve yöntemleri silahlı halk ayaklanmasının devrimle sonuçlanması için devindirici bir güçtür. Devrimci iç savaş tekeli egemenliğe yönelmiş silahlı eleştiridir. Bütün devrim ve yıkım güçlerini sermayenin ve faşizmin üstüne yöneltmektir. Ayaklanma sürecindeki Kürt halkını, Türk halkını ve bütün halkları silahlandırmaktır. Devrimci hareketi güç örgütü (askeri örgüt) örgütleyecek duruma getirmektir. Devrimci askeri güç olmak ve silahlanmak, silahların eleştirisini hedefine vardırarak için zorunludur.

Proletarya, şiddetli hale gelen iç savaşı kazanmak için leninist partinin öncülüğünü izlemelidir. Leninist parti, bilimsel, sağlam devrimci teorisi yine sağlam taktikleriyle emekçi halk kitlelerini hedefine götürme yeteneğine sahiptir. Leninistler, sonunda zaferin halkların olacağına güveniyorlar. Proletarya ve halklara güveniyorlar. Bu “kendi gücüne güven” anlayışıdır. Kendi gücüne güvenen leninist parti devrimci iç savaş başarıya götürmek için bütün devrimci güçleri bütün devrimci politik ve gerilla güçlerini devrimci iç savaşa katılmaya çağırıyor. Zafer, devrimci iç savaşta yer alan devrimci güçlerin olacaktır.

Devrimci Emek

15 Eylül 1996

Sayı: 47

EMPERYALİZM KÜRT HALKININ DÜŞMANIDIR

Kürtler, bölgede yapılan kitlesel soykırım karşısında dünyanın bu kadar sessiz kalmasını hiç bir zaman anlayamadılar. Dünyaya seslendikleri zaman: “Bizi, yapılanlar değil, sessizlik öldürüyor” diyorlar. Tarihin uzun bir dönemini kapsayan Kürt soykırımı karşısında dünyanın bu kadar sessiz kalması ya da olanları sessizce onaylamasının nedenlerinden biri, Kürt önderliklerin geri, uzlaşmacı, ilkesiz politikaları olmuştur. Geri Kürt önderlikleri, sınıfsal nitelikleri gereği yalnızca baskı ve sömürü dünyası ile ilişki geliştirdiler. Mahabad Devleti zamanında SSCB ile olan ilişkiler ise zaten çok uzun sürmedi. Sovyetlere giden cumhuriyet kurucu ve destekçilerinden olan etkin aşiret liderleri, oradaki uygulamalar, Kürdistan'da da gerçekleşir diye, döner dönmez, gidip, İran yönetimi ile gizlice anlaşma yaptılar. Yani kendi halkına ve kendi Cumhuriyetlerine karşı düşmanlarıyla anlaştılar. Bu da, Cumhuriyetin düşmesini getirdi. Kürt önderliklerinin baskı ve sömürü dünyası ile ilişkileri halen devam ediyor. Geri Kürt liderleri, bölgede ve dünyada komünist, sosyalist, devrimci ve ilerici ülkeler, partiler, örgütler ve halklarla ilişki kurmak yerine ne kadar sömürücü, zalim devlet varsa onunla ilişki geliştiriyorlar. Şu Barzani'nin, Talabani'nin, İran KDP liderlerinin kurduğu ilişkilere bakın, durumun ne olduğunu göreceksiniz.

Örnek olarak Filistin halkı ile ilişkileri ele alalım. Filistin halkı

da Kürt halkı gibi ezilen, topraklarından kovulan ve baskı altında olan bir halktır. Bu halk uzun süredir gerilla mücadelesi temelinde uzun bir mücadele sürecinden geçti. Birbirlerine çok yakın oldukları ve ortak davranmalarının pek çok nedeni olduğu halde, arada büyük bir kopukluk yaşandı. Barzani olsun, Talabani olsun, yaşarken Kassemli olsun gidip, Filistin hareketleriyle bağ kurmadılar, araya mesafe koydular. Bunların Irak ve İran'daki ilerici güçlerle ilişkileri ise zorunluluktan kurulmuştur. Kürt halkının Filistin halkı ile ilişkileri, kendisini Kürt halkının temsilcisi olduğunu söyleyen PKK ile kuruldu. PKK, Filistin hareketi ile ilişki kurmakla yetinmedi, pek çok kadrosu Filistin kurtuluşu için yaşamını verdi. Bu da, Kuzey Kürdistan Kürt hareketinin diğer parçalara göre ne kadar ileri ve enternasyonalist karakterde olduğunu açıklar. Geri Kürt liderleri, devrimci ve sosyalist dünya ile değil, sömürücü, baskıcı kapitalist-emperyalist dünya ile ilişkiye girdiler. Böylece, Kürt halkının haklı mücadelesi, mücadeleciler halkların ve sosyalist dünyanın desteğinden yoksun bırakıldı.

Kürt halkının önderliklerinin geri ve emperyalizmle uzlaşma yanlısı olmaları, komünist, devrimci ve demokratların, Kürt halkının davasına sahip çıkmamasını ve Kürtlere yapılan zulüm karşısında sessiz kalmalarını hiç bir biçimde haklı çıkarmaz. Bir bütün olarak sosyalizm dünyası, Kürt halkına karşı görevlerini yerine getirmemenin sorumluluğunu taşıyor.

Kürtlere yönelik uzun süreli zulüm karşısında emperyalist-kapitalist dünyanın sessiz kalması anlaşılır bir şeydir. Emperyalizmin, Kürdistan'da petrol, değerli maden vb. ekonomik çıkarları; kıtasal stratejik çıkarları ve politik çıkarları var. Emperyalizm bu çıkarlarını, bölgedeki ilhakçı devletler aracılığıyla yerine getiriyor. Gerici ilhakçı devletler, aynı zamanda, emperyalizmin çıkarlarının bekçisidir. Öte yandan, İran olsun; Irak olsun ve Türkiye olsun emperyalist-kapitalist devletler, bu ülkelerdeki büyük çıkarlarından hiç bir zaman vazgeçmezler. Hiç bir emperyalist ve kapitalist ülke, Kürt halkının temel hakları için, bu ülkelerdeki çıkarlarından vazgeçmez. Hiç bir emperyalist ve kapitalist devlet, Kürt halkı için, bölgedeki ilhakçı devletleri karşısına almaz; almak istemez. Emperyalizm, bölgedeki pazarını hiçbir zaman kaybetmek istemez. Bu nedenledir ki, emperyalist-kapitalist dünya, Kürtlere karşı uygulanan zulüm karşısında sessiz kalmakta ya da sessizce onaylamaktadır.

Herhangi bir emperyalist devlet, ara sıra Kürt sorununa ilgi duymuşsa bunun nedeni, Kürt sorununu kullanarak, bölgedeki çıkarlarının sürekliliğini, ilhakçı devletlere kabul ettirmek içindir. Koparması gereken ekonomik ve politik tavizleri koparan emperyalist devlet, bir

süre sonra, Kürt sorununu tamamen unutuyor, Kürtlere sırt çeviriyor. Kürtlere uygulanan baskıları sessiz biçimde onaylıyor. ABD'nin 1945'te Japonya'ya attığı atom silahından sonraki en kitlesel kimyasal kırım Kürtlere karşı Halepçe'de kullanılmasına rağmen emperyalist-kapitalist dünya olanları sessizlikle geçiştirdi ya da sessiz olarak onayladı. Kürtleri, hem Saddam'ın ve emperyalizmin silahları, hem de sessizlik öldürdü.

Bu konuda tipik bir örnek verelim. Avusturya, özellikle Bruno Krenski zamanında İran Kürtlerinin dostu pozuna büründü, sık sık Kürtlerin haklarından söz etti. Bu amaçla da İKDP ile yakın ilişkiler kurdu. Böylece, Avusturya, sözüm ona, Kürtlerin savunucu devleti oldu. İKDP lideri A.Kassemlu, sık sık bu ülkeye gider ve yakın temaslarda bulunurdu. Ama ne oldu. İKDP lideri bu ülkede, İran tarafından öldürüldü. Avusturya hükümeti, katilleri bulacağına, olayın üstünü örtmeyi tercih etti. Çünkü tam bu dönemde, İran, Avusturya'ya çeşitli olanaklar sundu. Böylece, Avusturya, kendi çıkarları için, İKDP liderini feda etti. Aynı durum Fransa'nın ikiyüzlü politikası içinde geçerli. Bir taraftan Saddamla iyi ilişkiler içinde olan ve Saddam'a kimyasal silahlar veren Fransa; diğer taraftan, Kürtlerin haklarını savunuyor rolünü oynuyor. Halepçe katliamında kullanılan kimyasal gazların üretiminde Irak'a en büyük desteği veren Fransa olduğu halde, bu ilişki gizlendi. Aynı ilişki biçimi Alman emperyalizmi ile İran ve Türkiye ile ilişkilerinde de geçerli. Alman emperyalizminin ara sıra Kürtleri savunuyormuş gibi görünmesinin temel nedeni, bu sorunu kullanıp bölgede, Fransa, İngiltere ve ABD ile olan rekabetinde en iyi sonucu elde etmek içindir. Emperyalizm her alanda egemenlik peşinde koşar, özgürlük değil.

Emperyalizm, bölgedeki büyük çıkarlarını koruyan ve savunan gerici ilhakçı devletlerin her zaman yanında olmuştur, desteklemiştir. Gerici ilhakçı devletlerin, Kürtler üzerinde uyguladıkları ulusal zulüm politikasının arkasında emperyalizm vardır. Kürt halkı emperyalizme karşı mücadele vermeden, kurtuluş mücadelesini sonucuna ulaştıramaz. Kürt halkının ulusal-sınıfsal kurtuluş mücadelesi aynı zamanda emperyalizme karşı verilen mücadeledir.

OTONOMİ FEDERASYON BAĞIMSIZLIK

Kürdistan'ın parçalandığı, her parçasının, bölgedeki gerici devletlerce ilhak edildiği 1920-1950'li yıllarda, Kürt halkı tarafından geliştirilen tezler, bağımsızlık, otonomi ve daha sonra ise federasyon tezi oldu. Otonomi, esas olarak İran ve Irak Kürdistan'ın da temel alınan ve on yıllar boyunca savunulan bir tezdur. Bağımsızlık ve federasyon tezi

ise esas olarak Kuzey Kürdistan'da geliştirilen ve savunulan tezlerdir. Otonomi bir tez olduğu kadar aynı zamanda pratikte az çok uygulanmış ve bir deneyim olarak da kendini göstermiştir. İran'da 1945–1947 arasında kurulan özerk Mahabad Kürt Cumhuriyeti ile Irak'taki otonomi örnekleri yaşanmış deneyimlerdir. Kürt halkının politik istemlerinin en alt sınırı olan otonomi bile ayakta kalamadı.

İran ve Irak'taki KDP'ler bu durumdan yeni sonuçlar, yeni tezler çıkardılar. İKDP: “İran'a demokrasi, Kürdistan'a otonomi” tezini ortaya attı İKDP de aynı biçimde: “İrak'a demokrasi, Kürdistan'a otonomi” tezini geliştirdi. Bu tezlere göre, eğer egemen devletler demokratik olmazlarsa, ezilen Kürt ulusu otonomiye kavuşsa da; elde edilen demokratik kazanım, kısa süre sonra yine gasp ediliyor. O halde, Kürdistan'daki otonominin yaşaması ve ayakta kalması için, egemen devletlerin demokrasiyle yönetilmesi gerekiyor. Böylece otonomi ile demokrasinin ilişkisi kurulmuş ve bunun da Kürt halkının özgürlüğünün güvencesi olacağı tezi geliştirilmiştir.

Kürdistan'da otonominin yaşaması için, egemen ulusun demokratik gelişme içine girmesinin beklenmesi başka bir anlayışı öne çıkartıyor. Bu anlayış biçimine göre, Kürt halkının politik haklarına kavuşması için egemen ülke halkının da değişim göstermesi, politikasını demokratik ilişkilere dayandırması gerekiyor. Bunun doğal uzantısı, ezilen ulusun, ezen ulus halkıyla sıkı ilişki içine girmesi; her iki ülke halkının kurtuluşunun birbirine bağlı duruma gelmesi, biçiminde olacaktır. Bu ise şu sonuca yol açmıştır: Egemen devlet henüz demokratik duruma gelmemişse, henüz, ezilen ulus emekçileri, kendi gerici rejimlerini değiştirememişlerse ya da yakın zaman da bunun koşulları yoksa o zaman, yapılması gereken, mevcut gerici burjuva rejimleriyle bir çözüm bulmaktır. Otonomi için geçerli olan bu anlayış ve sonuçlar, belli ölçüde egemen devletlerle düşünülen federasyon içinde geçerli olacaktır. Kürt tarafı, doğası gereği demokratik olacaktır ama diğer taraf gerici kaldığı sürece, demokratik taraf uzun süre konumunu koruyamaz. Gerici güçler, bütün üstünlüklerini kullanarak, demokratik yönü tasfiye ederler. Bazı Kürt hareketleri tarafından ileri atılan “tam eşitlik” ve “federasyon” tezi de eğer birlikte federasyona gidilen taraf eski konumu koruyorsa, pratikte fazla bir anlam taşımaz. Yapılan anlaşmaların anayasal güvencelere kavuşturulması da kendi başına fazla bir pratik anlam taşımaz. Egemen devlet çok rahatlıkla, ortak anayasayı ve bunun sonuçlarını askıya alabilir ve ortadan kaldıracaktır. Egemen ulus demokratik bir gelişme göstermeden, ezilen ulus kendi durumuna razı olabilir mi? Bu durumda, ezilen ulus ne kendi durumunun devamına boyun eğmelidir, ne de ezen ulusun gelişme-

sine bel bağlamalıdır. Bu durumda başka bir politika devreye girer: sonuna kadar devrimci olmak.

Otonomi, ezilen ulusun UKKTH ilkesini içermez. Otonomi, ezilen ulusun yararına politik tavizler koparmaktır. Bundan ötürü, otonomi istemi reformist bir istemdir. Çünkü, egemen ulusun, egemenliğine dokunmaz; bu egemenliğin altında, ezilen ulus için kimi iyileştirmeler yapılması anlamına gelir. Otonomi ezen ve egemen ulusun, ilhakçı, işgalci konumuna da son vermez. Çünkü, egemen devlet, aynı sınırlar içinde yaşayanların tümü adına davrandığını iddia edecektir. Esasında, otonomi, egemen ulusun, egemenlik konumunu güçlendirir ve uzun süre yaşamasını sağlar. Otonomi durumunda, merkezi otoritenin üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesi esas alınacaktır. Otonomi, ezilen ulusa özgürlük getirmez; tersine köleliğin devamını sağlar. Bundan dolayı ezen ulus da özgür olmuş sayılmayacaktır. Özgürlüğün olmadığı, sermaye egemenliğinin devam ettiği; ezen ulusun, egemen olmaya devam ettiği koşullarda, yapılan hiç bir anlaşma ve atılan hiçbir demokratik adım güvencede olmayacaktır. Atılmış olan bütün anlaşmalar ve adımlar, sermayenin ve ezen ulusun yararına ortadan kaldırılacaktır. Aynı durum federasyon içinde geçerlidir.

Otonomi ve federasyon Kürtlere özgürlük ve kurtuluş getirmeyecektir; olsa olsa Kürt ulusunun kendi kaderini kendisinin tayin etmesi ilkesinin önünü tıkayacaktır. Kürt ulusu için, Kürdistan devrimi için temel çizgi ulusal-sınıfsal kurtuluş çizgisidir. Bağımsızlık çizgisine dayanmadığı sürece Kürdistan devrimi gelişim gösteremez; bu devrim bir toplumsal devrim düzeyine yükselmedikçe bağımsızlık çizgisi de korunamaz. Daha otonomi ve federasyon önerileri ve girişimlerini bile, emperyalizmin ve ilhakçı devletlerin bu kadar sert baskısı ve saldırısı ile karşılandıktan sonra; bağımsızlık hedefi, olanlardan çok daha fazlasının Kürt halkının başına geleceği anlamına gelir. Ulusal-sınıfsal kurtuluş çizgisi yani kurtuluş ve sosyalizm çizgisini izlemek demek, emperyalist dünyayı ve ilhakçı devletlerin tümünü karşımıza almak demektir. Böylesi bir politikayı hiç bir Kürt burjuva hareketi kabul etmez. Bu köklü, devrimci politika (**strateji**) ancak Kürdistan proletaryası, yoksul köylü ve diğer emekçiler tarafından savunulabilir. Ancak sonuna kadar devrimci olan bir sınıf böylesine devrimci bir politikayı izleyebilir. Kürdistan'ın bir parçasındaki otonomi girişimleri bu bölgedeki bütün ilhakçı devletlerin ortak saldırısına uğruyorken, Kurtuluş ve sosyalizm çizgisi ve bağımsız Kürdistan hedefi büsbütün saldırıya uğrayacaktır. Kürdistan'ın bir parçasındaki ileri bir hareket ya da politik-toplumsal adım, diğer parçaları etkileyeceğinden, ilhakçı devletler hemen harekete geçer, saldırı üstüne saldırı dü-

zenlerler. Büyük bir kapitalist emperyalist dünyayı ve bölgedeki bütün ilhakçı devletleri karşlarına almaktan korkan Kürt burjuva hareketleri, kendilerini, buldukları parçada, otonomi hedefi ile sınırlı tutuyorlar. Kürt burjuva hareketleri, sınırlı hedefler uğruna Kürt ulusunu büyük devrimci hedeflerinden vazgeçiyorlar.

KÜRT HALKI YALNIZCA DEVRİMCI OLABİLİR

Bölünen ve parçalanan Kürdistan'ın her parçası bölgedeki şoven devletlerce ilhak edildi. İlhak edilen Kürdistan parçaları, ilhakçı devletin pazar ilişkilerine dahil edildi. Ezilen ulusun ekonomik ilişkileri, ezen ulusun ekonomik ilişkilerine göre biçimlendi. Bunun sonucu olarak Kürdistan parçaları arasında ekonomik olarak eşitsiz gelişme oluştu. Bu gelişmenin sonucu olarak her parçadaki Kürt hareketi, diğer parçalardakilerden farklılık gösterdi. Kimisi otonomi isterken, kimileri bağımsızlık istiyordu. Aralarında politik hedefler bakımından da büyük farklılıklar oluştu. Tüm bu gelişmeler, Kürdistan'ı, bütün parçalarıyla, eş zamanlı ve birlikte kurtuluşunu olanaksız duruma getirdi. Birleşik, bağımsız Kürdistan ancak sosyalist bir Kürdistan olabilir. Birleşmek, yaşamı birlikte paylaşmak Kürtlerin bir hedefidir. Bu hedef ise ancak Kürdistan proletaryasının bir hedefi olabilir. Proletarya dışında hiç bir toplumsal güç, birleşik, bağımsız ve sosyalist Kürdistan hedefini gerçekleştiremez. Ne Kürt burjuvazisi ne de küçük burjuvazi böylesine devrimci ve cesaretli bir hedefi benimseyemez ve sınıfsal konumu gereği de benimsemez. Kürt halkının ulusal-sınıfsal kurtuluşu, proletaryanın temel bir hedefi olarak kalacaktır.

Kürdistan'ın her parçasının kurtuluşu, ezen ulus proletaryası ve emekçi halkıyla birlikte olacaktır. Eğer, ezen ulus proletaryası ve halkı kendi kurtuluşunu sağlayacak durumda değilse; bu durumda, ezilen ulus bekleyecek mi? Ya da, bulunduğu Kürdistan bölümünde bağımsızlığını ilan eden Kürt halkı, konumunu uzun süre koruyabilir mi? Birleşik ve sosyalist Kürdistan hedefi gibi büyük bir hedefin yanında, her bir parçada bir mevzi bile bütün ilhakçı devletlerin saldırısına uğrayacak ve yenilgiye uğratılacaktır. Bu durumda, Kürt halkı, durumunun devamına boyun eğmeyeceğine göre daha ileri gitmek durumundadır. Kürdistan devrimi, yalnızca bir Kürdistan parçasında kalamayacağı gibi, bütün parçalara doğru genişleyecektir ya da genişlemek zorundadır. Kürdistan devriminin kendi içinde derinleşmesi ve yayılması yetmez; bu devrim ezen uluslara doğru da ilerlemek zorunda kalacaktır. Yani Kürdistan devrimi kendi sınırları içinde kalmaz, mutlaka ezen ulus halklarını da kapsamak durumundadır. Yalnızca kendi içinde gelişim gösteren, yalnızca Kürdistan'a yayılan

bir devrim, bütün ilhakçı devletlerin ortak saldırısına uğrayacağı için, sürekli savunma durumunda kalacaktır, burada yenilgi büyük bir olasılıktır. Kürdistan devrimi, ne bir parçada durabilir ne de bütün Kürdistan'da durabilir, bu devrim daha ileri gitmek zorunda kalacaktır. Kürt halkı tam kurtuluşunu sağlayana kadar sürekli eylem içinde olacak, devrimini sürekli kılacaktır.

Yalnızca bir Kürdistan parçası ile sınırlı kalan bir devrim, ilhakçı devletlerin ortak saldırısına uğrayacağından, savunma durumunda kalacaktır. Savunma ise devrimin yıkılışını getirecektir. Bu anlamda, bir parçadaki Kürdistan devrimi ile gitmek, ezen ulusun halkıyla bütünleşmek ve birleşik devrim özelliği göstermek için mücadele etmelidir. Bu noktaya kadar Kürdistan'ın bir parçasındaki devrimci gelişme, daha ileri hedefin bir dayanağı ve militan bir mevzisi olmalıdır. Bu devrimci mevzi, hem Kürt halkının kurtuluşunun ve hem de ezen ulus emekçilerinin bir mevzisi olacaktır. Özellikle Kürt halkı, bu devrimci mevziyi birleşik devrimi başarmanın dayanağı haline getirmelidir. Hedef Kürt halkının ve aynı ortak düşman tarafından ezilen bütün halkların kurtuluşu olmalıdır. Yoksa kendi içinde bile dağılmak durumunda kalabilir.

Bu konuda EZLN örneği üzerinde duralım. EZLN Chiapas'ta iyi bir çıkış yaptı ve Chiapas devrimci oldu. Uyanan Meksika halkının, on binlercesi sokaklara döküldü. Ama Meksika halkı diğer eyaletleri devrimci yapamadı. Burjuva diktatörlüğü bütün bölgelerde egemen durumdadır. Bu durumda devrimci Chiapas ne yapabilir. Bir devrim odağı olarak, devrimi genişletmek durumundadır. Ya devrimci Chiapas bütün Meksika'ya özgürlüğü götürecektir ya da gerici Meksika Chiapas'ı ezecektir: Bugünkü durum uzun süre devam edemez EZLN'nin kendisine örnek aldığı Zapata EZLN'den daha ileri görüşlere sahipti. E. Zapata, Güneyli halkın toprak ve özgürlük sorunlarından yola çıktı, en sonunda bütün Meksika'yı bu duruma getirmek göreviyle yüz yüze geldi. Devrimci Güney orduları başkentini üstüne yürümek zorunda kaldılar. Başka biçimde, hedeflerine ulaşamazlardı. EZLN izinde gittiği E. Zapata'nın yüz yüze geldiği sorunla: bütün Meksika'yı devrimcileştirme sorunuyla karşı karşıyadır. Zapata ve EZLN'nin yüz yüze olduğu sorunlar başka koşul ve başka biçimlerde Kürt halkının da karşısına çıktı. Botan'ı kurtaran bir Kürt özgürlük hareketi, aynı zamanda bütün Kuzey Kürdistan'ı da kurtarmak durumundadır. Bu da yetmez, Kürdistan devriminin yaşaması için Kürt halkı devrimi Türkiye'ye doğru geliştirmek durumundadır. Kürdistan devrimi hiç bir biçimde kendi sınırları içinde kalamaz. O zaman farklı biçimde EZLN'nin bugün içinde bulunduğu tıkanıklıkla karşılaşılacaktır.

SONUÇ OLARAK

Kürt halkının bugüne kadar izlediği burjuva önderlikler ve burjuva hareketler, özgürlük ve kurtuluş getirmemiştir. Burjuva ve küçük burjuva önderlikler ve hareketler, koşullar kurtuluş için ne kadar olgun olursa olsun hiç bir koşulda özgürlük ve kurtuluş getirmeyecektir. İsyân ve ayaklanmalarla dolu Kürdistan'ın yakın tarihi öncelikle bu gerçeği göstermiştir. Burjuva ve küçük burjuva hareketlerin savuna geldikleri otonomi, federasyon gibi hedefler ise, Kürt ulusunun kendi geleceğini kendisinin belirlemesi ilkesinin çiğnenmesi anlamına gelecektir. Bağımsızlık, birleşik ve sosyalist bir Kürdistan hedefine geline... Bu hedef son derece devrimci ve yürekli bir hedefdir. Bu hedef, bu yürek ve bu devrimcilik ise Kürdistan proletaryasında vardır.

Kürdistan'da başlayan devrim yürüyüşü, bulunduğu yerde sonuçlanamaz, yürüyüş hedefine varana kadar devam etmelidir ve Kürdistan devrimi, ezen ulusun halkını kapsayacak biçimde yani birleşik devrim yönünde ilerlemek zorundadır. Bu ise Kürt emekçisinin aktif bir enternasyonalist bir çizgi izlemesini ve yalnızca devrimci olmasını koşul haline getiriyor. Emperyalizmin bölgedeki çıkarları, ilhakçı devletlerin çıkarları ve saldırıları ile işgalci konumları yani bütün tarihi ve nesnel koşullar Kürt halkını, halkların en devrimci olanlarından biri durumuna getiriyor. Kürdistan devrimi dünya tarihinde ve bölge tarihinde çok önemli bir yere sahip olacaktır. Kürt halkının ulusal-sınıfsal kurtuluş savaşı dünya ve bölge tarihinin değişiminde büyük bir rol oynayacaktır.

Devrimci Emek

23 Ekim 1996

Sayı: 48

OLAYLAR İÇ SAVAŞA UYGUN GELİŞİYOR

Türkiye'deki burjuva devlet egemenlik sisteminde çok nadiren görülen olaylardan biri olan bir bakanın, hem de bir işçileri bakanının kamuoyunun baskısı sonucu görevinden istifa etmesi gerçekleşti. Rastlantısal gibi görünen basit bir olay nasıl oldu da bir bakanın, hem de bir iç işleri bakanının görevinden ayrılmasına neden olabildi. Bir parlamenterin, bir polis müdürünün ve bir sivil faşistin bir kazaya uğraması ve ardından olayların bir çorap söküğü gibi gelmesi bir rastlantı olamaz. Burada rastlantı gibi görülen olay, aslında planlıdır. Yalnızca topluma yansıtılması bir rastlantıymış gibi gösterildi. Oysaki buna benzer pek çok olay olur ama daha kimse anlamadan, üstü örtülür, önu kesilir. Bu sefer böyle olmadı. Olayın üstü örtülmedi; tersine iyice açığa çıkması için burjuva medyası özel bir çaba gösterdi. Tekelci güçlerin belli bir kesimi olayın büyümesi ve aralarının açık olduğu hükümetin zor duruma düşürülmesi için elinden geleni yaptı. Ama yalnızca işçileri bakanını feda eden hükümet bu seferlik küçük bir yara alarak durumunu kurtarmış oldu. Ne var ki, olaylar her zaman böyle sonuçlanmayacaktır. Hükümet de her zaman bir bakanla kurtulamayacaktır.

Tekelci sermaye grupları daha önce olan benzeri olayların üstünü örterken, neden bu sefer iyice açığa çıkması için çaba gösterdiler. Bunun birçok nedeni arasında biri, gerek uluslararası sermaye güçlerinin, gerekse de işbirlikçi sermaye güçlerinin aralarında sürüp-giden rekabet ve çıkar çatışmasıdır. Bugünkü hükümet bilindiği gibi Türkiye'de sömürsünü sürdüren bütün sermaye güçlerinin ortak hükümeti değildir. Büyük tekelci gruplar her hükümet döneminde kazanmakla birlikte içlerinden bazıları hükümete getirdikleri partiler sayesinde daha büyük soygun yaparlar. Bu da soygundan geri kalan diğerlerini, hükümete karşı harekete geçirir. ABD'de görüldüğü üzere, her tekelci güç ya da güçler, kendilerini yeterince desteklemeyen, partilerin kilit adamları hakkında “dosya” tutarlar. Zamanı geldiğinde dosyalar açılır, politik iktidarlar zor duruma düşer. Aynı olaylar artık Türkiye'de de gelişiyor. Bir sermaye grubunun, hükümet üyeleri hakkında ya da kilit

bürokratlar hakkında “dosya” tutması için, devletin en etkin görevlilerini satın alması gerekiyor. Bu da gerçekleşir. Sonra sıra, uygun zaman kollamaya gelir. Böylece pazarlıklar, pazarlıkları izler. Ağar olayında olan şeyin bir yönü budur. Çıkar çatışması içinde olan sermaye grupları, bütün ağırlıklarını ortaya koydular ve bir bakanı görüvinden aldılar. Sermaye gücü her şeydir, bakanlar hiç bir şeydir.

Ortalama burjuva görüşüne göre ise, artık ayyuka çıkan olaylar karşısında, hükümet başka türlü davranamazdı. İstifa olayına yol açan gelişmeler öylesine işlendi ve ipliği pazara çıkartıldı ki, hükümet kamuoyu tarafından verilen hükmü yerine getirmekten başka bir şey yapmadı. Ama, ortalama burjuva düşüncesinin algılayamadığı şey, kamuoyunun kendiliğinden oluşmadığıdır. Kamuoyu tekeli güçler tarafından oluşturulur. Çürümeye gelince, politik sistem bütün kurumları ile çürüme içindedir. Politik sistemin çürümesi, bugüne kadar bir bakanı götürmemiştir. Hükümetler, onca çürümeye, ayyuka çıkan olaylara ve toplumdan gelen yoğun eleştirilere rağmen, ne istifa etmiş ne de bir üyesini görevinden almıştır. Hükümetler kitlelerden değil, sermayeden güç alırlar, ancak sermaye, onları, oradan uzaklaştırır. Bunun dışında hükümetin bazı üyeleri, dikkatleri başka yöne çekmek için yenileriyle yer değiştirilir. İçişleri bakanının istifası gerçekten bir “olay” biçiminde oldu. Daha öncekiler bu kadar toplumun ilgisini ve tepkisini çekmemişti. Şimdi hem sermaye güçleri arası çelişki ve rekabet çok sert, hem de sosyal sınıflar arasındaki uzlaşmaz çelişkiler çok sert ve keskin. Hiç bir hükümet böylesi koşullarda yarınından emin değildir.

Ortalama sol düşünceye göre de, devlet kendi içindeki “kontr-gerrilla, mafya, sivil faşist” güçler arasındaki ilişkinin ortaya çıkması karşısında köşeye sıkıştı. O halde, bu noktada yakalayıp, devleti iyice köşeye sıkıştırmalı. Bu teorinin uzmanları olan Ecevit ve Perinçek hemen sahneye çıktılar; özellikle de bu durumlarda sahneye çıkartılırlar. Bütün CHP hareketi ve Perinçek gibi çevreler, devletin asıl güçleri olan ordu ve polisi aklamak için, her şeyi, devletin içinde yuvalanmış bazı “karanlık güçler”e bağlarlar. Ecevit, Baykal, Perinçek esas olarak TC’yi kurtarmayı hedefliyorlar. Ama, ne var ki, kimi sosyalist çevreler de, aynı teorinin etkisi altında kalıyorlar. Katliamları, infazları, cinayetleri, her tür kaçakçılığı, çeşitli ülkelerin içişlerine müdahale etmeyi yalnızca devletin içine sızmış ya da yuvalanmış bazı güçlere bağlamak ne düzeni anlamaktır ne de devleti. Olayları Ecevit-Perinçek teorisiyle ele alanlar, Ağar olayını ve benzeri yüzlerce olayı ve nedenlerini hiç bir zaman anlayamazlar. Türkiye’de politik sistem içinde olan bitenleri anlamak için ortalama sol düşünce biçimini aşmak

gerekiyor. Ortalama sol düşünce biçimi, ortalama burjuva düşünce biçiminden başka bir şey değildir.

İçişleri bakanı faşist M. Ağar istifaya yol açan gelişmeler sonucu çok yıprandı ve gözden düştü. Burjuvazi, bunu kendi başarısı olarak sunuyor. Özellikle de faşist medya, içişleri bakanını, kendisinin açtığı kampanya sonucu, istifaya zorladığını ileri sürüyor. Her konuda olduğu gibi, Ağar konusunda da faşist medya ve burjuva çevreler yalan söylüyorlar. Halbuki, herkes biliyor ki, burjuvazi son güne kadar, halk katili Ağar'ın arkasındaydı. Kürt halkına, devrimci güçlere, emekçilere göz açtırmadığı için bütün burjuva güçler, eski polis şefinin en aktif destekçileriydi. Gerçek olan nedir. Ağar'ı asıl yıpratın, devrimci güçlerdir. Devrimci güçler, Ağar'ın polis şefliği döneminden başlamak üzere, adalet bakanlığı ve içişleri bakanlığı döneminde, yaptıklarını teşhir ederek, onun faşist kimliğini toplumun gözünde açığa çıkardılar. Ağar'ın istifa ederken de, devrimci güçlere saldırmaması, bunun böyle olduğunu doğruluyor. Devrimci güçler için önemli olan bir faşist bakanın yıpranması ve istifa etmesi değildir; devrimci güçler için asıl hedef bütün burjuva politik sistemi, faşist devleti yıkmak, parçalamaktır. Gerçekte çürüyen şey, burjuva politik sistem ve bütün burjuva politikası ile burjuva toplumsal ilişkilerdir. Tekelci güçler ve devlet ise, küçük sıyrıklarla, durumunu kurtarmaya çalışıyor. Faşist medya ve burjuva çevreler, asıl olarak çürüyen kapitalist düzeni ve faşist devleti kurtarmak için çok yıpranmış olan hükümet üyelerini ya da devlet görevlisini feda ediyor. Burjuva propagandanın asıl hedefi iyi kavranmalı.

Ağar'ın istifasını, devlet çetelerini, devlet-sivil faşist ilişkisini, devlet-mafya ilişkisini anlamak için sürmekte olan sınıflar savaşını doğru olarak anlamak gerekiyor. Tüm bu olayların temelinde, sınıflar savaşı yatıyor. İç savaş gerçeğini anlamayanlar, toplumsal ve politik alandaki hiç bir olayı anlayamazlar. Ama, iç savaş gerçeğini anlamak istemeyenler, görüyoruz ki, son olaylarda görüldüğü gibi, hiç bir olayı doğru-dürüst kavrayamıyorlar. Olayların iç savaşla olan sıkı ilişkisini gösterelim.

Sermayenin ve devletin sivil faşist güçlerle sıkı ilişkisi herkes tarafından eskiden beri bilinir. Burjuvazinin göstermeye çalıştığı gibi, bu ilişkiler yeni başlamış ya da ortaya yeni çıkmış değildir. Türkiye'de iç savaş ya da iç savaşa yakın bir çizgide gelişen sınıflar savaşının son otuz yılı ele alındığında görülecektir ki, sivil faşistlerle devletin ilişkisi verilmekte olan sınıflar savaşı ile dolaysız ilişkisi vardır. Devlet, devrimci güçleri durdurmak ve güçten düşürmek için sık sık, sivil faşist güçleri, karşısına çıkarmıştır. Bununla da kalmamış, devletin en kilit

noktaları, sivil faşist kadrolarla doldurulmuştur. Bunun dışında, bugün DYP, ANAP, RP gibi faşist partilerin en etkin adamları sivil faşistlerdir. Sivil faşist güçler, yalnızca tekelci sermayenin halka ve devrime karşı kullandığı bir güç olmakla kalmamış; ABD ve NATO emperyalizminin, Tekelci sermayenin ve faşist devletin her zaman bekçi itleri oldular. Bu ilişkinin nedenleri sert mücadeleyle geçen sınıflar savaşının kendisinde aranmalıdır.

Ama bu sefer sivil faşist güçler daha etkin konuma geldiler. Nedeni çok açıktır: Kürt halk ayaklanması, komünistlerin savaşı ve halk isyanı. Bunun yanında ABD ve Türkiye'nin Kafkaslar, Ortadoğu ve Balkanlardaki çıkarlarının öne çıkması ile sivil faşist güçlere büyük görev düştü. Sivil faşist güçler, Kürt halkına, emekçilere, devrimcilere karşı topyekün saldırıya geçen, burjuva iç savaşı başlatan faşist devletin organik bir parçası oldular. Devletin bütün iç ve dış görevleri sivil faşist güçlere verildi. Mafya ilişkilerinde bile devlet, Kürt mafyalarını öldürüp, tasfiye ederken, bu alan yalnızca sivil faşist güçlere ve devlete bırakıldı. Demek ki, devlet iç savaşı kazanmak için her yolu mübah görüyor ve her araca başvuruyor. İşte, iç savaşın kendisi anlaşılmadan, devlet-sivil faşist ilişkisi de anlaşılabilir. Tekelci sermaye ve faşist devlet, kısacası bütün karşı-devrimci güçler tek bir güç olarak halklarımıza karşı saldırı içindedir. İç savaş budur.

Tekelci güçler için, TC için asıl vatandaşlar faşistlerdir. Bu anlamda, TC'nin yasalarla tarif ettiği, ders kitaplarındaki vatandaş kavramı değişime uğradı. Yasal tarife ve okul kitaplarına göre vatandaş, vergisini veren, yasalara saygılı ve bağlı, devlete ve devlet büyüklerine saygılı, devletin istediği biçimde davranan, kendi halinde insanlara denirdi. İç savaş ve devrimci durum ile Kürt halkının ayaklanmasından sonra işler, tarifler, çizgiler değişti. Tekeller ve devlet bir ölüm-kalım savaşı yürütüyor. Böylesi bir durumda, kendi halinde vatandaş olmak, devletin hiç bir işine yaramaz. Devlet vatandaşı olmak demek faşist olmak demektir. Devlet, Kürt halkına, komünistlere ve emekçilere karşı savaşmaya vatandaş demez. Günlük yaşama bakın devlet ve tekeller kimlere vatandaş diyorlar. Devrimcilere yönelik infazlarda, polislerle birlikte gösteri yapan sivil faşistler anlatılırken, bütün burjuva medyası ve basını onlar için “vatandaş” demiyor mu? Ölen asker ve polislerin cenazelerinde Kürt halkına karşı, PKK'ye karşı gösteri yapan sivil faşistlere devlet ve tekellerin sözcüleri “vatandaş” demiyor mu? Demek ki tekeller ve devlet için asıl vatandaşlar faşistlerdir.

Sınıflı bir toplumda, kapitalist bir toplumda açıktır ki “vatandaş” kavramı, sınıflar ayrılığının ve sınıflar savaşının üstünü örtmek; aynı zamanda herkesin yasa karşısında eşit olduğu yalanı için kullanılıyor.

Toplumsal yaşamda vatandaşlar yoktur, sınıflar vardır. Burada üzerinde durmak istediğimiz, devlet açısından biçimsel de olsa konan vatandaş anlayışından vazgeçilmesi; herkesi kendi yanında, Kürt halkına, devrimcilere ve isyan eden emekçilere karşı saf tutmaya çağırmasıdır. İç savaş tüm toplumu süratli olarak ayrıştırıyor, saflaştırıyor. Düzen ve devletin bir ölüm-kalım savaşına girdiği bir dönemde, devlet güçlerinin bütün olanakları kendi faşist vatandaşları için harcamasında şaşılacak ne var? Sermaye ve devlet bu konuda ne yaptığını biliyor. Asıl ahmak olanlar, bunu anlayamayanlardır. Halen “sosyal devlet” ya da “hukuk devleti” safsatısına başvurularla; katliamları yalnızca kontrgerilla işi olarak gören ahmak solcularımız, tekelci sermayenin ve devletin planlarını ve yönelişini bir türlü anlayamadılar. Bu duruma düşenler daha çok küçük burjuva sol çevrelerdir. Yoksa CHP kaynaklı partiler, Cumhuriyet Gazetesi ve aynı yöndeki burjuva dünyası, devrimci güçlerin elini kolunu bağlamak; halk gözünde yıpranan, gerçek niteliği ortaya serilen faşist devleti kurtarmak için sürekli olarak “sosyal devlet ya da hukuk devletinden” söz ediyorlar. Gerçek yaşamda olan şey, vatandaşlar değil, sınıflardır; sınıflar savaşıdır. Vatandaş yoktur, devrim ve karşı devrim güçleri var; vatandaş yoktur, faşistler ve devrimciler var, karşı-devrimci faşist güçler cephesi ile Kürt halkı, Türkiye emekçi halkları ve devrimci güçlerin devrimci cephesi arasında süren kıyasıya bir savaş var.

Kapitalist toplum en sonunda gelip bir devrim ve açık çatışma dönemine girmişse, yani egemen sınıf için, mülk sahipleri sınıfı için bir ölüm-kalım dönemine girilmişse, burjuvazi, ayakta kalmak, varlığını sürdürmek için her yola ve yönteme başvurur. Bir süre önce toplum gözünde mahkum olan ne varsa, burjuvazi, onlardan bile umut bekler. Ne kadar namussuz, arsız, hırsız, katil, alçak, rezil insan varsa, bunların hepsi, iç savaşta, devletin emrine sokulurlar. Sermaye için en değerli, dürüst, namuslu ve erdemli insanlar haline gelirler. Egemenlere göre, kritik bir anda, örnek olarak yaşadığımız devrim döneminde olduğu gibi, vatan için yapılan (egemenler için) her şey yurtseverliktir, erdemli olmaktır. Devrimi önleyen herkes, egemen sınıfların en gözdesi olur. Halka en çok baskı yapan, en fazla işkence yapan, en fazla baskı yasaları çıkartan her kişi, görevli, parti, hükümet en yurtsever kimsedir, kahramandır, Türk büyüğüdür. Bunun için işkenceci polisler, kısa sürede terfi ettirilir ve en etkin görevlere getirilir. Halk düşmanlığında önde olan partiler, devletin ve düzenin en saygı değer partileri olurlar. Şimdiye kadar toplum gözünde mahkum olmuş, burjuva yasalarına göre de biçimsel olarak mahkum olmuş bütün sivil faşistlerin, bütün rezil insanların bütün alçak insanların, en etkin dev-

let görevlerine getirilmesi, tekelci sermaye güçlerinin, kendi çıkarlarını her şeyin üstünde görmelerinin sonucudur.

Şu küçük burjuva sol çevreler ne kadar sosyal-devlet ve hukuk devleti safasatası peşinde koşarlarsa koşsunlar pratikte her şey sınıf savaşının yasalarına uygun olarak geliyor. Sermayeye hizmet eden, devleti ve kapitalist düzeni koruyan, güçlendiren her şey yasaldır, hukuka uygundur. Toplum ilişkilerinden hiç bir, hukuki kural, ekonomik yasalardan üstün olamaz. Toplum yaşamında esas olan, belirleyici olan ekonomik yandır yani ekonomik ilişkilerdir, hukuk olsa olsa, bunun ifadesi olabilir. Eğer burjuva düzen tehlikedeysen, eğer yoğun bir iç savaş sürüp-gidiyorsa, bu durumda ne burjuva sınıf hukuk savaşı verir ne de proletarya. Hukuk alanında bir savaş değil, iktidar alanında, toplumsal ilişkiler alanında savaş var. Sermaye temsilcileri bu konudaki tavırlarını sık sık dile getiriyorlar: Hukuk, insan hakları, vatan çıkarlarından (siz sermaye çıkarları olarak okuyun) ve devlet çıkarlarından üstün olamaz. Bunu söyleyen yalnızca burjuva partileri ya da devlet adamları olsa, hukuk adamları da, Anayasa Mahkemesi başkanı da söylüyor. Kısacası burjuvazi ve adamları neyin savaşını verdiklerini, ne yapmak istediklerini biliyor. Burjuvazinin durumunu ve yönelişini bilmeyen, ya da bilmek istemeyen bizim küçük burjuva demokratlarımızdır. Onların da görevi, emekçi kitlelerin mücadele hedefini saptırmaktır.

Tekelci güçlerin, faşist devletin ve bütün karşı-devrim cephesinin, emekçi sınıflara, halklara ve devrimcilere karşı sürdürdüğü savaş ortadayken, kim ki karşı-devrimci saldırılara karşı mücadele vermez, buna uygun hazırlıklar yapmazsa, durumu ne olursa olsun, halka karşı burjuvaziye yardım etmiş olur. En iyi niyetle atılan bir adım, savunulan politikalar eğer sonuç olarak kitleleri mücadeleden alıkoyuyorsa, onları pasifize ediyorsa, yanlış yöne itiyorsa, bu durumda, karşı-devrime hizmet etmiş olur. O halde iyi niyet sorunu aşılmalı. Savaşın kurallarına uygun olarak davranılmalı, faşizme ve kapitalizme karşı savaşmak için bütün güçler ve olanaklar seferber edilmeli. İç savaş dolaysız bir sınıf savaşıdır; açık olarak sürdürülür. İç savaşı kazanmanın olmazsa olmaz kuralları vardır. Tıpkı bir silahlı halk ayaklanmasının olmazsa olmaz kuralları gibi. Birleşik, örgütlü davranmak, silahlanmak silahlı eylemlere başvurmak, merkezi hareket içinde olmak, (baskın basanıdır) savaş kuralından hareket etmek, en küçük çarpışmalarda moral sağlamak, ardi arkası gelmeyen sürekli darbelerle iktidarı zayıflatmak ve güçten düşürmek vb. kurallar iç savaşı kazanmanın zorunlu kurallarıdır.

Devlet-mafya ilişkileri çok eskiye dayanır. Türkiye'de biraz gö-

zünü açan, olaylar hakkında azıcık bilgisi olanlar polisin mafya ile sıkı ilişki içinde olduğunu bilir. Bu güne kadar üstü örtülen bu ilişkiler artık açıktan açığa yapılıyor. Devlet, mafyayı doğrudan örgütüyor. Peki, mafya nedir? Mafya, sermayenin yatırım alanından kaçması, spekülâtör alanlara doğru kaymasının yarattığı bir ilişki biçimidir. Mafyanın, Türkiye'de bu kadar öne çıkmasının bir nedeni, uzun süredir, sermayenin yatırımdan kaçış içinde olmasıdır. Özünde mafya, tekelci kapitalist sistemin tamamlayıcı bir parçasıdır. Çoğu kez tekelci sermaye grupları tarafından örgütlenir, devlet tarafından silahlandırılır. Geçmişte etkin olan ABD'li mafya, İtalya'daki mafya, Fransa'daki mafya tekelci sermaye ve devlet tarafından yaratılmışlardır. Bu ilişkilerin dışına çıkanlar olursa onlar, alaşağı edilir. Kesin olan bir şey varsa, mafyanın kapitalist ilişkilerin ve sermayenin yatırım alanından kaçmasının sonucunda olduğudur.

Türkiye'de sermaye, yatırım alanından (sanayi alanından) kaçalı epey oldu. Sermaye yatırım dışı alanlara kayınca, bunun kaçınılmaz kuralları da işlemeye başladı. Banka sanayi kredilerinin çok yüksek olması, geri ödeme zorluğu vb. nedenlerin de etkisiyle, pek çok sanayici-kapitalist de mafya örgütledi ve esrar, eroin ve kokain kaçakçılığı yapmaya başladı. Aslında bu işleri ülkenin en "ciddi" holdingleri de yapıyorlar. Türkiye, Asya, Kafkaslar ve Balkanların kara para ve uyuşturucu pazarıdır. Bu alandaki servet çok ileri düzeylerde. Sanayiciler, onca yatırıma karşılık, uyuşturucu geliri kadar kazanamazlar. Bu yüzden de, bu pazarı ele geçirme savaşı verirler. Ama ciddi holdingler, saygı değer "iş adamları" bu işlere doğrudan girmezler. Bunun için başka ilişkiler içinde mafyayı örgütlerler. Yani tekelci güçlerin iki yüzü var, biri yasal-ciddi yüz; diğeri ise üstü örtülü her tür yasadışı pis işler yüzü. Ama biz, ciddi holdinglerin yalnızca yasal olan ciddi yüzünü görürüz hep. Tekelci güçler, ülke ve uluslararası yasalara uygun olmayan bütün ticari işleri örgütledikleri ilişkiler aracılığıyla yaparlar. **İşte bu ilişkilere mafya deniyor.**

Devlet güçleri her tür "kirli" denen ilişkileri doğrudan kendisi örgütüyor. Türkiye'de milyarlarca dolara ulaşan kara para ve uyuşturucu gelirinden genelkurmay, hükümet, polis ve bürokratlar pay alırlar. Ne var ki, genelkurmayın, polis şeflerinin, hükümetin bu yönü gizlidir. Ara sıra ortaya çıkanlar ise, yukarılara tırmanmasın diye, önü kesilir. 12 Eylül generallerinden hava kuvvetleri komutanın rüşvet vb. yolla aldıkları dünyaya destan oldu. Ne var ki devlet (genelkurmay, cumhurbaşkanı, büyük holdingler) bu tip skandalların önünü kestiler, üstünü örttüler. En üst düzeyde devlet adamları uyuşturucu vb. yollarla büyük servet sahibi olurken, ara sıra ortaya çıkan, bu konudaki

olayların büyümesini doğaldır ki istemezler. Toplumda ne kadar çürümüş iş, uyuşturucu, kadın ticareti, fuhuş, porno, mafya ve “kirli” iş varsa, tümünü devlet örgütüyor; bu kesin olarak bilinmelidir.

Bütün “kirli” işlerin devlet tarafından örgütlenmesinin en temel nedeni iç savaştır. Devletin, Kürt halk hareketini ezmek, Türkiye devrimci hareketini yok etmek, emekçilerin eylemlerini önlemek, kısacası iç savaşı kazanmak için daha fazla silahı, gücü devreye sokması gerekiyor. Bilindiği gibi, bugüne kadar devreye sokulan devlet güçleri ve sivil faşist güçler ile korucularla istenilen sonucu elde edemedi. Oysaki Kürt halkı, devrimci güçler savaşı sürdürüyorlar. Bu konuda daha fazla parayı, daha fazla silahı ve daha fazla adamı devreye sokmak gerekiyor. Bu ise normal bütçeyle ve emperyalist destekle karşılanmıyor. Oysaki, bu savaş sermayenin ve devletin ölüm-kalım savaşıdır. Tekellerin ve devletin iç savaşı kazanma zorunluluğu, her yolu mübah (geçerli) hale getirmiştir. Devletin örgütlediği uyuşturucu kaçakçılığı (kendi anlayışına göre değil, uluslararası anlaşmalara göre kaçakçılık sayılan) silahlanma ve daha fazla faşist gücün harekete, geçirilmesi için gereken parasal gücü sağlıyor. Bunun yanında, devlet, kendi yandaşı olan bütün kaçakçılık ilişkilerini destekliyor. Sermaye egemenliğine dayalı bir toplumda, paranın egemen olduğu bir toplumda tüm bunlar kaçınılmaz ilişkilerdir.

Kapitalist sistem ve devlet egemenlik sistemi bütün yönleri ve bütün dokularıyla çürüme ve kokuşma içindedir. Her olay, her yeni gelişme bunu biraz daha kanıtıyor. İç savaş gerçeği damgasını bütün toplumsal ve politik ilişkilere vurdu. Ekonomik ilişkiler bile iç savaşın durumuna göre biçimleniyor. Ekonomi ve ulusal gelirin esas bölümü militarizmin yani iç savaşın emrine verildi. Artık bir savaş ekonomisi oluştu. Tabi bundan pay alanlar da olacaktır. Toplum, olan bitenleri öğreniyor. Egemen güçler ve devlet savaştan devrimci güçler sayesinde hiç bu kadar yıpranmamış ve hiç bu kadar zayıflamamıştı. Toplumun çoğunluğunun desteğini kazanmanın ve devrimci iç savaşı her alanda geliştirmenin koşulları her geçen gün daha uygun hale geliyor. Tam bu sırada sisteme sürekli darbe indirmenin zamanıdır. Burada her şey, savaştan devrimci güçlerin bu savaşı kazanacak yöntemleri geliştirmesine bağlıdır. Yalnızca proletarya, devrimci güçler ve devrimin kendisi, toplumu dönüştürebilir ve bu çürümeye son verebilir.

Devrimci Emek

27 Aralık 1996

Sayı: 49

DÜZENİ VE DEVLETİ SARSAN EYLEMLER SÜRÜYOR!

Burjuva düzen, burjuva devlet, Türkiye ve Kürdistan proletaryasından ve halk kitlelerinden yükselen devrim dalgasını önleyemiyor. Proleterler ve halk kitleleri her gün yeni bir eyleme başvuruyor, her gün halk kahramanlığının yeni bir örneği boy veriyor. Egemen sınıf, emekçiler ve ezilen halklar tarafından kuşatılmıştır. Egemenliği ve yaşamı yalnızca faşist devlet terörüne dayanan burjuva sınıf, kitlelerden gelen devrimci vuruşlara daha ne kadar direnebilir. Bu çürümüş eski sistem halk kuşatması ve saldırıları karşısında bir süre daha dirense bile, yıkılması kaçınılmaz olacaktır. Devrim yolunda ilerleyen Kürt halkının, Türk halkının ve bütün halkların her eylemi, her saldırısı, halk kahramanlığının her yeni bir örneği, eski toplumun kaçınılmaz olan sonunu biraz daha yakınlaştırıyor.

Kürt halkı, devrim yolu dışındaki yolları geride bıraktı. Devrimci çözüm yolu dışındaki mücadele yollarının çıkmaz yol olduğu, yaşananlardan sonra kesin olarak anlaşılmıştır. Kürt hareketinde halen, devrimci çizgi dışında bir çizgiyi sürdürmek isteyenler olsa da, önemli olan kitleler tarafından bu yolun çıkmaz olduğunun anlaşılmış olmasıdır. Kürt halkının ulusal-sınıfsal kurtuluşu yalnızca silahlı devrim çizgisinde, devrimci mücadele çizgisinde sonuca ulaşacaktır. Silahları bırakmak ve “barışçı yol” Kürt halkı için ölüm demektir. Devrimci çizgi temeline dayalı devrimci savaş ise ezilen Kürt halkı için yaşamak demektir, kurtuluş demektir. Ama, bunun kesin çizgileriyle anlaşılması için koca bir yıl boyunca yaşananların, yaşanması gerekiyordu. Bu süre içinde Kürt halk hareketinin karşılaştığı zorluklar, terslikler ve ağır saldırılar, çok daha öğretici oldu. Yaşananlardan bir şey öğrenemeyenler olsa da Kürt halkı, kurtuluşun biricik devrimci çözüm yolunu kavramıştır. Hiç kimse Kürt halkını girdiği devrim yolundan çeviremez.

Bir halkın kazanmaya kesin kararlı olduğunu gösteren güçlü belirtiler vardır. Üç yiğit Kürt kızının Tunceli, Adana ve Sivas'ta gösterdikleri kahramanlıklar ezilen bir halkın kazanmaya nasıl kararlı olduğunun en güçlü belirtileridir. Kürt kızlarının, bu destansı “intihar” eylemi bir halkın ölümden doğuşunu müjdeliyor. Yapılan eylemler, bir halkın eski köleci yaşamına ve ezilmişliğine son vermeye kararlı olduğunu gösteriyor. Ancak devrim yolunda olan, devrimci atılım içinde bir halk böylesi eylemlere kalkışabilir. Bunun için, “intihar” eylemleri, Kürt halkının yeni bir atılım içinde olduğunu, zafer yolunda emin adımlarla iler-

lediğinin açık anlatımıdır. Hiç bir şey; on iki yıldır süren, hiç bir şey “in-tihar” eylemlerine kalkışan eylemler kadar, Kürdistan devriminin yük-seliş içinde olduğunu ve sonunda kazanacağını daha iyi anlatamaz.

Fidel Castro'nun doğru bir biçimde ifade ettiği gibi, bazı ahmaklar kahramanlar çağının sona erdiğini sanıyorlar. Oysaki yeni bir toplumun kurulması için iç savaş, devrimci şiddet, ayaklanma, isyan ve kahra-manlıklar zorunludur. Söz konusu olan, tarihin gündemine giren ezilen bir halkın, Kürt halkının kurtuluş ve özgürlüğü ise bu özellikler olma-dan olmaz. Hiç şüphesiz devrim ve açık savaş döneminde esas olan pro-leter ve halk kahramanlığıdır. Ama, ezilen ulusun bireylerini tek tek kahramanca eylemleri olmadan, kitlelerin kolektif kahramanlığı geli-şmez. Kürt kız ve erkek çocuklarının kahramanca eylemleri, savaşçı bir halk yarattı; savaşçı Kürt halkı bağrında yeni yeni kahraman insanlar geliştiriyor. Kurtuluş ve Sosyalizm mücadelesi bu şekilde yol alıyor. Kürt halkı, dünyanın en zalim devletlerinden olan TC'ye karşı yıllardır süren direngen mücadelesi ve yükselen savaşı ile, tarihte onurlu yer edi-nen halkların yanında yerini almıştır. Tarihte ileri rol oynamış halkların yanında yerini almak öyle kolay bir şey değildir. Bunun için savaşçı olmak, savaşı devrimci çizgide geliştirmek halk yığıtlığının birçok ör-neğini vermek gerekiyor. Düne kadar, Kürt halkı, tarihte ileri rol oyna-yan halkları kendine örnek alıyordu, bugün Kürt halkı başkalarına örnek olma yolundadır. Kürt kızlarının destansı, kahramanca eylemleri, başka halkların örnek alacağı eylemlerdir. Ezilen, horlanan, baskı altında tu-tulan Kürt halkı daha bugünden örnek verdi; kurtuluşa kadar daha pek çok kahramanca mücadele örnekleri vererek tarihteki ileri rolünü oyna-yacaktır. Kürt Halkı bölge ve dünya tarihini değiştirmedeki rolünün bi-lincindedir. Üç yiğit Kürt kızının müthiş etkileyici ve esinlenici eylemi, bu halkın tarihi bilincini gösteriyor.

Fazla değil, çok kısa süre önce yüzlerce Açlık Grevi ve Ölüm Orucu eylemcisi haftalarca süren büyük eylemlerle toplumu ve dünyayı ayağa kaldırdı. Türkiye'nin burjuva düzen ve devleti, cezaevi eylemle-riyle derinden sarsıldı. Yüzlerce devrimci eylemci, 12 Süresiz Açlık Grevi ve Ölüm Orucu eylemcisinin yaşamını yitirmesi, Türkiye halkla-rının devrim ve komünizm yolunda ilerlediğini dünyaya duyurdu. Tür-kiye ve Kürdistan'da yaşananlar, halk kitlelerinin devrim için evlatlarını vermeyi göze aldığını ve hiç bir gücün bu ilerleyişini durduramayaca-ğının açık belirtileridir. Eylemler, emekçi kitlelere büyük moral verdi, bi-linçlerini biletti, mücadele kararlılıklarını artırdı. Düşman ise moral yönden tam bir dağılma içine girdi. Düşman moral kazanmak ve ken-disine güven sağlamak için Diyarbakır Cezaevi katliamını düzenledi. Diyarbakır Cezaevi katliamı Kürt halkının ve Türkiye halklarının mo-

ralini bozmadı. Halk kitleleri düşmanın moralini, düzenini ve devletini sarsmaya devam etti. Kürt Gerillalarının “İntihar” eylemleri, halkların moralini daha da yükseltti, içimiz onurla doldu. Artık hem Kürdistan'da ve hem de Türkiye'de örnek, yiğit, destansı eylemler birbirini izlemeye başlıyor. Burjuva toplumu ve faşist devleti sarsan eylemler bundan sonra artarak sürecektir.

Halkın devlet güçleriyle çatışma halinde olduğu devrim dönemlerinde kitle mücadelesinin ve devrimci mücadelenin pek çok türüne başvurulur. Sınıflar mücadelesinin seyrine göre, mücadele biçimleri ve eylem çeşitleri de artar. Ama kesinlikle eski mücadele biçimleri ve eylem çeşitlerinin yerini döneme denk düşenleri alır. Karşıt sınıflar arasındaki uzlaşmaz mücadelenin daha az sert olduğu koşullarda, propaganda ve örgütlenme çalışmalarının ön planda olduğu koşullarda, doğası gereği iyi propagandistler yetişir. Örgütlenme konusunda sağlam örgütçüler önemli görevler üstlenirler. Sınıflar mücadelesinin açık biçimde sürdüğü koşullarda yani devrim ve iç savaş döneminde bu sefer iyi ajitatörler, aktif militanlar, komünist savaşçılar ve eylemde halk kahramanları yetişir. Savaş ezilenlerin gözünü açar, uyuşukluk sona erer, uyanma, bilinçlenme, harekete geçme ve yoğun eylemli dönem başlar. Daha önceleri son derece uysal olan kitleler, açık çatışma döneminde tanınmaz olurlar: artık yönetilen değil, değiştiren-dönüştüren bir kitle olurlar. Toplum üzerinde iz bırakan, kitleleri ileriye yönelten savaşçılık ve kahramanlık örnekleri bu dönemde serpilip-gelişir.

Kitlelerin her yerde devlet güçleriyle çatışmaya girdiği dönemler, kitle bilincinde ve davranışında en hızlı dönüşüm olduğu dönemlerdir. Kitleler eylemlere yöneldikçe, kendilerini düzene bağlayan bütün bağlardan biraz daha uzaklaşmış olurlar. Eylemler bir devrim düzeyine ulaştığında ise, kitleler devrim sayesinde ve devrim tarafından, eğitilirler, dönüşüme uğratar; kitleleri eski düzene bağlayan bağlardan kurtarır; onları yeni toplumun insanları durumuna getirir. Proletaryanın ve halkın kurtuluşu için kendini feda eden insanlar, bu büyük tarihi dönüşümün gerçek öncüleridir. Bir devrimci sınıf, bir halk böylesi öncülerini kendi içinden çıkarmadan, büyük tarihi eylemini yerine getiremez. Ama proletarya ve halk kendi içinde her zaman kendini feda etmeye hazır, halk kahramanlığının gerçek öncülerini çıkarmaya başlamışsa, bu demektir ki, büyük tarihi dönüşüm başlamıştır. Halk öncülerinin her alandaki yürekli eylemleri büyük bir devrimin ve yeni toplumun habercisidir.

Kürdistan devrimi ile birlikte, Türkiye devriminin de atılım içinde olması, mücadelenin her cephesinde ileri eylem örnekleri vermesi, halkların kurtuluşu ve birleşik devrimi için gereken uygun koşulları yaratmıştır. Her iki ülkede devrim, bütün devrim güçlerinin birleştirilmesi ve

nitelikli hale getirilmesi ile gelişecektir. Ancak belli bir nicel büyüklük, nitel değişikliğe dönüşür diyalektik yasaı tam da bu durumda yerini bulur. Her iki ülkenin devrimci güçlerinin birleşmesi (nicel büyüme) kendisinde nesnel olarak var olan nitel değişime dönüşür. Yani kendisini oluşturan güçlerden daha etkin ve ileri mücadelelere yol açar. Gerek disiplin yönünde, gerek mücadele birikimi yönünde, gerek savaş olanakları yönünde, birleşik birlik (halkların mücadele cephesi) kendisini oluşturan her nicel büyüklükten daha nitelikli olur. Niceliğin niteliğe dönüşümü için koşullar gelişkindir, hazırdır. O halde her iki ülkedeki devrimci güçleri birleştirip, nitel bir değişimi başlatmak için daha fazla devrimci anlayışa sahip olmayı gerektiriyor.

Devrimci güçlerin önderliğindeki halkların birleşik mücadele cephesi iki ülkedeki bütün devrimci güçleri devrim mücadelesinde daha etkin olarak seferber edeceği gibi, harekete katılmayan ama katılmaya eğilimli olan çok geniş bir kitleyi de mücadeleye çekmiş olur. Her bakımdan disiplinli, devrimci otoriteye sahip, önder konumunda olan böylesi bir ortak devrimci cephe, devrimci iç savaşı kesin olarak zafere taşıma yeteneği gösterecektir. Burada sorumluluk proleterlerin ve halkların gerçekten kurtuluşu için savaşan herkesin olacaktır. Ulusal ve sınıfsal kurtuluş, bunun araçları oluşturulmuşsa gerçek olur. Bu devrimci araç ise bir birleşik devrimci cepheden başka bir şey olmayacaktır. Bugüne kadar yaşanmış olan yüzlerce olay ve daha nice gelişme Kürt halkının, Türk halkının ve bütün halkların savaşın öncü güçlerini devrimci çizgide birleştirmek gerektiğini doğrulamıştır. Devrim ve komünizmi hedefleyen herkes bu sorunla karşı karşıya gelecektir.

Gerilla alanlarında, idam sehpasında, hücre evlerinde, sokakta, çatışmalarda, Ölüm Oruçlarında, intihar eylemlerinde halk direnişinin, halk kahramanlığının en ileri örneğini verenler; devrimci moralin, yüksek devrimci bilincin ve örnek devrimci yaşamın en iyilerini verenler, proletaryanın ve halkların kurtuluşunun büyük devrimci yolunu bizlere gösteriyorlar. Her devrimci örgütün görevi bu yolda yürümek; Türkiye ve Kürdistan devrim yürüyüşünü aynı yolda birleştirmek için devrimci sorumluluğun en fazlasını ortaya koymaktır.

Devrimci Emek

27 Aralık 1996

Sayı: 49

**“Bilimsel Sosyalizm bir politik akım olarak Komün'den bu yana
yüzyılımızın en etkin ve sürükleyici gücüdür.**

**Geçen yüzyılda ortaya çıkan değişik sosyalizm teorileri
(küçük burjuva sosyalizmi, burjuva sosyalizmi)**

**toplumsal gelişimin yasaları ve sınıf mücadelesinin pratiği tarafından
çürütülüp iflas ederken sadece Bilimsel Sosyalizm gelişim gösterdi.**

**Bu nedenle sosyalizmin pratiğinde ortaya çıkan sorunlar
bilimsel sosyalist teorinin yanlışlığını değil; bu teorinin
yanlış kavrandığını gösteriyor.**

**Uluslararası komünist hareketin içinde bulunduğu derin bunalıma rağmen,
bilimsel-sosyalizm günümüzün en etkin politik gücüdür.**

**Burjuva ve küçük burjuva politik akımlar dağılıp, çözülürken,
sosyalizm ise sürekli olarak gelişim gösteriyor.”**

